VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO

(IKI 2018 M. SAUSIO 8 D. BUVUSIOS KURŠĖNŲ MIŠKŲ URĖDIJOS)

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTAS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

VĮ Valstybinių mišku urėdija
Pramonės pr. 11a, LT-51327 Kaunas
Telefonai: (8–37) 490 222, 490 211
el. paštas info@vivmu.lt

Kaunas, 2018 m.

LR APLINKOS MINISTERIJA
VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu patvirtinta:
2019 m. vasario 19 d. D1-93

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO

(IKI 2018 M. SAUSIO 8 D. BUVUSIOS KURŠĖNŲ MIŠKŲ URĖDIJOS)

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTAS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Miškotvarkos skyriaus vedėjas.....
Martas Lynikas

Miškotvarkos poskyrio vedėjas.....
Artūras Gustainis

Kaunas, 2018 m.

VĮ Valstybinių miškų urėdija
Pramonės pr. 11a, LT-51327 Kaunas
Telefonai: (8–37) 490 222, 490 211

Recenzentas – Docentas, dr. Almantas Kliučius Aleksandro Stulginskio universiteto Miškų ir ekologijos fakulteto Miškotvarkos katedros docentas.

Viršelyje – Daugėlių ąžuolas. (iš Kuršėnų regioninio padalinio archyvų)

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO (BUV. KURŠĖNŲ MU)

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

S A N T R A U K A

Vidinės miškotvarkos projektai – tai miškų ūkio veiklos planai, rengiami visoms valstybinių miškų valdytojų ir privačioms miškų valdoms arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklype esančiai miško žemei ir skiriami konkrečių tvarkymo priemonių sistemai jose nustatyti.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio (buv. Kuršėnų mu) toliau (Kuršėnų regioninio padalinio) patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems miškams. Pagal jį bus tvarkomi, naudojami ir atkuriami miškai dešimt metų (nuo projekto patvirtinimo datos). Projektavimas atliktas naudojant 2016 m. valstybinės sklypinės miškų inventorizacijos duomenis.

Miškų inventorizacijos darbai atlikti vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, patvirtinta Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus 2010 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 11–10-V „Dėl Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“, sklypiniu metodu, naudojant aerofotografavimo medžiagą – 2015 m. spektrozonines aerofotonuotraukas ir jų pagrindu sudarytus ortofotografinius žemėlapius. Lauko darbų metu natūroje nustatyta:

- medynų taksaciniai rodikliai (rūšinė sudėtis, amžius, aukštis, skalsumas, tūris ir kt.);
- augaviečių tipai (dirvožemio sąlygos);
- pomiškis ir trakas;
- miškų sanitarinė būklė.

Vykdyta sklypinė taksacija. Atliktas vykdytos miško ūkinės veiklos įvertinimas (pagrindinių neplynų kirtimų, ugdymo kirtimų, miško želdinių) ir numatytos ūkinės priemonės kitam vykmečiui. Taip pat patikslintos saugotinų augalų ir gyvūnų radavietės, gamtos ir kultūros vertybių vietos, aprašyti rekreaciniai įrenginiai.

Svarbiausi VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio ūkio tikslai yra miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas vadovaujantis visuotinai pripažintais tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, visuomenės informavimas apie Kuršėnų regioninio padalinio miškus, jų būklę ir tvarkymą, miškų naudojimo rekreacinėms reikmėms intensyvinimas, racionalus, tolygus ir nepertraukiamas miško išteklių naudojimas bei miškų produktyvumo didinimas, auginamos medienos kokybės gerinimas, miškų ūkio ekonominio efektyvumo didinimas, miškų ekosistemų tvarumo užtikrinimas, biologinės įvairovės išsaugojimas ir gausinimas bei miškų sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos gerinimas, ūkininkavimo saugomų teritorijų miškuose reglamentavimas pagal šių teritorijų tikslus bei uždavinius, visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas regiono ir šalies lygiu.

Siekiant šių tikslų įgyvendinimo miškotvarkos darbų ir projekto rengimo metu sprendžiami tokie pagrindiniai uždaviniai ir naudojamos tokios priemonės:

Miškų išteklių inventorizavimas Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje sklypiniu metodu, kiekybinių bei kokybinių miškų našumo, ūkinės bei gamtinės būklės rodiklių nustatymas;

Saugomų teritorijų ir gamtos bei kultūros vertybių inventorizavimas Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje ir priemonių jų apsaugai numatymas;

Miškų ūkio veiklos per praėjusį vykmetį analizė bei įvertinimas;

Miškotvarkos projekto, pagal kurį organizuojamas miškų ūkis ir atliekami visi miškų naudojimo, atkūrimo bei miško žemių tvarkymo darbai artimiausią dešimtmetį, parengimas.

Kuršėnų regioninio padalinio administruojamoje teritorijoje inventorizuotas bendras visų nuosavybės ir valdymo formų miškų plotas yra 37,39 tūkst. ha, iš kurių 36,85 tūkst. ha sudaro miško žemė, teritorijos miškingumas 42,7 %. VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio patikėjimo teise valdomas bendras inventorizuotas plotas yra 21,82 tūkst ha ir tai sudaro 58,4 % bendro visų nuosavybės ir valdymo formų inventorizuoto ploto, iš jo valstybinės reikšmės miškai sudaro 21,80 tūkst ha ir kiti VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio plotai – 19 ha (užstatytos teritorijos, keliai, tvenkiniai ir kt.). Kuršėnų regioninio padalinio valdomas miško žemės plotas yra 21515 ha.

VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems miškams parengtas vidinės miškotvarkos projektas pagal 2017 m. rugsėjo 13 d. VĮ Kuršėnų miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto parengimo paslaugų sutartį Nr. 41 su VĮ Kuršėnų miškų urėdija, o kitų nuosavybės formų miškams pateikti tik suvestiniai inventorizacijos duomenys. Parengtoje kartografinėje medžiagoje yra duomenys apie visų nuosavybės formų miškus.

VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKŲ RODIKLIAI

Visas VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio patikėjimo teise valdomų valstybinės reikšmės miškų plotas (21799,7 ha) priskirtas septynioms girininkijoms: Gedinčių, Gulbinų, Ilgšilio, Paežerių, Pažiužmėlių, Šaukėnų ir Tryškių girininkijose plotas svyruoja nuo 3679,2 ha (Šaukėnų g-ja) iki 2505,9 ha (Gedinčių g-ja). Vidutinis girininkijos plotas yra 3114 ha. Miškai suskirstyti į 647 o kvartalus ir į 13028 taksacinius sklypus. Vidutinis kvartalo plotas – 33,7 ha, taksacinio sklypo plotas – 1,7 ha,(smulkiausias sklypas 1,4 ha Tryškių g-ja, stambiausias – 1,9 ha Paežerių g-ja.

Miškai pagal ūkininkavimo tikslus ir pagrindinę funkcinę paskirtį priskirti miškų grupėms ir pogrupiams: rezervatinių, I grupės miškų nėra, II grupės ekosistemų apsaugos ir rekreaciniai miškai užima miškų teritorijos plotą – 5,6 % (1210,1 ha), III grupės apsauginiai miškai – 1,4 % (310,8 ha) ir IV grupės ūkiniai miškai – 93 % (20278,8 ha) ploto.

Mišku apaugusi žemė (medynai) sudaro 19971 ha (91,6 %), 9128 ha medynų yra kultūrinės kilmės, įveisti sodinant 41,9 % nuo bendro inventorizuoto ploto. Neapaugusių mišku plotų yra 784 ha (3.6 %) nuo miško žemės ploto, iš jų 563 ha kirtavietės, 103 ha – miško aikštės ir 26,8 ha – žuvusių medynų. Ne miško žemės yra 285 ha (1,3 % nuo bendro ploto), iš jų pelkių 180 ha, trasų (platesnių nei 10 m) 17,7 ha.

Bendras medynų tūris yra 3.99 mln. m^3. Vidutinis medynų tūris hektare – 200 m^3, brandžių medynų – 305 m^3 tūris hektare, vidutinis tūrio prieaugis sudaro 7,54 m^3. Vidutinis medynų skalsumas yra 0,74, vidutinis visų medynų amžius – 42 metų.

Vyrauja spygliuočių medynai. Eglynai apima 51,5 % medynų ploto, pušynai – 8,6 % minkštųjų lapuočių medynai, beržynai – 24,7 %, juodalksnynai – 5,9 %, drebulynai – 5.5 %.. Kietieji lapuočiai, ąžuolas – 0,58 %, uosis – 0,1 % nuo visų medyno ploto.

Medynai III ir IV grupių miškuose pagal brandumo grupes: jaunuolynai sudaro 48,2 % (9161,1 ha), pusamžiai – 22,3 % (4240,7 ha), pribręstantys –8,4 % (1581,6 ha) ir brandūs – 21,1 % (4008,3 ha) ploto.

Vyrauja laikinai perteklingo drėgnumo augavietės (73,1 %), užmirkusios ir pelkinės augavietės užima 19,1 %, iš jų tik 8,3 % nusausintos. Tarp visų augaviečių vyrauja labai derlingos Ld augavietės (apie 35,0 %) tinkamos ąžuolynų, eglynų, uosynų, liepynų augimui. Derlingos Lc augavietės (33,7

%) tinkamos eglynų, beržynų, augimui. Užmirkusios Ud augavietės (7,8 %) tinkama juodalksnynų augimui. Nedaug augaviečių tinkamų pušies medynų augimui, t. y. Nb, Lb nederlingos augavietės (5,6 %).

Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje yra Ventos (tik privatūs miškai) ir Kurtuvėnų regioniniai parkai, 3 valstybiniai draustiniai: Šakynos, Varputėnų geomorfologiniai draustiniai, Gelžės botaninis-zoologinis draustinis ir 8 miško genetiniai draustiniai. Išskirtas 92,9 ha genetinių miško draustinių plotas, iš jų: Gintenių miško drebulės – 16,7 ha, Pabalvės miško pušies – 7,3 ha, Padarbos miško pušies – 10,8 ha, Pusgudžių miško uosio – 8,5 ha, Šilelių miško pušies – 14 ha, Tryškių miško juodalksnio I – 9,3 ha, Tryškių miško juodalksnio II – 7,6 ha ir Užšilės miško beržo – 18,7 ha valstybiniai genetiniai draustiniai. Šie duomenys pateikti pagal 2017 m. genetinių išteklių informacinę sistemą. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje yra biologinę įvairovę saugančios „Natura 2000“ teritorijos – viena paukščių apsaugai svarbi teritorija (Ventos upės slėnis) (PAST), valstybinės reikšmės miškų nėra. Keturios vietovės, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (Gelžės miškas, Varputėnų miškas ir Ventos upės slėnis aukščiau Papilės) (BAST). Į valstybinės reikšmės miškų plotą patenka dvi vietovės, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (BAST).

Kuršėnų regioninio padalinio valstybės saugomose teritorijose valstybinės reikšmės miškai užima 1,08 tūkst. ha (4,9 % nuo bendro Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškų ploto). „Natura 2000“ teritorijose valstybinės reikšmės miškų nėra (PAST), o (BAST) – 888,1 ha. Šios teritorijos vietomis persidengia, todėl jų bendras plotas yra mažesnis.

MIŠKO ŪKINĖS VEIKOS 2007–2016 METAIS ANALIZĖ

Miškotvarkos projekte pateikta 2007 m. suprojektuotų ūkinių priemonių apimtis 2007–2016 metams ir jų įvykdymo analizė bei įvertinimas. Valstybinių miškų plotas keitėsi, todėl ilgesnio laikotarpio analizei naudotas sąlyginis plotas, daugiau dėmesio skirta paskutiniojo vykmečio (2007–2016) duomenų analizei, ją atliekant 21799,7 ha miškų plote. Išvados suformuluotos atlikus valstybinės reikšmės miškų rodiklių analizę, o atskirais atvejais apimant ir visus Kuršėnų regioninio padalinio teritorijos administruojamus miškus (miško apsauga, medžioklės ūkis).

Miško plotų kaita. Bendras miškų plotas 2016 m., lyginant su 2007 m. padidėjo 424 ha. Padidėjimą lėmė naujai inventorizuoti plotai (163,1 ha), žemės apaugančios mišku 151,1 ha, be to ir žemė skirta miškui įveisti 116,9 ha. Bendrą valstybinių miškų plotą lyginti su 1992 metų miškotvarkos duomenimis negalima, kadangi tuo metu valstybiniuose miškuose buvo inventorizuoti miškai kurie, nepriklausomybės metais tapo privatūs. Taigi lyginsime 2007 ir 2016 metų miškotvarkų duomenis.

Kuršėnų regioninio padalinio patikėjimo teise valdomų valstybinės reikšmės miškų plotas padidėjo 630 ha, Iš viso Kuršėnų regioniniame padalinyje patikėjimo teise valdomų valstybinės reikšmės miškų ir kitų plotų yra 21800 ha. Padidėjimą lėmė, naujai primatuoti ir inventorizuoti plotai ir žemė skirta miškui įveisti. Miško žemė padidėjo 798 ha, medynų plotas padidėjo 54 ha, tai lėmė, kad apie 50 ha kitų miško žemių tapo medynais ir nauji kadastriniai matavimai patikslino regioninio padalinio miškų ribas.

Miškų rūšinės sudėties kaita. Medynų plotas padidėjo (54 ha). Tai lėmė, kad 50 ha kitų miško žemių tapo medynais.. Pagal vyraujančias medžių rūšis miškų ploto pokyčiai yra didesni. Spygliuočių medynų plotas padidėjo 1121,2 ha, bet pušynų sumažėjo 80,8 ha, o eglynų padidėjo 1202 ha. Eglynų plotai didėjo dėl plynų kirtaviečių atkūrimo egle, po didesnių apimčių neplynų kirtimų, po kurių dažniausiai susiformuoja eglynai, taip pat atkuriant egle, žemes skirtas miškui įveisti ir sėkmingai vykdant ugdymo kirtimus, po kurių buvusiuose minkštųjų lapuočių medynuose eglė tapo vyraujančia rūšimi. Pušynų plotai sumažėjo dėl didesnių apimčių atvejinių kirtimų, po kuriu atsikūrė eglynai ir

dalyje jaunuolynų dėl rūšių kaitos vyrauti pradėjo kitų rūšių medynai. Pasikeitus atkūrimo nuostatams, padidėjo plotų atkurtų savaiminiu žėlimu, ko pasėkoje sumažėjo pušies, o didėjo eglės ir minkštųjų lapuočių jaunuolynų plotai, kurie ankščiau būtų atkuriami spygliuočiais. Ąžuolynų plotai padidėjo – 50 ha dėka plynų kirtaviečių atkurtų ąžuolu. Uosynuose, dėl šaknų ligų ir vykdytų sanitarinių kirtimų vyraujančiomis medžių rūšimis tapo kitos medžių rūšys, todėl uosynų sumažėjo 83 ha. Beržynų plotas sumažėjo 605,2 ha, dėl juodalksnio savaiminio žėlimo ir želdinimo drėgnose augavietėse didėjo juodalksnynų plotai ir mažėjo beržynų plotai. Vykdant intensyvius ugdymo ir atvejinius kirtimus beržą keitė eglynai. Prieš tai paminėti veiksniai lėmė juodalksnynų padidėjimą 196 ha. Vykdant intensyvius ugdymo, atvejinius ir plynus kirtimus drebulynuose ir baltalksnynuose, šių medynų plotai taip pat mažėjo (atitinkamai 458 ha ir 168 ha), juos pagrinde pakeitė eglės juodalksnio ir ąžuolo medynai. Kuršėnų regioniniame padalinyje (buv. Kuršėnų mu) rodikliai per praėjusį vykmetį labai pagerėjo.

Miško kirtimų analizė. Pagal 2007–2016 m. miškotvarkos projektą Kuršėnų regioniniame padalinyje (buv. Kuršėnų mu) kasmet buvo numatyta iškirsti po 94,9, tūkst. m^3 (arba 4,9 m^3/ha) likvidinės medienos. Faktiškai šio projekto galiojimo laikotarpiu vidutiniškai buvo iškertama po 87,2 tūkst. m^3 likvidinės medienos (įvykdymas – 91,8%). 2007 m. miškotvarka miškų urėdijoje suprojektavo kirtimo apimtis neviršijančias metinį bendrąjį medienos prieaugį (88 %.) iš 1 ha iškertant po 5,8 ktm. bendro arba 4,9 ktm. likvidinio tūrio (pagrindiniais – 3,8 ktm.). 4 grupės miškuose naudojimas iš 1 ha bendrojo prieaugio naudojimo procentas yra 90 %, 3 grupės miškuose – 89 %, o 2-os grupės miškuose tik 25 %. Vidutiniškai per metus Kuršėnų regioninis padalinys (buv. Kuršėnų mu) pagrindiniais kirtimais kirto 333,9 ha ploto ir 64,2 tūkst. m^3 medienos. Kuršėnų padalinys iškirto didesnį plotą pagrindiniais kirtimais, bet tūrio prikirto mažiau (11,6 %), nes sanitariniais kirtimais kirsti medynai buvo žymiai mažesnio skalsumo ir tūrio, be to buvo kertama ir didesnis plotas neplynais kirtimais, kurių iškertamas tūris yra mažesnis negu plynuose kirtimuose.

Projektuotos metinės ugdomųjų kirtimų apimtys pagal visus kirtimo būdus buvo vykdytos sekančiai: pagal plotą, jaunuolynų ugdymas vykdytas – 88 %, retinimai – 98,2 %, einamieji – 120 %, pagal tūrį atitinkamai, 20 %, 113,6 %, 126,1 %.

Sanitarinių kirtimų apimtys ne buvo įvykdytos 18 %. Kitų kirtimų ir papildomo pagrindinio kirtimo projektuota norma buvo viršyta 440 %.

Medynų struktūra. Esama medynų amžiaus struktūra III – IV miškų grupių medynuose nepalanki tolydiniam medienos naudojimui. Šių grupių miškuose pagal plotą jaunuolynai užima 49 % visų medynų ploto. Pusamžių medynų yra 22 %, pribręstančių – 8 % ir brandžių bei perbrendusių medynų ploto – 21 %, perbrendusių medynų III ir IV grupių miškuose yra 4,2 % nuo bendro medynų ploto. Iš visų brandžių medynų 19,3 % yra perbrendę. Brandžių medynų plotas III ir IV miškų grupių miškuose per vykmetį sumažėjo 683 ha. (III- 9 ha, IV- 674 ha) Perbrendusių medynų padidėjo tik 1 ha.

Medynų tūrio kaita. Medynų tūriai viename hektare III ir IV miškų grupės miškuose padidėjo, 18 m^3. Brandžių medynų tūris yra vienas iš svarbesnių miškininkavimo kokybės rodiklių. Brandžių medynų tūriai viename hektare, abiejose miškų grupėse, vidutiniškai padidėjo 25 m^3, labiausiai tūriai padidėjo P – 58 m^3 – J – 37 m^3, D - 41 m^3, o sumažėjo tūriai tik Bt – 5 m^3.

Miško atkūrimas. Paskutinio vykmečio (2007–2016 m.) žėlinių įvertinimas. Per vykmetį valstybinės reikšmės miškuose įveista 1849,3 ha želdinių. Pagal būklę geri želdiniai užima 74,4 %, patenkinami – 25,3 %, blogi – tik 0,3 %. Žuvę želdiniai tik 0,3 ha. (lentelė 1.48) Šį plotą patvenkė bebrai ir jį atkurti kol kas nėra galimybių. Želdintos rūšys vyrauja 99,8 % plote. Sklypų, kuriuose vyrautų atžėlusios lapuočių rūšys yra tik 0,1 % (1,7 ha). Po laja likusių želdinių yra 0,1 % (1,4.ha). Per vykmetį (2007–2016) plynai iškirsta 2751,6 ha medynų. Želdinta 51,6 % kirtaviečių, savaime atžėlė 28,1%, dar neatkurtos kirtavietės sudaro 20,3 % ploto. Plynose kirtavietėse paliktose želti

vyrauja atžėlimas beržais 67,6 %, juodalksniais 18,5 %, drebulėmis 8,0 %, spygliuočiais 3,9 %. (1.51. lentelė). Žėlinių iki 10 metų yra 993,1 ha, iš šio ploto 219,5 ha yra atžėlę ne plyno kirtimo plotuose (ne miško žemėje, prijungtuose plotuose). Žėliniuose (1025,3 ha) yra 67 ha mišrus atkūrimas (yra želdintų rūšių). Drebulės žėlinių yra tik 102,8 ha, iš jų 29,3 ha yra gryni, o 12 ha – mišrūs su kietaisiais lapuočiais ir spygliuočiais. Beržo ir juodalksnio atžėlę jaunuolynai (843,4 ha) sudaro 82,3 % žėlinių ploto, beveik 24,1 % iš jų yra gryni (203,2 ha). Likę yra mišrūs, su egle, ąžuolu ir uosiu, juose ugdymo kirtimais galima formuoti geresnės rūšinės sudėtis ir tikslinius medynus. Spygliuočiais atžėlę medynai sudaro 55,9 ha ploto.

Miško rekreacija. Gerinant poilsiavimo sąlygas miškuose Kuršėnų regioninio padalinio pastangomis įrengta per 21 įvairios paskirties rekreacijos objektų (1 apžvalgos aikštelė, 11 poilsiaviečių, 1 rekreacinis kompleksas, 1 pėsčiųjų rekreacinis takas, 7 atokvėpio vietos). Objektus visuomenė intensyviai naudoja, todėl dalis jų susidėvėję. Jiems būtina priežiūra ir remontas. Geriausiai rekreacinė infrastruktūra išvystyta Gulbinų ir Gedinčių girininkijose.

Priešgaisrinė apsauga. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje visų inventorizuotų miškų pirmos degamumo klasės yra 26 % valstybinės reikšmės miškuose pavojus kilti gaisrams truputį didesnis – 38 % pirmos degamumo klasės miškų, antros – 27 % ir trečios – 35 %. Per 10 metų regioninio padalinio teritorijoje užfiksuoti 11 gaisro atvejai, iš jų 6 valstybiniuose miškuose. Gaisrų apimtas plotas 1,47 ha, iš jo 0,99 ha (67,4 %) privačiuose ir kt. valdytojų miškuose. Vidutinis gaisravietės plotas yra 0,13 ha valstybinės reikšmės miškuose – 0,08 ha. Kuršėnų regioniniame padalinyje nėra įdiegta gaisrų stebėjimo video sistemos. Priešgaisrinių bokštų nėra.

Miškų sanitarinė būklė. Sanitarinė būklė Kuršėnų regioninio padalinio (buv. Kuršėnų mu gana gera, laiku likvidavus vėjavartas bei pradėjusius džiūti eglynus 2016 m. įvairių faktorių pažeistų medynų liko tik 15 ha. Dėl gaisrų padarytų pažeidimų medynų nežuvo. Didelių ligų židinių ar kenkėjų invazijų 2016 metais praktiškai neliko.

Medžioklėtvarka. Elninių žvėrių gausa 2017 m. viršija leistiną teritorijos talpą 1,7 karto. Valstybinės reikšmės miškuose elniniai žvėrys I ir II amžiaus klasių medynų plotuose nukandžiojo pušų, eglių ūglius 153,3 ha. Paskutiniųjų metų pažeidimų nustatyta apie 12 ha. Briedžiai ir taurieji elniai žievę laupo dažniausiai III–V amžiaus klasių medynuose (pušynus I-II amžiaus klasės). Valstybinės reikšmės miškuose elniniai žvėrys laupė žievę 921 ha. Daugiausia pažeista eglės medynų, –jie sudaro 79.3 % nuo pažeidžiamų medynų ploto. Daugiausia tai ankstesnio laikotarpio pažeidimai. Padalinio teritorijoje valstybinės reikšmės miškuose yra 17 ha medynų, kuriuos patvenkė bebrai. Medienos nuostoliai patvenktuose medynuose 443 m^3. Dėl bebrų patvenkimo žuvo 19,2 ha medynų.

Miškų sertifikavimas. Kasmetinis sertifikavimo auditas padalinyje atliktas 2015 m. birželio 18–19 d. Iškelti koregavimo veiksmų reikalavimai (KVR) įvykdyti nustatytu laiku. FSC prekinių ženklų naudojimo licencijos numeris FSC-C019113. Sertifikatas galioja nuo rugsėjo 14 d. 2014 m. iki 2019 m. rugsėjo 13 d. Kuršėnų regioninio padalinio resertifikavimą reikės atlikti 2019 m., kuris privalomas kas 5 metus.

ŪKINIŲ PRIEMONIŲ PROJEKTAS

Miško kirtimai. Pagrindinių miško kirtimų norma apskaičiuota vadovaujantis Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1–362 „Dėl Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodikos patvirtinimo“. Kirtimai išdėstyti teritorijoje, vadovaujantis Miško kirtimų taisyklėmis patvirtintomis 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1–79, ,, Dėl miško kirtimo taisyklių patvirtinimo “. Pagrindinių kirtimų projektas parengtas pirmajam penkmečiui, po to, aktualizavus duomenų bazę, kirtimai bus suprojektuoti kitam penkmečiui.

Ugdymo kirtimų būtinumas nustatytas miško sklypams pagal miškininkystės reikalavimus. Sanitarinių kirtimų apimtis apskaičiuota pagal medynuose (pradedant nuo 45 metų amžiaus) natūraliai iškrentančios medyno tūrio dalies procentą ir koreguojant kirtimo normą pagal miškotvarkos metu nustatytą sausuolių ir virtuolių kiekį.

Metinis medienos naudojimas sudaro 83.0 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Pagrindiniams kirtimams tenka 80,2 %, tarpiniams kirtimams – 19,8 %, ugdomiesiems kirtimams tenka 13,0 % ir kitiems kirtimams 0,6 % nuo iškertamo likvidinio tūrio.

II miškų grupės miškuose pagrindinis naudojimas bus kertamas tik neplynais kirtimais. Neplyni kirtimai III miškų grupės miškuose sudarys 21,5 % kertamo ploto, o IV miškų grupės miškuose – 18,3 % kertamo ploto. Pirmajame penkmetyje plynais kirtimais projektuojama iškirsti 1225.6 ha, iš jų 98,2 % ploto IV grupės ūkiniuose miškuose.

1.1. **PROJEKTUOJAMA METINĖ KIRTIMŲ APIMTIS**

1.1. lentelė

Kirtimų rūšys	Metinė apimtis						
	Plotas, ha	tūris, tūkst. m^3		likvidinio tūrio % nuo bendro tūrio	likvidinis tūris, tūkst. m^3 pagal miškų grupes		
		bendras	likvidinis		II	III	IV
Pagrindiniai kirtimai	273*	83,7**	66,6	80	0	1,4	65,2
Ugdymo kirtimai	597	20,1	10,8	53	0,1	0,8	9,9
Sanitariniai kirtimai	-	6,4	5,1	80	0,5	0,1	4,5
Kiti kirtimai	-	0,6	0.5	80	**0,2**	**0**	**0,3**
Iš viso	**870**	**110,2**	**83,0**		**0,8**	**2,3**	**79,9**

*Ekvivalentinis plotas

**Bendras tūris be 3 procentų paliktų bioįvairovei

Iš 1 ha mišku apaugusio ploto kasmet bus iškertama po 5,5 m^3 bendro tūrio arba 4,2 m^3 likvidinės medienos tūrio (iš jų pagrindiniais kirtimais 3,3 m^3/ha). Pagal miškų grupes likvidinio tūrio iškertama: II – 0,8, III – 5,7 ir IV – 4,3 m^3/ha. Einamasis medynų tūrio prieaugis – 7,54 m^3/ha. II miškų grupės miškuose per vykmetį projektuojama vidutiniškai iškirsti 15,8 %, III – 113,9 %, IV – 76,4 % einamojo tūrio prieaugio. Medienos naudojimo procentas nuo viso medienos tūrio – 2,8 %. Kasmet miško kirtimai bus vykdomi 4,4 % visų medynų ploto.

Potencialiai galimi metiniai energetinės medienos su žieve ištekliai. Ekologiniu požiūriu ne visi potencialūs energetinės medienos ištekliai kirtimuose gali būti panaudoti nepažeidžiant miško ekosistemos. Realus, galimas paimti iš miško kelmų, šakų ir plonų stiebų kiekis nustatomas atsižvelgiant į augavietes. Neturtingose augavietėse, siekiant išsaugoti natūralų jų derlingumą, o užmirkusiuose – siekiant kirtimų metu mažiausiai sužaloti dirvožemį, dalis šakų ir plonų stiebų yra paliekami kirtimo vietoje. Energetinės medienos metiniai ištekliai Kuršėnų regioniniame padalinyje iš viso sudaro 21589 m^3, iš jų: jaunuolynų ugdymuose – 4632 m^3, retinimuose ir einamuosiuose kirtimuose – 3259 m^3 ir iš pagrindinių kirtimų – 13698 m^3. Kirtimo atliekos sudarys apie 26 % nuo suprojektuoto kirsti likvidinio tūrio. Kirtimo atliekų struktūroje šakos sudarys apie 37,1 %, malkos 26,8 %, sausuoliai 9,0 %, smulkūs stiebai 21.5 % ir stiebų viršūnės 5,6 %. Kelmų biomasę panaudoti bus galima tik ateityje. Pagrindinę energetinės medienos biomasę sudarys šakos ir malkos.

Miško atkūrimas. Miško atkūrimo fondą sudaro 754,7 ha inventorizuotų neapaugusių mišku plotų (kirtavietės, aikštės, žuvę medynai ir žemė miškui įveisti.) ir 1225.6 ha suprojektuotų 2018–2022 metams plynų kirtimų. Iš viso želdinti numatoma apie 70 %, paliekama želti – 30 % ploto. Apie 92,6 % želdomų plotų sudarys mišrūs želdiniai. Metinė miško želdinimo ir ar mišraus atkūrimo būdo apimtis pirmajam penkmečiui – 200 ha (bendra atkūrimo metinė apimtis – 287 ha). Ąžuolo želdiniai, mišrūs su liepa, klevu sudaro 0,4 %, o mišrūs eglės su ąžuolais ir ąžuolo mišrūs želdiniai su egle sudarys apie 6,3 % viso želdomo ploto.

Miško selekcija ir sėklininkystė. Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose yra išskirti 8 miško medžių genetiniai draustiniai: paprastosios pušies (53PGD039) Tryškių girininkijoje, bendras plotas – 7,3 ha, paprastosios pušies (53PGD040, 53PGD041) Gulbinų girininkijoje bendras plotas – 24,8 ha, uosio miško medžių genetinis draustinis (53UGD006) Paežerių girininkijoje, plotas – 8,5 ha, du juodalksnio miško medžių genetiniai draustiniai (53JGD005, 53JGD006) Tryškių girininkijoje. plotas – 16,9 ha ir beržo miško medžių genetinis draustinis (53BGD035) Pažiužmėlių girininkijoje, plotas – 18,7 ha, drebulės miško medžių genetinis draustinis (53DGD015) Šaukėnų girininkijoje plotas – 16,7 ha pagal sąvadą. Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose yra išskirtos 1 eglės sėklinė plantacija Pažiužmėlių (21,79 ha) ir 1 juodalksnio sėklinė plantacija (1,35 ha), bei 1 uosio sėklinė plantacija Gedinčių (2,05 ha) girininkijoje. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje yra išskirtas 1 miško sėklinis eglės medynas (2,2 ha) Paežerių girininkijoje. Kuršėnų regioniniame padalinyje yra atrinkta 61 rinktiniai medžiai (35 uosio, 14 beržo karpuotojo, 5 drebulės, 5 juodalksnio ir 2 pušies).

Miško apsauga. Apskaičiuota sanitarinių kirtimų apimtis 5,1 tūkst.m^3 likvidinės medienos per metus. Vadovaujantis Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. D1–204 „Dėl Miško sanitarinės apsaugos taisyklių patvirtinimo“, rekomenduotos biologinės, cheminės ir kitos sanitarinės miškų apsaugos priemonės.

Priešgaisrinė apsauga. Parengtas priešgaisrinio miškų tvarkymo planas visai miškų teritorijai. Miškai suskirstyti degumo klasėmis. Pirmos degumo klasės miškų yra 38 %, antros degumo klasės – 27 % ir trečios – 35 % ploto. Numatytas kasmetinis mineralizuotų juostų atnaujinimas (20 km.) ir 5 km įrengti naujų mineralizuotų juostų, parengtas miškų priešgaisrinių priemonių žemėlapis.

Medžioklėtvarka. Medžioklės plotai suskirstyti medžioklės plotų vienetais. Atsižvelgiant į elninių žvėrių gyvenamosios teritorijos rajonavimo principus, miškingumo procentą ir miškų masyvų išsidėstymą, tikslinė elninių žvėrių rūšis yra taurusis elnias. Apskaičiuotas leistinas žvėrių skaičius – 457 sąlyginiai elniai (17 briedžių ir 314 elniai, stirnos – 368). Leistina šernų banda – 496 vnt. Nustatytas minimalus papildomų pašarų kiekis žiemos sąlygomis (92,8 t). Esamam miškų plotui rekomenduojama 34,1 ha pašarinių laukelių ir numatomos biotechninės ir želdinių apsaugos priemonės .

Miškų sausinimas. Miškų sausinimas ateinančiam vykmečiui pagal techninius projektus nenumatomas. Valstybinės reikšmės miškuose tikslingos sausinti žemės užima apie 282 ha arba 24,3 % viso nenusausinto hidromelioracinio fondo. Iš šio ploto nesusidaro atskiro masyvo didesnio kaip 50 ha ploto miško , kad būtu tikslinga vykdyti sausinimo darbus.

Rekreacija ir poilsio organizavimas miškuose. Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškų teritorijoje yra 166,7 ha rekreacinių miškų (0,8 % viso miškų ploto). Šiems miškams priskirti miško parkai, rekreaciniai miško sklypai, parkų rekreacinės zonos miškai, miestų miškai. Kuršėnų regioninio padalinio patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems valstybinės reikšmės miškams parengtas rekreacinio sutvarkymo projektas. Įrengta Kuršėnų padalinyje 21 rekreacijos objektų (regioniniuose parkuose objektų nėra). Rekomenduojama įrengti naują 1 rekreacinį taką ir 1 poilsiavietes. Rekreacinei miškų vertei padidinti buvo projektuoti kraštovaizdžio formavimo kirtimai

(68,4 ha apie 1,8 tūkst. m³.). Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje kultūros paveldo objektų valstybinės reikšmės miškuose yra 4 ir 6 gamtos paveldo objektai.

Gamtosauginių priemonių planas. Jį sudaro aiškinamasis raštas ir žemėlapis M1:50 000, girininkijoms M1:20 000. Jame aprašytos saugomos teritorijos, gamtos paveldo objektai, Raudonosios knygos augalų radavietės, paukščių lizdavietės, kertinės miško buveinės, kitos ekologiškai vertingos teritorijos: pušynai, augantys Pa ir Pb augavietėse, natūralios miško pelkės (neapaugusios medynais), mažos miško aikštelės ir laukymės, miško sklypai su pavieniais bioįvairovės medžiais ar senmedžiais. Pateiktas visas kompleksas gamtosauginių miško ūkinių priemonių biologinei įvairovei išsaugoti.

Baigiamojoje projekto dalyje pateiktas projektinių sprendinių ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas. Suprojektuotos miškų ūkinės priemonės užtikrins tausojantį, daugiatikslį miško naudojimą, palaikantį miško ekosistemų stabilumą, esamų gamtinių bei kultūros vertybių ir biologinės įvairovės išsaugojimą, taip pat ekonominę naudą.

Esant dabartiniam išlaidų lygiui bei palankioms medienos kainų tendencijoms, Kuršėnų regioninis padalinys planuojamu laikotarpiu galėtų dirbti pelningai, bendrasis pelningumas siektų 4,4 %.

Vidinės miškotvarkos projektas parengtas vadovaujantis tvaraus ir subalansuoto miško ūkio principais, atsižvelgiant į ekologines, ekonomines, socialines miškų funkcijas bei visuomenės reikmes.

Projekto vadovas Artūras Gustainis

2018 m. liepos 20 d.

T U R I N Y S

Turinys 15
Lentelių sąrašas 17
Priedai 20
Procedūriniai dokumentai 20
Žemėlapiai 20
Įvadas 22
Pagrindiniai miškų ūkio tikslai ir uždaviniai 24
1. Analitinė dalis 27
1.1. Projektinės situacijos analizė ... 27
1.1.1. Kuršėnų regioninio padalinio istorija 27
1.1.2. Regioninio padalinio miškų tvarkymas 30
1.1.3. Ekonominių ir socialinių poreikių prognozė 39
1.2. Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorijos charakteristika ... 41
1.2.1. Fizinė–geografinė charakteristika 41
1.2.2. Padalinio ekonominė ir socialinė aplinka 43
1.2.3. Padalinio veiklos teritorijos keliai ir geležinkeliai 45
1.2.4. Administracinis ir kadastrinis teritorijos suskirstymas 48
1.2.5. Padalinio veiklos teritorijos miškų pasiskirstymas pagal administracinius vienetus, nuosavybės formas ir funkcinę paskirtį 49
1.2.6. Saugomos teritorijos. gamtosaugos ir kultūros paveldo teritorijų ypatybės 53
1.2.6.1. Saugomos teritorijos ir gamtosaugos teritorijų ypatybės 53
1.2.6.2. Kultūros paveldo teritorijų ypatybės 58
1.3. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijos charakteristika ... 60
1.3.1. Kuršėnų regioninio padalinio struktūriniai padaliniai 60
1.3.2. Padalinio teritorija pagal augavietes ir žemės naudmenas 61
1.3.3. Miško žemė pagal funkcinę paskirtį 67
1.3.4. Medynų dendrometrinė charakteristika 71
1.3.5. Padalinio medynų kokybinė būklė 88
1.3.6. Specifinių teritorijų miškų charakteristika 89
1.3.7. Medžioklės plotų ir medžiojamosios faunos charakteristika 92
1.4. Miškotvarkos projekto įvykdymo analizė ... 96
1.4.1. Ūkinės veiklos analizės tikslas ir uždaviniai 96
1.4.2. Vykdytos ūkinės priemonės ir jų rezultatai 96
1.4.2.1. Medienos ruoša 96
1.4.2.2. Medynų ugdymas ir priežiūra 101
1.4.2.3. Miško atkūrimas ir įveisimas 102
1.4.2.4. Miško sėklininkystė 108
1.4.2.5. Miško priešgaisrinė apsauga 111
1.4.2.6. Miško sanitarinė apsauga 113
1.4.2.7. Miško apsauga nuo teisės aktų reikalavimų pažeidimų 115
1.4.2.8. Miškų sausinimas 116
1.4.2.9. Miško kelių tiesimas 118
1.4.2.10. Žvėrių poveikis miškų būklei 118
1.4.2.11. Miško auginimo ir naudojimo priemonių veiksmingumo analizė 121
1.4.3. Ekonominiai miško ūkinės veiklos rezultatai 137
1.4.4. Miškotvarkos projekto vykdymo įvertinimas 140
2. Projektinė dalis 144
2.1. Projektavimo pagrindas ir užduotis ... 144
2.2. Kuršėnų regioninio padalinio miškų suskirstymas pagal tikslinę funkcinę paskirtį ... 145
2.3. Medienos ruoša ... 146

2.3.1. Pagrindiniai miško kirtimai 146
2.3.2. Medynų ugdomieji kirtimai 156
2.3.3. Medynų sanitariniai kirtimai 159
2.3.4. Kiti kirtimai 160
2.3.5. Projektuojama medienos ruošos norma 162
2.3.6. Potencialiai naudotinų miško kirtimų atliekų kiekio įvertinimas 166
2.4. Jaunuolynų ugdymas, Želdinių ir žėlinių priežiūra ... 169
2.5. Miško atkūrimas ir įveisimas ... 171
2.5.1. Miško atkūrimas ir įveisimas 171
2.5.2. Medynų gerinimo priemonės želdinant 175
2.6. Miško dauginamosios medžiagos auginimas ... 180
2.7. Miško priešgaisrinė apsauga ... 182
2.8. Miško sanitarinė apsauga ... 186
2.9. Miško sausinamasis tinklas ... 187
2.10. Miško kelių tinklas, jų tiesimo, rekonstravimo, remonto apimtys ... 189
2.11. Naudingųjų išteklių mažieji karjerai, jų priežiūra, eksploatavimas ir rekultivavimas ... 190
2.12. Kitų ūkinių priemonių poreikis ir projektavimas ... 191
2.13. Medžioklėtvarkos sprendiniai ... 191
2.14. Biologinės įvairovės apsauga ... 195
2.15. Socialinės miškų funkcijos stiprinimas ... 197
2.16. Nemedieninis miško naudojimas ... 199
2.17. Projektavimo ypatumai valstybiniuose parkuose ir draustiniuose ... 201
2.18. Gmtotvarkos planuose numatytų ūkinių priemonių projektavimas ... 204
2.19. Priemonių, kurių įgyvendinimui numatoma teikti paraiškas Europos Sąjungos paramai gauti, projektavimas ... 204
2.20. FSC miškų tvarkymo sertifikavimo reikalavimų įgyvendinimas miško ūkinėje veikloje ... 205
3. Baigiamoji dalis 207
3.1. Projektinių sprendinių vertinimas ... 207
3.1.1. Ekonominis vertinimas 207
3.1.2. Ekologinis vertinimas 213
3.1.3. Socialinis vertinimas 215
3.2. Miškotvarkos projekto priežiūra ir tikslinimas ... 217
3.2.1. Miškotvarkos projekto priežiūra 217
3.2.2. Miškotvarkos projektų tikslinimas 218
Literatūra 220

L E N T E L I Ų S Ą R A Š A S

1.1. Projektuojama metinė kirtimų apimtis 12
1.2. Kuršėnų regioninio padalinio ir girininkijų plotų kaita 28
1.3. Girininkijų plotų kaita pagal paskutines vykdytas miškotvarkas 29
1.4. Girininkijų vadovaujančiųjų darbuotojų bei miškotvarkos specialistų, vykdžiusių darbus, sąrašas 35
1.5. Kartografinės medžiagos sudėtis 37
1.6. Kita projekto medžiaga 38
1.7. Regioninio padalinio teritorijoje esančių didesnių upių sąrašas 42
1.8. Medienos realizacija 44
1.9. Kelių statistika 46
1.10. Miško žemės plotas pagal administracinius vienetus ir nuosavybės formas 49
1.11. Miško žemės plotas pagal naudotojų grupes ir savivaldybes 50
1.12. Miško žemės ploto ir teritorijos miškingumo kaita 51
1.13. Tritorijos miškingumas pagal girininkijas 52
1.14. Miškų grupės ir pogrupiai 52
1.15. Sugomų teritorijų miškų bendra charakteristika 56
1.16. Miškų ploto pasiskirstymas pagal nuosavybės formas ir grininkijas (ha) 60
1.17. Girininkijų apibūdinimas 60
1.18. Augaviečių charakteristika valstybinės reikšmės miškuose 61
1.19. Mdynų plotai pagal augavietes valstybinės reikšmės miškuose 63
1.20. Brandžių medynų vidutinis tūris pagal augavietes (III ir IV miškų grupėse) 64
1.21. Medynai pagal miško tipų serijas 65
1.22. Plotų pasiskirstymas pagal žemės naudmenas (ha) 66
1.23. Miškų grupės ir pogrupiai 69
1.24. Medynų plotai pagal vyraujančias medžių rūšis 70
1.25. Miškų pasiskirstymas pagal grupes ir girininkijas 71
1.26. Medynų plotų pasiskirstymas pagal girininkijas 72
1.27. III ir IV miškų grupių medynai pagal brandumo grupes 77
1.28. Medienos tūriai pagal vyraujančias ir sudėtines medžių rūšis 78
1.29. Medynų tūriai pagal vyraujančias ir sudėtyje esančias medžių rūšis, % 79
1.30. Bendras medienos tūris ir biomasė 80
1.31. Medynų pasiskirstymas pagal kilmę ir mišrumą 81
1.32. Medynų plotų pasiskirstymas bonitetais 82
1.33. Medynų plotų pasiskirstymas skalsumais 83
1.34. Reti 0,2–0,4 skalsumo medynai . 85
1.35. Medynų vidutiniai rodikliai 85
1.36. Medynų kokybinės būklės rodikliai 88
1.37. Valstybinių draustinių miškų charakteristika 90
1.38. Valstybinių regioninių parkų miškų charakteristika 90
1.39. Rekreacinių miškų charakteristika 91
1.40. Medžioklės plotai pagal medynų mišrumą 92
1.41. Kanopinių žvėrių gausos kitimo ir sumedžiojimo dinamika 2009–2018 metų laikotarpyje 93
1.42. Elninių žvėrių apskaitos (Makeino–Jurgensono metodu) duomenys 94
1.43. Ūkinių darbų metinė apimtis pagal miškotvarkos projektą ir jos vykdymas 97
1.44. Miško kirtimų apimtis 2007–2016 metais 98
1.45. Neplyni pagrindiniai kirtimai atlikti per paskutinįjį vykmetį 100
1.46. Ugdomųjų kirtimų apimtys 2007–2016 metais 101
1.47. Įvykdytų ugdomųjų kirtimų įvertinimas (2007–2016 m.) 102
1.48. Miško atkūrimas ir įveisimas(2007–2016) pagal regioninio padalinio ataskaitas 102

1.49. Paskutinio vykmečio želdinių charakteristika. 2007–2016 m. 103
1.50. Želdinių būklės įvertinimo raida 104
1.51. Miško atkūrimas per vykmetį plynai iškirstose biržėse 105
1.52. Vykmečio želdiniai (2007–2016) pagal želdintas medžių rūšis ir augavietes 106
1.53. Kirtaviečių plotas pagal metus, atkūrimo būdus ir girininkijas 106
1.54. Miškas inventorizuotas ne miško žemėje 107
1.55. Sėklinės bazės objektai 110
1.56. Miško gaisrai regioninio padalinio veiklos teritorijoje 2007–2016 metais 111
1.57. Miškų degamumo klasės 112
1.58. Miškų sanitarinė būklė ir atliktos miško sanitarinės apsaugos priemonės 114
1.59. Atliktos miško sanitarinės apsaugos priemonės 115
1.60. Neteisėti miško kirtimai per 2014–2016 metus 116
1.61. Hidromelioracinis tinklas 117
1.62. Kelių įrengimo ir remonto darbų apimtis ir išlaidos 118
1.63. Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas Kuršėnų regioniniame padalinyje nukandžiojant ūglius 119
1.64. Elninių žvėrių pažeistų medžių rūšių plotas Kuršėnų regioniniame padalinyje nulaupant žievę 119
1.65. Elninių žvėrių pažeistos medžių rūšys girininkijose nukandžiojant ūglius 120
1.66. Elninių žvėrių pažeistos medžių rūšys girininkijose nulaupant žievę 120
1.67. Bebrų daroma žala 121
1.68. Miško rodiklių kitimas pagal trijų miškotvarkų duomenis 122
1.69. Medžių rūšių plotų kaita pagal vyraujančias medžių rūšys 125
1.70. III ir IV miškų grupių jaunuolynų plotų kaita pagal vyraujančias medžių rūšis 126
1.71. I amžiaus klasės jaunuolynų vyraujančių medžių rūšių plotas (III+IV grupės) 127
1.72. Brandžių medynų plotų kaita 133
1.73. Bendrojo medžių tūrio prieaugio balansas valstybinės reikšmės miškuose 135
1.74. Rodikliai prieaugio balanso nustatymui 136
1.75. Medienos prieaugis ir jo naudojimas 2007–2016 m. 137
1.76. Ekonominių veiklos rezultatų rodikliai 139
2.1. Minimalūs medynų pagrindinių kirtimų ir gamtinės brandos amžiai* 146
2.2. Paskutinės amžiaus klasės iki brandžių medynų ir brandžių medynų plotas, vidutinis brandžių medynų amžius ir tūris 1 ha pagal miškų grupes 148
2.3. Eksploatacinio fondo medynų vidutinis amžius ir vidutinis tūris 1 ha/ m^3 149
2.4. Pagrindinių kirtimų metinė apimtis 150
2.5. Apskaičiuota metinė pagrindinių kirtimų apimtis pagal girininkijas 152
2.6. Suprojektuotos pagrindinių kirtimų biržės palyginimas su apskaičiuota kirtimo norma 153
2.7. Perbrendusių medynų kirtimai suprojektuotoje biržėje (plynai ir neplynai) 155
2.8. Ugdomųjų kirtimų amžiai 156
2.9. Suprojektuoti ugdomieji kirtimai 158
2.10. Metinė ugdomųjų kirtimų apimtis 159
2.11. Metinis natūraliai iškrentantis tūris 160
2.12. Projektuojama vykmečiui metinė kirtimų apimtis 163
2.13. Miško naudojimo rodikliai 164
2.14. Metinė miško kirtimų apimtis pagal girininkijas 165
2.15. Potencialiai galimi metiniai energetinės medienos su žieve ištekliai 167
2.16. Metiniai energetinės medienos su žieve ištekliai 168
2.17. Metinė jaunuolynų ugdymo apimtis 170
2.18. Projektuojamos želdinių ir žėlinių apsaugos ir priežiūros apimtys pagal girininkijas 171
2.19. Miško atkūrimo ir įveisimo fondas 172
2.20. Miško atkūrimo būdai 174
2.21. Išretėję 0,3-0,4 skalsumo jaunuolynai iki 10 m. amžiaus 175

2.22. Miško atkūrimo darbų apimtis (ha) pagal girininkijas 177
2.23. Ūkinių priemonių sistema ąžuolynų atkūrimui 179
2.24. Medelyne auginamų sodmenų asortimentas 181
2.25. Paruošta sėklų per metus 182
2.26. Sodmenų poreikis 2018-2022 182
2.27. Miškų degumo klasės 184
2.28. Preliminarinė metinė miško sanitarinių apsaugos priemonių apimtis dešimčiai metų 186
2.29. Želdinių ir žėlinių apsauga nuo elninių žvėrių pakenkimo 187
2.30. Nenusausintas hidromelioracinis fondas (NHF) Valstybinės reikšmės miškuose 187
2.31. Kelių tiesimas (statyba) ir remontas (rekonstrukcija) 189
2.32. Mažųjų karjerų sąrašas 191
2.33. Leistinas briedžių, tauriųjų elnių, stirnų ir šernų skaičius regioniniame padalinyje 192
2.34. Minimalus kasmetinių papildomų pašarų kiekis esant leistinam žvėrių tankiui 193
2.35. Rekomenduojami biotechniniai įrenginiai ir pašariniai laukeliai 193
2.36. Jaunųjų miško bičiulių veikiantys būreliai ir narių skaičius Kuršėnų padalinio teritorijoje 198
2.37. Privačių savininkų mokymas ir paslaugų teikimas Kuršėnų regioniniame padalinyje 198
2.38. Grybų ištekliai Kuršėnų regioninio padalinio miškuose 200
2.39. Miško trakas 201
2.40. Miško ūkinių priemonių metinė apimtis saugomų teritorijų miškuose 203
3.1. Projektuojamų pagrindinių kirtimų biržių tūrio struktūra pagal medžių rūšis 208
3.2. Projektuojamų pagrindinių kirtimų biržių sortimentinė struktūra bei sortimentų vertė 208
3.3. Vykmečiui planuojamas metinis kirstinos medienos kiekis pagal medžių rūšis 209
3.4. Vykmečiui planuojamas metinis kirstinos medienos pasiskirstymas pagal medžių rūšis ir padaringumą 210
3.5. Planuojamos metinės kirstinos medienos piniginis įvertinimas nenukirsto miško kainomis 210
3.6. Planuojamos metinės pajamos ir išlaidos 2016–2020 metais 211

P R I E D A I

1 priedas. žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir administracinius vienetus 223
2 priedas. žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir girininkijas 224–225
3 priedas. žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir miškų grupes 226
4 priedas. žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir kadastro vietoves 227–230
5 priedas. medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis 231–237
6 priedas. medynų plotai ir tūriai pagal brandumo grupes 238
7 priedas. medynų plotai pagal bonitetą ir skalsumą 239–240
8 priedas. brandžių ir perbrendusių medynų plotų pasiskirstymas skalsumais 241–242
9 priedas. medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases 243–257
10 priedas. Eksploatacinio fondo medynų vidutiniai rodikliai 258
11 priedas. augaviečių plotai pagal žemės naudmenas 259–261
12 priedas. valstybės saugomų teritorijų žiniaraštis 262–264
13 priedas. medynų plotų kaita pagal amžiaus klases 265–266
14 priedas. suprojektuotos pagrindinių kirtimų apimtys pagal metus (III-IV miškų gr.) 267–268
15 priedas. neplynai kirsti suprojektuotų medynų apimtys pagal metus (II miškų gr.) 269
16 priedas. Neplynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika (III-IV miškų gr) 270
17 priedas. Neplynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika (II miškų gr.) 271
18 priedas. plynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika 272
19 priedas. VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų padalinio kelių statybos ir remonto darbų schemos 273–296

P R O C E D Ū R I N I A I D O K U M E N T A I

Miškotvarkos mokslinės techninės tarybos (2017.10.10 d. Nr. 44) protokolas 299–305
Pasitarimo įvykusio VĮ Kuršėnų miškų urėdijoje. 2018 m. sausio 9 d. protokolas Nr. 2018–1 306
Skelbimas vietiniame laikraštyje dėl rengiamo VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto viešo svarstymo 307
VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio. posėdžio protokolas 2018-08-28 m., dalyvių sąrašas ir recenzija 308–312
Kultūros paveldo departamento Telšių skyriaus išvados, dėl VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto derinimo 313
Kultūros paveldo departamento Šiaulių skyriaus išvados dėl VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto derinimo 314
Kurtuvėnų RP išvados, dėl VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto derinimo o 315
Ventos RP išvados, dėl VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto derinimo 316
LR aplinkos ministerijos Valstybinės miškų tarnybos išvada dėl VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto derinimo 317
LR Aplinkos ministro įsakymas 2019 m. vasario 19 d. Nr. D1-93 Įsakymas dėl VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto patvirtinimo 318

Ž E M Ė L A P I A I

VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio administracinis suskirstymas 48
VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškų plotų žemėlapis 50
VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio miškų grupių žemėlapis 52
VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vyraujančių medžių rūšių žemėlapis 78

Į V A D A S

Apie Kuršėnų miškų tvarkymą ir administravimą iki I-ojo pasaulinio karo, duomenų mažai, todėl plačiau neaprašoma. VĮ Kuršėnų regioninis padalinys toliau (Kuršėnų regioninis padalinys) dabartinius miškus administruoja nuo 1919 metais.

Kuršėnų miškų urėdija buvo įsteigta 1919 metais. 1920–1922 metais, vykdant žemės reformą, visi miškai didesni kaip 25 dešimtinės (27 ha) buvo suvalstybinti. Šie ir buvę valstybiniai miškai priskirti miškų urėdijoms. Pirmosios miškotvarkos metu 1930 m. Kuršėnų urėdijai priklausė Akmenės, Papilės, Šaukėnų, Tryškių ir Kuršėnų girininkijos.

Kuršėnų miškų urėdijoje 1930 m. buvo atlikta pirmoji miškotvarka nepriklausomoje Lietuvoje. VĮ Kuršėnų miškų urėdijos miškams buvo sudaromi miškotvarkos projektai 8 kartus: 1930 m., 1948 m., 1960 m., 1972 m., 1982 m., 1992 m. ir 2006 m., o 2016 m. miškotvarka Kuršėnų regioniniam padaliniui bus aštuntoji.

Kuršėnų regioninio padalinio miškų inventorizacija atlikta 2016 metais vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija (2011 m), taksacinės kortelės pildymo instrukcija (2016 m) ir sutartimi pasirašyta su Valstybine miškų tarnyba 2016-03-29 Nr. 7 ir I-mojo miškotvarkos pasitarimo protokolu. Inventorizuoti visi regioninio padalinio veiklos teritorijoje esantys miškai.

Miškų inventorizaciją atliko Valstybinio miškotvarkos instituto I-asis miškotvarkos būrys (projektų vadovas A. Gustainis, taksatoriai: A. Garliauskas, M. Taurozevičius, M. Striokas, R. Lazauskas, V. Labinas ir T. Mikalkevičius). Miškų inventorizacijos metu visi miškai pagal nuosavybės formas buvo suskirstyti į tokias naudotojų grupes:

- valstybinės reikšmės miškai,
- padalini valdomi nevalstybinės reikšmės miškai,
- privatūs ir miškai skirti nuosavybės teisių atkūrimui,
- kitų naudotojų ir valdytojų miškai.

Nuo 2018 m. VĮ valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorijoje bendras inventorizuotas plotas užima 37394,2 ha valstybinės reikšmės miškai užima 21799,7 ha (58,3 %), regioninio padalinio valdomi nevalstybinės reikšmės plotai – 19 ha (mažiau 0,1 %), privatūs ir skirti nuosavybės teisių atkūrimui – 15208,6 ha (40,7 %) ir kitų valdytojų bei naudotojų miškai – 366,9 ha (1,0 %). Miško žemių plotai pagal savivaldybių teritorijas: Šiaulių raj. sav. – 75,2 % miško žemių ploto, Telšių raj. sav. – 10,9 %, Kelmės raj. sav., – 13,5 % ir Akmenės raj. sav.– 0,4 % Valstybinės reikšmės miškai pagal miško žemių plotus ir savivaldybes pasiskirstę sekančiai: Šiaulių raj. sav. – 75,2 % valstybinės reikšmės miško žemių ploto, Telšių raj. sav. – 9,0 %, Kelmės raj. sav. – 15,8 % ir Akmenės raj. sav. tik 0,7 ha ploto Miškai suskirstyti į 7 girininkijas: Gedinčių, Gulbinų, Ilgšilio, Paežerių, Pažiužmėlių, Šaukėnų ir Tryškių. Bendras įtaksuotas vidutinis girininkijos plotas – 5,34 tūkst. ha, vidutinis kvartalo plotas – 43,5 ha, vidutinis sklypo plotas – 1,4 ha. Valstybinės reikšmės miškuose vidutinis girininkijos plotas – 3,11 tūkst. ha, vidutinis kvartalo plotas – 33,7 ha, vidutinis sklypo plotas – 1,7 ha.

Pirmą kartą inventorizuota 163,1 ha medynų, iš jų 30,4 ha naujai prijungtuose valstybinės reikšmės miškų plotuose. Tai daugiausia buvusios žemės ūkio naudmenos ir nenaudojamos žemės.

Valstybės saugomose teritorijose miškai užima 1,56 tūkst. ha (4,2 % nuo visų miškų padalinio veiklos teritorijoje), iš jų regioninio padalinio valdomuose valstybinės reikšmės miškuose 1,08 tūkst. ha (4,9 % nuo padalinio valdomų valstybinės reikšmės miškų).

Miškai turi būti tvarkomi, naudojami ir atkuriami pagal miškotvarkos projektą (LR Miškų įstatymo 14 str.). Vidinės miškotvarkos projektas skiriamas konkrečių tvarkymo priemonių sistemai

miškų valdoje nustatyti, atsižvelgiant į bendruosius regiono miškų tvarkymo schemos reikalavimus, užtikrinant tvarų ir suderintą su visuomenės ir savininkų reikmėmis bei miškų politikos reikalavimais valdos miško išteklių naudojimą.

Vidinės miškotvarkos projektas sudarytas pagal paslaugų pirkimo sutartį su VĮ Kuršėnų miškų urėdija (2017 m. rugsėjo 13 d. Nr.41). Miškotvarkos projektas parengtas atsižvelgiant į miškų politikos siekius ir tarptautinių susitarimų reikalavimus dėl ekonominių, ekologinių ir socialinių miško funkcijų darnos užtikrinimo, naudojant naujausias informacines technologijas ir sudaro normatyvinį pagrindą darniam miškų ūkiui organizuoti bei plėtoti.

Sudėtinės miškotvarkos projekto dalys yra:

Analitinė, kurioje pateikta regioninio padalinio istorija, projektinės situacijos analizė, padalinio veiklos teritorijos charakteristika, ir galiojusio miškotvarkos projekto įvykdymo analizė.

Projektinė, kurioje pateiktas projektavimo pagrindas ir užduotys, regioninio padalinio miškų suskirstymas pagal tikslinę funkcinę paskirtį, medienos ruošos, jaunuolynų ugdymo, miško želdinimo apimtis, miškovaisos bazės plėtra, priešgaisrinė, sanitarinė miško apsauga, miško kelių tiesimas, kitos ūkinės priemonės, biologinės įvairovės apsauga, rekreacinės ir socialinės miško funkcijos stiprinimas, ne medieninis miško naudojimas.

Baigiamoji, kurioje pateikta projektinių sprendinių vertinimas (ekonominis, ekologinis, socialinis vertinimas), projekto priežiūra ir tikslinimas.

Pagal parengtą vidinės miškotvarkos projektą Kuršėnų regioninio padalinio miškai bus tvarkomi, naudojami, atkuriami ir saugomi dešimt metų (nuo projekto patvirtinimo datos).

Projekto rengime dalyvavo šie Valstybinės Įmonės valstybinių miškų urėdijos specialistai ir Aleksandro Stulginskio universiteto Miškotvarkos ir medienotyros instituto darbuotojai:
Pagrindinių kirtimų 2017–2021 metų išdėstymas. Projektavimo skyrius, vedėjas V. Beržanskis, inžinierius M. Kurantavičius;

Medžioklėtvarkos plotų ir faunos charakteristika (1.3.7 sk.), žvėrių poveikis miškui (1.4.2.10 sk.) bei medžioklėtvarkos sprendiniai (2.13 sk.) – V. Beržanskis;

Regioninio padalinio ekonominis projekto vertinimas (3.1.1 sk.) ir ekonominės veiklos rodikliai (1.4.3 skyr.) – miškotvarkos ir medienotyros instituto lektorius G. Činga;

Rekreacinio sutvarkymo projektas ir gamtosauginių priemonių planas (aiškinamieji raštai ir žemėlapiai M 1:50000) – Kraštotvarkos skyrius, vedėja V. Naureckaitė, vykdytojai V. Naureckaitė, L. Juozaitis, G. Junevičiūtė;

Planinę–kartografinę medžiagą parengė GIS ir kartografijos skyrius, vedėjas R. Puslys.

Projektų vadovas Artūras Gustainis.

PAGRINDINIAI MIŠKŲ ŪKIO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros programa. Patvirtinta LR Vyriausybės 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 569 „Dėl Nacionalinės miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programos patvirtinimo“. Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros programa įgyvendina Lietuvos ilgalaikę miškų ūkio politiką ir nustato miškų ūkio sektoriaus plėtros tikslus ir uždavinius laikotarpiui iki 2020 metų.

Programoje numatytas strateginis miškų ūkio plėtros tikslas, uždaviniai , taip pat jų vertinimo kriterijai. Į Programą įtrauktos esminės aktualios Lietuvos miškų ūkio politikos ir jos įgyvendinimo strategijos, patvirtintos aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 484, nuostatos.

Miškų ūkio plėtros strateginis tikslas – didinti miškų teikiamą įvairiapusę naudą visuomenei atsižvelgiant į ilgą miško augimo trukmę ir nuosavybės formų skirtumus bei sąveiką, taip pat užtikrinant darnaus miškų ūkio principų įgyvendinimą visuose šalies miškuose.

Įgyvendinant programą nustatyti 4 miškų ūkio plėtros tikslai: 1) išsaugoti ir gausinti Lietuvos miškus ir jų išteklius, 2) užtikrinti racionalų Lietuvos miškų išteklių naudojimą ir didinti medynų produktyvumą; 3) didinti miškų ūkio ekonominį efektyvumą, 4) išsaugoti ir didinti miško ekosistemų tvarumą, atsižvelgiant į jų ekologinį ir socialinį vaidmenį, klimato kaitos įtaką. Šiems tikslams pasiekti suformuluoti uždaviniai (jų daugiau kaip 30). Kiekvienam uždaviniui nurodyti vertinimo kriterijai ir jų reikšmės 2015 ir 2020 metams. Programa įgyvendinama pagal 3 metams sudaromą konkrečių priemonių planą: 2015–2017 ir 2018–2020 metams. Programos įgyvendinimo priemonių planus tvirtina aplinkos ministras.

- 1 tikslas – ***išsaugoti ir gausinti Lietuvos miškus ir jų išteklius***. Šiam tikslui pasiekti reikia įgyvendinti šiuos uždavinius:

– didinti šalies miškingumą – įveisti mišką nenaudojamoje ir žemės ūkiui netinkamoje žemėje, taip pat finansiškai skatinti įveisti miškus privačioje ir valstybinėje žemėje (iki 2020 m.– 30 000 ha);

– plėtoti miškų atkūrimą genetiniu-ekologiniu pagrindu selekciškai vertinga ir kokybiška miško dauginamąja medžiaga, optimizuoti miško dauginamosios medžiagos auginimą, siekiant ilgalaikėje perspektyvoje aprūpinti rinką kokybiškais miško sodmenimis (*spygliuočių medžių rūšių miško dauginamosios medžiagos dalis, išauginama iš miško sėklinėse plantacijose surinktų sėklų – 70 %, lapuočių – 30 %*);

– didinti šalies ąžuolynų plotus (ąžuolynų dalis, palyginus su bendru miškų plotu, nuo 2 iki 2,4 % 2020 m.);

– užtikrinti tinkamą miškų apsaugą nuo ligų, kenkėjų ir gaisrų išplitimo, tobulinti miško sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos sistemas (vertinimo kriterijus – *vidutinis miško gaisro plotas per praėjusius 10 metų – 0,5 ha*).

- 2 tikslas – užtikrinti racionalų Lietuvos miškų išteklių naudojimą ir didinti medynų produktyvumą. Uždaviniai:

– atnaujinti ūkinę-komercinę veiklą visuose nuosavybės teisėms į žemę atkurti rezervatuose ir šiam tikslui nepanaudotuose miškuose, juos pardavus aukcionuose arba priskyrus valstybinės reikšmės miškams;

– suderinti miško ugdomųjų, sanitarinių ir pagrindinių kirtimų apimtį, padidinti smulkios nelikvidinės medienos ir miško kirtimo atliekų panaudojimo biokurui gaminti apimtį (*mažiausia miško ugdomųjų kirtimų dalis, palyginti su bendru regioninio padalinio iškertamu medienos kiekiu – 16 % 2020 m.*);

– sudaryti prielaidas įgyvendinti nepertraukiamą miškotvarką – sklypinės miškų inventorizacijos organizavimą perduoti miško savininkams ir valdytojams (*miškų dalis, kurioje miškotvarkos darbai vykdomi naudojant miškų georeferencinį pagrindą sudarytų 50 % 2020 m.*).

- 3 tikslas – didinti miškų ūkio ekonominį efektyvumą ir konkurencingumą:

– skatinti investicijas į miškus ir miškų ūkį, ypač inovacijas;

– siekti didinti padalinio veiklos efektyvumą – užtikrinti stabilų valstybinių miškų sektoriaus naudojamo ilgalaikio turto pelningumą;

– į bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimą įtraukti atskaitymus iš privačių miškų ūkio ir ne VĮ valstybinės miškų urėdijos valdomų valstybinių miškų ūkio medienos pardavimo pajamų.

- 4 tikslas – išsaugoti ir didinti miško ekosistemų tvarumą atsižvelgiant į jų ekologinį ir socialinė vaidmenį, klimato kaitos įtaką.

– didinti miško ekosistemų ekologinį ir kraštovaizdžio stabilumą (*mažiausia neplynųjų miško kirtimų dalis – 35 % 2020 m.*);

– skatinti rekreacinių miško funkcijų plėtrą, rekreacinės infrastruktūros objektų miškuose įrengimą ir tvarkymą;

– sudaryti prielaidas kultūros paveldo objektų ir jų paminklinės aplinkos išsaugojimui miškuose (vertinimo kriterijus–sukurta miškotvarkos darbus papildanti priemonių sistema, susijusi su kultūros paveldo objektų išsaugojimo sistema 2020 m.).

Parengto regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto sprendiniai tiesiogiai susiję su Nacionaline miškų sektoriaus plėtros programa. Lyginant sprendinius galima spręsti kiek jie atitinka programoje pateiktus vertinimo kriterijus.

Siekiant šių tikslų įgyvendinimo miškotvarkos darbų ir projekto rengimo metu sprendžiami tokie pagrindiniai uždaviniai ir naudojamos tokios priemonės:

miškų išteklių inventorizavimas padalinio teritorijoje sklypiniu metodu, kiekybinių bei kokybinių miškų našumo, ūkinės bei gamtinės būklės rodiklių nustatymas;

miškų skirstymas į grupes ir pogrupius, ūkinių priemonių projektavimas bei vykdymas pagal joms nustatytus reikalavimus;

saugomų teritorijų ir gamtos bei kultūros vertybių inventorizavimas miškų teritorijoje ir priemonių jų apsaugai numatymas;

miškų ūkio veiklos per praėjusį vykmetį analizė bei įvertinimas;

miškotvarkos projekto, pagal kurį turi būti organizuojamas miškų ūkis ir atliekami visi miškų atkūrimo, naudojimo bei miško žemių tvarkymo darbai artimiausiame dešimtmetyje, parengimas.

Atsižvelgiant į miškų priskyrimą miškų grupėms, nustatyti šie ūkininkavimo tikslai:

I grupės miškams.– palikti miškus natūraliai augti;

IIA grupės miškams – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus;

IIB grupės miškams – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką;

III grupės miškams – formuoti produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas;

IVA grupės miškams – laikantis aplinkosaugos reikalavimų, formuoti produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekti medieną;.

IVB grupės miškams – greičiau išauginti kuo daugiau medienos. Tai yra miškai, kuriuose taikant spartaus auginimo technologijas auginami greitai augančių medžių rūšių medynai, kurių kirtimo amžius turi būti ne mažesnis kaip 15 metų.

1. ANALITINĖ DALIS

1.1. PROJEKTINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ

1.1.1. KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO ISTORIJA

Apie Kuršėnų miškų tvarkymą ir administravimą iki I-ojo pasaulinio karo rašytiniai šaltiniai, yra skurdūs, todėl plačiau neaprašoma.

Kuršėnų miškų urėdija buvo įsteigta 1919 metais gruodžio 5 d. Pirmasis urėdas buvo: Karolis Jurevičius, miškininkystės mokslus baigęs Vokietijoje. Miškų urėdija įsikūrė Gedinčių vienkiemyje, sename pastate, remonto metu 1944 m. buvo rasta dokumentų, rodančių, kad jau 1790 m. čia buvo miškininkų žinybos patalpos. Įsteigtos pirmosios 3 girininkijos: Akmenės-5965 ha, Papilės-5302 ha ir Šaukėnų- girininkija 6080 ha, iš viso 17347 ha valstybinių miškų. Miškų priežiūrai ir apsaugai paskirti 3 girininkai, 3 žvalgai ir 47 eiguliai. 1926 metais įsteigtos dar 4 girininkijos: Kruopių, Užvenčio, Šiaudinės ir Raudėnų. Tais pačiais metais miškų urėdu skiriamas Mikas Žilinskas, pavaduotoju Juozas Gaudušas. Urėdo pastangų dėka 1929–1930 metais pastatytas namas miškų urėdijos raštinei išlikęs iki šių dienų, jame ilgą laiką buvo Gedinčių girininkija. Kuršėnų miškų urėdijos miškuose 1928–1929 metais pirmą kartą atlikta miškotvarka, įtaksuota virš 23980 ha miškų. Nuo 1928 metų įsteigta Kuršėnų girininkija, o 1929 m.– Tryškių ir 1933 m.– Pažiužmėlių girininkija. Įkūrus 1929 m. Šaukėnų miškų urėdiją, jai perduota iš Kuršėnų miškų urėdijos Šaukėnų, Užvenčio ir Paežerių girininkijos, o 1933 m. Tryškių girininkija perduota Telšių miškų urėdijai. Vėliau, 1940 m miškų urėdu skiriamas Leonas Petrašauskas, o nuo 1943 metų Valentinas Pečkaitis.

Nuo 1945 metų įkuriamas Kuršėnų miško pramonės ūkis. Jam priklausė 5 didelės girininkijos: Kuršėnų, Tryškių, Akmenės, Paežerių ir Papilės. Nuo 1948 m. sausio 1 d. Kuršėnų miško pramonės ūkis panaikinamas ir prijungiamas prie Mažeikių miškų ūkio.

Po Lietuvos TSR administracinio pertvarkymo, įsteigus Kuršėnų rajoną , nuo 1952 metų atkuriamas Kuršėnų miškų ūkis. Įkurto miškų ūkio plotas buvo 73440 ha (9 girininkijos) ir direktorius Vladas Geralavičius, vyr. miškininkas Alfonsas Barčius. Tais pačiais metais pradėtas statyti Kuršėnų mieste Papilės g-je 10 miškų ūkio administracinis pastatas. Sekančiais metais jame buvo atšvęstos įkurtuvės, nuo 1955 metų direktoriumi paskirtas Valdas Kavaliauskas.

Naikinant 1957 metais Miško pramonės ministeriją ir jos funkcijas perdavus reorganizuotai Miškų ūkio ir miško pramonės ministerijai buvo atlikta ir miškų ūkių pertvarkymas. Kuršėnų miškų ūkyje liko Tryškių, Kuršėnų, Užvenčio ir Šaukėnų girininkijos, virš 34,6 tūkstančių ha miškų. Vėliau prijungus kolūkines žemes ir Gulbinų g-ją iš Šiaulių miškų ūkio, Kuršėnų miškų ūkyje miškų plotai padidėjo iki 38,8 tūkst. ha.

Nuo 1964 metų Kuršėnų miškų ūkis buvo pavadintas miško pramonės ūkiu, 1976 metais Kuršėnų mišo pramonės ūkio bazėje įsteigtas Kuršėnų miško įmonių susivienijimas (MĮS) iš Kuršėnų, Akmenės, Mažeikių ir Telšių miškų ūkių, nekeičiant buvusių ūkių ir girininkijų, bei eiguvų ribų. Po beveik 20 metų, 1981 metais įsteigtas Kuršėnų miškų ūkio gamybinis susivienijimas (MŪGS), į kurio sudėtį įėjo Šiaulių miško pramonės ūkis, Joniškio ir Tytuvėnų miškų ūkiai. Pagrindine įmone tapo Kuršėnų miško pramonės ūkis.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę susivienijimai buvo panaikinti ir įkurti miškų ūkiai, o nuo 1990-08-01 miškų urėdijos. Pagal 1992 metų birželio 1 d. nutarimą Nr. 414 buvę žemės ūkio sistemos miškai perduoti administruoti miškų urėdijoms. Kuršėnų miškų urėdija perėmė apie 3800 ha tokių miškų. Po 1992 metų miškotvarkos bendras Kuršėnų miškų urėdijos plotas buvo 37979 ha, iš jų 59 %

valstybinės reikšmės miškai ir 41 % privatūs ir nuosavybės teisių atkūrimui skirtų miškų. Visi miškai padalinti 10- čiai girininkijų.

Permainos vyko ir žemesnėse miškų sistemos grandyse. Kuršėnų miško ūkis nuo 1999-08-01 d. pervadintas į Valstybinę įmonę (VĮ) Kuršėnų miškų urėdiją.

Generalinio miškų urėdo įsakymu 2003 metų liepos 22 d. Nr. 1B-135 panaikintos Vanagiškių ir Vitsodžio girininkijos. Vanagiškių girininkijos miškai prijungti Pažiužmėlių girininkijai, o Vitsodžio – Šaukėnų girininkijai. Praeitame vykmetyje buvo panaikinta ir Pavenčių girininkija. Jos plotai padalinti tarp Gulbinų ir Gedinčių girininkijų.

1.2. **KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO IR GIRININKIJŲ PLOTŲ KAITA**

1.2. lentelė

Eil. Nr.	Girininkija	Miškotvarkos metai					
		2016 m.	2007 m.	1992 m.	1982 m.	1972 m.	1960 m.
1	Gedinčių	2506	1986	2022	4251	2667	
2	Gulbinų	3211	2103	2118	2667	2247	2157
3	Ilgšilio	3006	2965	3936	4692	2309	2137
4	Paežerių	2741	2536	1679	3206	2878	2173
5	Pavenčių		1751	1611	2872	779	2776
6	Pažiužmėlių	3578	3212	2290	2729	1983	
7	Šaukėnų	3679	3463	1338	3880	3455	3486
8	Tryškių	3079	2701	2141	5127	2312	2700
9	Vanagiškių			2604	3266	3159	1965
10	Vitsodžio			2760	3182	3555	3164
11	Vainagių				3542	2561	3593
12	Pavasario					1931	2433
13	Pažižmės					2189	1919
14	Kuršėnų					1424	3235
15	Agailių					2669	
16	Užpelkių					1887	2298
17	Pavėžupio						
18	Medelyno						1915
19	Užvenčio						2900
Iš viso		21800	20717	22499	38514	38005	38851
Vid. girininkijos plotas ha		3114	2590	2250	3500	2375	2590

Pastaba. Lentelėje pateiktas įvairiais laikotarpiais buvęs valstybinių miškų plotas.

Inventorizacijos darbų metu regioniniame padalinyje buvo MRPTP padalinys, medelynas, 7 girininkijos, jose 18 eiguvų, iš jų 7 priskirtos girininkų pavaduotojams, 8 - eiguliams. Tuo metu dirbo 55 darbuotojai, iš jų 39 specialistai. Kuršėnų miškų urėdijoje 2006 m. buvo medienos ruošos, prekybos ir techninis padalinys (MRPTP), medelynas, 8 girininkijos, 22 eiguvos, iš jų 8 priskirtos girininkijos pavaduotojams, 14 eigulių (3 eigulių etatai neužimti). VĮ Kuršėnų miškų urėdijoje tais pačiais metais dirbo 70 darbuotojų, iš jų 52 specialistai (1994 metais dirbo 375 darbuotojai, iš jų 112 specialistų).

1.3. **GIRININKIJŲ PLOTŲ KAITA PAGAL PASKUTINES VYKDYTAS MIŠKOTVARKAS**
(miško plotas ha)

1.3. lentelė

Eilės Nr.	Girininkija	Miškotvarkos metai						
		2007 m.			2016 m.			
		Valstybinės reikšmės miškai	Kitų naudotojų miškai	Iš viso	Valstybinės reikšmės miškai	Privatūs miškai	Kitų naudotojų miškai	Iš viso
1	Gedinčių	1986	2825	4811	2506	3182	6	5694
2	Gulbinų	2103	1242	3345	3211	2852	107	6170
3	Ilgšilio	2965	1075	4040	3006	1047	96	4149
4	Paežerių	2536	2085	4621	2741	1969	83	4793
5	Pavenčių	1751	2418	4169				
6	Pažiužmėlių	3212	1698	4910	3578	1592	16	5186
7	Šaukėnų	3463	1762	5225	3679	1727	69	5475
8	Tryškių	2701	2376	5077	3079	2840	8	5927
Iš viso		20717	**15481**	**36198**	**21800**	**15209**	**385**	**37394**
%		**57,2**	**42,8**	**100**	**58,3**	**40,7**	**1**	**100**
Vidutinis girininkijos plotas,		2590	1935	4525	3114	2173	55	5342

2016 metų miškų inventorizacijos duomenimis (2017 01 01.), Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje esančių miškų bendras plotas sudaro 37394 ha, o atmetus kitų naudotojų miškų plotus (55 ha), Kuršėnų regioninio padalinio ne valstybinės reikšmės plotus (19 ha), regioniniam padaliniui siūlomus priskirti plotus (311 ha) ir privačius bei privatizavimui skirtus (15209 ha) miškų plotus, Kuršėnų regioniniame padalinyje yra 21800 ha valstybinės reikšmės miškų. Bendras miškų plotas yra suskirstytas į 7 girininkijas: Gedinčių, Gulbinų, Ilgšilio, Paežerių, Pažiužmėlių, Šaukėnų ir Tryškių. Vidutinis girininkijos (kartu su privačiais ir rezervuotais nuosavybės teisių atstatymui skirtais miškais ir kitų naudotojų miškais) plotas – 5342 ha (visoje Lietuvoje – 6164 ha). Atskirų girininkijų plotai labai nevienodi ir kinta nuo 6170 ha (Gulbinų g-ja) iki 4149 ha (Ilgšilio g-jos). Vidutinis valstybinės reikšmės miškų plotas girininkijoje – 3114 ha. Daugiausia valstybinės reikšmės miškų turi Šaukėnų girininkija,(3679 ha) mažiausiai – Gedinčių girininkija (2506 ha).

Nuo 2017 m. rugpjūčio 2 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 647 ,,Dėl sutikimo reorganizuoti Valstybės įmones miškų urėdijas‘‘ buvusios 42 miškų urėdijos buvo pradėtos reorganizuoti į vieną įmonę VĮ Valstybinių miškų urėdiją. Ir 2018 m. sausio 8 d. LR Aplinkos ministerijos įsakymu visos 42 miškų urėdijos reorganizuojamos prijungimo būdu prie VĮ miškotvarkos instituto ir patvirtinami Valstybinės Įmonės valstybinių miškų urėdijos įstatai. Valstybinės Įmonė valstybinių miškų urėdija su 26 regioniniais padaliniais pradeda savo veiklą įregistravus ją Registrų centre.

Kuršėnų regioninio padalinio teritorija yra vidurio Lietuvos dalyje, Šiaulių bei Telšių apskrityse, Šiaulių, Kelmės, Telšių ir Akmenės rajonų savivaldybės ribose. Šiaurinėje dalyje regioninis padalinys ribojasi su Mažeikių regioniniu padaliniu, rytuose su buvusia Šiaulių mu ir Joniškio, Raseinių regioniniais padaliniais, pietinėje dalyje su Raseinių regioniniu padaliniu, o vakaruose su Telšių regioniniu padaliniu.

Kuršėnų regioninio padalinio (buv. VĮ Kuršėnų mu) adresas**:** Gedimino g. 4, LT-81181, Kuršėnai Šiaulių rajonas.

1.1.2. REGIONINIO PADALINIO MIŠKŲ TVARKYMAS

Pirmieji miškotvarkos darbai Lietuvoje Kuršėnų urėdijos miškuose atlikti 1930 metais. Pirmoji nepriklausomos Lietuvos miškotvarka vadovavosi, 1914 m. patvirtinta Rusijos miškams tvarkyti, instrukcija. Atsisakius periodinio miškų tvarkymo metodo, miškai buvo suskirstyti kvartalais. Miškų aplinkinės ribos buvo matuojamos teodolitu, vidaus situacija – goniometru. Parengti planšetai masteliu 1:5000, medynų planai – 1:25000, parengti taksoraščiai, ūkinių priemonių žinialapiai. Medynų inventorizacijai naudotas vizualinis taksacijos metodas. Šios miškotvarkos parengta planinė ir taksacinė medžiaga Didžiojo Tėvynės karo metu buvo sunaikinta.

Po karo miškotvarkos darbai atlikti pagal I miškų tvarkymo eilę 1948 metais, vadovaujantis visasąjungine instrukcija (1946 m.). Aplinkinės miškų ribos apmatuotos ir taksaciniai sklypai išskirti instrumentiniu būdu. Kvartalinis tinklas paliktas senas. Žymiai pasikeitus administracinių vienetų riboms, 1952 metais atliktas miškotvarkos medžiagos patikslinimas (revizija). Miškotvarkos darbai vykdyti be aerofotonuotraukų. Inventorizacija atlikta tik prijungtuose po 1949 m. miškotvarkos plotuose, neapaugusiose mišku plotuose bei brėstančiuose ir brandžiuose medynuose. Bendras miškų plotas buvo 37,8 tūkst. ha

1960 metais miškotvarkos darbai atlikti pagal Ia miškotvarkos darbų eilę, naudojant visasąjunginę 1951 m. miškotvarkos instrukciją. Šios miškotvarkos metu kvartalinis tinklas buvo smulkinamas iki 30–50 ha kvartalo ploto dydžio. Planšetų sudarymui panaudotos žemėtvarkos schemos, planšetų rėmų matavimas atliktas natūroje. Kvartalai sunumeruoti atskirai kiekvienoje girininkijoje, pradedant nuo pirmo. Taksacinių sklypų ribos išskirtos panaudojant 1958 m. juodai baltas aerofotonuotraukas M 1:10000.

Kuršėnų miškų urėdijoje buvo inventorizuotas 25124 ha miškų plotas priskirtas 9 girininkijoms. Padubysio, Žaiginio, Pikčiūnų, Viduklės, Ariogalos, Paliepių, Vadžgirio, Šimkaičių, Birbiliškės. Taksaciniai sklypai išskirti panaudojant aerofotonuotraukas arba instrumentiniu būdu. Medynų inventorizacijai naudotas vizualinis ir instrumentinis taksacijos metodai. Planšetai pagaminti M 1:10000, medynų planai – M 1:25000. Inventorizuotas 38851 ha miškų plotas paskirstytas 15-kai girininkijų.

1972 metais urėdijos miškai pirmą kartą tvarkyti dirvožemio tipologiniu pagrindu, vadovaujantis Lietuvos miškų tvarkymo, dirvožemio tipologiniu pagrindu, taisyklėmis (1966 m.) bei 1964 m. visasąjungine miškotvarkos instrukcija ir 1972 m. pirmo miškotvarkos pasitarimo protokolu. Kvartalinis tinklas kvartalų numeracija nesikeitė. Naudotas amžiaus klasių ir sklypinės miškotvarkos metodų derinys. Sklypų išskyrimui naudotos 1971 m. aerofoto nuotraukos (26,6 tūks. ha) plote. Likusiame plote panaudotos 1967 m. aerofotonuotraukos ar instrumentinis sklypų išskyrimas. Kiekviename taksaciniame sklype atliktas supaprastintas dirvožemio tyrimas ir nustatyta dirvožemio tipologinė grupė (augavietė). Jų pagrindu miško plotas buvo suskirstytas į pastovius ūkinius sklypus. Taksaciniams ir ūkiniams sklypams nustatyta tikslinė medynų sudėtis. Pribrėstančiuose ir brandžiuose medynuose atlikta patikslinta taksacija, nustatyta selekcinė grupė, žvėrims pašarų išteklių klasė. Buvo inventorizuotas 38005 ha valstybinių miškų plotas suskirstytas į 16 girininkijų.

Ši miškotvarka parengė ženkliai daugiau kartografinės medžiagos: planšetai (M 1:5000), planšetų albumai (M 1:10000), medynų planai (M1:15000), projektuojamų ūkinių priemonių planai (M1:15000) ir. Kt.

1982 metais miškotvarkos darbai vykdyti, vadovaujantis Lietuvos miškų pakartotino tvarkymo augaviečių pagrindu taisyklėmis (1979 m.). Miškotvarkos darbų metodai išliko tokie pat kaip ir 1969 metais, tačiau iš esmės naujai spręsti šie klausimai:

taksacinių sklypų optimizavimas ir jų ribų stabilizavimas;

visapusiškas 1969 m. miškotvarkos medžiagos panaudojimas;

miško kirtimų fondo įvertinimas instrumentiniais metodais;

atliktų ūkinių priemonių ir želdinių kokybinis įvertinimas;

tikslinės medynų rūšinės sudėties nustatymas ūkiniams, apsauginiams ir rekreaciniams miškams;

technologinis miškų tvarkymas;

uoginių ir vaistinių augalų inventorizacija.

Inventorizuotas 38514 ha plotas suskirstytas į 11 girininkijų. Vidaus situacija išskirta naudojant 1979 m. spalvotas aerofotonuotraukas. Patikslinta taksacija atlikta ne tik brėstančiuose ir brandžiuose medynuose, bet ir dalyje retinimo bei einamųjų amžiaus medynų.

Palyginus su 1972 m. miškotvarka dalinai pasikeitė parengta kartografinė ir projektinė medžiaga. Siekiant vienodumo su žemėtvarkos planine medžiaga, planšetai pagaminti masteliu 1:10000, medynų planai – 1:20000. Technologiniuose planšetuose (M 1:10000) pateikta informacija apie projektuojamus kirtimus: ugdymo kirtimų rūšis, pagrindinių kirtimų būdas, iškertamas tūris (bendras). Juose atžymėtos suprojektuotos pagrindinių kirtimų biržės.

1992 metais miškotvarkos darbai vykdyti tais pačiais metodais kaip ir 1982 metais. Miškų inventorizacija atlikta naudojant 1989 m. aerofotonuotraukas. Instrumentinė taksacija vykdyta brandžiuose ir brėstančiuose (5 metai iki brandos) medynuose. VĮ Kuršėnų miškų urėdijoje inventorizuotas 34181 ha iš jų 22499 ha valstybinių miškų, plotas suskirstytas į 10 girininkijų.

2006 m. miškų inventorizacija atlikta vadovaujantis 1999 m. Lietuvos miškotvarkos taisyklėmis, taksacinės kortelės pildymo instrukcija, sutartimi su Aplinkos ministerija, sutartimi su VĮ Kuršėnų miškų urėdija bei kitais normatyviniais dokumentais.

Taksacija vykdyta tais pačiais principais, kaip ir prieš tai buvusioje miškotvarkoje, t. y. siekiama sklypų ribų stabilumo ir taksacinių rodiklių perimamumo. Tam tikslui taksatoriai naudojo praeitos miškotvarkos planšetų kopijas (abrisus) bei aktualizuotus taksacinių sklypų aprašymus, paimtus iš duomenų bazės.

Kartografinei medžiagai parengti panaudoti ortofotografiniai žemėlapiai (M 1:10000) Lietuvos koordinačių sistemoje (aerofotografavimą 2005 m. atliko suomių firma fm–KARTTA).

2006 m. miškotvarka iš esmės peržiūrėjo arba naujai sprendė šiuos klausimus:

1) miškų suskirstymas pagal nuosavybės formas;
2) miškų priskyrimas grupėms ir pogrupiams;
3) saugomų teritorijų plotų patikslinimas;
4) geoinformacinių sistemų technologijos įdiegimas.

Miško žemės suskirstytos į šias nuosavybės formas:

privatūs miškai, t. y. juridiškai įteisinti (jų ribos pagal privačias valdas įbraižytos kadastriniame plane ir įregistruoti žemės registre).

rezervuoti privatizavimui miškai, t. y. buvę privatūs miškai, dėl kurių grąžinimo dar nepriimta sprendimų, neapsisprendę patys savininkai, taip pat miškai numatyti grąžinti

valstybinės reikšmės miškai – privatizavimas pagal galiojančius norminius aktus nenumatytas, jų ribos patvirtintos LRV 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1154.

Inventorizacija vykdyta sklypais, neskirstant jų privačių valdų ribomis, todėl privačių ir nuosavybės teisių atkūrimui skirtų miškų išskyrimas yra sąlyginis.

Buvusiuose valstybiniuose miškuose kvartalinis tinklas nekeistas, tačiau kvartalų numeracija pakeista keliose girininkijose, dėl girininkijų reorganizacijos.

Privačiuose ir nuosavybės teisių atkūrimui skirtuose miškuose inventorizuotas tik miško žemės plotas.

Valstybinės reikšmės miškuose brandūs medynai inventorizuoti atrankiniu metodu, naudojant kampinio matavimo prietaisą (Biterlicho lazdelę), privačiuose ir kituose miškuose atlikta vizualinė taksacija.

Miško ūkinės priemonės projektuotos pagal miškininkystės reikalavimus, naudojant atitinkamus normatyvus, algoritmus.

Įvykdytos ūkinės priemonės vietovėje vertintos ir analizuotos tik valstybinės reikšmės miškuose, želdinių būklė įvertinta visuose miškuose.

Kai rūšinė sudėtis ir skalsumas nustatytas vizualiai, tūris apskaičiuojamas pagal medyno vidutinį svertinį aukštį ir pagal medžių rūšį, turinčią didžiausią koeficientą sudėtyje (nebūtinai vyraujančiąja).

Pirmojoje vietoje įrašoma vyraujanti medžių rūšis (turinti didžiausią tūrį) arba viena iš pagrindinių medžių rūšių: P, E, M, Ą, U bei J (Uc, Ud, Pc, Pd augavietėse), kai atitinka šias sąlygas: *kai medyno savaiminės arba kultūrinės kilmės pagrindinių medžių rūšių koeficientų suma 5 ir daugiau (5E5B, 3E2P5B).*

kai kelios pagrindinės rūšys turi vienodą sudėties koeficientą, pirmenybę turi kultūrinė medžių rūšis, o jei tokios nėra, tai vertingesnė medžių rūšis, geriau atitinkanti augavietę (Ą, U, P, E, J, B, D, Bt).

palyginus su praeitos miškotvarkos taksacija, atsisakyta šių rūšinės sudėties nustatymo atvejų:

esant vienai pagrindinei ir dviem antraeilėms medžių rūšims, vyraujančia laikoma pagrindinė, jei jos tūris sudaro ne mažiau 40 % ardo tūrio (4E1J5B);

kultūrinės kilmės medynams iki 40 metų, vyraujančia laikoma kultūrinės kilmės medžių rūšis, kai ji sudėtyje sudaro 3 koeficientus ir daugiau (dabar kultūrinės ir savaiminės medžių rūšys traktuojamos vienodai).

Medžių rūšių amžius nustatytas pagal praeitos miškotvarkos užfiksuotą amžių, pridedant praėjusių metų skaičių (žinoma su sąlyga, kad jis buvo nustatytas teisingai). Amžius įrašomas iki 120 metų su gradacija kas 5 metai, virš 120 metų – su gradacija kas 10 metų. Želdinių iki 20 metų amžius įrašomas 1-erių metų tikslumu. Medynuose, kuriuose medžių rūšies amžius įvairuoja, išskirtos kartos (kai amžius skiriasi 20 metų ir daugiau ir išskiriamos kartos tūris sudaro ne mažiau 10 %).

Želdintoms medžių rūšims taksoraštyje įrašytas kodas K (kultūrinė).

Medžių rūšių aukštis įrašomas pilnais metrais, išskyrus iki 1 m, kur galimas aukščio įrašymas 0,1 m tikslumu (minimalus aukštis – 0,2 m).

Skersmuo įrašomas 1 ir 2 ardų medžiams bei pavieniams medžiams, su gradacija kas 2 cm (esant aukščiui 2 m ir daugiau).

Medynuose aprašytas pomiškis, nurodant medžių rūšių sudėtį, amžių, aukštį, medelių skaičių 1 ha (neįskaityti stipriai pažeisti ir negyvybingi medeliai). Trakui nurodytos krūmų rūšys pagal

vyravimą (iki trijų rūšių) ir trako tankumas: retas (padengta iki 30 % ploto), vidutinio tankumo (40–60 %) ir tankus (virš 60 %).
Aprašytas vykstantis savaiminis atžėlimas:

pomiškis, išlikęs po plyno kirtimo, arba vykstantis atžėlimas, nurodant rūšinę sudėtį, amžių, aukštį, skersmenį ir medelių skaičių 1 ha;

apaugimas pelkėse (aprašytas analogiškai, išskyrus tai, kad vietoje medelių skaičiaus įrašomas skalsumas).

Medynų bonitetas nustatytas pagal vyraujančios medžių rūšies amžių ir aukštį, panaudojant bonitetinių klasių lenteles.

Spygliuočių jaunuolynams iki 15 metų bonitetas koreguotas atsižvelgiant ir į augavietės sąlygas. Naudotos bonitetinės klasės: 1A, 1, 2, 3, 4, 5, 5A. Pelkiniai pušynai, nepasiekę 5A boniteto, aprašyti kaip pelkės, nurodant apaugimą.

2016 metų miškų inventorizacija atlikta vadovaujantis Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija (2010 m. sausio 14 d. Nr. 11–10-V; 2011 m. redakcija ir 2014 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 78–14-V), Taksacinės kortelės pildymo instrukcija (2016 m. kovo 22 d.), sutartimi su Aplinkos ministerija dėl miškotvarkos darbų atlikimo ir kitais normatyviniais dokumentais.

Visi miškotvarkos lauko darbų etapai atlikti panaudojant GIS technologijas. Miškotvarkos darbų kartografinį pagrindą sudaro LR georeferencinis pagrindas GDB10LT. Pastarasis yra sudaromas bei atnaujinamas Lietuvos skaitmeninio ortofotografinio M1:10000 žemėlapio ORT10LT pagrindu. Miško riba yra svarbi georeferencinio pagrindo dalis. Miškų inventorizacijos darbai turi užtikrinti nuolatinį miško ribos tikslinimą.

Ortofotografiniai žemėlapiai (M 1:10000) sudaryti Lietuvos koordinačių sistemoje (LKS-94.). Jie parengti vykdant Žemės ūkio ministerijos PHARE projektą dėl pasėlių laukų blokų duomenų bazės tikslinimo. Autorinės teisės priklauso Nacionalinei žemės tarnybai. Aerofotografavimas atliktas 2005, 2006, 2008 m. 1:20000 masteliu. Neigiama šių žemėlapių savybė – naudota natūralių spalvų fotojuosta, ribojanti medžių rūšių išskyrimą, ko nebūna naudojant spalvotą spektrinę-zoninę aerofotonuotrauką. Todėl konkurso būdu buvo pasirinkta firma, kuri 2015 m. atliko aerofotografavimą. Aerofotonuotraukos, kosminiai vaizdai, tiek skaitmeniniame pavidale naudojami norint suskirstyti miško masyvą į taksacinius sklypus.

Taksacinių sklypų ribų (kvartalų vidaus situacijos) projektas rengtas naudojant ortofotoplanus, užtikrinant maksimalų vidaus situacijos, taksacinių rodiklių bei ūkinių priemonių perimamumą. Pereinamumas užtikrinamas, naudojantis praeitos miškotvarkos inventorizacijos bei projekto duomenimis.

Rengiant taksacinių sklypų ribų projektą atvejais, kai remiantis ortofotožemėlapiu (ortofotoplanu) nustatoma akivaizdi nekilnojamojo turto kadastro preliminariai apmatuotų valdų ribų klaida, lemianti didesnį kaip natūrinės linijos vidutinį pasislinkimą, sudarantį 0,1 ha ar didesnį plotą, natūrinės linijos padėtis nustatoma vadovaujantis georeferenciniu pagrindu ar ortofotoplanu, o dėl pasislinkimo susidaręs sklypas išskiriamas atskiru taksaciniu sklypu vadovaujamasi ortofotoplanu.

Miškotvarka privalo įvertinti visas valstybinės reikšmės miškų ribas natūroje. Ribų ir riboženklių būklė pažymima fotoabrise.

Miškai pagal nuosavybės formas suskirstyti į:
valstybinės reikšmės miškus (jų ribos patvirtintos LRV nutarimais);

privačius miškus ir miškus, skirtus nuosavybės teisių atkūrimui;

kitų naudotojų ir valdytojų miškus.

Taksacija vykdyta sklypais, neskirstant jų privačių valdų ribomis.

Valstybiniuose miškuose kvartalinis tinklas keistas tik Tryškių girininkijoje pagal tuometinės VĮ Kuršėnų miškų urėdijos pageidavimus.

Valstybinių miškų kvartalai numeruoti miško masyvų ribose. Buvusi žemės ūkio įmonių teritorija suskirstyta kvartalais natūraliomis ribomis, laikantis kadastro vietovių ir blokų ribų, taikant ištisinę numeraciją visoje teritorijoje. Valstybinėje valdoje yra išskiriami ir inventorizuojami miško ir ne miško žemės naudmenų sklypai, privačioje žemėje tik miško žemės naudmenų sklypai. Privačiuose ir kituose miškuose inventorizuotos tik miško žemės. Miško žemė suskirstyta į naudmenas pagal miškų valstybės kadastro, o žemės ūkio paskirties ir kita žemė – pagal nekilnojamojo turto kadastro reikalavimus.

Visi valstybinės reikšmės medynai inventorizuoti vizualiniu su matavimo elementais metodu.

Aprašant išskirto taksacinio sklypo rodiklius, išlaikant perimamumą, padaryti sekantys pakeitimai:
įvesta 5B bonitetinė klasė (tik pušynams Pa augavietėje), kai medyno parametrai (amžius, aukštis) neatitinka žemiausio boniteto, sklypas aprašomas kaip pelkė, nurodant apaugimą;

minimalus medyno skalsumas – 0,3, išskyrus medynus po neplynų kirtimų – 0,2;

miškų grupė sklypui įrašoma vadovaujantis aktualiu vyriausybės nutarimu dėl miškų priskyrimo miškų grupėms. Kai sklypui nustatytas miškų pogrupis neatitinka vyriausybės patvirtintų normatyvų (2001 09 26 Nr. 1171;2008 06 05, Nr. 547) įrašomas ir siūlomo miškų pogrupio kodas pagal normatyvus;

sklypo taksoraštyje aprašomi gamtiniai kraštovaizdžio, kultūros paveldo, rekreaciniai, Raudonosios knygos ir kiti saugomi bei Europos ekologinio tinklo Natūra 2000 objektai, esantys miško žemėje

trasos platesnės nei 4 m aprašomos visuose miškuose atskiru sklypu.

Naujais sklypais išskiriami buvusio miško plotai, kai miško žemės plotų transformacija į ne miško žemės plotus įvyko dėl neteisėtos, galimai neteisėtos ar nežinomo teisėtumo žmogaus veiklos, taip pat dėl nežinomos priežasties. Tokie plotai inventorizuojami kaip miško žemė verčiama ne miško žeme, nurodant augavietę, 38 makete buvusią naudmeną ir 50 makete nurodant faktinę naudmeną (pastatai, sodyba, kelias, pieva, tvenkinys ir pan..)

Pirmą kartą inventorizuojant savaiminės kilmės medynus, ne valstybinės reikšmės miškuose, kurių vidutinis amžius mažesnis kaip 20 metų, aprašoma kaip žemė apauganti mišku (naudmenos kodas 91), želiančius medžius aprašant 1 ardu. Jeigu vidutinis medžių amžius pasiekęs 20 ir didesnį amžių ir šis plotas atitinka Miškų įstatyme apibrėžtą miško sąvoką, pirmą kartą inventorizuojamas medynas aprašomas pirmu ardu ir naudmenos kodas 1. Visi želdiniai, įveisti ne valstybinės reikšmės miškuose, inventorizuojami mišku. Žemės naudmenos kodas 2, želdintus medžius aprašant 1 ardu.

Atsirado naujos miško žemių kategorijos: mažasis miško karjeras (ŽK 35) ir mažoji miško pelkė (ŽK 36).

Valstybinės reikšmės miškuose pildomas naujas 39 maketas, kuriame nurodomos priežastys kodėl pasikeitė taksacinio sklypo inventorizaciniai duomenys.

Miško ūkinės priemonės projektuotos pagal miškininkystės reikalavimus, naudojant galiojančius teisės aktus, atitinkamus normatyvus, algoritmus. Privačiuose ir kituose miškuose ūkinės priemonės neprojektuotos, išskyrus miško atkūrimą kirtavietėse, miško aikštėse. Įvykdytos ūkinės priemonės vertintos ir analizuotos tik valstybinės reikšmės miškuose, tik želdinių būklė įvertinta visuose miškuose.

Dar viena naujovė miškotvarkos darbuose – darbų kokybės kontrolė. Miškotvarkos darbai tikrinami etapais. Kiekvieno etapo tikrinamame plote, atsitiktine tvarka pasirenkamos tikrinamos vietos. Vertinama ne konkretus taksatorius, o VĮ Miškotvarkos institutas. Jeigu darbų įvertinimas neigiamas – per 20 dienų privaloma ištaisyti darbų trūkumus ir kontroliuojanti įstaiga pakartotinai atlieka to etapo patikrinimą.

Apibendrinant miškų tvarkymo augaviečių pagrindu metodą (1966 m.) padarytos išvados:

visos miškotvarkos, įskaitant ir 2016 m. išlaikė pagrindinius šio metodo principus su kai kuriais pakeitimais;

tikslinių medynų formavimo principai pilnai pasiteisino.

Visa ūkinės veiklos normatyvinė bazė sudaryta augaviečių pagrindu, todėl yra prielaidos maksimaliai išnaudoti potencinį dirvožemio derlingumą.

Vardinis girininkijų vadovaujančių darbuotojų bei miškotvarkos darbuotojų sąrašas 1.4 lentelėje. Pagaminta kartografinė, taksacinė ir projektinė medžiaga ir kam ji skirta parodyta 1.5 ir 1.6 lentelėse,

1.4. **GIRININKIJŲ VADOVAUJANČIŲJŲ DARBUOTOJŲ BEI MIŠKOTVARKOS SPECIALISTŲ, VYKDŽIUSIŲ DARBUS, SĄRAŠAS**

1.4. lentelė

Eil. Nr.	Girininkija	Dabartinis girininkas	Ankščiau dirbę girininkai, nuo kada iki kada dirbo	Inventorizacijos darbus vykdę miškotvarkos specialistai
1	Gedinčių	Zigmas Savickas 2003-02-01	V. Gedminas 1979–2003 m.m. B. Banys 1976–1978m.m. J. Vilčinskas 1942–1944 ir 1949–1976 m.m.	Tomas Mikalkevičius Mantas Taurozevičius Karolis Kimbirauskas 2016 m. M. Lukenskas, S.Stončius 2006 m. R. Papievis 1992 m. P. Šlajus, R. Samanavičius 1982 m. S. Naulickas 1972 m.
2	Gulbinų	Raimondas Bernotas 1998-02-23 m.	A. Bernotas 1980–1998 m.m. J. Udra 1978–1979 m.m.	A. Garliauskas E. Paliukas R. Lazauskas M. Striokas M. Taurozevičius K. Kimbirauskas 2016 m. S. Ivanovas, M. Lukenskas 2006 m. R. Papievis 1992 m. A. Darafėjus, R. Papievis P. Girčys 1972 m.
	Ilgšilio	Romualdas Matutis 1979-12-01 m.	A. Bernotas 1977–1979 m.m. J. Kasperavičius 1959–1977 m.m.	A. Garliauskas 2016 m. A. Garliauskas K. Martinkevičius

Eil. Nr.	Girininkija	Dabartinis girininkas	Ankščiau dirbę girininkai, nuo kada iki kada dirbo	Inventorizacijos darbus vykdę miškotvarkos specialistai
3			Buvusi Užpelkių g-ja A. Bernotas 1964–1975 m.m. P. Skėrys 1959–1964 m.m.	2006 m. G. Dabkus 1992 m. A. Petrulionis, R. Dambrauskas 1982 m. J. Zelvaras J. Kuncevičius 1972 m.
4	Paežerių	Eimontas Alsys	R. Buožius 2003 m. S. Stonys 1970–2003 m.m. R. Ivanauskas 1961–1970 m.m.	R. Lazauskas 2016 m. R. Lazauskas 2006 m. A. Butrimavičius 1992 m. R. Samanavičius 1982 m. J. Zelvaras 1972 m.
5	Pavenčių	Panaikinta	Eimontas Alsys K. A. Žilinskas 1969–1995 m.m. K. Januškevičius 1958–1969 m.m.	S. Levickas, K. Martinkevičius, A. Garliauskas 2006 m. A. Galaunė 1992 m. V. Vaicekavičius 1982 m. P. Unikauskas 1972 m.
6	Pažiužmėlių	Marius Baltramonaitis 2004-05-01 m.m.	N. Birkantas 1995–2004m.m. A. Lapėnas 1986–1995 m.m. P. A. Putrius 1977–1985m.m. A. Gaubas 1962–1976 m.m. K. Žadeikis 1960–1962m.m. buv. Vanagiškių g-je S. Vainoras 1981–2003 m.m. J. Daunys 1973–1981 m.m. S. Skriparis 1969–1973 m.m. S. Skriparis (vyr.)1965–1969 m.m. buv. Pažižmės g-je K. Bartusevičius 1971 m. V. Kašys 1967–1971 m.m. S. Skriparis (vyr.0 1964–1965 m.m.	V. Labinas 2016 m. A. Garliauskas, K. Martinkevičius 2006 m. V. Skirmantas, A. Galaunė 1992 m. V. Skirmantas, J. Remeika 1982 m. A. Kizis, P Unikauskas, J. Bernotas 1972 m.
7	Šaukėnų	Virginijus Mušauskas 1993-10-01	L. Abrutis 1985–193 m.m S. Jasinskas 1966–1985 m.m. A. Paulavičius 1962–1966 m.m. J. Jusas 1955–1962 m.m. buv. Vitsodžio g-je A. Rimeikis 1970–2003 m.m. A. V. Lukas 1964–1970 m.m. buv. Pavėžupio g-je B. Kruopis 1968–1975 m.m.	M. Taurozevičius 2016 m. J. K. Poderis 2006 m. V. Skirmantas, A. Vitkus 1992 m. A. Petrulionis, P Unikauskas 1982 m. J. Maldžiūnas, P. Girčys 1972 m.
8	Tryškių	Arvydas Simonavičius 1998-01-02	A. Paškevičius 1995–1998 m.m. I. Glodenis 1992–1994 m.m. A. Varapnickas 1988–1992 m.m.	M. Striokas 2016 m. S. Levickas, R. Lazauskas, S. Stončius 2006 m. A. Butrimavičius 1992 m.

Eil. Nr.	Girininkija	Dabartinis girininkas	Ankščiau dirbę girininkai, nuo kada iki kada dirbo	Inventorizacijos darbus vykdę miškotvarkos specialistai
			G. Kubilius 1981–1988 m.m. K. Gedvilas 1980–1981 m.m. I. Glodenis 1952–1979 m.m. S. Blokšis 1949–1952 m.m.	V. Vaicekavičius 1982 m. V. Vaicekavičius, J. Bernotas 1972 m.

Miškų urėdas **Algimantas Juozas Kundrotas** nuo 1994 m. miškų urėdas **S. Skiparis** nuo 1990–1994 m. m. miškų urėdas **V. Kavaliauskas** 1990 m, miškų ūkio direktorius **V. Kavaliauskas** 1955–1989 m. m. ir miškų ūkio direktorius **V. Geralavičius** 1952–1955 m. m.

Vyriausiasis miškininkas **Vytautas Rupšys** nuo 2013 m. iki dabar, urėdo pavaduotojas miškininkystei – **Stasys Skiparis** nuo 1994**–**1995m. m. miškų urėdo pavaduotojas **P. Samuolis** – 1990–1994 m. m., vyriausiasis miškininkas **P. Samuolis** nuo 1969–1990 m. m., vyriausiasis miškininkas **V. Perminas** 1961–1968 m. m. vyriausiasis miškininkas **F. Čiapas** 1957–1960 m. m., vyriausiasis miškininkas **A. Barčius** 1952–1953 m. m.

Projektų vadovas Artūras Gustainis 2016–2018 m. m. Miškotvarkos projekto autorius – Antanas Žaliaduonis 2006 m., miškotvarkos projekto autorius – Petras Šlajus 1992 m., miškotvarkos projekto autorius – Jonas Stankevičius 1982 m., miškotvarkos projekto autorius – Raimundas Ivaška 1972 m. ir miškotvarkos projekto autorius – Juozas Skaisgiris 1962 m.

1.5. **KARTOGRAFINĖS MEDŽIAGOS SUDĖTIS**

1.5. lentelė

Eil. Nr.	Paslaugų pavadinimas	Mato vienetas	Mastelis	Egzempliorių Skaičius (bazinis)
1	Baziniai miškų žemėlapiai girininkijoms (7 girininkijos)	Egz.	1:10000	Po 2 g-jai
2	Medynų planai girininkijoms	Egz.	1:20000	Po 2 g-jai
3	Miško kvartalų žemėlapiai dažyti pagal vyraujančias medžių rūšis ir brandumo grupes visai teritorijai :A4 formato albumas	Egz.	1:10000	Po 2 g-jai
4	Miško kvartalų žemėlapiai dažyti pagal suprojektuotas ūkines priemones visai teritorijai : A3 formato albumas A4 formato albumas	 Egz. Egz.	 1:10000 1:10000	 Po 2 g-jai Po 2 g-jai
5	Miškų grupių ir pogrupių žemėlapiai: Regioninio padalinio schema rulone laminuotas Girininkijų teritorijų planai rulone	 Egz. Egz.	 1:50000 1:20000	 2 Po 1 g-jai
6	Miškų administracinio suskirstymo žemėlapis: Rulone laminuotas	 Egz.	 1:50000	 2
7	Miškų priešgaisrinių priemonių žemėlapis su priešgaisrinėmis juostomis, vandens paėmimo vietomis ir kt: Schema regioniniam padaliniui (buv. Kuršėnų mu) rulone laminuotas	 Egz.	 1:50000	 1

Eil. Nr.	Paslaugų pavadinimas	Mato vienetas	Mastelis	Egzempliorių Skaičius (bazinis)
8	Kuršėnų regioninio padalinio valdomų valstybinės reikšmės miškų žemėlapis: Laminuotas rulone su kadastriniais numeriais	Egz.	1:50000	1
9	Rekreacinio sutvarkymo projektas (projekto aiškinamasi raštas): Rekreacinio planavimo schema Kuršėnų regioniniam padaliniui (buv. Kuršėnų mu)	Komplektas	1:50000	1 1
10	Gamtosaugos projektas (aiškinamasis raštas): Schema Kuršėnų regioniniam padaliniui (buv. Kuršėnų mu) Gamtosauginiai planai girininkijoms	Komplektas Egz. Egz.	1:50000 1:20000	1 1 Po 1 g-jai

Pastaba: Pagal poreikius, padalinys gali užsisakyti papildomai įvairios paskirties miškotvarkos medžiagos.

1.6. **KITA PROJEKTO MEDŽIAGA**

1.6. lentelė

1	Kuršėnų regioniniam padaliniui vidinės miškotvarkos aiškinamasis raštas, suvestinių miško išteklių inventorizacijos duomenų lentelės	Komplektas	4
2	Girininkijų aiškinamieji raštai	Komplektas	2
3	Taksoraščiai girininkijoms, pirmo penkmečio pagrindinių kirtimų biržių projektavimas, biržių išdėstymo žinialapiai, ūkinių priemonių žinialapiai	Komplektas	2
4	Kuršėnų regioniniam padaliniui valdomų plotų pirmo penkmečio pagrindinių kirtimų biržių projektavimas, biržių išdėstymo žinialapiai (A3 formate), ūkinių priemonių žinialapiai	Komplektas	2

Valstybinė įmonė Kuršėnų miškų urėdija ir Danijos bendrovė NEPCon, įgaliotas Rainforest Alliance atstovas Europoje, 2007 metų lapkričio mėnesį pasirašė sutartį dėl Kuršėnų miškų urėdijos turto patikėjimo teise valdomų ir naudojamų valstybinių miškų sertifikavimo pagal Forest Stewardship Council ® (FSC ®) miškų sertifikavimo sistemą.

Duomenys apie miškų sertifikavimą, resertifikavimą. (**SmartWood** 2007.11.28 kasmetinis auditas, sertifikato kodas SW-FM/CoC-265, **SGS QUALIFOR** 09.08.2008 sertifikato kodas SGS-FM/COC-006148. Resertifikavimas **SGS QUALIFOR** 29 .04.2009 -28.04.2014 sertifikato kodas SGS- FM/COC-006148; **Rainforest Alliance** resertifikavimas 29.04.2014–28.04.2019 sertifikato kodas RA-FM/COC-000265 nuo 30.06.2015 perkeltas į **NEPCon, sertifikato kodas NC-FM/COC – 012415.**)

Kasmetinis sertifikavimo auditas atliktas 2015 m. birželio 30 d. Iškelti koregavimo veiksmų reikalavimai (KVR) įvykdyti nustatytu laiku. Sertifikatas galioja nuo 29 balandžio 2014 m. iki 28 balandžio 2019 m.

Miškų sertifikavimas – tai procesas, kurio metu miškų ūkinė veikla įvertinama pagal nustatytą standartų visumą. Sertifikavimo tikslas – siekti patvirtinti, kad padalinio miškai tvarkomi ir naudojami, laikantis pasaulyje priimtų miškų išsaugojimo principų, ir gauti leidimą naudoti tarptautiniu mastu pripažintą atsakingo miškų tvarkymo FSC® prekinį ženklą.

Kuršėnų regioninis padalinys gavo sertifikatą, patvirtinantį, jog padalinio administruojami miškai yra gerai tvarkomi ir tinkamai naudojamas produkcijos šaltinis, kur miško naudojimo būdai atitinka griežtus aplinkosauginius ir socialinius – ekonominius reikalavimus, atitinkančius FSC principus ir kriterijus.

Miškų sertifikavimas tai garantas, kad ūkininkaujama pagal tarptautinius reikalavimus – išsaugojant ir gausinant miško išteklius visuotinai pripažintais tvaraus (darnaus) miškų ūkio principais, subalansuojant ekonomines, ekologines ir socialines miškų funkcijas. Pagal miškų tvarumo rodiklius padalinio miškai yra našūs, stabilios būklės, vyrauja savaiminiai, mišrūs medynai, gausu biologinės įvairovės elementų.

1.1.3. EKONOMINIŲ IR SOCIALINIŲ POREIKIŲ PROGNOZĖ

Visi Lietuvos miškai, o ypatingai valstybinės reikšmės miškai, visuomenės ir valstybės gyvenime atlieka įvairias, bet labai svarbias funkcijas. Viena iš jų – socialinė, kadangi visi Lietuvos gyventojai ir svečiai naudoja miškus poilsiui, rekreacijai, turizmui, uogavimui, grybavimui ir pan.

Dabar ypač daug dėmesio ir lėšų skiriama pritaikyti valstybinius miškus visaverčiam lankymuisi ir turiningam poilsiui gamtoje, aktyviam turizmui. Kuriant rekreacinę infrastruktūrą miškuose, orientuojamasi į žmonių pamėgtus ir lankomus miško masyvus ar sklypus, siekiant sureguliuoti miško lankytojų srautus, nukreipiant poilsiautojus į saugias priešgaisriniu požiūriu miškų vietas. Pažintinių ir mokomųjų objektų kūrimas, leidžia visuomenei pažinti nuostabias ir vaizdingas vietoves, gamtos turtus, kultūros paveldo vertybes. Taip auklėjama visuomenė, ugdomas jos kultūrinis elgesys gamtoje. Rekreacinių priemonių dėka miškas mažiau šiukšlinamas, kraštovaizdžiui nepadaroma žala, arba ji yra minimali, mažinamas miško gaisrų kilimo pavojus ir pan.

Vienas iš nacionalinės miškų ūkio sektoriaus programos plėtros strateginių tikslų yra: išsaugoti ir didinti miško ekosistemų tvarumą atsižvelgiant į jų ekologinį ir socialinį vaidmenį, klimato kaitos įtaką.

Šį tikslą norint įgyvendinti būtinas visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas. Ši sąvoka apima: lankymosi miškuose reglamentavimo suderinimą, atsižvelgiant į miškų savininkų ir visuomenės poreikius, pažintinės rekreacijos ir turizmo infrastruktūros plėtrą miškuose, kultūros paveldo objektų apsaugos ir išsaugojimo miškuose užtikrinimą

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane miškininkystės plėtra numatoma atsižvelgiant į pagrindinius Lietuvos miškų politikos tikslus. Šiems tikslams šalia kitų taip pat yra priskiriamas miškų rekreacinio potencialo didinimas.

Lietuvoje yra ryškūs regioniniai gamtinių, ekonominių, demografinių ir infrastruktūrinių išteklių skirtumai, lemiantys šalies regionų socialinės – ekonominės padėties neatitikimus. Siekiant užtikrinti visų šalies regionų tolygią ekonominę plėtrą ir subalansuotą socialinę gerovę, yra rengiami regionų plėtros planai, kurių viena iš sudedamųjų dalių yra apskričių, savivaldybių strateginiai plėtros planai, jų tikslas – identifikavus savivaldybės stiprybes, galimybes bei silpnybes ir grėsmes, nustatyti savivaldybės vietą ir vaidmenį šalies ir tarptautiniame kontekste, suformuluoti plėtros perspektyvas.

Strateginis plėtros planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro patvirtinta „Regionų plėtros planų parengimo ir atnaujinimo metodika” (įsakymas Nr. 482, 2002 m. spalio 4 d.), Bendrojo programavimo dokumentu, LR regioninės plėtros įstatymu Nr. IX-1285 (nauja redakcija 2002 m. gruodžio 24 d.) bei kitais dokumentais.

Rengiant vidinės miškotvarkos projektą VĮ Valstybinių miškų urėdijai Kuršėnų regioniniam padaliniui atsižvelgta į teritorijos planavimo dokumentų nuostatas, sprendinius:
LR Miškų įstatymas

LR teritorijos bendrasis planas, patvirtintas LRS nutarimu „Dėl Lietuvos. respublikos teritorijos bendrojo plano“, 2002 m. spalio 29 d. Nr. IX-1154;

Šiaulių apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas patvirtintas 2009 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 672;

Telšių apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas patvirtintas 2009 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 672;

Šiaulių regiono plėtros planas iki 2020 metų, patvirtintas 2010 m. gegužės 25 d. Šiaulų regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 1;

Telšių regiono plėtros planas iki 2020 metų patvirtintas 2013 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. 51/9S-38;

Telšių rajono savivaldybės strateginis 2016–2018 metų veiklos planas (2016 m. sausio 28 d. sprendimu Nr. T1–20 patvirtintas.);

Šiaulių rajono savivaldybės strateginis 2017–2023 plėtros planas (2016 m. lapkričio 15 d. sprendimu Nr. T-298 patvirtintas.);

Kelmės rajono savivaldybės strateginis 2015–2017 veiklos planas (2014 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. T-359 patvirtintas.);

Buvusios Generalinės miškų urėdijos paskirtis, misija ir užduotys

Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos paskirtis - valstybinių miškų, priskirtų miškų urėdijoms, ūkinio valdymo institucija, organizuojanti bei koordinuojanti šių miškų atkūrimą, priežiūrą, apsaugą ir miško išteklių naudojimą.

Generalinės miškų urėdijos misija - didinti valstybinių miškų, kaip svarbiausios visų šalies miškų sudedamosios dalies ekologinę, aplinkosauginę, ekonominę, rekreacinę bei kitas visuomenei svarbias vertes, tvarkant juos tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principais, racionaliai naudojant miškų išteklius, juos atkuriant ir gausinant.

Generalinės miškų urėdijos užduotys:
1. Nacionalinės miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programos (patvirtintos 2012 m. gegužės 23 d. Nr. 569) įgyvendinimo priemonių plano 2015–2017 metams įgyvendinimas, šiame plane numatytų priemonių valstybiniuose miškuose vykdymas

2. Koordinuoti miškų urėdijų veiklos ir valdymo, valstybinių miškų pareigūnų veiklos efektyvumo didinimą bei valdomo turto grąžos ir miškų sektoriaus veiklos gerinimą.

3. Gerinti biokuro gamybos iš miško kirtimo atliekų organizavimą.

LR Vyriausybės nutarimas Nr. 32 ,,Dėl biudžetinės įstaigos Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos likvidavimo“ buvo priimtas 2018 m. sausio 10 d. Nuo 2018 m. gegužės 31 d. bus visiškai nutraukta Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos veikla. Dauguma Generalinės miškų urėdijos užsibrėžtų tikslų, uždavinių, įsipareigojimų ir darbų perima Valstybinė įmonė valstybinių miškų urėdija ir Aplinkos ministerija.

1.2. KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO VEIKLOS TERITORIJOS CHARAKTERISTIKA

1.2.1. FIZINĖ–GEOGRAFINĖ CHARAKTERISTIKA

Teritorijos plotas, miškų išsidėstymas. Kuršėnų regioninio padalinio teritorija yra šiaurinėje Vidurio Lietuvos dalyje. Didesnioji jos dalis tenka Šiaulių apskričiai, o nedidelė dalis – Telšių apskričiai. Šiaurinėje dalyje Kuršėnų regioninis padalinys ribojasi su Mažeikių ir Joniškio regioniniais padaliniais, rytinėje – su Kuršėnų regioniniu padaliniu (buv. Šiaulių mu), vakarinėje – su Telšių regioniniu padaliniu ir pietinėje – su Raseinių regioniniu padaliniu. Teritorijos plotas – 86,26 tūkst. ha (1,3 % Lietuvos teritorijos).

Miškai teritorijoje išsidėstę gana tolygiai, bet miškingesnė yra vakarinė teritorijos dalis. Čia išsidėstę didžiausi miškų masyvai: Tryškių-Pagelžių-Pažiužmėlių miškai, (Tryškių, Pažiužmėlių g-jos) Užpelkių-Gintenių-Kibgirės miškai (Ilgšilio, Šaukėnų ir Paežerių g-jos ir jų dalys), Patumšių-Užvenčio miškai (Šaukėnų g-jos dalis). Mažesni miškų masyvai Rekčių-Agailių miškai (Gedinčių g-ja) ir Paežerių-Pusgudžių miškai (Paežerių g-ja). Aplink Kuršėnus miškingumas mažiausias.

Geomorfologinė sandara, reljefas, klimatas. Pagal fizinį–geografinį Lietuvos rajonavimą Kuršėnų regioninio padalinio (buv. VĮ Kuršėnų mu) teritorija (A. Basalykas, 1965) priklauso Kuršo––Žemaičių žemumos sričiai, Ventos vidurupio (Šiaurės Žemaičių) lygumos ir Rytų Žemaičių plynaukštės geografinius rajonus.

Ventos vidurupio (Šiaurės Žemaičių) lygumos užima didesnę regioninio padalinio dalį (iki Šaukėnų g-jos). Tai daugumoje lygi arba silpnai banguota vietovė. Čia vyrauja dugninės morenos sukloti dirvožemiai, vidutinio arba lengvo priemolio, vietomis priesmėlio. Tarp šių dirvožemių, žemesnėse vietose, gana gausiai įsiterpia durpiniai dirvožemiai. Į šiaurę nuo Kuršėnų dirvose ir jų paviršiuje gausu riedulių.

Rytų–Žemaičių plynaukštė, į ja patenka pietinė Kuršėnų regioninio padalinio (buv. VĮ Kuršėnų mu) teritorijos dalis (Šaukėnų g-ja ir dalis Paežerių g-jos). Reljefas čia labiau kalvotas, banguotas negu šiaurinėje padalinio dalyje. Dirvožemiai lengvesnės granuliometrinės sudėties, priesmėliai ir smėliai, todėl čia daugiau vyrauja pušynai ir eglynai.

Klimatas. Šiaulių, Kelmės ir Telšių rajonuose, kaip ir didesnėje Lietuvos teritorijoje vyrauja nepastovus žemyninis klimatas. Pagal B. Alisovo klimatų klasifikaciją Lietuvos teritorija priklauso Atlanto kontinentinės klimatinės srities Vakarų rajonui. Kuršėnų regioninio padalinio miškai pagal klimatinį Lietuvos pasiskirstymą patenka į Žemaičių aukštumos ir Vidurio žemumos parajonį, pasižymintį kiek aukštesnėmis vasaros temperatūromis. Čia iškrenta mažiau kritulių, daugiausiai lyja vidurvasarį. Klimato bruožus ryškiausiai apibūdina oro temperatūros metų amplitudė, kurios rodikliu gali būti liepos ir sausio mėnesių vidutinių (daugiamečių) temperatūrų skirtumas. Tas skirtumas – 21,6^{0}C. Šalčiausias mėnuo yra sausis, karščiausias – liepa. Sausio vidutinė temperatūra yra -5,3^{0}C, liepos – +16,3^{0}C. Vidutinė metinė oro temperatūra yra +5^{0}C. Kritulių kiekis vegetacijos periodu – 414 mm. Vidutinė vegetacijos trukmė – 190 d. Vidutinis metinis kritulių kiekis apie 600 mm.

Vandenys. Beveik visos padalinio teritorija tekančios upės ir upeliai priklauso Ventos baseinui. Tik nedidelė dalis (Šiaurinėje dalyje) Kuršėnų regioninio padalinio miškų patenka į Mūšos – Nemunėlio baseiną. Šioje teritorijoje priskaičiuojama virš 50 upių ir upelių: virš 25 km. ilgio –6 upės, nuo 5 km. iki 25 km. – 33 upės ir iki 5 km. – 14 upelių.

1.7. **REGIONINIO PADALINIO TERITORIJOJE ESANČIŲ DIDESNIŲ UPIŲ SĄRAŠAS**

1.7. lentelė

Upės pavadinimas	upės ilgis (km)	baseino plotas (km^2)
Venta	350,2	11800
Švėtė	123	2295
Ringuva	34	322
Uogys	28	68
Aunuva	25	186
Šatrija	25	82
Žižma	21	166

Kuršėnų regioninio padalinio administruojamoje teritorijoje yra 2 ežerai: Balvio (41 ha) ir Paežerių (141 ha) ir 4 valstybinės reikšmės tvenkiniai patvirtinti LR vyriausybės nutarimu Nr. 22 (1998 m. sausio 10 d.): Raganių tv. (64 ha), Anuvėnų tv. (36 ha), Pakulmulšių tv. (34 ha) ir Šaukėnų tv. (21 ha),. Bendras tvenkinių plotas – 155 ha. Pietinėje dalyje yra didelio ploto Šilo-Pavėžupio žuvininkystės tvenkinys.

Gamtiniai miškų našumo rajonai. Kuršėnų regioninio padalinio miškai priskiriami Vidurinio Lietuvos našių–mišrių spygliuočių–lapuočių gamtiniam našumo rajonui, kuris skirstomas į 2 pazonius. Padalinio miškai priskirti Vidurio Lietuvos našių mišrių spygliuočių – lapuočių miškų parajoniui. Skirstant miškus pagal gamtinius našumo rajonus, priimtas dėmesin ne tik augaviečių ir medynų našumas, bet ir rūšinė sudėtis, dirvožemio vienodumas, jo litologinė charakteristika. Gamtiniame našumo rajone kompleksas miško augimo sąlygų (klimato, dirvožemio), vertinamų medynų našumu, gali būti laikomas vienodu arba beveik vienodu. Parajonio ir regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškų medynų plotas (%) pagal vyraujančias medžių rūšis: pušynai–25 % (10 %), eglynai 27 % (39 %), ąžuolynai 2 % (0,2 %), uosynai–3 % (0,2 %), beržynai–29 % (32 %), juodalksnynai–5 % (4 %), drebulynai–6 % (6 %), baltalksnynai–3 % (8 %). Kuršėnų regioninio padalinio miškuose ženkliai mažiau pušynų ir kietųjų lapuočių medynų, bet žymiai daugiau eglynų ir baltalksnynų ir šiek tiek daugiau beržynų nei viso pazonio miškuose. Kitų medynų plotai nedaug skiriasi. Regioninio padalinio medynų einamasis prieaugis visuose miškuose yra 7,6 m^3/ha, o valstybinės reikšmės miškuose – 7,54 m^3/ha, turėjo būti didesnis, nes per paskutiniuosius 10 metų medynai buvo stipriai pažeisti vėjavartų, šaknų ligų ir liemenų kenkėjų. Bendras miško naudojimo intensyvumas m^3/ha likvidinės medienos per metus buvo, 4,9 m^3/ha.

Rajono teritorijoje yra daug įprastinių, visoje šalyje randamų požeminių gamtinių išteklių – smėlio, žvyro, molio, durpių ir gėlo vandens. Šie gamtiniai turtai intensyviai naudojami žmonių gyvenimo reikmėms.

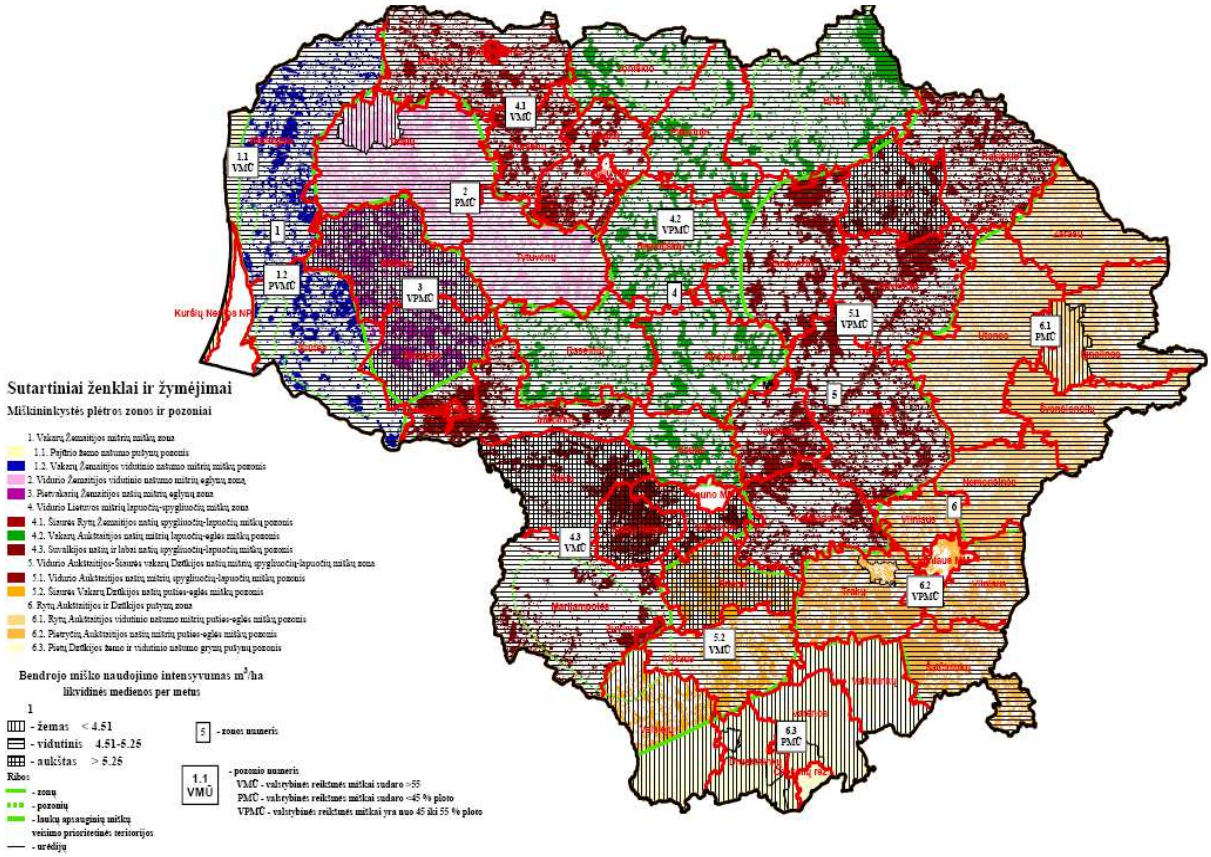

1 pav. Lietuvos Respublikos bendrasis planas. Miškų teritorijos.

Remiantis Lietuvos Respublikos vyriausybės 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimo Nr. 1171 ,,Dėl miškų priskyrimo miškų grupėms tvarkos aprašo ir miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvų patvirtinimo" pakeitimu 2010 m. balandžio 21 d. Nr. 855 Kuršėnų regioninio padalinio miškuose yra išskirtos šios vandens telkinių apsaugos zonos:

Prie ilgesnių kaip 50 km upių ir ant tokių upių įrengtų tvenkinių bei prie ežerų ir tvenkinių kurių plotas didesnis kaip 50 ha – 200 m.

Praeitos miškotvarkos duomenimis, Kuršėnų regioninio padalinio miškingumas buvo 42,0 %, dabartinės inventorizacijos nustatytas miškingumas – 42,7 %. Dabartinis Lietuvos miškingumas – 33,5 %. Bendras Kuršėnų regioninio padalinio administruojamas plotas – 86,26 tūtst. ha, o miško žemės plotas – 36848,5 ha.

1.2.2. PADALINIO EKONOMINĖ IR SOCIALINĖ APLINKA

Kuršėnų regioninio padalinio teritorija apima nemažas dalis Šiaulių, Telšių ir Kelmės rajonų savivaldybės ploto 37226 ha (99,6 %), ir mažą dalį Akmenės savivaldybės ploto 162 ha Todėl Šiaulių, Telšių ir Kelmės rajonų savivaldybėse ryškiausiai juntamas miškų plotuose vykdytos ūkinės veiklos ir jos valdymo poveikis socialinei sferai.

Kuršėnų regioninio padalinio administruojama teritorija turi nedidelį pramoninį potencialą. Iš dalies tai sąlygoja ir nedidelis gyventojų tankumas šioje teritorijoje. Su Kuršėnų miestu ir aplinkiniais kaimais bei miesteliais gyventojų skaičius padalinio teritorijoje yra apie 20750 žmonių. gyventojų tankumas yra 24,1 žm/km^2 (Lietuvos 46,1 žm/km^2).Be Kuršėnų miesto ir tik kaimo vietovėje gyventojų tankumas yra 10,1 žm/km^2. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje vyrauja našūs ir vidutinio našumo dirvožemiai, todėl čia palankios sąlygos vystyti žemės ūkį. Todėl natūralu, kad

šiose teritorijose vyrauja tradiciškai būdinga priemiestinio žemės ūkio vystymosi kryptis. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijos miškingumas yra 42,7 %, o Lietuvos – 33,5 %.

Iš rytų į vakarus regioninio padalinio teritorija eina 10 km ilgio automagistralė Šiauliai Kuršėnai, o nuo Kuršėnų į Palangą magistralinis kelias 26 km. Krašto kelių yra keletas: Kuršėnai – Mažeikiai 10 km, Kuršėnai – Kelmė 30 km ir Šiauliai – Užventis 4 km. Be to gana tankus rajoninių kelių tinklas, jų yra apie 170 km. Pagrindiniai jų yra Kuršėnai – Luokė, Šaukėnai – Luokė, Kuršėnai – Tryškiai, Kuršėnai – Šakyna ir Kuršėnai– Gruzdžiai. Kuršėnų miestas įsikūręs netoli automagistralės, beveik viduryje Kuršėnų regioninio padalinio centro, už 22 km. yra Šiaulių miestas, o už 44 km –Mažeikiai.

Ekonominiu požiūriu Kuršėnų rajonas turi išskirtinių bruožų: rajonas yra Vidurio Lietuvos šiaurės vakarinėje dalyje. Už 160 km. nuo antro pagal dydį Lietuvos miesto Kauno, nuo Klaipėdos – 130 km. ir apie 25 km. nuo Šiaulių. Didieji Lietuvos miestai turi didelį ekonominio-socialinio vystymosi potencialą. Ši kaimynystė sudaro sąlygas bendradarbiauti plėtojant rajono infrastruktūrą, žmogiškuosius išteklius, rengiant bendrus projektus. Nepaisant galimo kaimynystės ekonominio potencialo išnaudojimo, Kuršėnų rajone vystomas žemės ir miškų ūkis bei su jais susijusi pramonė.

Priemiestiniai miškai naudojami pakankamai intensyviai, retai gyvenamose teritorijose miškų ūkis sukuria daug darbo vietų ir yra daugelio smulkių kaimo gyvenviečių socialinio demografinio stabilumo pagrindas. Kuršėnų regioninis padalinys, būdams netoli nuo stambių Lietuvos miestų, (Šiaulių, Klaipėdos, Kauno) tenkina vis augantį medienos poreikį pramonei, bei biokuro gamybai reikalingą, miško kirtimo atliekų kiekį.

Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorijoje iš viso yra 36,85 t. ha miško žemės ir joje medienos sukaupta 6,98 mln. ktm. 2016.01.01. padalinio teritorijoje gyveno apie 20750 žmonių. Dėl emigracijos žmonių skaičius mažėja. Vienam gyventojui tenka 1,8 ha miško ir 336 ktm medienos (*Lietuvoje atitinkamai 0,76 ha ir 189 ktm*).

Kuršėnų regioninio padalinio 2006 m. dirbo 70 darbuotojai, iš jų 52 specialistai (1994 metais dirbo 375 darbuotojai, iš jų 112 specialistų). Kuršėnų regioniniam padalinyje buvo MRPTP padalinys, medelynas, 7 girininkijos, jose 18 eiguvų, iš jų 7 priskirtos girininkų pavaduotojams, 8 - eiguliams. Padalinyje dirbo 55 darbuotojai, iš jų 39 specialistai. Vienam specialistui tenka apie 560 ha valstybinės reikšmės miškų ploto, o bendro miškų ploto 874 ha. Vidutinis darbuotojo atlyginimas 2014 m. buvo 869 Eur. o 2016 m. – 893 Eur. Per 11 metų sumažėjo dirbančiųjų skaičius 15 žmonių.

Per paskutiniuosius tris metus Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose kasmet vidutiniškai buvo paruošiama virš 89,2 tūkst.m^3 medienos (1.8. lentelė). Laikotarpyje 2004–2006 m. padalinys paruošdavo vidutiniškai per metus po 84,2 t. m^3 medienos.

1.8. **MEDIENOS REALIZACIJA**

1.8. lentelė

Realizuota medienos (tūkst. m^3)	**2014 m.**	**2015 m.**	**2016 m.**
Panaudota Lietuvos ribose iš viso:	83,8	90,8	92,9
Padarinė mediena iš jos:	**74,3**	**77,7**	**77,2**
pjautiniai rastai	17,8	18,9	20,0
popiermedžiai	17,6	19,4	18,6
tarmedžiai			
trumpuoliai	21,3	20,0	16,5
plokščių mediena	17,6	18,8	19,5
Malkinė mediena	**9,5**	**13,1**	**15,7**

Realizuota medienos (tūkst. m^3)	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Paruošta medienos atliekų biokurui	7,1	7,3	7,1
Gyventojams parduota nenukirstu mišku	2,0	1,2	0,4

Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorijoje veikia 7 įmonės užsiimančios baldų gamyba ir medienos apdirbimu. Stambiausios iš jų –. UAB "Kamjorda", UAB "Gedvaira" ir UAB "Vilraima".

Iš viso su Kuršėnų regioninio padalinio sudariusios medienos pirkimo – pardavimo sutartis 2016 metams buvo 5 įmonės, kurioms parduota 12 % pagamintos medienos. Stambiausi medienos pirkėjai Šiaulių regione yra: UAB „Bageta" ir UAB „Juodeliai".

Didelis Kuršėnų padalinio indėlis, rajono gyventojus, įstaigas, katilines aprūpinant vietiniu kuru šildymui – malkomis. Regioniniame padalinyje yra medienos ruošos, prekybos ir techninis padalinys. Visą pagamintą malkinę medieną padalinys realizuoja vietos gyventojams, savivaldybėms, mokykloms, globos ir rūpybos skyriams bei kitiems pirkėjams. Vietos gyventojai aprūpinami malkomis 100 proc. Tarp vietos gyventojų gaunančių mažas pajamas dažnas malkas ruošiasi pats, pirkdamas regioniniame padalinyje nenukirstu mišku. (žiūr. 1.8 lentelę)

Aplink Kuršėnus 70 km. atstumu yra 15 katilinių naudojančių medienos kirtimo atliekų biokurą. Kirtimo atliekas biokuro gamybai, daugiausiai realizuoja Šiaulių, Kelmės ir Akmenės savivaldybėse per elektroninės prekybos sistemą.

Medienos ruošos mechanizmų regioniniame padalinyje 2016 m. buvo tik 3 medvežės.

1.2.3. PADALINIO VEIKLOS TERITORIJOS KELIAI IR GELEŽINKELIAI

Pagal LR kelių įstatymą patvirtintą LR Seimo 1995 m. gegužės 11 d. Nr. I-891, automobiliniai keliai pagal eismo priemonių pralaidumą ir socialinę bei ekonominę jų reikšmę skirstomi į valstybinės ir vietinės reikšmės kelius. Valstybinės reikšmės keliai skirstomi į magistralinius, krašto ir rajoninius kelius. Vietinės reikšmės – į viešuosius ir vidaus kelius. Keliai nuosavybės teise priklauso valstybei, savivaldybėms, juridiniams ar fiziniams asmenims. Magistraliniai ir krašto keliai numeruojami. Valstybinės reikšmės kelius registruoja Susisiekimo ministerija, jų sąrašus tvirtina LR Vyriausybė. Vietinės reikšmės kelius registruoja bei jų sąrašus tvirtina savivaldybės.

Valstybinės reikšmės automobilių kelių sąrašas yra patvirtintas LR Vyriausybės 1999-06-09 nutarimu Nr. 757. Pagal Kelių įstatymą valstybinės reikšmės kelių juostos minimalus plotis pagal kelio kategorijas:

Kelio kategorija	Minimalus kelio juostos plotis, metrais	Sanitarinės zonos plotis
1) automagistralės ir I kat. keliai	39	po 150 metrų
2) II kategorijos keliai	28	po 70 metrų
3) III kategorijos keliai	22	po 50 metrų
4) IV kategorijos keliai	19	po 20 metrų
5) V kategorijos keliai	18	po 20 metrų

Nuo kelio briaunos į abi puses nustatoma kelio sanitarinė apsaugos zona. Jos plotis priklauso nuo kelio kategorijos arba eismo intensyvumo (automobilių skaičius per parą).

Pagal nuosavybės formą keliai yra valstybės, savivaldybių arba privatūs.

Iš rytų į vakarus Kuršėnų regioninio padalinio teritorija eina 10 km ilgio automagistralė Šiauliai Kuršėnai, o nuo Kuršėnų į Palangą magistralinis kelias 26 km. Krašto kelių yra keletas: Kuršėnai – Mažeikiai 10 km, Kuršėnai – Kelmė 30 km ir Šiauliai – Užventis 4 km. Be to gana tankus rajoninių kelių tinklas, jų yra apie 170 km. Pagrindiniai jų yra Kuršėnai – Luokė, Šaukėnai – Luokė, Kuršėnai – Tryškiai, Kuršėnai – Šakyna ir Kuršėnai– Gruzdžiai.

Iš rytų į vakarus Kuršėnų regioninio padalinio teritoriją kerta geležinkelio atkarpa Šiauliai – Klaipėda (34 km) ir kita atkarpa Šiauliai – Mažeikiai (18 km), kerta teritoriją iš pietryčių į šiaurės vakarus.

Padalinio teritorijoje 100 ha miško tenka 1,13 km kelių, valstybinės reikšmės miškuose 1,46 km. Tankiausias kelių tinklas valstybinės reikšmės miškuose yra Ilgšilio girininkijoje – 1,95 km, Šaukėnų girininkijoje – 1,52 km. Mažiausias kelių tinklas yra Tryškių girininkijoje 100 ha miško tenka tik 0,91 km.–

Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje miško žemėje yra 421,04 km kelių, iš kurių 279,37 km –valstybinės reikšmės miškuose. Iš viso Kuršėnų regioninis padalinys valdo ir prižiūri 284,37 km. kelių. Kitų kelių, esančių ne miško žemėse visoje Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje yra 631,6 km.

Visi keliai yra pažymėti miškų žemėlapiuose M 1:10000, M 1:25000. Valstybinės reikšmės ir vietiniai su dirbtine danga keliai pažymėti žemėlapyje M1:50000. Žemėlapiuose keliai sutartiniais ženklais suskirstyti pagal priklausomybę ir kelių plotį bei dangos tipą (su dirbtine danga ir natūralūs):

Valstybiniai keliai su danga platesni kaip 14 m;

Savivaldybių keliai su danga 5–18 m pločio;

Kuršėnų regioninio padalinio prižiūrimi keliai su danga 5–18 m pločio;

Gruntkeliai 6–9 m pločio;

Miško keliai 3–5 m pločio.

Kelių, esančių miškuose ar besiribojančių su jais, charakteristika pateikta 1.9 lentelėje.

1.9. **KELIŲ STATISTIKA**

1.9. lentelė

Kelių charakteristika		Ilgis, km	Plotas ha	100 ha miško tenka kelių, km	
				visuose miškuose	Reg. padalinio valdomuose
Gedinčių	Miško keliai visoje girininkijos veiklos terit. miško žemėje	58,06	22,7	1,02	
	Iš jų padalinio valdomi, prižiūrimi keliai miško žemėje	31,98	13,6		1,28
	Padalinio valdomi, prižiūrimi keliai ne miško žemėje	1,3		0,02	0,05
	Kiti keliai	101,4	171,8	1,78	

Kelių charakteristika		Ilgis, km	Plotas ha	100 ha miško tenka kelių, km	
				visuose miškuose	Reg. padalinio valdomuose
	Iš viso valdomų ir prižiūrimų padalinio kelių (Gedinčių g-jos)	33,28	13,6		1,33
Gulbinų	Miško keliai visoje girininkijos veiklos terit. miško žemėje	56,6	23,7	0,92	-
	Iš jų padalinio jos valdomi, prižiūrimi keliai miško žemėje	37,29	16,8	-	1,16
	Kiti keliai	181,5	295,6	2,94	-
	Iš viso valdomų ir prižiūrimų padalinio kelių (Gulbinų g-jos)	37,29	16,8	-	1,161
Ilgšilio	Miško keliai visoje girininkijos veiklos terit. miško žemėje	70,35	26,9	1,7	-
	Iš jų padalinio valdomi, prižiūrimi keliai miško žemėje	57,37	22,6	-	1,9
	Padalinio valdomi, prižiūrimi keliai ne miško žemėje	1,5	-	0,04	0,05
	Kiti keliai	43,5	57,2	1,05	-
	Iš viso valdomų ir prižiūrimų padalinio kelių (Ilgšilio g-jos)	58,87	22,6	-	1,95
Paežerių	Miško keliai visoje girininkijos veiklos terit. miško žemėje	48,25	19,2	1,01	-
	Iš jų padalinio valdomi, prižiūrimi keliai miško žemėje	32,46	13,4	-	1,18
	Padalinio valdomi, prižiūrimi keliai ne miško žemėje	2,2	-	0,05	0,08
	Kiti keliai	81	108,9	1,69	-
	Iš viso valdomų ir prižiūrimų padalinio kelių (Paežerių g-jos)	34,66	13,4	-	1,26
Pažiužmėlų	Miško keliai visoje girininkijos veiklos terit. miško žemėje	57,17	21,1	1,1	-
	Iš jų padalinio valdomi, prižiūrimi keliai miško žemėje	36,55	15,3	-	1,02
	Kiti keliai	68,7	135,9	1,32	-
	Iš viso valdomų ir prižiūrimų padalinio kelių (Pažiužmėlių g-jos)	36,55	15,3	-	1,02
Šaukėnų	Miško keliai visoje girininkijos veiklos terit. miško žemėje	79,86	29,5	1,46	-
	Iš jų padalinio valdomi, prižiūrimi keliai miško žemėje	55,84	21	-	1,52
	Kiti keliai	120,2	165,1	2,2	-
	Iš viso valdomų ir prižiūrimų padalinio kelių (Šaukėnų g-jos)	55,84	21	-	1,52
Tryškių	Miško keliai visoje girininkijos veiklos terit. miško žemėje	50,75	19,8	0,86	-
	Iš jų padalinio valdomi, prižiūrimi keliai miško žemėje	27,88	11,5	-	0,91
	Kiti keliai	35,3	76,5	0,6	-
	Iš viso valdomų ir prižiūrimų padalinio kelių (Tryškių g-os)	27,88	11,5	-	0,91
Iš viso	Miško keliai visoje padalinio veiklos terit. miško žemėje	421,04	164,9	1,13	-

Kelių charakteristika		Ilgis, km	Plotas ha	100 ha miško tenka kelių, km	
				visuose miškuose	Reg. padalinio valdomuose
	Iš jų padalinio valdomi, prižiūrimi keliai miško žemėje	279,37	114,2	-	1,28
	Padalinio valdomi, prižiūrimi keliai ne miško žemėje	5,0	-	0,11	0,18
	Kiti keliai	631,6	1011	1,69	-
	Iš viso valdomų ir prižiūrimų padalinio kelių	284,37	114,2	-	1,46

1.2.4. ADMINISTRACINIS IR KADASTRINIS TERITORIJOS SUSKIRSTYMAS

Kuršėnų regioninio padalinio teritorijos plotas yra 86,26 tūkst. ha (1,3 % Lietuvos teritorijos). Kuršėnų regioninio padalinio teritorija apima didelę dalį Šiaulių apskrities (81,16 tūkst. ha) Šiaulių ir Kelmės savivaldybių teritorijų. Dalis regioninio padalinio teritorijos yra ir Telšių apskrities Telšių ir Akmenės rajonų savivaldybių teritorijoje (apie 5,1 tūkst. ha.

Miškai taip pat išsidėstę keturių savivaldybių teritorijose. Šiaulių raj. savivaldybėje 75,2 %, Kelmės raj. sav. – 13,5 %, Telšių raj. sav. – 10,9 % ir Akmenės raj. sav. – 0,4 %. Kuršėnų padalinio miškai išsidėstę penkiose Šiaulių raj. sav. seniūnijų teritorijose (Kuršėnų kaimiškosios, Kuršėnų miesto, Raudėnų, Šakynos ir Kužių), Kelmės savivaldybėje. miškai patenka į Šaukėnų seniūnijos teritoriją, Telšių savivaldybėje – Tryškių seniūnijos ir Akmenės savivaldybėje miškai yra Papilės seniūnijos teritorijoje.

Žemėvaldos ir žemės sklypų identifikavimui savivaldybių teritorijos suskirstytos į kadastro vietoves ir blokus. Kuršėnų regioninio padalinio administruojamoje teritorijoje Šiaulių rajono savivaldybėje 11 kadastro vietovių, (Kuršėnų miest., Dirvonėnų, Drąsučių, Micaičių, Pakamulšių, Pažižmėlių, Raudėnų, Šelvėnų, Ringuvėnų, Varputėnų, ir Žarėnų-Latvelių) pilnai patenkančių į padalinio plotus, bei 5 kadastrinių vietovių (Kužių, Gilvyčių, Gergždelių, Smilgių ir Šiupylių) dalys. Kelmės rajono savivaldybėje padalinio miškai patenka į Vidsodžio (visa) ir Šaukėnų, Minupių, Ušnėnų, Laikšių, Vainagių (dalys) kadastro vietoves. Telšių rajono savivaldybėje – Miciškės (visa) ir Tryškių, Ūbiškės, Kaunatavos (dalys) kadastrinių vietovių patenka į Kuršėnų regioninio padalinio administruojamą teritoriją. Akmenės rajono savivaldybėje Papilės kadastro vietovėje yra labai nedidelis Kuršėnų padalinio teritorijos miško plotas. Visų rajonų kadastrinės vietovės dar yra suskirstytos į kadastrinius blokus.

Kuršėnų regioninio padalinio teritorija yra suskirstyta į 7 girininkijas, kurių ribos buvo derinamos (kiek įmanoma) prie kadastrinių vietovių ir blokų ribų. Kvartalų ribos ne miškų masyvuose derintos prie blokų ribų ir natūralių ribų (kelių, griovių elektros linijų). Didesniuose miškų masyvuose nuo seno yra išlikęs kvartalinis tinklas, kuris ir buvo kvartalų išskyrimo pagrindas.

Žemės naudmenų pasiskirstymas pagal girininkijas ir kadastro vietoves pateikta girininkijų aiškinamuosiuose raštuose.

1.2.5. PADALINIO VEIKLOS TERITORIJOS MIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ADMINISTRACINIUS VIENETUS, NUOSAVYBĖS FORMAS IR FUNKCINĘ PASKIRTĮ

1.10. MIŠKO ŽEMĖS PLOTAS PAGAL ADMINISTRACINIUS VIENETUS IR NUOSAVYBĖS FORMAS

1.10. lentelė

Nuosavybė	Bendras inventorizuotas plotas ha	Miško žemės plotas	% nuo viso miško žemės ploto	Miško žemės plotas pagal savivaldybių teritorijas			
				Šiaulių raj. sav.	Telšių raj. sav.	Kelmės raj. sav.	Akmenės raj. sav.
Kuršėnų r.p valdomi valst. reikšmės miškai	21799,7	21515	58	16176,6	1927,1	3410,6	0,7
Savivaldybių valstybinės reikšmės miškai	5,3	5,3		5,3			
Kuršėnų r.p valdomi nevalst. reikšmės plotai	19	1,1		1,1			
Privatūs ir skirti nuosav. teisių atkūrimui miškai	15208,6	14985,2	41	11259,1	2088,8	1476	161,3
Kitų naudotojų ir valdytojų nevalstybinės reikšmės miškai	361,6	341,9	1	273,5		68,4	
Iš viso	**37394,2**	**36848,5**	**100**	**27715,6**	**4015,9**	4955	**162**

Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorija pagal administracinius vienetus ir nuosavybės formas. 2018-01-01 stoviui, yra inventorizuota 37,39 tūkst. ha miškų (1.10. lentelė), iš jų Kuršėnų regioninio padalinio valdomi valstybinės reikšmės miškai (bendras inventorizuotas plotas) 21,80 t. ha, Kuršėnų regioninio padalinio valdoma nevalstybinės reikšmės žemė – 19 ha (daugiausiai girininkijų pasodos ir buvusios miškų urėdijos administracinis pastatas, bei žemė po pastatais, dujotiekio trasa su miško keliais ir kvartalų linijomis), savivaldybės valdomi valstybinės reikšmės miškai – 5,3 ha ir privatūs miškai ir miškai skirti nuosavybės teisių atkūrimui – 15,21 tūkst. ha, kitų valdytojų ir naudotojų nevalstybinės reikšmės miškai – 361,6 ha.

1.11. **MIŠKO ŽEMĖS PLOTAS PAGAL NAUDOTOJŲ GRUPES IR SAVIVALDYBES**

1.11. lentelė

Naudotojai	Bendras inventori-zuotas plotas ha	Miško žemės plotas ha	Pagal rajonų savivaldybes			
			Šiaulių raj. sav.	Telšių raj. sav.	Kelmės raj. sav.	Akmenės raj. sav.
Kuršėnų r. p. NP, valstybinių rezervatų valdomi VRM	21799,7	21515	16176,6	1927,1	3410,6	0,7
Privatūs ir skirti nuosavybės teisių atkūrimui miškai	15208,6	14985,2	11259,1	2088,8	1476	161,3
Savivaldybių valstybinės reikšmės miškai	5,3	5,3	5,3			
Kuršėnų r. p. valdomi miškai siūlomi įtraukti į VRM	310,8	291,4	223		68,4	
Savivaldybių valdomi nevalstybinės reikšmės miškai	7,7	7,6	7,6			
Kuršėnų r. p. valdomi nevalstybinės reikšmės plotai	19	1	1,1			
Kitų juridinių as. valdomi nevalstybinės reikšmės plotai	43,1	42,9	42,9			
Iš viso	**37394,2**	**36848,5**	**27715,6**	**4015,9**	4955	**162**
Kuršėnų r. p. administruojamos teritorijos bendras plotas 86260 ha						
Kuršėnų r. p. miškingumas %	**42,7 %**					

Praeitos miškotvarkos duomenimis, miškingumas buvo 42,0 %. 1992 m. inventorizacijos nustatytas miškingumas – 37,1 % (tų metų Lietuvos miškingumas buvo 27,9 %). Dabartinis Kuršėnų regioninio padalinio miškingumas yra 42,7 %, Lietuvos miškingumas – 33,5 %.

Kuršėnų regioninio padalinio valdomiems valstybinės reikšmės miškams priskirti 21,80 tūkst. ha arba 58 % ploto nuo visų inventorizuotų miškų. Privatūs ir skirti nuosavybės teisių atkūrimui miškai sudarė 15,21 tūkst. ha arba 41 % nuo viso inventorizuoto ploto. Likęs plotas – 0,36 tūkst. ha (1 %) kitų naudotojų. Jiems priskirti miškai, kurių ribos patvirtintos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimą Nr. 1154.

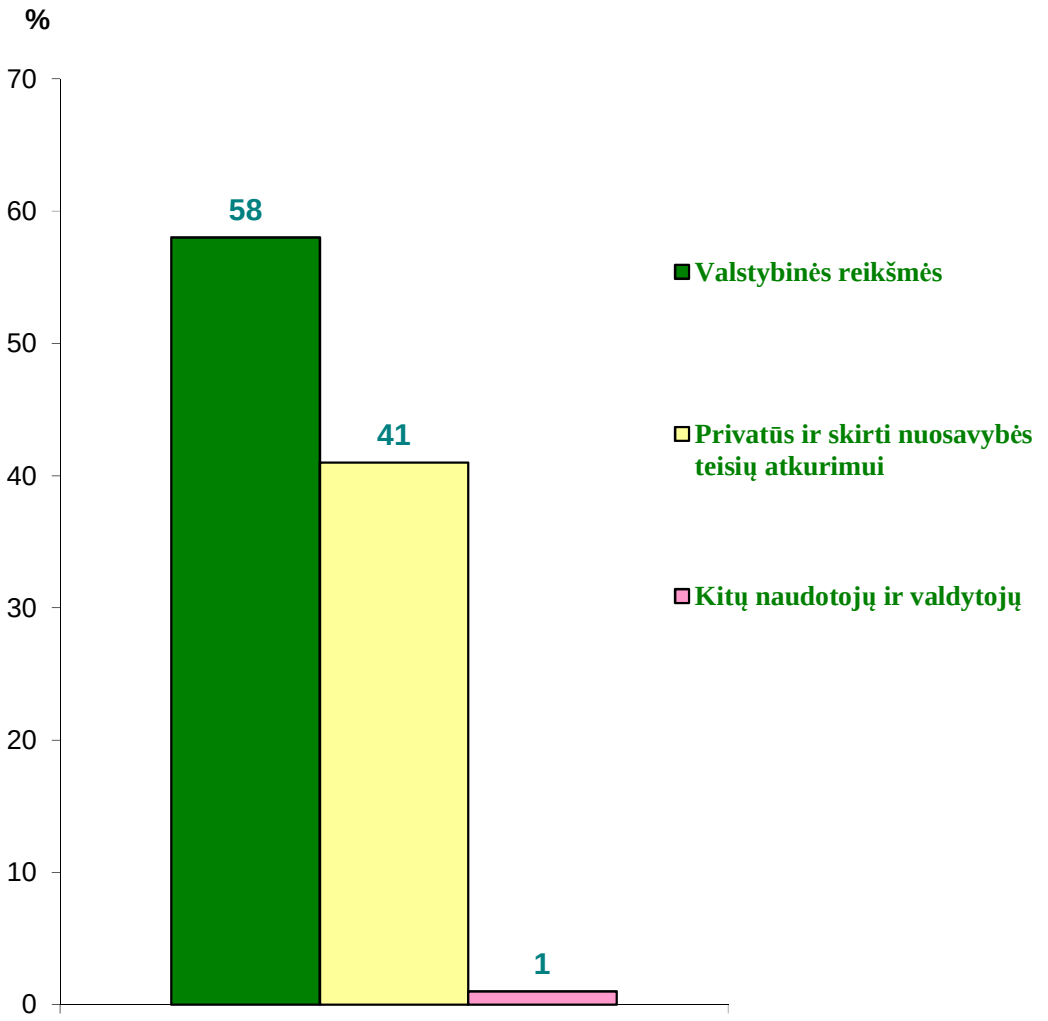

2 pav. Miškų plotas pagal nuosavybę ir naudotojus

Teritorijos miškingumas ir jo kaita. Visa Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorija užima 86,26 tūkst. ha plotą. (1.12. lentelė) padalinio miškingumas yra 42,7 % (santykis miško žemės ploto su teritorijos plotu). Lyginant su 2006 m. miškotvarkos duomenimis, teritorijos miškingumas padidėjo 0,7 %. (1.13. lentelė). Tai įvyko dėl inventorizuotų naujai apaugusių ar įveistų medynų apželdinant buvusias žemės ūkio naudmenas.

1.12. **MIŠKO ŽEMĖS PLOTO IR TERITORIJOS MIŠKINGUMO KAITA**

1.12. lentelė

Miškotvarka	Padalinio teritorijos plotas, tūkst. ha	Miško žemės plotas tūkst.ha	Teritorijos miškingumas %	Vidutinis Lietuvoje %
1972 m.	103,8	38,2	36,8	24,6
1982 m.	99,0	40,2	40,6	27,6
1992 m.	92,5	34,2	37,1	27,9
2006 m.	86,2	36,2	42,0	32,7
2017 m.	86,26	36,85	42,7	33,5

Nuo 1972 metų iki 2017 metų Kuršėnų regioninio padalinio miškingumas padidėjo 5,9 %.

1.13. **TRITORIJOS MIŠKINGUMAS PAGAL GIRININKIJAS**

1.13. lentelė

Girininkija	Bendras teritorijos plotas, ha	Miško žemės plotas, ha	Miškingumas, %
Gedinčių	15556	5613	36,1
Gulbinų	16892	6108	36,2
Ilgšilio	7910	4090	51,7
Paežerių	11840	4735	40,0
Pažiužmėlių	10473	5161	49,3
Šaukėnų	14680	5429	37,0
Tryškių	8909	5712	64,1
viso	86260	36848	42,7

Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorija pagal funkcinę paskirtį, suskirstyti į pogrupius, o pagal nustatytą ūkinį režimą pogrupiai priskiriami atitinkamoms miškų grupėms.

Miškų pogrupiu suprantama miško teritorijos dalis paprastai naudojama vienam svarbiausiam tikslui (rezervatiniam, apsauginiam, rekreaciniam, ekosistemų apsauginiam ar ūkiniam). Miško masyvas, jo dalis, kvartalas ar sklypas, tuo pačiu metu atliekantis kelias funkcijas (pvz. vandens apsaugos ir rekreacines), priskiriamas tik vienam (pagal svarbiausią funkciją) miško pogrupiui. Saugomose teritorijose išskiriamos funkcinės zonos laikomos atskirais pogrupiais.

Mažiausias miško pogrupiui priskiriamas plotas yra taksacinis sklypas. Atskiros sklypo dalys su skirtingu ūkiniu režimu į pogrupius neskirstomos. Visas sklypas priskiriamas tam pogrupiui, kuris užima didesnę sklypo dalį. Kai sklypo dalių ūkinis režimas labai skiriasi, formuojami keli atskiri sklypai.

Saugomi gamtos ir kultūros paveldo objektai (medžiai, lizdavietės, pilkapiai, memorialai ir kt.) priskiriami pogrupiui, įskaitant šių objektų teritoriją ir jos apsaugos zoną. Kai šie objektai užima ne mažiau kaip pusę taksacinio sklypo ploto, pogrupiui priskirtas visas sklypas. Kai minėti objektai užima nedidelį plotą ir neišskiriami atskiru sklypu, jie žymimi planinėje medžiagoje sutartiniais ženklais ir aprašomi taksoraštyje.

1.14. **MIŠKŲ GRUPĖS IR POGRUPIAI**
(Visi miškai)

1.14. lentelė

Grupių ir pogrupių pavadinimai	Inventori-zuotas plotas, ha	% nuo viso ploto	Miško žemės plotas, ha	Medynų plotas, ha	% nuo medynų ploto
I grupės (rezervatiniai) miškai	-	-	-	-	-
II grupės (specialios paskirties) miškai	1477	3,9	1318	1234,7	3,9
A. Ekosistemų apsaugos miškai	1287	3,4	1131,9	1054,2	3,4
B. Rekreaciniai miškai	190	0,5	186,1	180,5	0,5
III grupės (apsauginiai) miškai	1137,4	3	1121,9	1036,5	3
IV grupės (ūkiniai) miškai	34779,8	93,1	34408,6	31798,8	93,1
Iš viso:	**37394,2**	**100**	**36848,5**	**34070**	**100**

1.2.6. SAUGOMOS TERITORIJOS. GAMTOSAUGOS IR KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ YPATYBĖS

1.2.6.1. SAUGOMOS TERITORIJOS IR GAMTOSAUGOS TERITORIJŲ YPATYBĖS

Saugomų gamtinių teritorijų apskaitą, apsaugą bei tvarkymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas patvirtintas LR Seimo 1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301 (nauja redakcija; 2001 m.), o saugomų kraštovaizdžio kultūrinių objektų – Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas patvirtintas LR Seimo 1994 m. gruodžio 22 d. Nr. I-733 (nauja redakcija 2005 m. balandžio 19 d.: Nr. IX-2452).

Saugomos gamtinės teritorijos registruojamos, įrašant jas į LR Saugomų teritorijų registrą (atsakingas tvarkytojas – Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos). Kultūros vertybės registruojamos įrašant jas į LR Nekilnojamų kultūros vertybių registrą (atsakingas tvarkytojas – Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos).

Vertingiausi saugomi kraštovaizdžio objektai skelbiami gamtos ir kultūros paminklais. Gamtos paminklus skelbia LR Vyriausybė Aplinkos ministerijos teikimu. Valstybinės reikšmės istorijos, archeologijos ir kultūros paminklus LR Vyriausybės teikimu tvirtina Seimas.

Saugomų teritorijų naudojimą ir apsaugą reglamentuoja bendrieji nuostatai. Kiekvienas valstybinis rezervatas ir valstybinis parkas turi individualius nuostatus. Valstybiniai draustiniai taip pat gali turėti individualius nuostatus.

Kultūros vertybių priežiūrą, tvarkymą ir naudojimo sąlygas nustato pagrindinis dokumentas – apsaugos reglamentas.

Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje esami miško žemėse valstybiniai parkai, valstybiniai ir savivaldybių įsteigti draustiniai bei saugomi kraštovaizdžio objektai pateikti atskirose lentelėse, o nepatenkantys į miško žemes trumpai aprašyti tekstinėje dalyje.

Gamtosaugos teritorijų ypatybės. Kuršėnų regioninio padalinio valstybinių draustinių ir valstybinių parkų teritorijose yra inventorizuota valstybės saugomų teritorijų bendro ploto 1554,9 ha (4,2 % nuo viso inventorizuoto ploto) iš to skaičiaus – 1389,8 ha miško žemės ploto (3,7 % nuo miško žemės ploto). Valstybinės reikšmės miškuose – 1077,2 ha (4,9 % nuo viso valstybinės reikšmės miškų ploto) bendro ploto, o miško žemės ploto 924,5 ha (4,2 % nuo valstybinės reikšmės miško žemės ploto) patenka į saugomų teritorijų miškus (prieduose saugomų teritorijų žinialapis). Be šių miškų, saugomoms teritorijoms priskiriami: saugomų gamtos paveldo objektų, buveinių, paukščių apsaugai svarbios teritorijos, kertinės miško buveinės, ir gamtos išteklių sklypų miškai, priešeroziniai ir apsauginiai (laukų, vandens telkinių, kelių) miškai, jų Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose – 332,6 ha bendro inventorizuoto ploto. Be šių saugomų plotų Kuršėnų regioninis padalinys yra įsipareigojęs nevykdyti ūkinės veiklos dalyje valstybinės reikšmės miškų, apie 5,1 % ploto. Tokių saugomų plotų yra 1111,8 ha. Dalis šių miškų patenka į kitas saugomas teritorijas ir iš šio ploto apie 270 ha patenka į IV grupės ūkinis miškus. Detali informacija apie saugomas teritorijas ir objektus pateikta Kuršėnų regioninio padalinio gamtosauginių priemonių plane.

Visuose Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose gamtos paveldo objektų yra 6 vnt. miškų teritorijoje ir 4 vnt. kultūros paveldo objektų.

Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje 1992 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. I-2913 buvo įsteigti 7 valstybiniai draustiniai 4 iš jų yra regioniniuose parkuose. Valstybinių draustinių ribos ir plotai patvirtinti Lietuvos Respublikos vyriausybės 1997 12 29 nutarimu Nr. 1486. Lietuvos

Respublikos Vyriausybė 2014 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 124 įsteigė ir 8 valstybinius miško medžių genetinius draustinius. Pagal saugomų gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų pobūdį draustiniai skirstomi į gamtinius, kultūrinius ir kompleksinius. Padalinio teritorijoje esantys draustiniai priskiriami gamtinių draustinių kategorijai.

Varputėnų geomorfologinis draustinis (bendras plotas 288,9 ha), į Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje esančius valstybinės reikšmės miškus patenka 86 ha, o į privačius miškus – 175,2 ha miškų ploto. Įsteigtas 1992 m. Tikslas – išsaugoti Ventos vidurupio žemumos reljefą su Varputėnų ozais.

Šakynos valstybinis geomorfologinis draustinis įsteigtas 963 ha plote tikslu išsaugoti būdingą šiaurės Lietuvai rumbėtos moreninės lygumos fragmentą. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje patenka tik nedidelė draustinio dalis, o miškų plotas yra tik 77,7 ha privačių miškų.

Gelžės valstybinis botaninis - zoologinis draustinis (bendras plotas 949,1 ha), į padalinio teritorijoje esančius miškus patenka 896,4 ha miškų ploto, iš jų 804.0 ha yra valstybinės reikšmės miškų teritorijoje. Įsteigtas 1992 m. Tikslas – išsaugoti Gelžės pelkę su apypelkiu, turinčią didelę botaninę ir zoologinę vertę.

Šiaulių, Kelmės, Telšių rajonų savivaldybės įsteigtų draustinių padalinio teritorijoje nėra.

Valstybiniai miško medžių genetiniai draustiniai yra saugomos teritorijos, skirtos ilgalaikiam genetiškai vertingų medžių populiacijų arba jų dalių išsaugojimui.

Kuršėnų regioniniame padalinyje išskirtas 92,9 ha genetinių miško draustinių plotas, iš jų: Gintenių miško drebulės – 16,7 ha (Šaukėnų g-ja 105 kv.), Pabalvės miško pušies – 7,3 ha (Tryškių g-ja 92 kv.), Padarbos miško pušies – 10,8 ha (Gulbinų g-ja 132 kv.), Pusgudžių miško uosio – 8,5 ha (Paežerių g-ja 67 kv.), Šilelių miško pušies – 14 ha (Gulbinų g-ja. 154 kv.), Tryškių miško juodalksnio I – 9,3 ha (Tryškių g-ja 14 kv.), Tryškių miško juodalksnio II – 7,6 ha (Tryškių g-ja 15 kv.) ir Užšilės miško beržo – 18,7 ha (Pažiužmėlių g-ja 134 kv.) valstybiniai miško medžių genetiniai draustiniai. Šie duomenys pateikti pagal 2017 m. genetinių miško išteklių informacinę sistemą ir Saugomų teritorijų valstybės kadastrą. Valstybiniai miško medžių genetiniai draustiniai patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1246. Jie sudaro 0,4 % valstybinės reikšmės medynų ploto.

Kompleksinės saugomos teritorijos:

Ventos ir Kurtuvėnų regioniniai parkai įsteigti Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos– Atkuriamojo Seimo 1992 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. I-2913. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje šių parkų patenka nedidelė dalis ploto. Miško plotas Ventos RP 19 ha tik privatūs miškai, o Kurtuvėnų RP apie 209,7 ha, iš jų 96,3 ha yra valstybinės reikšmės miškai, o 113,4 ha privatūs miškai. Ventos RP Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje yra dalis Ventos kraštovaizdžio draustinio (19 ha), o Kurtuvėnų RP į padalinio teritorija patenka trys draustiniai: Ventos-Perkaso hidrografinis draustinis (2,4 ha tik privatūs miškai), Svilės kraštovaizdžio draustinis (30,6 ha tik privatūs miškai) ir Šilkalnių geomorfologinis draustinis (79,2 ha privatūs ir 96,3 ha valstybinės reikšmės miškai).

1999 m. balandžio 29 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 490 patvirtinti Kurtuvėnų ir Ventos regioninių parkų bendrieji nuostatai. Juose numatyta, kad parko teritorija tvarkoma pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą parko planavimo schemą bei kitus specialiojo teritorijų planavimo dokumentus.

Ventos regioninio parko draustinio tikslai yra šie:

Ventos kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti Ventos upės slėnio kraštovaizdžio etaloną su raiškiu šoninės erozijos suformuotu Ventos slėniu, unikalia Papilės jūros periodo atodanga

Kurtuvėnų regioninio parko teritorijoje, draustinių tikslai yra šie:

Ventos-Dubysos perkaso hidrografinio draustinio – išsaugoti Ventos-Dubysos senslėnį su perkasu.

Šilkanlių geomorfologinio draustinio – išsaugoti raiškų Ventos vidurupio senslėnį su ypač retu Žemaitijai paslėnio erozinio raguvyno kompleksu.

Svilės kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti atropogenizuotą, geomorfologiniu ir hidrografiniu požiūriais vertingą, stambiai kalvotą, daubotą, moreninio masyvo kraštovaizdį su unikaliu hidro geologiniu gamtos paminklu– Svilės šaltiniais ir eolinėmis reljefo formomis.

Rekreacinio prioriteto zonos.

Rekreacinio prioriteto zonos skiriamos ekstensyviam ir intensyviam rekreaciniam naudojimui, reglamentuojant tam tikrą rekreacinę infrastruktūrą ir želdynų formavimą, turint tikslą sukurti ir palaikyti atitinkamą vykdomai rekreacinei veiklai rekreacinę aplinką bei infrastruktūrą, numatant reglamentuotą teritorijos užstatymą.

Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje nėra išskirtos šios rekreacinės zonos:

Ekologinės apsaugos zonos.

Ekologinės apsaugos zona – tai miškingos arba agrarinės teritorijos, nepasižyminčios ypatingomis gamtos ar kultūros paveldo vertybėmis, tačiau atliekančios svarbias geoekologines arba laukų apsaugos funkcijas. Ekologinės apsaugos zonų nustatymo tikslai:
užtikrinti bendrąją ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą;

išsaugoti saugomų bei geoekologiškai svarbių gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio kompleksų ar objektų aplinką, izoliuoti juos nuo neigiamo veiklos poveikio;

sumažinti neigiamą ūkinių objektų poveikį žmogui ir aplinkai, taip pat užtikrinti ūkio objektų veiklą.

Kuršėnų regioninio padalinio girininkijų teritorijoje ekologinės apsaugos zonų miškai užima tik 1,2 ha plotą Kurtuvėnų RP, iš jų valstybinės reikšmės miškų nėra.

Biosferos poligonas. Biosferos poligono steigimo tikslas – formuoti nacionalinę kompleksinės ekologinės stebėsenos sistemą bei Europos ekologinį tinklą NATURA 2000, išsaugant šiame miške perinčių erelių buveines. Veiklą biosferos poligone reglamentuoja, jo apsaugos bei naudojimo režimą nustato Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas, Saugomų teritorijų įstatymas, Miškų įstatymas bei kiti įstatymai ir teisės aktai, o taip pat biosferos poligono nuostatai. Biosferos poligonų Kuršėnų regioninio padalinio nėra.

Europos ekologinio tinklo NATURA 2000 teritorijos

Lietuvoje steigiamos Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijos, kurias šiuo metu sudaro paukščių apsaugai svarbios teritorijos (sutrumpintai – PAST) ir vietovės, atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (sutrumpintai – BAST). Pirmos iš jų – paukščių apsaugai svarbios teritorijos jau yra Lietuvoje įsteigtos ir patvirtintos Europos Komisijos, o vietovės, atitinkančios buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus bus įsteigtos per

artimiausius metus. Tokių teritorijų preliminarus sąrašas jau yra pateiktas Europos Komisijai. Ateityje, šios teritorijos taip pat įgys nacionalinių saugomų teritorijų statusą.

Į Kuršėnų regioninio padalinio administruojamą teritoriją patenka patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. balandžio 22 d. įsakymu Nr. D1–210 ***vietovės atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai*** svarbių 2 teritorijos (BAST) atrankos kriterijus ir skirtos pateikti Europos Komisijai, Varputėnų miškas ir Ventos upės slėnis aukščiau Papilės. Ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. D1–583 siūloma įsteigti dar viena vietovė, atrankos kriterijus atitinkanti gamtinių buveinių apsaugai, tai Gelžės miškas.

Teritorijose aptiktos Europos Sąjungos svarbos rūšys ir buveinės yra saugomos, remiantis patvirtintais bendraisiais buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais. Iš viso Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje išskirta ir įtraukta į saugotinų buveinių sąrašus (BAST) 1154,6 ha miškų Europos Sąjungos svarbos buveinių, iš kurių valstybinės reikšmės miškų yra 888,1 ha ploto.

Lietuvos Respublikos saugomos teritorijos arba jų dalys, kuriose yra ***paukščių apsaugai svarbių teritorijų*** (PAST) patvirtintos LR Vyriausybės 2004 m. balandžio 8 d. nutarimu Nr. 399 (LRV 2006 m rugpjūčio 25 d. nutarimo 819 redakcija) bei papildytos LR Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimu Nr. 313 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 8 d. nutarimo nr. 399 „Dėl Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra paukščių apsaugai svarbių teritorijų, sąrašo patvirtinimo ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų ribų pakeitimo“ Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje yra 1 paukščių apsaugai svarbi teritorija: Ventos upės slėnis. Bendras plotas (PAST) miškų Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje yra 24,4 ha, o valstybinės reikšmės miškuose šių teritorijų nėra.

Vietovės atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST) ir paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST), vietom persidengia viena su kita ir todėl jų negalima sumuoti, nes dubliuosis plotai.

Saugomų teritorijų tinklas kurtas, atsižvelgiant į regiono gamtinį karkasą. Jį sudaro geoekologinės takoskyros, migracijos koridoriai ir geosistemų vidinio stabilizavimo arealai. Pagal svarbą išskiriamos europinės, nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinio karkaso dalys.

1.15. **SUGOMŲ TERITORIJŲ MIŠKŲ BENDRA CHARAKTERISTIKA (ha)**

1.15. lentelė

Draustinio pavadinimas	Visas patvirtintas plotas	Inventorizuotas plotas ha	Pagal nuosavybę		Medynų plotas	Pagal miškų grupes			
			Valstybiniai	Privatūs ir kita		IIA	IIB	III	IV
Valstybiniai draustiniai									
Šakynos geomorfologinis	963	77,7		77,7	68,9			74,3	3,4
Varputėnų geomorfologinis	289	261,2	86	175,2	228,8			254,5	6,7
Gelžės botaninis–zoologinis	949	896,4	804,0	92,4	674,5	894,5			1,9
Iš viso	2201	1235,3	890	345,3	972,2	894,5		328,8	12,0
Valstybiniai genetiniai draustiniai									
Gintenių miško drebulės	16,1	16,1	16,1		16,1	15,7			0,4

Draustinio pavadinimas	Visas patvirtintas plotas	Inventorizuotas plotas ha	Pagal nuosavybę		Medynų plotas	Pagal miškų grupes			
			Valstybiniai	Privatūs ir kita		IIA	IIB	III	IV
Pabalvės miško pušies	7,3	7,5	7,5		7,3	7,5			
Padarbos miško pušies	10,8	10,3	10,3		10,2	10,3			
Pusgudžių miško uosio	8,5	8,4	8,4		8,4	8,4			
Šilelių miško pušies	14	13,7	13,7		13,4	13,7			
Tryškių miško	9,3	9,3	9,3		9,3	9,3			
Tryškių miško	7,6	7,3	7,3		7,3	7,3			
Užšilės miško beržo	18,7	18,3	18,3		17,8	18,,0			
Iš viso :	92,3	90,9	90,9		89,8	90,2			0,4
Ventos regioninis parkas									
Iš viso:	9834	19		19	18,9	19			
Kurtuvėnų regioninis parkas									
Iš viso:	17266	209,7	96,3	113,4	198,7	173,8		31,1	4,8
Natura 2000 teritorijos									
PAST	3356	24,4	-	24,4	24,4	19,0		2,6	2,8
BAST	361	1154,6	888,1	266,5	905,7	896,9		249,5	8,2

Kuršėnų regioninio padalinio įsipareigojimu saugomi plotai

Specialaus tarptautinio Lietuvos ir Švedijos vykdyto projekto metu buvo inventorizuoti tokie plotai, kurie Lietuvoje pavadinti Kertinėmis miško buveinėmis (toliau tekste - KMB), kurios užima tik nedidelę visų miškų dalį, tačiau jose telkiasi palyginti daug kraštovaizdyje aptinkamų biologinės įvairovės elementų, ypač retų ar nykstančių organizmų rūšių. Žinant, kur yra tokios buveinės, galima didelių išlaidų nereikalaujančiais metodais išsaugoti didelę biologinės įvairovės dalį.

Kertinės miško buveinė (KMB) – nepažeistas miško plotas, kuriame dabar yra didelė tikimybė aptikti nykstančių, pažeidžiamų, retų ar saugotinų specializuotų buveinių rūšių. KMB koncepcija buvo sukurta Švedijoje ir vėliau pritaikyta kitose Europos šalyse.

Potenciali kertinė miško buveinė (PKMB) – teritorija, kuri palyginti greitai (per kelis dešimtmečius) taps kertine miško buveine, jeigu ji bus tvarkoma siekiant palaikyti biologines vertybes. Kertinės ir potencialios kertinės miško buveinės papildo esamą saugomų teritorijų tinklą užtikrinantį biologinės įvairovės išsaugojimo sistemą.

Miškų valdymo taryba (Forest Stewardship Council – FSC), veikianti kaip tarptautinė nevyriausybinė organizacija, yra sukūrusi tarptautinę miškų sertifikavimo sistemą. 2003 metais pagal FSC principus ir kriterijus buvo sertifikuoti ir Kuršėnų regioninio padalinio miškai. Ypatingas dėmesys buvo skirtas biologinės įvairovės ir su ja susijusių vertybių išsaugojimui. Tuo tikslu regioniniame padalinyje buvo atlikta kertinių miško buveinių inventorizacija. Valstybiniuose miškuose išskirtos 63 vnt. kertinės miško buveinės, kurių plotas apie 91,6 ha. Kertinė miško buveinė – tai nepažeistas miško plotas, kuriame dabar yra didelė tikimybė aptikti nykstančių, pažeidžiamų, retų ar saugotinų specializuotų buveinių rūšių. Kertinės miško buveinės neturi tam tikro apibrėžto

dydžio. Tai gali būti pavienis medis ar maža, tik kelių dešimčių kvadratinių metrų ploto, šaltiniuota vieta, tiek kelių hektarų seno miško ar medžiais apaugusios ganyklos plotas. Biologiškai seni medžiai, stuobriai ir virtuoliai, randami senuose miškuose, taip pat saulės apšviestoje vietoje augantys pavieniai medžiai, pamiškių bendrijos su žydėjimo metu daug nektaro ir žiedadulkių išskiriančiais krūmais ir medžiai augantys agrariniame kraštovaizdyje yra labai svarbūs biologinės įvairovės išsaugojimui. Daugeliu atvejų geriausias būdas išsaugoti biologinę kertinių miško buveinių vertę – nevykdyti jose jokios ūkinės veiklos.

Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje yra užregistruota 3 retų ir saugomų paukščių lizdavietės, 4 paukščių perimvietės, 1 reto žinduolio radvietė, 45 augalų ir 2 grybų radavietės. Duomenys pateikti gamtosauginių priemonių plane, lentelėse, žiniaraščiuose (vykdytojas – G. Junevičiūtė)

Vykdydama miškų sertifikavimo FSC keliamus reikalavimus, Kuršėnų regioninio padalinio įsipareigojo saugoti ir nevykdyti jokių kirtimų miško sklypuose, užimančiuose 5% regioninio padalinio administruojamų valstybinės reikšmės miškų ploto. Tokių medynų plotas 1054,6 ha (4,8 %). Sklypų sąrašas patvirtintas Kuršėnų regioninio padalinio vadovo įsakymu.

Kuršėnų regioninio padalinio gamtosauginių priemonių plane pažymėtos ir aprašytos kitos ekologiniu požiūriu vertingos teritorijos: pušynai augantys Pa ir Pb augavietėse, natūralios miško pelkės neapaugusios medynais , miško aikštelės ir mažos laukymės, saugomos nuo apaugimo miško aikštės ir laukymės bei pelkės ir kiti ekologiškai vertingi miško sklypai. Taip pat atskirai pateikti duomenys apie miško sklypus su pavieniais ekologiškai vertingais bioįvairovės medžiais.

Visuose Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose yra 6 gamtos paveldo objektai miškų teritorijoje.

1.2.6.2. KULTŪROS PAVELDO TERITORIJŲ YPATYBĖS

Kultūros paveldo teritorijų ypatybės. Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, parengtais vadovaujantis *Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis (2005 06 23 Nr. D1–322*) bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Apsaugos specialieji planai rengiami skelbiamų saugomais kultūros paveldo objektų ir steigiamų saugomomis vietovių teritorijų, apsaugos zonų riboms nustatyti ar pakeisti. Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Kol objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi LR Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo *(*nauja redakcija 2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452*)* reikalavimai: kultūros paveldo objektų aplinkoje, kurių teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metru atstumu nuo objekto.

Visų archeologijos paveldo objektų tvarkybai yra nustatyta pagrindinė tikslinė konservacinė žemės naudojimo paskirtis. Kultūros paveldo objektams, esantiems regioninių parkų teritorijose, priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato patvirtinti šių parkų apsaugos reglamentai, parkų ribų bei jų zonų ribų ir tvarkymo specialieji planai.

Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu ir kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Vykdant miško kraštovaizdžio formavimo priemones ir kitus ūkinius darbus kultūros paveldo objekto teritorijoje, būtina informuoti ir derinti su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno ar Tauragės skyriumi. Kultūros paveldo objektų teritorijos ir jų fizinės apsaugos zonos tvarkomos tik pagal tvarkomuosius paveldosaugos darbų

projektus. Kultūros paveldo objektų teritorijose, fizinės ir vizualinės apsaugos zonose draudžiama naujai įveisti mišką.

Visuose Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose yra 4 kultūros paveldo objektų. Plačiau šie objektai ir projektuojama ūkinė veikla aprašoma Kuršėnų regioninio padalinio rekreacinio sutvarkymo projekte, bei girininkijų aiškinamuosiuose raštuose.

1.3. KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO TERITORIJOS CHARAKTERISTIKA

1.3.1. KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO STRUKTŪRINIAI PADALINIAI

1.16. MIŠKŲ PLOTO PASISKIRSTYMAS PAGAL NUOSAVYBĖS FORMAS IR GRININKIJAS (ha)
(2017 m. sausio 1 d.)
(bendras inventorizuotas plotas ha)

1.16. lentelė

Girininkija	Padalinio valdomi		Siūlomi priskirti VRM	Privatūs ir skirti nuosavybės teisių atstatymui	Kitų juridinių asmenų valdo-mi miškai	Iš viso
	Valstybinės reikšmės miškai(VRM)	Nevalstybinės reikšmės plotai				
Gedinčių	2505,9	1,9	4,2	3182,2		5694,2
Gulbinų	3211,1	1	93,6	2851,9	13	6170,6
Ilgšilio	3005,6	15,2	38,2	1047,2	43,1	4149,3
Paežerių	2741,6	0,4	81,6	1968,9		4792,5
Pažiužmėlių	3577,6	0,2	16,2	1591,6		5185,6
Šaukėnų	3679,2	0,3	68,9	1726,5		5474,9
Tryškių	3078,7		8,1	2840,3		5927,1
Iš viso	**21799,7**	**19**	**310,8**	**15208,6**	**56,1**	**37394,2**
%	*58,3*	*0,0*	*0,8*	*40,7*	*0,2*	*100*

Mažiausias padalinio valdomų valstybinės reikšmės miškų plotas tik 2506 ha yra Gedinčių girininkijos veiklos teritorijoje, 11,5 % nuo bendro valstybinės reikšmės miškų ploto, o nuo bendro girininkijos ploto (44,0 %), didžiausias valstybinės reikšmės miškų plotas – Pažiužmėlių g-joje (16,9 %) nuo bendro valstybinės reikšmės miškų ploto, o nuo girininkijos ploto (67,2 %). Didžiausia girininkija, pagal administruojamą miškų plotą yra Tryškių girininkija, jos plotas – 5927 ha. Vidutinis girininkijos valdomų, valstybinės reikšmės miškų plotas yra 3114 ha. Kuršėnų regioninio padalinio valdomi nevalstybinės reikšmės plotai tai žemė po pastatais, sodybomis, keliais ir kiti plotai. Tarp kitų juridinių asmenų valdomų miškų, savivaldybių miškai (13 ha), ir kitų naudotojų miškai (43 ha).

1.17. GIRININKIJŲ APIBŪDINIMAS
(valstybinės reikšmės miškai)

1.17. lentelė

Girininkijos	Plotas (ha)			Kvartalai		Taksaciniai sklypai	
	bendras	miško žemės	medynų	Skaičius (vnt.)	vidutinis plotas, ha	Skaičius (vnt.)	vidutinis plotas, ha
Gedinčių	2505,9	2487,2	2308,3	94	26,7	1377	1,8
Gulbinų	3211,1	3185,3	2992,0	107	30	1742	1,8
Ilgšilio	3005,6	2981,4	2761,1	85	35,4	1828	1,6
Paežerių	2741,6	2726,5	2531,3	91	30,1	1456	1,9
Pažiužmėlių	3577,6	3564,3	3285,6	99	36,1	2079	1,7
Šaukėnų	3679,2	3668,4	3404,3	95	38,7	2277	1,6
Tryškių	3078,7	2901,9	2688,5	76	40,5	2267	1,4
Iš viso	**21799,7**	**21515,0**	**19971,0**	**647**	**33,7**	**13028**	**1,7**

Ši lentelė charakterizuoja tik Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškus. Miškai padalinti į 647 kvartalus ir 13028 taksacinių sklypų. Vidutinis kvartalo plotas – 33,7 ha, taksacinio

sklypo – 1,7 ha. Palyginimui, privačiuose miškuose vidutinis sklypo dydis tik 1,2 ha. Sklypo dydis valstybinės reikšmės miškuose 2007 m. buvo gerokai didesnis – 2,1 ha. Dabartinėje miškotvarkoje privačiuose ir valstybinės reikšmės miškuose sklypas sumažėjo, nes miško sklypai skaidomi pagal atliktas ūkines priemones ir padidėjusius reikalavimus inventorizuojamų sklypų išskyrimui.

1.3.2. PADALINIO TERITORIJA PAGAL AUGAVIETES IR ŽEMĖS NAUDMENAS

Miško augimo sąlygas charakterizuoja augavietės tipas (dirvožemio tipologinė grupė). Miško augavietė aprašoma dviem indeksais, atsižvelgiant į du pagrindinius faktorius: dirvožemio drėgnumą ir dirvožemio derlingumą. Papildomai augavietė charakterizuojama trečiu indeksu – dirvožemio granuliometrinės sudėties grupe, pavyzdžiui:

- Nbl – normalaus drėkinimo nederlingi lengvi dirvožemiai,
- Lds – laikinai perteklingo drėkinimo labai derlingi sunkūs dirvožemiai,
- Pc^n – nusausinti pelkiniai (durpiniai) dirvožemiai.

Nustatant augavietę naudota praeitos miškotvarkos informacija apie augavietę bei dirvožemio aprašymą, tikslinant pagal pasikeitusias sklypų ribas ir ištaisant praeitos miškotvarkos klaidas.

Apibendrinta miško žemės augaviečių charakteristika valstybinės reikšmės miškuose pateikta 1.18. lentelėje.

1.18. **AUGAVIEČIŲ CHARAKTERISTIKA VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKUOSE**
(skaitiklyje – plotas, ha; vardiklyje – % nuo viso ploto)

1.18. lentelė

Dirvožemio drėgnumo indeksai	Dirvožemio derlingumo indeksai					Iš viso
	a (labai nederlingi)	b (nederlingi)	c (derlingi)	d (labai derlingi)	f(labai derlingi su uosiais)	
Š (šlaitiniai)			3,5 0,0			3,5 0,0
N (norm. drėgnumo)	2,0 0,0	256,8 1,2	1118,7 5,3	267,4 1,3		1644,9 7,8
L (laikinai užmirkę)		930,9 4,4	7097,0 33,7	7370,6 35,0	7,4 0,0	15405,9 73,1
U (užmirkę)		36,1 0,2	788,1 3,7	822,7 3,9	0,5 0,0	1647,4 7,8
Pn (pelkiniai nusausinti)	16,3 0,1	542,2 2,6	918,9 4,3	271,9 1,3		1749,3 8,3
P (pelk. nenusausinti)	40,3 0,2	73,6 0,3	419,1 2,0	95,0 0,5		628,0 3,0
Iš viso ha *%*	***58,6*** ***0,3***	***1839,6*** ***8,7***	***10345,3*** ***49,0***	***8827,6*** ***42,0***	***7,9*** ***0,0***	***21079,0*** ***100,0***

Paaiškinimas: augavietė nustatoma miško žemėms, (išskyrus technologinės paskirties žemes), taip pat pelkėms, krūmynams ir pažeistoms žemėms (karjerai). Miško keliams, grioviams, trasoms ir kitom technologinės paskirties žemėms augavietė nenustatoma.

Vyrauja laikinai perteklingo drėgnumo augavietės (73,1 %), užmirkusios ir pelkinės augavietės užima 11,3 %, iš jų 8,3 % nusausintos. Tarp visų augaviečių vyrauja labai derlingos Ld augavietės (35 %) tinkamos ąžuolynų, eglynų, uosynų, liepynų augimui. Derlingos Lc augavietės (33,7 %) tinkamos eglynų, beržynų, augimui. Užmirkusios Ud augavietės (3,9 %) tinkama juodalksnynų

augimui. Nedaug augaviečių tinkamų pušies medynų augimui, t. y. Nb, Lb nederlingos augavietės (5,6 %). Kuršėnų regioninio padalinio augavietės tinkamos daugiau mišrių eglynų su lapuočiais ir mišrių lapuočių su spygliuočiais medynų auginimui.

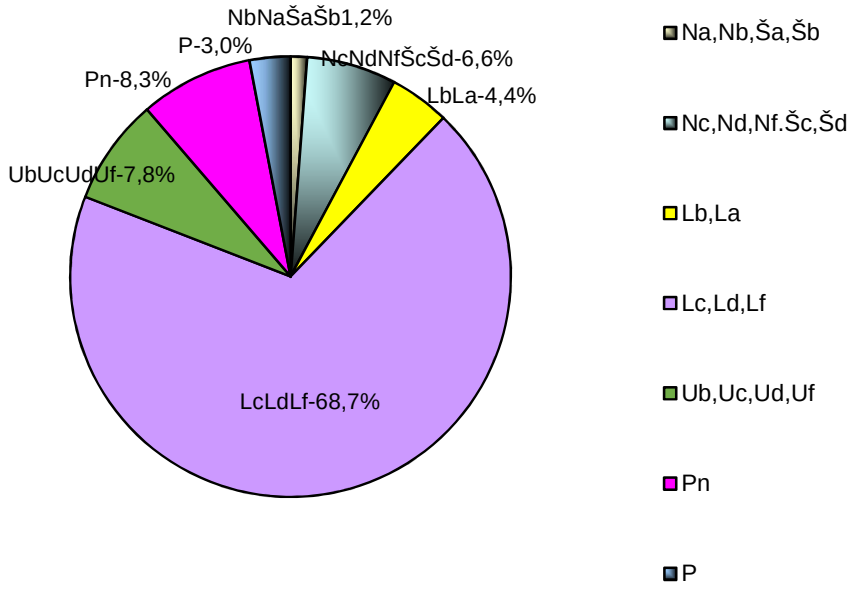

3 pav. Miško augaviečių plotai, %

Miško dirvožemių granuliometrinė sudėtis

Mineraliniai	**88,7 %**
Lengvi: smėlis, žvyras	19,3 %
Dvinariai: lengvi ant sunkių (podirvis slūgso 0,5 m ir giliau)	34,7 %
Sunkūs: priemolis, molis	34,7 %
Organiniai	**11,3 %**

Paaiškinimas : augavietė nustatoma miško žemėms (išskyrus technologinės paskirties žemes), taip pat žemės ūkio naudmenoms, pelkėms, krūmynams ir pažeistoms žemėms.

1.19. **MDYNŲ PLOTAI PAGAL AUGAVIETES VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKUOSE**
(%)

1.19. lentelė

Auga-vietė	Plotas, % ha	Medynų plotas % hektarais									
		P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	L	Kt.
Na, Ša	100 2,0		70 1,4			30 0,6					
Nb, Šb	100 250,6	90,7 227,3	9,1 22,7			0,1 0,3					0,1 0,3
Nc, Šc	100 1075,6	23,8 256,6	54,8 590,1	1,3 14,1		16,1 173,6		3,1 33,6	0,2 1,7		0,7 7,6
Nd, Šd, Nf	100 229,1	0,5 1,2	61,3 140,5	13,4 30,7		14,8 34,0		6,2 14,1	3,3 7,4		0,5 1,2
La, Lb	100 915,2	61,5 562,5	30,1 275,5			8,4 76,9			0,0 0,3		
Lc	100 6849,8	3,0 204,4	69,7 4774,2	0,1 8,8		22,2 1523,9	0,2 13,4	4,5 305,6	0,3 18,6		0,0 0,9
Ld Lf,	100 7052,4	0,0 0,3	57,8 4076,8	0,6 41,1	0,2 15,8	21,2 1497,5	2,4 166,9	10,0 704,2	7,7 547,0	0,1 2,2	0,0 0,6
Ub, Uc	100 784,2	2,4 19,1	22,5 176,5			40,7 319,1	31,5 246,7	1,4 11,2	1,5 11,6		
Ud Uf	100 765,3		6,7 51,0			35,9 275,0	49,8 381,2	1,8 14,1	5,6 43,1		0,2 0,9
Pa, Pb	100 108,9	68,4 74,5	8,8 9,6			22,8 24,8					
Pc, Pd	100 317,0	0,5 1,6	3,5 11,0			48,5 153,8	47,4 150,2				0,1 0,4
Pan, Pbn	100 543,5	63,3 344,2	13,1 71,2			23,6 128,1					
Pcn, Pdn	100 1077,4	2,3 24,7	8,1 86,9			67,4 726,2	21,1 227,4	0,8 8,7	0,3 3,5		
Iš viso	100 19971,0	8,6 1716,4	51,4 10287,1	0,5 94,7	0,1 15,8	24,7 4932,4	5,9 1185,8	5,5 1091,5	3,2 633,2	0,0 2,2	0,1 11,9

Potencialus augaviečių derlingumas išnaudojamas pakankamai gerai, tai parodo medynų plotai pagal augavietes ir %. Nb augavietėse 90,7 % auga pušynai ir 9,1 % eglynai. Likęs plotas (0,2 %) beržynai ir kitos medžių rūšys. Nc, Šc augavietėse spygliuočiai sudaro 78,6 % (23,8 % pušys, 54,8 % eglės), 16,1 % beržynai. Nd, Šd, Nf – pušies medynų tik 1,2 ha (0,5 %), o eglynų – 140,5 ha ploto, (61,3 %), 30,7 ha ploto (13,4 %) užima ąžuolo medynai ir beržynai užima 14,8 % ploto šių augaviečių, drebulynai – 6,2 %. La, Lb augavietėje spygliuočiai užima 91,6 % (P – 61,5 %, E – 30,1 %), likusį plotą (8,4 %) – beržai. Lc augavietėje – 72,7 % užima spygliuočiai, B – 22,2 %, J – 0,2 %, D – 4,5 %, Bt – 0,3 %, o Ą – 0,1 %. Ld, Lf augavietėje pušies yra tik 0,3 ha, o eglynų 57,8 %, iš kietųjų lapuočių auga Ą – 0,6 %, U – 0,2 %, B – 21,2 %, J – 2,4 %, D – 10 % ir Bt – 7,7 %. Ub, Uc augavietėse pušynų tik 2,4 %, o eglynų – 22,5 %. Daugiausia ploto šiose augavietėse užima B ir J atitinkamai 40,7 % ir 31,5 %. Ud ir Uf augavietėse pagrindą sudaro judalksnynai 49,8 % ir beržynai 35,9 %. Pa, Pb ir Pan, Pbn augavietėse vėl ima vyrauti pušynai – virš 63 %, o eglynų apie 10 %, beržynų apie 23 %, kitų medynų nėra. Pc, Pcn, ir Pd, Pdn augavietėse vyrauja beržynai, juodalksnynai, eglynų apie 100 ha, kitų rūšių labai nedideli medynų plotai.

Detaliau medynų plotų pasiskirstymas pagal augavietes ir žemės naudmenas, medžių rūšis pateikiamas 11 priede.

Pagal 2008 m. miško atkūrimo nuostatus, tikslinės medžių rūšys nustatomos pagal 1–3 ir 10 priedus. Netikslinės rūšys IVA gr. yra beržas Na, Nb (III ir IIB gr. Nb tikslinis), drebulė Nc, Nd ir visose pelkinėse augavietėse, juodalksnis Nc, Ub, Pb augavietėse (III gr. Ub tikslinis). Pušis netikslinė Ld, Lf, Nf, Ud, Pd augavietėse (III ir IIB gr. Ud ir Pd tikslinė), eglė netikslinė Na, Nb ir Pb augavietėje (III gr. Pb tikslinė). Daugiausia tikslinių medynų sutinkama nederlingose (b-trofotopas) ir derlingose (c-trofotopas) augavietėse. Apskritai pasikeitus požiūriui į tikslines medžių rūšis, daugumoje augaviečių medynų rūšinė sudėtis artima tikslinėms arba galima ją gerinti ugdant ar taikant kitas ūkines priemones. Baltalksnynai netikslingi visose augavietėse (633,2 ha). Pagal tai III-IV miškų grupėse netikslinių medynų be baltalksnynų yra apie 52,8 ha ir tesudaro vos 0,3 % visų III-IV miškų grupėje esančių medynų ploto.

Geriausiai medynai atitinka tiksliniams medynams nederlingose (b - trofotopas) ir derlingose (c-trofotopas) augavietėse. Truputį blogiau išnaudojamos labai derlingos (d ir f – trofotopas) augavietės, Kuršėnų regioninio padalinio tokių augaviečių yra nemažai, (8835,8 ha) tai apie 44,2 % visų medynų ir šiose augavietėse dauguma medynų yra tiksliniai, išskyrus drebulynų 704,2 ha ir 547,0 ha baltalksnynų. Šiuos medynus reikėtų stengtis įvairiomis ūkinėmis priemonėmis (pagrindiniais kirtimais, ugdymo kirtimais bei atkūrimo priemonėmis) pakeisti tikslinėmis medžių rūšimis. Daugelyje augaviečių medynų rūšinė sudėtis labai artima tikslinėms ir dar yra galimybė ją pagerinti ugdymo kirtimais ar taikant kitas ūkines priemones.

Kaip augantys medynai išnaudoja potencialų augaviečių derlingumą parodo sukauptas brandžių medynų tūris pagal vyraujančias medžių rūšis.

1.20. **BRANDŽIŲ MEDYNŲ VIDUTINIS TŪRIS PAGAL AUGAVIETES (III IR IV MIŠKŲ GRUPĖSE) (1 ha/m^3)**

1.20. lentelė

Augavietės	P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	L	M
Na										
Nb	420	323								
Nc	365	342			310		348	201		627
Nd		259			320		407	238		
Nf										
Lb	387	320			269					
Lc	344	310			300	397	352	234		
Ld		287		130	292	311	352	200		
Uc,Ub		255			227	311	304	146		
Ud, Uf		319			255	355	340	175		
Pa, Pan	173									
Pb, Pbn	343	367			209					
Pc, Pcn	170	321			240	321				
Pd, Pdn		320			273	333				

Pušynai didžiausią tūrį pasiekia Nb augavietėje (420 m^3/ha), eglynai pasiekia didžiausią tūrį Nc (342 m^3/ha) ir Pbn (367 m^3/ha), didelį vidutinį tūrį pasiekia juodalksnynai Lc augavietėje, (397 m^3/ha) ir Ud augavietėje (355 m^3/ha). Beržynai didžiausią tūrį pasiekia Nd augavietėje (320 m^3/ha), drebulynai taip pat (407 m^3/ha). Didžiausias produktyvumas iš visų medynų yra pušynuose Nb augavietėje. Tikslinga Nb, Nc, Lb ir Lc augavietėse želdinti daugiau pušų, tiek grynų, tiek mišrių su egle ar beržu, nes šiose augavietėje eglės ir pušies tūris yra didžiausias lyginant su kitomis

augavietėmis. Beržynai visuose dirvožemiuose, kuriuose auga ir juodalksnynai, yra mažiau produktyvūs už juodalksnynus.

Medynuose, didžiausią ploto dalį užima mėlyngiris (*mėlyninis-kiškiakopūstinis*) miško tipas 35,6 % medynų ploto, toliau sektų (kiškiakopūstinis-plačialapis) žaliagiris – 22,5 % ir baltmiškis (garšvinis) – 14,9 %, visi kiti tipai užima nedidelius plotus (1.21. lentelė).

1.21. **MEDYNAI PAGAL MIŠKO TIPŲ SERIJAS (plotas, ha)**

1.21. lentelė

Miško tipų serijos		Plotas	
Kodas		ha	%
cl, v	cladoniosa (kerpinė) kerpšilis, vacciniosa (brukninė) Brukniašilis	15,4	0,1
vm	vaccinio-myrtillosa (brukninė-mėlyninė) Žaliašilis	237,2	1,2
ox	oxalidosa (kiškiakopūstinis) Šilagiris	1080,3	5,4
hox	hepatico-oxalidosa (žibuoklinė-kiškiakopūstinė) Sausgiris	229,1	1,1
oxn, oxns	oxalido – nemorosa (kiškiakopūstinė-plačialapė) Žaliagiris	4506,4	22,5
m	myrtillosa (mėlyninė) Mėlynšilis	915,1	4,6
mox, moxs	myrtillo-oxalidosa (mėlyninė-kiškiakopūstinė) Mėlyngiris	7110,6	35,6
aeg	aegopodiosa (garšvinė) Baltmiškis	2974,5	14,9
lsp, lsps	ledo-sphagnosa (gailinė-kimininė) Tyrašilis	51,1	0,3
cmh	carico–mixstoherbosa (viksvinė-įvairiažolinė) Šlapgiris	2,0	0,0
fil, fils	filipendulosa (vingiorykštinė) Palieknis	1151,4	5,8
c,cs	caricosa (viksvinė) Raistas	235,8	1,2
csp,csps	carico-sphagnosa (viksvinė-kimininė) Raistašilis	335,4	1,8
cal	calunosa (lendrūninė) Paraistis	752,8	3,8
cir,cirs	carico-iridosa (viksvinė-vilkdalginė) Lieknas	202,2	1,0
msp,msps	myrtillo- sphagnosa(mėlyninė-kimininė)Balašilis	36,2	0,2
ur,urs	urtikosa (dilgėlinis) Juodgiris	135,5	0,7
	Iš viso	19971,0	100

Nusausintiems miško tipams pridedama raidė "s" (sico – nusausinta)

Kuršėnų regioninio padalinio teritorijos pasiskirstymas pagal žemės naudmenas pateikiama sekančioje lentelėje.

1.22. **PLOTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL ŽEMĖS NAUDMENAS (ha)**

1.22. lentelė

Žemės naudmenų grupė	Žemės naudmena	Valstybinės reikšmės miškai	Regioninio padalinio valdomi nevalstybinės reikšmės plotai
MIŠKO ŽEMĖ			
Apaugusi mišku (medynai)	Vyrauja savaiminės medžių rūšys	10843,2	
	Vyrauja kultūrinės medžių rūšys	9127,8	
	Iš viso medynų	**19971,0**	
Neapaugusi mišku	Kirtavietė	562,8	
	Žuvęs medynas	26,8	
	Miško aikštė	103,4	
	Žemė skirta miškui įveisti	86,1	
	Mažasis miško karjeras	5,3	
	Iš viso neapaugusi mišku	**784,4**	
Miško daugin. medž. žemė	Sėklinė plantacija	25,0	
	Medelynas, daigynas	26,2	
	Iš viso	**51,2**	
Technologinės paskirties žemė	Kvartalinė	158,1	0,7
	Technologinė linija	34,9	
	Griovio trasa	92,3	
	Elektros linija	1,7	
	Elektros trasa	6,8	
	Trasa	6,3	
	Energetikos trasa	3,4	
	Miško kelias	113,9	0,3
	Priešgaisrinis barjera	0,1	
	Miško griovys	193,1	0,1
	Iš viso technologinės pask.	**610,6**	**1,1**
Kita miško žemė	Rekreaciniai želdiniai	1,2	
	Medienos sandėlis	2,3	
	Miško poilsiavietė	3,6	
	Pašarų aikštelė	20,9	
	Miško laukymė	69,0	
	Miško pelkė	0,8	
	Iš viso kitos žemės	**97,8**	
	Iš viso miško žemės	**21515,0**	**1,1**
NE MIŠKO ŽEMĖ			
Užstatyta žemė	Kelias	0,1	
	Pastatai, sodyba, kiemas, sodas	0,4	3,9
	Griovys	84,2	0,3
	Kūdra, tvenkinys	0,6	
Kitos žemės (nenaudojama)	Trasa (platesnė nei 10 m.)	17,7	13,7
	Poilsio aikštelė	-	
	Skardis ir kitos žemės	-	
Pelkės	Pelkė	180,3	
Pažeista žemė	Karjeras	1,4	
Iš viso ne miško žemės		**284,7**	**17,9**
Bendras plotas		**21799,7**	**19,0**

Miško žemė valstybinės reikšmės miškuose užima 98,7 % nuo bendro ploto, o apaugusi mišku – 92,9 % nuo miško žemės ploto. Kultūrinės kilmės medynai sudaro 45,7 % apaugusio mišku ploto. Neapaugusi mišku miško žemė užima 784,4 ha arba 3,6 % miško žemės ploto, iš jos – kirtavietės sudaro 562,8 ha.

Ne miško žemė užima 1,3 % bendro miškų ploto. 2006 m. miškotvarkos duomenimis ne miško žemė užėmė 2,1 %.

Detalesnis plotų pasiskirstymas pagal žemės naudmenas ir pagal administracinius vienetus, girininkijas, miškų grupes, kadastro vietoves – 1–4 prieduose. Medynų plotų pasiskirstymas pagal augavietes 10 priedas, o augaviečių pasiskirstymas pagal žemės naudmenas 11 priedas.

1.3.3. MIŠKO ŽEMĖ PAGAL FUNKCINĘ PASKIRTĮ

Miškai pagal funkcinę paskirtį suskirstyti į pogrupius, o pagal nustatytą ūkinį režimą pogrupiai priskiriami atitinkamoms miškų grupėms (I, II, III IV).

Rezervatiniai miškai. Tokių miškų Kuršėnų regioninio padalinio (buv. Kuršėnų mu) neišskirta.

Draustinių miškai su II grupės ūkiniu režimu – miškai, esantys telmologiniuose, pedologiniuose, botaniniuose, zoologiniuose, miško genetiniuose draustiniuose, esančiuose valstybiniuose parkuose ir biosferos monitoringo teritorijose, taip pat kraštovaizdžio ir kitų draustinių dalyse, kuriose saugomos biologinės vertybės. Valstybinių draustinių sąrašai patvirtinti LR Vyriausybės 1997 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1486. Jie gali būti tikslinami. Tokių miškų Kuršėnų regioninio padalinio yra 1215 ha, o valstybinės reikšmės miškuose – 1026,2 ha.

Saugomų gamtinio kraštovaizdžio objektų miškai – miškai, esantys saugomų gamtinio kraštovaizdžio objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose. Priskiriama pagal šiuos reikalavimus: pavieniai mažesni kaip 0,5 ha saugomi gamtinio kraštovaizdžio objektai šiam pogrupiui nepriskiriami, bet jie žymimi miškotvarkos medžiagoje; pavieniai kintantys dėl gyvūnų migracijos ir kitų priežasčių objektai šiam pogrupiui nepriskiriami, bet jie žymimi miškotvarkos medžiagoje. Šiam pogrupiui priskirta 46,7 ha miškų. O valstybinės reikšmės miškų teritorijoje yra 17,2 ha tokių miškų.

Priešerozinia miškai – miškai, esantys daubų ir skardžių šlaituose, stačiuose 15^0 ir didesnio nuolydžio upių slėnių, ežerų ir kitų vandens telkinių šlaituose, raguvose, nuošliaužų vietose, lengvai pustomuose atviruose ar rekultivuojamuose smėlynuose, karstinio regiono intensyvaus karsto zonų IV grupės žemėse. Minimalus šių miškų plotas – 1 hektaras. Formuojant šio pogrupio sklypus, prie šlaitų prijungiama ir 5–10 m pločio prieš šlaitinė dalis. Priešerozinių miškų yra 25,3 ha

Miško parkai – poilsiui, visuomenės reikmėms naudojami miškai su atitinkama įranga ir infrastruktūra (privažiuojamaisiais keliais, automobilių stovėjimo ir poilsio aikštelėmis, pasivaikščiojimo, dviračių, slidinėjimo takais, masinių renginių vietomis, paplūdimiais, įvairiam poilsiui skirta įranga ir statiniais). Minimalus plotas priskirti šiam pogrupiui – 3 ha. Miško parkų padalinio valstybinės reikšmės miškuose yra 152,0 ha, o visame plote – 170,0 ha.

Miestų miškai. Išskiriami tenkinimui miesto gyventojų rekreacinėm ir sanitarijos bei higienos reikmėms. Sudaryti sąlygas, palankias rekreacijai, masiniams renginiams gamtoje, valyti miesto orą nuo dulkių ir miesto taršalų. Gerinti miškų estetinį vaizdą, formuoti ir palaikyti tam tinkamiausius medynus. Tokių miškų bendrai Kuršėnų regioniniame padalinyje yra 5,3 ha, o valstybinės reikšmės miškuose – nėra.

Rekreaciniai miško sklypai ir valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai - tradiciškai naudojami intensyviam poilsiui sklypai. Jų paskirtis – tenkinti visuomenės poreikius trumpam

poilsiavimui gamtoje, pasivaikščiojimams, sportui, stovyklavimui ir panašiai. Šio pogrupio miškų Kuršėnų regioniniame padalinyje yra 14,7 ha ir šis visas plotas yra valstybinės reikšmės miškuose.

Draustiniai su III grupės ūkiniu režimu – miškai, esantys geologiniuose, geomorfologiniuose, kultūriniuose draustiniuose, šių rūšių draustiniuose, esančiuose valstybiniuose parkuose ir biosferos monitoringo teritorijose, taip pat kraštovaizdžio draustinių dalyse, kuriose nėra biologinių vertybių. III miškų grupės draustiniai išskirti 360,6 ha plote, o valstybinės reikšmės miškuose – 87,0 ha miško ploto.

Valstybinių parkų apsauginių (išorinių) zonų miškai – miškai esantys valstybinių parkų viduje nustatytose apsaugos zonose. Šio pogrupio apsauginių miškų bendrai padalinio teritorijoje yra 0,3 ha, o valstybinės reikšmės miškuose – nėra.

Laukų apsauginiai miškai. Sudaryti palankias sąlygas žemės ūkiui, saugoti laukus nuo vėjo ir vandens erozijos, produkuoti medieną. Šių miškų valstybinės reikšmės plotuose yra tik 0,6 ha. Visoje Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje dabar yra išskirta 165,2 ha laukų apsauginių miškų.

Vandens telkinių apsaugos zonų miškai – esantys vandens telkinių apsaugos zonų teritorijose. Vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos buvo nustatomos pagal 2001 m. lapkričio 7 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. 540, (2007-02-14 įs. Nr. D1–98 redakcija) patvirtintas taisykles. Apsaugos zonos miško žemėje:

- 500 m prie Nemuno, Neries upių bei prie ežerų ir tvenkinių didesnių kaip 200 ha;
- 200 m prie ilgesnių kaip 50 km upių bei ežerų, tvenkinių kurių plotas 50–200 ha;
- miško žemėje prie 10 km ir trumpesnių upių bei ežerų ir tvenkinių, kurių plotas mažesnis kaip 50 ha, prie visų kanalų, miestų ir miestelių teritorijose prie visų vandens telkinių – apsaugos zonos plotis lygus apsaugos juostos pločiui. Kuršėnų regioninio padalinio pagal dabar patvirtintą miškų grupių schemą vandens apsauginių miškų yra 587,7 ha, o valstybinės reikšmės miškuose – 199,6 ha miško žemės ploto. Pagal 2010 m. balandžio 21 d. Nr. 855 nutarimą, vandens apsaugos zonos pakeistos: miškai, esantys vandens telkinių apsaugos zonų teritorijose, prie ilgesnių kaip 50 km. upių ir ant tokių upių įrengtų tvenkinių bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas didesnis kaip 50 ha vandens telkinių apsaugos zonoms priskiriama pagal Aplinkos ministerijos nustatytus reikalavimus.

Kelių apsauginės ir estetinės reikšmės miškai ***– esantis palei valstybinius ir krašto kelius, jie išskiriami pušynuose ir kietųjų lapuočių medynuose, kurie yra estetiški ir nesudarkyti. Tokių miškų bendrame padalinio plote ir valstybinės reikšmės miškuose yra 21,4 ha.***

Miško sėkliniai medynai – priskirti selekcinės sėklininkystės objektų miškams (2,2 ha) tinkamų sodmenų išauginimui. Šie medynai yra įtraukti į Lietuvos miško sėklinės bazės sąrašą

Ūkiniai miškai – visi kiti miškai, nepriskirti I–III miškų grupėms, nepertraukiamai tiekiantys šalies ūkio ir gyventojų reikmėms medieną, laikantis aplinkosaugos reikalavimų. Ūkiniams miškams priskiriami ir valstybinių parkų ūkinių zonų miškai (34779,8 ha). Valstybinės reikšmės miškuose ūkinių miškų yra 20278,8 ha

2016 m. miškų inventorizacijos metu miškai buvo suskirstyti į grupes ir pogrupius pagal Miškų įstatymo reikalavimus, miškų priskyrimo miškų grupėms tvarką ir normatyvus (LRV 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimas Nr. 1171 ir 2008 m. birželio 5 d. nutarimo Nr. 547 redakcija). Priėmus LR Vyriausybei 2017 m. sausio 11 d. nutarimą Nr. 5 ,,Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 21 d. nutarimo Nr. 1651 ,,Dėl Klaipėdos, Marijampolės, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos ir Vilniaus apskričių miškų priskyrimo miškų grupėms“ pakeitimo ir patvirtino minėtų apskričių rajonų savivaldybių miškų priskyrimo miškų grupėms naujus sąrašus. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras 2017 m. kovo 28 d. įsakymu Nr. D1–256 ,,Dėl Joniškio, Panevėžio, Pakruojo, Šiaulių ir kt. sav. miškų priskyrimo miškų grupėms planų patvirtinimo.“ (LR Aplinkos ministro 2017 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. 1050 redakcija), patvirtino minėtų rajonų miškų priskyrimo miškų grupėms planus.

Taigi prieš tai minėti senesni nutarimai ir įsakymai (LRV 2001 m. rugsėjo 26 d. nutarimas Nr. 1171 ir 2008 m. birželio 5 d. nutarimo Nr. 547 redakcija) tapo neaktualus. visos miškų grupės ir pogrupiai buvo suformuoti pagal naują galiojantį dokumentą.

1.23. **MIŠKŲ GRUPĖS IR POGRUPIAI (valstybinės reikšmės miškai)**

1.23. lentelė

Grupių ir pogrupių pavadinimai	Inventorizuotas plotas, ha	*% nuo viso ploto*	Miško žemės plotas, ha	Medynų plotas, ha	*% nuo viso medynų ploto*
I grupės (rezervatiniai) miškai	**0**	***0***	**0**	**0**	***0***
II grupės (spec. paskirties) miškai, iš viso	**1210,1**	***5,6***	1054,6	979,3	***5,6***
A. Ekosistemų apsaugos miškai, iš viso	***1043,4***	***4,8***	*891,4*	*821,3*	*4,9*
Saugomų gamtinio kraštovaizdžio objektų, buveinių miškai	17,2	*0,1*	17,2	15,4	*0,1*
Draustinių miškai su II gr. ūkiniu režimu	1026,2	*4,7*	764,1	805,9	*4,8*
B) Rekreaciniai miškai, iš viso	***166,7***	***0,8***	163,2	158	*0,7*
Miško parkai	152,0	*0,7*	148,5	144,3	*0,6*
Rekreaciniai miško sklypai	14,7	*0,1*	14,7	13,7	*0,1*
III grupės (apsauginiai) miškai, iš viso	**310,8**	***1,4***	306,9	282,4	*1,5*
Laukų apsauginiai	0,6		0,6	0,6	
Kelių apsaug. ir estetinės reikšmės miškai	21,4	*0,1*	21,4	21,2	*0,1*
Draustinių miškai su III gr. ūkiniu režimu	87,0	*0,4*	86,6	78,8	*0,4*
Valstyb. parkų apsauginių (vidinių) zonų miškai	-	-	-	-	-
Vandens telkinių apsaugos zonų miškai	199,6	*0,9*	196,1	179,6	*1*
Miško sėkliniai medynai	2,2	*0,0*	2,2	2,2	*0,0*
IV grupės (ūkiniai) miškai, iš viso	**20799,7**	***93,0***	20153,5	18709,3	*92,9*
A. Normalaus kirtimo amžiaus miškai	**20799,7**	***93,0***	20153,5	18709,3	*92,9*
B. Trumpo kirtimo amžiaus plantaciniai želdiniai*	**0**	***0***	0	0	*0*
Iš viso:	**21799,7**	***100***	**21515,0**	**19971,0**	***100***

* B. Trumpo kirtimo amžiaus plantaciniai želdiniai Kuršėnų regioniniame padalinyje yra įveisti 3,7 ha plote Ilgšilio ir Gulbinų girininkijose, bet jie pagal patvirtintą LRV įsakymą Nr. D1–256 2017 m. kovo 28 d. yra priskirti IV grupei(ūkiniai miškai), A (pogrupiui) normalaus kirtimo amžiaus miškams.

Kuršėnų regioninio padalinio I miškų grupės nėra, II grupės miškų yra 5,3 %, III – 1,4 % ir IV –93,0 % viso miškų ploto (1.23. lentelė). II miškų grupėje didžiausią plotą užima draustinių miškai ir miško genetiniai draustiniai. jų yra 84,8 % ir. II miškų grupės rekreaciniai miškai sudaro 13,8 % visų II grupės miškų ploto. Rekreaciniai miško sklypai ir saugomų gamtinio kraštovaizdžio objektų buveinių miškai sudaro 2,6 % II-os grupės miškų ploto. III grupės miškuose vyrauja vandens telkinių apsaugos zonų miškai sudaro 64,2 %, draustinių miškai – 28,0 %, kelių apsauginės ir estetinės reikšmės miškai – 6,9 %, miško sėkliniai medynai apima 0,7 % šios miškų grupės miškų ploto.

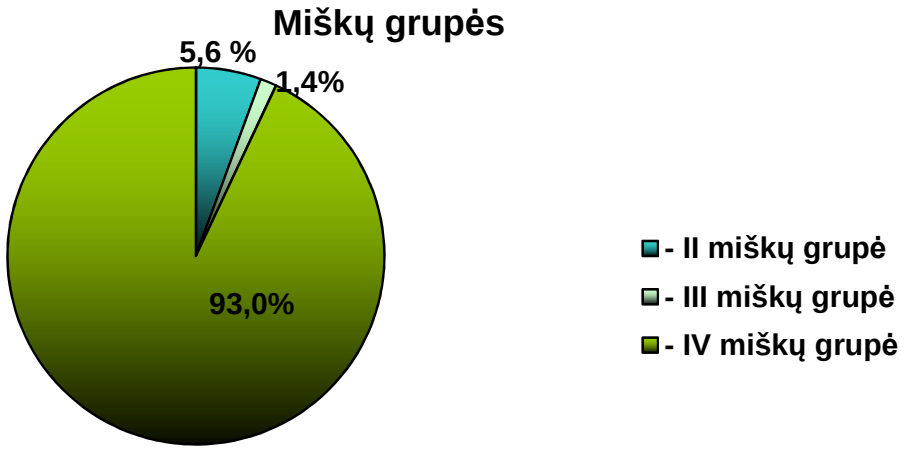

4 pav. Miškų grupių plotai, %

1.24. **MEDYNŲ PLOTAI PAGAL VYRAUJANČIAS MEDŽIŲ RŪŠIS**

1.24. lentelė

M e d y n a i	Plotas, ha	%
Spygliuočiai, iš viso	**12012**	***60,1***
Pušynai	1720	*8,6*
Eglynai	10285	*51,5*
Maumedynai	7	*0,0*
Kietieji lapuočiai, iš viso	**114**	***0,6***
Ąžuolynai	95	*0,5*
Uosynai	16	*0,1*
Kiti kietieji	3	*0,0*
Minkštieji lapuočiai, iš viso	**7845**	***39,3***
Beržynai	4930	*24,7*
Juodalksnynai	1186	*5,9*
Drebulynai	1090	*5,5*
Baltalksnynai	634	*3,2*
Liepynai	2	*0,0*
Kiti minkštieji lapuočiai	3	*0,0*
Iš viso	**19971**	***100***

Padalinyje daug eglynų (51,5 %) ir beržynų (24,7 %) kitų medžių rūšių medynų plotai nesiekia dešimties procentų ribos. Pušynai – 8,6 %, drebulynai – 5,5 %, juodalksnynai – 5,9 %.

Miškų pasiskirstymas girininkijose pagal miškų grupes ir pogrupius pateiktas sekančioje lentelėje. Daugiausia II grupės miškų yra Tryškių girininkijoje (26,8 %). III grupės miškų daugiausia Ilgšilio girininkijoje 672 ha (22,4 %). Didžiausi plotai ūkinių miškų yra Pažiužmėlių girininkijoje 3371 ha (94,3 %) ir Šaukėnų– 3348 ha (91,1 %), bei Gulbinų girininkijoje – 2889 ha (89,9 %).

1.25. **MIŠKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL GRUPES IR GIRININKIJAS**
(skaitiklyje – plotas, vardiklyje – plotas procentais)

1.25. lentelė

Girininkijos	II Specialios paskirties miškai		III Apsauginiai miškai	IV Ūkiniai miškai	Iš viso
	ekosistemų apsaugos	rekreaciniai			
Gedinčių	16,2	14,7	-	2475,0	2505,9
%	*0,7*	*0,6*	-	*98,7*	*100*
Gulbinų	41,1	152,0	4,1	3013,9	3211,1
%	*1,3*	*4,7*	*0,1*	*93,9*	*100*
Ilgšilio	19,8	-	1,6	2984,2	3005,6
%	*0,6*	-	*0,1*	*99,3*	*100*
Paežerių	8,8	-	102,5	2630,3	2741,6
%	*0,3*	-	*3,9*	*95,9*	*100*
Pažiužmėlių	34,6	-	1,3	3541,7	3577,6
%	*1,0*	-	*0,0*	*99,0*	*100*
Šaukėnų	112,0	-	7,2	3560,0	3679,2
%	*3,0*	-	*0,2*	*96,8*	*100*
Tryškių	810,9	-	194,1	2073,7	3078,7
%	26,3	-	6,3	67,4	*100*
Iš viso:	1043,4	166,7	310,8	20278,8	21799,7
%	*4,8*	*0,8*	*1,4*	*93,0*	*100*

1.3.4. MEDYNŲ DENDROMETRINĖ CHARAKTERISTIKA

Kuršėnų regioninio padalinio visų naudotojų miškams yra būdinga didelė rūšinė įvairovė ir mišrumas. Spygliuočiais apaugę 49,2 %, kietaisiais lapuočiais – 0,7 % (ąžuolynai 0,5 % bendro medynų ploto), minkštaisiais lapuočiais – 50,1 % medynų ploto. Kuršėnų regioninio padalinio vyrauja eglynai, kurie užima 40,3 % bendro medynų ploto, pušynai tik, 8,9 %, beržynai, 29,6 %, juodalksnynai 5,3 % ir drebulynai 6,6 %, baltalksnis 8,5 % bendro medynų ploto. Kitų vyraujančių medžių rūšių medynai užima tik 0,8 % ha.

Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškai pagal vyraujančias medžių rūšis pasiskirstę (1.26. lentelėje) sekančiai: eglynai užima 51,4 %, pušynai – 8,6 %, ąžuolynai – 0,5 %, beržynai – 24,7 %, juodalksnynai – 5,9 %, drebulynai – 5,5 % ir baltalksnynai užima 3,2 % bendro medynų ploto. Kitų medžių rūšių medynai užima tik iki 0.1 % medynų ploto.

Atskirose girininkijose medynai pagal vyraujančias medžių rūšis pasiskirstę nevienodai (1.26. lentelė). Kuršėnų regioniniam padalinyje (buv. VĮ Kuršėnų mu) girininkijų nėra, kuriose butų vyraujantys pušies medynai. Eglės medynai vyrauja visose girininkijose. Daugiausiai eglynų yra Gulbinų girininkijoje 1783 ha (60 %). Beržo medynų didžiausi plotai yra Tryškių girininkijoje 975 ha (36 %), Šaukėnų girininkijoje daugiausiai yra pušynų 563 ha (17 %), o juodalksnio medynai didžiausią plotą užima Pažiužmėlių girininkijoje 360 ha (11 %). Tolygiausiai pasiskirstę yra beržo ir eglės medynai visose Kuršėnų regioninio padalinio (buv. VĮ Kuršėnų mu) girininkijose. Ąžuolo medynų didžiausi plotai yra Gedinčių girininkijoje (31 ha). Drebulynų ir baltalksnynų plotai nedideli visose girininkijose. Uosynų likę visai nedaug, per visas girininkijas tik 15,8 ha (0,08 %), per pradėjusį vykmetį Kuršėnų regioniniame padalinyje (buv. VĮ Kuršėnų mu) uosynų sumažėjo daugiau kaip šešis kartus (nuo 99 ha iki 15,8 ha). Kitų medžių rūšių per visas girininkijas yra tik 15,2 ha (0,07 %) nuo visų medynų ploto, iš jų didžiausią dalį sudaro maumedynai (0,05 %).

1.26. **MEDYNŲ PLOTŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL GIRININKIJAS**
(skaitiklyje – plotas, ha; vardiklyje – plotas procentais)

1.26. lentelė

Girininkija	Vyraujančios medžių rūšys									Iš viso
	P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kitos medžių rūšys	
Gedinčių	137,9	1042,7	31,1	1,2	853	147,4	71,9	20,6	2,5	2308,3
%	*6*	*46*	*1*		*37*	*6*	*3*	*1*		*100*
Gulbinų	186,4	1783,2	20,6		654,8	158,8	119,5	67,5	1,2	2990,0
%	*6*	*60*	*1*		*22*	*5*	*4*	*2*		*100*
Ilgšilio	521,6	1410	3		517,7	92,8	190,8	24,8	0,4	2761,1
%	*19*	*51*			*19*	*3*	*7*	*1*		*100*
Paežerių	143,5	1522,7	17,3	13,6	561,3	86,3	122,4	62,8	1,3	2531,2
%	*6*	*60*	*1*	*1*	*22*	*3*	*5*	*3*		*100*
Pažiužmėlių	5,2	1754,7	1,7		740,7	360,4	253,1	169,3	0,5	3285,6
%		*53*			*23*	*11*	*8*	*5*		*100*
Šaukėnų	562,8	1699,9	15,9		627,6	132,1	259,4	102,3	4,3	3404,3
%	*17*	*50*			*18*	*4*	*8*	*3*		*100*
Tryškių	162,8	1071,8	5,3	1,0	975,1	208,4	72,8	186,3	5	2688,5
%	*6*	*40*			*36*	*8*	*3*	*7*		*100*
Iš viso	**1720,2**	**10285,0**	**94,9**	**15,8**	**4930,2**	**1186,2**	**1089,9**	**633,6**	**15,2**	**19971,0**
%	***9***	***52***			***25***	***6***	***5***	***3***		***100***

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas pagal vyraujančias medžių rūšis ir amžiaus klases miškų grupių ribose pateikti 5 priede ir 5–12 paveiksluose. Kadangi Kuršėnų regioninio padalinio pušynų yra nedideli plotai, parodysime jų pasiskirstymą pagal amžiaus klases ir miškų grupes III–IV miškų grupėse.

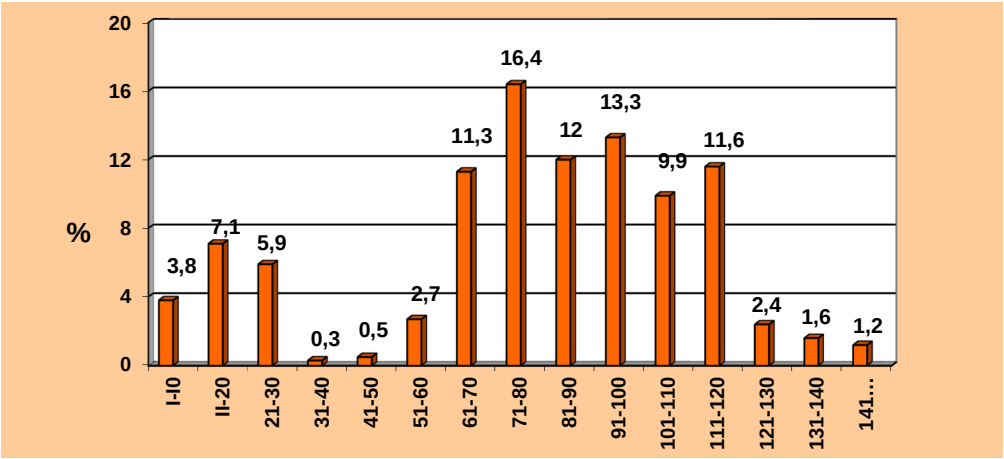

5 pav. III–IV miškų grupės pušynų plotas (%) pagal amžiaus klases

Pušynų ploto pasiskirstymas pagal amžiaus klases III-IV miškų grupių miškuose yra labai netolygus. Pirmos, antros ir trečios amžiaus klasėse pušynų yra 16,8 %, o jau sekančių trijų amžiaus klasių yra tik 3,5 % pušynų ploto. Didžiausia pušynu dalis yra septintos – dvyliktos amžiaus klasės, net 74,5 % pušynų, o brandūs ir perbrendę pušynai dvyliktos-penkioliktos amžiaus klasės sudaro tik 5,2 %. Šie duomenys rodo, kad po 20–30 m ženkliai padidės brandžių ir perbrendusių pušynų plotai, o dar po 40–50 m. bus 30 metų laiko tarpas, kada praktiškai bus tik po 1 % brandžių pušynų trijose

amžiaus klasėse. Norint šito išvengti, būtina sekančiais dešimtmečiais projektuojant pagrindinių kirtimų apimtis pušynuose pradžioje gerokai didinti, o vėliau sumažinti, kad išvengti tokio drastiško pušynų mažėjimo.

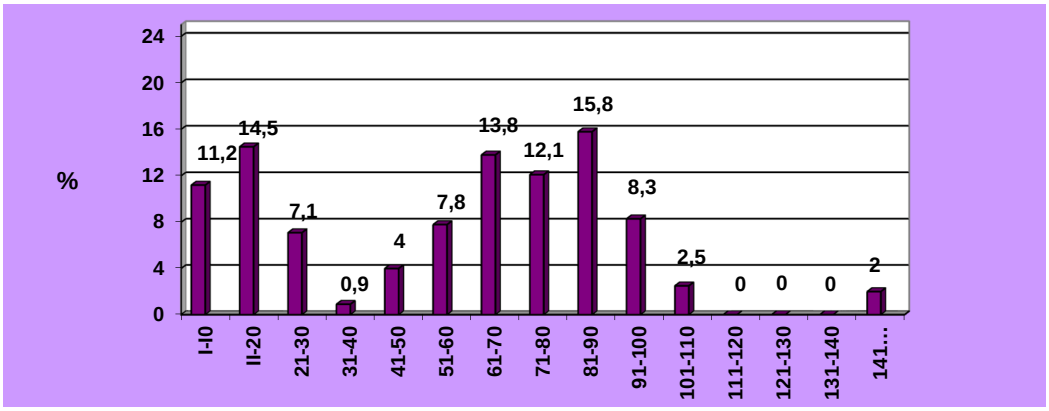

6 pav. II miškų grupės eglynų plotas (%) pagal amžiaus klases

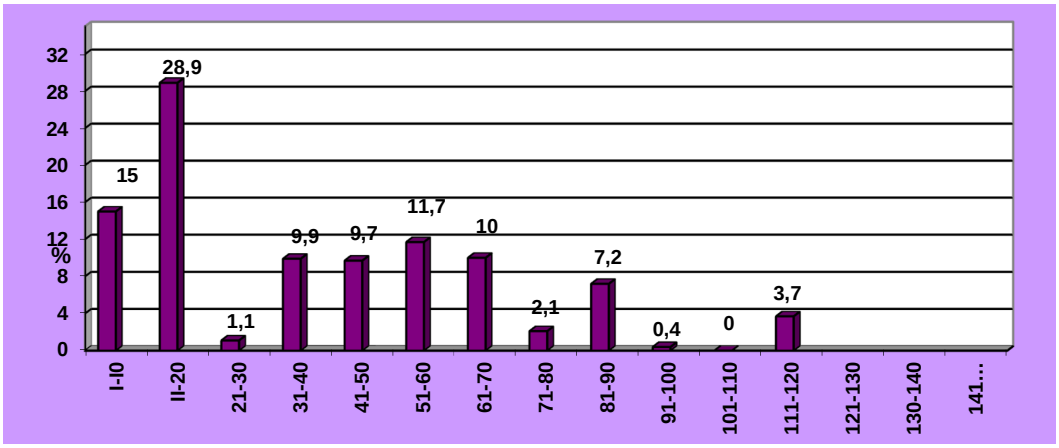

7 pav. III miškų grupės eglynų plotas (%) pagal amžiaus klases

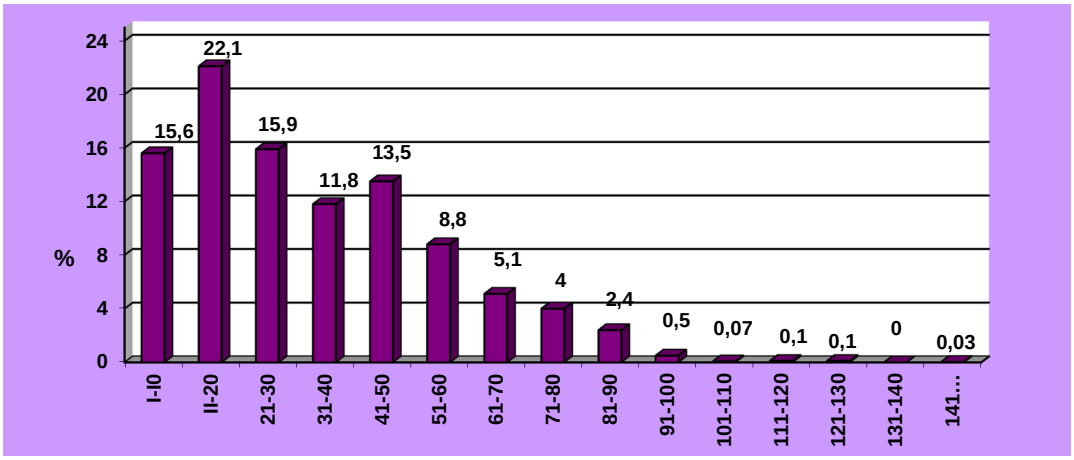

8 pav. IV miškų grupės eglynų plotas (%) pagal amžiaus klases

Visose miškų grupėse eglynų plotų pasiskirstymas amžiaus klasėmis yra skirtingas. Pavyzdžiui II – je ir III – je miškų grupėse (6 pav ir 5 pav.) plotų pasiskirstymas pagal amžiaus klases yra gana panašus. Tik III – je miškų grupėje jaunuolynų yra 54,9 % , o II – je – tik 33,7 %. Be jaunuolynų, iki dešimtos amžiaus klasės eglės medynų plotai III – je miškų grupėje sudaro 41,1 %, o II – je miškų grupėje jau sudaro 61,8 % visų eglės medynų ploto. Sekančiose amžiaus klasėse abejose miškų grupėse eglynų plotai nedideli. Šiose grupėse eglės medynų yra palyginus mažai, tik 149,5 ha (1,5 % nuo bendro eglynų ploto). Taigi pasiskirstymą eglynų ploto pagal amžiaus klases tiksliausiai atspindi IV miškų grupės eglynai (8 pav.). Pirmose keturiose amžiaus klasėse (jaunuolynai) eglynų plotai sudaro 65,4 % visų eglės medynų ploto, o pusamžiai ir pribręstantys eglynai sudaro tik 27,4 % visų eglės medynų ploto šioje miškų grupėje. Brandūs eglynai sudaro jau tik 7,2 % eglynų ploto. Toks pirmų amžiaus klasių eglės medynų ploto padidėjimas atsirado, kadangi prieš 15–20 metų vyko masinis eglynų džiūvimas ir pažeisti medynai buvo kertami plynais sanitariniais kirtimais bei atkuriami egle. Sekančiose amžiaus klasėse eglynų plotai palaipsniui mažėja. Pasiekus kirtimo amžių (septinta, aštunta amžiaus klasė) eglynų plotai pradeda mažėti, kadangi vyksta eglės medynų pagrindiniai kirtimai.

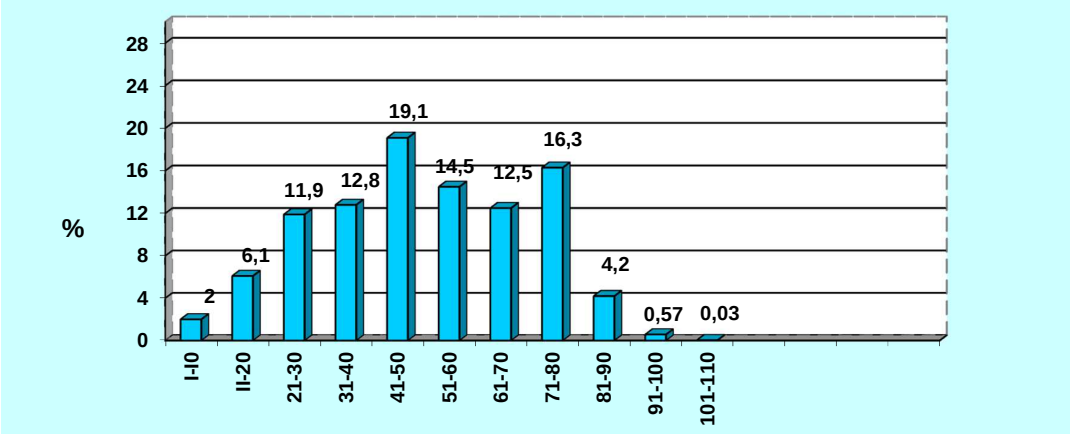

9 pav. II miškų grupės beržynų plotas (%) pagal amžiaus klases

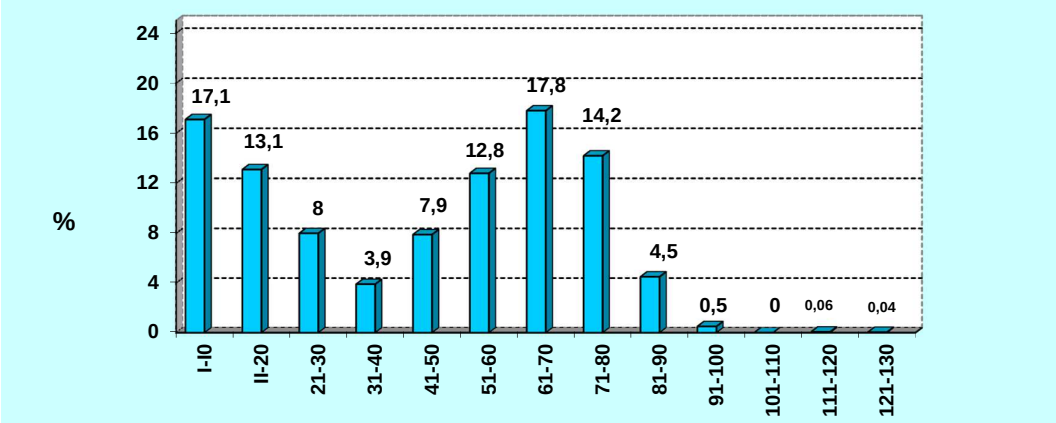

10 pav. III ir IV miškų grupės beržynų plotas (%) pagal amžiaus klases

Beržynų pasiskirstymas pagal amžiaus klases II-je miškų grupėje labai skiriasi nuo pasiskirstymo III-IV - je miškų grupėse. Antros miškų grupės beržynuose pirmos amžiaus klasės plotas nedidelis, tik 2 %, o didėjant amžiui iki šeštos amžiaus klasės palaipsniui didėja ir beržynų plotai iki 19,1 % nuo bendro beržynų ploto. Senstant medynams mažėja ir jų užimamas plotas, išskyrus aštuntą amžiaus klasę, o nuo šios amžiaus klasės beržynų plotai mažėja gana staigiai, nuo

14,5 % iki 0,6 % dešimtoje amžiaus klasėje. Toks pasiskirstymas II miškų grupėje yra todėl, kad nevykdomi plyni kirtimai ir jaunuolynų yra nedaug, o didėjant amžiui yra didesni plotai išlikusių beržynų. Vėliau artėjant beržynų amžiui prie gamtinės brandos vykdomi neplyni kirtimai ir natūralus beržo atkritimas ir beržynų plotai mažėja. Kitokie procesai vyksta III-IV grupės miškuose, nes plynai kirsti beržynai ar kitų medžių rūšių medynai atkuriami ar atsikuria beržu ir pirmoje amžiaus klasėje yra net 17,1 % beržynų ploto nuo visų beržynų ploto. Vėliau, didėjant beržynų amžiaus klasėms beržynų plotai mažėja, tai lemia vykdomi ugdomieji kirtimai ir natūrali rūšių kaita kada buvę beržynai tampa kitų medžių rūšių medynais. Nuo penktos amžiaus klasės beržynų plotai didėja iki septintos klasės, nes šiose klasėse vykdoma labai nedaug ūkinės veiklos ir beržynai dėl spartesnio tūrio kaupimo ir natūralios kaitos ima vyrauti mišriuose medynuose. Vėliau senstant beržynams vykdoma daug pagrindinių kirtimų ir plynų ir atvejinių kirtimų todėl sekančiose amžiaus klasėse beržynų plotai sparčiai mažėja.

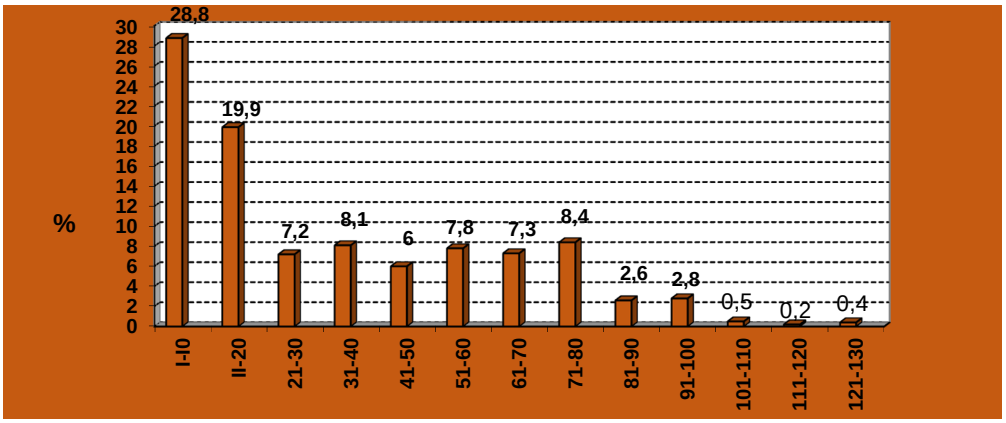

11 pav. III ir IV miškų grupės juodalksnynų plotas (%) pagal amžiaus klases

Juodalksnynų pasiskirstymas pagal amžiaus klases III-IV miškų grupėse skiriasi nuo beržo ir drebulės medynų ir yra panašesnis į eglynų pasiskirstymą amžiaus klasėmis. Pirmoje amžiaus klasėje juodalksnynų plotas didžiausias – 28,8 %. Drėgni beržynai iškirsti plynai buvo atkuriami juodalksniu, po plynų kirtimų kitų medynų šlapios augavietės buvo paliekamos žėlimui, taip pat dalyje ploto tapo juodalksnynais. Antroje amžiaus klasėje juodalksnio plotai mažesni, o sekančioje klasėje dar mažėja, nes vyksta ugdymo kirtimai ir stipri rūšių kaita. Ketvirtoje amžiaus klasėje juodalksnynų plotai didesni, nes ugdymo kirtimų intensyvumas mažėja ir šlapiose augavietėse juodalksnis neturi konkurentų. Sekančiose penkiose amžiaus klasėse juodalksnynų plotai mažai kinta, o nuo devintos amžiaus klasės staigiai mažėja, vyksta intensyvūs pagrindiniai kirtimai.

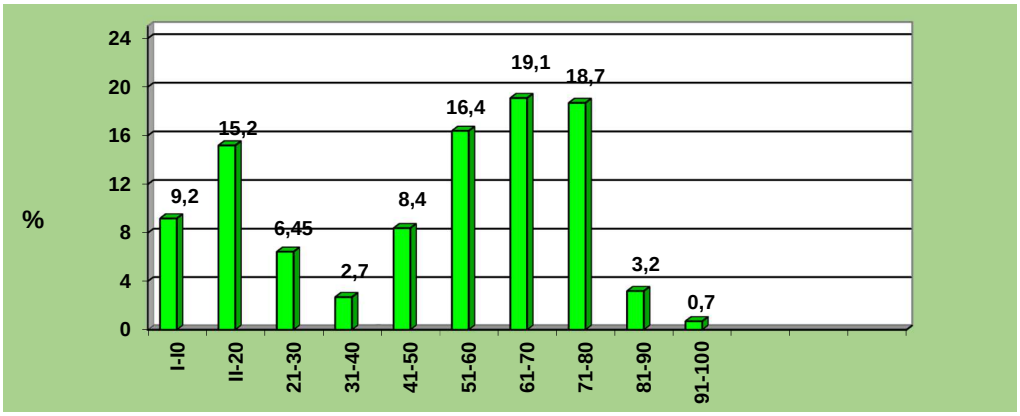

12 pav. III-IV miškų grupės drebulynų plotas (%) pagal amžiaus klases

Drebulynų III ir IV miškų grupių medynų pasiskirstymas amžiaus klasėmis yra panašus į beržo medynų, tik pirmos amžiaus klasės drebulynų yra mažiau negu beržynų, tik 9,5 %. Tokį sumažėjimą lėmė kad po plynų kirtimų yra stengiamasi atkurti plynumas ne drebulynais. Antros amžiaus klasės drebulynų jau yra didesnis plotas, kadangi tokiame amžiuje drebulynai duoda didžiausią tūrio prieaugį ir dėl nepakankamo ugdomųjų kirtimų intensyvumo drebulė nustelbia kitas medžių rūšis. Sekančiose amžiaus klasėse drebulynų mažėja, nes intensyviai atliekami einamieji kirtimai. Nuo penktos amžiaus klasės iki septintos amžiaus klasės vėl drebulynų plotai didėja, kadangi permažai vykdoma plynų ir neplynų drebulynų kirtimų ir dalis mišrių uosynų dėl ligų tapo drebulynais. Vėliau, drebulynams artėjant prie gamtinės brandos ir vykdant pagrindinius kirtimus medynų plotai pradeda mažėti.

Kietųjų lapuočių medynų pasiskirstymas amžiaus klasėmis neanalizuojamas, nes šių medynų plotai yra maži ir jų pasiskirstymas amžiaus klasėmis labai netolygus.

Sekančioje lentelėje pateikiami III-IV miškų grupių medynų plotai pagal brandumo grupes (1.27. lentelė).

III ir IV grupių miškuose pagal plotą jaunuolynai užima 49 % visų medynų ploto. Pusamžių medynų yra 22 %, pribręstančių – 8 % ir brandžių bei perbrendusių medynų ploto – 21 %, o perbrendusių medynų III ir IV grupių miškuose yra 4,3 % nuo bendro medynų ploto. Iš visų brandžių medynų 20,4 % yra perbrendę.

Brandūs pušynai III - IV miškų grupėse sudaro 10 %, eglynai – 18,6 % brandžių medynų ploto. Brandūs medynai minkštųjų lapuočių medynuose užima 40,3 %, iš jų brandžių drebulynų yra 9,9 %, baltalksnynų – 4,1 %, o beržynų –22,7 %. Brandžių medynų tūris – 1,23 mln. m^3 (32,7 % viso šių miško grupių medynų tūrio). Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas brandumo grupėmis pagal miškų grupes įdėtas 6 priede.

1.27. **III IR IV MIŠKŲ GRUPIŲ MEDYNAI PAGAL BRANDUMO GRUPES**

1.27. lentelė

Medynai	Brandumo grupės (plotas, %)					
	jaunuolynai	pusamžiai	pribręstantys	brandūs ir perbrendę	Viso	Iš brandžių perbrendę
Spygliuočiai, iš viso ha **100 %**	***6955,7*** ***59***	***2961,6*** ***25***	***738,0*** ***6***	***1148,4*** ***10***	***11803,7*** ***62***	***66,9*** ***0,6***
Pušynai	272,3	661,5	219,3	403,2	1556,3	40,8
Eglynai	6678,2	2299,0	518,7	744,3	10240,2	25,2
Kiti spygliuočiai	5,2	1,1	-	0,9	7,2	0,9
Kietieji lap. iš viso ha **100 %**	**60,8** **62**	**36,3** **37**	-	**0,9** **1**	***98,0*** ***0,5***	-
Ąžuolynai	60,8	26,8	-	-	87,3	-
uosynai	-	7,1	-	0,9	8,0	-
Kiti kietieji lapuočiai	0,3	2,4	-	-	2,7	-
Minkšt. lap. iš viso ha **100 %**	**2145,5** **30**	**1242,8** **18**	**843,6** **12**	**2859,0** **40**	***7090,0*** ***38***	***753,6*** ***10,6***
Beržynai	1311,3	857,1	556,5	1611,8	4336,5	221,2
Juodalksnynai	545,2	239,4	87,0	249,7	1121,3	73,4
Drebulynai	258,9	68,2	28,7	702,5	1058,3	440,2
Baltalksnynai	28,4	77,1	169,9	293,2	568,6	18,8
Kiti minkšt. lapuočiai	1,0	1,0	1,5	1,8	5,3	-
Visi medynai ha **% nuo visų medynų**	***9161,1*** ***49***	***4240,7*** ***22***	***1581,6*** ***8***	***4008,3*** ***21***	***18991,7*** ***100***	**820,5** **4,3**
III grupė *%*	*104,6* *37*	*72,7* *26*	*31,2* *11*	*73,9* *26*	*282,4* *100*	*12,4* *4,4*
IV grupė *%*	*9056,5* *49*	*4168,0* *22*	*1550,4* *8*	*3934,4* *21*	*18709,3* *100*	*808,1* *4,3*

Gamtinės brandos medynų II grupės miškuose yra 29,6 ha ir jų tūris yra 8,83 tūkst./m^3, III miškų grupėje – 19,0 ha ir jų tūris yra 5,91 tūkst./m^3, IV miškų grupėje – 133,2 ha ir jų tūris yra 39,19 tūkst./m^3. Šie duomenys apima bendrai visus medynus. Eksploataciniame fonde medynų pasiekusių gamtinę brandą yra: II grupės miškuose – 3,6 ha, III miškų grupėje – 6,6 ha, IV miškų grupėje – 87,0 ha. Iš viso 97,2 ha, iš jų drebulynų – 35,4 ha, pušynų – 4,9 ha, eglynų – 1,3 ha, beržynų – 17,3 ha, juodalksnynų – 20,1 ha, baltalksnynų – 18,6 ha.

Perbrendusių medynų plotai Kuršėnų regioniniame padalinyje sudaro: III miškų grupėje – 12,4 ha, IV miškų grupėje – 808,1 ha. Iš viso padalinyje šiose miško grupėse perbrendusių medynų yra 820,5 ha ploto, tai sudaro 4,4 % III-IV miškų grupės medynų ploto. (II miškų grupėje yra 29,6 ha perbrendusių miškų) Šie duomenys apima bendrai visus medynus. Eksploataciniame fonde perbrendusių medynų yra: III miškų grupėje – 12,4 ha, IV miškų grupėje – 726,0 ha. Iš viso eksploataciniame fonde Kuršėnų regioniniame padalinyje visose miškų grupėse perbrendusių medynų yra 742 ha

Medynai brandumo grupėmis skirstyti pagal Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos 1 priedą. Brandiems medynams priskiriami pasiekę žemutinę kirtimo amžiaus ribą pagal priimtą kirtimo amžių III ir IV grupių miškams, iš jų perbrendę medynai – tai spygliuočių ir kietųjų lapuočių medynai, kurių amžius yra 30 ir daugiau metų didesnis už kirtimo amžių, o minkštųjų lapuočių – atitinkamai 20 ir daugiau metų. Pagal tai perbrendę medynai IV miškų grupėje yra: P nuo 131 metų, E – 101, B, J – 81, D – 61, Bt – 51 metų. Bręstantiems priskirta po vieną amžiaus klasę visų medžių rūšių medynams (anksčiau spygliuočiams ir kietiesiems lapuočiams buvo priskiriama po dvi amžiaus klases). Jaunuolynams priskirta po keturias amžiaus klases spygliuočių ir kietųjų lapuočių ir po dvi –

minkštųjų lapuočių (išskyrus baltalksnynus – viena amžiaus klasė). Pusamžiams medynams tenka labai nevienodas amžiaus klasių skaičius. Todėl pagal dabartines brandumo grupes spręsti apie normalų (optimalų) medynų plotų pasiskirstymą pagal amžių nėra prasmės, kaip ir laikytis nuostatos, kad pribręstančių ir brandžių medynų turėtų būti po 17 %, jaunuolynų ir pusamžių – po 33 %. Šiuo atžvilgiu tampa aktualesnis amžiaus grupių naudojimas (J. Kenstavičius, 1966), kai kiekvienos medžių rūšies medynų plotai skirstomi vienodai į keturias grupes, nepriklausomai nuo miškų grupių ir kirtimo amžių (kiekvienai grupei tenka po 25 % ploto). Tačiau ženkliai pasikeitus kai kurių medžių rūšių kirtimo amžiui bei miškų skirstymui į grupes, amžiaus grupės taip pat prarado prasmę. Kadangi miškų amžiaus struktūra – vienas iš svarbiausių rodiklių, apibūdinančių medynų būklę, jų tūrio prieaugius, naudojimo pobūdį, apimtį, o taip pat normalaus miško teorijos ir praktikos atitikmenį.

Normalus amžiaus klasės plotas yra poūkio bendro ploto ir amžiaus klasių skaičiaus, per kirtimo apyvartą, dalmuo (išreikštas procentais ar plotu). Pavyzdžiui, eglynų plotas IV grupėje yra 9473,6 ha, amžiaus klasių skaičius per kirtimo apyvartą (80 metų) yra 8. Normalus amžiaus klasės plotas yra 9473,6:8=1184,2–12 %, beržynų, juodalksnynų – 14 %, drebulynų – 20%, baltalksnynų – 25%. Pagal poūkio bendrą plotą nustatomas vienos normalios amžiaus klasės plotas. Nėra nei vienos medžių rūšies IV miškų grupėje, kurioje amžiaus klasių plotas būtų normalus ar artimas normaliam. Žiūrėti 5-12 pav., juose pakankamai vaizdžiai parodytas medynų, pagal vyraujančias medžių rūšis ir amžiaus klases, pasiskirstymas.

Medynų tūrio pasiskirstymas pagal vyraujančias ir į sudėtį įeinančias medžių rūšis pateikiamas sekančioje 1.28. lentelėje.

1.28. **MEDIENOS TŪRIAI PAGAL VYRAUJANČIAS IR SUDĖTINES MEDŽIŲ RŪŠIS (tūkst. m^3)**

1.28. lentelė

Medžių rūšys	Tūris pagal vyraujančią ir sudėtines medžių rūšis (bendras)	% nuo bendro medynų tūrio	Tūris vyraujančios medžių rūšies	% nuo bendro vyr. m. rūšies tūrio	Vyraujančių medžių rūšių medynuose, sudėtinių medžių rūšių tūris	% nuo bendro vyr. m. rūšies tūrio	sudėtyje esančių medžių rūšių tūrio % nuo tūrio vyr. medžių rūšies
Pušis	547,303	*13,7*	374,311	*68,4*	172,992	*31,6*	*46,2*
Eglė	1824,872	*45,7*	1365,027	*74,8*	459,845	*25,2*	*33,7*
Maumedis	1,57	*0,03*	1,121	*74,4*	0,449	*28,6*	*40,1*
Ąžuolas	9,609	*0,2*	4,792	*49,7*	4,817	*50,3*	*101,1*
Uosis	2,896	*0,07*	1,423	*49,1*	1,473	*50,9*	*103,5*
Beržas	977,319	*24,5*	563,912	*57,7*	413,407	*42,3*	*73,3*
Juodalksnis	205,717	*5,2*	137,288	*66,7*	68,429	*33,3*	*49,9*
Drebulė	306,055	*7,7*	166,439	*54,4*	139,616	*45,6*	*83,9*
Baltalksnis	113,762	*2,8*	82,450	*72,5*	31,312	*27,5*	*38,0*
Liepa	0,303	*0,0*	0,135	*44,6*	0,168	*55,4*	*124,4*
Kitos	1,001	*0,1*	0,586	*58,5*	0,415	*41,5*	*70,8*
Iš viso	**3990,407**	***100***	**2697,484**	***67,6***	**1292,923**	***32,4***	***47,9***
Spygliuočių	2373,745	*59,5*	1740,459	*73,3*	633,286	*26,7*	*36,4*
Kietųjų lapuočių	13,112	*0,3*	6,581	*49,6*	6,531	*50,4*	*101,7*
Minkštųjų lapuočių	1603,550	*40,2*	950,444	*59,3*	653,106	*40,7*	*68,7*

Prilyginus tūrį pagal vyr. medžių rūšį 100 %, medyno sudėtyje esančių rūšių tūris skiriasi nuo vyraujančios medžių rūšies tūrio: pušynuose – 46,2 %, maumedynuose – 40,1 %, juodalksnynuose –

49,9 %, eglynuose – 33,7 %, baltalksnynuose – 38,0 %, drebulynuose – 83,9 %, beržynuose – 73,3 %, ąžuolynuose – 101,1 %, uosynuose net – 103,5 %. Tai parodo kokią dalį tūrio medyne užima ne vyraujančios rūšys ir iš šių procentų galima spręsti apie medynų mišrumą. Kaip matome gryniausi yra eglynai, baltalksnynai ir pušynai, o mišriausi uosio, ąžuolo, drebulės ir beržo medynai bei drebulynai. Visumoje Kuršėnų regioniniame padalinyje (buv. VĮ Kuršėnų mu) medynai yra labai mišrūs, nes beveik pusė medynų tūrio (47,9 %) sudaro nevyraujančios medžių rūšys.

Vyraujančios medžių rūšies tūris pušynuose sudaro 68,4 %, eglynuose – 74,8 %, juodalksnynuose – 66,7 %, beržynuose – 57,7 %, drebulynuose – 54,4 %, ąžuolynuose – 49,7 %, o uosynuose tik 49,1 %. Pagal šios lentelės duomenis matome, kad Kuršėnų regioniniame padalinyje (buv. VĮ Kuršėnų mu) vyrauja mišrūs medynai, nes 67,6 % tūrio medyne sudaro vyraujanti rūšis. Mišriausi yra kietųjų lapuočių medynai, drebulynai, beržynai.

1.29. **MEDYNŲ TŪRIAI PAGAL VYRAUJANČIAS IR SUDĖTYJE ESANČIAS MEDŽIŲ RŪŠIS, %**

1.29. lentelė

Medynai	Tūris % pagal vyrau-jančias rūšis	Iš to kiekio pagal vyraujančias ir sudėtyje esančias medžių rūšis								
		P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kitos medžių rūšys
Pušynai	100	68,3	23,3	0,4	0	6,9	0,1	0,9	0	0,1
Eglynai	100	1,8	74,7	0,5	0,1	14,5	1,6	4,6	2,1	0,1
Maumedynai	100	8,8	14,4	2,0	0	5,6	0	0	0	69,2
Ąžuolynai	100	3,7	21,9	19,8	0,5	16,3	0,3	4,4	1,1	2,0
Uosynai	100	0	28,3	6,8	49,2	4,3	0,8	5,4	5,2	0
Beržynai	100	0,8	23,2	0,2	0,1	57,8	4,1	11,1	2,5	0,2
Juodalksnynai	100	0,1	9,6	0	0,2	18,7	66,8	1,7	2,9	0
Drebulynai	100	0,2	21,4	0,1	0,1	20,3	1,0	54,3	2,4	0,2
Baltalksnynai	100	0	10,8	0,1	0,4	9,7	2,4	3,5	72,5	0,6
Liepynai	100	0	16,5	1,0	0	14,9	0	8,3	14,6	44,4
Kitos rūšys	100	0,7	8,1	3,8	2,7	11,8	3,4	5,4	5,6	58,6
Iš viso	100	10,4	45,7	0,5	0,1	24,5	5,3	9,3	4,0	0,2

Pušynuose dažniausiai aptinkamos eglės (23,3 %) ir beržai (6,9 %); eglynuose – beržas (14,5 %), drebulė – (4,6 %), pušis – (1,8 %); beržynuose – eglė (23,2 %), drebulė (11,1 %), juodalksnis (4,1 %); juodalksnynuose – beržai (18,7 %) ir eglės (9,6 %).

13 pav. parodytas medienos tūris pagal medžių rūšis. Eglės ir beržo bei pušies mediena sudaro 83,9 % visų medžių rūšių medienos tūrio.

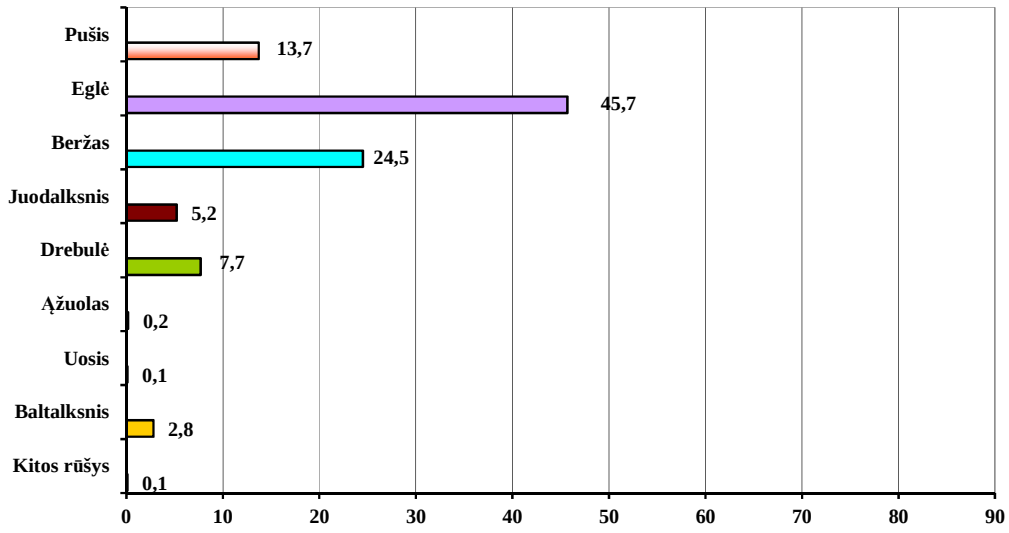

13 pav. Medienos tūris (procentais) pagal medžių rūšis

Bendras medynų tūris yra 3,99 mln. m^3. Be to yra 22,59 tūkst.m^3 pavienių medžių tūrio. Sausuolių ir virtėlių tūrio yra 17,496 tūkst.m^3 (1.30. lentelė). Dar apie 15% nuo apskaičiuoto medienos tūrio sudaro kelmai, šaknys (0,61 mln.m^3), kurių dalis (šakos) dabar panaudojama biokuro gamybai, o kelmai kol kas nepanaudojami. Medienos biomasė – tai medienos tūris išreikštas ore išdžiūvusios (12–15% drėgnumo) medienos svoriu. Pagrindinių medžių rūšių pervedamasis koeficientas toks: 1 m^3 pušies medienos sveria 520 kg, eglės – 450 kg, beržo – 650 kg, juodalksnio – 540 kg.

1.30. **BENDRAS MEDIENOS TŪRIS IR BIOMASĖ**

1.30. lentelė

R o d i k l i a i	Medienos tūris, tūkst.m^3	Medienos biomasė, tūkstančiais tonų (ore išdžiūvusios)
Medynų tūris	3990,407	2076,769
Pavienių medžių tūris	22,594	12,669
Žuvusių medžių tūris (sausuoliai ir virtėliai)	17,496	9,623
Bendras antžeminės medžių dalies tūris ir biomasė	**4030,497**	**2099,061**
Kita biomasė (kelmai, šaknys)	604,575	314,859

Išsamiai medynų mišrumą, ir kilmę charakterizuoja sekanti lentelė.

1.31. **MEDYNŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL KILMĘ IR MIŠRUMĄ**

1.31. lentelė

Vyraujanti medžių rūšis	Plotas %	Pagal kilmę %			Pagal mišrumą %			Mišrūs pagal mišrumo pobūdį			
					gryni			medyno sudėtyje medžių rūšių			
		savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	iš jų įvairiaamžiai	Mišrūs	2	3–5	>5	dviardžiai ir įvairiaamžiai
Pušis	100	77,4	7,3	15,3	12,7	3,3	87,3	4,0	8,3		75,0
Eglė	100	17,7	33,0	49,3	29,7	8,5	70,3	14,6	30,6		25,1
Ąžuolas	100	15,9	29,3	54,8	1,4		98,6	7,6	61,1		29,9
Uosis	100	100			10,1		89,9	29,7	13,3		46,9
Beržas	100	78,5	20,0	1,5	9,7	2,7	90,3	7,3	24,8		58,2
Juodalksnis	100	69,9	15,0	15,1	15,9	1,3	84,1	19,6	31,9		32,6
Drebulė	100	81,2	18,8		3,2		96,8	6,7	24,2	0,1	65,8
Baltalksnis	100	78,0	22,0		26,2	4,9	73,8	9,5	26,4	0,3	37,6
Kitos rūšys	100	36,8	9,2	54,0	10,5		89,5	11,8	51,4		26,3
Iš viso	***100***	46,5	25,3	28,2	20,7	5,6	79,3	11,5	27,0		40,8

Pastaba: kultūriniais yra medynai, kai vyraujanti rūšis yra kultūrinė, o sukultūrintais, kai sudėtyje yra kultūrinių medžių rūšių arba medyne yra polajiniai ar likę po laja želdiniai (pvz., eglės po drebulėmis, baltalksniais ir panašiai).

Kultūrinių medynų Kuršėnų regioniniame padalinyje yra 28,2 %. Daugiausiai kultūrinių yra ąžuolynų – 54,8 % (52,0 ha). Eglynų kultūrinių medynų yra 49,3 %, tuo tarpu kultūrinių pušies medynų yra 15,3 %. Grynų medynų, kai sudėtyje kitos rūšys nesudaro 20 % yra tik 20,7 % medynų. Daugiausia grynų yra eglynų (29,7 %), baltalksnynų (26,2 %) ir juodalksnynų (15,9 %). Mažiausiai grynų yra ąžuolynų (1,4 %), drebulynų (3,2 %), beržynų (9,7 %) ir uosio medynų (10,1 %). Mišrių medynų yra labai daug, net 79,3 %, iš kurių sudėtyje 3 - 5 kitos medžių rūšys yra 27,0 %. Dviardžiai ir įvairiaamžiai medynai sudaro 40,8 % ploto. Daugiausia dviardžių yra pušynų (75,0 %), drebulynų (65,8 %) ir beržynų (58,2 %).

Medynų pasiskirstymas bonitetais pagal vyraujančias medžių rūšis matomas 1.32. lentelėje. Regioninio padalinio miškuose vyrauja aukšto našumo (IA, 1 ir II bonitetų) medynai, kurie auga 87,8 % plote, iš jų labai našūs medynai (1A, 1 boniteto) užima 58,9 % ploto. III boniteto medynai auga tik 10,4 % ploto. Žemo našumo medynų (4–5A bonitetų) yra 1,8 % ploto. 5A bonitetų yra tik pušynai (13,2 ha), o 5B boniteto medynų visai nėra. Iš pagrindinių medžių rūšių našiausi yra drebulynai (1A,2), maumedynai (1A,4), beržynai (1A,7) ir juodalksnynai (1,0). Pušynų vidutinis bonitetas – 1,8, o eglynų – 1,9. Vidutinis visų medynų bonitetas aukštas – 1,4.

1.32. **MEDYNŲ PLOTŲ PASISKIRSTYMAS BONITETAIS (ha)**

1.32. lentelė

Vyraujanti medžių rūšis	Bonitetai								Iš viso	Vidut. bonite-tas
	1A	1	2	3	4	5	5A	5B		
Pušis	97.8	721.6	557.1	188.7	114.1	27.7	13.2	0	1720.2	1.8
Eglė	387.2	2432.2	5561.9	1715.9	181.3	6.5	0	0	10285.0	1.9
Maumedis	5.2	1.1	0.7	0.2	0	0	0	0	7.2	1A.4
Ąžuolas	13	29,1	50.3	2.5	0	0	0	0	94.9	1.4
Uosis	5.1	8.1	2.6	0	0	0	0	0	15.8	1A.8
Beržas	2455.5	1656.8	679.1	131.8	7.0	0	0	0	4930.2	1A.7
Juodalksnis	262.5	654.7	233.6	34.1	1.3	0	0	0	1186.2	1.0
Drebulė	919.0	145.3	24.6	1.0	0	0	0	0	1089,9	1A.2
Baltalksnis	56.8	465.3	102.4	8.9	0.2	0	0	0	633.6	1.1
Liepa	0	0.6	1.6	0	0	0	0	0	2.2	1.7
Blindė	0	0,7	0,8	0,1	0	0	0	0	1,6	1,6
Gluosnis	0,9	0	0,6	0	0	0	0	0	1,5	1A,8
Kiti lap.	0,3	2,4	0	0	0	0	0	0	2,7	1A,9
Iš viso:	**4203,3**	**6117,9**	**7215,3**	**2083,2**	**303,9**	**34,2**	**13,2**	**0**	**19971,0**	**1,4**
%	21,0	30,6	36,2	10,4	1,5	0,2	0,1	0	100	

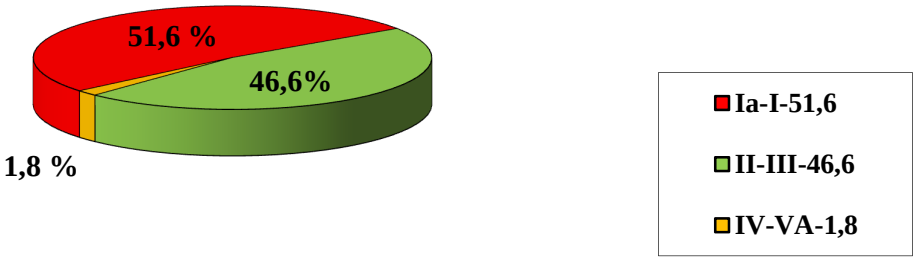

14 pav. Bonitetų grupės, plotas %

1.33. **MEDYNŲ PLOTŲ PASISKIRSTYMAS SKALSUMAIS (Plotas ha)**

1.33. lentelė

Vyraujanti medžių rūšis	S k a l s u m a i									Iš viso	Vidutinis skalsumas
	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0 ir >		
Pušis	2,1	9,9	23	39,1	188,8	595,2	603,7	225,5	35,8	1720,2	0,74
Eglė	2,2	41,9	88,6	401,7	1117,3	3314,7	3223,9	1607,2	487,5	10285,0	0,75
Maumedis		0,6			1,5	1,8	1,8	1,4		7,2	0,71
Ąžuolas			3,0	2,5	10,4	20,9	21,5	16,3	20,3	94,9	0,8
Uosis		0,8	2,7	2,1	9,1	1,1				15,8	0,54
Beržas		35,7	106,0	262,9	831,6	1589,4	1347,7	521,1	235,8	4930,2	0,73
Juodalksnis		6,2	17,5	62,0	132,8	344,3	385,9	182,0	55,5	1186,2	0,75
Drebulė		15,2	49,0	116,6	312,5	297,6	169,3	64,2	65,5	1091,5	0,68
Baltalksnis		4,6	10,7	34,5	86,0	219,3	173,4	65,0	40,1	633,6	0,74
Liepa					1,2			0,3	0,7	2,2	0,77
Blindė			0,3		0,4	0,9				1,6	0,62
Gluosnis				1,5						1,5	0,5
Vinkšna					0,4	2,0	0,3			2,7	0,7
Iš viso:	**4,3**	**114,9**	**300,8**	**922,9**	**2692,0**	**6384,2**	**5927,7**	**2683,0**	**941,2**	**19971,0**	**0,74**
%	*0,02*	*0,58*	*1,5*	*4,6*	*13,5*	*32,0*	*29,7*	*13,4*	*4,7*	*100*	

Aukšto skalsumo (0,8 ir >) medynų yra 47.8 % (1.33. lentelė). Vidutinio skalsumo (0,6–0,7) – 45,5 %. Retų medynų (0,2–0,5 skalsumo) – 6,7 %, iš jų – 0,3 (kritinio) skalsumo – 0,58 % arba 114,9 ha. Medynų 0,2 skalsumo po supaprastintų atvejinių kirtimų yra tik 4,3 ha (0,02 %). Vidutinis visų medynų skalsumas yra 0,74 (praeitos miškotvarkos duomenimis taip pat 0,74). Aukštas skalsumas yra ąžuolynų 0,8 ir liepynų – 0,77 skalsumas. Skalsumas eglynų ir juodalksnynų yra aukštesnis už vidutinį skalsumą 0,75. Mažiausias skalsumas iš gausiau paplitusių medynų yra drebulės – 0,68, o uosynų tik 0,54.

Medynų charakteristikos, pagal bonitetą ir skalsumą pateiktos 7 priede. Kuo aukštesnis bonitetas, tuo daugiau skalsių medynų. Pavyzdžiui, IA-I bonitetų medynuose 0,8 ir aukštesnio skalsumų medynai auga 5164,7 ha ploto, o 0,3–0,4 skalsumo medynų su IA-I bonitetu yra tik 229,8 ha šių medynų ploto, o IV ir žemesnių bonitetų medynai prie 0,8 ir didesnio skalsumo auga 106,9 ha ploto, o prie 0,3–0,4 skalsumo, žemo boniteto medynai sudaro jau tik 22,6 ha ploto. Kuršėnų regioniniame padalinyje 0,8 ir didesnio skalsumo medynai sudaro 47,8 %, o 0,2–0,4 skalsumo tik 2,1 % medynų ploto.

8 priede pateikta brandžių medynų pasiskirstymas skalsumais, kur matosi ir esamo antro ardo charakteristikos.

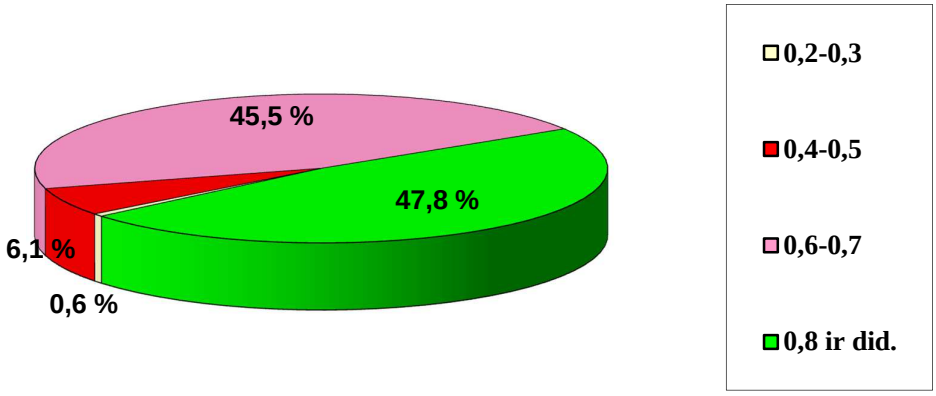

15 pav. Skalsumų grupės

0,2–0,4 skalsumo medynų analizė. Retų medynų plotas yra 420 ha, tai sudaro 2,1 % visų medynų ploto (1.33. lentelė). 0,3 skalsumo medynai užima 114,9 ha (0,58 %), 0,4 skalsumo medynai užima 300,8 ha ploto (1,5 %), 0,2 skalsumo medynų po supaprastintų atvejinių kirtimų yra 4,3 ha. Pagrindinės priežastys lėmusios žemo skalsumo medynų atsiradimą yra: uosynų grybinės ligos, ąžuolynų ir eglynų ligos ir kenkėjai, bei dėl bebrų žalos padidėjęs medynų užmirkimas, be to įvykdyta nemaži plotai neplynų pagrindinių kirtimų pirmieji atvejai. Pagal brandumo grupes retų medynų yra: jaunuolynai 49,4 ha (11,8 %), pusamžiai 64,3 ha (16 %), pribręstantys 46,4 ha (12 %), brandūs ir perbrendę 242,2 ha (60,2 %). Daugiausia retų yra beržynų 130,1 ha (32 %), eglynų – 130,4 ha (32 %), drebulynų – 63,5 ha (16 %), pušynų – 33,1 ha (8 %). Daugiausiai retų medynų yra brandžių ir perbrendusių medynų grupėje (242,2 ha 60 %). Retų beržynų brandžiuose beržo medynuose 84,8 ha (66 %). Retų eglynų brandžiuose ir perbrendusiuose eglynuose yra 59,1 ha (46 %). Retų ąžuolynų daugiausia yra pusamžiuose 100 %. Pagal augavietes reti medynai vyrauja L hidrotopo (Ld, Lc ir Lb, Lf augavietėse) 319 ha ir 75,9 % ploto ir u hidrotopo (Uc ir Ud, Ub, Uf) augavietėse (49,3 ha ir 11 %). Retų medynų su perspektyviais žemutiniais ardais yra 219,3 ha, tai sudaro 52,2 % šių medynų ploto. Pribręstantys ir brandūs reti medynai 193,8 ha (46,1 %) plote yra su perspektyviais žemutiniais ardais.

Reti jaunuolynai, jų yra 49,4 ha, tai prastai atsikuriantys jaunuolynai buvusiose drėgnose kirtavietėse ar aikštėse (13,7 ha) ir želdinti plotai, kuriuose dalis medelių žuvo nuo žvėrių pažeidimų, krūmų stelbimo ar užmirkimo (4,6 ha) šiuos plotus reikės pakartotinai atsodinti. Dalis retų jaunuolynų atsirado po paskutinio atvejinių kirtimų atvejo ir vykdytų sanitarinių kirtimų (15,1 ha), atskyrus iš didesnių sklypų mažo skalsumo naujus sklypus (1,9 ha). Šlapiose augavietėse, dėl užmirkimo retais medynais tapo virš 7 ha jaunuolynų. Iš bendro, (49,4 ha) šių medynų 12,3 ha ploto yra su antru ardu, perspektyviu pomiškiu ir savaiminiu atžėlimu, jų dėka šie jaunuolynai po kelių metų sutankės. Spygliuočių želdiniai priežiūros metu bus taip pat papildomi, atsiras tikslinių lapuočių rūšių.

1.34. **RETI 0,2–0,4 SKALSUMO MEDYNAI .**

1.34. lentelė

Vyr. medžių rūšis	Plotas ha	pagal brandumo grupes			
		jaunuolynai	pusamžiai	pribręstantys	brandūs ir perbr.
Pušis	35		10,1	3,4	21,5
Eglė	132,7	19,7	31,1	26,4	55,5
Maumedis	0,6	0,6			
Ąžuolas	3		3		
Uosis	3,5		2,6		0,9
Beržas	141,7	10,9	30,1	15,9	84,8
Juodalksnis	23,7	14,5	2,7	0,5	6
Drebulė	64,2	1,9	0,7	0,9	60,7
Baltalksnis	15,3	1,8	1,8	2,5	9,2
Kitos rūšys	0,3		0,3		
Iš viso	**420**	**49,4**	**82,4**	**49,6**	**238,6**
Iš jų su perspektyviais žemutiniais ardais					
Viso	*219,3*	*3,8*	*21,7*	*37,3*	*156,5*

Vidutiniai medynų rodikliai pagal miškų grupes yra pateikiami 1.35. lentelėje. Vidutinis visų medynų amžius yra 42 metų. Vyriausi, padalinio miškuose, yra pušynai ir uosynai 81 metai. Jauniausi, lyginant su kirtimo amžiumi, yra ąžuolynai 30 metų ir eglynai– 34 metai . (1.35. lentelė ir 9 ir 10 priedai)

1.35. **MEDYNŲ VIDUTINIAI RODIKLIAI**

1.35. lentelė

Medynai	Plotas, ha	Amžius, m.	Bonitetas	Skalsumas	Tūris (m^3/ha)		Einamasis prieaugis (m^3/ha)
					visų medynų	brandžių medynų	
Visi miškai							
Pušis	1720,2	81	1,8	0,75	318	359	7,28
Eglė	10285	34	1,9	0,76	177	307	7,83
Maumedis	7,2	40	1A,4	0,72	218	627	7,24
Ąžuolas	94,9	30	1,4	0,8	101		3,82
Uosis	15,8	81	1A,8	0,55	183	130	4,35
Vinkšna	2,7	70	1A,9	0,7	225		5,33
Beržas	4930,2	46	1A,7	0,73	198	286	7,17
Juodalksnis	1186,2	37	1	0,75	173	333	6,18
Drebulė	1089,9	51	1A,2	0,68	281	353	8,54
Baltalksnis	633,6	34	1,1	0,73	180	202	8,02
Liepa	2,2	31	1,7	0,79	138		1,09
Blindė	1,6	26	1,6	0,61	119	150	7
Gluosnis	1,5	48	1A,8	0,51	136	136	3,93
Visi medynai	19971	42	1,4	0,74	200	305	**7,54**
II miškų grupė							
Pušis	163,9	97	1,4	0,71	360		6,74

Medynai	Plotas, ha	Amžius, m.	Bonitetas	Skalsumas	Tūris (m^3/ha)		Einamasis prieaugis (m^3/ha)
					visų medynų	brandžių medynų	
Eglė	44,8	58	2	0,72	256	310	7,63
Ąžuolas	7,6	74	1,3	0,76	274		7,29
Uosis	7,8	94	1A,4	0,59	222		4,29
Beržas	593,7	52	1,2	0,77	214	249	7,01
Juodalksnis	64,9	71	1,1	0,74	290	337	6,36
Drebulė	31,6	48	1A,4	0,71	277		6,37
Baltalksnis	65	43	1A,9	0,76	224	267	7,59
Viso II grupės	**979,3**	**61**	**1,2**	**0,75**	**249**	**298**	6,95
III miškų grupė							
Pušis	49,6	83	1,3	0,75	366	377	7,98
Eglė	104,7	40	2,2	0,71	183	326	6,5
Ąžuolas	1,1	20	2	0,65	60		5,18
Vinkšna	82	44	1A,6	0,68	180	279	6,24
Beržas	17	54	1A,8	0,67	216	288	6,15
Juodalksnis	3,8	44	1A,2	0,64	222	314	7,53
Drebulė	24,2	32	1,3	0,75	166	241	6,49
Baltalksnis	282,4	49	1,3	0,71	215	293	6,67
Viso III grupės	49,6	83	1,3	0,75	366	377	7,98
IV miškų grupė							
Pušis	1506,7	80	1,8	0,75	312	359	7,32
Eglė	10135,5	34	1,9	0,76	177	307	7,84
Maumedis	7,2	40	1A,4	0,72	218	627	7,24
Ąžuolas	86,2	26	1,4	0,8	87		3,51
Uosis	8	69	1,3	0,51	145	130	4,41
Vinkšna	2,7	70	1A,9	0,7	225		5,33
Beržas	4254,5	46	1A,6	0,72	196	286	7,21
Juodalksnis	1104,3	35	1	0,75	166	334	6,17
Drebulė	1054,5	51	1A,2	0,68	281	353	8,61
Baltalksnis	544,4	33	1,1	0,73	175	197	8,14
Liepa	2,2	31	1,7	0,79	138		4,09
Blindė	1,6	26	1,6	0,61	119	150	7
Gluosnis	1,5	48	1A,8	0,51	136	136	3,93
Viso IV grupės	**18709,3**	**41**	**1,4**	**0,74**	**197**	**306**	7,59

Vidutinis medynų tūris – 200 m^3/ha, brandžių medynų – 305 m^3/ha (Lietuvoje valstybinių miškų atitinkamai 234 m^3/ha ir 321 m^3/ha – "Lietuvos miškų ūkio statistika, 2017 m"). Didžiausias yra brandžių maumedynų tūris (627 m^3/ha), didelis brandžių pušynų tūris – 359 m^3/ha ir drebulynų – 353 m^3/ha, juodalksnynų – 333 m^3/ha. Mažas brandžių medynų tūris yra uosynų (130 m^3/ha), baltalksnynų (202 m^3/ha).

Analizuojant našumą pagal augavietes didžiausią tūrį sukaupia brandūs III-IV miškų grupių, Nb augavietės pušynai 420 m^3/ha, Nc augavietės eglynai 345 m^3/ha, šioje augavietėje didelį tūrį pasiekia drebulynai 347 m^3/ha, Nd augavietėje didžiausią tūrį produkuoja drebulynai 407 m^3/ha. Lb augavietėje produktyvūs pušies – 387 m^3/ha medynai. Lc augavietėse didžiausius tūrius pasiekia juodalksnynai – 397 m^3/ha, drebulynai – 352 m^3/ha ir pušynai – 344 m^3/ha, Ld augavietėse – 354 m^3/ha drebulynai. Uc, Ud augavietėje našūs juodalksnynai – 311 ir 356 m^3/ha. Ir Ud augavietėje beržynai – 358 m^3/ha. Patys našiausi brandūs medynai yra pušynai Nb augavietėje 420 m^3/ha.

Rodiklių skirtumai pagal miškų grupes pakankamai ryškūs, nes II ir III – ios miškų grupių nedideli medynų plotai. II grupės medynų vidutinis amžius – 61 m., III grupės medynų vidutinis

amžius – 83 m., IV grupės medynų vidutinis amžius –41 m. Brandžių medynų tūriai didžiausi yra III grupės miškuose (377 m^3/ha), o IV grupės miškuose brandžių medynų tūris yra 306 m^3/ha.

Vidutiniai medynų rodikliai pagal amžiaus klases (žiūrėti į priedus) parodo rodiklių kitimo tendencijas pagal amžių, tūrį, prieaugį, aukštį, skersmenį, skalsumą, bonitetą. Tai savotiškos augimo eigos lentelės, kurias analizuojant galima išgauti vertingos informacijos. Tuo labiau rodikliai pateikti pagal ardus, nurodytas sklypų skaičius ir pan.

Per visą medynų augimo laiką tolygiausiai tūrį produkuoja (16 pav.) juodalksnynai, drebulynai ir pušynai jų tūris kaupiasi intensyviai iki 70 metų (pušynų iki 100 m.) ir toliau medynui senstant tūris nustoja kauptis ir pradeda mažėti, tai vyksta dėl intensyvios ūkinės veiklos, nes iš medynų iškertama įvairiais kirtimais dalis tūrio, o pasiekus kirtimo amžių brandūs medynai iškertami. Ąžuolo medynų plotai, Kuršėnų regioniniame padalinyje, yra nedideli ir šis grafikas negali gerai pavaizduoti ąžuolynų augimo ir tūrio kaupimo tendencijų. Panašios tendencijos yra visų rūšių medynuose, t. y. artėjant medynų amžiui prie kirtimo amžiaus ir jį viršijus, pradeda tūris kauptis lėčiau, kadangi vyksta kirtimai, o pasiekus gamtinę brandą ir ją viršijus, medynuose tūrio kaupimasis darosi netolygus ir ima staigiai mažėti, nes vyksta natūralus medienos atkritimas, vykdomi pagrindiniai ir sanitariniai kirtimai. Dar labai didelės įtakos tūrio svyravimams senuose medynuose daro ir šių medynų ploto mažėjimas, kadangi net vieno sklypo tūris turi juntamą poveikį vidutiniams medynų rodikliams. Miškai turi būti kertami kai tik pasiekia kirtimo amžių, priešingu atveju neišvengiami dideli medienos nuostoliai, o perbrendusius medynus ypatingai svarbu kirsti kuo skubiau, nes senstant medynams, medienos nuostoliai tik didėja. Tik pušynai ir ąžuolynai gali būti tausojami. Kitų medžių rūšių perbrendusius medynus taupyti tikrai neverta.

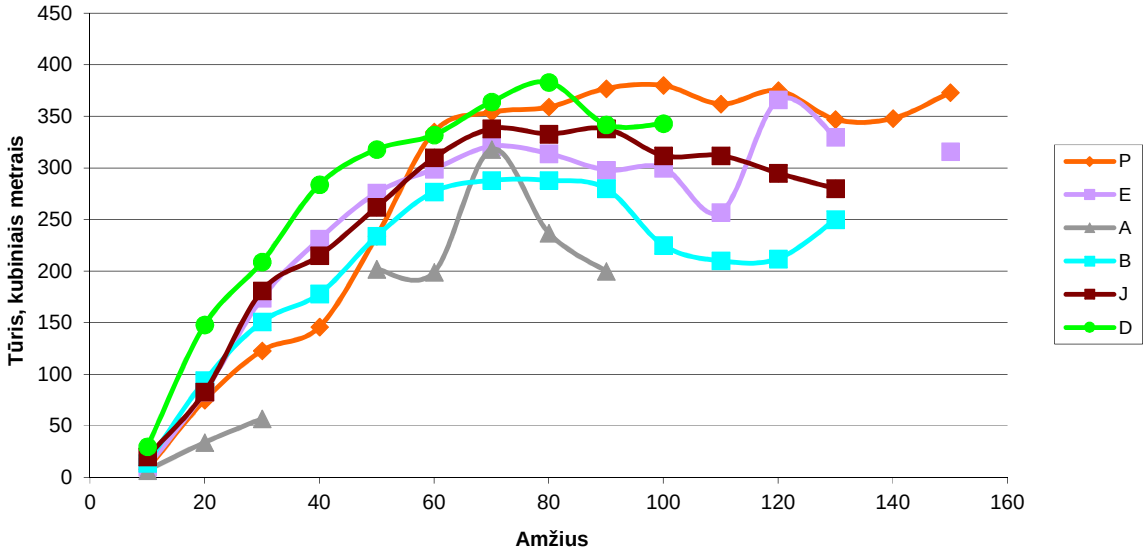

16 pav. Medynų tūrio pasiskirstymas pagal amžių

Einamojo prieaugio dinamika, kintant amžiumi tarp įvairių medžių rūšių taip pat yra skirtinga: greičiausiai prieaugio kulminaciją pasiekia drebulynai, juodalksnynai ir beržynai apie 21–30 metus (atitinkamai 11,03 m^3/ha, 9,44 m^3/ha ir 8,54 m^3/ha). Eglynai prieaugio kulminaciją pasiekia 31–40 metais ir siekia 11,74 m^3/ha dar 20 metų laikotarpyje eglynų prieaugis yra 10,67–9,34 m^3/ha. Didžiausia tūrio prieaugį pušynai pasiekia 20–30 metais – 8,87 m^3/ha. Didžiausias pasiekiamas prieaugis tarp visų medynų, yra eglynų. Ąžuolynai apie 65 metus pasiekia prieaugio piką (8,72 m^3 /ha).

1.3.5. PADALINIO MEDYNŲ KOKYBINĖ BŪKLĖ

Regioninio padalinio medynų kokybinė būklė taksacijos metu įvertinta tokiu būdu:

- kiekviename medyne fiksuoti sausuolių ir virtėlių (likvidinis tūris) kiekiai;
- aprašyti miško pažeidimai (pažeidimų rūšis, pažeistų medžių skaičius procentais, medžių pažeidimo intensyvumas).

Inventorizacijos metu nustatyti miškų sanitarinės būklės rodikliai pateikti 1.36. lentelėje. Valstybinės reikšmės miškuose iš viso inventorizuota 1355.4 ha pažeistų medynų. Tai sudarytų 7 % visų valstybinės reikšmės medynų ploto. Privačiuose miškuose iš viso inventorizuota 923,1 ha pažeistų medynų (7 %). Žuvusių medynų valstybinės reikšmės miškuose yra 25,5 ha iš jų apie 19 ha žuvę nuo bebrų patvenkimo. Nuo šaknų ligų žuvo uosynų 0,9 ha, nuo dirvos užmirkimo žuvo 4,6 ha medynų. Privačiuose miškuose žuvusių medynų yra 22,2 ha. Daugiausiai žuvo nuo bebrų patvenkimų – 10,0 ha ir nuo medynų užmirkimo – 4,8 ha miškų.

1.36. **MEDYNŲ KOKYBINĖS BŪKLĖS RODIKLIAI**

1.36. lentelė

Rodikliai	Miškų grupės valstybinės reikšmės miškuose		Iš viso valstybinės reikšmės miškuose	Privačiuose miškuose
	II	III–IV		
Kirtaviečių plotas (ha)	1,4	561,4	562,8	697,8
% nuo visų medynų ploto	0	3	3	5
Gamtinę brandą pasiekę medynai (ha)	29,6	139,8	169,4	153,3
% nuo viso medynų ploto	0,3	0,7	0,8	1,1
Sausuolių ir virtėlių tūris, t. m^3	1855	15629	17481	12238
% nuo viso medynų tūrio	0,8	0,4	0,4	0,4
Žuvę medynai, ha	10,4	16,4	26,8	22,2
Pažeisti medynai, ha	36,6	1293,6	1330,2	900,9
Žuvusių+pažeistų medynų plotas ha / %.	47,0/ 5	1310,0/ 7	1357,0/ 7	923,1/ 7
iš jo – pagal priežastis, ha/%.:	36,6/100	1293,6/100	1330,2/100	900,9/100
- gaisrai		0,6/ 0	0,6/ 0	2,9/ 0
- vėjavarta		5,5/ 0	5,5/ 0	1,4/ 0
-mechaniniai pažeidimai		1,0/ 0	1,0/ 0	0,6/ 0
-dirvos užmirkimas		8,3/ 1	8,3/ 1	2,0/ 0
-stelbimas lapuočiais		13,4/ 1	13,4/ 1	42,7/ 5
-žvėrių nulaupyti kamienai	18,8/ 52	902,6/ 70	921,4/ 69	566,8/ 64
- neracionalūs kirtimai		0,5/ 0	0,5/ 0	
- šaknų kenkėjai		0,8/ 0	0,8/ 0	0,4/ 0
- liemenų kenkėjai				0,3/ 0
- šaknų ligos	8,9/ 24	205,6/ 16	214,5/ 16	189,4/ 21
- liemenų ligos				0,1/ 0
-ūglių nukandimai	7,8/ 21	145,5/ 11	153,3/ 12	81,9/ 9
-bebrų patvenkti medynai	1,1/ 3	9,8/ 1	10,9/ 1	8,5/ 1
-stelbimas žoline augmenija				1,4/ 0
-agrotechniniai pažeidimai				2,5/ 0
Pažeidimų intensyvumas plotas/% :	36,6/100	1293,6/100	1330,2/100	900,9/100
– silpnas	0/ 0	17,5/ 1	17,5/ 1	9,9/ 1
– vidutinis	1,3/ 4	207,1/ 16	208,4/ 16	148,5/ 16
-stiprus arba medžiai žuvę	35,3/ 96	1069,0/ 83	1104,3 / 83	742,5/ 83

Kuršėnų regioniniame padalinyje miškams didžiulę žalą padaro žvėrys: stirnos, elniai, briedžiai, bebrai. Žvėrių pažeistų miškų yra 1742,8 ha. Nulaupyti kamienai sudaro 1488,2 ha,

nuskabyti ūgliai – 235,2 ha ir bebrų patvenkimai 19,4 ha. Valstybinės reikšmės miškuose žvėrių pažeista 1085,6 ha miškų, arba 81,6 % visų pažeistų medynų ploto (1330,2 ha). Elninių žvėrių padaryti pažeidimai – nulaupyti kamienai 921,4 ha (69,3 %), nukandžioti ūgliai 153,3 ha (11,5 %) ir bebrų patvenkti medynai 10,9 ha. Didelį plotą pažeidimų Kuršėnų regioninio padalinio miškams daro uosynų šaknų ligos 403,9 ha (18,1 %). Valstybinės reikšmės miškuose uosynų šaknų ligų pažeista 214,5 ha uosynų (16,1 %). Kiti pažeidimai valstybinės reikšmės miškuose apima nedidelį plotą, stelbimas lapuočiais 13,4 ha (1 %), dirvos užmirkimas 8,3 ha, vėjavartos 5,5 ha, kitų pažeidimų yra dar mažiau. Pagal pažeidimų intensyvumą 83 % pažeistų medynų įvertinti kaip stipriai pažeisti, 16 % – vidutiniškai ir iki 1% – silpnai. Žuvusių medynų yra 26,8 ha valstybinės reikšmės miškuose. Daugiausiai medynų ploto žuvo dėl bebrų žalos – 19,2 ha, užmirkimas pažeidė 5,9 ha miškų ir dėl uosio šaknų ligų žuvo 0,9 ha uosynų. Žvėrys nuskabė ūglius 0,8 ha eglės kultūrų.

Privačiuose miškuose sausuolių tūris yra 12238 m^3, o valstybinės reikšmės miškuose – 17481 m^3. Žuvusių ir pažeistų medynų privačiuose miškuose (22,2 ha ir 900,9 ha), o valstybinės reikšmės miškuose žuvusių ir pažeistų medynų yra truputį daugiau (26,8 ha ir 1330,2 ha), kadangi valstybinės reikšmės miškų plotas yra didesnis negu privačių miškų.

1.3.6. SPECIFINIŲ TERITORIJŲ MIŠKŲ CHARAKTERISTIKA

Specifiniai miškai, tai regioninio padalinio veiklos teritorijoje esami saugomų teritorijų ir rekreaciniai miškai.

Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorijoje inventorizuotas plotas saugomose teritorijose užima 1554,9 ha arba 4,2 % nuo viso ploto, iš šio ploto 1389,7 ha yra miško žemė arba 3,8 % nuo miško žemės ploto (neskaitant persidengiančių Natūra 2000 miškų ploto PAST–24,4 ha, BAST–1154,6 ha). Valstybinės reikšmės miškuose saugomų teritorijų yra 1077,2 ha (4,9 % nuo viso valstybinės reikšmės miškų ploto). Miško žemės – 924,5 ha (4,3 % nuo miško žemės ploto). Neskaitant persidengiančių Natūra 2000 miškų ploto BAST teritorijos – 888,1 ha (4,1 % nuo viso valstybinės reikšmės miškų ploto) bendro ploto, o miško žemės ploto 735,9 ha (3,4 % nuo valstybinės reikšmės miško žemės ploto) patenka į saugomų teritorijų miškus.

Draustiniuose ir saugomose teritorijose kirtaviečių ir žuvusių medynų yra 32,3 ha, pelkių yra 152,2 ha. Pelkės inventorizuojamos tik valstybinės reikšmės miškuose. Visose saugomose teritorijose vyrauja medynai. Pagal rūšinę sudėtį Varputėnų geomorfologiniame draustinyje vyrauja beržynai (88,5 ha) ir pušynai (65,2 ha). Šakynos geomorfologiniame draustinyje vyrauja beržynai (25,5 ha) ir juodalksnynai (15,9 ha). Gelžės botaniniame-zoologiniame draustinyje vyrauja beržynai (486,7 ha) ir baltalksnynai (93,1 ha). Valstybiniuose draustiniuose sukaupta 245,96 tūkst. ktm. medienos.

1.37. **VALSTYBINIŲ DRAUSTINIŲ MIŠKŲ CHARAKTERISTIKA (visi miškai)**

1.37. lentelė

Rodikliai	Varputėnų geomorfologinis draust.	Šakynos geomorfologinis draust.	Gelžės botaninis-zoologinis draust.	Genetiniai draustiniai
Bendras plotas, ha	261,2	77,7	896,4	90,9
iš jo valstybinių miš	*86*	*0*	*804*	*90,9*
Miško žemės plotas	256,5	74,4	743,8	89,8
Medynų plotas	228,8	68,9	674,5	89,8
iš jų kultūriniai	39,8	1,9	5,1	1,0
Kirtavietės, žuvę med.	17,6	3,4	10,9	-
Miško aikštės ir laukymės	3,4	-	30,1	-
Pelkės	3,3	-	144,4	-
P	65,2	11,8	4,3	30,9
E	39,9	5,4	29,1	1,0
A	2,2	-	-	-
U		-	-	7,8
B	88,5	25,5	486,7	20,1
J	15,5	15,9	50,9	13,9
D	6,6	5,1	10,4	16,1
Bt	9,6	5,2	93,1	-
Kitos rūšys	1,3	-	-	-
Medynų tūris tūkst.m^3	52,07	17,20	150,10	26,59
Vidutinis m^3/ha	228	250	223	296
Brandžių tūris: m^3/ha	280	319	279	-
Vidutinis amžius	54	52	52	72
Vidutinis skalsumas	0,71	0,79	0,77	0,69
Vidutinis bonitetas	1,2	1,0	1,3	1A,9

1.38. **VALSTYBINIŲ REGIONINIŲ PARKŲ MIŠKŲ CHARAKTERISTIKA**

1.38. lentelė

R o d i k l i a i	Ventos RP	Kurtuvėnų RP	Iš viso
Miškų plotas, ha	19,0	209,7	228,7
Iš jo valstybiniai miškai	-	96,3	96,3
Miško žemės plotas, ha	18,9	205,3	224,2
Medynų plotas	18,9	200,8	219,7
iš jų – miško želdiniai	-	81,8	81,8
Neapaugusi mišku žemė	-	0,4	0,4
iš jos kirtavietės+ žuvę medynai	-	0,4	0,4
Miško aikštės ir laukymės	-	0,2	0,2
Kita miško žemė (ha)	-	3,9	3,9
Ne miško žemė (pelkės)	0,1	4,4	4,5
pušynai	-	131,4	131,4
eglynai	-	18,7	18,7
ąžuolynai	-	-	-
uosynai	2,2	-	2,2
beržynai	-	28,4	28,4
juodalksnynai	-	-	-
drebulynai	-	8,5	8,5
baltalksnynai	16,7	13,3	30,0
kiti medynai	-	0,5	0,5
Medynų tūris: tūkst. m^3	3,35	59,02	62,37
Vidutinis m^3/ha	177	294	284
Brandžių m^3/ha	-	270	270

Rodikliai	Ventos RP	Kurtuvėnų RP	Iš viso
Vidutinis amžius	39	63	61
Vidutinis skalsumas	0,74	0,74	0,74
Vidutinis bonitetas	1,1	1,0	1,0

Ventos regioniniame parke vyrauja baltalksnynai 16,7 ha (88,4 %) ir uosynai 2,2 ha (11,6%). Kurtuvėnų regioniniame parke vyrauja pušynai131,4 ha (65,4 %) ir beržynai 28,4 ha (14,1 %), eglynai 18,7 ha (9,3 %). Valstybiniuose parkuose sukaupta 62,37 tūkstančiai m^3 medienos.

Rekreacinės teritorijos – tai specialiai išskirtos ir sutvarkytos (arba numatytos sutvarkyti) natūralios arba dirbtinės gamtinės teritorijos poilsiui ir turizmui, atitinkančios socialinius, psichologinius ir biologinius poilsiautojų poreikius. Rekreaciniams miškams priskiriami miško parkai, miestų miškai, valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai ir rekreaciniai miško sklypai.

Tokioms rekreacinėms teritorijoms, patenkančioms į Kuršėnų regioninio padalinio teritoriją, tačiau valdomoms ne tik padalinio, bet ir kitų naudotojų, yra priskirta 180,5 ha miškų (0,5 % visų miškų ploto), iš jų 166,7 ha padalinio valdomi (0,8 % nuo visų valdomų valstybinės reikšmės miško ploto). Rekreacinių miškų charakteristika pateikiama 1.39. lentelėje.

1.39. **REKREACINIŲ MIŠKŲ CHARAKTERISTIKA**

1.39. lentelė

Rodikliai	Miško parkai	Miestų miškai	Rekreaciniai miško skl.	Iš viso
Bendras plotas, ha	170,0	5,3	14,7	190,0
iš jo padalinio valdomi miškai	152,0	-	14,7	166,7
Miško žemės plotas	166,1	5,3	14,7	186,3
Medynų plotas	161,5	5,3	13,7	180,5
iš jų kultūrinės kilmės	12,6		2,5	15,1
Kirtavietės (žuvęs medynas)				
Miško aikštės/laukymės	0/2,2			0/2,2
Pelkės	2,3	-	-	2,3
P	83,7	-	-	83,7
E	15,0	-	2,5	17,5
Ą	9,5	0,2	-	9,7
B	47,9	0,2	11	59,1
J	-	-	0,2	0,2
Bt	5,4	3,5	-	8,9
Kitos	-	1,4	-	1,4
Medynų tūris: tūkst. m^3	49,77	0,55	2,76	53,08
Bendras tūris m^3/ha	308	104	201	294
Brandžių tūris: m^3/ha	261	-	-	261
Vidutinis amžius	87	20	32	81
Vidutinis skalsumas	0,71	0,73	0,81	0,72
Vidutinis bonitetas	1,3	1,4	1,2	1,3

Rekreaciniuose miškuose atlikta įprastinė taksacija, landšaftinis – estetinis vertinimas vykdytas naudojant kompiuterines programas. Detalus šių miškų tvarkymas atliekamas, vadovaujantis specialiu projektu. Rekreacinės paskirties miškuose vertinamos šios miško estetinės savybės: landšafto tipas (uždaras, pusiau atviras, atviras), ekosistemos natūralumas (vyrauja želdintos rūšys, savaiminės su želdintomis ar savaiminės), estetiškumas (tinkamumas poilsiui), sanitarinė – higieninė vertė, reljefas ir digresija (miško sistemų nuskurdinimas dėl pernelyg intensyvaus rekreacinio naudojimo).

Detalesnis miškų rekreacinio potencialo įvertinimas pateiktas Kuršėnų regioninio padalinio valstybinių miškų rekreacinio sutvarkymo projekte. Visi miškai rekreaciniu požiūriu vertinti pagal prof. P. Kavaliausko metodiką. Apibendrinant, geros poilsio sąlygos yra apie 1,7 % plote, vidutinės 8,9 % ir netinkami poilsiavimui užima 89,4 % miško žemės ploto. Geriausios poilsiavimo sąlygos yra Šaukėnų ir Gulbinų girininkijoje, atitinkamai geros sąlygos ,4,0 % ir 2,2 %, vidutinės sąlygos 22,1 % ir 5,4 %, tuo tarpu likusiose girininkijose sąlygos gerokai prastesnės.

1.3.7. MEDŽIOKLĖS PLOTŲ IR MEDŽIOJAMOSIOS FAUNOS CHARAKTERISTIKA

Kuršėnų regioninio padalinio teritorija suskirstyta į medžioklės plotų vienetus, kurių ribos patvirtintos, komisijos medžioklės plotų vienetams sudaryti bei jų riboms pakeisti. Medžioklės plotų vienetų naudotojai, kasmet moka mokesčius už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą, kurių dydis priklauso nuo medžioklės plotų vienetų dydžio ir šių plotų tinkamumo medžiojamiesiems gyvūnams gyventi ir veistis. Medžioklės plotų tinkamumą apsprendžia medynų pasiskirstymas pagal mišrumo grupes. Elniniams žvėrims tinkamiausi miškai yra lapuočiai ir mišrūs lapuočiai su spygliuočiais. Blogiausios pašarinės ir apsauginės sąlygos yra grynuose pušynuose su nedidele lapuočių priemaiša. Atsižvelgiant į medynų mišrumą, pagal atskirų kategorijų medynų užimamą plotą, nustatomas leistinas elninių žvėrių skaičius. Medžioklės plotų pasiskirstymas girininkijose pagal medynų mišrumo kategorijas pateiktas 1.40. lentelėje.

1.40. **MEDŽIOKLĖS PLOTAI PAGAL MEDYNŲ MIŠRUMĄ**

1.40. lentelė

Girininkija	Medynų mišrumo kategorija ha				
	lapuočiai ir mišrūs lapuočiai su spygliuočiais	Mišrūs spygliuočiai su lapuočiais	Mišrūs spygliuočių medynai su nežymia lapuočių priemaiša	Gryni pušynai ir pušynai su nežymia lapuočių priemaiša	Iš viso, ha
Gedinčių	3036,5	968,4	959,5	230,8	5195,2
Gulbinų	2431,7	1409,2	1539,9	257,2	5638
Ilgšilio	1235,5	1053,8	1018,2	459,6	3767,1
Paežerių	1725,3	1305,7	1009	316,7	4356,7
Pažiužmėlų	2176,8	1320,3	1213,9	30,7	4741,7
Šaukėnų	1581,3	1541,7	1178,5	761,5	5063
Tryškių	2994,9	1202,7	935,7	175	5308,3
Iš viso	15182	8801,8	7854,7	2231,5	34070

Vyrauja lapuočiai ir mišrūs lapuočiai su spygliuočiais, jie užima 44,6 % medynų ploto, mišrūs spygliuočiai su lapuočiais užima 25,8 % visų medynų ploto, o gryni pušynai ir pušynai su nežymia lapuočių priemaiša užima tik 6,6 % miškų ploto. Kuršėnų regioninio padalinio miškuose sąlygos elniniams žvėrims palankios.

Kanopinių žvėrių gausos kitimo ir sumedžiojimo dinamika pateikta 1.41. lentelėje.

Kuršėnų regioninio padalinio miškuose elninių žvėrių populiacija per pastaruosius aštuonerius metus pastoviai augo. Briedžių populiacija per šį laikotarpį padidėjo 3,3 karto, tauriųjų elnių 1,9 karto. Stirnų gausa per šį laikotarpį mažėjo iki 2014 metų, bet 2017 metais pasiekė 2010 metų lygį. Danielių populiacija nuolatos auga, tačiau jų populiacija nėra tolygiai išsidėsčiusi teritorijoje, todėl tarprūšinė konkurencija su kitais elniniais žvėrimis yra, tik jų koncentruotose teritorijose. 2010–2013 metų

medžioklės sezonuose, šernų populiacija nežymiai didėjo, o nuo 2013–2014 metų medžioklės sezono, pastebimas ženklus šernų populiacijos sumažėjimas.

1.41. **KANOPINIŲ ŽVĖRIŲ GAUSOS KITIMO IR SUMEDŽIOJIMO DINAMIKA 2009–2018 METŲ LAIKOTARPYJE (G – gausa, T– leistinas tankis, S – sumedžiojimas)**

1.41. lentelė

Medžioklės sezonas	Sąlyginiai elniai	Briedžiai			Elniai			Stirnos			Danieliai			Šernai		
		G	T	S	G	T	S	G	T	S	G	T	S	G	T	S
2009–2010	-	-	-	-	-	-	45	-	-	408	-	-	2	-	-	793
2010–2011	1454	95	2,8	-	660	19,4	44	1956	57,4	308	39	1,1	3	1268	37,2	660
2011–2012	1494	106	3,1	1	686	20,1	47	1887	55,4	195	36	1,1	3	1402	41,1	801
2012–2013	1597	137	4,0	4	747	21,9	58	1643	48,2	292	57	1,7	5	1442	42,3	801
2013–2014	1679	158	4,6	5	787	23,1	63	1550	45,5	233	60	1,8	4	539	15,8	838
2014–2015	1723	195	5,7	17	781	22,9	93	1307	38,4	259	61	1,8	6	602	17,7	846
2015–2016	2169	254	7,5	17	953	28,0	109	1693	49,7	300	62	1,8	6	387	11,4	961
2016–2017	2328	287	8,4	33	1027	30,1	161	1639	48,1	389	60	1,8	6	336	9,9	757
2017–2018	2720	311	9,1	-	1247	36,6	-	1991	58,4	-	84	2,5	-	464	13,6	-

Bendra elninių žvėrių gausa skaičiuojama sąlyginiais elniais pagal santykį:

- 1 taurusis elniais = 4 stirnos;
- 1 briedis = 3 taurieji elniai.
- 1 taurusis elniais = 2 danieliai;

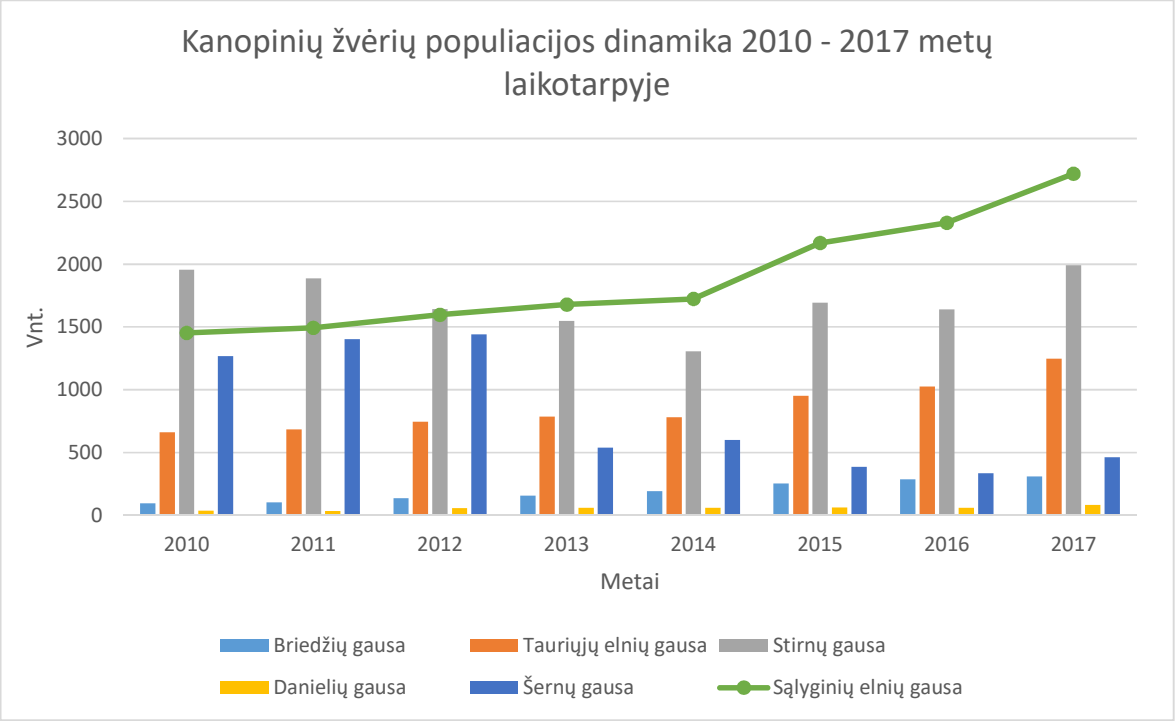

17 pav. Kanopinių žvėrių populiacijos dinamika 2010–2017m.

Kuršėnų regioninio padalinio miškuose elninių žvėrių populiacija per pastaruosius aštuonerius metus pastoviai augo. Briedžių populiacija per šį laikotarpį padidėjo 3,3 karto, tauriųjų elnių 1,9 karto.

Stirnų gausa per šį laikotarpį mažėjo iki 2014 metų, bet 2017 metais pasiekė 2010 metų lygį. Danielių populiacija nuolatos auga, tačiau jų populiacija nėra tolygiai išsidėsčiusi teritorijoje, todėl tarprūšinė konkurencija su kitais elniniais žvėrimis yra, tik jų koncentruotose teritorijose. 2010–2013 metų medžioklės sezonuose, šernų populiacija nežymiai didėjo, o nuo 2013–2014 metų medžioklės sezono, pastebimas ženklus šernų populiacijos sumažėjimas.

2016 metų balandžio mėnesį Kuršėnų regioninio padalinio administruojamoje teritorijoje esančių medžioklės plotų vienetuose buvo atlikta elninių žvėrių apskaita, pagal Makeino-Jurgensono metodą. Apskaitos rezultatai pateikti 1.42. lentelėje.

1.42. **ELNINIŲ ŽVĖRIŲ APSKAITOS (MAKEINO–JURGENSONO METODU) DUOMENYS**

1.42. lentelė

Eil. Nr.	Naudotojas (būrelis, klubas, įmonė ar asmuo)	Medžioklės plotų vieneto pavadinimas	Apskaitos maršruto ilgis, km	Sąlyginių elnių gausa	Minimali elninių žvėrių gausa		
					Briedis	Taurusis elnias	Stirna*
1	M.B. „Aras	„Aro“	9,0	10	1	5	8
2	M.B. „Ginkūnai“	„Vidsodžio“	16,0	64	6	37	36
3	M.B. „Gruzdžiai“	„Pageležės“	13,9	21	2	13	7
4	M.B. „Ilgšilis“	„Ilgšilio“	29,8	33	4	17	15
5	M.B. „Kelmė“	„Kelmės“	8,3	7	1	3	4
6	M.B. „Kuršėnai“	„Pavenčių“	23,2	68	5	43	39
7	M.B. „Kuršėnai“	„Vainagiškių“	20,6	40	2	26	31
8	M.B. „Kuršėnų miškų urėdija“	„Kuršėnų miškų urėdijos“	11,6	55	2	47	9
9	M.K. „Kurtas“	„Kurto“	14,4	37	2	30	3
10	M.B. „Miškininkai“	„Miškininkų“	20,5	57	7	34	8
11	M.B. „Pažiužmė“	„Gedinčių“	11,0	42	2	28	33
12	M.B. „Pažiužmė“	„Pažiužmėlių“	28,0	39	3	24	25
13	M.K. „Ragas“	„Rago“	13,7	39	2	31	7
14	M.K. „Strazdai“	„Strazdų“	6,7	19	1	14	6
15	M.B. „Šelvėnai“	„Šelvėnų“	25,1	55	2	42	26
16	VĮ Šiaulių miškų urėdija	„Kuršėnų“ PMPV	12,0	52	-	49	11
17	M.Ž.K. „Šilo-Pavėžupis“	„Šilo-Pavėžupio“*	-	-	-	-	-
18	M.B. „Tyrelis“	„Varputėnų“	13,3	29	3	15	20
19	M.B. „Tryškių-Linkuvos“	„Tryškių“	34,4	321	55	128	112
20	M.B. „Užpelkiai“	„Užpelkių“	38,6	103	11	60	40
21	M.K. „Žverynė“	„Žvėrynės“	7,1	23	3	14	1
Viso:			357,2	1114	114	660	441

***** - miško ekotipo stirnos

** - apskaita nevykdyta

Elninių žvėrių apskaita Makeino-Jurgensono metodu nustato minimalų žiemojusių žvėrių skaičių tam tikrame plote, šiuo atveju medžioklės plotų vienete. Vykdant apskaitas 2016 metų balandžio mėnesį, nustatyta, kad peržiemojusių elninių žvėrių Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje buvo ne mažiau kaip: 114 briedžių, 660 tauriųjų elnių ir 441 miško ekotipo stirna.

Preliminarios apskaitos duomenys ne visada yra tikslios, tai priklauso nuo medžioklės plotų vienetų naudotojų kompetencijos, pateikiant šias apskaitas. 2010–2017 metu laikotarpyje, sąlyginių elnių gausa padidėjo nuo 1454 iki 2720 vnt., tai yra 1,9 karto. Įvertinus 2016 metų preliminarios apskaitos duomenis, sąlyginių elnių gausa 2,1 karto didesnė (2328 vnt.), nei atliktos apskaitos Makeino-Jurgensono metodu duomenimis (1114 vnt.). Šį skirtumą dalinai galėjo lemti, lauko ekotipo stirnų populiacijos gausa, kuri nėra nustatoma Makeino-Jurgensono metodu, tačiau preliminarios apskaitos duomenys įvertinus sumedžiojimo intensyvumą analizuojamu laikotarpiu nėra tikslūs.

1.4. MIŠKOTVARKOS PROJEKTO ĮVYKDYMO ANALIZĖ

1.4.1. ŪKINĖS VEIKLOS ANALIZĖS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Miško išteklių ir praėjusio vykmečio darbų rezultatų analizės tikslas yra įvertinti ūkinės veiklos valdoje efektyvumą. Analizės rezultatai naudojami valdos ūkio tikslams koreguoti bei naujo vykmečio projektiniams sprendimams parengti.

Analizės uždaviniai yra nustatyti sekantys:

- atliktų ūkinių priemonių atitikimą projektinėms bei nuokrypių priežastims pagal priemonių rūšis, apimtis ir kokybę;
- miško išteklių pokyčius, jų priežastis bei atitikimą tvaraus miškų ūkio kriterijams,
- ekonominius veiklos rezultatus

Miškų auginimo ir naudojimo priemonių veiksmingumo analizėje pateikiami ir įvertinami medynų rodiklių kiekybiniai (tūrio, bendro stiebų, brandžių medynų, prieaugio ir kt.) ir kokybiniai (rūšinės sudėties, sveikatingumo, stabilumo ir kt.) pokyčiai, dėl projektuotų ir valdytojo iniciatyva įvykdytų miško ūkinių priemonių. Svarbiausias dėmesys yra skiriamas medynų tūrio ir rūšinės sudėties pokyčių įvertinimui. Vertinant pokyčius jie yra atskiriami dėl natūralaus miško augimo ir dėl įvykdytų ūkinių priemonių. Atskirai I-II ir III-IV grupės miškams sudaromas medienos prieaugio balansas, nustatant iškirstą pagrindiniais, ugdomaisiais, sanitariniais miško kirtimais medienos tūrį, sukauptą ateities naudojimui, taip pat ir prarastą miško auginimo metu t. y. savaime iškritusių ir nepanaudotų medžių tūrį. Pagal sudaryta medienos prieaugio balansą įvertinama praeitos miškų inventorizacijos kokybė. Išnagrinėjamos projektuotų miško ūkinių priemonių nevykdymo arba netinkamo vykdymo pasekmės.

Miškotvarkos projekto įvykdymo įvertinime apibūdinami veiklos rodiklių kiekybiniai ir kokybiniai pokyčiai. Įvertinama projekto vykdymo įtaka miško rodiklių pokyčiams. Įvertinami miškotvarkos projekto trūkumai, pateikiami pasiūlymai projektavimo tobulinimui.

1.4.2. VYKDYTOS ŪKINĖS PRIEMONĖS IR JŲ REZULTATAI

1.4.2.1. MEDIENOS RUOŠA

Miškų inventorizacijos metu buvo atlikta miško kirtimų ir atkūrimo apskaita, įvertinti per paskutinius 5 metus atlikti ugdymo kirtimai, įvertinta vykmečio želdinių kokybė. Kompiuterinėmis priemonėmis įvertintas neplynų kirtimų efektyvumas, miško atkūrimas plynai iškirstose biržėse.

Pagal 2007–2016 m. miškotvarkos projektą Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje kasmet buvo numatyta iškirsti po 94.9 tūkst. m^3 (arba 4,9 m^3/ha) likvidinės medienos (1.43. lentelė). Faktiškai šio projekto galiojimo laikotarpiu vidutiniškai buvo iškertama po 87.2 tūkst. m^3 likvidinės medienos (įvykdymas – 91.2 %).

1.43. **ŪKINIŲ DARBŲ METINĖ APIMTIS PAGAL MIŠKOTVARKOS PROJEKTĄ IR JOS VYKDYMAS**

1.43. lentelė

Ūkinės priemonės	Pagal miškotvarkos projektą 2007–2016 m. m.		Faktinis įvykdymas			
			2007–2016 m. m. metinė apimtis		2015–2016 m. m bendrai dviejų m.	
Rodikliai	Plotas ha	Likvidinis tūris tūkst.m^3	plotas ha	Likvidinis tūris tūkst. m^3	plotas ha	likvidinis tūris tūkst. m^3
Pagrindiniai kirtimai	**316.0***	**72.6**	**295,6***	**64.2**	**575,1***	**135.1**
iš jų plyni kirtimai (pagal biržių atrėžimą 2 penkmečių)	279,2 (288,4)	65,2 (65,7)	264,3	57,0	495,1	116,7
iš jų neplyni kirtimai (pagal biržių atrėžimą 2 penkmečių)	36,8* (26,6*)	7,4 (6,1)	31,3*	7,2	80,0*	18,4
Papildomas pagr. naudojimas	X	1.1	-	-		
Ugdymo kirtimai, iš viso	**607**	**11.7**	**577.5**	**13.4**	**1406.8**	**37.4**
iš jų: jaunuolynų ugdymas	350	0.5	308.2	0.1	728.6	0.8
retinimai	181.7	6.6	178.5	7.5	442.2	19.7
einamieji	76.0	4.6	90.8	5.8	236.0	16.9
Sanitariniai kirtimai	X	9.0	X	7.4	X	9.8
Kiti kirtimai +papild. pagrind.	X	0.5	19.7	2.2	62.9	4.7
Iš viso kirtimų	**923**	**94.9**	**892,8**	**87.2**	**2044,8**	**187.0**
Želdinimas	210		152.1		275.8	
Žėlimas ir + skatinimas	110.2		112.1		249.1	
Miško atkūrimas iš viso	320.2		264.2		524.9	

*Ekvivalentinis pagrindinio naudojimo plotas

2007 m. miškotvarka padalinyje suprojektavo kirtimo apimtis neviršijančias metinį bendrąjį medienos prieaugį (88 %.) iš 1 ha iškertant po 5,8 ktm bendro arba 4,9 ktm likvidinio tūrio (pagrindiniais – 3,8 ktm.). 4 grupės miškuose naudojimas iš 1 ha bendrojo prieaugio naudojimo procentas yra 90 %, 3 grupės miškuose – 89 %, o 2-os grupės miškuose tik 25 %.

Vidutiniškai per metus Kuršėnų regioninis padalinys pagrindiniais kirtimais kirto 295,6 ha ekvivalentinio ploto ir 64,2 tūkst. m³ medienos. Kadangi per vykmetį buvo vykdyta daugiau sanitarinių plynų ir rinktinų kirtimų, negu projektuota, iškirto didesnį plotą medynų pagrindiniais kirtimais (333,9 ha), bet pervedus neplynų kirtimų plotą 69,6 ha į ekvivalentinį plotą gauname 31,3 ha ir tada iškirstas pagrindinių kirtimų ekvivalentinis plotas yra mažesnis už projektuotą (lentelė 1.43). Be to buvo kertama prastesnės sanitarinės būklės medynai, kurie turėjo mažesnį skalsumą ir tūrį, bei kirsta nemažai neplynų kirtimų pirmu atveju ir iš paėjusio vykmečio likusių atvejinių kirtimų paskutiniai atvejai. Neiškirtus projektuojamo ekvivalentinio ploto ir kertant dalį medynų mažesniu medienos tūriu, tai ir lėmė projektuoto tūrio neprikirtimą iš pagrindinių kirtimų.

Per projekto galiojimo laikotarpį, pagrindinių miško kirtimų metinė apimtis pagal tūrį iškirsta mažiau tūrio negu buvo projektuota, (88,4 %) iškertant vidutiniškai per metus 64,2 tūkst. m^3 likvidinės medienos.

Pagrindiniais neplynaisiais (atvejiniais ir atrankiniais) kirtimais projektuota iškirsti apie 10 % viso pagrindiniais kirtimais iškertamo likvidinės medienos tūrio arba apimti 20 proc. viso pagrindiniais kirtimais kertamo ploto. Per vykmetį padalinys šiuos kirtimus vykdė kiek plačiau. Neplynieji pagrindiniai kirtimai pagal plotą sudarė apie 20,8 %, o pagal iškertama medieną – 11,2 %. Kuršėnų regioninio padalinio duomenimis, neplynaisiais pagrindiniais kirtimais miško kirtimais iškirsta 696,3 ha medynų. Didžiąją šių kirtimų dalį (apie 94,3 %) sudarė atvejiniai kirtimai, mažesniąją (apie 5,7 %) atrankiniai kirtimai

Praėjusiame vykmetyje kasmet jaunuolyno ugdymo kirtimais kirsta vidutiniškai 308 ha, o projektuota kirsti 350 ha. Projektuota apimtis buvo neįvykdyta 12 %. Kadangi želdinių ir žėlinių priežiūros buvo projektuota 250 ha vykdyti, o įvykdyta virš 400 ha, dalyje jaunuolynų nebuvo reikalo atlikti jaunuolynų ugdymo kirtimų.

Nuo 2007 m. kasmet retinimo kirtimais kirsta vidutiniškai 178,5 ha, o projektuota kirsti 181,7 ha. Projektuota apimtis pagal plotą buvo neįvykdyta 1,2 %, bet tūrio buvo iškirsta 900 m^3 daugiau negu projektuota. Iš 1ha buvo iškirsta 42 m^3 likvidinės medienos, projektuota 36 m^3 likvidinės medienos.

Einamaisiais kirtimais regioninis padalinys vidutiniškai kasmet kirto po 90,8 ha, o buvo projektuota 76 ha. Norma įvykdyta 120 %. Iškertamas tūris iš 1 ha einamaisiais kirtimais siekė 64 m^3 likvidinės medienos, o projektuota 61 m^3 likvidinės medienos.

Sanitarinių kirtimų numatytos apimtys nebuvo pasiektos, kadangi padalinyje medynų sanitarinė būklė buvo pakankamai gera ir šių kirtimų vykdyti nereikėjo norinti gerinti medynų būklę.

Bendros metinės kirtimų apimtys pagal tūrį įvykdytos 91,9 %.

Pagal miškotvarkos projektą spygliuočiai pagrindiniame naudojime turėjo sudaryti 16,1 %, minkštieji lapuočiai – 83,9 %, kietieji lapuočiai – 0 %. Faktiškai spygliuočiai sudarė 19,8 %, minkštieji lapuočiai – 80,2%, kietieji lapuočiai – 0 % dalį iškirsto pagrindiniais kirtimais tūrio (1.44. lentelė). Tai yra pagal poūkius truputį viršyta spygliuočių poūkio apimtis.

1.44. **MIŠKO KIRTIMŲ APIMTIS 2007–2016 METAIS**
(likvidinė mediena, tūkst. m^3)

1.44. lentelė

Metai	Pagrindiniai kirtimai	Iš to skaičiaus			Ugdomieji kirtimai	Sanitariniai kirtimai	Kiti tarpin. kirtimai	**Iš viso**
		spygliuočiai	kietieji lapuoč.	minkšt. lapuoč.				
2007	59,5	20,6	0	38,9	5,3	14,7	0,8	80,3
2008	63,2	13,3	0	49,9	10,5	9,6	1,1	84,4
2009	68,4	9,8	0	58,6	8,9	10,8	1,5	89,6
2010	62,9	10,1	0	52,8	9,3	11,1	2,8	86,1
2011	58,1	9,7	0	48,4	12,5	4,5	4,9	80,0
2012	65,1	9,6	0,1	55,4	15,9	4,9	1,7	87,6
2013	66,4	11,7	0	54,7	16,1	4,2	1,4	88,1
2014	63,0	14,3	0	48,7	18,6	3,9	2,9	88,4
2015	67,6	13,8	0	53,8	19,3	5,0	1,9	93,8
2016	67,5	14,2	0	53,3	18,1	4,8	2,8	93,2

Metai	Pagrindi-niai kirtimai	Iš to skaičiaus			Ugdomieji kirtimai	Sanitariniai kirtimai	Kiti tarpin. kirtimai	**Iš viso**
		spyg-liuo-čiai	kietieji lapuoč.	minkšt. lapuoč.				
Viso	**641,7**	**127,1**	**0,1**	**514,5**	**134,5**	**73,5**	**21,8**	**871,5**
Vid. per metus	**64,2**	**12,7**	**0**	**51,5**	**13,5**	**7,4**	**2,2**	**87,2**

Išdėstant pagrindinių kirtimų biržes pirmajam vykmečio penkmečiui (2008–2012 m.), neplyni kirtimai III–IV grupės miškuose projektuoti 72 ha plote. Tai pagal plotą sudarė 20 %, o pagal likvidinės medienos tūrį 10 % šių miško grupių pagrindinių kirtimų apimties. Neplyni kirtimai penkiems metams II miškų grupėje projektuoti 1,7 ha. III miškų grupėje neplynų kirtimų – 46,2 ha, IV – 314 ha. Iš viso neplynų kirtimų projektuota 361,9 ha, nuo bendro ploto pagrindinių kirtimų penkmečiui (1758 ha), tai sudarė 20,6 %, o pagal tūrį – 10,1 %. Antram penkmečiui suprojektuota biržė pagal plotą (1735,5 ha) mažesnė 1,3 %, pagal kirtimo būdus antrame penkmetyje projektuota neplynų kirtimų tik 244,7 ha tai sudarė 32,4 % mažiau negu pirmame penkmetyje. Bendrai per abu penkmečius neplynų kirtimų suprojektuota buvo 17,4 % pagal plotą.

Pagal padalinio pateiktus duomenis neplyni kirtimai vykdyti 696,3 ha plote. Tai sudarė per 20,8 % pagrindinių kirtimų apimties. Neplynais kirtimais pirmame penkmetyje projektuota kirsti 20,6 % pagrindinių kirtimų apimties, o antrame penkmetyje tik 14,1 %. Taigi per visą vykmetį neplynų kirtimų buvo atrėžta (17,4 %) mažiau 2,6 % negu buvo projektuota.

Miškotvarka inventorizavo 590.6 ha medynų plotą, kuriame per vykmetį vykdyti neplyni kirtimai (1.45. lentelė).

1.45. **NEPLYNI PAGRINDINIAI KIRTIMAI ATLIKTI PER PASKUTINĮJĮ VYKMETĮ**

1.45. lentelė

Buvę medynai	Plotas	Medynai, kuriuose įvykdytas paskutinysis atvejis				Nebaigti neplyni		
						iš viso	iš jų	
		Susiformavo medynas	Želdinta po pask atv.	Kirtavietės			su perspektyviu pomiškiu	su perspektyviu II ardu
				Palikta želti	Želdinti			
		Atvejinis kirtimas						
Pušynai	26,8	8,8	2,3	4,0		11,7	2,6	
Eglynai	74,9	19,9				55,0	3,6	
Beržynai	281,8	126,5	4,7		0,5	150,8	2,4	8,1
Juodalksnynai	4,0	3,2				0,8		0,8
Drebulynai	156,3	85,6	0,9			69,1	1,6	2,9
Baltalksnynai	62,3	40,0				22,3		1,8
Iš viso	**606,1**	**284,0**	**7,9**	**4,0**	**0,5**	**309,7**	**10,2**	**13,6**
Atrankinis								
Eglynai	27,7					27,7	6,7	
Beržynai	1,5	1,5						
Juodalksnynai	6,9					6,9		
Drebulynai	1,3	1,3						
Iš viso	**37,4**	**2,8**				**34,6**	**6,7**	
Ilgalaikis atvejinis								
Beržynai	2,7					2,7	1,6	1,1
Juodalksnynai	2,9					2,9	2,9	
Drebulynai	1,6					1,6	1,6	
Baltalksnynai	1,1					1,1		
Iš viso	**8,3**					**8,3**	**6,1**	**1,1**
Labanausko atvejinis								
Pušynai	9,9	6,3				3,6	3,6	
Eglynai	2,8	2,8						
Iš viso	**12,7**	**9,1**				**3,6**	**3,6**	
Iš viso neplynų	**664,5**	**295,9**	**7,9**	**4,0**	**0,5**	**356,2**	**26,6**	**14,7**

Medynai, kuriuose įvykdytas paskutinysis atvejis (308,3 ha), sudaro 46.4 % neplynų kirtimų ploto. Susiformavo savaiminės kilmės medynų 183,2 ha (27,6 %.), kultūrinės kilmės – 112,0 ha (16,9 %). Nebaigti kirtimai – 356,2 ha (53,6 %). Iš jų, 41,2 ha (6,2 %) medynų yra su perspektyviais žemutiniais ardais. Pagrindiniai neplyni kirtimai vykdyti spygliuočių medynuose 142,1 ha (21,4 %), beržynuose 286,0 ha (43.0 %) ir drebulynuose – 159,2 ha (23,9 %). Supaprastintų 2 atvejų kirtimų (dar vadinami Labanausko) padalinyje vykdyta 12,7 ha. Atrankiniai kirtimai daugiausia vykdyti eglynuose (27,7 ha), juodalksnynuose (6,9 ha) tai sudaro 92,5 % visų atrankinių kirtimų ploto. Ilgalaikių atvejinių kirtimų kirsta tik 8,3 ha.

2007 m. miškotvarka, pirmajam penkmečiui, neplynus kirtimus pagal plotą suprojektavo 20 %, o antrame penkmetyje, neplyni kirtimai sudarė jau apie 14 % pagrindinių kirtimų ploto.

Apibendrinant neplynų kirtimų taikymą: pušynuose Nb, ir Lb augavietėse. Esant labiau banguotam reljefui galimas kombinuotas neplynas kirtimas, kai pažemėjimuose, esant perspektyviam

eglės pomiškiui ar ardui, išretinama iki 0,4–0,5, taip formuojant įvairiaamžį medyną. Dabar leidžiamas ir eglių atkūrimas pušynuose su perspektyviu E pomiškiu Nb ir Lb augavietėse:

Grynesniuose eglynuose Nc, Lc augavietėse taikytini tipiški atvejiniai kirtimai, siekiant iššaukti pomiškio žėlimą. Sėkliniais metais gausiai želia eglės, kartais problemą sudaro atželiantys lazdynai (taikyti pomiškio ugdymą), Lc augavietėje didesnis vėjavartų pavojus;

Eglynai Nb (geresnėje) ir Lb augavietėse taip pat kirstini atvejiniu būdu, siekiant iššaukti E žėlimą.

Mišriuose eglynuose su D, Bt atvejiniai kirtimai dažnai nepavyksta, atžalinė lapuočių galia nesunaikinama. Dažnai efektas toks pat, kaip kertant plynai. Tikslingi, kai paliekama žėlimui.

Nd ir Ld augavietėse neplyni kirtimai netikslingi, atsikuria minkštieji lapuočiai. Neplyni kirtimai, šiose augavietėse, vykdomi dažniausiai II grupės miškuose.

Atrankinius kirtimus daugiau vykdyti grupiniu būdu, siekiant formuoti įvairiaamžius medynus; neplynus kirtimus vykdyti daugiau lizdiniu būdu, pomiškio vietose prakertant langus ir vėliau juos plečiant.

1.4.2.2. MEDYNŲ UGDYMAS IR PRIEŽIŪRA

Ugdomųjų kirtimų vykdymas per dešimtmetį atskirais metais buvo skirtingas (1.46. lentelė). Jaunuolynai ugdyti vidutiniškai per metus 308,2 ha plote (atskirais metais nuo 180,1 ha iki 369,2 ha), retinimai – 178,5 ha (nuo 38,0 ha iki 156,4 ha), einamieji kirtimai – 90,8 ha ir atskirais metais labai įvairavo, nuo 40,3 ha iki 135,3 ha per metus.

1.46. **UGDOMŲJŲ KIRTIMŲ APIMTYS 2007–2016 METAIS**

1.46. lentelė

Metai	Jaunuolynų ugdymas			Retinimai			Einamieji		
	plotas ha	bendras tūris tūkst.m^3	likvidinis tūris tūkst. m^3	plotas ha	bendras tūris tūkst.m^3	likvidinis tūris tūkst. m^3	plotas ha	bendras tūris tūkst. m^3	likvidinis tūris tūkst. m^3
2007	180,1	1,8	0	29,3	1,7	1,3	61,6	4,7	4,0
2008	180,9	2,0	0	71,4	3,6	2,7	126,0	9,2	7,8
2009	190,6	1,9	0	25,2	1,3	1,1	117,2	8,7	7,8
2010	360,3	4,4	0,1	139,8	9,2	7,1	40,3	2,5	2,1
2011	360,4	4,3	0	186,0	10,9	8,0	80,2	5,5	4,5
2012	359,9	4,2	0,1	297,0	15,4	10,6	85,4	6,5	5,2
2013	361,0	4,0	0	297,0	16,0	10,8	85,6	6,7	5,3
2014	360,4	4,4	0,2	297,2	18,6	13,7	75,9	5,8	4,7
2015	359,4	4,5	0,2	261,3	15,9	11,7	100,7	8,6	7,4
2016	369,2	4,8	0,6	180,9	10,9	8,0	135,3	10,9	9,5
Viso	3082,2	36,3	1,2	1785,1	103,5	75,0	908,2	69,1	58,3
Vid .per metus	**308,2**	**3,6**	**0,1**	**178,5**	**10,4**	**7,5**	**90,8**	**6,9**	**5,8**

Per paskutinius 5 metus ugdomieji kitimai yra įvertinti taksatorių natūroje (1.47. lentelė)

Jaunuolynų ugdymas kartotas 8,4 %, retinimų 0,9 %, einamųjų kirtimų 3,2 % plote. Kirtimų kokybė yra gera, nepatenkinamai įvertintų tik 0,4 %. Tai rodo ir nemažas tikslinių medžių rūšių kiekis išugdytuose jaunuolynuose ir retinimuose. Pagal 2007 m. projektą nepatenkinamai buvo įvertinta 1 % ugdymo kirtimų, o pagal ugdymo kirtimų rūšis: jaunuolynų ugdymas – 1 %, retinimas – 2 %,

einamieji – 0 %. Apimtys ugdomųjų kirtimų padidėjo 1,6 karto lyginant su praeito vykmečio atliktais kirtimais.

1.47. **ĮVYKDYTŲ UGDOMŲJŲ KIRTIMŲ ĮVERTINIMAS (2007–2016 M.)**

1.47. lentelė

Rodikliai	Plotas, ha	Ugdymo kirtimų rūšys		
		Jaunuolynų ugdymas	retinimai	einamieji
Ugdytas plotas, iš viso	3589,1	1811,2	1274,2	503,7
- ugdymas kartotas	179,5	151,8	11,5	16,2
Tikslinių medžių rūšių kiekis				
1–2 koef.	56,3	45,6	5,6	5,1
3–5 koef.	38,3	25,6	10,3	2,4
> 5 koef.	1411,3	790,6	458,0	162,7
Įvertinimas:				
Patenkinamai	3576,3	1799,2	1273,4	503,7
Nepatenkinamai	12,8	12,0	0,8	-
Nepatenkinamai pagal priežastis 100 %				
Per didelis intensyvumas	42	38	100	-
Išugdyta dalis sklypo	43	46	-	-
Sklypas neugdytas	15	16	-	-

1.4.2.3. MIŠKO ATKŪRIMAS IR ĮVEISIMAS

Įvykdyti miško atkūrimo ir įveisimo darbai 2007–2016 metų laikotarpiu, regioninio padalinio valdomuose miškuose, pateikiami sekančioje lentelėje.

1.48. **MIŠKO ATKŪRIMAS IR ĮVEISIMAS(2007–2016) PAGAL REGIONINIO PADALINIO ATASKAITAS**

1.48. lentelė

Metai	Miško atkūrimas		Miško įveisimas		Priežiūra ir apsauga nuo žvėrių	Iš jų želdinių ir žėlinių priežiūra
	sodinimu	žėlimu	sodinimu	žėlimu		
2007	166	74	18	0	508,5	287,4
2008	160	70	20	0	407,9	239,2
2009	149,2	171,7	0	0	511,2	352,6
2010	186,2	150,5	23,1	0	695,2	519,1
2011	170,5	92,3	0,3	0	730,9	519,3
2012	149,5	126,9	13	0	668,9	480,9
2013	137,6	128,8	3,1	0	596,9	416,9
2014	126,6	58,1	4,8	0	616	426
2015	138,4	130,7	5,2	0	610	420
2016	137,4	118,4	5,1	0,4	623,2	403,6
Iš viso	**1521,4**	**1121,4**	**92,6**	**0,4**	**5968,7**	**4065**
Vid. per metus	***152***	***112***	***9,3***	***0***	***597***	***406***

Kuršėnų regionini padalinio miškuose buvo naudojamas ir ,,kombinuotas‘‘ – 2 miško atkūrimo būdų derinys (mišrus). Šiuo būdu buvo atkurta per dešimtmetį apie 701 ha ploto, vidutiniškai per

metus po 70 ha. Tačiau atliekant inventorizaciją nėra galimybės įrašyti žemių naudmenos ,,mišrus atkūrimas‘‘, todėl sklype vyraujant kultūrinės kilmės medžių rūšims, aprašomas kultūrinis medynas, atkurtas želdant, sodinant, o vyraujant savaiminėms medžių rūšims su kultūrinės kilmės medžiais sudėtyje, rašomas savaiminis medynas, arba atkurtas žėlimu.

Miško atkūrimas ir įveisimas per 2007–2016 m. Kuršėnų regioninio padalinio valdomuose miškuose buvo inventorizuotas želdintų miškų plotas 1849,3 ha (1.49. lentelė), skirtumas nuo regioninio padalinio duomenų 235,3 ha daugiau (1521,4+92,6=1614) (1.48. lentelėje). Toks skirtumas susidarė dėl buvusių sklypų plotų pasikeitimo, į naujus sklypus įjungiant intarpus savaiminių jaunuolynų ar nedideles plynumas. Be to savaiminiam žėlimui skirtuose plotuose, sodinant kultūrinės kilmės medelius, po atliktos žėlinių priežiūros darbų mišriuose medynuose, kultūrinės kilmės medeliai tapo vyraujančia rūšimi.

1.49. **PASKUTINIO VYKMEČIO ŽELDINIŲ CHARAKTERISTIKA. 2007–2016 M.**

1.49. lentelė

Rodikliai	Iš viso
Inventorizuota želdinių	1849,3
Iš jų: žuvę	0,3
išliko želdinių	1849,0
Iš jų pagal kokybę (plotas / %)	
geri	1375,5/ 74,4
patenkinami	468,5/ 25,3
blogi	5,0 / 0,3
Žuvę	0,3/ 0

Želdinių įvertinimas. Per vykmetį valstybinės reikšmės miškuose pasodinta 1849,3 ha želdinių. Pagal būklę geri želdiniai užima 74,4 %, patenkinami – 25,3 %, blogi – tik 0,3 %. Žuvę želdiniai tik 0,3 ha. Šį plotą patvenkė bebrai ir jį atkurti kol kas nėra galimybių. Želdintos rūšys vyrauja 99,8 % plote. Sklypų, kuriuose vyrautų atžėlusios lapuočių rūšys yra tik 0,1 % (1,7 ha). Po laja likusių želdinių yra 0,1 % (1,4.ha) Tai rodo, kad Kuršėnų regioninis padalinys pakankamai gerai atlieka želdinių priežiūros darbus. Sklypuose kur vyrauja savaiminės medžių rūšys yra visos galimybės ugdymo kirtimais pagerinti jaunuolynų rūšinę sudėtį. Miško želdinių žinialapiai pateikti girininkijų aiškinamuosiuose raštuose.

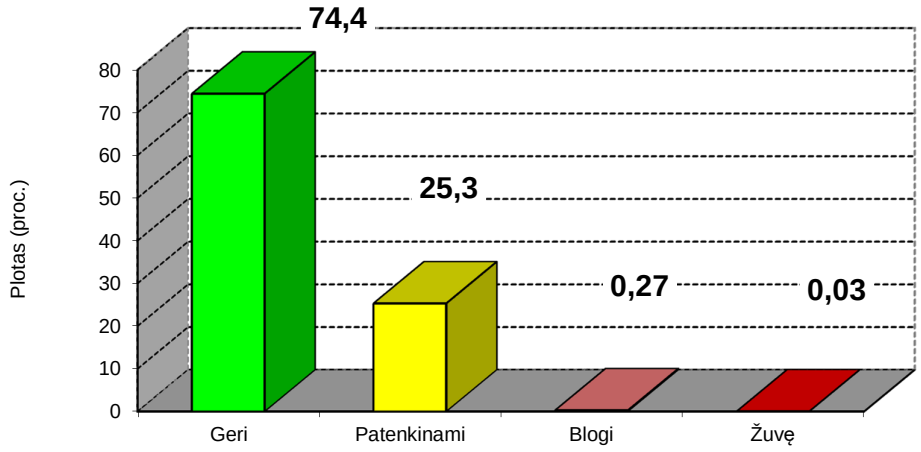

18 pav. Želdiniai pagal būklę

Palyginimui pateikiame želdinių būklės įvertinimą ir pagal praėjusios miškotvarkos duomenis (1.50. lentelė). Kaip matome želdinių kokybė dabar yra ženkliai geresnė.

1.50. **ŽELDINIŲ BŪKLĖS ĮVERTINIMO RAIDA**

1.50. lentelė

Inventorizavimo metai	2006 m. (1993–2006)	2016 m. (2007–2016)
Želdinių plotas ha	3381	1849,3
Būklė	plotas / %	
geri	1550 / 45,8	1375,5/ 74,4
patenkinami	1780 / 52,7	468,5/ 25,3
blogi	32 / 0,9	5,0 / 0,3
žuvę	19 / 0,6	0,3/ 0

Daugiausia želdinių įveista Pažiužmėlių girininkijoje, (21,0 % visų regioninio padalinio vykmečio želdinių) Gulbinų girininkijoje (20,4 %). Geriausiai želdiniai įvertinti Pažiužmėlių ir Gedinčių girininkijose (19 pav.).

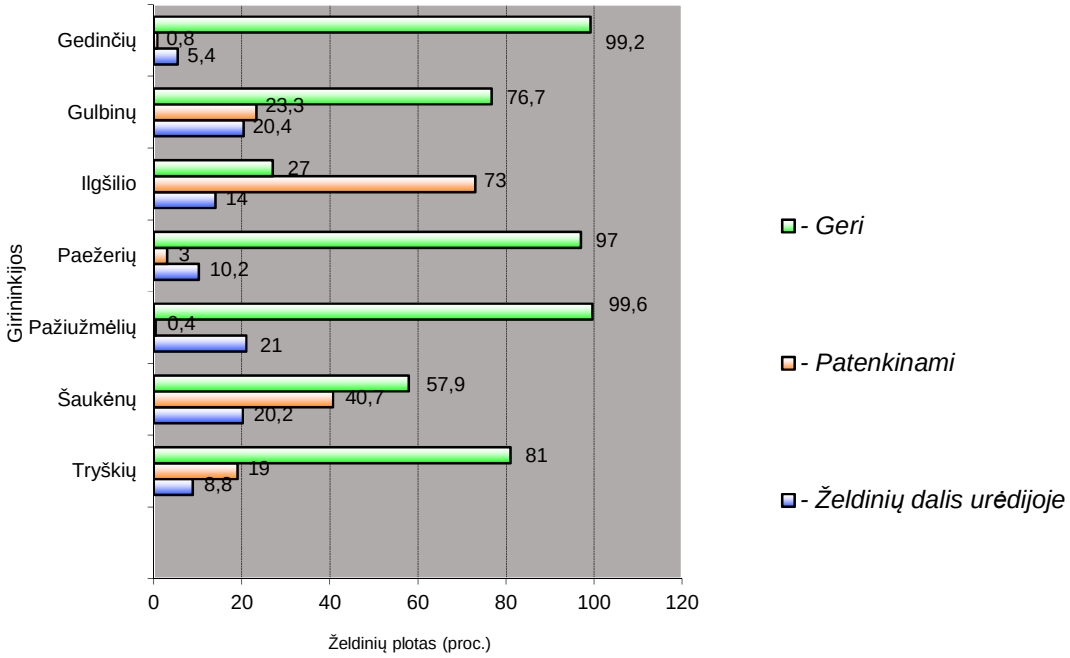

19 pav. Miško želdiniai (2007–2016 m) pagal girininkijas

Per dešimtmetį, Kuršėnų regioniniame padalinyje, savaime atžėlė 1025,3 ha ploto savaiminių jaunuolynų. Iš šio ploto 773,6 ha atžėlė plyno kirtimo kirtavietėse, 251,7 ha atžėlė kituose plotuose: aikštėse, pelkėse, buvusiose pašarų aikštelėse, ar medienos sandėliuose, žuvusiose medynuose, kitose žemėse ir naujai prijungtuose prie Kuršėnų regioninio padalinio žemėse. Iš viso šio savaime atsikūrusio ploto, medynų iki 10 metų yra 993,1 ha, iš jo 219,5 ha yra atžėlę ne plyno kirtimo plotuose. O vyresnių savaiminių medynų yra 32,2 ha, jie susiformavo buvusiose aikštėse, pašarų aikštelėse ir kitose žemėse, bei prijungtuose plotuose. Visame šiame plote (1025,3 ha) yra 67 ha medynų kurių sudėtyje yra kultūrinės kilmės medžių. Netoleruotinų drebulės savaiminių medynų yra 102,8 ha, iš jų 29,3 ha yra gryni, o 12 ha – mišrūs su kietaisiais lapuočiais ir spygliuočiais, juose būtina ugdomaisiais kirtimais ir kitomis ūkinėmis formuoti tikslingesnę rūšinę sudėtį. Beržo ir juodalksnio jaunuolynai (843,4 ha) sudaro 82,3 % želinių ploto, beveik 24,1 % iš jų yra gryni (203,2 ha). Likę yra mišrūs, su egle, ąžuolu ir uosiu, juose ugdymo kirtimais galima keisti medynų rūšinę sudėtį. Spygliuočiais atžėlę medynai sudaro 55,9 ha

ploto. Baltalksnio savaiminių medynų atsikūrė 23,1 ha, šie medynai taip pat netoleruotini. Grynų baltalksnynų yra 7 ha, likę medynai yra mišrūs ir juose yra visos galimybės ūkinėmis priemonėmis pataisyti baltalksnynų rūšinę sudėtį.

Jaunuolynų formavimosi dėsningumus parodo atkūrimo būklė paskutinio vykmečio (2007–2016 m.) plynose kirtavietėse pagal inventorizacijos duomenis (1.51. lentelė). Plynai iškirsta 2761,1 ha plotas. Želdinta 51,5 % kirtaviečių, savaime atžėlė 28.1 %, dar neatkurtos kirtavietės užėmė 20.4 % ploto (2016 01 01.). Per 1993–2006 m. vykmetį atitinkamai buvo želdinta 72,2 %, savaime atžėlė 14,6 % ir 13,2 % dar neatkurtos kirtavietės (plynai buvo iškirsta 4236 ha), šiame vykmetyje plynų kirtimų ir želdinimo apimtys buvo gerokai didesnės, nes vykmetis buvo 14 metų.

Paskutinio vykmečio žėlinių įvertinimas: plynose kirtavietėse paliktose želti vyrauja atžėlimas beržais 67,6 %, juodalksniais 18,5 %, drebulėmis 8,0 %, spygliuočiais 3,9 %. (1.51. lentelė). Jaunuolynų charakteristika pateikta girininkijų miško žėlinių žinialapiuose.

Pagal 2006 m. miškotvarkos projektą po plynų kirtimų atžėlusiame plote (619 ha) jaunuolynų rūšinė struktūra buvo panaši: vyravo atžėlimas beržais, juodalksniais (71 %), drebulėmis, baltalksniais (13 %), spygliuočiais atžėlė daugiau negu dabartiniame dešimtmetyje (15 %) ir 4 ha kietaisiais lapuočiais. Atžėlimas spygliuočiais tai daugiau likęs po kirtimo pomiškis (didesnis medelių amžius).

1.51. **MIŠKO ATKŪRIMAS PER VYKMETĮ PLYNAI IŠKIRSTOSE BIRŽĖSE**

1.51. lentelė

Buvę medynai	Iškirstas plotas	Želdyta	Atžėlė	Žėlimas pagal vyr. medžių rūšis						Neatkurtos kirtavietės	iš jų senesnės kaip 3 metų
				P	E	B	J	D	Bt		
P	145,1	43,3	59,3	7,1	3,3	48,9				42,5	
E	391,2	250,1	68,7		12,0	51,2	2,3	3,2		72,4	
U	0,8	0,8									
B	1268,1	547,6	452,2	0,8	6,7	366,4	41,7	33,3	3,3	268,3	0,3
J	147,5	115,3	8,7			18,5	95,7		1,5	44,3	
Bt	164,6	4,6	115,7			2,0			6,7	23,5	
D	638,8	458	69			35,6	5,6	25,1	2,7	111,8	
Iš viso	2756,1	1419,7	773,6	**7,9**	**22,0**	**522,6**	**145,3**	**61,6**	**14,2**	**562,8**	**0,3**
%	**100**	**51,5**	**28,1**	**0,3**	**0,8**	**19,0**	**5,3**	**2,2**	**0,5**	**20,4**	**0,0**

Kuršėnų regioniniame padalinyje 0,3 ha ploto kirtavietė 2008 metų esanti Pc augavietėje buvo želdinta JB sodinukais 2010 metais, bet patvenkus bebrams, želdiniai žuvo. Panaikinus bebrų užtvankas ir nusausėjus plotui, bus bandoma atkurti šią kirtavietę pakartotinai.

Sekančioje 1.52. lentelėje yra pateikiamas visas želdomas plotas regioniniame padalinyje, tai yra kas buvo želdinta plynose kirtavietėse, naujai prijungtuose plotuose kitose žemėse ir žemėse skirtose įveisti mišką. Parinktos tikslinės medžių rūšys visiškai atitinka augaviečių sąlygas. 10,8 % sudaro gryni želdiniai (eglės, pušis, juodalksnis, beržas ir ąžuolas). Visi kiti želdiniai – mišrūs, tarp jų mišrūs spygliuočiai ir kietieji lapuočiai – 11,1 % (PE,PB, EP, EĄ, EK, EG, ĄE, ĄJ, ĄL, ĄK, ĄG) ir egles medynai su minkštaisiais lapuočiais – 70,8 % (EB, EJ, EL), kietieji lapuočiai mišrūs su minkštaisiais lapuočiais ir spygliuočiais (ĄJ, BĄ, LĄ, JĄ, JE) – 3,4 %, likusieji mišrūs lapuočiai ir kitų rūšių medynai – 3,9 %. Visų želdinių N hidrotopo yra 6,0 %, L hidrotopo dirvose – 89,6 % ir tik 4,4 % medynų yra pelkinėse ir užmirkusiose augavietėse. Vyrauja atžėlusios rūšys 1,7 ha, 1,4 ha želdiniai likę po laja ir 0,3 ha žuvę želdiniai.

1.52. **VYKMEČIO ŽELDINIAI (2007–2016) PAGAL ŽELDINTAS MEDŽIŲ RŪŠIS IR AUGAVIETES**

1.52. lentelė

Medžių rūšys	Augavietės										Iš viso
	Na, Nb	Nc	Nd	Lb	Lc	Ld	Ub	Uc, Ud,	Pc, Pcn	Pdn	
P	2,9	0,8					2,5				6,2
PE, PB	7,1	3,9		26,1							37,1
E		8,7	1,1		72,4	56,8					139,0
EP	1,8	18,4		10,0	37,8				3,7		71,7
EĄ,			1,7		10,2	33,7					45,6
EB		17,9	8,7	6,7	180,9	129,9		0,8	1,9		346,8
EJ, EL		13,0	6,0	0,6	424,8	506,9		6,5	1,7		959,5
EK,EG					5,4						5,4
Ą						0,5					0,5
ĄJ, ĄE		0,8	7,5		2,2	9,1					19,6
ĄL,ĄK ĄG			9,2		0,4	15,4					25,0
B		0,6	0,8		9,2	2,4			1,4		14,4
BE,BĄ						13,2					13,2
BJ BL					26,2	11,7		1,1			39,0
J					1,2	19,2		16,0	0,6	1,4	38,4
JE,JĄ					3,7	15,5		26,9	0,7		46,8
JB					2,3	5,8		13,3	1,9		23,3
LĄ						2,8					2,8
Kitos					6,6	5,0					11,6
Iš viso	**11,8**	**64,1**	**35,0**	**43,4**	**783,3**	**827,9**	**2,5**	**64,6**	**11,9**	**1,4**	**1845,9**

Esamų kirtaviečių plotas pagal iškirtimo metus, atkūrimo būdus ir girininkijas matomas lentelėje 1.53. Bendras kirtaviečių plotas – 562,8 ha iš jo 349,7 ha planuojama želdinti, 209,3 ha kirtaviečių paliekama želti, (iš jų 136,5 ha yra U ir P hidrotopų augavietėse). Daugiausia kirtaviečių yra Šaukėnų girininkijoje (115,1 ha) ir Pažiužmėlių (89,2 ha) girininkijoje (36,3 % viso esamų kirtaviečių ploto), o mažiausiai – Tryškių girininkijoje (55,9 ha). Daugiausia želdintinų kirtaviečių yra Šaukėnų girininkijoje 103,5 ha. Daugiausiai paliekama želti kirtaviečių Gedinčių girininkijoje 62,7 ha.

1.53. **KIRTAVIEČIŲ PLOTAS PAGAL METUS, ATKŪRIMO BŪDUS IR GIRININKIJAS**

1.53. lentelė

Kirtimo metai	Kirtavie-čių plotas ha	Pagal atkūrimo būdus				
		Želdintinos	Mišrus atkūrimo būdas	Paliktos želti		
				iš viso:	U ir P hidrotopų	maži sklypai (iki 0,4 ha)
2008	0,3			0,3	0,3	
2013	2,8			2,8	2,8	
2014	80,6	9,0		71,6	44,3	1,1
2015	219,7	135,3		84,4	47,5	1,1
2016	259,4	205,4		54,0	41,6	0,4
Iš viso:	562,8	349,7		213,1	136,5	2,6
Pagal girininkijas						

Kirtimo metai	Kirtavie-čių plotas ha	Pagal atkūrimo būdus				
		Želdintinos	Mišrus atkūrimo būdas	Paliktos želti		
				iš viso:	U ir P hidrotopų	maži sklypai (iki 0,4 ha)
Gedinčių	75,3	12,6		62,7	43,6	0,3
Gulbinų	88,0	50,0		38,0	24,0	0,4
Ilgšilio	82,0	47,9		34,1	22,6	0,8
Paežerių	57,3	51,3		6,0	6,0	
Pažiužmėlių	89,2	49,5		39,7	18,9	0,7
Šaukėnų	115,1	103,5		11,6	4,5	
Tryškių	55,9	34,9		21,0	16,9	0,4
Iš viso	562,8	349,7		213,1	136,5	2,6

Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorijoje miško žėlimas ir želdinimas ne miško žemėje parodytas 1.54. lentelėje. Pirmą kartą inventorizuota yra 163,1 ha miškų, jie atžėlė arba buvo apželdinti. Dalis pirmą kartą inventorizuotų medynų 44,9 ha (27,5 %) yra 21 ir daugiau metų t. y. nebuvo aprašyti ankstesnės inventorizacijos metu dėl įvairių priežasčių (buvo durpynų teritorijose, inventorizuotos pelkės mišku ir pan.). Didžioji dalis veisiamo ploto per vykmetį yra privačioje žemėje (81,4 %). Regioninio padalinio valdomoje žemėje atžėlė ar buvo želdinta tik 18,6 % ploto. Visi jaunuolynai veisti, kur prieš tai miškas neaugo, nenaudojamose žemės ūkio naudmenose ir kitose ne miško žemėse. Medynai esantys 0,6–1,0 skalsumo sudaro 85 % ploto. Žėlimo rūšinė sudėtis pakankamai gera ir atitinka miškininkavimo bei ekologinių reikalavimų kriterijus. Didžiausiame plote vyrauja beržai – 78,6 ha (48,2 %), juodalksniai – 23,5 ha (14,4 %),eglės – 35,9 ha (22,0 %). Žėlimo procesas turi būti reguliuojamas kryptingai, įteisinant nenaudojamą žemę kaip skirtą miškui įveisti ir želdomos tikslinės medžių rūšys, geriausiai atitinkančios augavietės sąlygas. Iš pirmą kartą inventorizuoto miško ploto didelė dalis yra želdinta, net 106,8 ha yra kultūrinės kilmės (65,5 %) iš jo 2,2 ha ploto yra kultūrinės kilmės regioninio padalinio valdomuose miškuose. Didžiausi plotai buvo želdinti: beržu – 37 ha, egle – 34,5 ha, juodalksniu – 21,6 ha. Nedideli plotai želdinti ąžuolu (4,5 ha) ir pušimi (3,6 ha). Kuršėnų regioninio padalinio valdomuose miškuose želdinta: 1 ha beržo, 0,8 ha eglės ir 0,4 ha juodalksnio medynų.

1.54. **MIŠKAS INVENTORIZUOTAS NE MIŠKO ŽEMĖJE (Visoje regioninio padalinio teritorijoje)**

1.54. lentelė

Rodikliai	Bendras plotas ha	Iš jo		Regioninio padalinio valdomuose miškuose	Iš jo	
		Želdinimas	Žėlimas		Želdinimas	Žėlimas
Pirmą kartą inventorizuota medynų, ha	163,1	106,8	56,3	30,4	2,2	28,2
Iš jų kitose žemės naudmenose	163,1	106,8	56,3	30,4	2,2	28,2
- iš jų iki 10 metų amžiaus	99,4	98.6	0.8	1,3	0,8	0,5

Rodikliai	Bendras plotas ha	Iš jo		Regioninio padalinio valdomuose miškuose	Iš jo	
		Želdinimas	Žėlimas		Želdinimas	Žėlimas
Įveistas plotas pagal skalsumą: viso	163,1	106,8	56,3	30,4	2,2	28,2
0,3–0,5	24,5	6,3	18,2	3,2	0	3,2
0,6 ir daugiau	138,6	100,5	38,1	27,2	2,2	25,0
Pagal buvusias naudmenas: viso	163,1	106,8	56,3	30,4	2,2	28,2
žemės ūkio naudmenos	127,7	106.0	126.9	4,9	1.4	3.5
- pelkės, durpynai, kitos	35,4	0.8	34.6	25,5	0.8	24.7
Įveistas plotas per vykmetį pagal vyr. m. rūšis, plotas / %						
- pušys	4,3/2,6	3.6/2.2	0.7/0.4			
- eglės	35,9/22,0	34.5/21.2	1.4/0.8	1,2/3,9	0.8/2.6	0.4/1.3
- ąžuolai	4,5/2,8	4.5/2.8				
- uosiai	0,1/0,1	0.1/0.1				
- klevai	0,6/0,4	0.6/0.4				
- beržai	78,6/48,2	37.0/22.7	41.6/25.5	24,6/80,9	1.0/3.3	23.6/77.6
- juodalksniai	23,5/14,4	21.6/13.2	1.9/1.2	1,9/6,3	0.4/1.4	1.5/4.9
- drebulė	3,0/1,8	1.5/0.9	1.5/0.9	0,3/1,0		0.3/1.0
- baltalksniai	7,5/4,6		7.5/4.6	2,4/7,9		2.4/7.9
kitos rūšys	5,1/3,1	3.5/2.1	1.6/1.0			
Viso:	163,1/100	106.8/65.5	56.3/34.5	30,4/100	2.2/7.2	28.2/92.8

Būtina paminėti, kad 151,1 ha ploto yra inventorizuota kaip žemė apauganti mišku, tai yra savaiminiais medeliais iki 20 m. apaugantys žemės plotai kurie dar nėra laikomi mišku, bet pasiekus 20 m. amžių jie taps miško žemės plotais. Šis visas plotas yra privačiose žemėse.

1.4.2.4. MIŠKO SĖKLININKYSTĖ

Miško medžių sėklinės bazės objektai yra sėkliniai ir I selekcinės grupės medynai, miško medžių sėklinės plantacijos, miško medžių klonų rinkiniai, bandomieji želdiniai, miško medžių genetiniai draustiniai, rinktiniai, elitiniai medžiai ir kiti vertingi medynai, medžių grupės ar pavieniai medžiai, iš kurių gaunama miško dauginamoji medžiaga, skirta miškų atkūrimui, įveisimui ir prekybai.

Aplinkos ministro 2003-10-29 įsakymu Nr. 521 patvirtinti Miško dauginamosios medžiagos nuostatai, kurie reglamentuoja miško sėklinės bazės naudojimą, miško dauginamosios medžiagos auginimą, prekybą, naudojimą miškams atkurti ir įveisti šalyje. Nuostatų 22 priede pateikti medžių rūšių kilmės rajonai, nurodant medžių rūšis, kilmės rajono pavadinimą, kodą ir kilmės rajono teritoriją patenkančius regioninius padalinius. Pagrindinės nuostatų sąvokos pateikiamos šiame įsakyme.

Medžių rūšies kilmės rajonas – teritorija (arba keli plotai), kurioje susidaro beveik vienodos ekologinės sąlygos ir kurioje randami panašių fenotipinių arba genetinių požymių medynai. Jie nustatomi remiantis netik gamtiniu rajonavimu, populiacijų struktūriniais ir genetiniais (DNR) skirtumais.

Kuršėnų regioninio padalinio miškai priskiriami Pajūrio žemumos – Žemaičių aukštumos (karpuotojo beržo, paprastojo uosio, paprastojo klevo), Žemaičių aukštumos (paprastosios pušies, paprastosios eglės ir mažalapės liepos), Žemaičių aukštumos – Vidurio žemumos (paprastojo ąžuolo), Pajūrio ir Mūšos-Nemunėlio žemumų – Žemaičių aukštumos (juodalksnio ir drebulės) provenencijų (kilmių) rajonams.

Sėklinės miško bazės objektų duomenys tvarkomi Genetinių miško medžių išteklių informacinėje sistemoje, vadovaujantis jos tvarkymo nuostatais. Informacinės sistemos paskirtis – rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti, naudoti ir teikti šiuose nuostatuose nurodytus duomenis.

Miškų mokslinio tyrimo ir mokymo bei sėklininkystės objektams priskirti miškai, patvirtinti LRV 1999-02-05 nutarimu Nr. 133 (LRV 2011-12-28 nutarimo Nr. 1562 redakcija).

Miško genetinių išteklių išsaugojimo ir selekcijos plėtros programa, pripažinta netekusi galios 2012 m., ji neintegruota į Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 m. programą. Tačiau kasmet (nuo 2018 m. – trejiems metams) aplinkos ministras tvirtina šalies miško genetinių išteklių išsaugojimo ir selekcijos plėtros priemones.

Augalų (miško) genetinių draustinių nuostatai, patvirtinti aplinkos ministro 2004-07-07 įsakymu Nr. 374 negalioja nuo 2017 m. rugpjūčio 29 d. Veiklą miško medžių genetiniuose draustiniuose reglamentuoja Saugomų teritorijų įstatymas, kiti poįstatyminiai teisės aktai, tvirtinami LR Vyriausybės ir aplinkos ministro. Kuršėnų regioniniame padalinyje valstybinės reikšmės miškuose yra išskirti 8 miško genetiniai draustiniai jų plotas yra patvirtintas 92,9 ha iš jų: Gintenių miško drebulės – 16,7 ha (kodas 53DGD015 Šaukėnų g-ja 105 kv.), Pabalvės miško pušies – 7,3 ha (kodas 53PGD039 Tryškių g-ja 92 kv.), Padarbos miško pušies – 10,8 ha (kodas 53PGD041 Gulbinų g-ja 132 kv.), Pusgudžių miško uosio – 8,5 ha (kodas 53UGD006 Paežerių g-ja 67 kv.), Šilelių miško pušies – 14 ha (kodas 53PGD040 Gulbinų g-ja. 154 kv.), Tryškių miško juodalksnio I – 9,3 ha (kodas 53JGD005 Tryškių g-ja 14 kv.), Tryškių miško juodalksnio II – 7,6 ha (kodas 53JGD006 Tryškių g-ja 15 kv.) ir Užšilės miško beržo – 18,7 ha (kodas 53BGD035 Pažiužmėlių g-ja 134 kv.) valstybiniai genetiniai draustiniai. Šie duomenys pateikti pagal 2017 m. genetinių išteklių sąvadą. Kuršėnų regioniniame padalinyje genetiniai draustiniai buvo apmatuoti. Genetiniai draustiniai įsteigti ir jų ribų planai patvirtinti LR Vyriausybės 2014 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. 1246 „Dėl valstybinių genetinių draustinių įsteigimo ir jų ribų planų patvirtinimo“. Genetiniai draustiniai sudaro 0,4 % valstybinės reikšmės medynų ploto (1.55. lentelė).

Kuršėnų regioninio padalinio (buv. Kuršėnų mu valstybinės reikšmės miškuose yra išskirtos 3 miško medžių sėklinės plantacijos (eglės, juodalksnio ir uosio) Pažiužmėlių ir Gedinčių girininkijose. (1.55. lentelė).

Miško sėklinių medynų nuostatai patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. spalio 9 d. įsakymu Nr. 496. Kuršėnų regioniniame padalinyje yra išskirtas 1 eglės miško sėklinis medynas (1.55. lentelė).

1.55. **SĖKLINĖS BAZĖS OBJEKTAI**
(pagal Lietuvos Genetinių miško medžių išteklių informacinę sistemą, 2017m. VMT)

1.55. lentelė

Kodas	Kilmės rajonas	Medžių rūšis	Girininkija (kv. pagal 2006 m. miškotvarka)	Kv. pagal 2016 m. miškotvarką,	Sklypai pagal 2016 m. miškotvarką,	Plotas pagal Genetinių miško medžių išteklių inf. sist. duomenis
Miško medžių genetiniai draustiniai.						
53DGD015	LT/D1	D	Šaukėnų Kv. 105	105	8, 10, 12, 20–22, 27	16,7
53PGD039	LT/P1	P	Tryškių Kv. 92	92	28,33	7,3
53PGD041	LT/P1	P	Gulbinų Kv. 132	132	10,11,13,14	10,8
53UGD006	LT/U1	U	Paežerių Kv. 67	67	14,15,20–22	8,5
53PGD040	LT/P1	P	Gulbinų Kv. 154	154	4–6,8,12,14	14,0
53JGD005	LT/J1	J	Tryškių Kv. 14	14	2,8	9,3
53JGD006	LT/J1	J	Tryškių Kv. 15	15	14,20,28,33	7,6
53BGD035	LT/Bk1	B	Pažiužmėlių Kv. 134/135	134 135	24,29,30,36, 37 1,6–9,13, 15–18	18,7
Viso genetinių draustinių 8 vienetai						92,9
Miško medžių sėklinės plantacijos						
53ESP014	LT/E1	E	Pažiužmėlių Kv.60,65	60 65	35 21–26	21,79
53USP006	LT/U1	U	Gedinčių Kv. 70	70	27	2,05
53JSP005	LT/J2	J	Pažiužmėlių Kv. 156	156	9	1,35
Viso sėklinių plantacijų 3 vienetai						25,19
Miško medžių sėkliniai medynai						
53ESM046	LT/E2	E	Paežerių KV.106	106	24	2,2
Viso miško sėklinių medynų 1 vienetai						2,2
Viso sėklinės miško bazės objektų 12 vienetų						120,29

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. D1–262 buvo patvirtinti medynų selekcinės vertės normatyvai.(11 priedo nauja redakcija įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d.)

Šiuo metu medynų selekcinę grupę natūroje nustato tik Valstybinės miškų tarnybos miško genetinių išteklių skyriaus specialistai. Kadangi miškotvarkos darbų metu medynų selekciniai požymiai nevertinami ir informacija apie medynų selekcines grupes netiksli, todėl atkuriant mišką patikimiau vadovautis miškotvarkos medžiagoje pateiktais medynų bonitetais, o planuojant miško dauginamosios medžiagos ruošą – Valstybinės miškų tarnybos natūroje nustatytos pirmos selekcinės grupės medynų sąrašais. Todėl VĮ Valstybinių miškų urėdija medynų selekcinių grupių nenustato.

Vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. D1–199 „ Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų”, 12 punktu, jei medyno selekcinė grupė nenustatyta, projektuojant miško atkūrimo būdą galima vadovautis nukirsto miško ir šalia esančių medynų bonitetais. Valstybinės miškų tarnybos miško genetinių išteklių skyriaus specialistai dar nesudarė Kuršėnų regioninio padalinio (buv. Kuršėnų mu) pirmos selekcinės grupės medynų sąrašo, todėl jis ir nepateikiamas vidinės miškotvarkos projekte.

1.4.2.5. MIŠKO PRIEŠGAISRINĖ APSAUGA

Kuršėnų regioninio padalinio miškuose funkcionuojanti priešgaisrinių priemonių sistema, apimanti stebėjimo, profilaktines ir priešgaisrinės saugos priemones, veikė gana patikimai ir gana dažnai užtikrino savalaikį gaisrų pastebėjimą bei operatyvų jų gesinimą.

Priešgaisrinės apsaugos rodikliai nagrinėjami visai Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorijai. Per 10 metų šioje teritorijoje užfiksuoti 11 gaisro atvejai, iš jų 6 valstybiniuose miškuose (1.56. lentelė).

1.56. **MIŠKO GAISRAI REGIONINIO PADALINIO VEIKLOS TERITORIJOJE 2007–2016 METAIS**

1.56. lentelė

Metai	Gaisrų skaičius	iš jų kitų valdytojų miškuose	Gaisru apimtas plotas ha	iš jų kitų valdytojų miškuose ha	Vidutinis vienos gaisravietės plotas ha	iš jų kitų valdytojų miškuose ha
2007	4	3	0,95	0,89	0,24	0,30
2008	3	0	0,25	0	0,08	0
2009	3	2	0,12	0,1	0,04	0,05
2010	1	0	0,15	0	0,15	0
2011	0		0			
2012	0		0			
2013	0		0			
2014	0		0			
2015	0		0			
2016	0		0			
Iš viso	11	5	1,47	0,99	0,13	0,20

Gaisru apimtas plotas 1,47 ha, iš jo 0,99 ha (67,4 %) privačiuose ir kt. valdytojų miškuose. Vidutinis gaisravietės plotas yra 0,13 ha valstybinės reikšmės miškuose – 0,08 ha.

Per paskutinius šešis metus gaisrų nebuvo visai.

Priešgaisrinę miško apsaugą reglamentuoja, Priešgaisrinės miško apsaugos taisyklės, patvirtintos LR Vyriausybės 1995 m. balandžio 7 d. nutarimu Nr. 500. Jose pateikti bendri reikalavimai, priešgaisrinių juostų įrengimas, gaisrų gesinimo organizavimas, naudotojų ir savininkų funkcijos.

Visi miškai pagal gamtinį degamumą suskirstyti į 3 klases (1.57. lentelė). Girininkijų aiškinamuosiuose raštuose pateiktas miškų paskirstymas degamumo klasėmis bei degamumo žinialapiai, kuriuose nurodyta kvartalų vidutinė degamumo klasė ir išvardyti sklypai, kurie priskirti 1 degamumo klasei.

1.57. **MIŠKŲ DEGAMUMO KLASĖS**
Visi miškai
Valstybinės reikšmės miškai

1.57. lentelė

Degamumo klasė	Plotų charakteristika	Galimo gaisro rūšis	Plotas ha	Iš jų spygliuočių jaunuolynai (iki 40 m.)	Degamumo klasės plotas, %
1-mo (aukšto degamumo miškai)	Spygliuočių jaunuolynai (iki 40 metų) Š, N, L hidrotopų ir visų trofotopų augavietėse. Pušynai ir eglynai Š, N, L hidrotopų ir a, b trofotopų augavietėse, tų pačių augaviečių kirtavietės ir visi medienos sandėliai	per visą gaisrams kilti palankų laikotarpį galimi žemutiniai ir viršutiniai gaisrai	8832,2 7538,5	7747,4 6784,3	26 38
2-o (vidutinio degamumo miškai)	Spygliuočių jaunuolynai (iki 40 metų) U ir P hidrotopų ir visų trofotopų augavietėse, tų pačių augaviečių kirtavietės. Pušynai ir eglynai Š, N, L hidrotopų ir c, d, f trofotopų augavietėse. Lapuočių medynai Š, N hidrotopų ir a, b trofotopų augavietėse. Nusausintų augaviečių medynai. Sausintos pelkės a ir b trofotopų	ilgiau užsitęsus sausringam laikotarpiui, galimi žemutiniai, spygliuočių medynuose- ir viršutiniai gaisrai, nusausintų augaviečių medynuose - durpiniai požeminiai gaisrai	10003,0 5425,0	256,6 194,8	29 27
3-io (žemo degamumo miškai)	Lapuočių medynai Š, N hidrotopų ir c, d, f trofotopų augavietėse. Lapuočių medynai L hidrotopo ir visų trofotopų augavietėse. Visų rūšių medynai U ir P hidrotopų augavietėse. Nusausintos pelkės c ir d trofotopų	stichinės nelaimės sąlygomis dėl užsitęsusios sausros galimi žemutiniai ir durpiniai požeminiai gaisrai	15486,9 7113,2	0 0	45 35
Iš viso			34325,1 20076,7	8004,0 6979,1	100 100
Vidutinė degamumo klasė					2,2 2,0

Padalinio teritorijoje visų inventorizuotų miškų pirmos degamumo klasės yra 26 %. Valstybinės reikšmės miškuose pavojus kilti gaisrams truputį didesnis – 38 % pirmos degamumo klasės miškų, antros – 27 % ir trečios – 35 %.

Valstybinės reikšmės miškuose vyrauja trijų degamumo klasių miškai, pirmos klasės degamumo miškų Kuršėnų regioniniame padalinyje yra nemaži plotai (7538,5 ha). Aukščiausias degamumas yra Gulbinų (1,8 klasė) ir Ilgšilio, Paežerių ir Šaukėnų girininkijose (1,9 klasė), mažiausia degamumo klasė Tryškių (2,2 klasė) ir Pažiužmėlių girininkijoje (2,1 klasė).

Pagal priimtą Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 569. Pagal šią programą numatoma, užtikrinti tinkamą miškų apsaugą nuo ligų kenkėjų ir gaisrų išplitimo – tobulinti miško

sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos sistemas, organizuoti vieningos antžeminės automatinės miško gaisrų stebėjimo sistemos įdiegimą VĮ miškų urėdijose ir Kuršių Nerijos nacionaliniame parke, kurių veiklos teritorijoje esantys miškų plotai priskirti I ir II gaisrų rizikos laipsniui. Generalinio miškų urėdo 2005 m. kovo 28 d. įsakymu Nr. 1B-65 „Dėl miškų priešgaisrinės saugos“, kiekvienais metais, prieš prasidedant gaisrams kilti pavojingam laikotarpiui, sudaromas operatyvinis miškų gaisrų gesinimo planas. Jis derinamas su Kuršėnų PGT ir rajono savivaldybės administracija. Plane nurodomos prevencinės priemonės, informacijos perdavimas, pajėgų sutelkimas ir valdymas, pajėgos, gaisrų gesinimo organizavimas. Plane pateikiamas regioninio padalinio veiklos teritorijoje esančių miškų degumas, priešgaisrinio budėjimo organizavimas gaisrams kilti palankiu laikotarpiu, priešgaisrinių komandų (pagrindinės ir rezervinės) narių sąrašas, jų pareigos, materialinis–techninis aprūpinimas.

Vadovaujantis Generalinio miškų urėdo 2004 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. 1B-80 „Dėl miškų urėdijų ir Kuršių Nerijos nacionalinio parko direkcijos priešgaisrinių komandų nuostatų ir jų techninio aprūpinimo normatyvų patvirtinimo“ bei miškų urėdijos miškų urėdo įsakymu sudaromos pagrindinė ir rezervinė gaisrų gesinimo komandos. Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorijoje esantys miškai priskirti III-ajam gaisrų rizikos laipsniui. Pagal GMU 2004-10-05 Nr. 1B-204 įsakymą, patvirtintas visų miškų paskirstymo pagal gaisrų riziką žemėlapis ir I ir II gaisrų rizikos laipsnių plotų sąrašai pagal padalinius ir girininkijas. Kuršėnų regioninio padalinio miškų apsaugai nuo gaisrų sudarytas priešgaisrinis operatyvinis planas, suderintas su rajonų priešgaisrinėmis tarnybomis. Suformuotos pagrindinė (Gedinčiuose) ir rezervinė (Šaukėnuose) gaisrų gesinimo komandos. Girininkijos bei priešgaisrinės komandos aprūpintos inventoriumi: priešgaisrinis automobilis GAZ-66, traktorius MTZ su 6 t vandens cisterna, automobiliai Toyota Hilux ir Mitsubishi L200, motopompa, motopjūklai, ugnies plaktuvai ir kt. Gaisrams palankiu laikotarpiu organizuojamas centro bei girininkijų darbuotojų budėjimas. Kuršėnų regioniniame padalinyje nėra įdiegta gaisrų stebėjimo videosistemos ir nėra priešgaisrinių bokštų.

1.4.2.6. MIŠKO SANITARINĖ APSAUGA

Miškų kokybinė būklė pagal inventorizacijos duomenis parodyta 1.3.5 skyriuje. Praeitos miškotvarkos metu ypatingų sanitarinės apsaugos priemonių projektuota nebuvo – sanitariniai kirtimai, medienos apdorojimas chemikalais bei žievinimas, gaudomųjų medžių išdėstymas ir kt. Esamą sanitarinę miško būklę iš dalies parodo miškotvarkos inventorizuotas sausuolių ir virtėlių tūris.

Valstybinės reikšmės miškuose rasta 17,48 t. m^3 sausuolių ir virtėlių, o apskaičiuotas natūralus atkritimas sudaro 4,6 tūkst. m^3. Daugiausia sausuolių rasta Šaukėnų (5,2 t. m^3), Tryškių (3,8 t. m^3), girininkijose, mažiausiai sausuolių – Gulbinų (1,4 t. m^3) girininkijoje.

Sanitariniais kirtimais projektuota iškirsti vidutiniškai per metus po 9,0 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Tai turėjo užtikrinti normalią medynų būklę, be to, apie 157 ha plote numatyta einamieji ir retinimo kirtimai, kuriais taip pat gerinama miškų sanitarinė būklė.

Paskutiniame vykmetyje didžiausias iššūkis sanitarinei miškų būklei buvo uosynų šaknų grybinės ligos ir eglynų liemenų kenkėjų sukelti džiūvimai. Reikėjo greitai ir kokybiškai iškirsti sausuolius ir pažeistus medžius, nes galėjo prasidėti medienos kenkėjų invazijos. Pagal 2016 m. regioninio padalinio duomenis liko 15 ha pažeistų medynų židinių. Pagal dabartinės inventorizacijos duomenis valstybinės reikšmės miškuose didžiąją pažeidimų dalį sudaro stipriai pažeistų šaknų grybinių ligų ir žvėrių pažeisti medynai (1288,9 ha). Žuvusių medynų valstybinės reikšmės miškuose yra 25,5 ha.

Kuršėnų regioninio padalinio miškams didelę žalą darė elniniai žvėrys. Visoje padalinio teritorijoje 2016 metais buvo 1725,1 ha medynų pažeistų žvėrių 235,3 ha plote nukandžioti ūgliai, 1489,8 ha plote nulaupyta žievė, be to 19,4 ha miškų užtvindyti bebrų. Medžių ligų pažeistų medynų

buvo 406,7 ha plote, medynai pažeisti daugiausia šaknų ligų (406,6 ha). Nuo liemenų kenkėjų nukentėjo 0,3 ha medynų .Dėl kitų pažeidimų nukentėjo 84,5 ha medynų. Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose žvėrys pažeidė 1091,3 ha miškų, 153,3 ha plote nukandžioti ūgliai, 921,0 ha plote nulaupyta žievė, be to 17,0 ha miškų užtvindyti bebrų. Šviežių pažeidimų, (1 metų) nukandžiota ūglių apie 10 ha ir nulaupyta žievė apie 29,1 ha plote.

Apie miškų sanitarinę būklę ir atliktas apsaugos priemones valstybinės reikšmės miškuose rodo regioninio padalinio ataskaitų duomenys už paskutiniuosius tris metus.

1.58. **MIŠKŲ SANITARINĖ BŪKLĖ IR ATLIKTOS MIŠKO SANITARINĖS APSAUGOS PRIEMONĖS**

1.58. lentelė

Priemonės pavadinimas	**2014**	**2015**	**2016**
Atlikta sanitarinių apsaugos priemonių miške, iš viso (ha)	734	333,5	369,4
biologinės	222	-	-
cheminės	150	138,1	149,8
kitos (fizinės-mechaninės)	308	193,4	219,6
vėjavartų, vėjalaužų likvidavimas	54	2	0
Kenkėjų, ligų, abiotinių veiksnių ir žvėrių pažeisti miškai (ha)	115	33,4	60
liemenų ir jaunuolynų kenkėjai	0	17	2,2
pušų straubliukai	0	0	3,1
Medžių ligos, iš viso (ha)	7	13,2	38,1
Žvėrių žala medynams (ha)	4	1,2	16,6
Nulaupyta žievė švieži pažeidimai 1 metų	1	0,4	11,9
Bebrų patvenkimai	0	0	0
Abiotiniai veiksniai, iš viso (ha)	104	2	0
vėjavartos, vėjalaužos	100	2	0
gaisrai	0	0	0
Iš viso pažeistų miškų (ha)	130	33,4	60
buvo židinių metų pradžioje (ha)	43	4	4,9
kilo naujų	115	29,4	55,1
likviduota židinių	127	28,1	40,1
liko metų pabaigoje	4	4,9	15

Sanitarinė būklė Kuršėnų regioniniame padalinyje gana gera, laiku likvidavus vėjavartas bei pradėjusius džiūti eglynus 2016 m. įvairių faktorių pažeistų medynų liko tik 15 ha. Dėl gaisrų padarytų pažeidimų medynų nežuvo. Didelių ligų židinių ar kenkėjų invazijų 2016 metais praktiškai neliko.

Per praėjusį vykmetį stambesni kenkėjų židiniai buvo: žievėgraužis tipografas, netikrasis eglinis skydamaris, didysis pušinis straubliukas. Iš medžių ligų: paprastojo ąžuolo ir paprastojo uosio grybinės ligos.

Kiekvienais metais miškuose yra išdėstoma apie 60 vnt. feromoninių gaudyklių, (disperserių) atrenkama ir pažymima apie 48 vnt. uoksinių medžių, aptveriama apie 10 vnt. skruzdėlynų, bei kitos miško sanitarinės apsaugos priemonės (žiūrėti į 1.59. lentelę). Bet kadangi žvėrių daroma žala miškui yra didelė, regioninio padalinio naudojamos sanitarinės apsaugos priemonės yra nepakankamos. Reikėtų naudoti netik medelių tepimą repelentais, bet ir didesnius plotus tverti tvoromis (kur vyrauja ąžuolas). Tai yra numatyta ir Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų 20.3 punkte.

1.59. **ATLIKTOS MIŠKO SANITARINĖS APSAUGOS PRIEMONĖS**

1.59. lentelė

Priemonių pavadinimas	2014	2015	2016
1. Biologinių			
Iškabinta. inkilų, vnt.	155	105	110
Išvalyta suremontuotų inkilų, vnt.	75	35	50
Aptverta skruzdėlynų, vnt.	10	10	10
Vartota biopreparatų, ha			
Pasodinta nektarinių krūmų, ha plote			
Pasodinta ornitochorinių krūmų, ha			
Įruošta remizų, ha			
Atrinkta ir paženklinta uoksinių medžių, vnt.	51	50	43
2. Fizinių, mechaninių			
Išdėstyta jaukų (pušin. straubliukas), ha			
Iškasta duobelių (straubliukui, grambuol.), ha			
Išdėstyta disperserių, vnt.	60	60	60
Aptepta medžių repelentais, ha	160	172,8	189,9
Aptverta želdinių tvoromis, ha	9,0	1,1	5,3
Išdėstyta vabzdžiagaudžių medžių, vnt.	170	140	141
Pašalinta iš miško apniktų medžių, ktm	36		
Aptepta pušies kelmų (šakn. pintis)			
Apsaugota medienos nuo liemenų kenkėjų: m³	2804	2366	
- apipurkšta insekticidais tūkst. m³	2804	2366	
- sugaminta vėjavartų tūkst. m³	934		

1.4.2.7. MIŠKO APSAUGA NUO TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMŲ PAŽEIDIMŲ

Mažėja neteisėtų miško kirtimų, tačiau atskirais metais padaugėja neteisėtai iškertamos medienos (1.60. lentelė). Per paskutinius tris metus visi neteisėti kirtimai fiksuoti valstybiniuose miškuose, o privačiuose miškuose neteisėtus kirtimus nagrinėja miškų tarnybos pareigūnai.

Pastaruoju metu tampa aktuali miško apsauga nuo pažeidėjų. Kasmet mažėjant darbuotojų, eigulių be to ir didėjant eiguvos plotams, kiekvienam specialistui didėjo ir saugomo bei prižiūrimo miško plotas. Prižiūrimas vieno specialisto miško plotas padidėjo 26,5 %. Tokie pasikeitimai sudaro sudėtingas sąlygas vykdyti miškų apsaugos funkcijas. Šiuo yra 7 girininkijos, jose 18 eiguvų, iš jų 7 priskirtos girininkų pavaduotojams, 8 – eiguliams. Praėjusiais, 2017 m. Kuršėnų regioniniame padalinyje dirbo 55 darbuotojai, iš jų 39 specialistai. Vienam specialistui tenkantis miško plotas yra 947 ha, valstybinės reikšmės miškuose – 557 ha plotas. Regioniniame padalinyje 2006 m. buvo 8 girininkijos, 22 eiguvos, iš jų 8 priskirtos girininkijos pavaduotojams, 14 eigulių (3 eigulių etatai neužimti). Kuršėnų padalinyje tais pačiais metais dirbo 70 darbuotojų, iš jų 52 specialistai. Vienam specialistui tenkantis miško plotas buvo 696 ha, valstybinės reikšmės miškuose – 398 ha plotas (1994 metais dirbo 375 darbuotojai, iš jų 112 specialistų).

1.60. **NETEISĖTI MIŠKO KIRTIMAI PER 2014–2016 METUS**

1.60. lentelė

Rodikliai	2014 m.	2015 m.	2016 m.
1. Neteisėtai iškirstos medienos kiekis m^3, tenkantis 1 neteisėto kirtimo nustatytam atvejui	23	0	0
Atvejų	3	0	0
Tūrio m^3	69,2	0	0
2. Neteisėtų kirtimų išaiškinamumo % pagal nustatytą atvejų skaičių ir iškirstos medienos tūrį			
Atvejų nustatyta	3		
Išaiškinta	3		
Tūrio nustatyta	69,2		
Išaiškinta	69,2		
%	100		
Asmenų sk.	4	0	0
Skirta baudų tūkst. Lt	0,7	0	0

Kaip matome neteisėtų miško kirtimų Kuršėnų regioniniame padalinyje valstybinės reikšmės miškuose per paskutinius du metus nebuvo užfiksuota visai. Pažeidimų kasmet mažėja ir išaiškinamų atvejų procentas didėja. Tačiau kitų naudotojų miškuose pažeidimų yra gerokai daugiau, bet tikslių šių pažeidimų duomenų neturime.

1.4.2.8. MIŠKŲ SAUSINIMAS

Miškotvarkos duomenimis, nusausintos žemės valstybinės reikšmės miškuose užima apie 11812,6 ha arba 54,2 % viso miškų ploto (1.61. lentelė). Daugiausia nusausinto ploto yra Ilgšilio ir Tryškių girininkijose. Nusausinta žeme laikomi pagal melioracijos projektus sausinti miškų masyvai ir L, U ir P hidrotopų sklypai, esantys griovių veikimo zonoje (pagal normatyvą). Kai į griovių veikimo zoną patenka mažiau kaip 50 % sklypo ploto, sklypas nelaikomas nusausintu. Taksoraštyje gali būti nurodyta kaip nepakankamai nusausintas miškų plotas. Nepakankamai nusausintas miško plotas valstybinės reikšmės miškuose sudaro tik 95,3 ha. Bendras nusausintas miško plotas yra 21894,2 ha 58,6 % viso miškų ploto.

Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje 100 ha nusausinto ploto tenka 1,07 km griovių, o valstybinės reikšmės miškuose – 1,05 km. (1.61 lentelė)

Sausinimo darbai padalinio miškuose pradėti dar prieškariniu laikotarpiu. Vykusi 1960 metais miškotvarka inventorizavo 160 km griovių, kurių 70 % buvo iškasti per paskutinius 10 m. Vėliau sausinimo darbai sparčiai plėtėsi ir 1972 m. jau buvo inventorizuota 356 km. griovių. O jau 1982 m. – daugiau 600 km. Pagal sudarytus techninius melioracijos projektus 1960–1972 m. m. buvo nusausinta apie 4000 ha miškų, o 1973–1982 m. m. laikotarpyje – beveik 2000 ha miškų. Atliekant melioracijos darbus , prie griovių buvo įrengiami keliai labai reikalingi miškų ūkiniai veiklai, gaisrų gesinimui ir atliekant miškų sanitarinę priežiūrą. Miškų melioracija pagerino medynų rūšinę sudėtį jų prieaugį ir miško žėlimą bet neigiamai paveikė dalies našių juodalksnynų augimą.

1.61. **HIDROMELIORACINIS TINKLAS**
Visi miškai
Valstybinės reikšmės miškai

1.61. lentelė

Girininkija	Nusausintas plotas, ha	Tame skaičiuje nepakankamai nusausintas plotas, ha	Kanalų, griovių ilgis, km		iš viso:	100 ha nusau sinto ploto tenka griovių m.
			iki 5 m pločio	virš 5 m pločio		
Gedinčių	3891,6 1653,5	36,4 23,3	136,89 51,74	36,72 9,59	173,61 61,33	944 580
Gulbinų	2609,6 987,4	2,4 0	99,74 33,99	43,65 21,74	143,39 55,73	1673 2202
Ilgšilio	3007,5 2339,8	0,5 0,5	76,99 57,87	39,85 32,94	116,84 90,81	1325 905
Paežerių	3310,4 1866,3	0 0	105,97 60,53	28,5,7 16,89	124,54 77,42	863 365
Pažiužmėlių	2325,2 1335,5	35,4 31,3	101,17 56,41	16,80 4,87	117,97 61,28	723 365
Šaukėnų	2355,4 1477,1	49,3 38,7	86,32 48,22	21,84 11,94	108,16 60,16	929 808
Tryškių	4394,5 2153,0	2,2 1,5	136,18 70,99	47,31 25,71	183,49 96,70	1077 1194
Iš viso:	21894,2 11812,6	126,2 95,3	743,26 379,75	234,78 123,68	978,04 503,43	1072 1047

Taip pat padalinys vykdė griovių remonto ir priežiūros darbus: per 2007–2016 metus vidutiniškai po 42,6 km kasmet ir šiems darbams išleisdavo kasmet po 4,68 tūkstančius eurų. Viso griovių remonto ir priežiūros darbų atlikta 425,9 km. ir už 46,8 tūkstančių eurų.

Visi grioviai sausinimo sistemoje suskirstyti į rangus: magistraliniai nuleidžiamieji (1-as rangas), su baseinu magistraliniai grioviai (2), rinktuvai (3) ir sausinamieji (4). Grioviai iki 5 m pločio, Kuršėnų regioniniame padalinyje visų naudotojų miškuose, sudaro 76 %, o 6–10 m pločio – 24 %. Sausinamųjų griovių pagrindinė funkcija – pagerinti medynų augimą. Visi iki 5 m pločio ir dalis iki 10 m pločio griovių priskiriami sausinamiesiems. Didžioji dalis griovių iškasta daugiau kaip prieš 30 metų, todėl dalies iš jų veikimas yra pablogėjęs. Pagrindiniai faktoriai, sukeliantys griovių veikimo pablogėjimą yra netolygus durpės sluoksnio suslūgimas, griovių šlaitų suirimas, vagų dugno apaugimas augalija, bebrų užtvankų atsiradimas, hidrotechninių įrenginių susidėvėjimas.

Nemažai nusausintų plotų dabar yra pakliuvę į privačius miškus. Hidromelioracijos fondą sudaro šlapios (P hidrotopas) ir užmirkę (U hidrotopas) žemės. Į šį fondą neįskaitytos nusausintos U ir P hidrotopų žemės. Bendras hidromelioracijos fondas Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje yra 2154,2 ha ir iš jų 1850,7 ha medynai, o valstybinės reikšmės miškuose – 1160,7 ha ir iš jų 939,3 ha medynai, plynumos 74,4 ha ir 144,5 ha pelkės, bei 2,5 ha kitų žemių.

Kasmet iki 2017 m. padalinys vykdė griovių remonto ir priežiūros darbus: per 2007–2016 metus vidutiniškai po 42,6 km kasmet ir šiems darbams išleisdavo kasmet po 4,68 tūkstančius eurų. Viso griovių remonto ir priežiūros darbų atlikta 425,9 km. ir už 46,8 tūkstančių eurų. Ateityje numatoma melioracinių sistemų remonto ir priežiūros darbų metinė apimtis turėtų būti panaši kaip ir praėjusiame dešimtmetyje, apie 40 km. per metus ir apie 45 tūkst. eurų. Esant reikalui bus vykdoma ir mažoji melioracija.

1.4.2.9. MIŠKO KELIŲ TIESIMAS

2007–2016 m. padalinio valstybinės reikšmės miškuose nutiesta (rekonstruota) 14,7 km kelių (kasmet vidutiniškai po 1,47 km). Visi keliai nutiesti (rekonstruoti) Kuršėnų regioninio padalinio ir kelių priežiūros ir plėtros programos lėšomis gaunamomis iš kelių direkcijos (per metus vidutiniškai po 57,78 tūkst. eurų). Kelių tiesimui (rekonstravimui) sunaudota 577,8 tūkst. eurų. Vienam km išleista 39,31 tūkst. eurų.

Be to, Kuršėnų regioninio padalinio lėšomis vykdoma kelių priežiūros ir remonto darbai – vidutiniškai kasmet po 329 km, išleidžiant po 110,4 tūkst. eurų (1 km – 2980 eurų.). Kelių remontui Kuršėnų regioninis padalinys naudoja savas lėšas.

1.62. **KELIŲ ĮRENGIMO IR REMONTO DARBŲ APIMTIS IR IŠLAIDOS**

1.62. lentelė

Metai	Kelių tiesimas (rekonstravimas)		Kelių priežiūra ir remontas	
	km	tūkst. Eu.	km	tūkst. Eu.
2007	0		811,8	92,8
2008	0		502,8	97,4
2009	0		40,0	39,6
2010	0	30,2	103,0	68,7
2011	5,4	70,3	304	115,5
2012			297	135,3
2013	1,9	67,8	272	75,8
2014	3,9	134,3	350	273,3
2015	1,6	138,6	303,6	91,5
2016	1,9	136,6	306,2	114,2
Iš viso	**14,7**	**577,8**	**3290,4**	**1104,1**

Ateityje Kuršėnų regioninis padalinys planuoja per metus kelių priežiūrai ir remontui skirti apie 100 tūkst. eurų, o kelių statybai ir rekonstrukcijai per metus iki 110 tūkst. eurų iš jų 90 tūkst. eurų tikimasi gauti iš kelių priežiūros ir plėtros programos ir ES paramos.

1.4.2.10. ŽVĖRIŲ POVEIKIS MIŠKŲ BŪKLEI

Vienas iš svarbiausių leistino elninių žvėrių tankio nustatymo kriterijų yra miškų ūkiui padaryta žala. Jos ūkinis bei ekonominis įvertinimas padeda objektyviai spręsti apie šių žvėrių elementarių populiacijų tankio reguliavimo lygį ir medynų apsaugos priemonių taikymo tikslingumą.

Skiriami du pagrindiniai medynų pažeidimo tipai:

- jaunuolynai, pažeisti skabant ūglius ir laužant kamienus;
- medynai, pažeisti laupant medžių kamienų žievę.

Kasmet pavasarį padalinyje vertinamas elninių žvėrių poveikis miškui. Atsitiktinės atrankos metodu atrinkti elninių žvėrių potencialiai pažeidžiami miško sklypai ir juose įvertinamas šių žvėrių daromas neigiamas poveikis medynams, miško želdiniams ir žėliniams. Neigiamas poveikis vertinamas tik teritorijose, kuriose medžioklė nėra uždrausta. Miškotvarkos metu elninių žvėrių pažeidimai buvo inventorizuojami visuose miško sklypuose, atskirai išskiriant paskutinių metų pažeidimus.

Kuršėnų regioninio padalinio pateiktas plotas (1.63. lentelėje), kuriame elniniai žvėrys nukandžioja pušų, eglių, ąžuolų, klevų ir beržų ūglius. Lentelėje pateiktas I ir II amžiaus klasių

medynų plotas, kuriame šis pažeidimas galimas. Pažeistas plotas sudaro 235,3 ha. Didžiausias pažeidimų plotas nustatytas drebulės jaunuolynuose 127,3 ha (11,4 % nuo drebulynų ploto). Paskutinių metų pažeidimų nenustatyta 21,8 ha medynų.

Kaip matome iš 1.63. lentelės, elniniai žvėrys nukandžioja pušų, eglių, ąžuolo, klevo, drebulės ūglius. Lentelėje pateiktas I ir II amžiaus klasių medynų plotas, kuriame šis pažeidimas yra dažniausias. Pažeistas plotas sudaro 235,2 ha, iš to ploto valstybinės reikšmės miškuose pažeista 153,3 ha medynų. Daugiausia nukandžiota drebulės, pušies, eglės ir ąžuolo ūglių.

1.63. **ELNINIŲ ŽVĖRIŲ PAŽEISTŲ MEDŽIŲ RŪŠIŲ PLOTAS KURŠĖNŲ REGIONINIAME PADALINYJE NUKANDŽIOJANT ŪGLIUS**

1.63. lentelė

Pažeista medžių rūšis	Plotas, ha			Iš to skaičiaus pagal pažeidimo intensyvumą			Paskutinių metų pažeidimai	Pažeistas pomiškis
	Mišku apaugęs	Pažeistas*						
		ha	proc.	silpnas	vidutinis	stiprus		
Pušis	261,6	40,0	15,3		9,4	30,6	11,9	
Eglė	4180,4	28,4	0,7		13,9	14,5	38,3	
Ąžuolas	97,0	6,1	6,3		4,3	1,8	-	
Uosis	8,6	1,4	16,3			1,4		
Klevas	13,2	4,9	37,1			4,9		
Beržas	3041,4	27,2	0,9	0,9	5,3	21,0	1,7	
Drebulė	1120,5	127,2	11,4		40,1	87,1	3,5	
Kitos rūšys	1694,0							
Iš viso	10416,7	235,2	2,3	0,9	73,0	161,3	21,8	

** I-II amžiaus klasės medynai*

1.64. lentelėje pateiktas medynų plotas, kuriame nulaupyta žievė. Bendras pažeistų medynų plotas nulaupant žievę – 1490,2 ha, o valstybinės reikšmės miškuose pažeista 921,4 ha medynų ploto

1.64. **ELNINIŲ ŽVĖRIŲ PAŽEISTŲ MEDŽIŲ RŪŠIŲ PLOTAS KURŠĖNŲ REGIONINIAME PADALINYJE NULAUPANT ŽIEVĘ**

1.64. lentelė

Pažeista medžių rūšis	Plotas, ha			Iš to skaičiaus pagal pažeidimo intensyvumą			Paskutinių metų pažeidimai
	Mišku apaugęs	Pažeistas*					
		ha	proc.	silpnas	vidutinis	stiprus	
Pušis **	3019,1	4,8	0,2		0,2	4,6	0,1
Eglė	13735,8	1181,6	8,6	24,8	235,5	921,3	38,3
Ąžuolas	159,9	29,0	18,0	0,3	2,3	26,2	
Uosis	47,5	26,2	55,2		4,8	21,4	
Beržas	10069,0	0,1				0,1	
Juodalksnis	1820,6	0,4			0,4		
Drebulė	2258,1	244,1	10,8		25,6	218,5	5,4
Blindė	12,7	3,0	23,6			3,0	0,4
Kitos rūš.	2947,3	1,0	0,1		0,9	0,1	
Iš viso	**34070,0**	**1490,2**	**4,4**	**25,1**	**269,7**	**1195,4**	**44,2**

** – III-V amžiaus klasės medynai*

*** – pušų žievė daugiausia laupoma I–II amžiaus klasės medynuose*

Briedžiai ir taurieji elniai žievę laupo dažniausiai III–V amžiaus klasės medynuose (pušynus I-II amžiaus klasės). Daugiausia pažeista eglės medynų 1181,5 ha plote. Jie sudaro 79,3 % nuo pažeistų

medynų ploto. Daugiausia tai ankstesnio laikotarpio pažeidimai. Nauji pažeidimai sudaro tik 44,2 ha plotą

Elninių žvėrių pažeidimai nukandžiojant ūglius ir nulaupant žievę pagal girininkijas, pateikti 1.65 ir 1.66. lentelėse. Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose nukandžiota ūgliai 153,4 ha 65,2 % visų pažeistų medynų. Didžiausias žvėrių pažeistas plotas nukandžiojant ūglius yra Tryškių girininkijoje – 68,5 ha, o valstybinės reikšmės miškuose daugiausiai nukandžioti ūgliai yra Ilgšilio girininkijoje – 43,1 ha.

1.65. **ELNINIŲ ŽVĖRIŲ PAŽEISTOS MEDŽIŲ RŪŠYS GIRININKIJOSE NUKANDŽIOJANT ŪGLIUS**

1.65. lentelė

Girininkija	Pažeistas plotas		Pažeistos medžių rūšys							Iš jų paskutinių metų pažeidimai
	visas	iš jo VRM	P	E	Ą	U	K	D	B	
Gedinčių	3,7	3,4	0,5	0,6	0,6			1,2	0,8	0,8
Gulbinų	50,4	42,1	1,7	4,5	1,1	1,4		34,6	7,1	2,1
Ilgšilio	48,7	43,1	14,7	1,9			4,9	27,2		14,8
Paežerių	11,9	9,3	2,8	4,9	3,9			0,3		3,2
Pažiužmėlių	11,6	10,8		3,0	0,5			7,2	0,9	0,9
Šaukėnų	40,4	36,8	12,9	11,6				15,9		
Tryškių	68,5	7,8	7,4	1,9				40,8	18,4	
Iš viso	235,2	153,3	40	28,4	6,1	1,4	4,9	127,2	27,2	21,8

Labiausiai pažeisti nukandžiojant ūglius drebulynai, kurie visų pažeistų medynų ploto sudaro 54,1 %. Nulaupant žievę – 79,3 % sudaro eglynai visų pažeistų medyno ploto.

1.66. **ELNINIŲ ŽVĖRIŲ PAŽEISTOS MEDŽIŲ RŪŠYS GIRININKIJOSE NULAUPANT ŽIEVĘ**

1.66. lentelė

Girininkija	Pažeistas plotas		Pažeistos medžių rūšys, ha							Iš jų paskutinių metų pažeidimai
	visas	iš jo VRM	P	E	Ą	U	J	D	Kt. r.	
Gedinčių	354,4	170,8		305,9	1,7	16,3		30,4	0,1	
Gulbinų	190,6	101,2	4,4	126,4	3,3	5,4	0,4	50,2	0,5	29,9
Ilgšilio	128,6	113,9	0,1	94,0	1,7			30,0	2,8	13,1
Paežerių	133,5	114,1		107,8	10,4	3,5		11,8		0,2
Pažiužmėlių	65,9	40,2		49,5				16,0	0,4	0,2
Šaukėnų	211,9	168,7	0,2	112,8	11,2			87,4	0,3	
Tryškių	405,3	212,1	0,1	385,2	0,7	1,0		18,3		0,8
Iš viso	1490,2	921,0	4,8	1181,6	29,0	26,2	0,4	244,1	4,1	44,2

Valstybinės reikšmės miškuose žievė nulaupyta 921 ha plote, tai sudaro 61,8 % visų pažeistų medynų. Žievės daugiausia nulaupyta Tryškių girininkijoje, 405,3 ha, ir valstybinės reikšmės miškuose 212,1 ha.

Kuršėnų regioninio padalinio valdomuose miškuose, pagal dabartinės inventorizacijos duomenis bebrai patvenkė 17,0 ha medynų ir 19,2 ha žuvusių medynų. Bebrų padaryta žala pagal

inventorizacijos duomenis valstybinės reikšmės miškuose pateikta 1.67. lentelėje. Medienos nuostoliai 443 m^3. Užtvenkta 14 melioracijos griovių.

1.67. **BEBRŲ DAROMA ŽALA**

1.67. lentelė

Eil. Nr.	Girininkija	Valstybiniai miškai			Užtvenkta melioracijos griovių vnt.
		Patvenkta medynų ha	Žuvę medynai ha	Medienos nuostoliai m^3	
1	Gedinčių	-	-	-	-
2	Gulbinų	0,9	-	18	1
3	Ilgšilio	0,6	-	5	1
4	Paežerių	1,1	-	22	1
5	Pažiužmėlių	5,6	2,1	58	3
5	Šaukėnų	0,3	6,7	35	2
6	Tryškių	8,5	10,4	305	6
Iš viso		**17,0**	**19,2**	**443**	**14**

Didelę įtaką medynams daro bebrai. Įsirengdamas būstą ir tvarkydamas aplinką sau tinkama linkme bebras vykdo statybinę veiklą: užtvenkia miško upelius, melioracijos griovius ir tuo skatina esminius medynų pasikeitimus, jų rūšinę sudėtį, struktūrą, gyvybingumą. Mažiau žalos bebrai aplinkai daro įsikūrę ežeruose, plačiose pelkėse ar didesnių upių pakrantėse, tačiau, kai bebrai apsigyvena miško grioviuose tvenkdami medynus, žalos išvengti neįmanoma. Žala aplinkai nuo bebrų, nereguliuojant jų skaičiaus bebravietėse, gali viršyti nuostolius dėl elninių žvėrių daromos žalos miškui. Pralaidos bebrų užtvankose, ar urvų bei trobelių ardymas problemos neišsprendžia, nes bebrai išeina į kaimyninius plotus, kur tęsia įprastą veiklą.

Būtinas nuolatinis bebrų veiklos stebėjimas bebravietėse ir gausos reguliavimas. Pagal veiklos pobūdį bebravietės suskirstytos į perspektyvias–toleruotinas, kur bebrai žalos nedaro ir neperspektyvias–naikintinas, kuriose visus bebrus reikia išmedžioti.

1.4.2.11. MIŠKO AUGINIMO IR NAUDOJIMO PRIEMONIŲ VEIKSMINGUMO ANALIZĖ

Kaip vyko naudmenų ir vyraujančių medžių rūšių plotų kitimas per 26 metų laikotarpį valstybinės reikšmės miškuose matome 1.68. lentelėje.

Miškotvarkos duomenys 1992 metų yra paimti iš seno miškotvarkos projekto, kada VĮ Kuršėnų miškų urėdijos ribos stipriai skyrėsi nuo dabartinės Kuršėnų regioninio padalinio ribų, be to ir valstybinės reikšmės miškų ribos labai pasikeitusios, todėl analizei galima naudoti tik vidutinius rodiklius.

Bendras miškų plotas 2017 m. 01. 01 dienai, lyginant su 2007 m. inventorizacija padidėjo 424 ha. Padidėjimą lėmė naujai inventorizuoti plotai, žemės apaugančios mišku 151 ha, be to 163 ha medynų inventorizuota pirmą kartą ir žemė skirta miškui įveisti 117 ha. Bendrą valstybinių miškų plotą lyginti su 1992 metų miškotvarkos duomenimis negalima, kadangi tuo metu valstybiniuose miškuose buvo inventorizuoti miškai kurie, nepriklausomybės metais tapo privatūs. Taigi lyginsime 2007 ir 2016 metų miškotvarkų duomenis.

Kuršėnų regioninio padalinio patikėjimo teise valdomų valstybinės reikšmės miškų plotas padidėjo 630 ha, dėl naujai prijungtų plotų ir atliktų kadastrinių matavimų, kurių dėka buvo patikslintos valstybinės reikšmės miškų ribos. Miško žemės plotai taip pat didėjo dėl prieš tai

paminėtų priežasčių bei, kad dalis ne miško žemių tapo miško žeme. Kiti padalinio valdomi plotai, kuriuos sudaro padalinio valdomi keliai, girininkijų administracinių buveinių plotai, dirbamos žemės (ne valstyb. reikšmės), sumažėjo 94 ha, nes dalis buvusių žemės ūkio naudmenų buvo apželdintos mišku, po naujai atliktų kadastrinių matavimų buvo patikslintos padalinio sklypų ribos ir dalis plotų perduotos kitiems naudotojams. Dėl šių priežasčių ir naujų miškų prijungimo padidėjo ir medynų plotai padalinyje 54 ha. Bendras valdomos ir naudojamos teritorijos plotas Kuršėnų regioniniame padalinyje yra 21819 ha ir didesnis 536 ha už buvusį bendrą padalinio valdomą (21283 ha) plotą 2007 m.

1.68. **MIŠKO RODIKLIŲ KITIMAS PAGAL TRIJŲ MIŠKOTVARKŲ DUOMENIS**

1.68. lentelė

Rodikliai	1992	2007	2016
Visas inventorizuotas plotas	34181	36970	37394
Kiti padalinio valdomi plotai (ne valstyb. reikšmės)	-	113	19
Valstybinės reikšmės miškai			
Valstybinės reikšmės miškai (padalinio valdomi)	21707	21170	21800
% nuo visų miškų teritorijoje	66	57	58
Miško žemės plotas	20639	20717	21515
Medynų plotas	19531	19917	19971
Iš jų kultūrinės kilmės	5660	7684	9128
Medynų plotas % nuo miško žemės ploto	94,5	96,2	92,8
Neapaugusi mišku	334	689	784
Iš jų kirtavietės	271	565	563
Kita želdintina žemė (žemė miškui įveisti, aikštės)	63	121	216
Kita miško žemė	27	177	708
Ne miško žemė: iš viso	1068	453	285
Iš jos žemės ūkio naudmenos	402	-	-
Pelkes	269	180	180
Miškų grupių plotas (%)	100*	100	100
II	-	5	4,9
III	-	7,9	1,4
IV	86,4	87,1	93,7
Medynų plotas (ha) pagal vyr. medžių rūšis (%)	100	100	100
P	9,5	9,2	8,6
E	43,8	48,0	51,5
Ą	0,1	0,2	0,5
U	0,6	0,6	0,1
B	32,6	27,6	24,7
J	4,0	4,5	5,9
D	5,7	6,3	5,5
Bt	3,7	3,5	3,2
Kitos	0	0,1	0
III-IV medynai pagal brandumo grupes %	100	100	100
Jaunuolynai	30	44	49
Pusamžiai	35	22	22
Pribręstantys	18	11	8
Brandus ir perbrendę	17	23	21
Vidutinis amžius	50	43	42

Rodikliai	1992	2007	2016
Vidutinis skalsumas	0,73	0,74	0,74
Vidutinis bonitetas	1,9	1,7	1,4
Einamasis prieaugis	4,0	6,65	7,54
Vidutinis medynų tūris m^3/ha	202	180	200
Brandžių medynų tūris m^3/ha	267	280	305
Tūris visų medynų tūkst. m^3	3672,0	3519,5	3990,41

* 1992 m. inventorizacijoje miškų grupės buvo tik dvi. Apsauginiai miškai I – os ir II – os grupės eksploataciniai miškai. Todėl pateikiami duomenys tik buvusių ekploatacinių miškų.

Medynų plotas padidėjo (54 ha). Tai lėmė, kad 50 ha kitų miško žemių tapo medynais. Pagal medžių rūšis medynų ploto pokyčiai yra didesni. Spygliuočių medynų plotas padidėjo 1121,2 ha, bet pušynų sumažėjo 80,8 ha, o eglynų padidėjo 1202 ha. Eglynų plotai didėjo dėl plynų kirtaviečių atkūrimo (328 ha) egle, kitos žemės (13 ha) apželdinimo egle, po didesnių apimčių neplynų kirtimų, po kurių dažniausiai susiformuoja eglynai, taip pat atkuriant egle žemes skirtas miškui įveisti ir sėkmingai vykdant ugdymo kirtimus, po kurių buvusiuose minkštųjų lapuočių medynuose eglė tapo vyraujančia rūšimi. Pušynų plotai sumažėjo dėl didesnių apimčių atvejinių kirtimų, po kuriu atsikūrė eglynai ir buvusiuose pušynuose kurie augo eglės augavietėse (Nc, Lc),buvo atkurtos eglės, arba dėl rūšių kaitos vyrauti pradėjo kitų rūšių medynai. Didėjo eglės ir minkštųjų lapuočių jaunuolynų plotai, kurie ankščiau būtų atkuriami spygliuočiais. Ąžuolynų plotai padidėjo – 50 ha, dėka kirtaviečių atkurtų ąžuolu. Uosynuose, dėl šaknų ligų ir vykdytų sanitarinių kirtimų vyraujančiomis medžių rūšimis tapo kitos rūšys, todėl uosynų sumažėjo 83 ha. Beržynų plotas sumažėjo 605,2 ha, dėl juodalksnio geresnio savaiminio žėlimo ir želdinant drėgnose augavietėse juodalksnį, bei atliekant mišrių beržynų intensyvius ugdymo kirtimus, beržynai tapo eglynais ir juodalksnynais. Dėl prieš tai minėtų priežasčių, didėjo juodalksnynų plotai 196 ha. Vykdant intensyvius ugdymo, atvejinius ir plynus kirtimus drebulynuose ir baltalksnynuose, šių medynų plotai taip pat mažėjo (atitinkamai 458 ha ir 168 ha), juos pagrinde pakeitė eglės juodalksnio ir ąžuolo medynai ir dalis kirtaviečių dar neatkurtos. Kuršėnų regioniniame padalinyje (buv. Kuršėnų mu) medžių rūšių kaita per praėjusį vykmetį labai pagerėjo.

Analizuojant medynų pokyčius pagal brandumo grupes (III-IV miškų grupėse), čia pasikeitimai yra dideli. Jaunuolynų plotai nuo 1992 m. – 30 % didėjo iki 44 % pagal 2007 m. inventorizacijos duomenis, o pagl 2016 m. miškotvarkos duomenis jaunuolynai jau sudarė – 49 % šių miško grupių bendro ploto. Plotas jaunuolynų 2016 metų miškotvarkos yra didesnis 937,5 ha palyginus su 2007 metų duomenimis.

Pusamžių medynų sumažėjo nuo 35 % (1992 m.) iki 22 % (2007 m.), o 2016 m. pusamžių medynų buvo taip pat 22 %. Lyginant praėjusį dešimtmetį su dabartine miškotvarka skirtumas yra 187,8 ha padidėjusių pusamžių medynų.

Pribręstančių medynų mažėjo nuo 1992 m. 18 %, 2007 m. 11 % iki 2016 m. 8 % ploto pribręstančių medynų. Nuo 2007 m. iki 2016 m. pribręstančių medynų sumažėjo 542,9 ha.

Brandžių medynų plotas nuo 1992 m. padidėjo 6 % palyginus su 2007 m miškotvarkos duomenimis, o 2016 m. miškotvarkos jau inventorizuota mažiau brandžių medynų negu 2007 m. Sumažėjo 683ha (III-IV miškų grupėse).

Kaip visų miškų grupių vyraujančių medžių rūšių plotų procentai keitėsi per 2007–2016 metus, matyti 19 paveiksle.

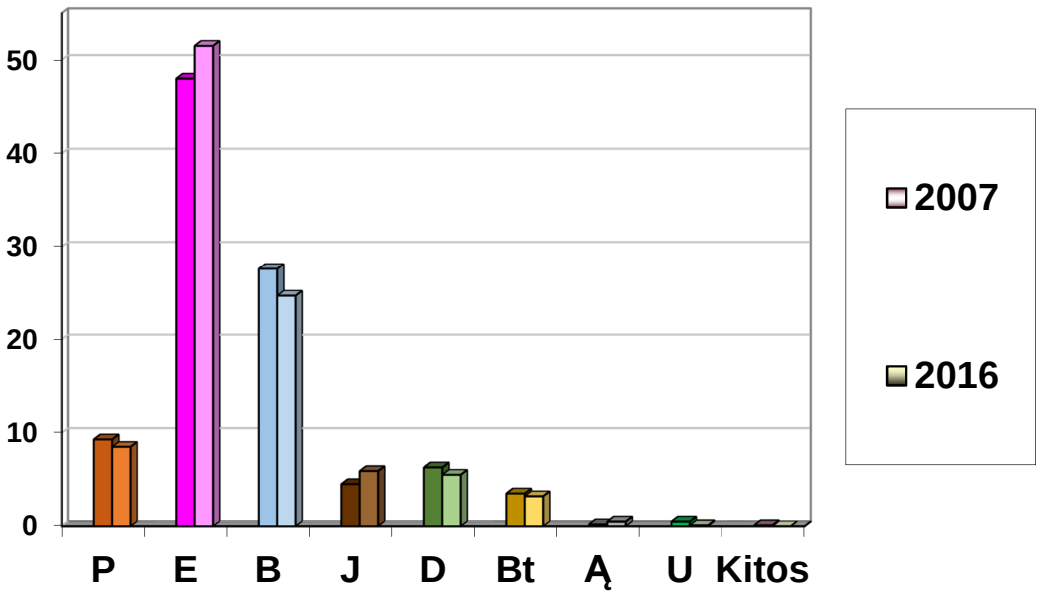

20 pav. Vyraujančių medžių rūšių plotų pasikeitimai (%) 2007–2016 metais

Medžių rūšių kaita Kuršėnų regioniniame padalinyje (buv. Kuršėnų mu) didelė, padidėjo ąžuolynų, eglynų ir juodalksnynų. Truputį sumažėjo pušynų plotų, o mažėjo didesniais plotais beržynų, uosynų drebulynų ir baltalksnynų medynai. Ši kaita gerai matyti pagal medžių rūšių ploto procentą ir inventorizacijos metus ir.

2007 metai: 9,3 P 48,0 E 27,6 B 4,5 J 6,3 D 0,2 Ą 0,5 U 3,5 Bt 0,1 Kk

2016 metai: 8,6 P 51,5 E 24,7 B 5,9 J 5,5 D 0,5 Ą 0,1 U 3,2 Bt 0,0 Kk

Medynų vidutinių rodiklių kitimas. Pastoviai kyla bonitetas (nuo 1,9 iki 1,4), nors normatyvai nesikeitė, tai gali būti susiję ir su klimato pokyčiais, foniniu medynų tręšimu. Teigiamas faktorius – stabiliai aukštas medynų skalsumas, mažas retų medynų kiekis (nuo 0,73 iki 0,74).

Medynų vidutinis tūris, nuo 2007 m. 180 m^3/ha iki 200 m^3/ha (2016 m.) padidėjo 20 m^3/ha. Brandžių medynų tūris nuo 2007 m. iki 2016 m. padidėjo 25 m^3/ha.

Detaliau paskutinio vykmečio medžių rūšių kaitą parodo taksatorių fiksuoti duomenys sklypo lygmenyje (taksacinėje kortelėje įrašant buvusią medžių rūšį ir jos amžių), tokiu atvejų analizė vykdoma tame pačiame plote. Matome vyraujančios medžių rūšies pokyčius buvusiuose medynuose ir želdytus ar atžėlusius medynus buvusiose plynumose ir ne miško žemėje, visose miškų grupėse (1.69. lentelė).

Per vykmetį Kuršėnų regioniniame padalinyje medynų plotas padidėjo 54 ha (0,3 %).

Buvusių pušynų išliko 90.3 %. Dalyje ploto pušį pakeitė eglė (63 ha) ir atžėlęs beržas (64 ha) ir kitos medžių rūšys(1 ha), bei neatkurtos kirtavietės (43 ha). Ugdant eglynus ir minkštųjų lapuočių medynus beveik 47 ha buvusių eglynų ir 33 ha beržynų tapo pušynais, dar 13 kirtaviečių ir aikščių buvo atkurta pušimi. Pušynų sumažėjo todėl, kad Pb, augavietėse iškirtus pušynus, kirtavietės paliktos savaime želti ir netinkamai taikant ūkines priemones (apsauga nuo žvėrių, žėlinių priežiūra), atsiželdė beržas 40,2 ha ir eglė 2,3 ha. Pušynai augantys Lc ir Nc augavietėse buvo pakeisti eglės medynais plote 39,6, o beržynais 3,3 ha plote. Pagal miškų grupes, II ir III miškų grupėse eglė pakeitė

pušį 6,9 ha plote, o beržas – 0,9 ha plote ir dar yra 2,0 ha neatkurtų kirtaviečių. Pušynų plotas sumažėjo 80,8 ha

Buvusių eglynų išliko 93,2 % ploto. Iškirtus eglynus (liko neatkurta kirtaviečių 75,3 ha) bei dėl eglynų ugdymo stokos, vietoj buvusių eglynų atžėlė arba buvo atkurta 47 ha pušynų, beržynų – 335 ha, drebulynų – 72 ha, juodalksnynų – 40 ha, baltalksnynų – 27 ha ir 13 ha ąžuolo medynų. Eglynais inventorizuota 63 ha buvusių pušynų ir 738 ha buvusių beržynų, 513 ha – drebulynų, 10 ha buvusių juodalksnynų, 22 ha – uosynų, 4 ha – ąžuolynų, bei 127 ha buvusių baltalksnynų. Šie pasikeitimai įvyko, atlikus intensyvius ugdymo ir sanitarinius kirtimus, želdinant ir teisingai prižiūrint mišrius medynus. Dėl blogos sanitarinės būklės dalis ąžuolynų ir uosynų (26 ha) tapo eglynais. Virš 328 ha kirtaviečių ir 13 ha kitų žemių buvo apželdytos arba atžėlė eglės medynais. Bendras eglynų plotas padidėjo 1202 ha *(11,7 %*).

1.69. **MEDŽIŲ RŪŠIŲ PLOTŲ KAITA PAGAL VYRAUJANČIAS MEDŽIŲ RŪŠYS**

1.69. lentelė

Praeita miškotvarka		Pagal dabartinę miškotvarką												
Medynai	Plotas ha	P	E	B	D	J	Bt	Ą	U	Kitos m. r.	Iš viso medyn	Plynu-mos	Pel-kės	Kita žemė
P	1801	1627,2	62,8	64,1						0,8	1754,9	42,5		3,6
E	9083,1	46,7	8466,9	334,6	72,4	40,2	27,1	13,4			9001,3	75,3		6,5
B	5535,4	33,3	737,8	4179,9	161,2	98,9	12,1	21,3		0,9	5245,4	288,8		1,2
D	1547,8		513	87	786	29,6	7,1	11,9			1434,6	112,8		0,4
J	990,4		9,8	51,4	1,6	880,6	2,7				946,1	44,3		
Bt	801,7		127	32,8	17,6	33,6	565,4	1,2			777,6	24,1		
Ą	44,9		4,4					40,5			44,9			
U	98,5		21,7	30,2	10,8	9,1	10		15,8		97,6	0,9		
Kitos	14,6					1,3		1,1		12,2	14,6			
Iš viso	19917,4	1707,2	9943,4	4780	1049,6	1093,3	624,4	89,4	15,8	13,9	19317	588,7		11,7
Plynu mos	762,1	13	328,2	123,3	40,3	88,9	6,7	1,5		0,3	602,2	154,3		5,6
Pelkės	182			0,7		1					1,7		180,3	
Kita žemė	938,2		13,4	26,2		3	2,5	4		1	50,1	36,1		852
Iš viso	21799,7	1720,2	10285	4930,2	1089,9	1186,2	633,6	94,9	15,8	15,2	19971	779,1	180,3	869,3

Buvusių beržynų išliko 75,5 %, likusiame buvusių beržynų plote vyrauja želdinta ir išugdyta pušis – 33 ha, eglė (738 ha), o taip pat 161 ha drebulės ir juodalksnio 99 ha, baltalksnio 12 ha bei 21 ha ąžuolo medynų plotai. Iš beržynų, po plynų kirtimų 289 ha tapo dar neatkurtomis kirtavietėmis. Vykstant natūraliai rūšių kaitai, ar po ugdomųjų ir kitų kirtimų beržynais tapo 64 ha pušynų, 335 ha eglynų, uosynų 32 ha, juodalksnynų 51 ha, 87 ha drebulynų ir 33 ha baltalksnynų. Be to 123 ha kirtaviečių, aikščių ir kitų žemių tapo beržo medynais. Bendrai beržynų plotas sumažėjo 605 ha (10,9 %).

Juodalksnynų plotas padidėjo 196 ha. Buvusių 40 ha eglės medynų drėgnose augavietėse dėl spartesnio juodalksnio tūrio augimo tapo juodalksnio medynais, 99 ha buvusių beržynų ir 30 ha drebulynų, 34 ha baltalksnynų taip pat tapo juodalksnynais. Išdžiūvus 9 ha uosynų šlapiose augavietėse vyrauti ėmė juodalksnio medynai. Taip pat 89 ha kirtaviečių 1 ha pelkių ir 3 ha kitų žemių atsikūrė ar buvo atkurta juodalksnynais. Buvusiose juodalksnio plotuose dėl natūralios medynų

kaitos ir ugdymo kirtimų, vyraujančia medžių rūšimi tapo eglė 10 ha, 51 ha beržas, 2 ha drebulė ir 3 ha baltalksnis.

Drebulynų išliko 50,8 %, likusiame plote vyrauja želdinta arba išugdyta eglė (513 ha), beržas (87 ha), ąžuolas (12 ha), 30 ha juodalksnis ir 7 ha baltalksnis. Po drebulės kirtimų dar yra 113 ha kirtaviečių. Drebulės įsivyravimas, buvusiuose eglynuose (72 ha), beržynuose (161 ha), juodalksnynuose (2 ha),uosynuose (11 ha), o taip pat, kad drebule atsikūrė 40 ha kirtaviečių yra neigiama rūšių kaita regioniniame padalinyje, tai netoleruotina ir būtina padėtį taisyti. Drebulynų plotas sumažėjo 458 ha.

Baltalksnynų plotas sumažėjo 168 ha.

Ąžuolynų plotas padidėjo 50 ha. Buvusių ąžuolynų išliko 90,2 %. Eglynais tapo 4,4 ha ąžuolynų. Ąžuolas tapo vyraujančiu, po ugdomųjų kirtimų, vietoje buvusių eglynų (13,4 ha), beržynų (21,3 ha), drebulynų (11,9 ha), baltalksnynų (1,2 ha). Kirtaviečių 1,5 ha atkurta ąžuolu.

Uosynų plotas sumažėjo 83,3 ha. Iš uosynų kitų rūšių medynais tapo: 21,7 ha eglynų, 30,2 ha beržynų, 10,8 ha drebulynų, 9,1 ha juodalksnynų, 10,0 ha baltalksnynų ir 0,9 ha kirtaviečių.

Ryškiausiai medžių rūšių kaita vyksta jaunuolynuose. Analizuota I-III amžiaus klasių jaunuolynų plotų kaita per paskutinįjį dešimtmetį (1.70. lentelė).

1.70. **III IR IV MIŠKŲ GRUPIŲ JAUNUOLYNŲ PLOTŲ KAITA PAGAL VYRAUJANČIAS MEDŽIŲ RŪŠIS**

1.70. lentelė

Medynai	2007 m. miškotvarka				2016 m. miškotvarka				Ploto (ha) pokytis per vykmetį			
	I a. klasė	II a. klasė	III a. klasė	iš viso	II a. klasė	III a. klasė	IV a. klasė	iš viso	II a. klasė	III a. klasė	IV a. klasė	iš viso
P	124,1	62,9	3,2	190,2	114,3	93,7	4,6	212,6	-9,8	30,8	1,4	22,4
E	2362,9	1742,7	1187,1	5292,7	2266,4	1617	1201,7	5085,1	-96,5	-125,7	14,6	-207,6
Ą	12	2,1		14,1	11,5	2,1		13,6	-0,5			-0,5
U	4,3		5,7	10					-4,3		-5,7	-10
B	442,2	307,1	162,8	912,1	570,2	345,7	167	1082,9	128	38,6	4,2	170,8
J	220,2	74,8	90,2	385,2	222,9	81,1	90,7	394,7	2,7	6,3	0,5	9,5
D,T	147	59,7	28,1	234,8	161,3	68,2	28,7	258,2	14,3	8,5	0,6	23,4
Bt	81,1	174,7	252,3	508,1	77,1	169,9	178,4	425,4	-4	-4,8	-73,9	-82,7
Kit. m.r	5,3	3,3	0,3	8,9	4,3	2,2	0,3	6,8	-1	-1,1		-2,1
Iš viso	3399,1	2427,3	1729,7	7556,1	3428	2379,9	1671,4	7479,3	28,9	-47,4	-58,3	-76,8

Didžiausi jaunuolynų (II-IV amžiaus klasės medynuose) plotų pokyčiai įvyko eglynuose ir beržynuose, baltalksnynuose ir drebulynuose (1.70. lentelė). Pušų jaunuolynų plotas II–IV a. k. keitėsi: II a. k. sumažėjo apie 10 ha, juos pakeitė eglės ir beržo medynai, o dalis pušynų liko I –oje a. k. Vykdant ugdomuosius kirtimus III ir IV a. k. pušies medynų plotas didėjo, III –oje a. k. 31 ha, o IV-oje a. k. 1 ha. Eglynų plotai mažėjo II-III a. k. (97 ha ir 126 ha) tai nulėmė minkštųjų lapuočių didesnis tūrio prieaugis ir nepakankamas ugdymo kirtimų intensyvumas bei žvėrių ir drėgmės neigiamas poveikis eglės jaunuolynams. Sekančioje IV oje a. k. eglės medynų padidėjo 15 ha, nes atlikus retinimo kirtimus dalyje mišrių minkštųjų lapuočių su egle medynuose, vyraujančia rūšimi tapo eglė. Dėl tokių pat priežasčių beržo ir drebulės medynų plotas didėjo eglės ir uosio medynų sąskaita. Baltalksnynų medynų plotas mažėjo visose trijose amžiaus klasėse, kadangi buvo vykdomi intensyvūs ugdymo kirtimai, o IV-oje a. k. ir pagrindiniai baltalksnio kirtimai. Ąžuolo jaunuolynuose kaita praktiškai nevyko, išskyrus II –oje a. k. 0,5 ha sumažėjimą dėl žvėrių pakenkimų. Uosio medynai dėl šaknų ligų šiose amžiaus klasėse visai išnyko. Juodalksnynų plotai po kelis ha padidėjo visose trijose amžiaus klasėse. Jie vyraujantys tapo užmirkusiose augavietėse kur augo mišrūs eglės

su juodalksniu ir mišrūs beržo su juodalksnių medynai. Bendrai visų medžių rūšių II –oje a. k. padidėjo 29 ha, o III-IV a. k. medynų sumažėjo atitinkamai po 47 ha ir 58 ha ploto. Visose šiose amžiaus klasėse sumažėjimas yra 77 ha, kas praktiškai atitinka IV a. k. baltalksnynų iškirtimą pagrindiniais kirtimais (83 ha). Neigiama rūšių kaita daugiausia pasireiškia II-III a. klasės medynuose.

1.71. I AMŽIAUS KLASĖS JAUNUOLYNŲ VYRAUJANČIŲ MEDŽIŲ RŪŠIŲ PLOTAS (III+IV GRUPĖS)

1.71. lentelė

Metai	Plotas, ha	Medžių rūšių plotai, ha								
		P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kitos
2007	3409	124	2366	12	4	446	221	150	81	5
%	100	3,6	69,4	0,4	0,1	13,1	6,5	4,4	2,4	0,1
2016	2890	60	1593	47	0	741	322	98	28	1
%	100	2,1	55,2	1,6	0	25,6	11,1	3,4	1,0	0

Jaunuolynų (pirmos amžiaus klasės medynų) 2016 m. inventorizuota 519 ha mažiau negu 2007 m. (1.71 lentelė). Jaunuolynų sumažėjo pirmiausiai, dėl per paskutinius kelis metus padidėjusių neplynų atvejinių ir sanitarinių kirtimų apimčių. Po šių kirtimų medynų amžius būna vyresnis negu 10 m. Sumažėjo pušynų ir ypatingai eglynų (64 ha pušynų ir 773 ha eglynų) tai susiję su racionalesniu atkūrimu, panaudojant savaiminį atkūrimą ten kur jis ir turi būti, be to 67 ha vykdytas mišrus atkūrimo būdas, kuriame ateityje formuosis mišrūs medynai su želdytomis medžių rūšimis. Kadangi daug kirtaviečių paliekamos savaiminiam žėlimui, šiuose plotuose atsikūrė minkštieji lapuočiai. Želdinant ąžuolą kirtavietėse ir aikštėse, jam tinkamose augavietėse I-os amžiaus klasės ąžuolynų plotas padidėjo 35 ha. Beržo ir juodalksnio I-os amžiaus klasės medynų plotai padidėjo, kadangi sumažėjo želdomų spygliuočiais plotų, kurie atsikūrė beržynais, o drėgnose augavietės – juodalksniais. Beržynų plotai padidėjo, lyginant su 2007 m. inventorizacija 295 ha, juodalksnynų – 101 ha. Gera tendencija, kad sumažėjo drebulynų – 52 ha, baltalksnynų – 53 ha. Drebulynų ir baltalksnynų mažėjimą nulėmė gera želdinių ir žėlinių priežiūra ir jaunuolynų ugdymai. Uosynų visai neliko dėl šaknų ligų po kurių buvę uosynai atsikūrė kitomis medžių rūšimis.

Dar vaizdžiau matosi medynų plotų kaita pagal amžiaus klases 21 pav. – 25 pav. ir 13-ame priede. I amžiaus klasės pušynų plotas mažėja, kadangi mažiau vykdoma plynų kirtimų ir iškirstose plynose kirtavietėse didesni plotai paliekama savaiminiam žėlimui. Tačiau II ir III a. klasės pušynų plotas yra gerokai didesnis negu prieš dešimtmetį, tai lėmė sėkmingi jaunuolynų ugdymo kirtimai ir prieš dvidešimt metų dideli plotai kirtaviečių atkurti pušimi. Ketvirtoje amžiaus klasėje pušynuose plotų pokyčiai labai maži. Nuo V-VII a. k. pušynų plotas vėl yra sumažėjas palyginus su praėjusia miškotvarka. Tam įtakos turėjo patikslintas medynų amžius dabartinės miškotvarkos ir vyraujančios rūšies pasikeitimas, dėl spartesnio lapuočių tūrio prieaugio ir sanitarinių kirtimų. Pušynų ploto kitimą VIII-X amžiaus klasėse lėmė atrankiniai, sanitariniai kirtimai ir miškotvarkos metu patikslintas pušynų amžius. Pušynų plotai XI-os amžiaus klasės medynų vėl mažėja, o XII amžiaus klasės plotai staigiai padidėja palyginus su praėjusia miškotvarka. Sekančių amžiaus klasių pušynų plotai palyginus nedaug kinta lyginant su buvusia inventorizacija. Žiūrint į pušynų plotų kaitą matosi, kad ateityje turi didėti pagrindinių kirtimų apimtis pušynuose.

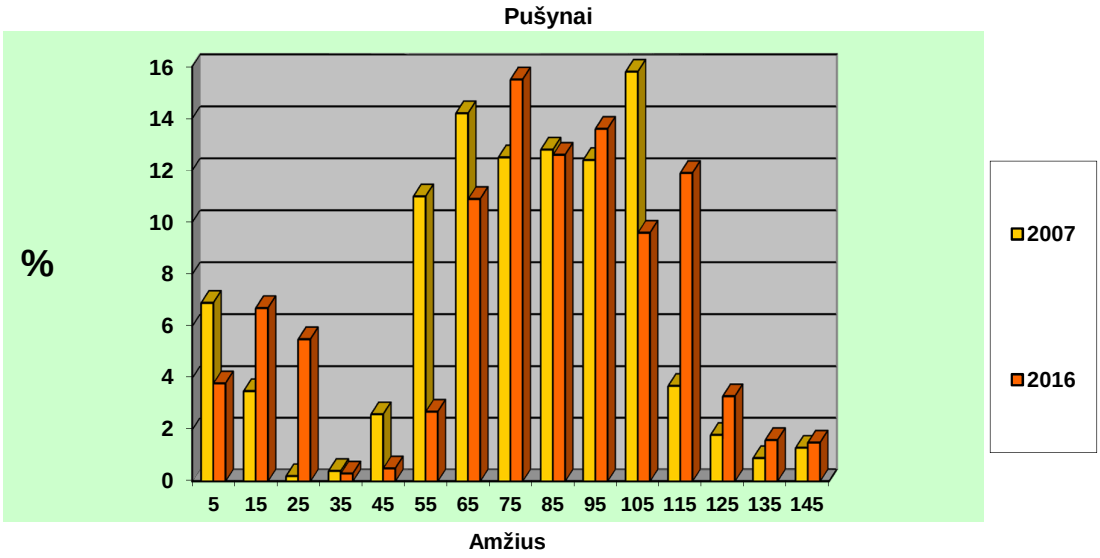

21 pav. Pušies medynų plotų kaita pagal 2007 ir 2016 m. miškotvarką

Eglynų I-amžiaus klasėje plotai lyginant su 2007 m. inventorizacija yra mažesni, tai lėmė sumažėjusios eglės želdinių apimtys. O II-III–oje amžiaus klasėse eglynų didėjo, nes vyko intensyvūs ugdymo kirtimai ir iš minkštųjų lapuočių medynų dalis tapo eglės medynais. Sekančioje IV-oje amžiaus klasėje eglės medynų plotai mažėjo, nes vyko eglės medynų sanitariniai kirtimai ir minkštųjų lapuočių intensyvus augimas, o V-VI- amžiaus klasėse vyko intensyvūs einamieji ir iškirtus lapuočius eglynų plotai didėjo palyginus su praeita miškotvarka. Nuo VII amžiaus klasės ir eglynams senėjant jų plotas palaipsniui mažėja ir skirtumai tarp buvusios ir dabartinės miškotvarkos yra nedideli. Šiose amžiaus klasėse vyksta intensyvūs pagrindiniai kirtimai.

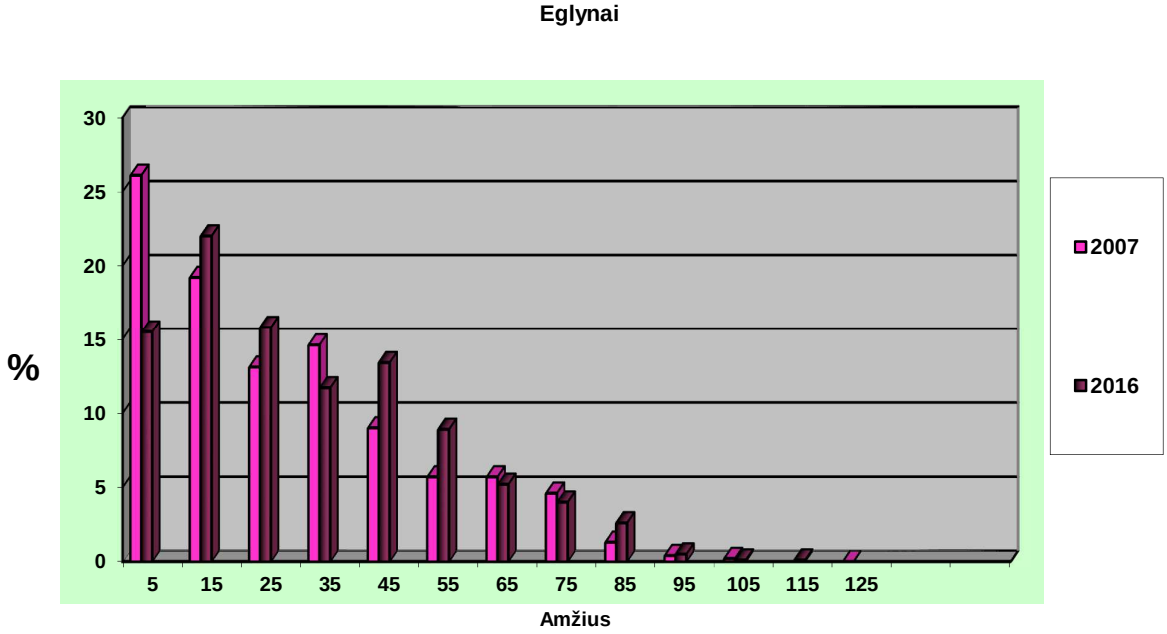

22 pav. Eglės medynų plotų kaita pagal 2007 ir 2016 m. miškotvarką

Kuršėnų regioniniame padalinyje ąžuolynų plotų nėra daug, todėl šios medžių rūšies plotų pasiskirstymas labai netolygus. Ąžuolynų, paskutiniame dešimtmetyje buvo želdinta dideli plotai, todėl pirmoje a. k. šios rūšies buvo inventorizuota beveik dvigubai daugiau negu 2007 m. Plotai II ir III amžiaus klasės taip pat didesni negu buvusios miškotvarkos, kadangi buvo vykdomi intensyvūs ugdomieji kirtimai ir ąžuolynai nebuvo nustelbti minkštųjų lapuočių. Nuo IV iki VII amžiaus klasės ąžuolynų plotai mažėjo, nes dėl daug didesnio minkštųjų lapuočių ir eglės tūrio prieaugio, bei vykdytų sanitarinių kirtimų, ąžuolynuose vyrauti pradėjo kitos medžių rūšys. O VIII–IX-je amžiaus klasėse ąžuolynų plotai didėja tai įtakoja intensyvūs einamieji ir neplyni kirtimai. Vyresnių amžiaus klasėse ąžuolynų Kuršėnų regioniniame padalinyje nėra.

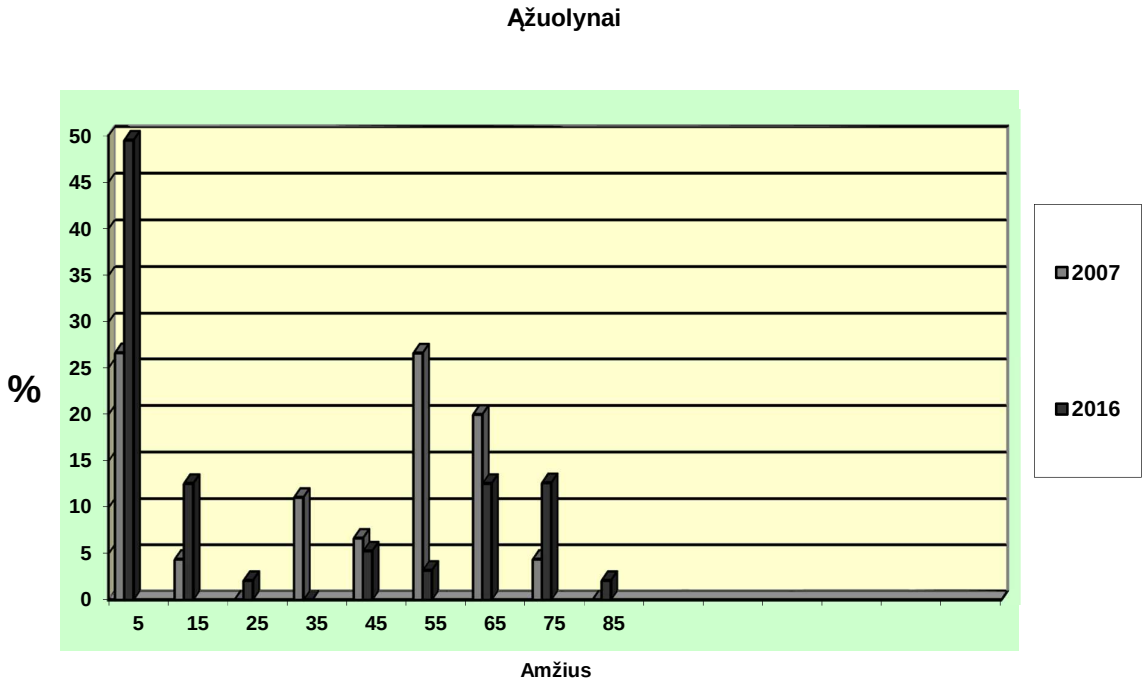

23 pav. Ąžuolo medynų plotų kaita pagal 2007 ir 2016 m. miškotvarką

Beržynų plotai I-III-je amžiaus klasėse yra aiškiai didesni palyginus su praėjusios miškotvarkos šių amžiaus klasių beržynų plotais. Tai pirmiausiai lėmė didesni plotai kirtaviečių paliekamų savaiminiam žėlimui ir per mažas ugdomųjų kirtimų intensyvumas, bei naujai prijungti miškų plotai. Sekančiose keturiose amžiaus klasėse jau beržynų plotai yra mažesni negu 2007 m. inventorizacijos metu buvo nustatyti. Mažėjimą lėmė sėkmingai atliekami einamieji ir vėliau pagrindiniai kirtimai. Nuo VIII–X a. k. beržynų plotai padidėjo lyginant su praėjusia miškotvarka, nes dėl eglės, uosio ir ąžuolo sanitarinių kirtimų šiuose medynuose pradėjo vyrauti beržynai.

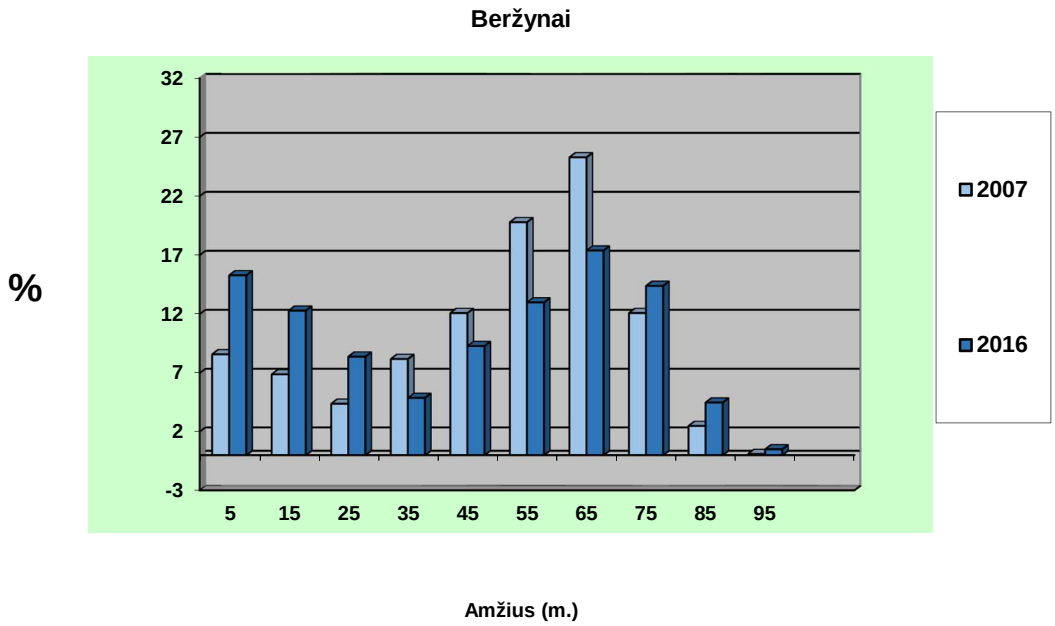

24 pav. Beržo medynų plotų kaita pagal 2007 ir 2016 m. miškotvarką

Juodalksnynų plotas padidėjo I ir II a. klasėse, sekančioje klasėje sumažėjo, IV a. klasės juodalksnynų plotai padidėja, priežastys medynų pokyčių panašios kaip ir beržynų. Nuo V–VII a. klasės juodalksnynų plotas mažesnis negu buvusios miškotvarkos. Juodalksnynams senstant vykdomi pagrindiniai kirtimai ir šių medynų plotai mažėja. Skirtumai tarp dabartinės ir praeitos miškotvarkos juodalksnynų plotų svyruoja, bet nedideliame diapazone. Juodalksnynų ir beržynų medynų kaita pagal amžiaus klases yra labai panašios taip pat ir priežastys pasikeitimų yra beveik vienodos.

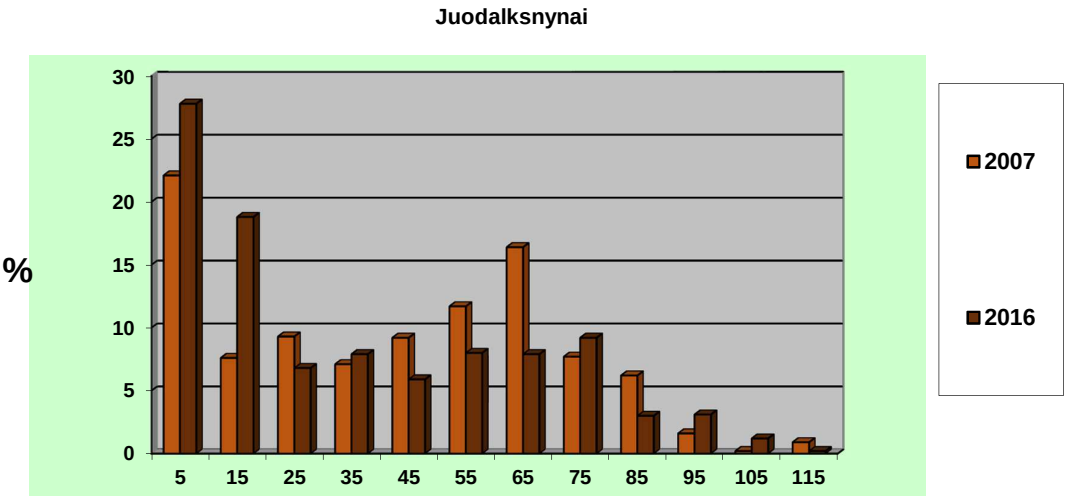

25 pav. Juodalksnio medynų plotų kaita pagal 2007 ir 2016 m. miškotvarką

Pirmoje amžiaus klasėje drebulynų plotas keitėsi nedaug, bet II-III amžiaus klasėje 2016 m. drebulynų plotai gerokai didėjo lyginant su 2007 m. duomenimis, tai lėmė nepakankamas ugdymo kirtimų intensyvumas, uosio medynų džiūvimas po kurio dalyje uosio medynų vyrauti pradėjo

drebulė ir labai spartus drebulės tūrio augimas šiose amžiaus klasėse. Sekančiose keturiose amžiaus klasėse 2016 m. inventorizacija nustatė mažesnius drebulynų plotus. Šiose klasėse drebulynų sumažėjo 706,3 ha. Drebulynai mažėjo regioniniam padaliniui vykdant intensyvius ugdomuosius ir pagrindinius kirtimus. Paskutinėse trijose amžiaus klasėse drebulynų plotai padidėjo146,8 ha. Didžiausią reikšmę turėjo uosio medynų sanitariniai kirtimai, po kurių dalyje buvusių uosynų tapo drebulynais. Bendras drebulės medynų sumažėjimas 457,9 ha yra teigiamas regioninio padalinio veiklos rezultatas

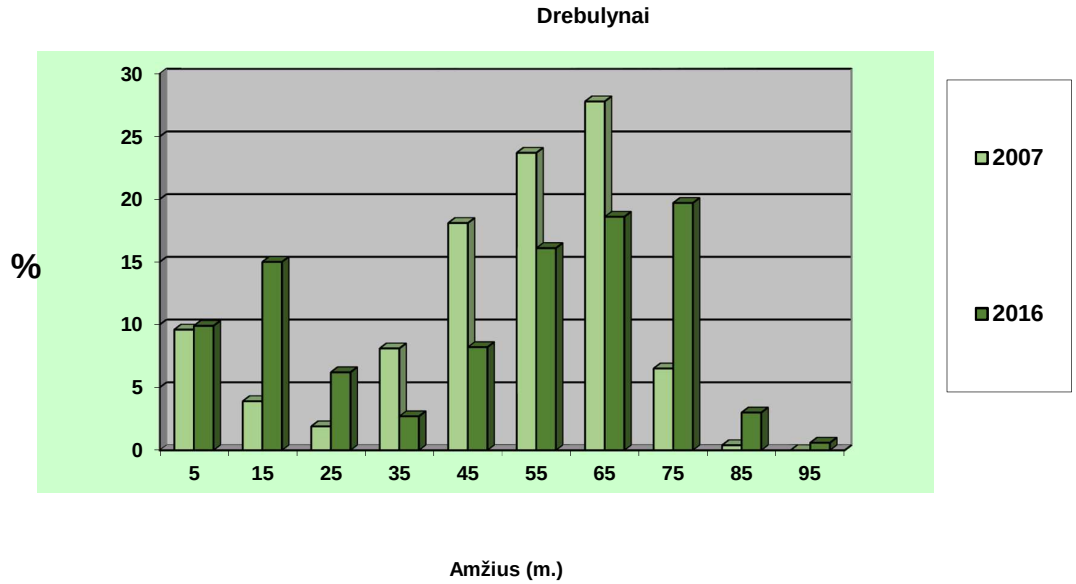

26 pav. Drebulės medynų plotų kaita pagal 2007 ir 2016 m. miškotvarką

Pirmose trijose amžiaus klasėse baltalksnynų plotai 2017 m. gerokai mažesni lyginant su 2007 m. inventorizacija. Dėl želdinių žėlinių priežiūros ir intensyvių ugdymo kirtimų baltalksnynų plotai mažėjo net 245,6 ha, bet sekančiose trijose amžiaus klasėse 2017 m. inventorizacijos metu buvo inventorizuota didesnis baltalksnynų plotas 77,5 ha, bendrai regioniniame padalinyje baltalksnynų plotas mažėjo.

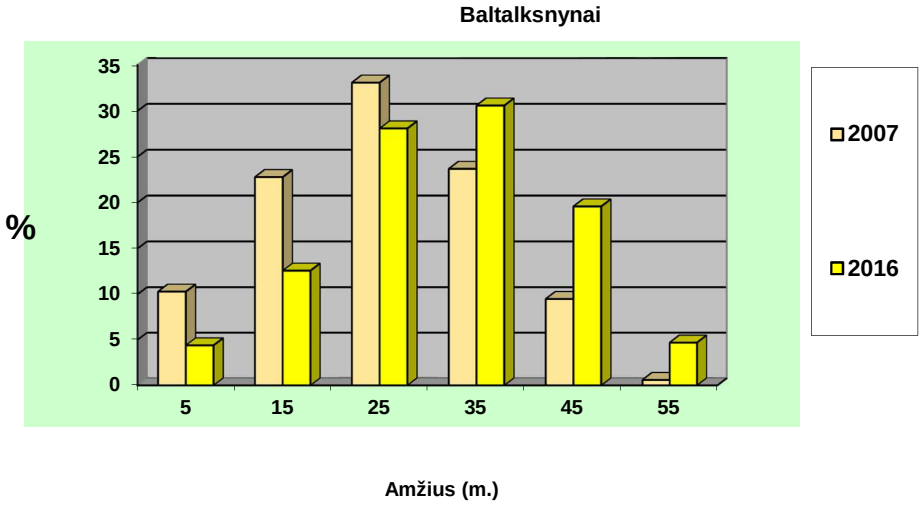

27 pav. Baltalksnio medynų plotų kaita pagal 2007 ir 2016 m. miškotvarką

Kinta ne tik medynų plotų pasiskirstymas pagal vyraujančias medžių rūšis, bet ir medžių tūris pagal vyraujančias medžių rūšis. Per vykmetį bendras tūris Kuršėnų regioniniame padalinyje padidėjo 13,4 % lyginant su praėjusia miškotvarka. Pušynų medienos tūris padidėjo 13,3 %, ąžuolynų – 133,7 %, eglynų tūris padidėjo 46,5 %, juodalksnynų – 17 %, baltalksnynų – 8,3 %. O beržynų tūris sumažėjo – 14,9 %, drebulynų – 9,7 %, o uosynų tūris sumažėjo net 82,6 % dėl sanitariniais kirtimais iškirstų pažeistų uosynų.

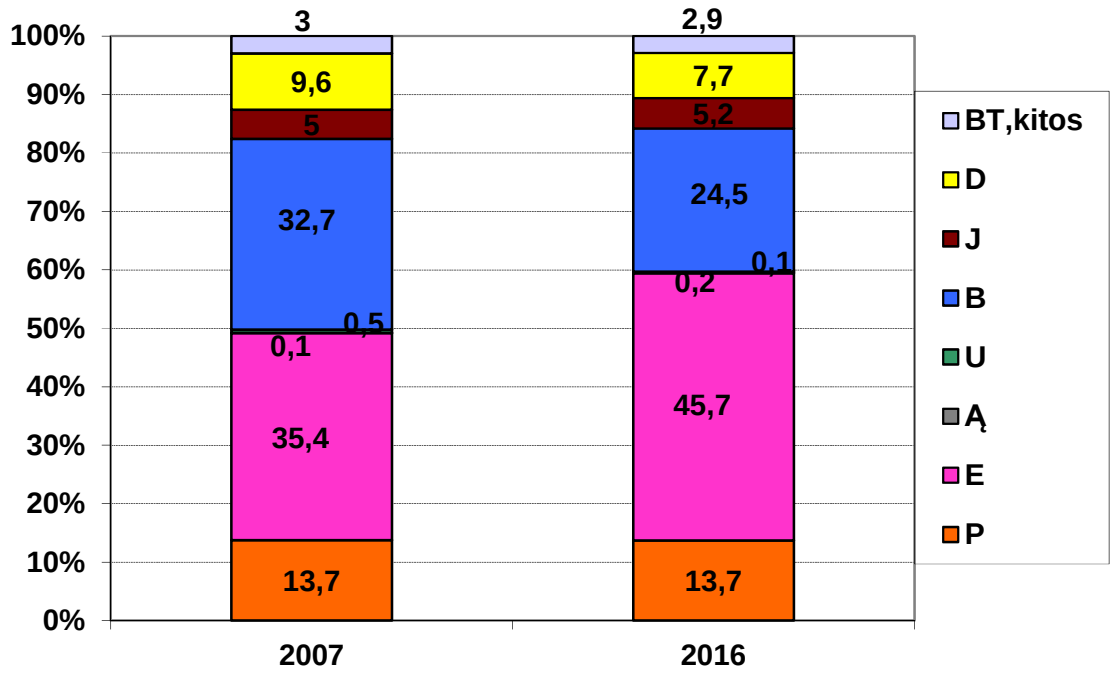

28 pav. Medienos tūrio (%) kaita pagal vyraujančias medžių rūšis 2007–2016 metais

BRANDŽIŲ IR PERBRENDUSIŲ MEDYNŲ PLOTŲ KAITA

Labai svarbus ūkiniu, miško naudojimo požiūriu, yra III-IV miškų grupės brandžių medynų plotas. Analizei 1.72. lentelėje pateikta pribręstančių, brandžių ir perbrendusių medynų plotai pagal dviejų inventorizacijų duomenis ir tarp inventorizaciniu laikotarpiu iškirstas minėtų medynų plotas.

Analizuojant brandžių ir perbrendusių medynų plotų kaitą visi brandūs eksploatacinio fondo medynai buvos suskirstyti į 3 grupes:(1.72)

pirmo penkmečio, pradedant kirtimo amžiumi, medynai, kurie tik ką tampa brandžiais;

pirmų dviejų dešimtmečių minkštųjų lapuočių ir trijų dešimtmečių visų kitų medžių rūšių be pirmojo penkmečio medynai, kurie jau buvo brandūs;

perbrendę medynai, t. y. dvidešimt metų vyresni nei kirtimų amžiaus minkštųjų lapuočių ir trisdešimt metų vyresni kitų medžių rūšių medynai.

1.72. **BRANDŽIŲ MEDYNŲ PLOTŲ KAITA**
(III ir IV miškų grupių eksploatacinis fondas)

1.72. lentelė

Medžių rūšis	Plotas, ha/%, buvusios miškotvarkos				Iškirstas plotas plynai ir paskutiniu atveju ha/%,				Plotas, ha/%, paskutinių miškotvarkos m.				Likę nuo praeitos miškotvarkos brandūs medynai
	Pribręs-tantys	Brandūs II-IV-o penkmečio (VI br. gr.)	Perbrendę	Iš viso	Tapę brandūs I-o penkmečio	Brandūs II-IV-o penkmečio (VI br. gr.)	Perbrendę	Iš viso	Tapę brandūs I-o penkmečio	Brandūs II-IV (VI) penkmečio	Perbrendę	Iš viso	
P	210,9	318,9	23,8	553,6	60,6	83,7	9,4	153,7	77	266,5	29,4	372,9	399,9
%	38,1	57,6	4,3	100	37,5	56,4	6,1	100	20,6	71,5	7,9	100	
E	545,5	576,6	42,8	1164,9	131,6	240,2	10	381,8	247	454,7	18,9	720,6	783,1
%	46,8	49,5	3,7	100	34,5	62,9	2,6	100	34,3	63,1	2,6	100	
U	7,2	0,5		7,7						0,9		0,9	7,7
%	93,5	6,5		100						100		100	
B	1016,6	1956,1	180,1	3152,8	215,5	1025,4	115,3	1356,2	415,7	952,7	202,8	1571,2	1796,6
%	32,2	62,1	5,7	100	15,9	75,6	8,5	100	26,5	60,6	12,9	100	
J	94,3	209,6	53,5	357,4	23	106,9	32,6	162,5	37,0	136,5	44,4	217,9	194,9
%	26,3	58,7	15	100	14,1	65,8	20,1	100	17,0	62,6	20,4	100	
D	100,8	533,7	437,9	1072,4	43,3	336,2	319,8	699,3	27,8	231	429,9	688,7	373,1
%	9,4	49,8	40,8	100	6,2	48,1	45,7	100	4,0	33,6	62,4	100	
Bt	233,8	202,5	4,8	441,1	81,9	97,5	4,2	183,6	93,1	173,7	18,6	285,4	257,5
%	53	45,9	1,1	100	44,6	53,1	2,3	100	32,6	60,9	6,5	100	
Kitos	0,3	1,3		1,6					0,3	1,5		1,8	1,6
%	18,8	81,2		100					16,7	83,3		100	
Iš viso	2209,4	3799,2	742,9	6751,5	555,9	1889,9	491,3	2937,1	897,9	2217,5	744	3859,4	3814,4
%	32,7	56,3	11,0	100	18,9	64,3	16,7	100	23,3	57,5	19,2	100	

Bendras eksploatacinis III-IV miškų grupės brandžių medynų fondas nuo 2007 m. iki 2016 m. sumažėjo 628 ha (buvusios miškotvarkos brandūs + perbrendę – visi brandūs dabartinės miškotvarkos 3799.2+742.9–3859.4=682.7). Pakito eksploatacinio fondo brandžių medynų ploto pasiskirstymas pagal amžių, II-IV-o penkmečių brandžių medynų sumažėjo 1581.7 ha, o perbrendusių medynų plotas padidėjo 1.1 ha. Didžiausia dalį tarp iškirstų medynų sudaro 64,3 % II-IV-o penkmečių brandūs medynai, perbrendę medynai – 16,7 % ir I – o penkmečio medynai sudaro 18,9 %. Perbrendusių medynų per vykmetį iškirsta 491.3 ha. Iškirstų perbrendusių medynų plotas sudarė 66,1 % vykmečio pradžioje buvusių perbrendusių medynų ploto. Perbrendusių medynų praktiškai liko toks pat plotas kaip ir prieš 10 metų (padidėjo 1,1 ha). Perbrendusių medynų padidėjo tik pušynų – 5,6 ha, beržynų – 22,7 ha ir baltalksnynų – 13,8 ha. Šių medynų plotai didėjo dėl kelių priežasčių: dalyje buvusių šių medynų buvo vykdytas I-mas atvejinių kirtimų atvejis, todėl kai kurie jų ir liko perbrendusiais, kita dalis perbrendusių medynų nebuvo iškirsta kadangi tapo ne eksploatacinio fondo medynais, (kertinėmis miško buveinėmis; natūraliai medynų augimo raidai paliktais medynais) bei po uosynų sanitarinių kirtimų didelė dalis šių medynų tapo perbrendusiais baltalksnynais ir beržynais. Dar dalis perbrendusių medynų negalima buvo kirsti dėl šliejimo reikalavimų.

Neigiamai reikia vertinti tai, kad apie 18,9 % pagrindiniais kirtimais iškirstų medynų ploto sudaro tik ką pasiekę kirtimo amžių I-o penkmečio amžiaus grupės brandūs medynai. Ypatingai atkreiptinas dėmesys į pušynus, kuriuose I-o penkmečio amžiaus grupės brandūs iškirsti medynai sudaro 37,5 % brandžių pušynų ploto ir į eglynus, kuriuose I-o penkmečio amžiaus grupės brandūs iškirsti eglynai sudaro 34,5 % iškirstų brandžių eglynų ploto, šie medynai gali būti labiau tausojami ir reikėtų pirmiausiai kirsti perbrendusius ir II-IV-o dešimtmečio brandžius medynus.

Teigiamai reiktų vertinti brandžių drebulynų kirtimus, nes perbrendusių drebulynų buvo kirsta 45,7 % brandžių drebulynų ploto, o tik 6,2 % ploto kirsta I-o dešimtmečio brandžių drebulynų.

Sudėtingiausiai bus iškirsti perbrendusius drebulynus, kurių yra 57,8 % visų perbrendusių medynų ploto ir beržynus, jų yra 27,3 % perbrendusių medynų ploto.

Daugumą kirtimų reikėtų pirmiausiai projektuoti perbrendusiuose ir brandesniuose medynuose tokiu būdu galima pristabdyti perbrendusių medynų kaupimąsi. Vadovaujantis naujomis miško kirtimų taisyklių nuostatomis perbrendusiuose medynuose, dėl šliejimo, biržių ploto ir biržių pločio reikalavimų, projektuojant kirtimus šiuose medynuose, vykmečio pabaigoje tokių medynų turėtų gerokai sumažėti.

Iškirstų biržių atkūrimas ir naujų plotų apželdinimas Kuršėnų regioniniame padalinyje davė gerus rezultatus. Per vykmetį valstybinės reikšmės miškuose įveista 1849,3 ha želdinių. Pagal būklę geri želdiniai užima 74,4 %, patenkinami – 25,3 %, blogi – tik 0,3 %. Žuvę želdiniai tik 0,3 ha. Šį plotą patvenkė bebrai ir jį atkurti kol kas nėra galimybių. Želdintos rūšys vyrauja 99,8 % plote. Sklypų, kuriuose vyrautų atžėlusios lapuočių rūšys yra tik 0,1 % (1,7 ha). Po laja likusių želdinių yra 0,1 % (1,4.ha) Tai rodo, kad Kuršėnų regioninis padalinys pakankamai gerai atlieka želdinių priežiūros darbus. Sklypuose kur vyrauja savaiminės medžių rūšys yra visos galimybės ugdymo kirtimais pagerinti jaunuolynų rūšinę sudėtį.

Jaunuolynų ugdymas kartotas 8,4 %, retinimų 0,9 %, einamųjų kirtimų 3,2 % plote. Kirtimų kokybė yra gera, nepatenkinamai įvertintų tik 0,4 %. Tai rodo ir nemažas tikslinių medžių rūšių kiekis išugdytuose jaunuolynuose ir retinimuose. Pagal 2007 m. projektą nepatenkinamai buvo įvertinta 1 % ugdymo kirtimų, o pagal ugdymo kirtimų rūšis: jaunuolynų ugdymas – 1 %, retinimas – 2 %, einamieji – 0 %. Apimtys ugdomųjų kirtimų padidėjo 1,6 karto lyginant su praeito vykmečio atliktais kirtimais.

MEDIENOS TŪRIO PRIEAUGIS IR JO BALANSAS

Pagal Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos (2010) punktą 38.4.2 tapačioms teritorijoms atskirai I-II ir III-IV grupės miškams sudaromas medienos prieaugio balansas, nustatant iškirstą pagrindiniais ir tarpiniais kirtimais medienos tūrį, sukauptą ateities naudojimui, taip pat prarastą miško auginimo metu t. y. savaime iškritusių ir nepanaudotų medžių tūrį. Pagal sudarytą prieaugio balansą įvertinama praeities ir dabartinės miškų inventorizacijos kokybė, išnagrinėjamos projektuotų ūkinių priemonių nevykdymo arba netinkamo vykdymo pasekmės.

Klasikinė tūrio prieaugio balanso formulė yra

$$Z_m = \Delta_m + M_k + M_o$$

Z_m – bendras prieaugis, m^3/ha
Δ_m – prieaugio kaupimas (tūrio pokytis)
M_k – tūris iškertamas pagrindiniais ir tarpiniais kirtimais
M_o – natūraliai iškrentanti dalis

Sunkiau įvertinti tūrio atkritimą. Sunykusių, nepanaudotų kirtimais medžių tūris sudaro miško auginimo nuostolius.

Nacionalinės inventorizacijos metu (nuo 1998 m.) sukaupta daug duomenų apie prieaugius, iškertamus medienos kiekius, atkrentantį medžių tūrį (panaudotą, nepanaudotą, sunykusį). Duomenys pateikiami šalies mastu ir pagal apskritis (pagal padalinius nepakanka tikslumo).

1.73. BENDROJO MEDŽIŲ TŪRIO PRIEAUGIO BALANSAS VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKUOSE (pagal NMI 1998–2008 m. duomenis)

1.73. lentelė

Tūrio prieaugis ir jo sudėtinės dalys	Tūrio prieaugis, m^3/ha	%
Bendras prieaugis	7,3	100
tūrio pokytis	1,1	15
iškirstas tūris	4,6	63
- iš jo pagrindiniais kirtimais	2,8	38
žuvusių medžių tūris	1,6	22
- iš jo sunaudotas kirtimais	0,3	4
- sunykusi	0,8	11
- nepanaudota	0,5	7

Didžiausia tūrio prieaugio dalis kaupiama pušynuose (45%). Tai susiję su nepakankamu brandžių pušynų kiekiu ir ribotu pagrindiniu naudojimu juose. Šis kaupimas užtikrino pušynų vidutinio tūrio didėjimą. Daugiau nei priauga kasmet buvo kertama drebulynuose (25% daugiau), tai susiję su brandžių ir perbrendusių medynų vyravimu, taip pat daugiau kirsta nei priauga eglynuose (13%) ir uosynuose (67%), dėl žinomų priežasčių. Intensyviai mediena kaupiama baltalksnynuose (25%), medienos naudojimas juose tesudaro tik 40% metinio tūrio prieaugio. Žuvusių medžių tūrio dalis baltalksnynuose artėja prie iškirstos prieaugio dalies. Tai ryškus baltalksnynų degradacijos požymis.

Sukauptas didžiulis brandžios medienos kiekis valstybinės reikšmės miškuose leidžia naudoti 75–80 % ir daugiau bendrojo prieaugio.

Valstybinės reikšmės miškuose per 5 metus dėl savaiminio medžių atkritimo žuvo vidutiniškai 8,6 m^3/ha medžių arba 1,66 m^3 kasmet, iš jų iškirsta apie 27%, sunyko 40% ir sukaupta 33%. Didžiausias žuvusių medžių tūris drebulynuose ir baltalksnynuose.

Atliekant panašią prieaugio naudojimo analizę Kuršėnų regioniniame padalinyje, susiduriama su tokiomis problemomis: padalinio valdomų miškų plotas per vykmetį kito (medynų plotas padidėjo 54 ha), pagal atskiras kirtimo rūšis iškirstos medienos tūrio apskaita nevykdoma, pagal miškų grupes apskaita taip pat nevykdoma, kai kurioms kirtimų rūšims fiksuojamas tik iškirstas likvidinis tūris. Plotas priimtas koks buvo 2016 m. inventorizacijos nustatytas. Pagrindiniai kirtimai paskirstyti grupėmis pagal 2007 m. suprojektuotas apimtis, kuriomis padalinys vadovavosi. Likvidinis tūris pervestas į bendrą tūrį pagal priimtą likvidinės medienos kiekį (miškotvarkos darbų instrukcijos 18 priedas). Likvidinės medienos išeiga šalies mastu 72 %, pagrindiniais kirtimais 83 %.

1.74. **RODIKLIAI PRIEAUGIO BALANSO NUSTATYMUI**

1.74. lentelė

Rodikliai	Iš viso	II grupė	III+IV grupė
Bendras medynų plotas, ha	19971	979,3	18991,7
Bendras tūrio prieaugis, m^3/ha	7,54	6,95	7,57
Bendras tūrio prieaugis, tūkst.m^3	150,58	6,81	143,77
Bendras medienos tūris, tūkst.m^3	3990,41	243,39	3747,02
Bendras medynų tūris 1 m^3/ha 2007 m.	180	197	179
2016 m.	200	249	197
Tūrio pokytis per 10 metų /per metus	20 / 2,0	52 / 5,2	18 / 1,8
Inventorizuotų sausuolių tūris tūkst.m^3	17,48	1,84	15,63
Sausuolių kiekis 1 ha/ m^3	0,88	1,9	0,82
Iškirsta per metus 2007–2016 m. bendras/likvid.	110,25/87,2		
Pagrindiniai kirtimai per metus, tūkst. m^3 bendras/likvid.	77,35/64,20		
Iš 1 ha medynų ploto m^3 bendro/likvid	3,87/3,21		
Ugdomieji kirtimai, tūkst. m^3 bendras/likvid.	20,9/13,4		
Iš 1 ha medynų ploto, m^3 bendras/likvid.	1,05/0,67		
Sanitariniai ir kiti kirtimai m^3 bendras/likvid.	12,0/9,6		
Iš 1 ha medynų ploto, m^3 bendras/likvid.	0,60/0,48		
Iš viso 1 ha medynų ploto, m^3 bendras/likvid.	5,52/4,37		

Pagal pateiktus duomenis sudarytas prieaugio naudojimo balansas Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškams.

1.75. **MEDIENOS PRIEAUGIS IR JO NAUDOJIMAS 2007–2016 M.**

1.75. lentelė

Tūrio prieaugio sudėtinės dalys	Tūrio prieaugis m^3 /ha	Praktiškas %	Teorinis tūrio Prieaugis m^3 /ha	Teorinis %
Bendras prieaugis	**7,54**	**100**	**7,54**	**100**
-tūrio pokytis:	**2,0**	**26,5**	**0,71**	**9,4**
Sukaupta tūrio dalis augimo eigoje	0,71	6,4	0,71	9,4
Tūrio dalis neapskaityta ankstesnėse inventorizacijose	1,29	20,1	0	0
-iškirstas tūris	**5,5**	**73,0**	**5,5**	**73,0**
iš jo pagrindiniais kirtimais	3,9	51,7	3,9	51,7
-žuvusių medžių tūris	**1,68–0,35=1,33**	**17,6**	**1,68–0,35=1,33**	**17,6**
iš jo sunaudotas kirtimais (iškirsta)	(0,35)		(0,35)	
sunykusi	0,57	7,6	0,57	7,6
nepanaudota (likę sausuoliai)	0,76	10,0	0,76	10,0
Viso:	**8,83**	**117,1**	**7,54**	**100**

Medynų tūrio prieaugio panaudojimo apskaitai naudotas 2016 m. miškų inventorizacijos metu nustatytas Kuršėnų regioninio padalinio, patikėjimo teise, valdomų miškų plotas. Likvidinės medienos tūris perskaičiuotas į stiebų su žieve tūrį pagal šiuo metu galiojančius normatyvus. 2007–2016 m. padalinio valdomuose miškuose buvo sunaudota 73 % bendrojo metinio tūrio prieaugio (1.75. lentelė). Iš bendro iškirsto medienos kiekio, apie 51,7 % iškirsta pagrindiniais kirtimais (3,87 m^3/ha stiebų tūrio) kita dalis, tarpiniais miško kirtimais (1,65 m^3/ha stiebų tūrio).Išviso iškirsta 5,52 m^3/ha medienos. Iš priaugančios medienos tūrio žūsta 17,6 %, iš šio kiekio 58,5 % medienos sunyksta. Medienos kaupimą ir jo dydį nulemia ne tik tinkamai vykdoma ūkinė veikla, bei racionalus medienos naudojimas Kuršėnų regioniniame padalinyje. Buvusios miškotvarkos metu, nepakankamai tiksliai nustatyti vidutiniai medynų parametrai (ypač medynų aukštis). Dėl šios priežasties, praėjusioje miškotvarkoje, bendras medynų tūris buvo sumažintas. Padidėjus medynų inventorizacijos tikslumui, bei dėl racionalaus medienos naudojimo, bendras medynų tūrio pokytis 2,0 m^3/ha viršija bendrą medienos prieaugį (0,71). Didžiausias medienos tūrio kaupimas vyksta II grupės miškuose (4,8 m^3/ha), kuriuose vykdoma ūkinė veikla yra neintensyvi. Miškuose kur vykdomi intensyvūs kirtimai, tūrio kaupimas mažėja dėl iškertamo tūrio, III grupės miškuose (0,8 m^3/ha), IV grupės miškuose (1,9 m^3/ha). Šiuos rodiklius nulemia ne tik gerai vykdoma ūkinė veikla bei racionalus medienos naudojimas, bet ir dabartinės miškotvarkos metu tiksliau nustatytas bendras medynų tūris (didesnis apie 13,5 %). Padidėjus medynų inventorizacijos tikslumui bei dėl racionalaus medienos naudojimo, bendras medynų tūrio pokytis 2,0 m^3/ha viršija bendrą medienos prieaugį.

Prieaugio balansą paskaičiuoti pagal miškų grupes nebuvo galimybės, kadangi Kuršėnų regioninis padalinys iškertamą medienos tūrį neišskaidė pagal miškų grupes.

1.4.3. EKONOMINIAI MIŠKO ŪKINĖS VEIKLOS REZULTATAI

EKONOMINIŲ VEIKLOS REZULTATŲ RODIKLIAI

Kadangi šiame skyrelyje bus kalbama apie buvusios VĮ Kuršėnų miškų urėdijos ūkinės veiklos rodiklius, o ne apie Kuršėnų regioninį padalinį, toliau šiame skyrelyje bus minima Kuršėnų miškų urėdija.

VĮ Kuršėnų miškų urėdijos pajamos 2016 metais siekė 3253,7 tūkst. eurų. Urėdija pagal valstybinių miškų plotą yra mažesnė už šalies valstybinių miško įmonių vidurkį, o vidutinis medienos naudojimas yra šiek tiek didesnis už vidutinį naudojimą valstybiniame miško sektoriuje. Didžiausią urėdijos pajamų dalį 2016 m. sudarė pajamos už pagrindinę produkciją - žaliavinę medieną (97,6 %). Šios pajamos urėdijos pajamų struktūroje sudarė santykinai didesnę dalį, lyginant su visų miškų urėdijų vidurkiu, kadangi urėdija neteikia medienos transportavimų paslaugų bei neturi komercinių medžioklės plotų. 2014–2016 metų laikotarpiu urėdijos pajamos keitėsi, priklausomai nuo kirtimų apimčių bei apvaliosios medienos kainų dinamikos.

Urėdijos išlaidos 2016 metais buvo 3111,9 tūkst. eurų. Urėdijos išlaidų struktūra artima viso valstybinio miško sektoriaus išlaidų struktūrai, išskyrus nulines išlaidas transporto paslaugoms bei medžioklių organizavimui. Didžiausią dalį visose išlaidose 2016 m. sudarė parduotos apvaliosios medienos gamybos savikaina – 42,2 %, miško išteklių atkūrimo ir tvarkymo veiklos sąnaudos – 24,7 % bei veiklos mokesčių sąnaudos – 17,4 %.

2014 metais Kuršėnų urėdija gavo 181,7 tūkst. eurų grynojo pelno, 2015 m., kritus medienos kainoms, grynasis pelnas siekė 28,8 tūkst. eurų. 2016 m. grynasis pelnas siekė 119,7 tūkst. eurų, o pajamų pelningumas - 3,7 %.

Miško ūkio intensyvumo rodikliai pagal pajamas, tenkančias vienam hektarui valstybinės reikšmės miškų, yra šiek tiek didesni, nei šalies vidurkis, o pagal darbuotojų skaičių 1000 ha miško – mažesni už šalies vidurkį.

Keičiantis kainoms ir paklausai žaliavinės medienos rinkoje, urėdijos parduodamos medienos vidutinė kaina mažėjo nuo 40,68 Eur/m³ 2014 m. iki 35,77 Eur/m³ 2015 m. ir iki 34,84 Eur/m³ 2016 metais.

Urėdijos kirtimo fondo potencialo panaudojimą atspindi santykis tarp žaliavinės medienos pajamų ir iškirstos medienos nenukirsto miško vertės. 2016 m. šis rodiklis urėdijoje siekė 2,12 ir buvo didesnis už vidutinį sektoriaus rodiklį (1,80).

Urėdijos investicijos į mišką, t. y. miško atkūrimui, priežiūrai ir apsaugai skiriamos lėšos atspindimos miško ūkinės veiklos išlaidomis, tenkančiomis 1 eurui nenukirsto miško vertės. Šis rodiklis 2016 m. valstybiniame šalies miško sektoriuje siekė 0,75 euro, o Kuršėnų miškų urėdijoje – 0,68 Eur, t. y. buvo artimas Lietuvos urėdijų vidurkiui.

Bendras darbuotojų skaičius urėdijoje yra mažesnis už analogiško dydžio urėdijų darbuotojų skaičių, pirmiausiai dėl mažesnio darbininkų skaičiaus. Per 2014–2016 metų laikotarpį darbuotojų skaičius įmonėje praktiškai nesikeitė, tuo tarpu vidutinis darbo užmokestis stabiliai didėjo, 2016 metais nežymiai viršydamas šalies valstybinio miško sektoriaus vidurkį.

1.76. **EKONOMINIŲ VEIKLOS REZULTATŲ RODIKLIAI**

1.76. lentelė

Rodiklis	Mato vnt.	Metai		
		2014	2015	2016
1	2	3	1	2
1 Pajamos, iš viso	**tūkst. Eur**	**3504,6**	**3254,5**	**3253,7**
Iš jų už:				
- apvalią medieną	tūkst. Eur	3417,3	3178,7	3174,0
	%	97,5	97,7	97,6
- nenukirstą mišką	tūkst. Eur	8,7	6,2	5,0
	%	0,2	0,2	0,2
- sėklas ir sodmenis	tūkst. Eur	16,2	10,5	2,7
	%	0,5	0,3	0,1
- antrinę ir šalutinę miško produkciją	tūkst. Eur	55,5	43,0	65,0
	%	1,6	1,3	2,0
- profesionalios medžioklės paslaugas	tūkst. Eur	0,0	0,0	0,0
	%	0,0	0,0	0,0
- transporto (pakrovimo) paslaugas	tūkst. Eur	0,0	0,0	0,0
	%	0,0	0,0	0,0
- kitos pardavimo ir paslaugų pajamos	tūkst. Eur	0,3	0,0	0,0
	%	0,0	0,0	0,0
2. Sąnaudos, iš viso	**tūkst. Eur**	**3341,1**	**3220,6**	**3111,9**
Iš jų:				
- parduotos apvaliosios medienos savikaina	tūkst. Eur	1322,8	1379,1	1311,9
	%	39,6	42,8	42,2
- parduotų sėklų ir sodmenų savikaina	tūkst. Eur	8,7	3,2	1,2
	%	0,3	0,1	0,0
- antrinės ir šalutinės miško produkcijos savikaina	tūkst. Eur	46,3	42,0	40,0
	%	1,4	1,3	1,3
- profesionalios medžioklės paslaugų savikaina	tūkst. Eur	0,0	0,0	0,0
	%	0,0	0,0	0,0
- transporto (pakrovimo) paslaugų savikaina	tūkst. Eur	0,0	0,0	0,0
	%	0,0	0,0	0,0
- kitų prekių ir paslaugų savikaina	tūkst. Eur	0,1	0,0	0,0
	%	0,0	0,0	0,0
- pardavimų sąnaudos	tūkst. Eur	55,7	52,0	51,3
	%	1,7	1,6	1,6
- bendrosios ir administracinės sąnaudos	tūkst. Eur	223,4	262,1	263,2
	%	6,7	8,1	8,5
- veiklos mokesčių sąnaudos	tūkst. Eur	589,4	575,0	542,2
	%	17,6	17,9	17,4
- miško išteklių atkūrimo ir tvarkymo veiklos sąnaudos	tūkst. Eur	918,6	768,8	767,5
	%	27,5	23,9	24,7

Rodiklis	Mato vnt.	Metai		
		2014	2015	2016
- ekologinės ir socialinės veiklos sąnaudos	tūkst. Eur	143,7	109,4	95,0
	%	4,3	3,4	3,1
- kitos veiklos sąnaudos	tūkst. Eur	32,6	29,0	39,6
	%	1,0	0,9	1,3
Iš jų pagal darbų rūšis sąlyginiam produkcijos vienetui:				
- apvaliosios medienos gamybos tiesioginės	Eur/m³	14,9	14,7	14,1
- pardavimo	Eur/m³	0,6	0,6	0,6
- bendrosios ir administracinės	Eur/ha v. r. m. ploto*	10,5	12,4	12,4
- miško išteklių atkūrimo ir tvarkymo veiklos	Eur/ha v. r. m. ploto*	43,3	36,2	36,1
3. Pelningumo rodikliai				
- ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostolis)	tūkst.Eur	181,7	28,8	119,7
- grynasis pelningumas (pelnas/pajamos)	%	5,2	0,9	3,7
- pelningumas 1 darbuotojui	tūkst.Eur/vnt.	3,3	0,5	2,2
4. Miško ūkio intensyvumo rodikliai				
- pajamos 1 ha	Eur/ha	165,1	153,4	153,1
- darbuotojų skaičius 1000 ha	vnt/1000ha	2,6	2,6	2,6
5. Veiklos efektyvumo rodikliai				
- vidutinė apvaliosios medienos pardavimo kaina	Eur/m³	40,68	35,77	34,84
- pajamos 1 darbuotojui	tūkst.Eur	63,7	58,1	59,2
- žaliavinės medienos ir nenukirsto miško pajamos 1 Eur nenukirsto miško vertės	Eur	2,28	2,31	2,12
- miško ūkinės veiklos išlaidos 1 Eur nenukirsto miško vertės	Eur	0,80	0,75	0,68
6. Socialiniai rodikliai				
- vidutinis darbuotojų skaičius	vnt.	55	56	55
- iš jų darbininkų	vnt.	14	15	15
- vidutinis darbo užmokestis	Eur/mėn.	869	880	893
- iš jų darbininkų	Eur/mėn.	524	544	579

* - 1 hektarui valstybinės reikšmės miškų ploto.

1.4.4. MIŠKOTVARKOS PROJEKTO VYKDYMO ĮVERTINIMAS

Miškotvarkos projekte pateikta 2007 m. miškotvarkos suprojektuotų ūkinių priemonių apimtis 2007–2016 metams, jos įvykdymas, analizė ir įvertinimas. Taip pat panaudoti 1992 m. miškotvarkų duomenys, miškų urėdijos ūkinės veiklos ataskaitos. Valstybinių miškų plotas kito. Todėl už ilgesnį laikotarpį analizei naudoti sąlyginiai dydžiai, daugiau dėmesio skiriant paskutinio vykmečio (2007–2016 m.) duomenų analizei, ją atliekant 21515 ha miško žemės plote. Išvados suformuluotos remiantis daugiausia valstybinės reikšmės miškų rodiklių analize, o atskirais atvejais apimant ir visus miškus (miško apsauga, medžioklės ūkis).

Buvo inventorizuota 2007 m. 36970 ha bendro miškų ploto, iš jų valstybinės reikšmės regioninio padalinio valdomų – 21170 ha miškų, medynų plotas – 19917 ha ir miško žemės 20717 ha.

Miško plotų kaita. Nuo 2007 metų miškotvarkos iki 2016 m. bendras Kuršėnų padalinio plotas(37394 ha) padidėjo apie 424 ha. Valstybinės reikšmės miškų plotas tapo 21800 ha.(630 ha didesnis negu 2007 m.). Padidėjimą lėmė, naujai primatuoti ir inventorizuoti plotai ir žemė, skirta miškui įveisti. Miško žemė padidėjo 798 ha, medynų plotas padidėjo 54 ha, tai lėmė, kad apie 50 ha kitų miško žemių tapo medynais ir nauji kadastriniai matavimai patikslino padalinio ribas.

Medynų rūšinės sudėties kaita. Spygliuočių medynų plotas 2016 m padidėjo 1121,2 ha, bet pušynų sumažėjo 80,8 ha, o eglynų padidėjo 1202 ha. Eglynų plotai didėjo dėl plynų kirtaviečių atkūrimo egle, po didesnių apimčių neplynų kirtimų, po kurių dažniausiai susiformuoja eglynai, taip pat atkuriant egle, žemes skirtas miškui įveisti ir sėkmingai vykdant ugdymo kirtimus, po kurių buvusiuose minkštųjų lapuočių medynuose eglė tapo vyraujančia rūšimi. Pušynų plotai sumažėjo dėl didelių apimčių atvejinių kirtimų, po kurių atsikūrė eglynai ir dalyje jaunuolynų dėl rūšių kaitos vyrauti pradėjo kitų rūšių medynai. Padidėjo plotų atkurtų savaiminiu žėlimu, ko pasėkoje padidėjo minkštųjų lapuočių plotai, dalyje šių plotų reikėjo taikyti mišrų atkūrimo būdą, dėl ko nemažėtų ženkliai spygliuočių plotai. Ąžuolynų plotai padidėjo – 50 ha dėka kirtaviečių, atkurtų ąžuolu. Uosynuose, dėl šaknų ligų ir vykdytų sanitarinių kirtimų vyraujančiomis medžių rūšimis tapo kitos medžių rūšys, todėl uosynų sumažėjo 82 ha. Beržynų plotas sumažėjo 605 ha, dėl juodalksnio savaiminio žėlimo ir želdinimo drėgnose augavietėse didėjo juodalksnynų plotai ir mažėjo beržynų plotai. Vykdant intensyvius ugdymo ir atvejinius kirtimus beržą keitė eglynai. Prieš tai paminėti veiksniai lėmė juodalksnynų padidėjimą 196 ha. Drebulynų ir baltalksnynų plotas sumažėjo atitinkamai 459 ha ir 168 ha, juos pakeitė eglės juodalksnio ir beržo medynai ir dalyje kirtaviečių buvo atkurtas ąžuolas, eglė, o vykdant ugdymo ir atvejinius kirtimus drebulę keitė kitos medžių rūšys. Kuršėnų regioninio padalinio miškų rodikliai per praėjusį vykmetį labai pagerėjo.

Visais laikotarpiais miško naudojimas buvo intensyvus. Iš 1 ha mišku apaugusio ploto faktiškai buvo iškirsta likvidinio tūrio: 1992 – tikslių duomenų nėra (projektuota 4,9 m^3.) 2007–4,2 m^3 (buvo suprojektuota 4,9 m^3) 2016 m. – 4,4 m^3 (projektuota). Neiškertant viso prieaugio, vyksta tolygus medienos tūrio kaupimas, ypač II grupės miškuose.

2007 m. miškotvarka miškų urėdijoje suprojektavo kirtimo apimtis neviršijančias metinį bendrąjį medienos prieaugį (88 %.) iš 1 ha iškertant po 5,8 ktm bendro arba 4,9 ktm likvidinio tūrio (pagrindiniais – 3,8 ktm.). 4 grupės miškuose naudojimas iš 1 ha bendrojo prieaugio naudojimo procentas yra 90 %, 3 grupės miškuose – 89 %, o 2-os grupės miškuose tik 25 %.

Vidutiniškai per metus Kuršėnų regioninis padalinys pagrindiniais kirtimais kirto 333,9 ha ploto ir 64,2 tūkst. m^3. medienos. Kadangi per vykmetį buvo vykdyta daugiau sanitarinių plynų ir rinktinų kirtimų, negu projektuota, Kuršėnų regioninis padalinys iškirto didesnį plotą pagrindiniais kirtimais, bet kirto tūrio mažiau (11,6 %), nes sanitariniais kirtimais kirsti medynai buvo žymiai mažesnio skalsumo ir tūrio, be to buvo kertama ir didesnis plotas neplynais kirtimais, kurių iškertamas tūris yra mažesnis negu plynuose kirtimuose.

Projektuotos metinės ugdomųjų kirtimų apimtys pagal visus kirtimo būdus buvo vykdytos sekančiai: pagal plotą, jaunuolynų ugdymas vykdytas – 88 %, retinimai – 98,2 %, einamieji – 120 %, pagal tūrį atitinkamai, 20 %, 113,6 %, 126,1 %.

Sanitarinių kirtimų apimtys ne buvo įvykdytos 18 %. Kitų kirtimų ir papildomo pagrindinio kirtimo projektuota norma buvo viršyta 440 %.

Bendra metinė kirtimų apimtis pagal tūrį įvykdyta 91,9 %.

Esama medynų amžiaus struktūra III – IV miškų grupių medynuose nepalanki tolydiniam medienos naudojimui. Šių grupių miškuose pagal plotą jaunuolynai užima 49 % visų medynų ploto. Pusamžių medynų yra 22 %, pribręstančių – 8 % ir brandžių bei perbrendusių medynų ploto – 21 %, perbrendusių medynų III ir IV grupių miškuose yra 4,2 % nuo bendro medynų ploto. Iš visų brandžių medynų 19,3 % yra perbrendę. Brandžių medynų plotas III ir IV miškų grupių miškuose per vykmetį sumažėjo 683 ha. (III- 9 ha, IV- 674 ha) Perbrendusių medynų padidėjo tik 1 ha.

Medynų tūriai viename hektare III ir IV miškų grupės miškuose padidėjo, 18 m³. Brandžių medynų tūris yra vienas iš svarbesnių miškininkavimo kokybės rodiklių. Brandžių medynų tūriai viename hektare, abiejose miškų grupėse, vidutiniškai padidėjo 25 m³, labiausiai tūriai padidėjo P – 58 m³ – J – 37 m³, D - 41 m³, o sumažėjo tūriai tik Bt – 5 m³.

Miško atkūrimas.. Per vykmetį (2007–2016) plynai iškirsta 2751,6 ha medynų. Želdinta 51,6 % kirtaviečių, savaime atžėlė 28,1 %, dar neatkurtos kirtavietės sudaro 20,3 % ploto. Neapaugusiame mišku plote atkurta ir įveista 1849,3 ha želdinių. Pagal būklę geri želdiniai sudaro 74,4 %, patenkinami – 25,3 %, blogų ir žuvusių želdinių tik 0,3 ha. Dar 4,2 ha želdinių yra 0,3-0,4 skalsumo, kuriuos reikėtų pakartotinai želdinti. 2006 m. gerų želdinių buvo 45,8 % ir patenkinamų – 52,7 %, blogų ir žuvusių želdinių 1,5 ha. Želdinimo darbų kokybė, palyginus su ankstesniu dešimtmečiu yra tikrai geresnė. Paliktose želti kirtavietėse vyrauja žėlimas beržais – 67,6 %, juodalksniais – 18,5 %, drebulėmis – 8, % spygliuočiais – 3,9 %. Atžėlę jaunuolynai yra mišrūs, ugdymo kirtimais galima formuoti tikslinių medžių rūšių medynus. Netoleruotina, kad 8,0 % plynų kirtaviečių želia drebule.

Gerinant poilsiavimo sąlygas miškuose regioninio padalinio pastangomis įrengta per 21 įvairios paskirties rekreacijos objektų (11 poilsiavietės, 7 atokvėpio vietos, 1 pėsčiųjų rekreacinis takas 1 apžvalgos aikštelė ir 1 rekreacinis kompleksas.). Objektai visuomenės intensyviai naudojami, todėl dalis susidėvėję, reikalingi priežiūros ir remonto darbai. Geriausiai rekreacinė infrastruktūra išvystyta Gulbinų ir Gedinčių girininkijose.

Padalinio teritorijoje visų inventorizuotų miškų pirmos degamumo klasės yra 26 % valstybinės reikšmės miškuose pavojus kilti gaisrams truputį didesnis – 38 % pirmos degamumo klasės miškų, antros – 27 % ir trečios – 35 %.

Valstybinės reikšmės miškuose vyrauja trijų degamumo klasių miškai, pirmos klasės degamumo miškų Kuršėnų regioniniame padalinyje yra nemaži plotai (8832,2 ha). Aukščiausias degamumas yra Gulbinų (1,8 klasė) ir Ilgšilio, Paežerių ir Šaukėnų girininkijose (1,9 klasė), Gedinčių girininkijoje (2,0 klasė), mažiausia degamumo klasė Tryškių (2,2 klasė) ir Pažiužmėlių girininkijoje (2,1 klasė).

Sanitarinė būklė Kuršėnų regioniniame padalinyje gana gera, laiku likvidavus vėjavartas bei pradėjusius džiūti eglynus 2016 m. įvairių faktorių pažeistų židinių liko tik 15 ha. Dėl gaisrų padarytų pažeidimų medynų nežuvo. Didelių ligų židinių ar kenkėjų invazijų 2016 metais praktiškai neliko

Kuršėnų regioninio padalinio miškuose elninių žvėrių populiacija per pastaruosius aštuonerius metus pastoviai augo. Briedžių populiacija per šį laikotarpį padidėjo 3,3 karto, tauriųjų elnių 1,9 karto. Stirnų gausa per šį laikotarpį mažėjo iki 2014 metų, bet 2017 metais pasiekė 2010 metų lygi. Danielių populiacija nuolatos auga, tačiau jų populiacija nėra tolygiai išsidėsčiusi regioninio padalinio teritorijoje, todėl tarprūšinė konkurencija su kitais elniniais žvėrimis yra, tik jų koncentruotose teritorijose. 2010–2013 metų medžioklės sezonuose, šernų populiacija nežymiai didėjo, o nuo 2013–2014 metų medžioklės sezono, pastebimas ženklus šernų populiacijos sumažėjimas.

Valstybinės reikšmės miškuose elniniai žvėrys nukandžioja pušų, eglių, ūglius. I ir II amžiaus klasių medynų plotas, kuriame šis pažeidimas galimas, sudaro 153,3 ha. Daugiausia nukandžiota

drebulės, pušies ir eglės ūglių. Paskutinių metų pažeidimų yra 21,8 ha. Briedžiai ir taurieji elniai žievę laupo dažniausiai III–V amžiaus klasės medynuose (pušynus I-II amžiaus klasės). Daugiausia pažeista eglės medynų 95 % nuo pažeidžiamų medynų ploto. Bendras pažeistas plotas valstybinės reikšmės miškuose 212,1 ha. Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose bebrai patvenkė 36,2 ha medynų, o iš jų žuvę medynai – 19,2 ha. Medienos nuostoliai patvenktuose medynuose, kurie dar nėra žuvę – 443 m^3.

Kasmetinis sertifikavimo auditas atliktas 2015 m. birželio 30 d. Iškelti koregavimo veiksmų reikalavimai (KVR) įvykdyti nustatytu laiku. FSC prekinių ženklų **sertifikato kodas NC-FM/COC – 012415.**. Sertifikatas galioja nuo 29 balandžio 2014 m. iki 28 balandžio 2019 m. . Sertifikavimo darbus atliko Danijos bendrovė NEPCon.

Auditoriai padalinio ūkinę veiklą įvertino teigiamai. Miškų sertifikavimo tikslas – atsakingas miškų ūkio tvarkymas ir garantas, kad ūkininkaujama pagal tarptautinius reikalavimus – išsaugojant ir gausinant miško išteklius visuotinai pripažintais tvaraus (darnaus) miškų ūkio principais, subalansuojant ekonomines, ekologines ir socialines miškų funkcijas. Pagal miškų tvarumo rodiklius, Kuršėnų regioniniame padalinyje, miškai yra našūs, stabilios būklės, vyrauja savaiminiai, gryni ir mišrūs medynai, gausu biologinės įvairovės elementų.

2. PROJEKTINĖ DALIS

2.1. PROJEKTAVIMO PAGRINDAS IR UŽDUOTIS

Miškotvarkinio projektavimo pagrindą suteikia inventorizacijos duomenys apie miško sklypus, miškų grupes ir pogrupius, augavietes, praėjusio vykmečio darbų rezultatus, taip pat miškininkystės normatyvai, valstybinės miškų politikos ir bendrosios ūkio plėtros regione reikalavimai, vietinių miškininkų siūlymai.

Ūkinės veiklos projektavimas vykdytas vadovaujantis LR miškų įstatymu, priimtu LR Seimo 1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671, LR Saugomų teritorijų įstatymu priimtu LR Seimo 1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301, LR medžioklės įstatymu priimtu LR Seimo 2002 m. birželio 20 d. Nr. IX-966, LR Vyriausybės patvirtintomis Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis priimtomis 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu priimtu LR seimo 1994 m. gruodžio 22 d. Nr. I-733, bei Miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklėmis priimtomis LR Vyriausybės 1995 m. balandžio 7 d. nutarimu Nr. 500. Kitais LR aplinkos ministro patvirtintais, ūkinę veiklą reglamentuojančiais dokumentais: Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, patvirtinta 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1–362 „Dėl Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodikos patvirtinimo“, Miško kirtimų taisyklėmis patvirtintomis 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1–79, „ Dėl miško kirtimo taisyklių patvirtinimo “, Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatais patvirtintais 2008 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. D1–199, Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis patvirtintomis 2007 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. D1–204 ir Nacionaline miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programa, priimta LR Vyriausybės 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 569, bei kitais dokumentais ir normatyvais.

Miškotvarkos projektiniai sprendiniai įgalina vykdyti įvairios trukmės miško ūkinės veiklos planavimą: trumpalaikį (iki 5 metų), vidutinės trukmės (10 metų) bei ilgalaikį (20–30 metų).

Trumpalaikiam (5 metai) arba operatyviam planavimui (1–2 metai) naudojami ūkinių darbų žinialapiai, darbų eiliškumas, biržių kirtimo metai, nepertraukiamos miškų apskaitos duomenys.

Vidutinės trukmės planavimui – visi miškotvarkos sprendiniai projekto galiojimo laikotarpyje (10 metų), bei numatomi priimti sprendiniai (pagrindinių kirtimų norma, biržių išdėstymas antram penkmečiui), kiti galimi pakeitimai atlikus valstybinę projekto priežiūrą, vykdant nepertraukiamą miškų apskaitą.

Ilgalaikiam planavimui – apskaičiuota pagrindinių kirtimų norma keliems dešimtmečiams, miško rodiklių pokyčių prognozė, saugomų teritorijų tinklo vystymo, biologinės įvairovės strategija ir kt. dokumentai.

Projektavimo tikslas yra parengti ir pagrįsti sprendimus dėl ilgalaikių valdos tikslų, kurie turi laiduoti visų miško funkcijų užtikrinimą bei tvarų ir subalansuotą miškų ūkį. Svarbiausi ilgalaikiai tikslai miško valdos mastu – optimalios miško funkcinės struktūros, miško rūšinės sudėties, miško amžiaus struktūros ir erdvinės struktūros palaikymas.

Projektavimo uždaviniai yra nustatyti valdos išteklių naudojimo ir gerinimo apimtis pagal rūšis, laiką, vietą ir projektavimo vienetų lygį apibrėžtu tikslumu.

Projektavimo vienetai yra taksacinis sklypas, poūkis ir miško valda.

Taksacinio sklypo lygmenyje priimti šie sprendiniai – pagrindinių kirtimų būdas; miško atkūrimo būdas ir tikslinės medžių rūšys, ugdymo kirtimų rūšis, intensyvumas, iškertamas medienos

kiekis, eiliškumas; sanitariniai kirtimai, poilsinių sąlygų gerinimas (kraštovaizdžio formavimas, rekreaciniai želdiniai), Medžioklėtvarka (biotechniniai kirtimai, įrenginiai, pašarų laukeliai ir kt.), biologinės įvairovės išsaugojimo ir gausinimo priemonės, objektų pažymėjimas miškotvarkos medžiagoje, kitos ūkinės veiklos projektavimas ir vykdymas pagal priimtus normatyvus, rekomendacijas ir technologijas.

Poūkio lygmenyje priimti sprendiniai – pagrindinių kirtimų amžiai, amžiaus klasių lentelės, medynų amžiaus klasių ir brandumo grupių plotų nuokrypiai nuo normalių, pagrindinių kirtimų norma, ugdymo kirtimų norma, medynų vidutiniai taksaciniai rodikliai.

Valdos lygmenyje priimti sprendiniai – visų kirtimų metinė apimtis, kirtimų intensyvumą apibūdinantys rodikliai (valdoje ir pagal miškų grupes), pagrindinių kirtimų išdėstymas teritorijoje, biržių sekų formavimas, miško atkūrimo norma, miško sėklinės bazės plėtra, miškų priešgaisrinė apsauga (degumo klasė nustatoma sklypo (ar kvartalo) lygmenyje), medžioklėtvarkos sprendiniai (faunos apskaita, esama ir leistina talpa, želdinių apsaugos priemonės ir kt.), nemedieninių produktų ruoša (galimybės), socialinės miško funkcijos stiprinimas (specialios ūkinės priemonės rekreaciniuose miškuose), biologinės įvairovės išsaugojimo ir gausinimo priemonės.

Projektavimas suderina ūkinės veiklos intensyvumą su vyraujančia miško funkcija projektavimo vienete, todėl, projektuojant miško auginimo, naudojimo ir gerinimo priemones, atsižvelgta į valdos teritorijoje esančias saugomas teritorijas ir jų paskirtį, biologinės įvairovės apsaugos reikalavimus, kertinių buveinių inventorizacijos duomenis, inventorizacijos metu nustatytas retų bei nykstančių augalų ir gyvūnų radavietes bei buveines, vietinės bendruomenės interesus. Ilgalaikiai valdos ūkio tikslai turi laiduoti visų miško funkcijų užtikrinimą bei tvarų ir subalansuotą miškų ūkį.

2.2. KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO MIŠKŲ SUSKIRSTYMAS PAGAL TIKSLINĘ FUNKCINĘ PASKIRTĮ

Miško funkcinė struktūra nustatoma pagal valdoje išskiriamų miško grupių ir pogrupių plotus daugiatiksliam ūkiui organizuoti. Vyraujančios miško funkcijos tampa ilgalaikiais ūkio tikslais ir turi būti plėtojamos, užtikrinant jų tvarų ir visuomenę tenkinantį naudojimą. Miško funkcinė struktūra turi būti optimizuota pagal miškų tvarkymo schemos sprendinius.

Tikslinė miško rūšinė sudėtis nustatoma, derinant našumą, augavietėms nustatytas tikslines medžių rūšis, valdoje plėtojamas miško funkcijas, medienos rinkos poreikius bei biologinės įvairovės reikalavimus. Tikslinė amžiaus struktūra nustatoma plynų kirtimų ūkio formos miškuose, vadovaujantis Aplinkos ministerijos patvirtintais kirtimo amžiais. Įvertinamas poūkių amžiaus klasių realių plotų nuokrypis nuo normalių (idealių).

Miško erdvinė struktūra yra formuojama priklausomai nuo atitinkamoje ploto dalyje vyraujančios funkcijos (miškų grupės). Medienai auginti skirtuose (IV miškų grupė) ir apsauginiuose (III miškų grupė) miškų masyvuose siekiama ≥ 95 % jų miškingumo, formuojami našūs, maksimalaus skalsumo medynai. Plynų kirtimų ūkio formos miške gali būti formuojamos medynų sekos. Pirmosios grupės miškuose erdvinė struktūra nereguliuojama.

Miškininkavimo ir miško išteklių naudojimo pagrindas yra miškų suskirstymas miškų grupėmis ir tikslinės paskirties miškų pogrupiais. Miškai suskirstyti į grupes ir pogrupius vadovaujantis LRV nustatyta tvarka ir normatyvais. Detaliau miškų grupės pateiktos 1-me skyriuje.

Atsižvelgiant į miškų priskyrimą miškų grupėms, nustatyti šie ūkininkavimo tikslai:

- **I** grupės miškams – išsaugoti natūralias miško ekosistemas;
- **IIA** grupės miškams – išsaugoti arba atkurti miško ekosistemas ar atskirus jų komponentus.;
- **IIB** grupės miškams – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką;
- **III** grupės miškams – formuoti produktyvius medynus, galinčius atlikti dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas;
- **IVA** grupės miškams – laikantis aplinkosaugos reikalavimų, formuoti produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekti medieną;
- **IVB** grupės miškams – greičiau išauginti kuo daugiau medienos. Tai yra miškai, kuriuose taikant spartaus auginimo technologijas auginami greitai augančių medžių rūšių medynai, kurių kirtimo amžius turi būti ne mažesnis kaip 15 metų

Miško ūkinės priemonės projektuotos vadovaujantis miškų priskyrimu grupėms ir pogrupiams planais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 28 d. įsakymu Nr. 265 ir LRV 2017 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 5 Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 21 d. nutarimo Nr. 1651 ,,Dėl Klaipėdos, Marijampolės, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos ir Vilniaus apskričių miškų priskyrimo miškų grupėms‘‘ pakeitimo ir patvirtino minėtų apskričių rajonų savivaldybių miškų priskyrimo miškų grupėms, naujus sąrašus.

Miškotvarkai įvertinus miško sklypus, kuriems nustatytas miškų pogrupis neatitinka Vyriausybės parvirtintus normatyvus, parengtas projektuojamų miškų grupių ir pogrupių žemėlapis. Miškų grupės įsigalios tik Vyriausybei patvirtinus pakeitimus miškų grupių schemoje.

2.3. MEDIENOS RUOŠA

2.3.1. PAGRINDINIAI MIŠKO KIRTIMAI

2.1. MINIMALŪS MEDYNŲ PAGRINDINIŲ KIRTIMŲ IR GAMTINĖS BRANDOS AMŽIAI*

2.1. lentelė

Vyraujančios medžių rūšys**	IV A grupės miškai	III grupės miškai	II miškų grupė	
			atrankiniam būdui***	Atvejiniam būdui (gamtinė branda)
Pušis, maumedis, uosis, klevas guobiniai	101	111	111	171
Eglė	71	81	81	121
Ąžuolas	121	141	141	201
Beržas, juodalksnis	61	61	61	91
Liepa, skroblas	61	71	71	91
Drebulė	41	41	61	81
Baltalksnis, blindė, gluosnis	31	31	31	51

*Pastaba:*Sėklinių miško medžių plantacijų kirtimo amžių nustato Valstybinė miškų tarnyba. Privačiuose III IVA grupės medynuose, kuriuose baltalksniai, drebulės, gluosniai ir (ar) blindės sudaro 76 procentus ir daugiau pirmojo ardo medynų tūrio, pagrindinius miško kirtimus galima vykdyti nesulaukus minimalaus pagrindinių miško kirtimų amžiaus.*

***Nevietinių (išskyrus maumedį ir buką), svetimžemių, invazinių medžių rūšių kirtimo amžius neribojama*

IIA miškų grupėje leidžiama vykdyti tik grupinius atrankinius pagrindinius kirtimus laikantis Taisyklių 42 punkte nurodytų reikalavimų.

Pagrindinių kirtimų normai apskaičiuoti III ir IV grupių miškuose taikomi kirtimo amžiai, o II grupės miškuose vykdomiems neplyniems pagrindiniams kirtimams – gamtinės brandos amžiai, kurie nurodyti Miško kirtimų taisyklėse (2.1. lentelė).

Pagrindinių kirtimų norma apskaičiuota pagal aplinkos ministro 2008-07-02 įsakymu Nr. D1–362 patvirtintą metodiką. Skaičiuojant kirtimų normą amžiaus klasių metodu (III grupės – apsauginiams ir IV grupės – ūkiniams miškams), naudotas OPTINA matematinis modelis. Ploto norma skaičiuojama dviem dešimtmečiams. Ploto norma skaičiuojama plyno kirtimo ploto ekvivalentu, atitinkančiu medynų plotui su vidutiniu medžių stiebų tūriu nagrinėjamai miško valdai. Tūrio norma apskaičiuojama ploto normą sudauginus iš kirstinų medynų, kirstinų medžių likvidinės (prekinės) medienos tūrio 1 ha. Moduliu papildomai apskaičiuotos tradicinės biržės: brandos ir tolygaus naudojimo, kurios naudotos palyginimui ir, reikalui esant, modelio optina kirtimo normos korekcijai.

Skaičiuojant kirtimų normą II grupės (apsauginiams ir rekreaciniams) miškams, kirstinų, t. y. pasiekusių gamtinę brandą, medynų tūris dalijamas iš kirtimo periodo, kuris ąžuolynams yra 30 metų, pušynams, eglynams, uosynams – 20 metų, kitoms medžių rūšims – 15 metų. Esant dideliam pažeistų ir džiūstančių medynų kiekiui, papildomai yra skaičiuojama kirtimų dėl blogos medynų būklės biržė, dalijant tokių medynų plotą iš jų iškirtimo periodo trukmės.

Į kirtimo normos skaičiavimus neįtraukti brandūs 5A ir žemesnio boniteto spygliuočių bei 5 ir žemesnio boniteto lapuočių medynai, ypatingos apsaugos sklypai (brandūs medynai, kuriuose inventorizuotos kertinės miško buveinės ir medynai, esantys saugomų paukščių lizdaviečių apsaugos zonose). Taip pat į biržės skaičiavimus neįtraukiamas perspektyvus eglės antras ardas, kurio skalsumas ne mažesnis kaip 0,4, o amžius ne didesnis kaip 50 metų:

5A, 5B bonitetų brandūs pušynai	13,2 ha	1,99 t. m^3
Kertinė miško buveinė	85,9 ha	20,94 m^3
Neplynai kertamuose medynuose nekirstinas tūris	35,5	3,83 t. m^3
Kiti objektai	212,3 ha	52,52 t. m^3
Iš viso nekirstino tūrio	311,4 ha	79,29 t. m^3

Pagrindinių miško kirtimų norma 2017 metams patvirtinta LR Aplinkos ministro 2016 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. D1–578 „Dėl 2017 metų pagrindinių ir tarpinių miško kirtimų normos valstybiniams miškų valdytojams patvirtinimo“. Pagal šį įsakymą. Kuršėnų regioniniam padaliniui leidžiama iškirsti 273 ha pagal ekvivalentinį brandžių medynų plotą ir 73,4 tūkst. ktm pagal iškertamą likvidinį stiebų medienos tūrį. Pagal miškų grupes patvirtinta pagrindinių kirtimų norma nepateikta. Patvirtinta kirtimo norma buvo skaičiuota panaudojant praeitos miškotvarkos aktualizuotus duomenis. Vadovaujantis ta pačia pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika buvo perskaičiuota kirtimo norma pagal 2016 m. miškotvarkos duomenis (2.4. lentelė).

Skaičiavimui naudoti eksploatacinio fondo rodikliai, palyginti su 2007 m. inventorizacijos duomenimis, pateikti 2.2. lentelėje, o 2.3. lentelėje pagal vyr. medžių rūšis.

2.2. **PASKUTINĖS AMŽIAUS KLASĖS IKI BRANDŽIŲ MEDYNŲ IR BRANDŽIŲ MEDYNŲ PLOTAS, VIDUTINIS BRANDŽIŲ MEDYNŲ AMŽIUS IR TŪRIS 1 ha PAGAL MIŠKŲ GRUPES**

2.2. lentelė

Miškotvarkų metai	Paskutinės amžiaus klasės iki brandžių medynų plotas, ha	Brandžių medynų plotas, ha	Plynai ir paskutiniu atveju per vykmetį iškirstas plotas, ha	Vidutinis brandžių medynų		Optina I dešimtmetis, ha	Optina II dešimtmetis, ha
				Tūris 1 ha	Amžius		
III miškų grupė							
2007	181	368		277	71	23,8	17,6
2016	31	74		292	78	4,8	2,9
IV miškų grupė							
2007	1944	3828		281	72	272,3	188,5
2016	1522	3786		306	75	244,7	183,5
III+IV miškų grupės							
2007	2125	4196		281	72	296,1	206,1
2016	1553	3860		302	77	249,5	187,8

Brandžių medynų plotas III ir IV miškų grupių miškuose per vykmetį kito: sumažėjo III – oje miškų grupėje 294 ha, o IV – oje sumažėjo 42 ha. Pribręstančių medynų, paskutinės amžiaus klasės medynų plotas III miškų grupės miškuose sumažėjo 150 ha, o IV miškų grupės miškuose sumažėjo 572 ha. Medynų tūriai viename hektare III ir IV miškų grupės miškuose padidėjo, atitinkamai 15 m^3 ir 25 m^3.

III – oje miškų grupėje Optina I-o dešimtmečio ir II-o dešimtmečio biržė sumažėjo atitinkamai 19 ha ir 14,7 ha, o IV - grupės miškams Optina I – o ir II – o dešimtmečio biržės sumažėjo 27,6 ha ir 5 ha. Medynų tūris hektare ir vidutinis amžius abejose miškų grupėse padidėjo.

Šios miškotvarkos metu buvo kreipiamas labai didelis dėmesys į medyno vidutinių rodiklių instrumentinį nustatymą, ypač aukščio ir skalsumo, bei amžiaus, dėl šios priežasties tikslesnis aukštis ir skalsumas lėmė tokius tūrio pasikeitimus.

2.3. **EKSPLOATACINIO FONDO MEDYNŲ VIDUTINIS AMŽIUS IR VIDUTINIS TŪRIS 1 HA/ M³**

2.3. lentelė

metai	Rodiklis	Medžių rūšys									**Viso**
		P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kt	
III miškų grupė											
2007	Vidutinis tūris 1 ha/m³	292	159	140	200	228	178	291	181	130	**208**
	Vidutinis amžius	83	35	35	70	60	45	57	38	42	**51**
2016	Vidutinis tūris 1 ha/ m³	366	183	60		180	215	222	166		**215**
	Vidutinis amžius	83	40	20		44	54	44	32		**49**
IV miškų grupė											
2007	Vidutinis tūris 1 ha/ m³	258	131	100	140	219	190	271	150	**145**	**176**
	Vidutinis amžius	73	29	34	48	54	44	52	27	30	**41**
2016	Vidutinis tūris 1 ha/ m³	317	177	87	145	196	161	280	175	171	**196**
	Vidutinis amžius	79	34	26	69	45	32	50	33	40	**41**

Medynų tūriai III–ios miškų grupės pušies, eglės, juodalksnio medynuose tūris padidėjo, o ąžuolynuose, beržynuose, drebulynuose ir baltalksnynuose tūris sumažėjo. Pagrindinės priežastys tūrio sumažėjimo yra intensyvūs ugdymo ir pagrindiniai kirtimai, bei ženklus III – ios miškų grupės medynų ploto mažėjimas dėl naujos miškų grupių schemos patvirtinimo. Medynų tūriai IV–os miškų grupės miškuose padidėjo visuose medynuose, išskyrus ąžuolynus, juodalksnynus ir beržynus. Pagrindinė priežastis tūrio sumažėjimui yra intensyvūs ugdymo ir pagrindiniai kirtimai, bei brandžių medynų ploto mažėjimas. Ąžuolynų tūrio sumažėjimą lėmė intensyvūs neplyni pagrindiniai ir sanitariniai kirtimai ir miško grupių pasikeitimai.

Tokiam medynų tūrio pokyčiui įtakos turėjo ir medynų inventorizacijos darbų atlikimo tikslumas, o ypatingai brandžių medynų. Brandžių medynų tūriai viename hektare padidėjo, abiejose miškų grupėse, III – oje miškų grupėje 16 m³, o IV – oje miškų grupėje net 26 m³. Juntamai tūriai viename hektare padidėjo III – oje miškų grupėje: pušynuose – 60 m³ ir baltalksnynuose – 35 m³, o sumažėjo drebulynuose – 12 m³. Sekančioje IV – oje miškų grupėje, tūris viename ha didėjo pušynuose - 59 m³, juodalksnynuose – 39 m³, drebulynuose –42 m³ ir eglynuose – 28 m³, o sumažėjo tūriai tik baltalksnynuose – 5 m³.

Vidutinis brandžių medynų amžius pasikeitė labai mažai, III – oje miškų grupėje sumažėjo nuo 51 m iki 49 m, o IV – oje miškų grupėje liko 41m kaip ir 2007 metų inventorizacijoje.

2.4. **PAGRINDINIŲ KIRTIMŲ METINĖ APIMTIS**
(patvirtinta aplinkos ministro 2016-08-30, apskaičiuota pagal modelį Optina, koreguota – siūloma tvirtinti)

2.4. lentelė

Medynai	II grupė		III grupė			IV grupė			Iš viso		Metų skaičius, per kurį iškertami brandūs medynai
	Plo-tas, ha	Likvid. tūkst.m³	Plo-tas, ha	Tūris, tūkst. m³		Plo-tas, ha	Tūris, tūkst. m³		Plo-tas, ha	Likvid tūris, tūkst. m³	
				Bend-ras	Likvi-dinis		Bend-ras	Likvi-dinis			
Pušynai (patvirtinta)									**19**	**5,7**	**18**
Pušynai (optina)			*1*	*0,4*	*0,3*	*25*	*9,2*	*7,5*	*26*	*7,9*	**13**
Pušynai (koreguotina)			*1*	*0,4*	*0,3*	*20*	*7,4*	*6,0*	*21*	*6,3*	**17**
Eglynai (patvirtinta)									**37**	**9,9**	**18**
Eglynai (optina)			*1*	*0,3*	*0,3*	*59*	*18,1*	*14,8*	*60*	*15,1*	**11**
Eglynai (koreguotina)			*1*	*0,3*	*0,3*	*44*	*13,5*	*11,0*	*45*	*11,3*	**15**
Beržynai (patvirtinta)									**118**	**31,2**	**13**
Beržynai (optina)			*2*	*0,6*	*0,4*	*77*	*22,2*	*17,1*	*79*	*17,5*	**20**
Beržynai (koreguotina)			*3*	*0,8*	*0,6*	*106*	*30,5*	*23,6*	*109*	*24,3*	**14**
Juodalksnynai (patvirtinta)									**17**	**4,6**	**13**
Juodalksnynai (optina)						*10*	*3,4*	*2,6*	*10*	*2,6*	**22**
Juodalksnynai (koreguotina)						*15*	*5,1*	*3,9*	*15*	*3,9*	**15**
Drebulynai (patvirtinta)									**60**	**17,1**	**11**
Drebulynai (optina)						*27*	*9,5*	*7,7*	*27*	*7,7*	**26**
Drebulynai (koreguotina)						*59*	*20,8*	*16,9*	*59*	*16,9*	**12**
Baltalksnynai (patvirtinta)									**22**	**4,9**	**13**
Baltalksnynai (optina)			*1*	*0,2*	*0,2*	*17*	*3,4*	*2,8*	*18*	*3,0*	**16**
Baltalksnynai (koreguotina)			*1*	*0,2*	*0,2*	*23*	*4,6*	*3,7*	*24*	*3,9*	**12**
Iš viso (patvirtinta)									***273***	***73,4***	***14***
Iš viso (optina)			***5***	***1,5***	***1,2***	***215***	***65,7***	***52,5***	***220***	***53,7***	***17***
Iš viso (koreg.)			***6***	***1,8***	***1,4***	***267***	***81,8***	***65,2***	***273***	***66,6***	***14***
Spygl. (patvirtinta)									**56**	**15,6**	**18**
Spygl. (optina)			***2***	***0,7***	***0,6***	***84***	***27,3***	***22,3***	***86***	***22,9***	**12**
Spygl. (koreg.)			***2***	***0,7***	***0,6***	***64***	***20,8***	***17,0***	***66***	***17,6***	**16**
Minkšt. lap. (patvirtinta)									**217**	**57,8**	**13**
Minkšt. lap. (optina)			***3***	***0,8***	***0,6***	***131***	***38,4***	***27,4***	***134***	***28,1***	**21**
Minkšt. lap. (koreg.)			***4***	***1,1***	***0,8***	***203***	***61,0***	***48,2***	***207***	***49,0***	**13**

Pastaba:

*** LR Aplinkos ministro patvirtinta pagrindinių kirtimų norma 2017 metams**

**** pagrindinių kirtimų norma apskaičiuota pagal OPTINA modelį (I ir II dešimtmečio vidurkis)**

***** VIVMU koreguotina pagrindinių kirtimų norma**

Koreguotos pagrindinių kirtimų normos pagal tūrį paskaičiuotos atmetus 3 % tūrio paliekamų medžių bioįvairovei.

VĮ Valstybinių miškų urėdija vadovaudamasi Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika (toliau metodika) – patvirtinta LR aplinkos ministro 2008 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. D1–362) apskaičiavo pagrindinių kirtimų metinę apimtį.

Apskaičiuotas pagal modelį Optina dviejų dešimtmečių biržių vidurkis pagal plotą (220 ha) skiriasi nuo patvirtintos normos 53 ha (273 ha) LR aplinkos ministro pagrindinių ir tarpinių kirtimų normos 2017 m.(2016 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. D1–578), skirtumas sudaro 19,4 %, daugiau

negu 10 %. Todėl metinę biržę būtina koreguoti. VĮ Valstybinių miškų urėdijos apskaičiuota (koreguota) bendra kirtimo norma yra lygi 2017 m. patvirtintai kirtimo normai pagal plotą, o pagal tūrį 9,4 % mažesnė. Pagal atskiras medžių rūšis skirtumai yra didesni, nes pagal Optinos modelį eglynų beržynų, juodalksnynų ir drebulynų, baltalksnynų iškirtimo laikas yra gerokai per ilgas, todėl šių medynų iškertamą plotą reikėtų padidinti, kad brandžių medynų iškirtimo laikas sutrumpėtų ir nesikauptų perbrendę medynai. Siūlome priimti patvirtintą kirtimo normą (273 ha), tik pakoreguoti pagal atskirus poūkius taip kaip paskaičiuota VĮ Valstybinių miškų urėdijos kirtimo apimtis. Patikslinimai atlikti atsižvelgiant į brandžių medynų iškirtimo laiką, kuris kai kurioms medžių rūšims yra apibrėžtas norminiais aktais (D, Bt).

Vadovaujantis metodikos 7.7 punktu brandūs drebulynai turėtų būti iškertami per 12 metų, todėl drebulynų paskaičiuotą kirtimo normą pagal modelį OPTINA (27 ha) siūloma padidinti iki 59 ha, kad brandūs drebulynai būtų iškertami per 12 metų laikotarpį.

Pušynų paskaičiuota kirtimo norma pagal modelį OPTINA – 26 ha, brandžių pušynų iškirtimo laikas – 13 metų. Patvirtinta norma yra 19 ha ir iškirtimo laikas 18 metų. Pušynų kirtimo normą siūloma nustatyti 21 ha, kad iškirtimo laikas būtu 18 m..

Eglynų paskaičiuota kirtimų norma pagal modelį OPTINA – 60,0 ha, brandžių eglynų iškirtimo laikas – 11 metų. Patvirtinta norma yra 37 ha ir iškirtimo laikas 18 metų. Eglynams tai netinkamas iškirtimo laikas, todėl eglynų kirtimo normą siūloma nustatyti 45 ha , kad eglės medynai būtų iškirsti per 15 m.

Beržynų paskaičiuota kirtimo norma pagal modelį OPTINA – 79 ha, brandžių beržynų iškirtimo laikas – būtų 20 metai. Kirtimo normą reiktų didinti. Patvirtinta norma yra 118 ha ir iškirtimo laikas 13 metų. Beržynų kirtimų normą siūloma nustatyti 109 ha, tuomet brandžių beržynų iškirtimo laikas bus 14 metų ir nesikaups perbrendę beržo medynai, kurių dabar yra virš 202 ha.

Juodalksnynų paskaičiuota metinė biržė pagal modelį OPTINA – 10 ha, brandžių juodalksnynų iškirtimo laikas – būtų 22 metų. Patvirtinta norma yra 17, ha ir iškirtimo laikas 13 metų. Juodalksnynų metinę biržę siūloma nustatyti – 15 ha, tuomet brandžių juodalksnynų iškirtimo laikas bus 15 metų.

Baltalksnynų paskaičiuota kirtimo norma pagal modelį OPTINA – 18 ha ir jų iškirtimo laikas būtų 16 metų. Patvirtinta norma yra 22 ha ir iškirtimo laikas 13 metų. Todėl baltalksnynų kirtimų normą siūloma nustatyti 24 ha, tuomet iškirtimo laikas bus 12 metų.

Koreguota bendra kirtimo norma pagal plotą yra 273 ha, o pagal tūrį – 66,6 tūkst. m³. Nuo patvirtintos normos skirtumo pagal plotą nėra. Koreguota bendra kirtimo norma skiriasi 19,8 % nuo paskaičiuotos pagal modelį OPTINA.

Įvykęs 2017.10.10 dieną miškotvarkos mokslinės techninės tarybos, posėdis Nr. 44 priėmė nutarimą pritarti Valstybinio miškotvarkos instituto apskaičiuotai miško naudojimo apimčiai VĮ Kuršėnų miškų urėdijoje, pagrindu imant patvirtintą kirtimo apimtį 2014–2018 metams. Naudojimas priimtas: ekvivalentinis plotas 273 ha ir tūris 66,6 tūkst. m³.

Inventorizacijos metu buvo nustatytas 25 m³/ha didesnis brandžių medynų vidutinis tūris (nuo 280 iki 305 m³/ha).

Turint kirtimo normą Kuršėnų regioniniam padaliniui, girininkijoms kirtimų apimtis išdėstyta proporcingai esamam brandžių medynų tūriui (2.5. lentelė). Didžiausia pagrindinių kirtimų apimtis yra Šaukėnų girininkijoje (13,46 tūkst. m^3) ir Pažiužmėlių (12,697 tūkst. m^3) girininkijoje. Nedidelė kirtimų apimtis Tryškių (6,3 tūkst. m^3) girininkijoje. Didžiausia spygliuočių poūkio biržė yra Ilgšilio (4,88 tūkst. m^3) ir Šaukėnų (4,71 t. m^3) girininkijose. Beržynų, drebulynų daugiausia bus kertama Pažiužmėlių ir Šaukėnų girininkijose, juodalksnynų – Pažiužmėlių ir Gulbinų girininkijose.

2.5. **APSKAIČIUOTA METINĖ PAGRINDINIŲ KIRTIMŲ APIMTIS PAGAL GIRININKIJAS (likvidinis tūris, tūkst. m^3)**

2.5. lentelė

Girininkija	P	E	B	J	D	Bt	Iš viso
Gedinčių	0,61	1,34	3,34	0,26	0,86	0,1	**6,51**
Gulbinų	0,46	1,25	4,25	0,71	2,11	0,39	**9,17**
Ilgšilio	2,58	2,3	3,35	0,47	3,4	0,12	**12,22**
Paežerių	0,24	1,07	2,63	0,39	1,29	0,52	**6,14**
Pažiužmėlių		1,28	4,75	1,25	4,27	1,15	**12,70**
Šaukėnų	1,97	2,74	3,56	0,61	3,92	0,66	**13,46**
Tryškių	0,43	1,3	2,32	0,22	1,05	0,98	**6,3**
Viso	**6,3**	**11,3**	**24,3**	**3,9**	**16,9**	**3,9**	**66,6**

Pagrindinių kirtimų normos išdėstymas. Biržės, teritorijoje išdėstytos, vadovaujantis Miško 0kirtimų taisyklėmis (2010 m. sausio 27 d. Nr. D1–79), pagal kurias parinkti biržių pločiai, šliejimo laikas, maksimaliai leistini plynų kirtimų plotai. Kirstinų medynų sąrašas sudarytas duomenų bazės pagrindu. Į šį sąrašą įtraukti III ir IV grupių kirtimo amžiaus medynai, taip pat stipriai pažeisti, neperspektyvūs medynai.

Kirtimų planas sudarytas pirmajam vykmečio penkmečiui, t. y. 2018–2022 metams. Po 5 metų, apibendrinus įvykdytus kirtimus, aktualizavus duomenų bazę, bus parengtas kirtimų projektas 2023–2027 metams.

Biržių išdėstymo projektas pagal kirtimo metus ir atkūrimo būdus aptartas ir suderintas su padaliniu, dalyvaujant miškų specialistams (žr. protokolą dokumentų priede). Rengiant biržių išdėstymo teritorijoje projektą, atsižvelgta į esamas saugomų ir Raudonosios knygos paukščių lizdavietes, augalų radavietes, kertines miško buveines, saugomus gamtos ir kultūros paveldo objektus. Kirstinų medynų sąrašas sudarytas sklypinės duomenų bazės pagrindu, įtraukti III ir IV miškų grupių kirtimo amžiaus medynai, taip pat ir nebrandūs stipriai pažeisti, neperspektyvūs medynai.

Suprojektuotos biržės pažymėtos miško kvartalų žemėlapiuose (M 1:10000) ir pateiktos pagal kirtimo metus pagrindinių kirtimų žinialapyje girininkijų aiškinamuosiuose raštuose.

2018–2022 metams suprojektuotos atrėžti biržės pagal metus, miškų grupes, vyraujančias medžių rūšis (poūkius), kirtimo būdus ir girininkijas pateiktos 14–18 prieduose.

Suprojektuota atrėžta (toliau – suprojektuota) metinė biržė pirmajam penkmečiui yra 66,58 tūkst. m^3 likvidinės medienos (2.6. lentelė) ir yra didesnė už apskaičiuotą (66,5 tūkst. m^3) kirtimo normą 0,08 tūkst. m^3. Kuršėnų regioninis padalinys turi prisilaikyti patvirtintos pagrindinių miško kirtimų apimties. Projektuojant pagrindinius miško kirtimus, likvidinės medienos tūris nustatytas pagal valstybinės reikšmės miškų medynų prekinę struktūrą bei neišvengiamus medienos ruošos, transportavimo bei sandėliavimo nuostolius ir atsižvelgiant į biržėje paliekamų biologinei įvairovei medžių tūrį (Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija, 18 priedas – 2010 01 14 d. Nr. 11–10-V). Kirtimais apimtas kasmet plotas sudarys 301,3 ha, tai 28,3 ha daugiau už priimtą (273 ha). To priežastis – pirmajame penkmetyje kertami blogesni medynai (likvidinės medienos tūris 1 ha mažesnis nei eksploatacinio fondo tūris), be to, 18,5 % pagal plotą medynų kertama neplynai. (2.6. lentelė) Šioje lentelėje apskaičiuotas tūris pateikiamas atmetus 3 % bioįvairovei paliekamų medžių tūrį.

2.6. **SUPROJEKTUOTOS PAGRINDINIŲ KIRTIMŲ BIRŽĖS PALYGINIMAS SU APSKAIČIUOTA KIRTIMO NORMA (metinė apimtis – plotas, ha likvidinis tūris t.m^3)**

2.6. lentelė

Poūkių grupės, poūkiai	Apskaičiuota		Suprojektuota		Proc. nuo apskaič. tūrio
	ha*	tūris	ha**	tūris	
Spygliuočiai	**66**	**17,6**	**73,4**	**17,46**	**- 0,8**
pušynai	21	6,3	24,1	6,30	0,0
eglynai	45	11,3	49,3	11,16	- 1,3
Minkšt. lapuočiai	**207**	**49,0**	**227,9**	**49,12**	**+ 0,2**
beržynai	109	24,3	118,5	24,05	- 1,0
juodalksnynai	15	3,9	15,6	4,05	+ 3,8
drebulynai	59	16,9	66,4	17,11	+ 1,2
baltalksnynai	24	3,9	27,2	3,89	- 0,3
Blindynai	-	-	0,2	0,02	+100
Iš viso	**273**	**66,6**	**301,3**	**66,58**	**- 0,1**
IV grupė	267	65,2	294,7	65,35	+0,2
III grupė	6	1,4	5,9	1,18	- 15,7
II grupė	-	-	0,7	0,05	+100

*Ekvivalentinis plotas

** Realus plotas

Skirtumas tarp apskaičiuotos kirtimų normos ir suprojektuotos biržės pagal poūkius (priimant dėmesin, kad suprojektuota bendra apimtis mažesnė 0,1 % už apskaičiuotą normą) yra nedidelė (- 0,8 % spygliuočiams, +0,2 % lapuočiams). Pagal vyraujančias medžių rūšis šie skirtumai yra didesni, tik jie atsiranda dėl mažos kirtimų apimties pagal atskiras medžių rūšis, tai blindynai, jie į apimties skaičiavimus buvo visai neįtraukti.

Parenkant biržes pagal metus, siekiama prisilaikyti medynų kirtimo eiliškumo bei neviršyti leistinų nukrypimų nuo metinės apskaičiuotos kirtimo normos. Kuršėnų regioninio padalinio mastu nukrypimai (tūrio) pagal metus taip pat nedideli – nuo + 0,8 % (2022 m.) iki - 0,8 % (2020 m.), o pagal plotą skirtumai yra gerokai didesni, nuo+7,3 % (2019 m) iki + 13,2 %.(2020 m.) Pagal girininkijas suprojektuota biržė skiriasi daugiau. Pagal plotą suprojektuota biržė nuo apskaičiuotos skiriasi kai kurioms rūšims daugiau, priklausomai nuo kertamų neplynai medynų ploto. Kuo daugiau kertama neplynų kirtimų, tuo didesnis kertamų medynų plotas. Tuo tarpu, jeigu medynai kertami tik plynais kirtimais, biržių plotai praktiškai tapatūs ekvivalentiniam plotui.

Pagal Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcijos (2010) antrą priedą esant pagrindinio kirtimo normai daugiau 60 tūkst. ktm (Kuršėnų regioninio padalinio atveju – 66,6 tūkst. ktm) kirtimo normos išdėstymo tikslumo leistini maksimalūs metiniai nukrypimai yra ±3 %. Penkmetinės kirtimo normos išdėstymo nuokrypis turi būti 1,5 karto mažesnis už metinį. Poūkio kirtimo normos išdėstymo nuokrypis gali būti 2 kartus didesnis už nuokrypį objekto lygmenyje. Girininkijoms kirtimo normos išdėstymo tikslumas nenurodytas (esant objekto kirtimo normai daugiau 30 t.m^3). Visais atvejais pagrindinių kirtimų normos išdėstymo tikslumas yra leistinose ribose.

Nustatant medynų kirtimo būdą, kuris apsprendė plynų ir neplynų pagrindinių kirtimų santykį, atsižvelgta į miškų grupę, esamo ir būsimo (tikslinio) medyno sudėtį, struktūrą ir selekcinę vertę, augavietės sąlygas, esamą žemutinį ardą bei atkūrimo būdą.

Pagrindiniai neplyni kirtimai pagal plotą sudarys 18,5 %, o pagal iškertamą tūrį 10,7 % suprojektuotos biržės apimties. III miškų grupėje neplyni kirtimai pagal plotą sudarys 21,5 %, IV

grupėje – 18,3 %., pagal tūrį atitinkamai 2,9 % ir 10,5 %. II grupės miškuose numatyta jokių kirtimų (kirtimo būdus apibūdina 36 ir 77 paveikslai).

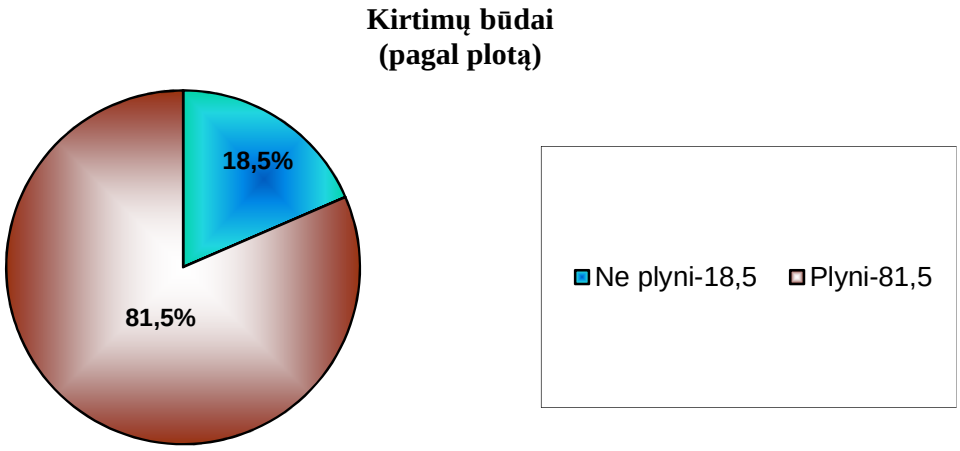

29 pav. Pagrindinių kirtimų būdai (plotą,%)

Kirtimo būdai neplynuose kirtimuose vyrauja atvejiniai. Tarp atvejinių kirtimų vyrauja paskutinio atvejo kirtimai (56,9 %), dviejų atvejų – 31,0 %, ir ilgalaikiai atvejiniai kirtimai – 5,5 % Kiti neplyni kirtimai sudarys tik 6,6 % ploto (labanauskiniai kirtimai 4,2 %, trijų atvejų kirtimai 1,2 % ir atrankiniai kirtimai – 1,2 %).

Pagal vyraujančias medžių rūšis neplyni kirtimai sudarys – pušynuose 37,4 ha (31,1 %), eglynuose, 56,3 ha (29,6 %), beržynuose 91,0 ha (15,4 %), juodalksnynuose 1,7 ha (2,2 %), drebulynuose 60,7 ha (18,38 %). Pušynuose vyraus paskutinio atvejo kirtimai (50 %) ir supaprastinti atvejiniai kirtimai (31,8 %). Eglynuose paskutinio atvejo atvejiniai kertami 69,6 % ir dviejų atvejų kirtimai 24,2 %. Beržynuose vyraus paskutinio atvejo kirtimai, (69,5 %) ir drebulynuose – 54,9 % paskutinio atvejo kirtimai. Be to, 46,7 % ploto yra perspektyvūs žemutiniai ardai.

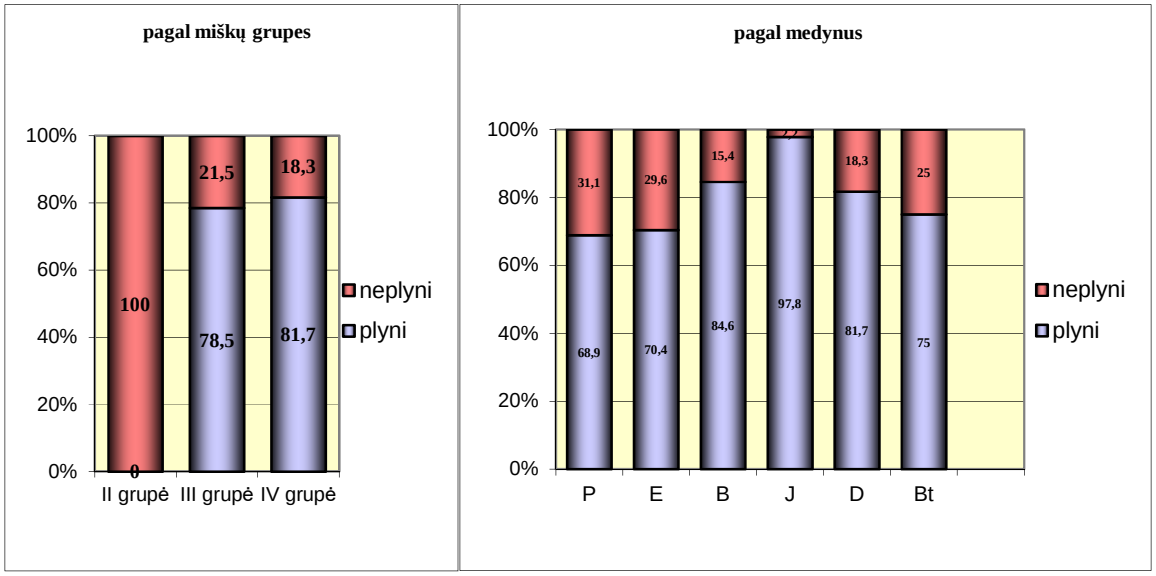

30 pav. Plynų ir neplynų kirtimų santykis pagal plotą miškų grupėse ir pagal vyraujančias medžių rūšis %

Per 2018–2022 metus neplynai projektuojama kirsti 280,9 ha arba kasmet po 56,2 ha iš 1 ha vidutiniškai bus iškertama 127 m^3 likvidinės medienos, pušynuose 185 m^3, eglynuose 153 m^3, beržynuose 111 m^3.

Pagal girininkijas daugiausia plynų kirtimų bus vykdoma Pažiužmėlių, Šaukėnų, ir Ilgšilio girininkijose (atitinkamai 19,6 %, 17,6 % ir 15,2 %), mažiausiai Gedinčių (10,8 %) ir Paežerių (10,9 %) girininkijose.

Pagal girininkijas daugiausia neplynų kirtimų bus vykdoma Ilgšilio, Pažiužmėlių, ir Šaukėnų girininkijose (atitinkamai 28,9 %, 20,4 % ir 14,0 %), mažiausiai Gulbinų (7,4 %) ir Gedinčių (7,9 %) girininkijose.

2018–2022 metais plyni kirtimai projektuojami 1225,6 ha plote arba 245,1 ha kasmet iškertant 59,4 tūkst.m^3 likvidinės medienos per metus (14 priedas). Iškertamas likvidinis tūris iš 1 ha – 243 m^3 medienos. IV miškų grupės plynai kertamų medynų vidutinis tūris yra 243 m^3 , III – 215 m^3 likvidinės medienos. Kertamų pušynų vidutinis amžius 125 metų, eglynų – 84, beržynų – 78 ir juodalksnynų – 77, bei drebulynų – 70. Vidutinis plynai kertamų medynų skalsumas yra 0,67.

Kirtimai 0,2–0,4 skalsumo medynuose suprojektuoti 171,3 ha plote (plynais 79 ha, neplynų paskutiniu atveju 92,3 ha), tai sudaro III-IV miškų grupių 74,4 % esamo 0,2–0,4 skalsumo eksploatacinio fondo brandžių medynų ploto (230,3 ha). Antram penkmečiui kirstini liko tie 0,3–0,4 skalsumų medynai, kurie dėl biržių šliejimo negalėjo būti kertami pirmajame penkmetyje

2.7. **PERBRENDUSIŲ MEDYNŲ KIRTIMAI SUPROJEKTUOTOJE BIRŽĖJE (PLYNAI IR NEPLYNAI)**

2.7. lentelė

Vyraujanti medžių rūšis	Suprojektuota biržė I- am penkmečiui, ha	iš jų perbrendę	%	Iš viso perbrendusių eksploataciniame fonde	iš jų iškertama,%
Pušynai	120,2	17,0	14	29,4	57,8
Eglynai	246,7	5,8	2,4	16,5	35,2
Kiti spygliuočiai	0	0	0	0,7	0
Ąžuolynai	0	0	0	0	0
Uosynai	0	0	0	0	0
Kiti kiet. lapuočiai	0	0	0	0	0
Beržynai	592,8	147,9	24,9	205,5	72,0
Juodalksnynai	78,7	13,4	17,0	44,4	30,2
Drebulynai	331,4	219,8	66,3	429,9	51,1
Baltalksnynai	136,0	14,4	10,6	18,6	77,4
Kiti minkšt. lapuočiai	0,7	0	0	0	0
Iš viso	**1506,5**	**418,3**	**27,8**	**745,0**	**56,1**

Perbrendę medynai įtraukiami į kirtimo planą pagal galimybes, atsižvelgiant į visus biržių išdėstymo normatyvus. Net 56.1 % visų esančių perbrendusių eksploatacinio fondo medynų kertama pirmajame penkmetyje

Pavieniai medžiai. Inventorizuota 22,81 tūkst.m^3 pavienių medžių, iš jų 4,87 tūkst.m^3 neapaugusioje miško žemėje. Pagal vyraujančias medžių rūšis vyrauja pavienės drebulė (22,3 %), pušys (21,5 %), juodalksniai (21,4 %), toliau pavieniai beržai (20,8 %), pavieniai ąžuolai (4,4 %) ir eglė (4,2 %). Kitų rūšių uosio, maumedžio, klevo, liepos, skroblo ir kitų rūšių tik 6,3 %, tai biologinei įvairovei svarbūs medžiai, sėkliniai medžiai, priedangos medžiai. Kadangi šių medžių funkcijos įvairios, tai jų kirtimas neprojektuojamas. Pavienių medžių kirtimo tikslingumą reikia spręsti konkrečiuose sklypuose, atsižvelgiant į biologinės įvairovės išsaugojimo, kraštovaizdžio ir rekreacijos aspektus.

Atrankiniai miško kirtimai. Pagal pagrindinių miško kirtimų taisyklių 42 punktą (2010 m.) IIA miškų grupės ąžuolynuose šie kirtimai vykdomi iki 140 m., pušynuose maumedynuose, uosynuose, klevynuose, bukynuose ir gubinių rūšių medynuose iki 140 m., eglynuose - iki 100 m., beržynuose, juodalksnynuose, liepynuose ir skroblynuose – iki 90 m., drebulynuose iki 80 m. III-IVA miškų grupėse nebrandžiuose vienaamžiuose medynuose atrankiniai kirtimai vykdomi kai vyraujančiai medyno medžių rūšiai iki brandos liko daugiau kaip 10 m. ir kuriuose kertami medžiai yra sulaukę kirtimo amžiaus. Po kirtimų paliekamas skalsumas neturi būti mažesnis kaip 0,6. Žinialapiai sklypų, kur yra galimi atrankiniai kirtimai, pateikiami girininkijų aiškinamuosiuose raštuose. Bendras plotas atrankinių kirtimų III-IV miškų grupės miškuose, Kuršėnų regioniniame padalinyje yra 386 ha. Vykdydamas šiuos kirtimus padalinys turi galimybę padidinti pagrindinių neplynų kirtimų apimtis.

2.3.2. MEDYNŲ UGDOMIEJI KIRTIMAI

Ugdomieji kirtimai yra viena iš svarbiausių miško ūkinių priemonių ūkiškai vertingiems, produktyviems ir atspariems medynams išauginti.

Ugdymo kirtimai projektuoti pagal algoritmą, sudarytą vadovaujantis Miško kirtimų taisyklėmis (2010 m.), atsižvelgiant į priimtą miško auginimo strategiją. Medynai suskirstyti pagal rūšinę sudėtį į grupes, kiekvienai grupei priimant minimalų skalsumą, skirtą ugdymui, ir skalsumą iki kurio galima medyną išretinti. Skirtumas tarp faktinio medyno skalsumo ir paliekamo po kirtimo, parodo galimą iškirsti tūrį sklype (m³) ir kirtimo intensyvumą (%). Taksatoriai projektuoja ugdymo kirtimus atskirais atvejais, ypač jaunuolynų ugdymą, arba taiko ugdymo kirtimų apribojimus – dėl galimos žvėrių žalos, kenkėjų židiniuose, kai ugdymai atlikti neseniai arba vizualiai ugdymas nebūtinas dėl normatyvinio medžių skaičiaus. Tuomet iškertamas tūris nustatytas pagal taksatoriaus nurodytą iškirtimo procentą.

Retinimų ir einamųjų miško kirtimų intensyvumas nustatytas vadovaujantis ugdytino medyno rodikliais, pirmoje eilėje skalsumu ir Taisyklių 5 priede nurodytu medyno mišrumu ir skalsumu, iki kurio medyną leidžiama išretinti. Skirtumas tarp faktinio medyno skalsumo ir paliekamo po kirtimo, parodo galimą iškirsti tūrį sklype (m³) ir kirtimo intensyvumą (%). Jaunuolynų ugdymas projektuojant bet kokio skalsumo medynuose, jei kai tikslinių medžių rūšių jaunuolynai auga po nepageidaujamų medžių ar krūmų lajomis arba kai pradeda stelbti ar čaižyti tikslinių rūšių medžius. Ugdomaisiais kirtimais formuojant pamiškes (iki 25 m pločio), jaunuolynus leidžiama išretinti iki 0,4 skalsumo, vyresnius medynus iki 0,5 skalsumo. Taksatoriai projektuoja ugdymo kirtimus atskirais atvejais, ypač jaunuolynų ugdymą, taiko ugdymo kirtimų apribojimus – dėl galimos žvėrių žalos, kenkėjų židiniuose, kai ugdymai atlikti neseniai arba vizualiai ugdymas nebūtinas dėl normatyvinio medžių skaičiaus.

2.8. UGDOMŲJŲ KIRTIMŲ AMŽIAI

2.8. lentelė

Ugdomųjų kirtimų rūšys	Medynų amžius, metai	
	spygliuočių ir kiet. lapuočių	minkštųjų lapuočių
Jaunuolynų ugdymas	Nuo 8 iki 21	Nuo 6 iki 21
Retinimas	Nuo 21–41	21–31
Einamasis kirtimas	Nuo 41 ir daugiau	Nuo 31 ir daugiau

Pastabos: Įvairiaamžiuose medynuose ugdomieji miško kirtimai vykdomi kompleksiškai, sujungiant kelis ar visus ugdomuosius miško kirtimus. Jei priskiriami prie vyraujančios ugdomųjų kirtimų rūšies. Atsižvelgiant į vidutinį vyraujančios medžių rūšies amžių.
Jaunuolynų ugdymo kirtimams taip pat priskiriamas trako kirtimas ir pomiškio ugdymas. Taką leidžiama kirsti ar ugdyti pomiškį ir neugdant medyno pirmojo ar antrojo ardo.

Pagal naujas taisyklės (2015 m.) ugdomieji kirtimai baigiami likus 20 metų iki kirtimo amžiaus ąžuolo ir uosio medynuose, o kitų medžių rūšių medynuose – likus 10 m. iki kirtimo amžiaus, pagal IVA miškų grupės kirtimų amžius. Dėl šių pakeitimų truputį sumažėjo retinimo kirtimų (nekertama baltalksnynai) ir ženkliai sumažėjo einamųjų kirtimų apimtis.

Miškininkystės požiūriu ugdytini medynai, jų pasiskirstymas pagal vyraujančias medžių rūšis, medynų skalsumą ir ugdymo eiliškumą pateikta 2.9. lentelėje.

Esamo atitinkamo amžiaus medynų numatoma ugdyti: jaunuolynų ugdymu – 75 % , retinimais – 49 %, einamaisiais kirtimais – 19 %. Ugdymais apimtas maksimaliai galimas medynų plotas ir ugdymo apimčių didinimui rezervai nedideli. Tai rodo neįtrauktų į ugdymą sklypų analizė – nepakankamas medynų skalsumas, užmirkę ir pelkinės augavietės, gamtosaugos objektai, maži sklypai, neugdoma dėl įvairių priežasčių (šakninės pinties židiniai, žvėrių pakenkti ir pan.), projektuotos kitos ūkinės priemonės.

Ugdymo kirtimai pagal miškų grupes: II grupėje 0,6 %, III – 1 % ir IV grupėje 98,4 %.

Pagal eiliškumą ugdytini medynai suskirstyti: S–skubiai (nedelsiant) ugdytini, ugdytini pirma eile, 2–antra eile (paprastai 2-me penkmetyje). Kirtimai pagal eiliškumą – skubiai – 3,6 %, I eilės 40,1 %, II eilės 56,3 %. Pagal tai ugdymai atliekami laiku, daugumą sklypų reikės ugdyti antrame penkmetyje. Tačiau toks paskirstymas parodo faktišką ugdytinų medynų būklę. Tarp ugdomų medynų daugiausia – eglynų (71,6 %), beržynų (16,6 %), juodalksnynų (4,4 %) ir pušynų (4,1 %).

Visi minkštųjų lapuočių jaunuolynai iki 20 metų, su likusiais po laja perspektyviais želdiniais, suprojektuoti intensyviai ugdyti. Vėliau ugdymą kartoti, kai tikslinga viršutinį ardą pašalinti. Retinimo amžiaus tokius medynus ugdyti ardų formavimo principu. Pagal algoritmą suprojektavus ugdymą antroje eilėje, prie nustatyto amžiaus pridedami 5 metai ir atitinkamai nustatoma ugdymo kirtimų rūšis. Pavyzdžiui, 18 ar 20 metų ugdytini pušų jaunuolynai priskirti retinimams, 40 metų pušynas – einamiesiems kirtimams (nekeičiant taksacijos metu nustatyto amžiaus). Ši taisyklė netaikoma taksatoriaus projektuotiems ugdymams (ugdymo rūšis pagal nustatytą amžių).

2.9. **SUPROJEKTUOTI UGDOMIEJI KIRTIMAI**

2.9. lentelė

Rodikliai	Jaunuolynų ugdymas	Retinimai	Einamieji
1. Ugdymo amžiaus medynų plotas	3832	3293	3911
2. Suprojektuotas ugdyti plotas	2864	1613	764
3. % nuo ugdymo amžiaus medynų ploto	75	49	19
4. Suprojektuotas iškirsti tūris, tūkst.m^3	56473	60063	39605
5. % nuo bendro sklypo tūrio	34	21	17
6. Iškirstinas tūris valksmose, tūkst. m^3		19920	10459
7. Iškirstinas visas tūris, tūkst. m^3	56437	79983	50064
8. Iškirstinas likvidinis tūris, tūkst.m^3	6490	57803	41994
9. Iškirstinas tūris iš 1 ha, m^3	20	36	55
Ugdytini plotai pagal eiliškumą, ha			
nedelsiant (skubus)	189		
1 eilės	943	844	314
2 eilės	1732	768	450
Pagal vyraujančias medžių rūšis, ha			
Pušis	68	84	64
Eglė	2159	1079	513
Maumedis	3		1
Ąžuolas	14	1	10
Vinkšna	1		
Beržas	412	343	115
Juodalksnis	144	26	61
Drebulė	40	80	
Baltalksnis	24		
Pagal miškų grupes, ha II grupė	5	13	13
III grupė	35	7	13
IV grupė	2824	1593	738

Pastaba: Iškirstinas tūris iš 1 ha jaunuolynų ugdyme apskaičiuotas nuo bendro tūrio, retinimuose ir einamuose – nuo likvidinio tūrio.

Apskaičiuojant metinę retinimų ir einamųjų kirtimų apimtį įskaičiuotas ir valksmose iškertamas tūris, apskaičiuotas pagal algoritmą. Jaunuolynų ugdyme valksmos neprojektuojamos.

Projektuojama retinimų ir einamųjų kirtimų apimtis pagal plotą 30 % mažesnė, o pagal iškertamą tūrį 28,6 % mažesnė negu padalinio vykdyta 2015–2016 m., per visą 2007–2016 metų veiklą atitinkamai pagal plotą – 12,0 % mažesnė, o pagal tūrį – 25,0 % mažesnė. Ugdymo intensyvumas (m^3/ha) sumažėjo, nuo įvykdyto (2007–2016 m.) 23 m^3/ha iki 18 m^3/ha (projektuojamo intensyvumo 2017–2026 m.) tam turi įtakos, naujose miško kirtimo taisyklėse (2015 m.) numatyta, kad gryni medynai skaitomi tie medynai kurių sudėtyje yra tik viena kita medžių rūšis.

2.10. **METINĖ UGDOMŲJŲ KIRTIMŲ APIMTIS**

2.10. lentelė

Ugdomųjų miško kirtimo rūšys	Plotas ha	Iškertamas tūris, m^3				Iškertama likvido iš 1 ha m^3	Vykdyta 2015–2016 m. plotas ha/tūris tūkst. m^3
		Bendras tūris	Iš to kiekio iškertama		Likvidinis tūris		
			medynuose	valksmose			
Jaunuolynų ugdymas	**360**	**7085**	**7085**	**-**	**800**	**2**	**364/0,4**
Iš jų esami jaunuolynai	286	5632	5632	-	650	2	
Kartojimai	29	569	569	-	60	2	
Jaunuolynai po priežiūros	45	884	884	-	90	2	
Retinimai	**161**	**7998**	**6006**	**1992**	**5780**	**36**	**221/9,8**
Einamieji	**76**	**5006**	**3961**	**1045**	**4200**	**55**	**118/8,4**
Iš viso	**597**	**20089**	**17052**	**3037**	**10780**	**18**	**364/18,7**

Taksoraštyje ir miško kvartalų žemėlapyje pateikti visi ugdytini miškininkystės požiūriu sklypai nepriklausomai nuo nuosavybės formos, o ugdymo kirtimų žinialapyje tik valstybinės reikšmės miškuose ugdytini sklypai. Laikinai neugdytini sklypai (žvėrių perteklius, šakninės pintinės židiniai ar kitos priežastys) parodyti žinialapio gale atskiru skyriumi, kai jų yra. Tokie sklypai sudaro rezervinį ugdytinų medynų fondą. Žinialapyje parodytas ir valksmose iškirstinas tūris, apskaičiuotas pagal kompiuterinę programą (sklypuose nuo 1,5 ha). Apie valksmų kirtimo tikslingumą spręsti konkrečiuose sklypuose, atsižvelgiant į sklypo kontūrą, esamus miško kelius, kitas technologines linijas. Esant galimybei, planuoti vieningą valksmų sistemą visam miško kvartalui. Retinimo ir einamuose kirtimuose valksmai turi būti kertami tik tada, kai iš valksmų iškertama ne daugiau kaip 60 % viso iškertamo biržės tūrio.

Vykdant ugdomuosius kirtimus atsižvelgti į taisyklių nurodymus dėl laiko apribojimo, vykdant kirtimus zonose aplink lizdavietes, kurtinių tuokvietėse, formuojant pamiškes.

Vykmečio eigoje, esant reikalui, koreguoti medyno ugdymo eiliškumą, kirtimo intensyvumą, o esant netikslingų ugdyti sklypų arba neprojektuotų ugdyti sklypų, nustatyta tvarka surašyti sklypo apžiūrėjimo aktą.

2.3.3. MEDYNŲ SANITARINIAI KIRTIMAI

Sanitarinių kirtimų tikslas – pagerinti medynų sanitarinę būklę, apsaugoti sveikus medžius nuo galimo ligų ir kenkėjų plitimo, laiku panaudoti tą medieną, kuri dėl vienokių ar kitokių priežasčių miške gali supūti.

Sanitarinių kirtimų apimtis apskaičiuota pagal savaime iškrentančią medienos prieaugio dalį, vadovaujantis Miškotvarkos darbų instrukcijos 19 priedo normatyvu (2.11. lentelė).

2.11. **METINIS NATŪRALIAI IŠKRENTANTIS TŪRIS**

2.11. lentelė

Amžiaus klasė	Pušynai ir kietieji lapuočiai		Eglynai		B,J		Kiti minkšt. lapuočiai		Visas iškrentantis tūris m^3
	Iškrentančio tūrio %	iškrentantis tūris m^3	*tūrio %*	tūris m^3	*tūrio %*	tūris m^3	*tūrio %*	tūris m^3	
III							*0,3*	93	93
IV							*0,3*	137	137
V							*0,3*	167	167
VI					*0,2*	415	*0,3*	195	611
VII			*0,3*	513	*0,2*	554	*0,2*	148	1215
VIII			*0,3*	391	*0,2*	482	*0,2*	163	1040
IX			*0,3*	235	*0,2*	149	*0,2*	23	409
X.....	*0,3*	799	*0,3*	80	*0,2*	48	*0,2*	5	932
Iš viso		**799**		**1219**		**1648**		**931**	**4597**

Valstybinės reikšmės miškuose natūraliai atkrentanti tūrio dalis kasmet sudaro per 4597 m^3, iš jų pagal miškų grupes: II grupės miškuose 8,4 % (388 m^3), III – 1,9 %, IV-89,7 %.

Inventorizacijos metu rasta per 17481 m^3 sausuolių ir virtėlių. Priimant metinę sanitarinių kirtimų apimti į tai atsižvelgta, rastą sausuolių tūrį tikslinga iškirsti per artimiausius metus. Dalį sausuolių bei virtėlių reikia palikti medynuose, norint išsaugoti ekologiškai vertingą negyvąją medieną. Rekomenduojama metinė sanitarinių kirtimų norma – 5,1 tūkst. m^3 likvidinio tūrio. Sanitariniais kirtimais bus iškertama po 0,26 m^3 medienos iš 1 ha mišku apaugusio ploto, tai sudaro apie 3,4 % einamojo prieaugio. Tokia šių kirtimų apimtis, nesant didesnių stichinių nelaimių ir pakankamai intensyviai ugdant visus ugdymo reikalaujančius medynus, turėtų palaikyti gerą medynų sanitarinę būklę.

Vykdant sanitarinius kirtimus, bioįvairovei palikti dalį sausuolių ir stačių stuobrių, kaip to reikalauja miško kirtimų taisyklės. Jeigu medynai stipriai pažeisti ir atrankinių sanitarinių kirtimų metu jų būklės pagerinti neįmanoma arba jei visų pažeistų medžių iškirtimas išdarkytų medyną (skalsumas sumažėtų iki 0,4 ar dar mažiau), jie paprastai kertami plynais sanitariniais kirtimais.

Kilus naujiems kenkėjų židiniams, sanitarinių kirtimų norma turi būti koreguojama.

2.3.4. KITI KIRTIMAI

Jiems priskiriami kraštovaizdžio formavimo, rekonstrukciniai, biotechniniai, miško lydimo kirtimai ir kiti specialios paskirties kirtimai. Taip pat gali būti naujų kelių, elektros ar melioracijos trasų kirtimas, plotų išvalymas ir kt.

Detaliau suprojektuoti kraštovaizdžio formavimo kirtimai. Iš viso numatoma kraštovaizdžio formavimo kirtimais apimti apie 68,4 ha plotą, apytiksliai iškertant iki 1818 m^3 bendro tūrio. Pagal girininkijas didžiausia apimtis šių kirtimų numatoma Gulbinų – 47,6 ha ir Gedinčių – 16,1 ha girininkijose.

Kraštovaizdžio formavimo kirtimais siekiama sukurti visų pirma patrauklius rekreaciniu požiūriu vietovaizdžius. Jie yra viena iš specifinio pobūdžio ugdymo kirtimų rūšių ir gali būti taikytini bet kokio amžiaus, struktūros ir ploto medynuose. Jie gali būti derinami su papildomu želdinimu ir kitomis teritorijų tvarkymo priemonėmis. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai, kaip ir kiti ugdymo kirtimai, vykdomi visų miškų grupių ir kategorijų miškuose, išskyrus rezervatinius miškus. Šiems

kirtimams priklauso erdvių formavimo, sudėties formavimo, dekoratyviniai bei kompleksiniai kirtimai. Dažniausiai pirmos trys kirtimų rūšys taikomos kartu – vykdomi kompleksiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimai.

Kirtimų intensyvumas gali būti labai įvairus: nuo didelio – visiško sumedėjusios augalijos iškirtimo (iki 0,1 ha ploto aikštelėse), iki nedidelio intensyvumo – nugenint apatines medžių šakas, valant pomiškį bei traką. Projektuojant kiekvienu atveju intensyvumas nustatomas vietoje, įvertinant nelikvidinį, o bendrą iškertamą tūrį.

Žymiausią kraštovaizdžio formavimo kirtimų dalį sudarytų didelio skalsumo, uždaro kraštovaizdžio tipo medynų retinimas, paverčiant juos gerai apžvelgiamu ir praeinamu mišku. Šiais kirtimais reikėtų atidengti įdomesnius senojo miško medžius ir reginių perspektyvą, paįvairinti pakelės miškelių monotoniją, atveriant šviesias laukymes, trako paslėptus medynus.

Prieš kraštovaizdžio formavimo kirtimus sanitariniais kirtimais iškertamas tūris neįtrauktas į kraštovaizdžio formavimo kirtimų iškertamo maksimalaus tūrio apimtis. Nelikvidinių žabų tūris derlingose augavietėse skaitome, kad vidutiniškai bus iškertamas apie 10 m^3 iš 1 ha. Atlikus trako ir pomiškio kirtimo etapą vėliau kas antri metai turi būti kartojamas trako valymas siekiant neleisti trakui ir nepageidaujamam pomiškiui įsigalėti vėl. Nederlingose pušynų augavietėse tai gali reikėti pakartoti tik 1–2 kartus per vykmetį. Daugeliu atvejų projektuojant kraštovaizdžio formavimo kirtimus žiniaraštyje nurodomas visas sklypo plotas, o praktiškai bus kertama tik dalyje sklypo siekiant nurodytų tikslų. Tas pat liečia ir pomiškio ar trako kirtimą – prie kelių, takų ar vietose, kur reikia atidengti norimą objektą, reikia kirsti intensyviau ar net ir plynai, o sklypo gilumoje gal būt retinti tik šiek tiek arba ir visai nekirsti.

Vykdyti šiuos kirtimus reikėtų etapais ir vykdyti nuolatos. Pradėti reikėtų nuo menkaverčio trako ir pomiškio iškirtimo, vėliau kirsti ir nepageidaujamus medžius formuojant estetiniu požiūriu priimtinas, patogias poilsiui erdves ir perspektyvas. Medyno formavimą kraštovaizdžio formavimo kirtimais pradžioje reikėtų atlikti palaipsniui, maždaug per 3 metus, o vėliau jį reikėtų tęsti kartojant kas 2 metai, pašalinant tai kas atsiranda nereikalinga: želiantis nepageidaujamas trakas ar pomiškis, atsirandantys sausuoliai, vėjavartos, vėjalaužos bei skurstantys prasto estetinio vaizdo medžiai bei kiti tapę nepageidaujami medžiai. Kai kurias esančias natūralias ar suformuotas atviras laukymes intensyviai lankomose vietose reikėtų 2–3 kartus per metus nušienauti. Trakas bei pomiškis retinamas dažniausiai ne ištisai. Palei kelius ir takus trakas bei spygliuočių pomiškis dažniausiai kertamas mozaikiškai, formuojamos vaizdingos grupės. Jaunuose, ypač spygliuočių, medynuose genimos apatinės šakos.

Didžioji dalis kraštovaizdžio formavimo kirtimų suprojektuota paežerėse, paupiuose, siekiant atverti apžvelgimui vaizdingas ežerų ar upelių panoramas. Atlikti šiuos kirtimus reikia ypatingai atsargiai ir palaipsniui, kad nesukelti krantų erozijos. Tas pat pasakytina ir apie kirtimus piliakalnių šlaituose.

Pakelių tvarkymo kirtimai tai specifinė kraštovaizdžio formavimo kirtimų rūšis. Šiais kirtimais siekiama pakelėms suteikti kuo estetiškesnį vaizdą, sumažinti kraštovaizdžio monotoniškumą ir pagerinti apžvelgiamumą nes prie kelių ir takų dažniausiai vyrauja uždari giliau nepražvelgiami kraštovaizdžiai. Čia dažnai vyrauja suvešėjęs trakas ir gausus II –as ardas. Kirtimais gali būti apimama iki 40–50 % pakelių siekiant suformuoti besikeičiančią uždarų ir atvirų vietų mozaiką. Kirtimo metu iškertamas ir pašalinamas trakas bei menkavertis nepageidaujamas pomiškis. Kertama menkaverčių rūšių bei nustelbti medžiai, atidengiami vaizdingesni medžiai. Kertamos ir paliekamos nekirstos trako grupės bei medžiai nustatomi prieš kirtimą. Pakelių tvarkymo kirtimų apimamų juostų plotis gali svyruoti nuo 5 iki 50 m. Juostos turėtų vingiuoti ir būti nevienodo pločio. Šie kirtimai derlingesnėse augavietėse turėtų būti kartojami kas 2–3 metai. Į pakelių tvarkymą turėtų įeiti ir pakelių kasmetinis šienavimas.

Detaliau kirtimai aprašyti Rekreacinio sutvarkymo projekte, pateikiant ir kraštovaizdžio formavimo kirtimų žinialapius (įdėti ir girininkijų aiškinamuosiuose raštuose).

Detaliau biologinės įvairovės kirtimai aprašyti gamtotvarkos priemonių plane, pateikiant ir šių kirtimų žinialapius.

Miško lydimo kirtimai vykdomi, kai miško žemėje norima įrengti kelius, technologines linijas, miško sėklines plantacijas, medelynus. Kuršėnų regioniniame padalinyje tokie kirtimai projektuojami (pagal miško kirtimų taisyklių 2010 m. sausio 27 d. įsakymo Nr. D1–79 punktą 96)

Kitais kirtimais gali būti vykdomas plotų išvalymas saugant nuo apaugimo miško laukymes. Galimi ir biotechniniai kirtimai, gerinant pašarų bazę briedžiams ir stirnoms. Atsiras būtinybė kirsti vieną ar kitą trasą kelių tiesimui.

Kuršėnų regioninio padalinio miško medžių genetinių išteklių objektuose (genetiniuose miško medžių draustiniuose, sėkliniuose medynuose, sėklinėse miško medžių plantacijose, klonų rinkiniuose, bandomuosiuose želdiniuose), atsižvelgiant į jų paskirtį ir panaudojimo tikslus, gali būti projektuojami kiti specialieji šių objektų formavimo kirtimai. Kirtimus, priklausomai nuo esamos medynų būklės, vyraujančios rūšies derėjimo metų, amžiaus, objekto ploto, amžiaus struktūros, rūšinės sudėties, augavietės tipo, dirvožemio, medyno dendrometrinių, genetinių-selekcinių požymių, projektuoja Valstybinė miškų tarnyba. Sėklinės miško bazės objektų sklypų sąrašai yra pateikti lentelėje 1.55.

Minimali metinė kitų kirtimų apimtis yra apie 182 m^3 likvidinės medienos.

2.3.5. PROJEKTUOJAMA MEDIENOS RUOŠOS NORMA

Visų kirtimų norma – tai bendra visų kirtimų metinė apimtis regioninio padalinio miškų teritorijoje yra nustatoma sudedant visų kirtimo rūšių metines apimtis, kartu pateikiant ir pagal miškų grupes kirtimo rūšių plotus (išskyrus pavienių medžių ir brandžių medžių nebrandžiuose medynuose kirtimus ir sanitarinius kirtimus), bendrą ir likvidinės medienos tūrius bei pagrindinius miško naudojimo rodiklius: medienos kiekis, iškertamas iš 1 ha apaugusios medynų žemės, iškertamo tūrio santykinė dalis nuo viso medynų tūrio, pagrindiniais kirtimais iškertamo medienos tūrio ir tūrio prieaugio (viso ir 1 ha) santykis, pagrindiniais ir tarpiniais kirtimais paruošiamos medienos tūrių santykis, kirtimų (visų ir plynų) ploto santykinė apaugusios medynų žemės ploto dalis.

Projektuojama metinė visų rūšių kirtimų apimtis pateikta 2.12. lentelėje, o pagal girininkijas 2.14. lentelėje. Metinis miško naudojimas turėtų būti 83.0 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Pagrindiniam naudojimui tenka 80,2 %, tarpiniam 19,8 %.

Iš 1 ha mišku apaugusio ploto bus iškertama po 5,5 m^3 bendro arba 4.2 m^3 likvidinio tūrio, iš jo pagrindiniais kirtimais 3,3 m^3 .

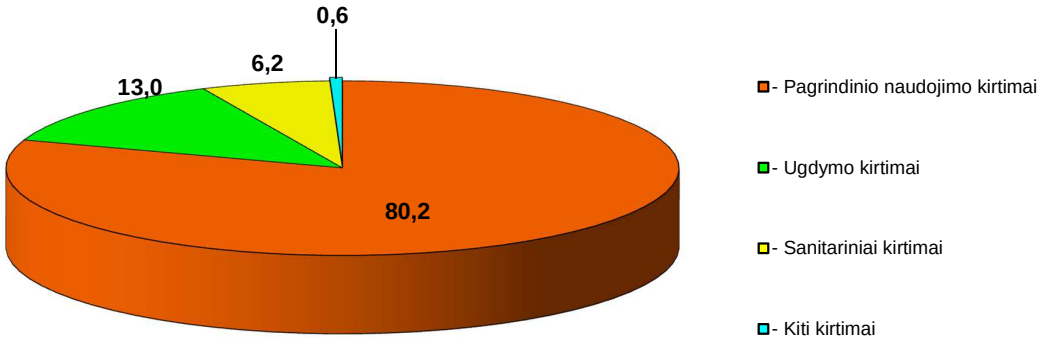

31 pav. Miško kirtimų struktūra (iškertamas tūris %)

Bendra metinė miško naudojimo apimtis (83.0 tūkst. m^3 likvidinės medienos), lyginant su paskutinių 10-ies metų (2006–2015) naudojimu (94,4 tūkst. m^3), sumažėjo 13,7 %.

Bendras metinis einamasis tūrio prieaugis padalinio valstybinės reikšmės medynuose – 7,54 m^3/ha. Iškertamas kasmet bendras tūris iš hektaro 5,5 m^3 . Bendras prieaugio naudojimo procentas – 72,9 % (2.12. lentelė). II miškų grupės miškuose projektuojama vidutiniškai iškirsti 15,8 % bendro prieaugio, III – 113,9 %, IV grupės miškuose – 76,4 % bendro prieaugio.

2.12. **PROJEKTUOJAMA VYKMEČIUI METINĖ KIRTIMŲ APIMTIS**

2.12. lentelė

Kirtimų rūšys	Metinė apimtis						
	Plotas, ha	tūris tūkst. m^3		likvidinio tūrio % nuo bendro tūrio	likvidinis tūris tūkst.m^3 pagal miškų grupes		
		bendras	likvidinis		II	III	IV
Pagrindiniai kirtimai	273*	83,7**	66,6	80	0	1,4	65,2
Ugdomieji kirtimai	597	20,1	10,8	53	0,1	0,8	9,9
Sanitariniai kirtimai	-	6,4	5,1	80	0,5	0,1	4,5
Kiti kirtimai	-	0,6	0.5	80	**0,2**	**0**	**0,3**
Iš viso	**870**	**110,2**	**83,0**		**0,8**	**2,3**	**79,9**

*Ekvivalentinis plotas

**Bendras tūris be 3 procentų paliktų bioįvairovei

2.13. **MIŠKO NAUDOJIMO RODIKLIAI**

2.13. lentelė

Rodikliai	II miškų grupė	III miškų grupė	IV miškų grupė	Iš viso:
1. Iškertamas bendras tūris, m^3/ha	1,1	7,6	5,8	5,5
2. Iškertamas likvidinis tūris, m^3/ha	0,8	5,7	4,3	4,2
iš jo – pagrindiniais kirtimais (likvidas)	0	5,0	3,5	3,3
3. Tarpinio naudojimo % nuo bendro iškertamo tūrio	100	16,5	23,9	24,6
iš jo – ugdymo kirtimais	16,3	10,6	18,3	18,2
4. Bendro prieaugio naudojimo %	15,8	113,9	76,4	72,9
5. Miško naudojimo % nuo bendro tūrio	4,3	3,6	2,9	2,8
6. Miško kirtimais apimamas kasmet plotas, %	0,4	4,8	4,6	4,4
7. Miškų apaugęs plotas, ha	979,3	282,4	18709,3	19971
8. Bendras medienos tūris, tūkst.m^3	243,39	60,66	3686,36	3990,41
9. Bendras einamasis prieaugis, m/ha	6,95	6,67	7,59	7,54

Pastaba: 7, 8 ir 9 eilučių skaičiai parodo nuo kokių dydžių apskaičiuoti naudojimo rodikliai.

Medienos naudojimas II miškų grupėje neintensyvus, todėl ir ateityje šioje grupėje kaupsis didelis medienos kiekis – per metus apie 5.85m^3 hektare visame II grupės miškų plote (5.73 tūkst.m^3)

Dėl nevienodos medynų amžiaus struktūros, miškų grupių ploto ir kitų priežasčių. miško naudojimo apimtis ir intensyvumas atskirose girininkijose labai nevienodas (2.14. lentelė). Didžiausias miško naudojimas suprojektuotas Šaukėnų girininkijoje – 16,93 tūkst.m^3, iškertant iš 1 ha mišku apaugusio ploto 5, m^3 likvidinės medienos. Nemažas naudojimas ir Pažiužmėlių girininkijoje – 14,89 tūkst.m^3 (4,5 m^3/ha). Per abi girininkijas bus kertama 38,3 % bendros Kuršėnų padalinio kirtimų apimties. Mažiausia kirtimų apimtis Tryškių girininkijoje – 8,26 t. m^3 (3,1 m^3 iš hektaro).

2.14. **METINĖ MIŠKO KIRTIMŲ APIMTIS PAGAL GIRININKIJAS**
(plotas, ha; tūris likvidinis, m^3)

2.14. lentelė

Girininkija	Priimta pagrindinių kirtimų norma (tūris)	Ugdymo kirtimai						Sanitari-niai kirtimai (tūris)	Kiti spec. paskirties kirtimai (tūris)	Iš viso (tūris)	Iškertame iš 1 ha mišku apaugusio ploto (tūris)
		Jaunuolynų ugdymas		Retinimai		Einamieji					
		Plotas	Tūris	Plotas	Tūris	Plotas	Tūris				
Gedinčių	**6520**	**49**	110	36	1420	13	730	420	80	9280	4,0
Gulbinų	**9180**	**72**	160	26	910	9	440	460	160	11310	3,8
Ilgšilio	**12250**	**43**	90	14	440	10	620	560	50	14010	5,1
Paežerių	**6140**	**46**	90	30	1250	8	420	360	60	8320	3,4
Pažiužmėlių	**12710**	**53**	120	20	620	9	550	840	50	14890	4,5
Šaukėnų	**13490**	**64**	160	26	890	17	900	1440	50	16930	5,0
Tryškių	**6310**	**33**	70	9	270	10	540	1020	50	8260	3,1
Viso:	**66600**	**360**	**800**	**161**	**5800**	**76**	**4200**	**5100**	**500**	**83000**	**4,2**

2.3.6. POTENCIALIAI NAUDOTINŲ MIŠKO KIRTIMŲ ATLIEKŲ KIEKIO ĮVERTINIMAS

Energijos gamyba iš atsinaujinančių gamtos išteklių yra vienas iš pagrindinių Lietuvos ir ES energetinės politikos tikslų. Nacionalinėje energetikos strategijoje siekiama, kad atsinaujinančių energijos išteklių dalis iki 2025 m. pasiektų 20%. Pagal atsinaujinančių energijos išteklių įstatymą 2020 m. 60% centralizuotai tiekiamos šilumos turėtų būti pagaminama iš biokuro. Tai numatyta ir Nacionalinėje miškų ūkio sektoriaus plėtros programoje, priimtoje 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 569.

Nuolat atsinaujinantis biokuro šaltinis yra miškas. Biokurą sudaro malkinė mediena ir miško kirtimo atliekos. Malkinė mediena gaunama iš medžio stiebų, kurie netinka medienos apdirbimo pramonei, bei iš stambių šakų. Kirtimo atliekas sudaro medžių viršūnės, smulkūs stiebai, kelmai nelikvidinės šakos, žievė.

Biokuro, kaip vietinio ir nebrangaus kuro, naudojimo plėtojimas numatytas Lietuvos Respublikos seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 patvirtintinoje Lietuvos Respublikos vyriausybės programoje. Vienas iš VĮ Valstybinių miškų urėdijos veiklos prioritetų yra biokuro iš miško kirtimo atliekų ir nelikvidinės medienos iš jaunuolynų ugdymo kirtimų biokurui gaminti, gamybos didinimas. Miško kirtimo atliekų apskaitos tvarką nustatė 2004 m. Generalinė miškų urėdija. Buvusios miškų urėdijos kirtimo atliekų pardavė: 2009 m. – 76,9 tūkst. m^3; 2010 m. – 74,8 tūkst. m^3; 2011 m. – 155 tūkst. m^3 ; 2012 m. – 170 tūkst. m^3. Kuršėnų regioninis padalinys (buv. Kuršėnų mu) realizavo kirtimo atliekų: 2012 m. – 3,9 tūkst. m^3. 2013 m. – 4,0 tūkst. m^3. 2014 m. – 5,7 tūkst. m^3.

Miško kirtimo atliekoms apskaičiuoti taikomos įvairios metodikos. Pirmoji buvo sudaryta naudojant sortimentines ir prekines lenteles (A. Kuliešis, E. Petrauskas).Šakų tūrio įvertinimo metodika panaudojant šakų tūrio struktūros matematinius modulius (A. Tebėra, 2005 m.).LAMMC

Institutas pagal užsakomus darbus atliko įvairius kirtimo atliekų skaičiavimus – potencialūs ir realūs atliekų kiekiai, paruošų sąnaudos, taikant įvairias kirtimo atliekų surinkimo technologijas.

Valstybinė miškų tarnyba pateikė metodinius nurodymus ir normatyvus energetinės medienos ištekliams įvertinti projektuojant kirtimus (2012 m. spalio 11 d. Nr. 230–12-V). Nurodymai skirti medienos su žieve, tinkamos energijai gaminti, išteklių įvertinimui, rengiant miškotvarkos projektą.

Energetinę medieną su žieve sudaro: malkos, gaunamos iš stiebų medienos, netinkamos padariniams asortimentams ir plokščių gamybai; medžių stiebai su šakomis iki 8 cm skersmens 1,3 m aukštyje; sausuolių stiebai iki 22 cm skersmens 1,3 m aukštyje; stiebų viršūnės, šakos ir kelmai.

Energetinės medienos ištekliai apskaičiuojami planuojant ugdomuosius ir pagrindinius kirtimus. Ugdymo kirtimuose kelmų ištekliai nėra vertinami. Energetinės medienos išteklių įvertinimui naudojami normatyvai, sudaryti santykiniais vienetais, taikytini skaičiavimams nuo kirstinų stiebų tūrio su žieve miško sklype (biržėje), bei atsižvelgiama į medžių pasiskirstymą pagal skersmenis ir sausuolių kiekį.

Jaunuolynų ugdymuose energetinę medieną sudaro visi iškertami stiebai iki 8 m skersmens 1,3 m aukštyje. Energetinės medienos dalis nuo kertamo kiekio (%) nustatoma pagal normatyvus, sudarytus pagal vyraujančią medžių rūšį ir jos lajų faktorių.

Labai neturtingose (a) ir užmirkusiose (U) bei pelkinėse (P), o taip pat šlaitų (Š) augavietėse energetinės medienos ruoša jaunuolynuose nėra planuojama. Normalaus drėgnumo N(b-f) ir laikinai

užmirkusiose L(b-f) augavietėse visas paskaičiuotas kirsti medelių tūris yra planuojamas paimti iš kirtavietės

Potencialūs energetinės medienos ištekliai pagrindinių kirtimų kirtavietėse – kiekvienoje pagrindinių kirtimų biržėje yra įvertinamas malkų iš stiebų, stiebų viršūnių, kelmų, taip pat sausuolių malkinių stiebų iki 22 cm skersmens 1,3 m aukštyje, tūriai panaudojant apibendrintą normatyvą. Potencialūs šakų tūriai, nustatyti pagal normatyvą, yra koreguojami atsižvelgiant į augavietę.

Energetinės medienos ištekliai retinimo ir einamuosiuose kirtimuose yra įvertinami malkinės medienos iš stiebų, stiebų viršūnių, taip pat sausuolių malkinių stiebų iki 22 cm skersmens 1,3 m aukštyje, neatsižvelgiant į augavietes bei šakų medienos ištekliai priklausomai nuo augaviečių. Kelmai retinimo – einamuosiuose kirtimuose energijos gamybai panaudoti neplanuojami.

Realūs energetinės medienos ištekliai**.** Ekologiniu požiūriu ne visi potencialūs energetinės medienos ištekliai kirtimuose gali būti panaudoti nepažeidžiant miško ekosistemos. Realūs, galimi paimti iš miško kelmų, šakų ir plonų stiebų kiekiai, nustatomi atsižvelgiant į augavietes. Neturtingose augavietėse, siekiant išsaugoti natūralų jų derlingumą, o užmirkusiuose – siekiant kirtimų metu mažiausiai sužaloti dirvožemį, dalis šakų ir plonų stiebų yra paliekami kirtimo vietoje.

Kelmus rekomenduojama naudoti tik eglių augančių N ir L augaviečių medynuose, kurių rūšinėje sudėtyje eglė sudaro 30% ir daugiau. Šakų ir kelmų panaudojami kiekiai nustatomi pagal normatyvą atsižvelgiant į miško augavietes.
Kelmų rovimas projektuojamas tik IV miškų grupės plynai kertamuose medynuose. Šae, Nae, Š(a-d), Na, La, U(a-f), P(a-d), P(a-d)n kelmų rovimas neprojektuojamas.

2.15. **POTENCIALIAI GALIMI METINIAI ENERGETINĖS MEDIENOS SU ŽIEVE IŠTEKLIAI**

2.15. lentelė

Kirtimo rūšis	Energetinės medienos ištekliai, m³ kertamame plote						
	Smulkūs medeliai	Malkos	Sausuoliai	Stiebų viršūnės	Šakos	Iš viso	%
Jaunuolynų ugdymas	4632					4632	**21,5**
Retinimai-einamieji		845	801	309	1304	3259	**15,1**
Pagrindiniai kirtimai		4954	1136	893	6715	13698	**63,4**
Viso	**4632**	**5799**	**1937**	**1202**	**8019**	**21589**	**100**
%	**21,5**	**26,8**	**9,0**	**5,6**	**37,1**	**100**	

Pastaba: kirtimo atliekos ugdymo kirtimuose suskaičiuotos pagal duomenų bazėje esamus sklypų tūrius tai yra nepriimant dėmesin jaunuolyno ugdymo kartojimo bei retinimais ir einamaisiais kirtimais iškirstą tūrį valksmuose.

2.16. **METINIAI ENERGETINĖS MEDIENOS SU ŽIEVE IŠTEKLIAI**
Pagal girininkijas

2.16. lentelė

Kirtimo rūšis	Energetinės medienos ištekliai, m³ kertamame plote					
	Smulkūs medeliai	Malkos	Sausuoliai	Stiebų viršūnės	Šakos	Iš viso
Gedinčių g-ja						
Jaunuolynų ugdymas	626					626
Retinimai-einamieji		186	174	67	286	713
Pagrindiniai kirtimai		509	107	83	483	1182
Iš viso	**626**	**695**	**281**	**150**	**769**	**2521**
%	**24,8**	**27,6**	**11,1**	**6,0**	**30,5**	**100**
Gulbinų g-ja						
Jaunuolynų ugdymas	883					883
Retinimai-einamieji		109	102	40	175	426
Pagrindiniai kirtimai		817	182	139	986	2124
Iš viso	**883**	**926**	**284**	**179**	**1161**	**3433**
%	**25,7**	**27,0**	**8,3**	**5,2**	**33,8**	**100**
Ilgšilio g-ja						
Jaunuolynų ugdymas	502					502
Retinimai-einamieji		76	81	31	126	314
Pagrindiniai kirtimai		700	180	155	1113	2148
Iš viso	**502**	**776**	**261**	**186**	**1239**	**2964**
%	**16,9**	**26,2**	**8,8**	**6,3**	**41,8**	**100**
Paežerių g-ja						
Jaunuolynų ugdymas	545					545
Retinimai-einamieji		146	131	51	219	547
Pagrindiniai kirtimai		397	95	75	629	1196
Iš viso	**545**	**543**	**226**	**126**	**848**	**2288**
%	**23,8**	**23,7**	**9,9**	**5,5**	**37,1**	**100**
Pažiužmėlių g-ja						
Jaunuolynų ugdymas	827					827
Retinimai-einamieji		94	86	33	149	362
Pagrindiniai kirtimai		1155	266	201	1598	3220
Iš viso	**827**	**1249**	**352**	**234**	**1747**	**4409**
%	**18,8**	**28,3**	**8,0**	**5,3**	**39,6**	**100**
Šaukėnų g-ja						
Jaunuolynų ugdymas	951					951
Retinimai-einamieji		166	163	63	271	663
Pagrindiniai kirtimai		884	191	153	1209	2437
Iš viso	**951**	**1050**	**354**	**216**	**1480**	**4051**
%	**23,5**	**25,9**	**8,7**	**5,3**	**36,6**	**100**

Kirtimo rūšis	Energetinės medienos ištekliai, m³ kertamame plote					
	Smulkūs medeliai	Malkos	Sausuoliai	Stiebų viršūnės	Šakos	Iš viso
Tryškių g-ja						
Jaunuolynų ugdymas	298					298
Retinimai-einamieji		67	64	25	78	234
Pagrindiniai kirtimai		492	114	86	698	1390
Iš viso	**298**	**559**	**178**	**111**	**776**	**1922**
%	**15,5**	**29,1**	**9,3**	**5,8**	**40,3**	**100**

Kirtimo atliekos sudarys 26,0 % nuo bendro suprojektuoto kirsti likvidinio tūrio. Kirtimo atliekų struktūroje šakos sudarys apie 37.1 %, malkos 26,8 %, sausuoliai 9,0 %, smulkūs stiebai 21.5 % ir stiebų viršūnės 5.6 % . Kadangi kelmų panaudojimas galimas tik ateityje, pagrindinę biomasę sudarys šakos

Kirtimo atliekos turi būti naudojamos nenusižengiant gamtosauginiams reikalavimams – ekologija ir ekonomika neturi užgožti viena kitos. Tokia nuoroda yra ir Europos šalių ministrų forumo (Varšuva, 2008) pirmoje rezoliucijoje *Miškai, mediena ir energija* – akcentuota pusiausvyros išlaikymo svarba naudojant medieną ir biomasę, tuo pačiu išsaugant vertingus miško išteklius ir nepažeidžiant bioįvairovės.

2.4. JAUNUOLYNŲ UGDYMAS, ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ PRIEŽIŪRA

Jaunuolynų ugdymo kirtimai vykdomi jaunuolynuose iki 21 metų amžiaus. Ugdymo kirtimų pradžia priklauso nuo jaunuolyno rūšinės sudėties ir rūšių tarpusavio santykių, esamo tankumo, miško tipo bei ūkinių tikslų. Mišriuose, didelio pradinio tankumo ir derlingose augavietėse augančiuose jaunuolynuose ugdymo kirtimai pradedami anksčiau negu grynuose, mažesnio tankumo ir augančiuose nederlingose augavietėse.

Jaunuolynų ugdymo tikslas yra mišriuose medynuose formuoti jų rūšinę sudėtį, siekti kad joje būtų kiek galima daugiau pagrindinių rūšių medžių, šalinant juos stelbiančius nepagrindinių rūšių medžius, sudarant pagrindinių rūšių medžiams optimalias augimo sąlygas. Grynuose medynuose ugdymo kirtimų tikslas yra sumažinti medynų tankumą, didinti medynų atsparumą nepalankiems aplinkos faktoriams.

Valstybinės reikšmės miškuose jaunuolynų yra 2864 ha miškininkystės požiūriu ugdytinų medynų arba 75 % nuo visų ugdymo amžiaus medynų (3832 ha). Pagal ugdymo eiliškumą: skubiai ugdytinų yra apie 6,6 %, ugdytinų pirma eile yra –32,9 %, antra – 60,5 %, daugiausia.

Pagal medžių rūšis daugiausia jaunuolynų ugdyti projektuojama eglynų – 75,3 %, beržynų – 14,4 %, juodalksnynų – 5,0 % ir pušynų – 2,4 %, kitų rūšių gerokai mažiau.

0,2 % jaunuolynų ugdymo kirtimų bus vykdoma II miškų grupės miškuose, 1,2 % – III grupės ir 98,6 % – IV grupės miškuose.

Apskaičiuojant metinę jaunuolynų ugdymo apimtį pakartotinam ugdymui skirta visas ugdytinų nedelsiant ir dalyje mišrių jaunuolynų, skirtų ugdyti pirmajame penkmetyje (apie 10 %) tai papildomai sudaro po 29 ha kasmet. Be to, projektuojama ugdyti 45 ha 4–6 metų želdinių ir žėlinių, kuriuose projektuota ir bus vykdoma želdinių priežiūra. Šiuos jaunuolynus reikės ugdyti antroje vykmečio pusėje (2.17. lentelė).

2.17. **METINĖ JAUNUOLYNŲ UGDYMO APIMTIS**

2.17. lentelė

Jaunuolynų ugdymas	Plotas, ha	Tūris. m^3		Iškertama iš 1 ha, m^3		Vidutinė apimtis pagal plotą 2015–2016 m.
		bendras	likvidinis	bendras	likvidinis	
esami jaunuolynai	286	6040	600	21	2	–
kartojimas	29	610	60	21	2	–
jaunuolynai po želd. priežiūros	45	950	100	22	2	–
Iš viso	**360**	**7600**	**760**	**21**	**2**	**364**

Projektuojama jaunuolynų ugdymo metinė apimtis pagal plotą 10 ha didesnė už praeitame dešimtmetyje suprojektuotą apimtį.

Želdinių ir žėlinių priežiūra apima šiuos darbus (pagal Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus):

- nupustytų, nuplautų, užneštų, iškilnotų šalčio medelių pataisymas (užpilant žemėmis, atkasant ir kt.);
- stelbiančios žolinės augmenijos pašalinimas, purenant dirvą, ravint, šienaujant, apmindant sausą žolę rudenį, purškiant herbicidais aplink pasodintus medelius, medelių eilėse arba ištisai;
- stelbiančios sumedėjusios augmenijos naikinimą, ją iškertant arba iš dalies purškiant arboricidais (minkštųjų lapuočių želdiniuose – iki 6 metų, spygliuočių ir kietųjų lapuočių – iki 8 metų);
- sausinimo sistemos veikimo patikrinimą ir susidariusių kamščių vagose ir grioveliuose pašalinimą pavasarį užmirkstančiose augavietėse keletą metų po želdinių pasodinimo, paviršinio vandens nuleidimą.

Pagal 2016 m. miškotvarkos duomenis želdinių ir žėlinių priežiūra kasmet reikalinga vykdyti apie 325 ha plote (lentelė 2.18). Želdinių ir žėlinių priežiūra vykdoma spygliuočių ir kietųjų lapuočių medžių rūšių jaunuolynuose iki 8 metų amžiaus, minkštųjų lapuočių - iki 6 metų. Kuršėnų regioninis padalinys per 2014 - 2016 metus vidutiniškai kasmet priežiūrą atliko apie 310 ha plote.

Pagal 2016 m. miškotvarkos duomenis želdinių ir žėlinių priežiūra ir apsauga reikalinga vykdyti 1278,5 ha plote (2.18. lentelė). Priimant dėmesin, kad kartojimas per minėtą laikotarpį žėlinių ir želdinių priežiūros bus vykdoma vieną, du kartus, kartojimo rodiklis būtų 2. Bendra želdinių ir žėlinių apsaugos ir priežiūros metinė apimtis būtų apie 587 ha (į šį plotą turi būti įskaičiuota apie 15 % esamų neapaugusių plotų ir kirtaviečių ir 20 % būsimų kirtaviečių). Miško želdinių-žėlinių apsaugą nuo žvėrių kasmet tikslinga atlikti 262 ha plote. Tikslios apimtys nustatomos kasmet įvertinus elninių žvėrių neigiamą poveikį miško želdiniams-žėliniams, esamą žvėrių tankį bei sodinamas ir reikalaujančias apsaugos medžių rūšis.

Žuvusių tikslinių medžių rūšių medelių atsodinimo metinė apimtis apie 120 ha, tiksli apimtis sekantiems metams nustatoma atlikus miško želdinių-žėlinių apskaitą.

Didžiausia želdinių ir žėlinių priežiūros ir apsaugos darbų apimtis yra Gulbinų ir Pažiužmėlių girininkijose, mažiausia – Tryškių girininkijoje

2.18. PROJEKTUOJAMOS ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ APSAUGOS IR PRIEŽIŪROS APIMTYS PAGAL GIRININKIJAS

2.18. lentelė

Girininkija	Želdiniai	Žėliniai	Iš viso	Priežiūros metinė apimtis	Želdinių ir žėlinių apsaugos metinė apimtis	Bendra metinė apimtis
Gedinčių	60,4	53,1	113,5	35	20	55
Gulbinų	199,0	41,3	240,3	55	38	93
Ilgšilio	160,4	19,3	179,7	65	10	75
Paežerių	110,5	14,6	125,1	35	40	75
Pažiužmėlių	235,9	37,5	273,4	55	53	108
Šaukėnų	219,2	37,1	256,3	50	70	120
Tryškių	75,3	14,9	90,2	30	31	61
Iš viso	**1060,7**	**217,8**	**1278,5**	**325**	**262**	**587**

Kuršėnų regioniniame padalinyje plynai nukirtus drebulynus, baltalksnynus 160–170 ha atliekamas plyno kirtimo biržių cheminis purškimas nuo nepageidaujamų atžalų. Tai palengvina dirvos paruošimą ir sustabdo nepageidaujamų medžių atžalų atsiradimą iki 3 metų. Todėl realiai želdinių priežiūros darbų nuo stelbiančios augmenijos reikalinga vykdyti mažiau.

2.5. MIŠKO ATKŪRIMAS IR ĮVEISIMAS

2.5.1. MIŠKO ATKŪRIMAS IR ĮVEISIMAS

Miško atkūrimas projektuotas pagal Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus (2008 m. kovo 14 d. Nr. D1–199 miško atkūrimo ir įveisimo būdą, atsižvelgta į miško funkcinę paskirtį:
atkuriant mišką II–IVA grupių miškuose, želdinių ir (ar) žėlinių rūšinėje sudėtyje turi būti daugiau kaip 75 procentų medžių rūšių, atitinkančių Nuostatų 1–3 priedų reikalavimus, išskyrus atvejus, kai paliekami atželti baltalksnynai ir skroblynai valstybiniuose ekosistemų apsaugos (IIA grupės), apsauginiuose (III grupės) ir visuose privačiuose miškuose, ir kai atkuriamas miškas buvusiuose šakninės pinties židiniuose visų nuosavybės formų II–IVA gr. pušynuose. Trumpo kirtimo amžiaus plantaciniai miškai (IVB grupės) gali būti atkuriami tų pačių arba kitų medžių rūšių plantaciniais miško želdiniais ar žėliniais, vadovaujantis Nuostatų 10 priedo reikalavimais.

Nors II grupės miškuose plyni kirtimai neprojektuoti, bet atsiradus plyniems sanitariniams kirtimams, ekosistemų apsaugos (II gr.) miškuose pirmenybė teikiama natūraliam miško atsikūrimui. Rekreaciniuose (II B gr.) miškuose galimi visi miško atkūrimo ir įveisimo būdai: želdinimas, žėlimas ir mišrusis. Pasirenkamas tas, kuris labiausiai užtikrins miškų tvarumą bei atitiks rekreacinius poreikius. Atkūrimo būdus ir technologiją rekreaciniuose miškuose nulemia poilsiavimo intensyvumas, vyraujančios poilsio rūšys ir aplinkos sąlygos. Miško parkuose, poilsiavietėse, prie intensyviai lankomų objektų miškas turi būti atkuriamas arba įveisiamas pagal specialius techninius projektus. Kituose rekreacinės paskirties miškuose miškas turi būti atkuriamas arba įveisiamas, sudarant įprastinius Miško želdinimo ir žėlimo projektus, tik sodinimo vietos išdėstomos ne eilėmis, o padrikai, grupėmis ar lizdais. Sukuriama artima natūraliems miškams atvirų, pusiau atvirų ir uždarų miško vietovaizdžių mozaika. Medžių ir krūmų asortimentas parenkamas pagal normatyvus rekreaciniams miškams.

Apsauginiuose (III gr.) miškuose miškai atkuriami natūraliai atželiant, želdinant arba taikant mišrųjį būdą. Vyraujančių medžių rūšių parinkimas priklauso nuo miškų funkcijų. Vandens

apsauginiuose želdiniuose pirmumas teikiamas medžių rūšims, kurios turi tankią mišrią šaknų sistemą, ažūriškas lajas, laukų apsauginiams želdiniams labiau tinka medžių rūšys su tankiomis lajomis.

Ūkiniuose (IV gr.) miškuose galimi visi miško atkūrimo ir įveisimo būdai. Esant panašioms miško atkūrimo ir įveisimo sąlygoms, parenkamas ekonomiškiausias būdas.

Antros apsauginės grupės miškuose yra 29,1 ha neželdintinų aikščių, jos paliekamos natūraliam atsikūrimui ir biologinės įvairovės palaikymui miškuose. Iš šio ploto net 28 ha yra užmirkusiose ir pelkinėse augavietėse.

Miško atkūrimo fondą sudaro: esami neapaugę mišku plotai bei pirmojo penkmečio (2018–2022 m) plynų kirtimų biržės (2.19. lentelė).

2.19. **MIŠKO ATKŪRIMO IR ĮVEISIMO FONDAS (ha)**

2.19. lentelė

Žemės naudmenos	Plotas, ha
1. Neapaugusios mišku miško žemės, iš viso	**754,7**
iš jų: kirtavietės	562,8
žuvę medynai	26,8
miško aikštės (laiku neatkurti medynai 10 m. ir daugiau)	74,3
žemė, skirta miškui įveisti	90,8
2. Plynų kirtimų biržės (2018–2022 metų)	**1225,6**
Iš viso:	**1980,3**

Regioninio padalinio miškuose yra atkurtinų 74,3 ha aikščių, arba laiku neatkurtų medynų, 2006 m. inventorizuota buvo 65,5 ha. Atlikus šių plotų analizę, paaiškėjo, kad 1,2 ha aikščių atsirado iš žuvusių medynų, 5,1 ha iš buvusių intarpų ir pašarinių aikštelių, ir dėl 2007 m. miškotvarkos klaidų 6,5 ha ploto. Didžiausias aikščių plotas yra laikinai užmirkusiose L augavietėse 39,5 ha ir užmirkusiose bei nusausintose pelkinėse augavietėse, apie 25,3 ha, šio ploto didesnė dalis bus paliekama žėlimui – 43,1, o likęs plotas 31,2 ha bus želdomas.

Želdinamos medžių rūšys esamuose mišku neapaugusiuose plotuose ir būsimose kirtavietėse pagal augaviečių serijas ir želdinamas medžių rūšis parodyta 2.20 lentelėje.

Esamiems neapaugusiems mišku plotams atkūrimo ir įveisimo būdas nustatytas miškotvarkos lauko darbų metu. Numatyta želdinti arba taikyti mišrųjį miško atkūrimo būdą 453,0 ha, esamų plynumų ir 301,7 ha paliktos želti. Želdomas plotas turi būti atkuriamas per 2 metus, tai želdinimo apimtis esamų neapaugusių plotų būtų 226,5 ha. Esamos plynumos paliktos žėlimui turi būti atkurtos per 3 metus ir sudarytų 100,6 ha plotą. Taigi želdinimas sudarys 69,2 %, o žėlimas 30,8 %.

Suprojektuotose penkmečio biržėse atkūrimo būdas nustatytas prognozuojant pagal kirstinų medynų rūšinę sudėtį, struktūrą, pomiškį, augavietę. Želdinti arba taikyti mišrųjį miško atkūrimo būdą projektuota 857.5 ha, palikta želti 368.1 ha. Numatoma dirbtinai atkurti truputį daugiau esamų neapaugusių plotų, negu būsimų biržių, nors palankesnė augaviečių struktūra yra būsimų kirtaviečių, – N hidrotopo augavietės užima 5,1 %, L – 74,2 %, U ir P – 20,7 % (iš esamų neapaugusių plotų, pelkinių ir šlapių augaviečių yra 33,2 %, N hidrotopo augavietės užima 5,1 %, L – 61,7 % viso ploto).

Paliekami žėlimui sklypai L hidrotopų ir nusausintose pelkinėse augavietėse – per teisės aktuose nurodytą laiką neatžėlę tikslinėmis medžių rūšimis, girininkijų darbuotojai regioniniame padalinyje, privalės šiuos plotus želdinti.

Pagal želdinamas medžių rūšis (2.20.lentelė) grynų P želdinių nebus. Gryni E želdiniai sudarys 11,9 %, mišrūs spygliuočių (PE, EP) – 12,6 %, mišrūs eglės su minkštaisiais lapuočiais – 65,5 %, ir mišrūs eglės su ąžuolu ir ąžuolo su egle – 6,3 %. Ąžuolo želdiniai su klevu ir liepa– 0,4 %, gryni, mišrūs minkštųjų lapuočių želdiniai ir mišrūs su egle sudaro 3,2 % nuo bendro želdomo ploto (1310,5 ha).

Sudarant Miško želdinimo ir žėlimo projektus konkrečiuose sklypuose, atsižvelgiant į augavietę ir kitas sąlygas, gali būti parenkami ir kiti želdinių mišrinimo variantai, tačiau atkuriant mišką, vyraujančios medžių rūšys (rūšinėje sudėtyje jų turi būti daugiau kaip 75 %) želdiniuose ir žėliniuose turi atitikti Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų (2008 m.) 1–3 priedų reikalavimus. Suprojektuotose biržėse miško atkūrimo būdą miškotvarka nustatė preliminariai, o po kirtimo, esant reikalui, patikslinti rengiant Miško želdinimo ar žėlimo projektą, ypač želdinių mišrinimo schemas ir parenkant mišrųjį atkūrimo būdą.

Žėlimui paliktose biržėse prognozuojamas žėlimas tikslinėmis rūšimis – minkštaisiais lapuočiais (84,4 %), spygliuočiais (15,6 %). Kietaisiais lapuočiais žėlimo nebus. Kaip parodė praeito vykmečio žėlinių analizė, beržu ir juodalksniu atžėlę jaunuolynai (843,4 ha) sudaro 82,3 % žėlinių ploto, beveik pusė jų yra mišrūs, su egle, ąžuolu ir pušimi, žėlinių priežiūra ir po to ugdymo kirtimais yra galimybės daugelyje sklypų formuoti tikslinius, našius medynus.

Miško atkūrimas neapaugusiuose miško žemės plotuose. Vidutiniškai per metus atkurti projektuojama apie 264 ha neapaugusių miškų ploto. Bendras želdintinų neapaugusiu mišku miško žemių plotas yra 453,0 ha. Plynas esamas kirtavietes (349,7 ha) projektuojama atkurti per 2 metus, kasmet želdinant apie 175 ha. Žuvusius medynus apželdinti reikia per 2 m., želdintinas aikštes per 3 m., o žemė skirta miškui įvesti apželdinama per 5 m. Šias miško kategorijas numatoma želdinti vidutiniškai 12 ha per metus. Metinė želdinimo apimtis bus 161 ha. Bendras, paliekamas žėlimui, esamų neapaugusių mišku žemės plotas yra 301,7 ha, Projektuojama, kad šis plotas bus atkurtas per tris metus. Metinė žėlimo apimtis bus 103 ha.

Lentelėje 2.20. esamuose neapaugusiose mišku plotuose ir plynų kirtimų 2018-2022 m. biržėse numatomose želdinimui ir (ar) mišriam miško atkūrimo būdui iš 1980,3 ha ploto, numatomas mišrus atkūrimo būdas sudarys apie 45 % viso dirbtinai atkuriamo ploto.

2.20. **MIŠKO ATKŪRIMO BŪDAI**

2.20. lentelė

Augaviečių serijos	Bendras plotas, ha	Iš jo – pagal želdinamas medžių rūšis Želdinimas ir (ar)mišrusis miško atkūrimo būdas														Žėlimas ir mišrus atkūrimas
		PE	E	EP	EĄ	ĄE	ĄL	ĄK	EB	EJ	BE	J	BJ	JE	JB	viso	
1. Esami neapaugę miškų plotai																	
Šb, Nb	2,8	2,8														2,8	0
Šc, Nc	31,9		2,0	14,6					11,3							27,9	3.8
Šd, Nd	4,9				3,8	1,1										4,9	0
Lf, Nf	0,8									0,8						0,8	0
Lc	211,7		15,5	2,1					86,7	74,3	0,2					178,8	32.2
Ld	271,6		1,1		19,8		4,6	1,0		185,9			5,7	0,7		218,8	52.7
Ub, La, Lb	19,5	8,6														8,6	10,9
Ud, Uf	59,3											1,1		1,2		2,3	57,0
Pc, Uc, Pd	65,2											0,7				0,7	60.4
Pb, Pa Pb^nPa^n	19,2	1,4														1,4	17,8
Pc^n, Pd^n	96,9											0,6		4,0	1,4	6,0	66.9
Iš viso:	**754.7**	**12,8**	**18,6**	**16,7**	**23,6**	**1,1**	**4,6**	**1,0**	**98,0**	**261,0**	**0,2**	**2,4**	**5,7**	**5,9**	**1,4**	**453,0**	**301.7**
2. 2018–2022 m. plynų kirtimų biržės																	
Šb, Nb	1.1	1.1														1.1	0
Šc, Nc	50.5	5.0	22.1	17.9					5.5							50.5	0
Šd, Nd	11,1		5.9		5.0				0.2							11,1	0
Lb	34,0	27.1	1.2						1.8	1.1						31.2	2.8
Lc	361,3	13.8	30.3	69.6	1.6	1.9			119.8	46.8	4.2					288.0	73.3
Ld	513,7		77.2		33.3	16.0			146.5	153.2	4.7			5.9		436.8	76.9
Ud, Uf	52,7										1.0			5.6	1.2	7,8	44,9
Pb, Pb^nPa, Pa^n	61,8	0.1														0,1	61,7
Pc, Uc, Pd	74,4															0	74.4
Pc^n, Pd^n	65,0	1.4	0.8						2.6	22.0	0.5			2.5	1.1	30.9	34.1
Iš viso:	**1225,6**	**48.5**	**137.5**	**87.5**	**39.9**	**17.9**			**276.4**	**223.1**	**10.4**			**14.0**	**2.3**	**857.5**	**368.1**
Iš viso 1+2	**1980.3**	**61.3**	**156.1**	**104.2**	**63.5**	**19.0**	**4.6**	**1.0**	**374.4**	**484.1**	**10.6**	**2.4**	**5.7**	**19.9**	**3.7**	**1310.5**	**669.8**
%	*100*	*3,1*	*7,9*	*5,3*	*3.2*	*1.0*	*0,2*	*0,1*	*18.9*	*24.5*	*0.5*	*0,1*	*0,3*	*1.0*	*0,2*	*66.2*	*33.8*

2.5.2. MEDYNŲ GERINIMO PRIEMONĖS ŽELDINANT

Šioms priemonėms priskiriama: **medynų ir krūmynų pertvarkymas –** medynų ir krūmynų kirtimas ir želdinimas siekiant vertingesnių norimos paskirties ir rūšinės sudėties miško želdinių arba žėlinių.

Pagal miško kirtimo taisyklių (2010 01 27 d. Nr. D1–79) 91–95 punktus:
Medynų ir krūmynų pertvarkymo kirtimais siekiama medynus pertvarkyti į geresnės kokybės ir (ar) didesnio produktyvumo medynus:
IV grupės miškams priskirtuose miškuose medynų ir krūmynų pertvarkymo kirtimais leidžiama pertvarkyti krūmynus, nevietinių, svetimžemių ar invazinių medžių rūšių medynus, minkštųjų lapuočių iki 20 metų amžiaus (baltalksnynų iki 10 metų amžiaus), tokių medynų regioniniame padalinyje yra 26,5 ha. Iš jų 15,4 ha medynų yra užmirkusiose, pelkinėse augavietėse.

Taikomi šie medynų ir krūmynų pertvarkymo kirtimų būdai: ištisinis – iki 8 ha plote, koridoriais – pertvarkomi jaunuolynai, grupėmis – nevienodo skalsumo jaunuolynuose, kuriuose tikslinės medžių rūšys auga netolygiai, iškertamos mažesnio kaip 0,4 skalsumo ar nepageidaujamų medžių rūšių grupės. Medynų ar krūmynų pertvarkymas vykdomas pagal miško želdinimo ir žėlimo projektą, parengtą Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų nustatyta tvarka. Kuršėnų regioniniame padalinyje, medynų ir krūmynų pertvarkymą reikėtų vykdyti 10,8 ha plote. Visi šie medynai yra mažo skalsumo. Užmirkusiose, pelkinėse augavietėse ir mažuose sklypuose po 0,1-0,2 ha, netikslinga vykdyti krūmynų pertvarkymą.

2.21. **IŠRETĖJĘ 0,3-0,4 SKALSUMO JAUNUOLYNAI IKI 10 M. AMŽIAUS**

2.21. lentelė

Augavietė	Medžių rūšys				**Plotas ha**	Žėlimas
	E	B	Bt	J		
Nc	1,2				**1,2**	
Lb, Lc, Ld	1,4	6,3	1,8		**9,5**	3,0
Uc, Ud		0,6		6,9	**7,5**	
Pcn, Pdn		2,5		2,8	**5,3**	
Viso	**2,6**	**9,4**	**1,8**	**9,7**	**23,4**	3,0

Retų 0,3–0,4 skalsumo jaunuolynų Kuršėnų regioniniame padalinyje yra 49,4 ha.(žiūrėti skyrelis 1.34. puslapiai 84-85, lentelė 1.34.). Retų jaunuolynų iki 10 m. (2.21 lentelė) yra 23,4 ha, tai po plynų kirtimų atsiradę jaunuolynai – 17,6 ha, 1,6 ha plotas po atvejinio kirtimo, 1,3 ha iš senos kirtavietės, 1,8 ha buvusi aikštė ir 0,9 ha žuvęs medynas. Dviejuose jaunuolynų plotuose (6,4 ha), numatyta atlikti medynų ir krūmynų pertvarkymą. Du sklypai želdinti egle (2,6 ha), bet išretėja dėl žvėrių pažeidimų, bus pakartotinai atsodinti neperspektyvių želdinių vietose, be to 1,4 ha ploto želdiniuose yra savaiminis žėlimas. Užmirkusiose ir pelkinėse augavietėse žėliniai yra 3-7 metų ir jie per kelis metus sutankės(10,6 ha) be jokių ūkinių priemonių. Dviejuose patvenktuose juodalksnio jaunuolynuose (10 m.) numatoma įrengti naują pralaidą, kuri nutrauks vandens perteklių ir jaunuolynai sutankės (2,1 ha). Beržynas su pušimi ir egle (1,6 ha 8 m.) atsikūręs po atvejinio kirtimo yra su savaiminiu beržo žėlimu (3 m.) 2500 vnt/ha, per kelis metus sutankės.

Tokie medynai turi būti stebimi, kaip vyks įvairių medžių rūšių žėlimo procesas. Atskirus sklypus rekomenduojama parinkti girininkams ir numatyti galimas ūkines priemones, atsižvelgiant į konkrečias sąlygas. Pusamžiuose retuose medynuose 82,4 ha jokių ūkinių priemonių nenumatoma.

Kirtavietėse ir želdintinose miško aikštėse miškas turi būti atkurtas ne vėliau kaip per trejus metus po jų atsiradimo. Žuvę želdiniai ir žėliniai turi būti atkurti ne vėliau kaip per dvejus metus nuo jų žuvimo fakto nustatymo. Metinė atkūrimo apimtis turėtų būti apie 287 ha.

Per pirmąjį penkmetį Kuršėnų regioniniame padalinyje numatyta per vienerius metus vidutiniškai pasodinti 200 ha želdinių ir ar taikyti mišrųjį miško atkūrimo būdą ir apie 87 ha palikti želti. Želdinti numatoma apie 70 %, paliekama želti apie 30 % visų želviečių. Želdinimo likutis antrajam penkmečiui sudarys apie 110 ha, o žėlimui apie 147 ha. Regioninio padalinio girininkai apžiūrėję natūroje želdavietę ar želvietę gali koreguoti projektuotas atkūrimo priemones ir numatyti tinkamesnį atkūrimo būdą.

Antrojo penkmečio atkūrimo apimtis bus patikslinta suprojektavus biržes 2023–2027 metams. Želdinamas plotas turėtų būti artimas pirmo penkmečio plotui, želdintinų ne miško žemių taip pat atsiras, todėl miško atkūrimo ir įveisimo darbų apimtis turėtų išlikti maždaug pastovi per visą projekto galiojimo laikotarpį.

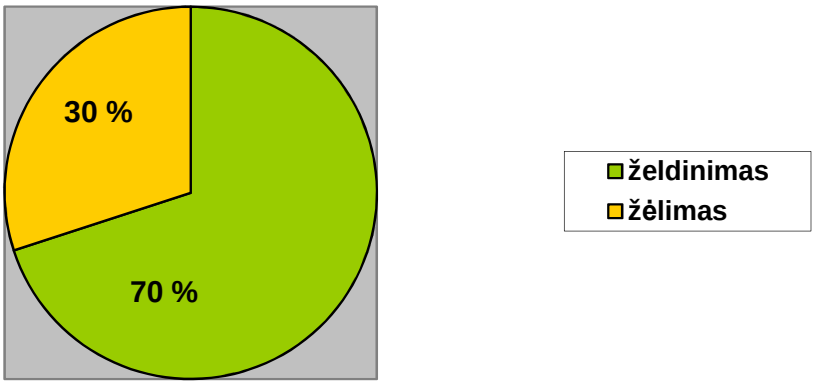

32 pav. Suprojektuoti miško atkūrimo būdai esamuose neapaugusiuose plotuose ir būsimose penkmečio biržėse.

Želdintinos medžių rūšys (pirmajam penkmečiui)

- **Projektuotos želdinti rūšys (plotas%):**
  - *Gryni spygliuočiai (E)* *11,9*
  - *Mišrūs spygliuočiai (PE, EP,)* *12,6*
  - *Mišrūs eglės ir ąžuolo (EĄ, ĄE)* *6,3*
  - *Ąžuolo klevo ir ąžuolo liepos (ĄK, ĄL)* *0,4*
  - *Mišrūs eglės beržo, eglė, juodalksnio (EB, EJ,)* *65,5*
  - *Kiti mišrūs ir gryni lapuočiai su egle (J, JE,BJ,JB, BE)* *3,2*

Miško atkūrimo apimtis girininkijose pateikiama 2.22. lentelėje. Didžiausia želdinimo darbų metinė apimtis numatyta Šaukėnų (44 ha) ir Pažiužmėlių, (38 ha) girininkijose (22,0 % ir 19,0 % nuo bendros želdinimo apimties). Mažiausiai bus želdinama Gedinčių girininkijoje – 15 ha per metus.

2.22. **MIŠKO ATKŪRIMO DARBŲ APIMTIS (ha) PAGAL GIRININKIJAS**

2.22. lentelė

Girininkija	Miško žėlimo ir želdinimo fondas (ha)			Miško želdinimas ir (ar) mišrus būdas (ha)			Miško žėlimas (ha)			Metinė želdymo ir (ar) mišraus atkūrimo apimtis (ha)	Metinė žėlimo apimtis (ha)	Želdintinų kirtaviečių likutis antram penkmečiui (ha)	Žėlimui paliktų kirtaviečių likutis antram penkmečiui (ha)
	esamas neapaugęs miškų plotas	penkmečio biržės 2018–2022	Iš viso	Esamų neapaugusių miškų plotų	penkmečio biržių	Iš viso	Esamuose neapaugusiuose plotuose	penkmečio biržėse	Iš viso				
Gedinčių	96	130	226	32	71	103	64	59	123	15	17	10	25
Gulbinų	108	186	294	67	137	204	41	49	90	29	15	19	20
Ilgšilio	90	186	276	53	120	173	37	66	103	26	13	19	26
Paežerių	99	134	233	89	96	185	10	38	48	29	6	8	15
Pažiužmėlių	129	241	369	61	167	228	68	74	142	37	15	27	30
Šaukėnų	152	216	368	106	181	287	46	35	81	44	11	19	13
Tryškių	81	133	214	45	86	131	36	47	83	20	10	8	18
Iš viso	**755**	**1226**	**1980**	**453**	**858**	**1311**	**302**	**368**	**670**	**200**	**87**	**110**	**147**

Nacionalinės miškų ūkio sektoriaus plėtros programa, patvirtinta 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 560. Numato didinti šalies miškingumą –įveisti mišką nenaudojamoje ir žemės ūkiui netinkamoje žemėje. Taip pat finansiškai skatinti įveisti miškus privačioje ir valstybinėje žemėje. Lietuvos miškingumą numatoma padidinti 1 % (iki 2020 m. –30000 ha, 33,3 %). Pagrindiniu miškingumo optimizavimo tikslu laikoma kraštovaizdžio ekologizacija, žemės ūkio veiklos našumo ir efektyvumo didinimas bei bedarbystės kaime mažinimas. Miškingumo didinimas – tai valstybės ekologinės ir ekonominės politikos elementai. Gamtosauginiai – ekologiniai kriterijai tampa tolygūs ekonominiams.

Vykdant miško žemių plėtrą atsižvelgiama į gamtinį žemių našumą, esamą miškingumą ir jo didinimo potencialą, miškų apsauginę ir rekreacinę svarbą. Svarbiausiomis ekologinio stabilizavimo teritorijomis paprastai priskiriamos gamtinio karkaso elementai – geologinės takoskyros bei labiausiai išreikšti migraciniai koridoriai.

Pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programą (KPP) numatytos dvi atskiros priemonės, skirtos naujų miškų įveisimui. Viena jų – *„Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas miškų”*, iš esmės skirta naujų miškų įveisimui privačioje žemėje, kita *„Ne žemės ūkio paskirties ir apleistos žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku”* gali naudotis ir Kuršėnų regioninis padalinys, siekiantis savo valdomą žemę apželdinti mišku. Be to, pagal šią priemonę parama bus teikiama ir savaime tikslinėmis rūšimis apžėlusių plotų priežiūrai. Miškingumo didėjimas, regioniniame padalinyje, galimas apaugant žemės ūkio naudmenoms mišku arba naujai įveisus miškus netinkamuose žemės ūkiui plotuose, kuriuos padalinys prisijungė ar ateityje dar prisijungs.

Ąžuolynų didinimo programa. Nuo 2006 m. vykdomas vadovaujantis „Ąžuolynų atkūrimo valstybiniuose miškuose programa“ patvirtinta 2005 m. birželio 22 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1–316. Programa buvo parengta 16 metų laikotarpiui (2006–2021 m.) vadovaujantis Lietuvos miškų ūkio politikos ir jos įgyvendinimo strategijos nuostatomis, patvirtintos LR Aplinkos ministro 2002 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 484. Įsigaliojus Nacionalinei miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programai ir nustojus galioti Ąžuolynų atkūrimo valstybiniuose miškuose programai (nuo 2012 09 15), numatoma Lietuvos ąžuolynų plotus iki 2020 m. padidinti iki 2,4% visų miškų ploto.

Paprastasis ąžuolas – Lietuvai būdinga ir viena vertingiausių vietinių miško medžių rūšių. Praeityje ąžuolynų Lietuvoje buvo daug daugiau. Pagal istorinius šaltinius XVI amžiuje mišrių su ąžuolais ir plačialapių miškų buvo 15–20 % visų miškų ploto. 2009 m. sausio 1 d. ąžuolynai užėmė 2% (40 734 ha) visų miškų ploto. Tuo tarpu daugiau kaip 20 % Lietuvos miškų augaviečių yra tinkamos augti ąžuolynams.

Ąžuolynų atkūrimą kelis dešimtmečius stabdė daug nepalankių veiksnių: jų veisimas ypač sumažėjo dėl kanopinių žvėrių, ligų ir kenkėjų pažeidimų, nebuvo taikomos pakankamos želdinių apsaugos priemonės, neišnaudotos ąžuolo savaiminio žėlimo galimybės, medelynuose buvo auginamas nepakankamas ąžuolo sodmenų kiekis ir kt.

Vadovaujantis ąžuolynų augimo eigos ir lyginamojo produktyvumo analize, nustatyta, kad ąžuolynai geriausiai auga sausgirio (*Nd, Šd*), baltmiškio (*Nf, Lf*) ir žaliagirio (*Ld*) miško tipų augavietėse. Atsižvelgiant į esamą ąžuolynų išplitimą, ąžuolynų augimo eigos dėsningumus, jų fitocenotinį atsparumą, plotas Lietuvoje, kuriame tikslinga auginti ąžuolynus valstybiniuose miškuose yra 66,7 tūkst. ha. Kuršėnų regioninio padalinio visuose miškuose geriausiai ąžuolynams tinkami auginti plotai sudaro 13756 ha, o valstybinės reikšmės miškuose – 7645 ha, tai yra 36,3 % miškų ploto.

Ąžuolynų atkūrimo apimtis valstybiniuose miškuose nustatyta, atsižvelgiant į regioninių padalinių geografinę padėtį bei ąžuolynams auginti tinkamų augaviečių išplitimą. Kasmetinė

(vidutinė) ąžuolynų atkūrimo apimtis (ąžuolynus atkuriant kitų medžių rūšių kirtavietėse bei įveisiant arba suformuojant savaiminės kilmės ąžuolynus ugdymo kirtimų pagalba) nustatyta skaičiuojant, kad tikslinis ąžuolynų plotas, t. y. 4 % visų šalies miškų ploto, bus pasiektas per 100 metų, tuo pačiu normalizuota ir jų amžiaus struktūra. Nustojus galioti ąžuolynų atkūrimo programai (nuo 2012 09 15), iki bus patvirtintas programos įgyvendinimo priemonių planas, Generalinė miškų urėdija 2013 m. kovo 26 d. patvirtino ąžuolynų ploto didinimo 2014–2016 m. užduotis visoms miškų urėdijoms. Čia numatoma kasmet per tris metus atkurti Kuršėnų regioniniame padalinyje po 12 ha ąžuolynų, į šią apimtį neįtrauktos būsimos ąžuolo kirtavietės, kurias būtina atkurti ąžuolynais, vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatais. Faktiškai 2007–2016 m. nebuvo per vykmetį kertama ąžuolo medynų todėl ir atkurti ąžuolynų nereikėjo, o iš viso želdinta ąžuolynų buvo 46,9 ha.

Kuršėnų regioniniame padalinyje 2016 m. buvo 94,9 ha ąžuolynų. Pagrindiniais kirtimais ąžuolynų vykmetyje nebus kertama. Esamose ir būsimose kirtavietėse projektuojama sodinti ąžuolą kaip pagrindinę rūšį mišrinant su E, L ir K – 17,4 ha ir eglynų su ąžuolo priemaiša sudėtyje numatoma želdinti 57,5 ha. Kitų medžių rūšių medynų su ąžuolo priemaiša yra 629,7 ha, iš jų 274,5 ha jaunuolynų iki 20 m. 247,5 ha plote yra 10–20 % ąžuolo sudėtyje ir 27 ha – 21–40 % ąžuolo sudėtyje. Tokiuose medynuose ugdymo ar kitokias kirtimais yra galimybės suformuoti mišrius ąžuolo medynus (35,5 % plote projektuotas jaunuolynų ugdymas).

2.23. **ŪKINIŲ PRIEMONIŲ SISTEMA ĄŽUOLYNŲ ATKŪRIMUI**

2.23. lentelė

Medynų (krūmynų) charakteristika	**Plotas, ha**
1. Esamas ąžuolynų plotas, iš viso	94,9
1.1. iš jų jaunuolynai iki 20 metų	58,4
2. Kitų medžių rūšių medynai su ąžuolo priemaiša, iš viso	629,7
2.1. iš jų jaunuolynai (iki 20 m.) su ąžuolo priemaiša, iš viso	274,5
2.2. iš jų ąžuolų sudėtyje 10–20 %	247,5
21–40 %	27,0
3. Projektuojami ugdymo kirtimai medynuose su ąžuolų priemaiša, iš viso	223,3
3.1. iš jų jaunuolynuose iki 20 metų	151,4
4. Esami neapaugę mišku plotai, kuriuose ąžuolas yra pagr. tikslinė rūšis (Nd, Nf, Lf, Ld)	365,0
5. Ąžuolynų atkūrimas želdinant (per penkmetį), *kur ąžuolas yra pagrindinė rūšis/kur yra sudėtyje kitų medžių rūšių želdiniuose*	24,6 / 63,5
a. esamuose neapaugusiuose plotuose	6,7/23,6
b. suprojektuotose biržėse	17,9/39,9
6. Pagrindinių plynų kirtimų plotas ąžuolynuose per 5 metus	0
7. Prognozuojamas ąžuolynų ploto padidėjimas vykmečio pabaigoje	46,8

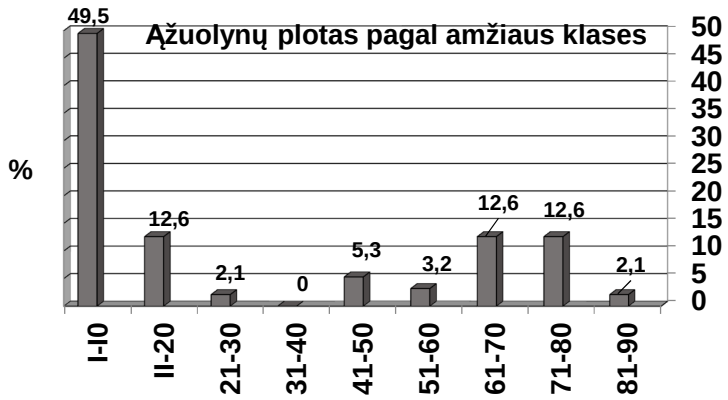

33 pav. Ąžuolynų plotas (%) pagal amžiaus klases .

Pamiškių juostų formavimas. Vienas miškų sertifikavimo laikinojo standarto reikalavimų yra stabilių pamiškių išlaikymas ar jų formavimas. Parama pamiškių formavimui numatyta ir Kaimo plėtros programoje pagal priemonę "Pelno nesiekiančios investicijos miškuose". Ši veikla turėtų didinti miško atsparumą neigiamam vėjo poveikiui ir sudaryti tinkamą gyvenamą aplinką augalams ir gyvūnams. Teisinių dokumentų reglamentuojančių šį procesą nėra. Tik naujose Miško kirtimų taisyklėse (2010 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. D1–79) punkte 76 nurodyta – ugdomaisiais kirtimais formuojant pamiškes (iki 25 m pločio) jaunuolynus leidžiama išretinti iki 0,4 skalsumo, vyresnius medynus iki 0,5 skalsumo. Ir Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų, patvirtintų aplinkos ministro 2008 m. balandžio 14 d. įstatymu Nr. D1–199 13 punkto reikalavimus – vėjavartoms palankiose vietose ne didesniu kaip 25 m atstumu nuo palaukės gali būti sodinami 20 procentų retesni želdiniai iš vėjui atsparių medžių rūšių, tačiau bendras želdinių ir (ar) žėlinių tankis sklype turi atitikti 4 priedo reikalavimus.

2.6. MIŠKO DAUGINAMOSIOS MEDŽIAGOS AUGINIMAS

Sėklinės miško bazės plėtra Kuršėnų regioniniame padalinyje turi būti vykdoma vadovaujantis Nacionaline miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programa, patvirtinta 2012 m. gegužės 23 d. Nr. 569. Programos tikslas – sudaryti prielaidas valstybiniams miško medelynams modernizuoti bei nustatyti ir įgyvendinti priemones, kurios užtikrintų, kad būtų išauginamas pakankamas kiekis kokybiškų miško sodmenų valstybiniams ir privatiems miškams atkurti bei Lietuvos miškingumo didinimo programai įgyvendinti. Plėtoti miškų atkūrimą genetiniu ekologiniu pagrindu selekciškai vertinga ir kokybiška miško dauginamąja medžiaga, optimizuoti miško dauginamosios medžiagos auginimą, siekiant ilgalaikėje perspektyvoje aprūpinti rinką kokybiškais miško sodmenimis.

Braznavos medelynas 2006–2016 metais vidutiniškai išaugindavo iki 800 tūkst. vnt. miško sodmenų. Visiškai patenkindavo padalinio ir privačių miškų savininkus. 2014–2016 metais padalinio poreikiams buvo išauginta apie 600 tūkst. vnt. miško sodmenų t. sk. iš sėklinės juodalksnio ir eglės plantacijos surinktų sėklų 70 procentų bendro miško sodmenų kiekio.

Apsirūpinimas sėklomis: iš eglės plantacijos surinkta 2006–2016 metais apie 500 kg eglės sėklų. Rezerviniame spygliuočių fonde, pagal Miško dauginamosios medžiagos nuostatų 38 punkto reikalavimus, laikoma 160 kg. eglės sėklų. Juodalksnio sėklos renkamos iš juodalksnio sėklinės

plantacijos 1,35 ha. Vidutiniškai surinkta per 2006–2016 metus apie 120 kg sėklų. Beržas renkamas iš genetinio draustinio apie 300 kg surinkta per 10 metų laikotarpį.

Dėl medelyno ateities - pagal 2016-07-15 Generalinio miškų urėdo įsakymą Nr. 1B-230 patvirtintą Valstybinių miško medelynų veiklos optimizavimo programą nuo 2017 m medelynas nesėja naujų pasėlių, o nuo 2019, bet ne vėliau 2020 m. pavasarį, realizavus visus sodmenis, nevykdys veiklos. Kuršėnų regioninio padalinio medelynas jau nuo 2015 metų neatnaujina ir ne plėtoja medelyno plotų ir turimos technikos parko. Jokių investicijų į medelyną ir jo veiklą nenumatoma. Iki 2019 metų medelynas turi nustoti vykdyti ūkinę veiklą. Braznavos medelyne planuojama laikinai palikti daigyną, kuriame durpių substrate bus dar auginama apie 1 milijoną juodalksnio ir beržo sėjinukų ir juos iškasus medelyno veikla bus sustabdyta.

Kuršėnų regioninis padalinys, nustojant medelynui vykdyti savo veiklą, 2017–2026 metais sėklomis apsirūpins iš turimos juodalksnio plantacijos ir eglės sėklinės plantacijos, kur esant sėkliniams metams rinksime kankorėžius nuo nupjautų medžių. Taip pat iš buvusio Šiaulių regioninio padalinio turimos juodalksnio, beržo ir eglės sėklinių plantacijų, o Vainagių medelynas pateiks reikiamą miško sodmenų kiekį. Sodmenų poreikis 2017–2026 metams apie 600 tūkst. vnt. miško sodmenų per metus.

Medelyne 2016 m. išauginta 1546,2 mln. vnt. sodmenų: E – 917,8 tūkst., P-66 tūkst., Ą – 76 tūkst. J – 303,9 tūkst., B – 64,5 tūkst. kitų rūšių – 118 tūkst. Miškui sodinti, valstybinės reikšmės miškuose, tais metais sunaudota 520,9 tūkst. vnt. sodinukų. Likusius daigus ir sodinukus Kuršėnų regioninis padalinys realizavo kitiems regioniniams padaliniams, privatiems miško savininkams.

2.24. **MEDELYNE AUGINAMŲ SODMENŲ ASORTIMENTAS (tūkst. vnt.)**

2.24. lentelė

Medžių rūšys	Sodmenų likutis 2016 m. pabaigai (sėjinukai)		Sodmenų poreikis pagal miškotvarkos projektą pirmam penkmečiui želdant visą plotą (žr. 2.26 lentelę)
	Iš viso	iš jų padalinio reikmėms	
Pušis	66	21,8	627,0
Eglė	917,8	295,5	2853,5
Ąžuolas	76	8,4	206,5
Beržas	64,5	84,8	937,2
Juodalksnis	303,9	91,5	780,5
Klevas	20	-	5,0
Liepa	88	10,4	5,0
Kitos rūšys	10	8,5	0
Iš viso	**1546,2**	520,9	**5414,7**

Kuršėnų regioninis padalinys (1.55. lentelė) turi 3 sėklines miško medžių plantacijas: eglės, uosio ir juodalksnio. Taip pat turi 8 miško medžių genetinius draustinius ir eglės sėklinį medyną. Iš šių objektų yra renkamos sėklos. (2.25. lentelė).

2.25. **PARUOŠTA SĖKLŲ PER METUS (kg)**

2.25. lentelė

Medžių rūšys	2014 m.	2015 m.	2016 m.
E		50	
P			
Ą	600		2400
B	16		22,5
L		20	
J	50		10
Kitos rūšys	3	14	
Iš viso	**669**	**84**	**2432,5**

Pagal miškotvarkos projektą metinis sodmenų poreikis pateiktas 2.26. lentelėje. Per vykmetį, jei išliks patvirtinta miškų kirtimo apimtis ir nesikeis miško atkūrimo būdas, vidutiniškai miškui atkurti reiks kasmet apie 1082,9 tūkst.vnt. sėjinukų ir sodinukų (daugiausia eglės, pušies, ąžuolo, beržo, juodalksnio). Nustojus 2019 m veikti Braznavos medelynui, Kuršėnų regioninis padalinys reikalingais sodmenimis ateityje apsirūpins iš buvusios Šiaulių mu Vainagių medelyno. Šioje lentelėje pateikiamas sodmenų poreikis plotui, kuris želdomas ištisai. Numatyti tiksliai sodmenų poreikį mišraus atkūrimo atveju, galima tik sudarius mišraus atkūrimo projektą konkrečiam sklypui. Kadangi mišriu atkūrimo būdu, regioninis padalinys vykdo atkūrimą apie 45 % atkuriamo ploto, sodmenų poreikis turėtų būti mažesnis negu 2.26. lentelėje.

2.26. **SODMENŲ POREIKIS 2018-2022 (įskaitant želdinių papildymą – 20%)**

2.26. lentelė

Medžių rūšis	Sodinimo vietų skaičius 1 ha įskaitant papildymą		Reikalingas sodmenų skaičius, tūkst. vnt. želdant visą plotą.
	sėjinukai	sodinukai	
Pušis	6000		627,0
Eglė		4000	2853,5
Ąžuolas		5000	206,5
Juodalksnis		4000	937,2
Beržas		4000	780,5
Kitos rūšys		4000	10,0
Iš viso	**6000**	**4200**	**5414,7**

Miško dauginamoji medžiaga, naudojama miškui atkurti ir įveisti, turi atitikti Miško dauginamosios medžiagos nuostatų reikalavimus (patvirtinti LR aplinkos ministro 2003 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. 521).

2.7. MIŠKO PRIEŠGAISRINĖ APSAUGA

Priešgaisrinę miško apsaugą reglamentavo Priešgaisrinės miško apsaugos taisyklės, patvirtintos LR vyriausybės 1995 m. balandžio 7 d. Nr. 500. Jose pateikti bendri reikalavimai, priešgaisrinių juostų įrengimas, gaisrų gesinimo organizavimas, naudotojų ir savininkų funkcijos. Priėmus Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programą, (patvirtinta 2012 m. 05 23 d. Nr. 569)kurios tikslas yra sukurti ir palaikyti bendrą valstybinę miško priešgaisrinių priemonių

sistemą, užtikrinančią visų nuosavybės formų miškų priešgaisrinę apsaugą. Pagrindiniai programos uždaviniai yra numatyti ir įgyvendinti miško priešgaisrines priemones, kurios sumažintų miško gaisrų kilimo pavojų bei jų nuostolius, sukurti efektyviai veikiančią bendrą valstybinę miško gaisrų prieš gaisrinių priemonių sistemą.

Priešgaisrinio tvarkymo projektas rengiamas bendras visų nuosavybių formų miškams. Priešgaisrinio tvarkymo projekto dalys yra miškų suskirstymas gamtinio degumo klasėmis (2.27. lentelė), miškų priešgaisrinio tvarkymo žemėlapiai, operatyvinis gaisrų gesinimo planas. Operatyvinį gaisrų gesinimo planą rengia (esamą tikslina) regioninis padalinys, naudodama ir miškotvarkos sudarytą medžiagą.

Visi miškai pagal gamtinį degumą suskirstyti į 3 klases (2.27. lentelė). Girininkijų aiškinamuosiuose raštuose pateiktas miškų paskirstymas degumo klasėmis. Miškai gamtinio degumo klasėmis suskirstomi pagal normatyvą pateiktą miškų priešgaisrinės apsaugos taisyklėse. Degumo klasė nustatoma taksaciniams sklypams ir vidutinė klasė kvartalui.

2.27. **MIŠKŲ DEGUMO KLASĖS**
Visi miškai / Valstybinės reikšmės miškai

2.27. lentelė

Degamumo klasė	Plotų charakteristika	Galimo gaisro rūšis	Plotas ha	Iš jų spygliuočių jaunuolynai (iki 40 m.)	Degamumo klasės plotas, %
1-mo (aukšto degamumo miškai)	Spygliuočių jaunuolynai (iki 40 metų) Š, N, L hidrotopų ir visų trofotopų augavietėse. Pušynai ir eglynai Š, N, L hidrotopų ir a, b trofotopų augavietėse, tų pačių augaviečių kirtavietės ir visi medienos sandėliai	per visą gaisrams kilti palankų laikotarpį galimi žemutiniai ir viršutiniai gaisrai	8832,2 7538,5	7747,4 6784,3	26 38
2-o (vidutinio degamumo miškai)	Spygliuočių jaunuolynai (iki 40 metų) U ir P hidrotopų ir visų trofotopų augavietėse, tų pačių augaviečių kirtavietės. Pušynai ir eglynai Š, N, L hidrotopų ir c, d, f trofotopų augavietėse. Lapuočių medynai Š, N hidrotopų ir a, b trofotopų augavietėse. Nusausintų augaviečių medynai. Sausintos pelkės a ir b trofotopų	ilgiau užsitęsus sausringam laikotarpiui, galimi žemutiniai, spygliuočių medynuose- ir viršutiniai gaisrai, nusausintų augaviečių medynuose - durpiniai požeminiai gaisrai	10003,0 5425,0	256,6 194,8	29 27
3-io (žemo degamumo miškai)	Lapuočių medynai Š, N hidrotopų ir c, d, f trofotopų augavietėse. Lapuočių medynai L hidrotopo ir visų trofotopų augavietėse. Visų rūšių medynai U ir P hidrotopų augavietėse. Nusausintos pelkės c ir d trofotopų	stichinės nelaimės sąlygomis dėl užsitęsusios sausros galimi žemutiniai ir durpiniai požeminiai gaisrai	15486,9 7113,2	0 0	45 35
Iš viso			34325,1 20076,7	8004,0 6979,1	100 100
Vidutinė degamumo klasė					2,2 2,0

Regioninio padalinio teritorijoje visų inventorizuotų miškų pirmos degamumo klasės yra 26 % valstybinės reikšmės miškuose pavojus kilti gaisrams truputį didesnis – 38 % pirmos degamumo klasės miškų, antros – 29 %/27 % ir trečios – 45 %/35 %.

Valstybinės reikšmės miškuose vyrauja trijų degamumo klasių miškai, pirmos klasės degamumo miškų Kuršėnų regioniniame padalinyje yra nemaži plotai (7538,5 ha). Aukščiausias degamumas yra Gulbinų (1,8 klasė) ir Ilgšilio, Paežerių ir Šaukėnų girininkijose (1,9 klasė), mažiausia degamumo klasė Tryškių (2,2 klasė) ir Pažiužmėlių girininkijoje (2,1 klasė).

Priimta Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 569 (2012, Nr. 61–3058) Pagal šią programą numatoma, užtikrinti tinkamą miškų apsaugą nuo ligų kenkėjų ir gaisrų išplitimo – tobulinti miško sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos sistemas.

Kuršėnų regioniniam padaliniui parengtas priešgaisrinių priemonių žemėlapis (M 1:50000), panaudojant sklypinę duomenų bazę. Žemėlapyje sutartiniais ženklais pažymėta: gamtinio degumo klasės, detalus kelių tinklas, ežerų, upių, upelių, griovų, dirbtinų tvenkinių tinklas, privažiavimo vietos prie vandens telkinių, girininkijų būstinės, priešgaisriniai statiniai ir įrenginiai, poilsiavietės, transporto stovėjimo aikštelės.

Dabartinė priešgaisrinės apsaugos sistema yra pakankamai gerai organizuota. Todėl kokių nors ypatingų priešgaisrinės apsaugos priemonių neprojektuojama. Siūlome palaikyti esamą sistemą.

1) Išsaugoti esamą priešgaisrinę infrastruktūrą (centralizuotą priešgaisrinę tarnybą su techninėmis priemonėmis). Esant finansinėms galimybėms materialinę bazę siūlome atnaujinti ją modernizuojant ir remontuojant.

2) Kasmet patikslinti ir paruošti operatyvinius gaisrų gesinimo planus. Šiuos planus derinti su rajonų civilinės saugos organizatoriais. Planai tvirtinami nustatyta tvarka ir užtikrina rajono organizacijų bei įmonių pagalbą gaisrų atvejais.

3) Mineralizuoti kasmet po 25 km priešgaisrinių linijų (kvartalinių, pakelių juostų, juostų apie poilsiavietes ir kt.). Iš šio kiekio apie 5 % tenka privatiems ir rezervuotiems privatizavimui miško plotams.

4) Organizuoti visuomenės tarpe priešgaisrinės miškų apsaugos propagandą tam naudojant įvairias komunikacines bei leidybines priemones.

Priešgaisrinių barjerų ir mineralizuotų juostų yra užtektinai, nes mineralizuotos visos kvartalinės linijos sausose ir degiose augavietėse. Be to, mineralizuotas juostas atstoja ir keliai, kurių tinklas degiuose miškuose yra pakankamai tankus. Esamas mineralizuotas juostas (30 km.) kasmet reikia atnaujinti, kai kurias reikia ir naikinti, nes medynams senstant jos praranda savo tikslingumą. Tikslinga atnaujinti (20 km.) ir įrengti naujas mineralizuotas juostas (5 km.).

Per vykmetį kai kur reikės įrengti mineralizuotas juostas aplink želdinius, įveistus naujai iškirstose sausose biržėse, taip pat ne miško žemėje, apie 5 km. Kur konkrečiai įrengti tokias mineralizuotas juostas, turės numatyti padalinio darbuotojai. Ir toliau bei dar intensyviau turėtų būti vykdomas profilaktinis aiškinamasis darbas priešgaisrine tema tarp gyventojų ir miško lankytojų. Iš bene svarbiausias darbas – tai gerai organizuotas ir rūpestingai vykdomas budėjimas gaisrams kilti pavojingu laikotarpiu.

2006 m. birželio 15 d. priimtas “Europos bendrijų komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui dėl miškams skirto ES veiksmų plano ”, kurio yra IX pagrindinis veiksmas – “Stiprinti ES miškų apsaugą”. Jame konstatuojama, kad miškų gaisrai, biotiniai veiksniai ir atmosferos tarša turi apčiuopiamos reikšmės ES miškų ekologinei būklei ir produktyvumui. Kadangi vienas iš pagrindinių miško politikos prioritetų yra miško apsauga nuo biotinių ir abiotinių veiksnių, labai svarbu turėti informaciją apie ES miškų būklę. Numatyta, kad komisija toliau kurs Europos miškų gaisrų informacijos sistemą, atliks tyrimą, kuriame bus išnagrinėta, kokie veiksniai (įskaitant miškų gaisrus) turi daugiausia įtakos Europos miškų būklės raidai, rems miškų gaisrų prevencijos priemones.

Kuršėnų regioniniame padalinyje įdiegtos gaisrų stebėjimo videosistemos nėra. Nėra ir priešgaisrinių stebėjimo bokštų.

Kūdrų kasimo ir valymo darbai nenumatomi.

2.8. MIŠKO SANITARINĖ APSAUGA

Miško sanitarinę apsaugą reglamentuoja LR Aplinkos ministro patvirtintas įsakymas ,,Dėl miško sanitarinės apsaugos taisyklių patvirtinimo" 2007-04-11 Nr. D1–204. Priėmus Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programą, kurios tikslas yra užtikrinti tinkamą apsaugą nuo ligų, kenkėjų ir gaisrų išplitimo – tobulinti miško sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos sistemas. Miško sanitarinės apsaugos taisyklės nustato miško sanitarinės apsaugos nuo kenksmingų biotinių, abiotinių ir antropogeninių veiksnių pagrindinius reikalavimus. Valstybinės miškų sanitarinės apsaugos programos tikslas – užtikrinti gerą sanitarinę Lietuvos miškų būklę, tvarų miško ekosistemos funkcionavimą visų nuosavybės formų miškuose.

Sanitarinei būklei pagerinti miškuose naudotinos įvairios profilaktinės priemonės. Plyno kirtimo biržėse paliekamos smulkių šakelių krūvelės parazitiniams vabzdžiams daugintis, sodinamos ornitochorinių ir nektaringų krūmų grupės, išsaugomi uoksiniai medžiai, skruzdėlynai, iškeliami inkilai miško paukščiams. Preliminarinė metinė miško sanitarinių apsaugos priemonių apimtis dešimčiai metų:

2.28. PRELIMINARINĖ METINĖ MIŠKO SANITARINIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ APIMTIS DEŠIMČIAI METŲ

2.28. lentelė

Biologinės apsaugos priemonės	Vidutiniškai kas metus
iškabinti inkilų, vnt.	120
Išvalyti ir suremontuoti inkilų, vnt.	55
Aptverti skruzdėlynų, vnt.	10
Vartoti biopreparatų, ha Foray	-
Pasodinti nektarinių ir krūmų, ha plote	-
Pasodinti ornitochorinių krūmų, ha	-
Atrinkti ir paženklinti uoksinių medžių vnt.	50
2. Fizinės, mechaninės priemonės	
Išdėstyti jaukų, iškasti griovelių (pušin. straubliukas, grambuoliai.), ha	-
Išdėstyti dispenserių, vnt.	60
Išdėstyti vabzdžiagaudžių medžių, vnt.	150
Pašalinti iš miško apniktų medžių, ktm	10
Aptepti pušies kelmus (šakninė pintis) ha	-

Cheminės apsaugos priemonės: Taikyti pagal būtinumą – minkštųjų lapuočių atžalų naikinimas, pagamintos medienos apsauga, cheminė apsauga nuo straubliuko, fungicidų naudojimas prieš grybines ligas medelyne. Per trijų metų laikotarpį praktiškai nebuvo naudojama cheminių preparatų prieš straubliukus ir grybines ligas. Buvo naudota chemija tik pagamintos medienos apsaugai nuo kenkėjų vidutiniškai nupurškiant po 1723 m^3 medienos per metus. Panaši apimtis turėtų išlikti ir ateityje.

Feromoninių gaudyklių išdėstymo tvarka ir vabzdžiagaudžių medžių paruošimo, išdėstymo, išvežimo tvarka nurodyta miško sanitarinės apsaugos taisyklėse.

Visos taikomos profilaktinės ir kovos su ligomis bei kenkėjais priemonės miškų sveikatingumui gerinti regioniniame padalinyje neturėtų mažėti ir ateityje. Sunku prognozuoti miškų sanitarinę būklę ateinančiame vykmetyje. Jai pablogėjus ar kilus kenkėjų invazijai, neatidėliotinai būtina imtis visų reikiamų priemonių kenkėjams sunaikinti ir miškų sveikatingumui pagerinti. Jei miškų sanitarinė būklė išliks stabili, svarbiausias darbas – laiku ir kokybiškai atlikti sanitarinius kirtimus.

Miško apsauga nuo žvėrių. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje gyvena keturios elninių žvėrių rūšys: briedžiai, taurieji elniai, danieliai ir stirnos. Elniniai žvėrys jaunesnio amžiaus žėlinius ir želdinius pakenkia nukąsdami ūglius, vyresnio amžiaus - laupydami žievę. Atliktos inventorizacijos metu užfiksuoti pažeidimai, įvairiu intensyvumu valstybinės reikšmės miškuose nulaupyta žievė 921,1 ha ir nukandžioti ūgliai 153,3 ha. Didesnėse elninių žvėrių koncentracijos vietose, kuriose želdiniai yra labiausiai pažeidžiami, reikia apsaugoti želdinius ir žėlinius nuo pažeidimų: spygliuočių želdinius ir žėlinius reikia tepti repelentais arba tvora, o kur yra želdomas ąžuolas kaip vyraujanti rūšis, aptverti tvoromis su vielos tinklu.

Norint kuo geriau apsaugoti želdinius ir žėlinius Kuršėnų regioniniame padalinyje numatomos ateinantiems keliems metams apsaugos priemonių, nuo elninių žvėrių pakenkimo, apimtys girininkijose. Ankščiau apsaugai nuo žvėrių repelentais buvo tepama160–180 ha, apie 400 tūkst. vnt miško medelių apsaugomi individualiomis apsaugomis, dabar numatoma apsaugoti apie 27 ha ploto 1–1,5 tūkst. vnt. medelių, pagrinde ąžuolas, kur sudaro 3 dalis medyno sudėtyje. Planuojama kasmet aptverti tvoromis 12 ha ąžuolynų. Ateityje, regioniniame padalinyje, bus numatomos papildomos ąžuolų apsaugos priemonės nuo liemenų laupymo.

2.29. **ŽELDINIŲ IR ŽĖLINIŲ APSAUGA NUO ELNINIŲ ŽVĖRIŲ PAKENKIMO**

2.29. lentelė

Girininkija	Kasmet saugomas plotas nuo žvėrių (ha)		
	Ūglių apsauga	Liemenų apsauga	Tveriant tvoromis
Gedinčių	12	10	4
Gulbinų	50	5	2
Ilgšilio	40	0	0
Paežerių	30	5	4
Pažiužmėlių	40	3	0
Šaukėnų	40	2	2
Tryškių	30	0	0
Iš viso	242	25	12

2.9. MIŠKO SAUSINAMASIS TINKLAS

Pagal medynų inventorizacijos ir augaviečių aprašymo duomenis nustatytas nenusausintas hidromelioracinis fondas (NHF) pagal girininkijas ir visoje padalinio miškų teritorijoje. Jis užima 1534 ha šlapių ir užmirkusių žemių ploto, o valstybinės reikšmės miškuose – 1085,7 ha. Tačiau sausinti tikslingas tik IV grupėje augančių medynų ir esamų plynumų plotas valstybinės reikšmės miškuose, kuris užima 282,2 ha arba 26 % viso NHF.

2.30. **NENUSAUSINTAS HIDROMELIORACINIS FONDAS (NHF) VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKUOSE**

2.30. lentelė

Girininkija	Bendras NHF	Tikslingas sausinti IV m. grupėje	Medynai					Kirtavietės, žuvę medynai	Pelkės
			P	E	B	J	Bt, D		
Gedinčių	134,9	34,3	3,0	6,7	74,9	32,3	0,5	8,6	8,7
Gulbinų	222,7	40,3	5,9	6,2	112,0	71,8	6,5	14,1	6,2

Ilgšilio	49,7	20,0	6,6	7,0	8,3	18,8	3,4	5,6	
Paežerių	48,3	10,1	0,4	11,4	20,0	12,2	1,7	2,6	
Pažiužmėlių	309,7	81,1		19,4	79,6	181,3	5,8	16,7	6,9
Šaukėnų	128,6	33,6	10,9	17,7	38,6	50,9	4,2	4,7	1,6
Tryškių	191,8	62,9		70,2	48,6	60,9	7,0	5,1	
Iš viso:	**1085,7**	**282,2**	**26,8**	**138,6**	**382,0**	**428,2**	**29,4**	**57,4**	**23,4**

Tikslingą sausinti nenusausintą hidromelioracinį fondą (NHF) sudaro IV grupės miškuose esantys užmirkę ir pelkiniai sklypai (ne mažesnio kaip 1 ha dydžio), kurių apsaugos negarantuoja "Rekomendacijos dėl biologinės įvairovės išsaugojimo, vykdant ūkinę veiklą miške" (LMI, 2000) ir kuriuose auga ne aukštesnio kaip III boniteto medynai, taip pat įvairių bonitetų atžalinės kilmės brandūs (daugiau kaip 60 metu) juodalksnynai, kuriuose be nusausinimo negalima užtikrinti tolygaus sėklinio atžėlimo. Valstybinės reikšmės miškuose (neįskaityta netikslingi sausinti plotai, kaip Pa, Ub augavietės (6 ha). Taip pat, prie NHF priskiriami ir L, U ir P hidrotopų kirtavietės bei dėl drėgmės pertekliaus blogai augantys jaunuolynai bei pelkių sklypai. Nenusausintas hidromelioracinio fondo IV miškų grupėje sklypų sąrašai sudaryti pagal girininkijas ir pateikti jų aiškinamuosiuose raštuose. Daugiausia tikslingų sausinti plotų yra Pažiužmėlių ir Tryškių girininkijose. Rekomenduojama sausinti NHF sklypus taikant vietinę melioraciją – gilus vagojimas, tankesnis seklių griovelių tinklas, talveginiai grioviai. Pirmoje eilėje sausinti kirtavietes, bei I ir II nusausinimo efektyvumo grupės medynus gerose nusausinimo sąlygose. Atviros aukštapelkės (Pa) nesausinamos, o nusausintas tikslinga renatūralizuoti. Gali būti sausinamos tik tarpinio tipo (Pb) pelkės bei žemapelkės (Pc, Pd), jei jose nėra saugotinų biologinės įvairovės elementų.

Didesnių sausinimo, melioracijos projektų Kuršėnų regioniniame padalinyje vykdyti netikslinga, kadangi nėra sausinamų miško masyvų plotų kurie viršija 50 ha.

Nusausinimo eiliškumas priklauso nuo medynų augimo sąlygų pagerėjimo (išreiškiamo bonitetu, prieaugiu): nusausinimas labai efektyvus (I eiliškumas) medynų augančių Pb, Pc, Pd augavietėse, efektyvus – Uc augavietėse, mažai efektyvus (III) arba neefektyvus (IV) – Ud, Uf, Pa augavietėse.

Griovių remonto ir rekonstrukcijos apimtis nustatoma tik po nusausinimo efektyvumo analizės bei nusausintų sklypų bioįvairovės atžvilgiu įvertinimo. Grioviai, kurie pagal Lietuvos miškų instituto paruoštas rekomendacijas(2000 m.), priskiriami prie renatūralizuotinų hidrografinio tinklo elementų ir jų remontas nepriklausomai nuo jų būklės nevykdomas.

Visi grioviai sausinimo sistemoje skirstomi į rangus: magistraliniai nuleidžiamieji (1 rangas), su baseinu magistraliniai grioviai (2), rinktuvai (3) ir sausinamieji grioviai (4). Renatūralizuoti rekomenduojami tik 4 rango t. y. sausinamieji grioviai, einantys per medynus. Tai daugiausia iki 5 m pločio grioviai. Jie sudaro apie 379 km. t. y. 75,4 % visų griovių (valstybinės reikšmės miškuose). Iš viso valstybinės reikšmės miškuose yra 503,4 km griovių ir kanalų. Pagrindinė sausinamųjų griovių funkcija buvo pagerinti medynų augimą. Sprendžiant jų nepriežiūros klausimą reikia įsitikinti ar tai nepakenks tolesniam medynų augimui. Tuo tarpu visi kiti grioviai turi veikti normaliai. Drėgmės perteklius nepageidaujamas reiškinys, ypač didelę žalą daro antrinis užpelkėjimas. Sutrikus sausinimo sistemos funkcionavimui, pirmiausia džiūsta storiausi medžiai, turintys giliausią šaknų sistemą. Šlaitų apaugimas medžiais ir krūmais nėra neigiamas reiškinys, kaip buvo manoma anksčiau. Turi būti šalinami tik medžiai ir krūmai augantys griovio dugne (sulaiko atitekančias žoles, lapus, šakas, šiukšles). Ypač palanku kai griovių šlaitai apaugę lazdynais, tačiau tokių griovių nedaug.

Taip pat Kuršėnų regioninis padalinys vykdė griovių remonto ir priežiūros darbus: per 2007–2016 metus vidutiniškai po 42,6 km kasmet ir šiems darbams išleisdavo kasmet po 4,68 tūkstančius eurų. Viso griovių remonto ir priežiūros darbų atlikta 425,9 km. ir už 46,8 tūkstančių eurų.

Ateinančiame vykmetyje sausinimo darbai, pagal melioracijos projektus, Kuršėnų regioniniame padalinyje nenumatomi. Tas ir neaktualu, nes užmirkę ir pelkiniai miškų sklypai išsidėstę nedideliais ploteliais visoje teritorijoje arba didesni jų plotai yra saugomose teritorijose. Be to miškuose jaučiasi natūralus miškų sausėjimas. Šiame vykmetyje bus reikalinga atlikti esamų griovių priežiūrą maždaug po 40–45 km. kasmet ir numatyti šiems darbams apie 50 tūkstančių eurų metams. Esant reikalui bus vykdoma mažoji melioracija.

2.10. MIŠKO KELIŲ TINKLAS, JŲ TIESIMO, REKONSTRAVIMO, REMONTO APIMTYS

Miško kelių tiesimas. Miško keliai tiesiami miško sanitarinei bei priešgaisrinei apsaugai užtikrinti, paruoštai medienai išgabenti. Šie keliai svarbūs atokiausių kaimų bei vienkiemių gyventojams, privačių miškų savininkams, miško lankytojams, poilsiautojams. Nuo 2007 m. iki 2016 m. valstybinės reikšmės miškuose nutiesta (rekonstruota) 14,7 km kelių (vidutiniškai po 1,5 km. per metus). Visi keliai nutiesti (rekonstruoti) kelių priežiūros ir plėtros programos lėšomis gaunamomis iš kelių direkcijos. Kelių tiesimui 2007–2016 m .(rekonstravimui) vidutiniškai per metus sunaudota 57,8 tūkst. litų. Vienam km išleista 39,3 tūkst. Eu..

Be to, regioninio padalinio lėšomis vykdoma kelių priežiūros ir remonto darbai – vidutiniškai per paskutinius tris metus, kasmet po 319,9 km, išleidžiant po 159,7 tūkst. Eu. (1 km – 499 Eu..). Kelių remontui Kuršėnų regioninis padalinys naudoja savas lėšas. Kelių remontui ir priežiūrai lėšas numatoma ateityje skirti pagal padalinio finansines galimybes.

2.31. KELIŲ TIESIMAS (STATYBA) IR REMONTAS (REKONSTRUKCIJA)

2.31. lentelė

Girininkija	Kvartalai Nr. rekonstrukcija kelio statyba	Kelių statyba km.	Kelių remontas rekonstrukcija km.	Automobilių apsisukimų vietos schemose
Gedinčių	5–10, 13,17,18,20, 52/53, 58/59 66,84, 84/86, 86/87, 85/90, 103, 86/218,100/103, 102, 102/265, 206, 213, 218, 303/304, 304/306 43,44,45/52, 51,50/56, 51/57 57,63, 301/303	3,8	14,3	8
Gulbinų	21/18/23, 44, 123–130, 270, 274, 133/137, 134/138, 135/139, 136/141/142, 158, 162, 166,167,160/274,163/162,163/167,166/171, 171/172,173/174 7–10,17/20,24/25,29/30,35/36,31/37,32/38, 52/56,53/57,54/58,57/58,60/61,61/62, 116/117, 118/119	10,2	16,4	12
Ilgšilio	42,43,51,82,82/86,83/87,84/88,92,93 19,23,29,31,38,47,56,79/80,83/84	6,4	4,9	7
Paežerių	8,12,13,17,30,34/35,39/40,43/44,48/49,57/63 101,105,104/105, 107/108, 107,110,110/111, 111/114, 113,114,115 9,47/54,48/55,69,84,96/97,96/98,98/100,98/101 103/107,104/107,105/108,106/109, 305	6,3	6,1	12
Pažiužmėlių	11/24,13/24,13/25,15/16,21,22,23,23/24,28,41, 33,50,51,58,112/113,112/120,137/138,120, 18/43,27/40,28/41,34/43,34/44,35/45,37/38, 117,123/125,124/126,169,167/168,60/116	7,1	10,6	11

Girininkija	Kvartalai Nr. rekonstrukcija kelio statyba	Kelių statyba km.	Kelių remontas rekonstrukcija km.	Automobilių apsisukimų vietos schemose
Šaukėnų	58/59, 59, 60 331 6/7,7,50,51,51/58,58/65,59,103/104,104/109, 109/110,108/110,121,122,132,135/136,146/152 147/153,149/150,155/156,171/172,324	13,8	1,8	16
Tryškių	49/50,45/60,46/61,47/62,48/62,48/148,49/148 40/41, 54/55, 65/66, 68/69, 303/304	2,6	3,6	3
Viso		50,2	57,7	69

Kuršėnų regioninis padalinys nori plėsti kelių tinklą. Ateinančiame vykmetyje planuojama tiesti apie 50,2 km. naujų kelių, rekonstruoti senus kelius – 57,7 km.(2.30. lentelė). Projektuojamų kelių darbų, pagal girininkijas, schemose yra numatyta kelių atkarpos, kuriose bus atliekami rekonstrukcijos ir statybos darbai, bei sužymėtos automobilių apsisukimo vietos (žiūrėti į 19 priedus). Tokius projektus būtinai derinant su savivaldybių ekonominės ir socialinės plėtros atsakingais darbuotojais. O kol kas ir toliau bus remontuojami ir prižiūrimi esami keliai, daromi laikini privažiavimai prie kertamų biržių. Darbams vykdyti planuojama gauti lėšų iš ES fondų ir kelių direkcijos.

Pralaidų remonto, naujų įrengimo, esamų ir naujai tiesiamų kelių sankasų, sausinimui reikalingų griovių įrengimo darbų apimtys ir vietos paaiškės tik atliekant techninį projektą.

2.11. NAUDINGŲJŲ IŠTEKLIŲ MAŽIEJI KARJERAI, JŲ PRIEŽIŪRA, EKSPLOATAVIMAS IR REKULTIVAVIMAS

Kuršėnų regioninio padalinio mažieji karjerai išskirti ir apmatuoti, pasai suderinti su Generaline miškų urėdija ir patvirtinti miškų urėdo. Mažųjų karjerų naudojimo taisyklės patvirtintos LR Aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro 2008 03 14 įsakymu Nr. D1–140/3D – 141. Svarbesni reikalavimai:

1) Naudingosios iškasenos naudojamos tik savo ūkio reikmėms.

2) Mažojo karjero plotas neturi viršyti 0,5 ha, gylis 2 m, o šlaitų nuolydis gamybos metu – 40°

3) Prie jo pastatyti įspėjamieji ženklai, prie įvažiavimo į karjerą turi būti pateikta informacija, kas yra karjero valdytojas, paso numeris, plotas.

4) Derlingasis dirvožemio sluoksnis turi būti nuimtas, saugomas atskirai ir naudojamas karjerui rekultivuoti.

5) Baigus naudoti mažąjį karjerą, valdytojas ar naudotojas per dvejus metus savo lėšomis jį rekultivuoja.

Iškastą ir rekultivuotą karjerą priima komisija.

Karjerų ribos pažymėtos miškotvarkos kartografinėje medžiagoje, aprašyti taksoraštyje. Karjerų sąrašas pateiktas 2.32. lentelėje. Kai sklype medžiai neiškirsti, aprašyta kaip medynas. Atsakingi už karjero naudojimą girininkijų girininkai. Kuršėnų regioninis padalinys turi tris mažuosius karjerus.

2.32. **MAŽŲJŲ KARJERŲ SĄRAŠAS**

2.32. lentelė

Girininkija	Kv.	Skl.	Ha	Paso Nr.	Eksploatacijos pradžia	pastabos
Eksploatuojami						
Šaukėnų	163	11	0,5	10a	1998	
Ilgšilio	28	23	0,48	21	2003	
Gulbinų	158	7	0,5	24	-	
Viso			1,48			

2.12. KITŲ ŪKINIŲ PRIEMONIŲ POREIKIS IR PROJEKTAVIMAS

Kitos priemonės. Tai gali būti padalinyje dar likusių žemės ūkio naudmenų efektyvesnis panaudojimas ir priemonės jų kokybei pagerinti, rekomendacijos įvairių trasų ruožus panaudoti nemedieninių miško išteklių gausinimui – naujametinių eglučių, vaistinių bei techninių augalų auginimui, ar įrengti pašarinius laukelius; valstybinės reikšmės miškų aplinkinių ribų priežiūra (valymas, prakirtimas, riboženklių atstatymas), kvartalinių stulpų ar lentelių atnaujinimas.

Padalinio miškų teritorijoje yra virš 17 ha elektros linijų trasų platesnių nei 10 m. ir apie 8 ha elektros trasų ir linijų siauresnių nei 10 m. Šios trasos eglučių, vaistinių ar techninių augalų plantacijoms įrengti nėra tinkamos. Dar yra apie 10 ha energetikos ir ryšio trasų. Rekomenduotina ateityje dalyje trasų pasodinti įvairių miško vaisinių ar ornitochorinių krūmų grupes, kaip papildomą maisto šaltinį paukščiams ir žvėrims. Pastaroji priemonė skatinama ir pagal Kaimo plėtros programą “Pelno nesiekiančios investicijos miškuose”. Prie ornitochorinių medžių ir krūmų priskiriama: erškėčiai, gudobelės, ievos, kadagiai, kriaušės, kukmedžiai, lazdynai, obelys, putinai, raugerškiai, sausmedžiai, sedulos, serbentai, slyvos, šaltekšniai, šermukšniai, šunobelės, žalčialunkiai.

Per artimiausius metus būtina patikrinti, o jeigu reikia ir prakirsti, padalinio valdomų miškų ribines linijas iki 2 m pločio su kitais naudotojais, kai kur, ypač per pelkėtas vietas ribų praktiškai nėra. Dalį kvartalinių, aplinkinių linijų reikia naujai išvalyti. Kvartalinių stulpų ar lentelių stovis patenkinamas, dalį keisti naujais. Prie valstybinės reikšmės miškų ribų reikia pastatyti informacinius ženklus. Dalis minėtų darbų atliekami vykdant kadastrinius valstybinių miškų matavimus.

Kitos paskirties miško žemės. Miškotvarkos metu inventorizuota 23 pašariniai laukeliai 20,97 ha, 73 miško laukymės (70 ha), 17 medienos sandėlių (2,8 ha), iš jų yra 5 medienos sandėliai išskirti kaip intarpai. Jų charakteristika pateikta kitų naudojamų žemės naudmenų žinialapiuose pagal girininkijas.

2.13. MEDŽIOKLĖTVARKOS SPRENDINIAI

Leistina kanopinių žvėrių gausa apskaičiuota atsižvelgiant į medžioklės plotų pasiskirstymą pagal medynų mišrumą (1.40. lentelė) ir vadovaujantis didžiausio leistino elninių žvėrių tankio miškuose orientacinėmis normomis, kurios patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr.D1–162. Kuršėnų regioniniame padalinyje leistina talpa 645 sąlyginiai elniai leistinas briedžių, tauriųjų elnių, stirnų ir šernų skaičius padalinio valdomuose miškuose.

2.33. **LEISTINAS BRIEDŽIŲ, TAURIŲJŲ ELNIŲ, STIRNŲ IR ŠERNŲ SKAIČIUS REGIONINIAME PADALINYJE**

2.33. lentelė

Girininkija	Sąlyginiais elniais	Leistinas žvėrių skaičius			
		briedžių	elnių	stirnų*	šernų**
Gedinčių	72	3	56	56	80
Gulbinų	76	3	60	60	82
Ilgšilio	49	2	40	40	51
Paežerių	58	2	48	48	62
Pažiužmėlių	65	2	52	52	71
Šaukėnų	64	2	52	52	68
Tryškių	73	3	60	60	82
Iš viso	457	17	314	368	496

** miško ekotipo stirnų skaičius.*

*** rekomenduojama šernų gausa, paskaičiuota atsižvelgiant į medynų mišrumą 1000 ha miško. Lapuočių ir mišrūs lapuočių su spygliuočiais miškuose rekomenduojama 18 vnt., mišriuose spygliuočių medynuose su lapuočiais 13 vnt., mišriuose spygliuočių medynuose su nežymia lapuočių priemaiša 10 vnt. ir grynuose pušynuose 5 vnt.*

Kuršėnų regioninio padalinio administruojamos teritorijos miškuose vyrauja gryni lapuočiai ir mišrūs lapuočiai su spygliuočiais medynai, jie sudaro apie 52,0 % bendro regioninio padalinio ploto. Atsižvelgiant į elninių žvėrių gyvenamosios teritorijos rajonavimo principus, miškingumo procentą ir miškų masyvų išsidėstymą, didžiojoje dalyje padalinio tikslinė elninių žvėrių rūšis yra taurusis elnias, šalutinė stirna, o nepageidaujama briedis.

Rajonavimo teritorijose, kur pagrindinė elninių žvėrių rūšis yra taurusis elnias, briedžių populiacija gali sudaryti iki 10 %, o stirnų populiacija iki 20 % tauriųjų elnių populiacijos gausos (taikant koeficientą 1 briedis = 3 tauriesiems elniams ir 1 taurusis elnias = 4 stirnoms). Lauko ekotipo stirnos padalinio teritorijoje gali sudaryti apie 752 vienetus, arba 188 vnt. sąlyginių elnių.

Pateikta leistina kanopinių žvėrių gausa (2.33. lentelėje), prie kurios miškų ir žemės ūkio sektoriuje bus daroma minimali žala. Profesionalios medžioklės plotų vienetuose, leistina žvėrių gausą yra didesnė, ją nustato žvėrių gausinimo programa arba medžioklėtvarkos projektas.

Preliminariomis 2017 metų apskaitos duomenimis, Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje gyveno 311 briedžių, 1247 taurieji elniai, 1991 stirna ir 464 šernai. Elninių žvėrių populiacijos prilygsta 2720 sąlyginiams elniams, tai 4,2 karto daugiau už leistiną gausą. Tačiau vertinant duomenis pagal 2016 metų pavasarį atliktos elninių žvėrių apskaitos Makeino-Jurgensono metodu (1.42. lentelė), nustatyta gausa prilygsta tik 1114 sąlyginiams elniams, tai yra 1,7 karto didesnė už leistiną gausą. Esant didesnei elninių žvėrių gausai už leistiną, didėja medynų pažeidimo mastai.

Norint nustatyti tikslų elninių žvėrių populiacijų dydį, medžioklės plotų vienetų naudotojai ir regioninio padalinio atstovai privalo atlikti elninių žvėrių apskaitas, kurias vykdyti turi ne rečiau, kaip kas du metus. Iš gautų apskaitos rezultatų rekomenduojama planuoti ateinančio medžioklės sezono elninių žvėrių sumedžiojimo intensyvumą. Artėjant elninių žvėrių populiacijos gausai prie leistino žvėrių skaičiaus, medžioti prieaugio ribose: briedžius – iki 25 %, tauriuosius elnius ir danielius – iki 20 %, stirnas iki – 25 %.

Atsižvelgiant į elninių žvėrių rajonavimą, mitybinę bazę, tarprūšinę konkurenciją ir daromą žalą, regioninio padalinio teritorijoje būtina žymiai sumažinti elninių žvėrių populiacijas. Medžioti didesniu intensyvumu nei prieaugis.

Tauriųjų elnių rujos vietose nuo rugsėjo 1 d. iki spalio mėn. 15 d. pageidautina riboti miško ruošos darbus.

Stirnos, danieliai, taurieji elniai ir šernai sunkiai pergyvena gilias užsitęsusias žiemas, todėl papildomam šėrimui būtina paruošti minimalias pašarų atsargas.

Apskaičiuotas minimalus papildomų pašarų kiekis pagal 2.34. lentelės duomenis, vienam žiemos mėnesiui, stirnoms (42 kg) ir elniams (210 kg), esant leistinai žvėrių gausai. Žvėrys šeriami grubiais, sultingais ir koncentruotais pašarais. Grubieji pašarai – šluotelės, šakos. Sultingieji – šakniavaisiai, daržovių ir vaisų perdirbimo atliekos, silosas. Koncentruotieji – įvairūs grūdai, jų atliekos, kombinuotieji pašarai. Grubių ir sultingų pašarų santykis turi būti ne mažesnis kaip 1:3. Esant užsitęsusiai žiemai, stirnų ir elnių pašarams būtina naudoti miško kirtimo atliekas ir didinti papildomą šėrimą. Teisės aktų nustatyta tvarka šernų papildomas šėrimas šiuo metu negalimas. Danielių koncentracijos vietose, vienam individui papildomai šerti (90 kg) pašarų, vienam žiemos mėnesiui.

2.34. **MINIMALUS KASMETINIŲ PAPILDOMŲ PAŠARŲ KIEKIS ESANT LEISTINAM ŽVĖRIŲ TANKIUI**

2.34. lentelė

Girininkija	Pašarai, t		Iš viso, t
	stirnoms	elniams	
Gedinčių	2,4	11,8	14,2
Gulbinų	2,5	12,6	15,1
Ilgšilio	1,7	8,4	10,1
Paežerių	2,0	10,1	12,1
Pažiužmėlių	2,2	10,9	13,1
Šaukėnų	2,2	10,9	13,1
Tryškių	2,5	12,6	15,1
Iš viso	15,5	77,3	92,8

2.34. lentelėje surašyti rekomenduojamų biotechninių įrenginių skaičius pagal girininkijas. Blogos būklės biotechninius įrenginius reikia remontuoti arba pašalinti.

Medžioklės plotų naudotojai organizuoja veiklą pagal leidime naudoti medžiojamųjų gyvūnų išteklius nurodytas sąlygas. Vykdyti biotechnines priemones, statyti ir eksploatuoti medžioklės įrenginius, įrengti aptvarus medžiotojai gali tik susitarę su padalinio administracija ar privačių žemės valdų savininkais.

2.35. **REKOMENDUOJAMI BIOTECHNINIAI ĮRENGINIAI IR PAŠARINIAI LAUKELIAI**

2.35. lentelė

Girininkija	Rekomenduojami biotechniniai įrenginiai vnt.					
	ėdžios	stacion. bokšteliai	Šėryklos šernams*	žvėrienos apdorojimo aikštelės	laižyklos	Pašariniai laukeliai, ha
Gedinčių	16	10	26	5	31	5,2
Gulbinų	17	11	28	6	34	5,6
Ilgšilio	11	8	19	4	23	3,8
Paežerių	13	9	22	4	26	4,4
Pažiužmėlių	14	9	24	5	28	4,7
Šaukėnų	15	10	25	5	30	5,1

Girininkija	Rekomenduojami biotechniniai įrenginiai vnt.					
	ėdžios	stacion. bokšteliai	Šėryklos šernams*	žvėrienos apdorojimo aikštelės	laižyklos	Pašariniai laukeliai, ha
Tryškių	16	11	27	5	32	5,3
Iš viso	102	68	171	34	204	34,1

*pasikeitus teisėms aktams ir atsiradus galimybei šerti šernus

Biotechniniai įrenginiai reikalingi siekiant minimizuoti daromą žalą miškų ir žemės ūkiams, pagerinti ir praturtinti mitybinę bazę, užtikrinti medžioklės saugumo reikalavimus, vykdyti selekcinę medžioklę ir reguliuoti žvėrių populiacijų gausą. Rekomenduojamų biotechninių įrenginių skaičius skaičiuojamas 1000 ha miško: ėdžios – 3 vnt., šernų šėryklos* – 2 vnt., stacionariniai bokšteliai – 5 vnt., žvėrienos apdorojimo aikštelės – 1 vnt., laižyklos – 6 vnt. Pašarinių laukelių plotas esant galimybėms 1000 ha miško turi sudaryti apie 1 ha., o profesionalios medžioklės plotuose apie 3 ha.

Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje gyvena keturios elninių žvėrių rūšys: briedžiai, taurieji elniai, danieliai ir stirnos. Elniniai žvėrys jaunesnio amžiaus žėlinius ir želdinius pakenkia nukąsdami ūglius, vyresnio amžiaus – laupydami žievę. Atliktos inventorizacijos metu užfiksuoti pažeidimai, įvairiu intensyvumu nulaupyta ir nukandžiota ūglių atitinkamai 1490,2 ha ir 235,2 ha plote, o valstybinės reikšmės miškuose 921,1 ha ir 153,3 ha. Didesnėse elninių žvėrių koncentracijos vietose, kuriose želdiniai yra labiausiai pažeidžiami, reikia apsaugoti želdinius ir žėlinius nuo pažeidimų: spygliuočių želdinius ir žėlinius iki 1,4 metro aukščio reikia tepti repelentais, virš 1,5 metro - saugant nuo laupymo reikia aptverti vielos tinklu. Keliems metams želdinių ir žėlinių apsaugos nuo elninių žvėrių pakenkimo, numatomos apimtys girininkijose pateiktos 2.8. skyriuje**Klaida! Nerastas nuorodos šaltinis.**.

Miškas yra pagrindinė elninių žvėrių gyvenamoji aplinka, kur sunkiausiu periodu jie turi prieglobstį ir pašarą. Nuo miške esančių natūralių pašarų išteklių priklauso elninių žvėrių mitybos sąlygos, jų išlikimo žiemos metu galimybė. Tačiau natūralūs elninių žvėrių pašarai daugeliu atveju yra miškininkų ir miško savininkų puoselėjami miško želdiniai, žėliniai ir medynai. Atsižvelgiant į tai, kad elninių žvėrių populiacijos gausa viršija už leistiną gausą ir norint minimizuoti daromą žalą želdiniams, reikia planuoti miško apsaugos priemones. Norint išlaikyti pusiausvyrą tarp miškui daromos žalos ir elninių žvėrių skaičiaus yra paprasčiau panaudojant prevencines priemones nuo žvėrių daromos žalos, tai tvorų tvėrimas, medelių kamienų apsaugos, repelentų tepimas ir kitos apsaugos priemonės. Taikant šias priemones, žvėrių daromą žalą miškams, sumažina iki minimumo.

Kiekvienais metais atliekant želdinių inventorizaciją, fiksuojami ir miškui daromi nuostoliai. Nustačius žvėrių daromas žalos augimą, reikėtų atlikti elninių žvėrių apskaitą Makeino–Jurgensono metodu, nustatyti elninių žvėrių skaičių ir reguliuoti jų kaimenes.

Bebras sėslus gyvūnas. Įsirengdamas būstą ir tvarkydamas aplinką sau tinkama linkme bebras vykdo statybinę veiklą: užtvenkia miško upelius, melioracijos griovius ir tuo skatina esminius medynų pasikeitimus, jų rūšinę sudėtį, struktūrą, gyvybingumą. Tvenkdami kelių pralaidas ir pakelių griovius gadina kelius.

Tačiau bebrų poveikis daugialypis. Bebrų užtvankos sudaro palankias sąlygas paukščių įvairovei ir gausai, jie veikia vandens ir pakrančių ekosistemas, bebrų užtvankų teritorijoje gerokai padidėja bendras organizmų skaičius bei įvairovė jo veikla svarbi išsaugojant biologinę įvairovę.

Mažiau žalos bebrai aplinkai daro įsikūrę ežeruose, plačiose pelkėse ar didesnių upių pakrantėse, tačiau kai bebrai apsigyvena miško grioviuose tvenkdami medynus žalos išvengti neįmanoma. Žala aplinkai nuo bebrų, nereguliuojant jų skaičiaus bebravietėse, gali viršyti nuostolius

dėl elninių žvėrių daromos žalos miškui. Pralaidos bebrų užtvankose, ar urvų bei trobelių ardymas problemos neišsprendžia, nes bebrai išeina į kaimyninius sklypus, kur tęsia įprastą veiklą.

Bebrai daro didelę įtaką medynams maitindamiesi medžių žieve, kirsdami medžius, tvenkdami medynus ir gadindami melioracijos įrenginius. Atsižvelgiant į bebrų poveikį aplinkai bebravietės skirstomos į perspektyvias – toleruotinas (P) ir neperspektyvias – naikintinas (N). Perspektyvios bebravietės gali būti: pelkėse, ežeruose, upėse ir kituose vandens telkiniuose, kuriuose didelės žalos nedaro. Jose kasmet galima medžioti iki 20–25 % bebrų. Naikintinose bebravietėse, bebrai daro žalą hidrotechniniams įrenginiams, žemės bei miškų ūkiui. Tokiose bebravietėse bebrus reikia išgaudyti, o bebravietes panaikinti.

2.14. BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS APSAUGA

1992 m. Rio de Žaneire priimta Biologinės įvairovės konvencija, kurią ratifikavo ir Lietuva. Šalies įsipareigojimai pagal šią konvenciją turi įtakos teritorinio planavimo, ūkinės veiklos bei gamtosauginėms priemonėms. Tarptautiniai susitarimai kiekvienai šaliai leidžia naudoti savus, papildomus biologinės įvairovės rodiklius ir indikatorius.

Biologine įvairove priimta vadinti augalų ir gyvūnų rūšis su jų genofondu bei aplinka, kurioje šios rūšys gyvena ir ją formuoja. Lyginant su kitomis ekosistemomis, miškams būdinga turtingiausia biologinė įvairovė.

Biologinės įvairovės projektiniai sprendiniai, siekiant ją išsaugoti ir gausinti, priimti valdos lygmenyje ir taksacinio sklypo lygmenyje.

Valdos lygmenyje biologinę įvairovę užtikrina:

1) Išskirtos saugomos teritorijos turinčios miškų: Ventos ir Kurtuvėnų regioniniai parkai, 11 valstybinių draustinių iš jų 8 genetiniai draustiniai, saugomi gamtos ir kultūros paveldo objektai ir kt. (bendras miškų plotas 1624,5 ha, iš jų miško žemės 1466,9 ha, iš jų valstybinės reikšmės miškų 1132,6 ha, o iš jų miško žemės 980,1 ha).

2) Miškų priskyrimas miškų grupėms ir pogrupiams vadovaujantis LR Vyriausybės patvirtintais normatyvais ir priskyrimo tvarka.

3) Ūkinės veiklos projektavimas vykdytas vadovaujantis LR miškų įstatymu priimtu LR Seimo 1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671, LR saugomų teritorijų įstatymu priimtu LR Seimo 1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301, Medžioklės įstatymu priimtu LR Seimo 2002 m. birželio 20 d. Nr. IX-966. LR aplinkos ministro patvirtintais, ūkinę veiklą reglamentuojančiais normatyvais: Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodika, priimta LR aplinkos ministerijos 2008 m. liepos 2 d. Nr. D1–362, Miško kirtimų taisyklės priimtos LR aplinkos ministerijos 2010 m. sausio 27 d. Nr. D1–79, Miško sanitarinės apsaugos taisyklės priimtos LR aplinkos ministerijos 2007 m. balandžio 11 d. Nr. D1–204, Miško priešgaisrinės apsaugos taisyklės priimtos LR Vyriausybės 1995 m. balandžio 7 d. Nr. 500 (suvestinė redakcija 2015 03 10), Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatai priimti LR aplinkos ministerijos 2008 m. balandžio 14 d. Nr. D1–199, LR aplinkos ministro 2003 m spalio 29 d. įsakymo Nr.521 ,,Dėl miško dauginamosios medžiagos nuostatų patvirtinimo‘‘. Sėklinių medynų nuostatai priimti LR aplinkos ministerijos 2003 spalio 09 d. įsakymu Nr. 496, Nacionalinės miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programa priimta LR Vyriausybės 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 569 ir kiti.

Sklypo lygmenyje biologinės įvairovės išsaugojimo ir gausinimo priemonės:

1) Įvairiaamžių medynų formavimas vykdant neplynus kirtimus, paliekant dalį gamtinę brandą pasiekusių medžių bei pavienių medžių ir jų grupių. Pirmiausia paliekami sengirės (klimaksinės miško bendrijos) medžiai milžinai, ilgaamžiai medžiai, vertingi biologinei įvairovei palaikyti medžiai, medžiai su drevėmis, uoksais, antros ir trečios ekologinės grupės (labai vertingi,

vertingi biologinei įvairovei) medžiai. Vertingi sėkliniai medžiai, nors ir atlikę savo funkciją, rekomenduojami nekirsti. Savaiminės kilmės medynai Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose užima apie 46,5 % bendro visų medynų ploto. Mišrūs medynai sudaro 79,3 %, iš kurių medynų, kurių sudėtyje yra 3–5 kitos medžių rūšys yra 27 %, dviardžių ir įvairiaamžių 40,8 %. Toks medynų pasiskirstymas pagal mišrumą biologinės įvairovės požiūriu yra labai vertingas, ūkininkaujant reiktų stengtis padidinti biologinę įvairovę medynuose. Neplyni pagrindiniai kirtimai pagal plotą užims apie 18,4 % viso pagrindinių kirtimų ploto.

2) Gausinant miške negyvos medienos kiekį rekomenduojama palikti dalį sausų stovinčių medžių, stuobrių, virtėlių, uoksinių ir drevėtų medžių, neliestas medžių juostas prie pelkių ir upelių.

3) Vykdant visų rūšių kirtimus puoselėjami ir išsaugomi reti medžiai – miškinė obelis, paprastoji ir laukinė kriaušės, guobos, vinkšnos, trešnės ir kt. Konkrečios šių medžių vietos (sklypai) nurodytos taksoraštyje.

4) Vertingi biologiniu požiūriu pelkiniai medynai, išbraukti iš pagrindinių kirtimų normos skaičiavimo (5A ir 5B) bonitetų 9,8 ha,(0,1 % nuo valstybinės reikšmės miškų) iš jų perbrendę (3,1 ha).

5) Projektuojant miško atkūrimą, pagal galimybes pirmenybė teikta natūraliam miško atžėlimui (žėlimui palikta apie 43,3 % visų plynai kertamų biržių). Želdomos medžių rūšys, mišrinimo schemos parinktos pagal tikslinių, tvarių medynų formavimo principus. Mišrūs želdiniai mišku neapaugusiuose plotuose sudarys apie 90,5 %. Lapuočiai žels ir savaime (beržai, juodalksniai, drebulės), todėl ir grynuose želdiniuose formuosis mišrūs medynai.

6) Kertinės miško buveinės yra biologinės įvairovės požiūriu vertingi biotopai. Kuršėnų regioninio padalinio įsipareigojimu valstybiniuose miškuose saugomos išskirtos 63 vnt. kertinės miško buveinės, kurių plotas 91,6 ha. Brandžiuose medynuose esančios kertinės miško buveinės neįskaitytos į pagrindinių miško kirtimų plotą. Kertinių miško buveinių sąrašas pateiktas Gamtosauginių priemonių projekte.

7) Medžiojamosios faunos priežiūrai ir mažinant žalą miškui numatytos priemonės: pašariniai laukeliai 34,1 ha, papildomas kasmetinis šėrimas (apie 92,8 t), želdinių apsaugos priemonės (repelentais) ir kt.

8) Saugomų ir Raudonosios knygos, valstybinės reikšmės miškuose padalinio teritorijoje yra užregistruotos 3 retų ir saugomų paukščių lizdavietės ir 4 perimvietės, viena vieta reto žinduolio,45 augalų radavietės ir 2 grybų radavietės . Visos pažymėtos kartografinėje medžiagoje, GIS duomenų bazėje suformuotas tematinis sluoksnis. Projektuojant pagrindinių kirtimų biržes, apie lizdavietes ir perimvietes paliktas nekertamas miškas spinduliu pagal paukščių rūšį (pagal Miško kirtimų taisyklių 1 priedą).

9) Kuršėnų teritorinio padalinio teritorijoje yra steigiamos Europos ekologinio tinklo Natura 2000 teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) ir vietovės, atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (BAST). Į Kuršėnų teritorinio padalinio veiklos teritoriją patenka 1 PAST ir 3 BAST objektai (pilnai arba dalimis). Iš viso Natura 2000 objektų plotas Kuršėnų teritorinio padalinio teritorijoje (BAST užima 1154,6 ha, iš jų valstybinės reikšmės miškuose 888,1 ha, o PAST užima 24,4 ha, iš jų valstybinės reikšmės miškuose ploto nėra. Šios teritorijos vietom viena kitą dengia.

10) Vykdydama miškų sertifikavimo FSC keliamus reikalavimus, Kuršėnų teritorinis padalinys įsipareigojo saugoti ir nevykdyti jokių kirtimų miško sklypuose, užimančiuose 5% valstybinės reikšmės miškų ploto. Tokių medynų plotas 1111.8 (5.1 %). Sklypų sąrašas patvirtintas VĮ Kuršėnų miškų urėdo įsakymu.

11) Kuršėnų regioninio padalinio Gamtosauginių priemonių plane pažymėtos ir aprašytos kitos ekologiniu požiūriu vertingos teritorijos: pušynai augantys Pa ir Pb augavietėse (73,2 ha); natūralios miško pelkės, neapaugusios medynais (167,9 ha); miško laukymės saugomos nuo apaugimo medžiais ir krūmais (63,3 ha); kiti ekologiškai vertingi miško sklypai (šlaitų medynai – 3,5 ha). Taip pat atskirai pateikti duomenys apie miško sklypus su pavieniais ekologiškai vertingais bioįvairovės medžiais ir pavieniais senmedžiais (68 vnt.).

2.15. SOCIALINĖS MIŠKŲ FUNKCIJOS STIPRINIMAS

LR Bendrajame plane numatytos turizmo ir rekreacijos vystymosi kryptys. Pagal plano nuostatas parengta „Rekreacinės infrastruktūros plėtros ir tvarkymo valstybiniuose miškuose programa“(2005), joje miškai suskirstyti į keturis rekreacijos intensyvumo lygmenis. Atsižvelgiant į šios programos nuostatas ir siekiant valstybinius miškus kuo geriau pritaikyti poilsiautojų lankymuisi bei kontroliuoti lankytojų srautus, valstybinės reikšmės miškams parengtas Kuršėnų regioninio padalinio valstybinių miškų rekreacinio sutvarkymo projektas, kuris yra sudėtinė miškotvarkos projekto dalis. Projektą sudaro aiškinamasis raštas ir valstybinės reikšmės miškų rekreacinio planavimo schema (M1:50 000). Didesnis dėmesys skirtas informacijos pateikimui apie padalinio teritorijoje esančius kraštovaizdžio objektus bei turistinius maršrutus leidžiančius pažinti šį kraštą. Pateikti duomenys apie esamus ir projektuojamus rekreacinius objektus, projektuojamus kraštovaizdžio formavimo kirtimus. Įvertintas rekreacinis potencialas, inventorizuotos miško poilsiavietės ir kiti rekreaciniai objektai su įvairia rekreacine įranga. Projekte kuriama stovyklaviečių, poilsiaviečių, atokvėpio vietų, apžvalgos aikštelių bei turistinių takų sistema, kurią įgyvendinus per vykmetį – miškotvarkos projekto galiojimo laikotarpį (10) metų, būtų visiškai išnaudotas regioninio padalinio rekreacinis potencialas. Tokiu būdu, lankytojams būtų sudarytos patogiausios sąlygos pažinti regioną ir jo miškus, jo gamtines ir kultūrines vertybes, regioninis padalinys geriausiai atliktų savo socialinę, auklėjamąją švietėjišką paskirtį, iš to gautų didžiausią visuomeninę naudą. Kuršėnų regioninio padalinio rekreacinė sistema geriau prisiderintų prie vidurio regiono ir visos Lietuvos rekreacinės sistemos bei linijinių rekreacinių objektų tinklų.

Šis projektas remiasi jau esančia padalinio valdomų valstybinių miškų rekreacine sistema ir ją toliau vysto atsižvelgiant į esamų rekreacinių objektų ir rekreacinės situacijos analizę. Esamos rekreacinės sistemos tobulinimui ir išvystymui yra projektuojami nauji įrenginiai bei priemonės. Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškuose esamas rekreacinių objektų kiekis yra 18 vnt. Vystant rekreacinę infrastruktūra miškuose didelis indėlis yra Kuršėnų regioninio padalinio darbuotojų.

Toliau vystant rekreacinę sistemą pilnesniam rekreacinio potencialo realizavimui ir poilsiautojų poreikių geresniam tenkinimui papildomai suprojektuota 1 masinių renginių vieta ir 2 poilsiavietės. Pastačius naujus rekreacinius objektus iš viso jų Kuršėnų regioniniame padalinyje bus 21 objektas. Visi objektai yra valstybinės reikšmės miškuose. (apie 1,0 vnt./1000 ha valstybinės reikšmės miškuose).

Projektuojant naujus objektus atsižvelgta į esamus lankytojų srautus, Kuršėnų regioninio padalinio darbuotojų pasiūlymus, regioninių parkų planavimo dokumentus bei esamą ekonominę situaciją, o taip pat tikintis, kad bent antroje vykmečio pusėje tiek regioninio padalinio, tiek savivaldybių, tiek ir visumoje ekonominė situacija pagerės.

Žmonių poilsio organizavimas padalinio miškuose yra ne vien tik padalinio rūpestis, šia veikla užsiima taip pat ir teritorijoje esantys Ventos ir Kurtuvėnų regioninių parkų darbuotojai. Tad poilsio miškuose organizavimą ir toliau reikia koordinuoti su šių parkų administracijomis, vietos savivaldos organais, ieškoti finansavimo šaltinių, siekiant panaudoti regioninių parkų galimybes, savivaldybių tam skiriamas lėšas, struktūrinius fondus ir pan.

Visi projektuojami darbai detaliai aprašyti rekreacinio sutvarkymo projekte ir pateikti atitinkamuose žinialapiuose.

2017 m sausio 1 d. privatiems miško savininkams Kuršėnų regioniniame padalinyje veiklos teritorijoje priklausė apie 13514 tūkst. ha miško žemės ir savininkai valdė 3112 miško valdų ir 2390 savininkų. Miškininkystės žinių bei ūkininkavimo miškuose patirties stoka yra viena svarbiausių problemų privataus miškų ūkio sektoriuje. Aplinkos ministro 2003 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. 114

„Dėl privačių miškų savininkų švietimo, mokymo ir konsultavimo perspektyvinės programos patvirtinimo“ patvirtinta programa bei jos įgyvendinimo veiksmų ir priemonių planas, kuris nustato konkrečius uždavinius VĮ Valstybinių miškų urėdijai ir regioniniams padaliniams.

Kuršėnų regioninio padalinio iniciatyvos dėka yra įkurta ir veikia 5 jaunųjų miško bičiulių (JMB) būrelių. Šie būreliai jungia 111 jaunųjų miško bičiulių narių. Juos globoja ir moko girininkai ir girininkų pavaduotojai.

2.36. **JAUNŲJŲ MIŠKO BIČIULIŲ VEIKIANTYS BŪRELIAI IR NARIŲ SKAIČIUS KURŠĖNŲ PADALINIO TERITORIJOJE**

2.36. lentelė

Pavadinimas	Narių skč.
Pelėdžiukai	36
Ąžuoliukai	22
Jaunieji girinukai	15
Žilvytis	18
Šermukšnis	20

Trys iš keturių (73%) apklaustų miškų savininkų nurodė, kad, jei jiems reikėtų konsultacijos apie savo miškų tvarkymą, jie pirmiausiai kreiptųsi į regioninį padalinį ar girininkiją.

2.37. **PRIVAČIŲ SAVININKŲ MOKYMAS IR PASLAUGŲ TEIKIMAS KURŠĖNŲ REGIONINIAME PADALINYJE**

2.37. lentelė

Rodikliai	2014	2015	2016
Konsultuotų savininkų skaičius	100	100	150
Pravesta mokymo kursų, sk.	1	1	0
Dalyvavo savininkų kursuose, sk.	8	0	0
Parinkta demonstracinių plotų	1	1	1
Skelbimai vietinėje spaudoje	3	1	0
Suteikta paslaugų, Lt	438	0	0
Parduota sodmenų, tūkst. vnt.	50,4	3,4	9,7
Gauta pajamų tūkst./Eu.	8,7	0,6	2,7

Medienos kuro sunaudojimo kaimo vietovėse tyrimas (darbo vadovė dr. D. Mizaraitė, LMI, 2009). Pagal apklausą 360 namų ūkio valdoje vidutiniškai viena valda sunaudoja per metus 6,97 m^3 medienos kuro. Sunaudojamo kuro struktūra: malkos – 82%, kitų medienos kuro rūšių gerokai mažiau: mediena išaugusi ne miške – 8,5%, kirtimo atliekos – 1,4%, atraižos bei pjuvenos iš lentpjūvių – 7,5%, medienos briketai – 0,5%, antrinės medienos – 0,8%. Kaimo vietovėse 17% naudojamo medienos kuro pirko iš miškų urėdijų, 30% pirko iš fizinio asmens, 14% pirko iš privačios įmonės, 35% pasigamino šeimai priklausančioje valdoje, 3% kuro įgijo kitais būdais.

Poilsiavimo ištekliams gerinti rekreacinių miškų (II gr.) medynuose turi būti formuojami įvairiaamžiai, grupinio medžių išsidėstymo, netaisyklingų kontūrų ažūrinėmis lajomis medynai. Miškuose turi būti ir atvirų (neapaugusių mišku) plotų.

Jaunuolynų ugdymu bus siekiama suformuoti atsparius įvairiems gamtiniams ir antropogeniniams faktoriams medynus bei padidinti jų estetines ir sanitarines – higienines savybes. Retinimai ir einamieji kirtimai turėtų būti vykdomi nekertant valksmų, o mediena ištraukiama keliais ir kitomis natūraliomis proskynomis.

Medynų atsparumas bus didinamas, paliekant augti sveikus, su gerai išsivysčiusia laja medžius, taip pat medžių rūšis, turinčias gilią šaknų sistemą.

Estetinės ir sanitarinės savybės bus gerinamos, auginant įdomios išvaizdos medžius ir krūmus, įvairiai mišrinant medžių rūšis, formuojant įvairaus dydžio, amžiaus ir formos biogrupes, besikaitaliojančias su didesnėmis ir mažesnėmis aikštėmis. Tokie kraštovaizdžio (erdvių, sudėties) formavimo ir dekoratyviniai kirtimai numatyti 68,4 ha plote. Intensyvaus rekreacinio ūkininkavimo (miško parkuose) sąlygomis reikėtų taikyti visas minėtas kirtimų rūšis kartu.

2004 m. gegužės 12 d. ir gegužės 19 d. Generalinės miškų urėdijos, Lietuvos paraplegikų asociacijos ir Lietuvos invalidų reikalų tarybos atstovų susitikimuose miškininkai įsipareigojo plėsti bendradarbiavimą su neįgaliaisiais, nuolat keistis reikalinga informacija, aptartos galimybės poilsio aikšteles, pritaikytas žmonėms su judėjimo negalia, integruoti į bendro naudojimo poilsio zonas, išdėstyti informacinius ženklus, išleisti informacinį leidinį neįgaliesiems.

Vykdant šio susitarimo įsipareigojimus ir atsižvelgiant į Lietuvos paraplegikų asociacijos išreikštus pageidavimus, 2004 m. birželio 4 d. raštu Nr. 6B(7.15)-551 „Dėl rekreacinių objektų pritaikymo žmonėms su judėjimo negalia“ padaliniams pateiktos rekomendacijos dėl specialios rekreacinės įrangos ir aplinkos pritaikymo neįgaliųjų reikmėms.

Socialinė miško funkcija valdos lygmenyje stiprinama tobulinant miškų suskirstymą į grupes ir pogrupius, projektuojant ūkinių priemonių sistemą, skatinančią vyraujančių miško funkcijų vystymą, normatyvais pagrįstą darbo vietų skaičių, miško verslų organizavimą pagal numatytą ruošti miško produkciją ir paslaugas.

2006 m. birželio 15 d. priimtas “Europos bendrijų komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui dėl miškams skirto ES veiksmų plano ”, kurio 3.3 pagrindinis veiksmas – “Gyvenimo kokybės gerinimas”. Šio veiksmo tikslas – gerinti gyvenimo kokybę išsaugant ir gerinant miškų socialinį ir kultūrinį aspektą. Miško prekės ir paslaugos teikia piliečiams, jų sveikatai ir gyvenimo kokybei daug naudos, pvz., patogumus ir rekreaciją miestuose ir kaimuose, darbą ir pajamas milijonams gyventojų, dirvožemio ir vandens apsaugą, apsaugą nuo erozijos ir gamtos nelaimių. Siekiant, kad visuomenė deramai suvoktų tvarios miškotvarkos naudą, būtina gerinti jos žinias apie tai.

2.16. NEMEDIENINIS MIŠKO NAUDOJIMAS

Nemedieniniai miško ištekliai – tai visi miško ištekliai, esantys miške, išskyrus medieną. Šiuos išteklius sudaro sakai, kelmai, medžių žievė, karnos ir tošis, medžių sula, kalėdiniai medeliai, kitos dekoratyvinės miško medžiagos, medžių šakelės ir vytelės, grybai, riešutai, vaisiai ir uogos, vaistažolės, miško paklotė, miško augalija.

Ekspertų vertinimais, kasmet gaunamų nemedieninių produktų vertė šalyje sudaro ne mažiau kaip 10–15 % pajamų, gaunamų už medieną ir kitą miško produkciją. Pastarąjį dešimtmetį gerokai padidėjo grybų ir uogų naudojimas. Kai kuriuose regionuose, ypač pietų ir pietryčių Lietuvoje, už grybus ir uogas gaunamos pajamos beveik prilygsta ar yra net didesnės nei pajamos, gaunamas už medieną.

Uogos, grybai, vaistažolės ir kiti produktai. 2013 m. miškotvarka uoginių ir vaistinių augalų neinventorizavo. 1975–1985 m. kartu su medynų taksacija buvo atlikta uoginių ir vaistinių augalų inventorizacija visame miškų plote. Iš uoginių augalų daugiausia buvo mėlynės ir avietės, o iš vaistinių augalų labiausiai paplitę bruknės (lapai), viržiai, kadagiai, gailiai, mažesniais kiekiais meškauogės, pataisai.

Grybų ištekliai. Nors Lietuvos miškuose auga apie 300 grybų rūšių, gyventojai renka ne daugiau 30 rūšių grybus. Grybų ištekliai apytikriai apskaičiuoti pagal miško augimviečių grybingumo normatyvą (Budriūnienė, 1990). Normatyvas sudarytas atsižvelgiant į grybingą medynų amžių, grybingų metų skaičių per kirtimo apyvartą, eksploataciniu laikant 40 % biologinio derliaus.

Grybingos augavietės (N ir L hidrotopų) užima 80 % viso miškų ploto. Spėjant, kad gyventojai surenka ne mažiau 30–40% eksploatacinio grybų derliaus, grybų paruošos Kuršėnų regioninio padalinio miškuose sudarytų apie 357,97 tonų. Pagal visuomenės apklausas dažniausia priežastis, kodėl miškuose lankosi Lietuvos gyventojai – grybavimas. Miške renka grybus daugiau kaip pusė gyventojų.

2.38. **GRYBŲ IŠTEKLIAI KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO MIŠKUOSE (bendras plotas)**

2.38. lentelė

Augimviečių tipai	Plotas, ha	Metinis eksploatacinis derlius	
		kg/ha	visame plote, tonomis
Na	4,4	40	0,176
Nb	563,8	36	0,5998
Nc	2233,3	20	4,4666
Lb, Lc	12509,1	14	175,1274
Nd, Ld, Nf, Lf	13713,1	9	123,4179
Ub, Uc, Ud	2795,9	5	13,9795
Iš viso	31819,6	-	357,9666

Atkreiptinas dėmesys, kad šiame skyriuje naudojama jau gerokai pasenusi informacija apie nemedieninius produktus ir jų vertę (inventorizuota prieš 25 metus). Tokia informacija neretai naudojama ir statistiniuose leidiniuose.

2.39. **MIŠKO TRAKAS**
Valstybinės reikšmės miškuose

2.39. lentelė

Vyraujančios trako rūšys		Plotas, ha	% nuo viso trako užimto ploto	Plotas % pagal trako tankumą		
Pavadinimas	Kodas			retas	vidutinio tankumo	tankus
Lazdynas	Lz	7976,4	47	23	21	3
Šaltekšnis	Št	4015,2	24	16	8	
Karklas	Kr	2119,8	13	5	7	1
Šermukšnis	Šm	1916,8	12	7	5	
Ieva	Iv	593,8	4	1	2	1
Sausmedis	Sm	6,1				
Kadagys	Kd	6,0				
Šeivamedis	Šv	0,7				
Serbentas	Sr	4,5				
Šunobelė	Šn	0,5				
Kita trako rūšis	Kt	0,9				
% nuo viso mišku apaugusiu ploto		*16640,7*	*100*	***52***	***43***	***5***

Pagal 2014 m. inventorizaciją miško trako duomenys 2.39. lentelėje. Trakas sutinkamas 80,2 % mišku apaugusio ploto ir vyrauja vidutinio ir reto tankumo. Trakas svarbus biologinės miškų įvairovės prasme, o atskiros trako rūšys kaip techninė, maistinė ar vaistinė žaliava.

2006 m. birželio 15 d. priimtas “Europos bendrijų komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui dėl miškams skirto ES veiksmų plano ”, kuriame III pagrindinis veiksmas – dalytis patirtimi, kaip nustatyti kitų miško prekių (ne medienos) ir paslaugų vertę bei kaip juos parduoti, ir vertinti tokią patirtį. Jame sakoma, kad miškai atlieka daugybę funkcijų, kurių vertė neįtraukiama į parduodamos medienos ir kitų miško prekių kainą. Reikia apskaičiuoti visą miškų bei jų funkcijų vertę ir sukurti bei taikyti neparduodamų prekių ir paslaugų kompensavimo priemones. Valstybės narės skatins vykdyti miško prekių ir paslaugų vertinimo, kompensavimo ir naujoviško pardavimo tyrimus, bandomuosius projektus, kurie gali būti remiami iš mokslinių tyrimų ir kitų programų.

Europos miškų apsaugos proceso ministrų konferencijos (2007, Varšuva) forume, buvo pristatyta ataskaita apie Europos miškų būklę 2007 metais. Duomenų apie nemedieninių miško produktų vertę nepateikė apie du trečdaliai Europos šalių, tarp jų ir Lietuva. Aplinkos ministerija įsipareigojo 2007 m. organizuoti konkursą moksliniam darbui, pagal kurį bus sukurta nemedieninių miško produktų vertinimo metodika.

2.17. PROJEKTAVIMO YPATUMAI VALSTYBINIUOSE PARKUOSE IR DRAUSTINIUOSE

Saugomų teritorijų sistemą, steigimo, apsaugos, tvarkymo ir kontrolės teisinius pagrindus nustato LR saugomų teritorijų įstatymas (1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301 suvestinė redakcija 2014 11 14 d.). Veiklą saugomose teritorijose reglamentuojantys dokumentai nurodyti šio įstatymo 5 straipsnyje. Miško ūkinę veiklą saugomose teritorijose taip pat reglamentuoja LR miškų įstatymas (1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671). Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos (1992 m.

gegužės 12 d. Nr. 343 suvestinė redakcija 2014 07 15 d) ir Aplinkos ministro patvirtintos taisyklės, nuostatai ir kiti normatyviniai dokumentai, išvardinti atitinkamuose projektinių sprendinių skyriuose.

Valstybinių parkų, valstybinių draustinių, Natura 2000 objektų ribos pažymėtos visoje kartografinėje medžiagoje, o projektuojamos miško ūkinės priemonės – kvartalų žemėlapiuose, taksoraščiuose, ūkinių darbų žinialapiuose.

Saugomose teritorijose esamų miškų charakteristika yra pateikta 1.3.6 skyrelyje projektuojama miško ūkinių priemonių apimtis pateikta 2.40. lentelėje. Joje pateikta ūkinių priemonių apimtis apskaičiuota tik tai saugomų teritorijų daliai, į kurią patenka regioninio padalinio valdomi valstybinės reikšmės miškai. Miško ūkinė veikla čia projektuota griežtai prisilaikant visų šią veiklą reglamentuojančių dokumentų, nedarant neigiamos įtakos saugomiems kompleksams ir objektas. Atsižvelgiant į patvirtintus šių teritorijų planavimo dokumentus: zonų ribų planus, tvarkymo planus, gamtotvarkos planus ir kt.

Metinė miško naudojimo apimtis regioninio padalinio valdomuose miškuose esančiuose saugomose teritorijose (1077 ha), 3,4 ha ploto ir 0,55 tūkst. m^3. Tai sudarys apie 0,7 % visos metinės kirtimų apimties pagal tūrį ir 0,4 % pagal plotą.

Ventos ir Kurtuvėnų regioniniai parkai įsteigti Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos– Atkuriamojo Seimo 1992 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. I-2913. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje šių parkų patenka nedidelė dalis ploto. Miško plotas Ventos RP 19 ha tik privatūs miškai, o Kurtuvėnų RP apie 209,7 ha, iš jų 96,3 ha yra valstybinės reikšmės miškai, o 113,4 ha privatūs miškai. Ventos RP Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje yra dalis Ventos kraštovaizdžio draustinio (19 ha), o Kurtuvėnų RP į padalinio teritorija patenka trys draustiniai: Ventos-Perkaso hidrografinis draustinis (2,4 ha tik privatūs miškai), Svilės kraštovaizdžio draustinis (30,6 ha tik privatūs miškai) ir Šilkalnių geomorfologinis draustinis (79,2 ha privatūs ir 96,3 ha valstybinės reikšmės miškai).

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 18 d. nutarimą Nr. 1519 „Dėl Kurtuvėnų regioninio parko ir jo zonų ribų plano patvirtinimo“, šio parko konservacinio prioriteto zoną sudaro: Girnikų, Ilgos, Pagėluvio, Raudos, Raudsparnės, Svilės ir Pažiužmėlių kraštovaizdžio draustiniai, Bulėnų telmologinis draustinis, Pustlaukio, Šilkalnių, Targių ir Vijurkų geomorfologiniai draustiniai, Dubysos – Ventos perkaso hidrografinis draustinis, Gudmoniškės botaninis draustinis, Pabijočių ir Padubysio botaniniai-zoologiniai draustiniai, Linartų ir Sodeliukų genetiniai draustiniai. Į Kuršėnų regioninio padalinio administruojamą teritoriją patenka tik Ventos Perkaso hidrografinis, Svilės kraštovaizdžio, Šilkalnių geomorfologinis draustiniai

Regioninių parkų bendrieji nuostatai patvirtinti 1994 m. spalio 12 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 970. O 1999 m. balandžio 29 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 490 patvirtinti Kurtuvėnų ir Ventos regioninių parkų bendrieji nuostatai. Juose numatyta, kad parko teritorija tvarkoma pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą parko planavimo schemą bei kitus specialiojo teritorijų planavimo dokumentus.

Kurtuvėnų regioninio parko tvarkymo planas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. D1–26 „Dėl Kurtuvėnų regioninio parko tvarkymo plano patvirtinimo“.

Kurtuvėnų regioniniame parke, Kuršėnų regioninio padalinio miškus administruoja Šaukėnų girininkija. Valstybinės reikšmės miškų plotas 96,3 ha. Pagrindiniai kirtimai penkiems metams suprojektuoti 2,8 ha plote, viskas kertama grupiniais atvejiniais kirtimais ir atkūrimas neprojektuojamas. Pagrindiniai kirtimai vykdomi drebulynuose (100 %). Ugdymo kirtimų metinė apimtis apie 1,1 ha (jaunuolynų ugdymas 2 ha, retinimai 9 ha). Ugdymo kirtimais bus siekiama

suformuoti atsparius, ilgaamžius, vertingų medžių rūšių medynus, atitinkančius jų paskirtį arba siekiama išsaugoti natūralią aplinką ar sudaryti optimalias sąlygas saugomiems objektams išlikti ir biologinei įvairovei gausinti

Kurtuvėnų regioniniame parke taksacijos metu nustatyta 90 ktm sausuolių ir virtėlių ir metinis natūralus medynų atkritimas yra 31 ktm viso yra 120 ktm. Kadangi miškuose būtina palikti dalį žūstančios medienos biologinei įvairove, metinė sanitarinių kirtimų norma yra apie 30 ktm. Esantys sausuoliai turėtų būti iškertami per kelis pirmuosius metus. Žvėrių pažeistų medynų Kurtuvėnų regioniniame parke yra nulaupant žievę 0,2 ha, o nukandžiojant ūglius 3,2 ha

Valstybiniuose draustiniuose yra 980,9 ha valstybinių miškų. Pagrindiniai neplyni kirtimai projektuoti pirmam penkmečiui 2,6 ha. Ugdomaisiais kirtimais per vykmetį apimama 17,0 ha, metinė apimtis 1,7 ha (jaunuolynų ugdymas – 0,8 ha, retinimai 0,5 ha, einamieji 0,4 ha). Sausuolių rasta 1589 m^3. Žvėrių pažeistų medynų valstybiniuose draustiniuose yra nulaupant žievę 18,3 ha, o nukandžiojant ūglius 7,2 ha. Sanitarinė medynų būklė gera. Metinė sanitarinių kirtimų apimtis apie 430 m^3. Ūkinė veikla valstybiniuose draustiniuose projektuota minimalioje apimtyje.

2.40. **MIŠKO ŪKINIŲ PRIEMONIŲ METINĖ APIMTIS SAUGOMŲ TERITORIJŲ MIŠKUOSE (valstybinės reikšmės miškai)**

2.40. lentelė

Rodikliai	Kurtuvėnų RP	Valstybiniai draustiniai	Viso
Valstybinės reikšmės miškai, ha	96,3	980,9	1077,2
Medynų plotas	94,7	754,3	849,0
Bendras medienos tūris m^3	26469	17016	43485
Medynai, pasiekę gamtinę brandą, ha	-	29.1	29,1
Pagrindiniai kirtimai, plynai/neplynai ha	0 / 0,6	0 / 0,5	0 / 1,1
Iškertamas likvidinis tūris, m^3	47	80	127
Jaunuolynų ugdymas, ha / tūris, m^3	0,2/1	0,8/2	1/3
Retinimai, ha/ likvidinis tūris, m^3	0,9/28	0,5/12	1,4/40
Einamieji kirtimai, ha/ m^3	0	0,4/12	0,4/12
Sanitariniai kirtimai, likvidinis tūris m^3	30	430	460
Iškertama likvidinio tūrio per metus m^3	106	536	642
Miško naudojimas iš 1 ha mišku apaugusio ploto, m^3	1,1	0,7	0,76
Metinis medienos naudojimas % nuo bendro tūrio	0,4	3,1	1,48
Miškų atkūrimas, ha	0	0	1,7
iš jo: želdinimas	0	0	0,2
žėlimas	0	0	1,5

Gamtosauginių priemonių plane yra pateikta daugiau informacijos apie ūkinės veiklos ypatumus, apribojimus ir juos reglamentuojančius teisės aktus.

2.18. GMTOTVARKOS PLANUOSE NUMATYTŲ ŪKINIŲ PRIEMONIŲ PROJEKTAVIMAS

Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorijoje esamoms saugomoms teritorijoms, bei vietovėms atitinkančioms gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, rengiami gamtotvarkiniai planai, atliekami įvairūs gamtosauginiai tyrimai:

Šiuo metu Kuršėnų regioniniame padalinyje valstybinės reikšmė miškų teritorijoje nėra patvirtintų jokių gamtotvarkinių planų.

Rengiant Kuršėnų regioninio padalinio valstybinės reikšmės miškų vidinės miškotvarkos projektą ir jo sudedamąsias dalis – gamtosauginių priemonių planą ir rekreacinio sutvarkymo projektą, atsižvelgta į minėtuose planuose numatytas priemones, jas suderinant su miškotvarkos projekto sprendiniais. Gamtosauginės miškų ūkinės priemonės ir kitos priemonės pateiktos žiniaraščiuose, suvestinėse lentelėse ir pažymėtos žemėlapiuose, schemose.

VĮ Valstybinių miškų urėdijos parengtas gamtosauginių priemonių planas pasitarnaus sprendžiant miškų sertifikavimo klausimus, šviečiant vietinę bendruomenę apie Kuršėnų regioniniame padalinyje vykdomą miško ūkinę veiklą.

2.19. PRIEMONIŲ, KURIŲ ĮGYVENDINIMUI NUMATOMA TEIKTI PARAIŠKAS EUROPOS SĄJUNGOS PARAMAI GAUTI, PROJEKTAVIMAS

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa patvirtinta **Europos Komisijos 2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842**

Žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriai yra vieni pagrindinių šalies ūkio sričių. Šiuose sektoriuose 2013 m. dirbo 11,4 proc. šalies užimtųjų darbuotojų (vidutiniškai ES žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose – 5 proc.). Lietuvos žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje sukurta pridėtinė vertė 2013 m. – 1198,7 mln. eurų arba 3,8 proc. šalies BPV, t. y. daugiau kaip 2 kartus daugiau nei vidutiniškai ES (195902,9 mln. eurų arba 1,7 proc. viso BPV).

2014–2020 m. viešoji programa (ES + LT lėšos) kaimo plėtrai mažėja 14 proc. lyginant su 2007–2013 m. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programoje numatytos priemonės, susijusios su miško paskirties žeme:

Žinių perdavimas ir informavimo veikla (14 str.);

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos (15 str.);

Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą (21–26 str.);

Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos (30 str.);

Miškų aplinkosaugos bei klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas (34 str.);

Bendradarbiavimas (35 str.).

Tinkamumo paramą gauti sąlygos yra nurodytos Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programoje.

Priemonė – „**Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos”** skirta sušvelninti ES teisės aktuose nustatytų aplinkos apsaugos standartų laikymosi padarinius bei atlyginti ūkininkams ir miškininkams už tam tikrus reikalavimus, kurių jie privalo imtis ir kurie viršija geros

agrarinės būklės reikalavimus vietovėse, kuriose nustatyti aplinkosaugos apribojimai yra susiję su *Paukščių* (2009/147/EB) ir *Buveinių* (92/43/EEB) direktyvų įgyvendinimu.

Priemonė – **„Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas“** nauju laikotarpiu neįgyvendinama, tęsiami mokėjimai už ankstesnių programavimo laikotarpiu prisiimtus įsipareigojimus.

Priemonė – **„Bendradarbiavimas”** yra skirta skatinti bendradarbiavimo, kuriame dalyvauja ne mažiau kaip du subjektai, formas, t. y. įvairių žemės ūkio sektoriaus, maisto grandinės ir miškininkystės sektoriaus subjektų ir kitų subjektų, įskaitant gamintojų grupes, kooperatyvus ir asociacijas, bendradarbiavimo metodus, EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje veiklos grupių kūrimą ir veiklą.

Miškotvarkos suprojektuotos priemonės pateiktos Gamtosauginių priemonių plane, rekreacinio sutvarkymo projekte, rekreacinio planavimo schemoje, taip pat vidinės miškotvarkos projekto aiškinamojo rašto 2.9, 2.10 ir 2.12 poskyriuose. Vidinės miškotvarkos projekto 2.7 poskyryje ,,Miško priešgaisrinė apsauga“ pateikta pradinė informacija, o esamų ir projektuojamų įrenginių vietos parodytos priešgaisrinių priemonių žemėlapyje. Vidinės miškotvarkos projekte pateikti duomenys apie žemes, skirtas miško įveisimui, kai tokių yra (žr. sk. 2.5. *Miško atkūrimas ir įveisimas*). Visais atvejais želdinamam sklypui turi būti pateiktas atskiras miško želdinimo projektas, kuris atitiktų Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus.

2.20. FSC MIŠKŲ TVARKYMO SERTIFIKAVIMO REIKALAVIMŲ ĮGYVENDINIMAS MIŠKO ŪKINĖJE VEIKLOJE

Nepriklausomas miškų ūkio sertifikavimas – sistema, pasauliniu mastu užtikrinanti miškų išsaugojimą ir sveikų bei vientisų ekosistemų atkūrimą. Tarptautinis miškų tvarkymo sertifikatas – dokumentas, įrodantis, jog miškų valdytojas miškuose ūkininkauja atsakingai pagal tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principus, derindamas socialines, aplinkosaugines ir ekonomines miškų funkcijas.

Valstybinė įmonė Kuršėnų miškų urėdija ir Danijos bendrovė NEPCon, įgaliotas Rainforest Alliance atstovas Europoje, 2007 metų lapkričio mėnesį pasirašė sutartį dėl Kuršėnų miškų urėdijos turto patikėjimo teise valdomų ir naudojamų valstybinių miškų sertifikavimo pagal Forest Stewardship Council ® (FSC ®) miškų sertifikavimo sistemą.

Sertifikavimas naudingas visiems – miškininkai vertina miškų valdymo atitikimą tarptautiniams tausojančios miškotvarkos kriterijams, o medienos pirkėjai jį naudoja kaip savo gaminių marketingo priemonę. Papildoma priemonė - ekologinių žinių skleidimas visuomenėje, pasikeitusi mąstysena ir sprendimų priėmimas, gerinant bendradarbiavimą tarp suinteresuotų grupių bei keičianti tradicinį supratimą apie miškininkystę.

Duomenys apie miškų sertifikavimą, resertifikavimą. (**SmartWood** 2007.11.28 kasmetinis auditas, sertifikato kodas SW-FM/CoC-265, **SGS QUALIFOR** 09.08.2008 sertifikato kodas SGS-FM/COC-006148. Resertifikavimas **SGS QUALIFOR** 29 .04.2009 -28.04.2014 sertifikato kodas SGS- FM/COC-006148; **Rainforest Alliance** resertifikavimas 29.04.2014–28.04.2019 sertifikato kodas RA-FM/COC-000265 nuo 30.06.2015 perkeltas į **NEPCon, sertifikato kodas NC-FM/COC – 012415.**)

Kasmetinis sertifikavimo auditas padalinyjee atliktas 2015 m. birželio 30 d. Iškelti koregavimo veiksmų reikalavimai (KVR) įvykdyti nustatytu laiku. Sertifikatas galioja nuo 29 balandžio 2014 m. iki 28 balandžio 2019 m.

Miškų sertifikavimas – tai procesas, kurio metu miškų ūkinė veikla įvertinama pagal nustatytą standartų visumą. Sertifikavimo tikslas - siekti patvirtinti, kad padalinio miškai tvarkomi ir naudojami, laikantis pasaulyje priimtų miškų išsaugojimo principų, ir gauti leidimą naudoti tarptautiniu mastu pripažintą atsakingo miškų tvarkymo FSC® prekinį ženklą. FSC® (Forest Stewardship Council) yra nepriklausoma tarptautinė miškų ūkio vertinimo ir medienos gaminių kilmės žymėjimo sistema. Ji suteikia vartotojui garantijas, kad siūlomi produktai pagaminti griežtai laikantis tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principų.

SmartWood laikinąjį Lietuvos FSC standartą parengė NEPCon ir Rainforest Alliance SmartWood programa (toliau tekste SW). SW yra FSC akredituota Rainforest Alliance sertifikavimo programa, NEPCon yra Rainforest Alliance partneris, atstovaujantis SW programą Skandinavijoje, Rusijoje ir rytų Europoje. Šis standartas pagrįstas FSC pagrindiniais reikalavimais, nustatytais FSC-STD-01–001 FSC Miškų valdymo principai ir kriterijai. FSC principų ir kriterijų formuluotės įtrauktos į šį standartą nepakeistos. Adaptavimo proceso metu NEPCon/SW kiekvienam taikomam kriterijui suformavo rodiklius, nustatančius reikalavimus atsižvelgiant į vietinį Lietuvos kontekstą. Tuo atveju, kai kriterijus ar principas laikomas netaikomu, pateikiamas priežasties išaiškinimas.

3. BAIGIAMOJI DALIS

3.1. PROJEKTINIŲ SPRENDINIŲ VERTINIMAS

3.1.1. EKONOMINIS VERTINIMAS

PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS METINĖS PAJAMOS IR IŠLAIDOS

Ekonominis Kuršėnų teritorinio padalinio planuojamos ūkinės veiklos vertinimas atliktas, remiantis penkeriems metams suprojektuotų pagrindinių kirtimų biržių duomenimis bei dešimtmečiui suprojektuotų visų kirtimų apimtimis. Pagrindiniais kirtimais kertamam tūriui sudarytas sortimentinės struktūros projektas. Sortimentinė struktūra įvertinta, atsižvelgiant į suprojektuotų biržių tūrį ir vidutinį skersmenį pagal sudėtines medžių rūšis, taip pat į 2015–2017 metų rinkos situaciją. Ši struktūra gali keistis, priklausomai nuo situacijos rinkoje, pasikeitusių reikalavimų sortimentams, atskirų biržių ar miško masyvų medienos kokybės ypatumų ir kitų veiksnių. Kadangi situacija medienos rinkoje yra kintanti ir sunkiai prognozuojama, sortimentai įvertinti vidutinėmis paskutinių 3 metų kainomis (2015–2017 m.).

Pajamos ir išlaidos planuojamos, atsižvelgiant į projektuojamas darbų apimtis bei faktinius teritorinio padalinio (tuometinės VĮ Kuršėnų miškų urėdijos) 2017 metų duomenis. Skyriuje pateikiamas numatomas teritorinio padalinio ūkinės veiklos pelningumas. Siekiant įvertinti jo priklausomybę nuo rinkos pokyčių, įvertintas pelningumo jautrumas medienos kainų bei darbo užmokesčio pokyčiams.

Penkeriems metams suprojektuotose biržėse atskirų medžių rūšių medienos tūriai pagal metus išsidėsto tolygiai. Bendras metinis suprojektuotų pagrindinių kirtimų tūris kasmet svyruos tarp 66,2 tūkst. m^3 ir 67,0 tūkst. m^3 (5.1 lentelė).

Suprojektuotų biržių sortimentinė struktūra bei orientacinės pajamos pateikiamos 3.1 lentelėje. Planuojama, kad padarinė mediena su plokščių mediena sudarys 80,6 %, be plokščių medienos - apie 67,1 %, plokščių ir malkinė mediena – 32,9 %.

3.1. **PROJEKTUOJAMŲ PAGRINDINIŲ KIRTIMŲ BIRŽIŲ TŪRIO STRUKTŪRA PAGAL MEDŽIŲ RŪŠIS**

3.1. lentelė

Medžių rūšis	Mato vnt.	Metai					Vid. per metus
		2018	2019	2020	2021	2022	
Pušis	m³	5618	5822	5362	5124	4721	5329
	%	8,5	8,7	8,1	7,7	7,1	8,0
Eglė	m³	20670	20008	20403	19240	19867	20038
	%	31,2	30,0	30,8	28,7	29,8	30,1
Ąžuolas	m³	228	140	161	81	75	137
	%	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2
Uosis	m³	78	207	80	271	85	144
	%	0,1	0,3	0,1	0,4	0,1	0,2
Beržas	m³	18829	19119	20016	20533	20583	19816
	%	28,4	28,7	30,2	30,7	30,9	29,8
Juodalksnis	m³	4740	3496	3623	3924	4084	3973
	%	7,1	5,2	5,5	5,9	6,1	6,0
Drebulė	m³	13019	14490	12771	14186	13963	13686
	%	19,6	21,7	19,3	21,2	20,9	20,6
Baltalksnis	m³	3051	3380	3760	3579	3249	3404
	%	4,6	5,1	5,7	5,3	4,9	5,1
Kitos rūšys	m³	61	69	70	29	47	55
	%	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1
Iš viso	**m³**	**66294**	**66731**	**66246**	**66967**	**66674**	**66582**

Suprojektuotų biržių sortimentinė struktūra bei orientacinės pajamos pateikiamos 3.2. lentelėje

3.2. **PROJEKTUOJAMŲ PAGRINDINIŲ KIRTIMŲ BIRŽIŲ SORTIMENTINĖ STRUKTŪRA BEI SORTIMENTŲ VERTĖ**

3.2. lentelė

Sortimentas		Mato vnt.						Iš viso per 5 metus
			2018	2019	2020	2021	2022	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rąstai	E	m³	7648	7403	7549	7119	7351	37070
		tūkst.Eur	474,2	459,0	468,0	441,4	455,7	2298
	P	m³	3034	3144	2895	2767	2549	14389
		tūkst.Eur	166,9	172,9	159,3	152,2	140,2	791
	Ą	m³	112	69	79	40	37	336
		tūkst.Eur	21,2	13,0	15,0	7,5	7,0	64
	U	m³	43	114	44	149	47	397
		tūkst.Eur	4,4	11,6	4,5	15,2	4,8	40
	B	m³	6967	7074	7406	7597	7616	36660
		tūkst.Eur	487,7	495,2	518,4	531,8	533,1	2566
	J	m³	1564	1154	1196	1295	1348	6556
		tūkst.Eur	83,3	61,5	63,7	69,0	71,8	349

Sortimentas		Mato vnt.						Iš viso per 5 metus
			2018	2019	2020	2021	2022	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	D	m³	2994	3333	2937	3263	3211	15739
		tūkst.Eur	128,8	143,3	126,3	140,3	138,1	677
Popiermedžiai	E	m³	4754	4602	4693	4425	4569	23043
		tūkst.Eur	109,3	105,8	107,9	101,8	105,1	530
	P	m³	730	757	697	666	614	3464
		tūkst.Eur	17,5	18,2	16,7	16,0	14,7	83
	B	m³	3766	3824	4003	4107	4117	19816
		tūkst.Eur	94,1	95,6	100,1	102,7	102,9	495
	D	m³	1562	1739	1533	1702	1676	8211
		tūkst.Eur	32,8	36,5	32,2	35,7	35,2	172
Pjaut. smulki	SP	m³	5539	5457	5421	5129	5154	26699
		tūkst.Eur	265,8	261,9	260,2	246,2	247,4	1282
	LP	m³	6161	6151	6115	6402	6294	31123
		tūkst.Eur	221,8	221,4	220,1	230,5	226,6	1120
Plokščių mediena	SP	m³	2236	2175	2201	2078	2128	10818
		tūkst.Eur	42,5	41,3	41,8	39,5	40,4	206
	LP	m³	6574	6953	6578	7062	6985	34153
		tūkst.Eur	118,3	125,2	118,4	127,1	125,7	615
Malkos		m³	12611	12783	12899	13167	12979	64439
		tūkst.Eur	264,8	268,4	270,9	276,5	272,6	1353
Iš viso		**m³**	**66294**	**66731**	**66246**	**66967**	**66674**	**332912**
		tūkst.Eur	**2501**	**2494**	**2491**	**2498**	**2486**	**12470**

Padalinyje vykmečiui planuojamas metinis pagrindinis naudojimas yra 66,6 tūkst. m³, o bendras metinis naudojimas – 83,0 tūkst. m³ likvidinio tūrio. Vidutiniai metiniai kirstinos medienos kiekiai pagal medžių rūšis pateikti 5.3 lentelėje. Pagal šiuos duomenis, pagrindiniai kirtimai sudarytų 80,2 %, ugdymo – 13,0 %, sanitariniai – 6,1 %, kiti kirtimai – 0,6 % viso kertamo tūrio. Beržo mediena sudarytų 31,0 %, eglės – 28,6 %, drebulės – 21,7 % kertamo tūrio.

3.3. **VYKMEČIUI PLANUOJAMAS METINIS KIRSTINOS MEDIENOS KIEKIS PAGAL MEDŽIŲ RŪŠIS**

3.3. lentelė

Medžių rūšis	Likvidinė mediena, m³				
	Pagrindiniai kirtimai	Ugdymo kirtimai	Sanitariniai kirtimai	Kiti kirtimai	Visi kirtimai
Pušis	5300	500	400	50	6250
Eglė	20100	1900	1600	150	23750
Ąžuolas	100	0	0	0	100
Uosis	150	0	0	0	150
Beržas	19800	4300	1500	100	25700
Juodalksnis	4000	150	300	50	4500

Drebulė	13700	3150	1050	100	18000
Baltalksnis	3400	800	250	50	4500
Kitos rūšys	50	0	0	0	50
Iš viso	**66600**	**10800**	**5100**	**500**	**83000**

Kirstinos medienos pasiskirstymas pagal padaringumą ir stambumą pateikiamas 3.4 lentelėje, o vertinimas nenukirsto miško kainomis – 3.5 lentelėje.

3.4. **VYKMEČIUI PLANUOJAMAS METINIS KIRSTINOS MEDIENOS PASISKIRSTYMAS PAGAL MEDŽIŲ RŪŠIS IR PADARINGUMĄ**

3.4. lentelė

Medžių rūšis	Likvidinė mediena, m³				
	Padarinė			Malkinė	Iš viso
	Stambi	Vidutinė	Smulki		
Pušis	3125	1991	366	769	6250
Eglė	8313	8652	3427	3359	23750
Ąžuolas	34	37	8	21	100
Uosis	21	64	34	31	150
Beržas	7710	9649	2967	5374	25700
Juodalksnis	810	1405	887	1398	4500
Drebulė	4500	4052	2252	7196	18000
Baltalksnis	626	1427	765	1683	4500
Kitos rūšys	7	16	9	19	50
Iš viso	**25145**	**27292**	**10714**	**19849**	**83000**

Nenukirsto miško vertė apskaičiuota, atsižvelgiant į patvirtintą šios vertės skaičiavimo metodiką. Planuojama, kad metinio kirstinos medienos kiekio vertė nenukirsto miško kainomis vidutiniškai sieks 1546,3 tūkst. Eur.

3.5. **PLANUOJAMOS METINĖS KIRSTINOS MEDIENOS PINIGINIS ĮVERTINIMAS NENUKIRSTO MIŠKO KAINOMIS**

3.5. lentelė

Medžių rūšis	Nenukirsto miško vertė, tūkst. Eur.				
	Padarinė			Malkinė	Iš viso
	Stambi	Vidutinė	Smulki		
Pušis	104,6	48,9	4,0	2,9	160,4
Eglė	368,0	265,6	28,9	7,5	670,0
Ąžuolas	7,1	5,8	0,1	0,1	13,0
Uosis	2,0	4,5	1,3	0,2	7,9
Beržas	275,7	175,0	26,0	22,1	498,7
Juodalksnis	23,0	30,3	4,7	3,6	61,6
Drebulė	49,0	39,0	13,1	11,7	112,8
Baltalksnis	5,2	10,1	3,5	2,7	21,6
Kitos rūšys	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2
Iš viso	**834,6**	**579,3**	**81,6**	**50,8**	**1546,3**

Padalinio potencialios metinės pajamos (3.6 lentelė) suprojektuotos, atsižvelgiant į suprojektuotas kirtimo apimtis, prognozuojamą kirstinos medienos sortimentinę struktūrą bei faktines apvaliosios medienos kainas.

Išlaidos, tiesiogiai priklausančios nuo gaminamos produkcijos apimties, planuojamos, atsižvelgiant į 2017 m. sąlyginio produkcijos vieneto savikainą bei suprojektuotas darbų apimtis.

Vertinant Kuršėnų teritorinį padalinį kaip atskirą ūkinį vienetą galima teigti, kad esant dabartiniam išlaidų lygiui bei palankioms medienos kainų tendencijoms, padalinys planuojamu laikotarpiu galėtų dirbti pelningai, pajamų pelningumas siektų 4,4 %, o grynasis pelnas – 127,6 tūkst. Eur. Atsižvelgiant į galimus rinkos pokyčius, šis planuojamas ūkinės veiklos rezultatas gali keistis.

Vertinant galimus medienos kainų, kaip esminio pajamų dydį lemiančio veiksnio, pokyčius (32 pav.) matyti, kad sumažėjus medienos kainoms apie 5 % ir esant dabartiniam išlaidų lygiui, padalinio veikla taptų nuostolinga.

3.6. **PLANUOJAMOS METINĖS PAJAMOS IR IŠLAIDOS 2016–2020 METAIS**

3.6. lentelė

Pavadinimas	tūkst. Eur	%
Pajamos:	**2898,9**	**100,0**
iš jų: už žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką	2832,4	97,7
kitos pajamos	66,5	2,3
Išlaidos	**2771,3**	**100,0**
- parduotos apvaliosios medienos savikaina	1168,3	42,2
- antrinės ir šalutinės miško produkcijos savikaina	35,6	1,3
- pardavimų sąnaudos	45,7	1,6
- bendrosios ir administracinės sąnaudos	234,4	8,5
- veiklos mokesčių sąnaudos	482,9	17,4
- miško išteklių atkūrimo ir tvarkymo veiklos sąnaudos	683,5	24,7
- ekologinės ir socialinės veiklos sąnaudos	84,6	3,1
- kitos veiklos sąnaudos	36,4	1,3
Grynasis pelnas	**127,6**	
Grynasis pajamų pelningumas, %		**4,4**

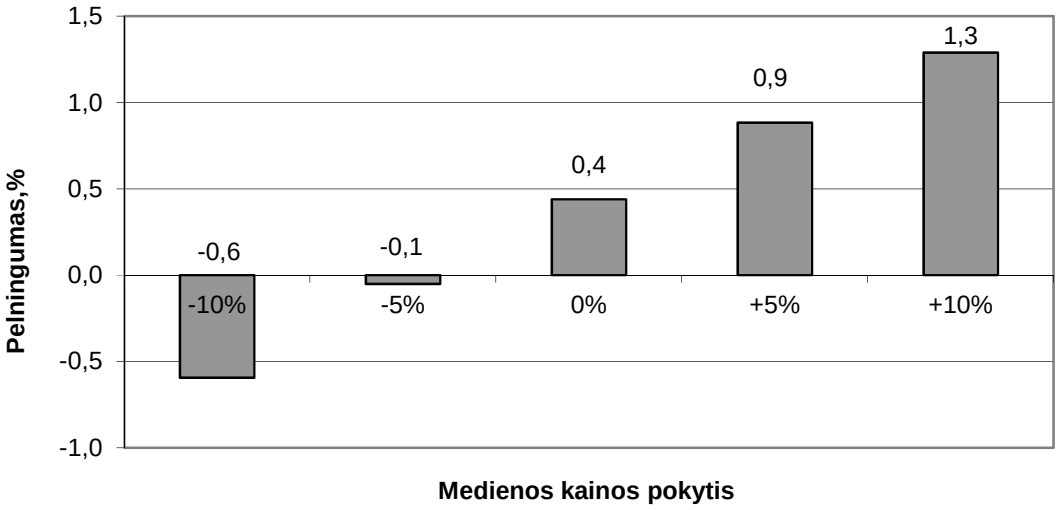

34 pav. Teritorinio padalinio grynojo pelningumo jautrumas medienos kainos pokyčiui.

Padalinio ūkinės veiklos pelningumo jautrumas darbo užmokesčio didėjimui buvo vertinamas, atsižvelgiant į galimus pokyčius darbo rinkoje, įskaitant ir rangos darbų įkainių didėjimą dėl darbo užmokesčio kilimo. Įvertinus galimus darbo užmokesčio pokyčius galima konstatuoti, kad nepasikeitus kitoms sąlygoms, o darbo užmokesčiui padidėjus 5 %, padalinio pelningumas sumažėtų iki minimalaus, o padidėjus daugiau nei 10 %, taptų neigiamas. (34 pav.).

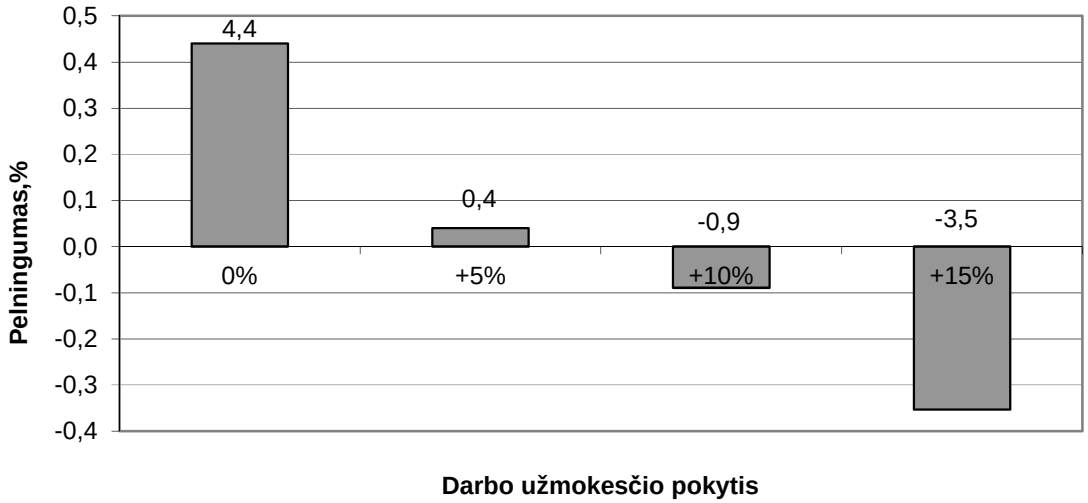

35 pav. Teritorinio padalinio grynojo pelningumo jautrumas darbo užmokesčio pokyčiui.

Numatomą pelningumo lygį, didėjant darbo užmokesčiui, galėtų užtikrinti tikėtinas medienos kainų kilimas. Tačiau esant neaiškiai rinkos situacijai, teritorinis padalinys artimiausiu metu turėtų ieškoti rezervų, siekdamas išlaikyti esamą pelningumo lygį.

3.1.2. EKOLOGINIS VERTINIMAS

Miškotvarkos projektas parengtas vadovaujantis tvaraus ir subalansuoto miško ūkio principais, atsižvelgiant į ekologines, ekonomines, socialines miškų funkcijas bei visuomenės reikmes. Ūkinė veikla projektuota atsižvelgiant į tarptautines rezoliucijas ir direktyvas Strasbūro (1990), Rio de Žaneiro (1992), m. Helsinkio (1993), Lisabonos (1998), Vienos (2003), Varšuvos (2007). Šios rezoliucijos naujai išryškino miškotvarkos, kaip miškų politikos įgyvendinimo priemonės, vaidmenį. Strasbūro rezoliucijoje pareikšta – *ateities kartos turi teisę naudotis sveika ir neužteršta (kokybiška) aplinka, kuri, kalbant apie miškus, turi būti išreikšta ekologinėmis, ekonominėmis ir socialinėmis sąlygomis, atsispindinčiomis tvariame ir daugiatiksliame miškų ūkyje*.

Helsinkio Ministrų konferencija dviem rezoliucijomis (Bendrieji nurodymai tvariam miškų ūkiui ir Bendrieji nurodymai biologinės įvairovės apsaugai Europos miškuose) dar labiau išryškino miškotvarkos vaidmenį ir uždavinius, organizuojant tvarų miškų ūkį XXI amžiuje: *tvarus miškų ūkis reiškia miškų ir miško žemių priežiūrą bei naudojimą tokiu būdu ir tokiu laipsniu, kurie palaikytų jų biologinę įvairovę, produktyvumą, gebėjimą atsikurti, gyvybingumą ir jų pajėgumą atlikti dabar ir ateityje atitinkamas ekologines, ekonomines ir socialines funkcijas lokaliniu, nacionaliniu ir globaliniu lygiais ir kurie nedarytų žalos kitoms ekosistemoms.* Biologinė įvairovė apima įvairovę viduje ir tarp rūšių bei ekosistemų. Rezoliucijose konstatuota, kad biologinės įvairovės išlaikymas visų tipų miškuose yra esminis tvaraus miško ūkio elementas.

Tvaraus miškų ūkio kriterijai ir rodikliai patvirtinti Lisabonos Ministrų konferencijoje (1998), tapo pagrindu ir kelrodžiu miškotvarkai, siekiant kontroliuoti tvarų miškų ūkį skatinančias ir biologinę įvairovę saugančias bei turtinančias ūkines priemones.

Siekiant įgyvendinti aukščiau įvardintų konferencijų numatytus tvaraus miško ūkio ir biologinės įvairovės išsaugojimo tikslus, miškotvarkinis projektavimas remiasi įstatyminėmis nuostatomis (Miškų įstatymu, Saugomų teritorijų įstatymu, Biologinės įvairovės išsaugojimo strategija ir veiksmų planu) ir atitinkamais poįstatyminiais aktais, nuostatomis bei normatyvais.

Svarbiausi rodikliai, rodantys, kad Lietuvoje (ir konkrečiame regioniniame padalinyje) miškų ūkis organizuojamas tvaraus ūkio principais yra:

1) Miškų suskirstymas į grupes ir pogrupius pagal jų funkcinę paskirtį, ūkininkavimo tikslus ir ūkinį režimą užtikrina daugiatikslio ir diferencijuoto miško ūkio organizavimą (Miškų įstatymas, 1994 m, 2001 m.). Miškų priskyrimo miškų grupėms tvarka ir normatyvai, (2001 m. rugsėjo 26 d. Nr. 1171 suvestinė redakcija 2015 12 02 d. nutarimas Nr. 1249); Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklės, (2007 m. vasario 14 d. Nr. D1–98)

2) Tolydinį miško naudojimą, medynų amžiaus struktūros gerinimą, miško apsauginių funkcijų išsaugojimą ir savalaikį brandžios medienos panaudojimą užtikrina pagrindinių kirtimų normos priėmimas pagal Pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodiką (2008 m. liepos 2 d. Nr. D1–362) ir biržių išdėstymas teritorijoje pagal Miško kirtimų taisykles (2010 m. sausio 27 d. Nr. D1–79).

3) Ugdymo kirtimai projektuoti pagal Miško kirtimų taisykles (2010), kurių vienas iš pagrindinių tikslų yra medynų atsparumo vėjavartoms, sniegolaužoms ir kitiems nepalankiems gamtiniams veiksniams stiprinimas (tai kartu yra ir ekologinis reikalavimas). Be to, projektuojant ir vykdant ugdymo bei sanitarinius kirtimus taikyti visas Miško kirtimų taisyklių nuostatas.

4) Projektuojant miško atkūrimą pagal Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatus (2008), svarbiausias tikslas yra reglamentuoti tvarių ir produktyvių, daugiatikslės ir specialios paskirties miškų, atitinkančių šalies gyventojų ir ūkio poreikius, atkūrimą ir įveisimą, laikantis subalansuoto miško ūkio plėtros principų.

Miškotvarkos projekte pateikti miško atkūrimo žiniaraščiai, parinkti miško atkūrimo būdai, atkuriamos tikslinės medžių rūšys, nustatytas sodmenų poreikis pagal priimtą želdinimo normą.

5) Pagal Miško sanitarinės apsaugos taisykles (2007 m. balandžio 11 d. Nr. D1–204), numatytos priemonės, gerinančios miško sanitarinę būklę (sanitariniai, ugdymo kirtimai), rekomenduojamos prevencinės biologinės apsaugos priemonės.

6) Pagal Miškų priešgaisrinės apsaugos taisykles (1995 m. balandžio 7 d. Nr. 500) ir Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 m. programą (2012 m gegužės 23 d. Nr. 569) parengtas priešgaisrinio tvarkymo planas, apimantis visų nuosavybių miškus, kaip vientisa priešgaisrinių priemonių sistema.

7) Sudarytas medžioklėtvarkos projektas kaip sudėtinė miškotvarkos projekto dalis orientuotas į žvėrių populiacijų ekologinį talpumą, ūkinių ir apsaugos priemonių taikymą ir žvėrių pakenktų medynų atkūrimą.

8) Pagal Augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymą (2001 m. spalio 9 d. Nr. IX-533), Nacionalinę miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 m. programą (2012 m gegužės 23 d. Nr. 569), sėklinių medynų nuostatus (2003 m. spalio 9 d. Nr. 496) aprašyti genetiniai draustiniai, sėkliniai medynai, nustatyta medynų selekcinė grupė.

9) Miško ūkinė veikla saugomose teritorijose projektuota atsižvelgiant į Saugomų teritorijų įstatymą, esamus saugomų teritorijų nuostatus, reglamentus, apribojimus numatytus atitinkamuose ūkinės veiklos reglamentavimo dokumentuose (Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos ir kt.). Ūkinių priemonių apimtis ir apribojimai pateikti pagal konkrečias saugomas teritorijas. Pateikti patikslinti sklypų su saugomų ir Raudonosios knygos paukščių lizdavietėmis, perimvietėmis, tuokvietėmis sąrašai, žiniaraščiai (bendri ir kiekvienai girininkijai), pažymint minėtus objektus ir kartografinėje medžiagoje. Tai leidžia vykdyti saugomų gamtos objektų stebėjimą (monitoringą) t. y. fiksuoti vykstančius pakitimus dėl natūralių procesų arba ūkinės veiklos. Kertinės miško buveinės tai biologinės įvairovės požiūriu vertingi biotopai, todėl jos organiškai bus įtrauktos į esamą saugomų teritorijų sistemą, pagerins jos struktūrą, kaip vienas iš jos elementų. Brandžių medynų sklypai su kertinėmis buveinėmis išbraukti iš pagrindinių kirtimų bei apribotos ūkinės priemones.

10) Visi miškotvarkiniame projektavime naudoti ūkinės veiklos normatyvai yra paruošti atsižvelgiant į augaviečių tipus. Tai viena iš ekologinės miškotvarkos prielaidų, įgalinanti daugiatikslio miškų ūkio organizavimą, atsižvelgiant į miško ekosistemų ryšį su aplinka.

11) Miškotvarkos projekte pateikta informacija ir ekologiniai sprendiniai galės būti įvertinti vykdant miškų sertifikavimo auditą, nustatyti sprendinių sąsają su Lietuvos Respublikos Biologinės įvairovės išsaugojimo strategijos ir veiksmų planu.

12) VĮ VMU Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje, kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose, ūkinė veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (1994 m. gruodžio 22 d. Nr. I-733 galutinė redakcija 2015 01 01 d.), bei kitais Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Archeologijos objektų teritorijose (senovės gyvenvietės , piliakalniai ir pilkapiai) draudžiami žemės judinimo ir kasinėjimo darbai. Visų kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose, prieš vykdant, bet kokią ūkinę veiklą, būtina suderinti su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos teritoriniu padaliniu.

Kuršėnų regioninio padalinio specialistams teks spręsti ir naujus uždavinius, susijusius su Europos Sąjungos saugomų gamtinių teritorijų tinklo NATURA 2000 projekto įgyvendinimu Lietuvoje. Išskiriant buveinių ir paukščių apsaugai svarbias teritorijas gali būti koreguojamos esamų saugomų teritorijų ribos, nuostatai, taip pat steigiamos ir naujos saugomos teritorijos. Kertinių miško buveinių steigimo procesas ir jų statuso nustatymas taip pat nebaigtas. Todėl projekto galiojimo eigoje gali tekti atlikti papildomus darbus, tikslinti ar koreguoti miškotvarkos projekto sprendinius. Tam svarbu vykdyti nepertraukiamą miškų apskaitą, nuolat palaikyti aktualizuotas miškotvarkos duomenų bazes.

3.1.3. SOCIALINIS VERTINIMAS

Lietuvos miškai ne tik teikia medieną ir kitus miško produktus, bet ir yra esminis ekologinis veiksnys, sudarydami daugelio gyvūnijos ir augalijos rūšių buveines, stabdydami dirvos eroziją, absorbuodami anglies dvideginį, bei grynindami orą, saugodami gruntinius ir paviršiaus vandenis, suteikia galimybę miesto ir kaimo gyventojams poilsiauti. Ši jų nauda gali būti suskirstyta į dvi dalis: naudojama mokamai ir nemokamai. Socialine miško reikšme suprantama nauda tų miško funkcijų, kurias visuomenė naudoja nemokamai. Tai grybai, uogos, vaistiniai augalai, poilsiavimas miškuose, CO^2 sunaudojimas, biologinės įvairovės apsauga, vandenų ir dirvožemio apsauga (Lietuvos miškų socialinės reikšmės įvertinimo metodiniai principai, 2006 m, Lietuvos miškų institutas). Pastaruoju metu ypač didėja miškų socialinė funkcija. Pagal visų Lietuvos miškų ekonominio vertinimo rezultatus medienai tenka apie 36% bendrosios miško vertės, o socialinei (nemokamai) miškų teikiamai naudai – apie 64%.

Viena iš svarbesnių vietinių gyventojų pajamų rūšių yra grybavimas ir uogavimas. Grybų naudojimas, kaip verslo rūšis, susideda iš jų rinkimo, apdirbimo ir pardavimo. Lietuvoje renkama apie 20–30 grybų rūšių. Esant sunkiai ekonominei būklei, gausybei bedarbių, į miškus plūstelėjo grybautojai, uogautojai, vaistažolių rinkėjai. Daugeliui jų pinigai, gauti už surinktus ir parduotus mažuosius miško turtus tapo vieninteliu arba pagrindiniu pajamų šaltiniu. Grybų, uogų rinkos plėtrai didelės įtakos turėjo smarkiai padidėjęs šių produktų eksportas į Vokietiją, Prancūziją ir kitas Europos šalis. Lietuvoje grybus superkančios įmonės 2006 metais supirko 1667 t. grybų, iš jų baravykų 372 t. 2007 m. gamtinės sąlygos buvo paslankios grybams augti. Tais metais grybų supirkta 19% daugiau (1985 t.) nei 2006 m. Voveraičių supirktas kiekis išaugo daugiau nei pusantro karto – iki 1815 t. Baravykų, palyginus su 2006 m., priduota labai mažai – 30 t. 2008 m. grybų supirkta 1807 t., iš jų voveraičių 1554 t., baravykų 152 t. 2009 m. grybų buvo supirkta daugiausia, nuo 1965 m. 5666 t., o jau 2010 m. supirkimo kiekiai stipriai sumažėjo iki 2949 t. Lietuvoje grybus superkančios įmonės 2011 metais supirko 2128 t. grybų, iš jų baravykų 3,5 t. 2012 m. grybų supirkta 1182 t, iš jų voveraičių 1107 t, baravykų 17,8 t. Grybų 2015 m.ir 2016 m. buvo eksportuota atitinkamai 4618 t. ir 5948 t. (*Miškų statistika,2017 m.*)

Detaliau vertinant grybų naudojimą regioniniame padalinyje svarbus yra atskirų augaviečių grybingumas. Grybingiausiais laikomi brukniniai, kerpiniai, brukniniai – mėlyniniai medynai (Budriūnienė, 1975). Kuršėnų regioninio padalinio miškuose tokių medynų apie 30 % nuo viso ploto (2.37. lentelė).

Šalyje uogų 2012 m. supirkta 1637 t, tai mažesnis kiekis negu per 2011 metus (1969 t.). Beveik visą kiekį sudarė mėlynės. Spanguolių bei bruknių ir toliau superkama labai mažai. 2012 m. supirkta 1637 t, mėlynių 1494 t, spanguolių 0,2 t, bruknių 141 t. Viso per 2015 m. ir 2016 m. uogų buvo eksportuota atitinkamai 1009 t. ir 300 t. (*Miškų statistika,2017 m.*) Miško uogas, kaip ir grybus, gyventojai renka savo reikmėms ir pardavimui. Kuršėnų regioniniame padalinyje labiausiai paplitę mėlynės ir avietės, iš vaistinių augalų – avietės (lapai, stiebai), šaltekšnis (žievė), dilgėlė (*detaliau apie nemedieninius miško išteklius 2.16 sk.).*

Apie superkamos gamtoje surinktos augalinės vaistinės žaliavos kiekį apytikriai leidžia spręsti stambiausios šalyje ją perdirbančios įmonės UAB “Švenčionių vaistažolės” pateikti duomenys. Miško vaistažolių socialinė ir ekonominė reikšmė, kaip ir kasmetinis superkamų vaistažolių kiekis pastoviai mažėjo, tai nuo 2008 m. pradėjo didėti. Jei 1996 m. buvo supirkta 185,8 t. vaistažolių, tai 2000 m. – 59,3 t., 2006 m. – 10,3 t., 2007 m. – 14,1 t., 2008 m. – 16,1 t. 2009 m.– 17,8 t. ir 2010 m. – 20,3 t., 2011 m. – 8,1 t, 2012 m. – 8,2 t. (*Statistikos departamentas,2015*). Dalis vaistažolių auginama specializuotuose ūkiuose.

Dėl padidėjusio rinkėjų skaičiaus išaugo antropogeninis poveikis miškams ir pelkėms. Šiuo metu iš Lietuvos kaip žaliava išvežami grybai, uogos, vaistažolės. Pastaruoju metu tik grybų rinkimą

iš dalies reguliavo LR Aplinkos ministro 1998 m. liepos 3 d. priimtas įsakymas Nr. 113 “Dėl grybavimo Lietuvos miškuose taisyklių patvirtinimo”, kurios nustato grybavimo tvarką visuose Lietuvos Respublikos miškuose (nepriklausomai nuo jų nuosavybės formos) ir grybų pardavimo bei supirkimo tvarką. Kitiems išvardintiems gyvosios gamtos ištekliams rinkimo patvirtintų taisyklių nėra arba jos jau pasenusios ir pamirštos.

Viena iš svarbiausių miško socialinės funkcijos krypčių yra žmonių poilsio vietos, sveikatingumo šaltinio, įvairių įrenginių bei objektų saugojimas ir kūrimas. Dėl to padalinyje daug dėmesio ir lėšų skiriama pritaikyti valstybinius miškus visaverčiam lankymuisi ir turiningam poilsiui gamtoje.

Specializuoti poilsiavimui miškai Kuršėnų regioniniame padalinyje valstybinės reikšmės miškuose užima 166,7 ha (0,81 %) miškų teritorijos. Jiems priskiriami miestų miškai, miško parkai, valstybinių parkų rekreacinės zonos ir rekreaciniai miško sklypai. Nors aktyviam poilsiui (uogavimui, grybavimui) naudojami kur kas didesni miškų plotai. Miško rekreacinei vertei didelę įtaką turi vandens telkiniai: ežerai, upės, tvenkiniai. Rekreacinio sutvarkymo projekte kuriama stovyklaviečių, poilsiaviečių, atokvėpio vietų, apžvalgos aikštelių bei turistinių takų sistema, kurią įgyvendinus per vykmetį – miškotvarkos projekto galiojimo laikotarpį (10) metų, būtų visiškai išnaudotas miškų rekreacinis potencialas. Šis projektas remiasi jau esančia regioninio padalinio valstybinių miškų rekreacine sistema ir ją toliau vysto atsižvelgiant į esamų rekreacinių objektų ir rekreacinės situacijos analizę. Be esamų 18 rekreacijos objektų, rekomenduojama įrengti 1 naują masinių renginių vietą ir 2 poilsiavietes. Įgyvendinus visus šiuos objektus padidės gyventojų poilsiavimo galimybės ir pagerės poilsiavimo kokybė.

Socialinę miško reikšmę numatoma didinti ir ateityje, pagal iškeltus tikslus ir uždavinius:

- visuomenės bendrųjų su miškais susijusių reikmių tenkinimas;
- visuomenės dalyvavimas svarbiausių miškų ūkio klausimų sprendime;
- miškų naudojimo rekreacinėms reikmėms ir pažintiniam naudojimui intensyvinimas.

Kuršėnų regioninio padalinio veiklos teritorijoje iš viso yra 34,06 tūkst. ha medynų ir 36,84 tūkst. ha miško žemės ir joje medienos sukaupta 6,91 mln. ktm. Nuo 2017.01.01. Kuršėnų regioninio padalinio teritorijoje gyveno apie 20750 žmonių. Dėl emigracijos žmonių skaičius gerokai sumažėjęs. Vienam gyventojui tenka 1,8 ha miško ir 336 ktm medienos (*Lietuvoje atitinkamai 0,75 ha ir 181 ktm*). Suprojektuota kirtimų apimtis leis vietos gyventojus visiškai apsirūpinti malkine mediena (stiprėja ir privatus miško sektorius). Skatinama biokuro gamyba iš kirtimo atliekų padės miško savininkams realizuoti menkavertę medieną. Kirtimo atliekų panaudojimas yra ir padalinio veiklos planuose

2006 m. planuose Lietuvos miškų institutas atliko darbą “Lietuvos gyventojų sociologinės apklausos svarbiausiais miškų ūkio klausimais bei respondentų nuomonės analizės atlikimas”, kurio tikslas – atlikti visuomenės apklausą svarbiausiais miškų ūkio klausimais, norint išsiaiškinti visuomenės nuomonę apie miškų ūkio veiklą Lietuvos Respublikoje bei privačių miško savininkų apklausa, norint išsiaiškinti miškų ūkio paslaugų poreikį. Apklausos metu nustatyta, kad visuomenė itin aukštai vertina miško teikiamą socialinę naudą. 96 % apklaustųjų respondentų lankėsi miške per paskutinius tris metus. Dažniausiai respondentai lankosi miške 3–4 kartus per metus. Pagrindiniai lankymosi miške tikslai – grybavimas, uogavimas ir poilsiavimas. Visuomenės nuomone Lietuvoje yra įrengta per mažai poilsiaviečių, poilsio aikštelių, dviračių takų, pažintinių takų ir kitų poilsiui skirtų objektų. Taip mano 80 % respondentų.

Europos miškų apsaugos proceso ministrų konferencija (MSPFE), Varšuva, 2007. Jos šūkis “Miškai – kokybiškesniam gyvenimui ”. Remiantis prieš tai buvusių konferencijų –Strasbūras (1990), Helsinkis (1993),Lisabona (1998), Viena (2003) – pasiekimais, kai buvo skatinami ekonominiai,

ekologiniai ir visuomeniniai – kultūriniai tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio aspektai. Varšuvos konferencijoje diskutuota apie iššūkius, su kuriais susiduria Europos miškininkystė, bei sprendimus, kurie prisidės prie teigiamo miškų poveikio šių laikų žmogaus gyvenimui. Vienas iš konferencijos prioritetų – tvarus ūkininkavimas miškuose, mažinant klimato kaitos padarinius, medienos panaudojimo energijos poreikiams bei vandens telkinių apsauga. Priimta Ministrų deklaracija numato ilgalaikę miškų viziją, kurioje atsispindi aktualios visuomenės bei politikos problemos. Priimtos dvi Varšuvos rezoliucijos:

1) Miškai, mediena ir energija – akcentuoja pusiausvyros išlaikymo svarbą, naudojant medieną ir biomasę, tuo pačiu išsaugant vertingus miško išteklius bei nepažeidžiant bioįvairovės.

2) Miškai ir vanduo – dėl geriamo vandens trūkumo yra akstinas didinti miškų ūkio vaidmenį apsaugant dirvožemį bei reguliuojant vandens apytaką gamtoje.

3.2. MIŠKOTVARKOS PROJEKTO PRIEŽIŪRA IR TIKSLINIMAS

3.2.1. MIŠKOTVARKOS PROJEKTO PRIEŽIŪRA

Valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projektų kokybę tikrina Valstybinės miškų tarnybos pareigūnai. Tikrinant vadovaujamasi Aplinkos ministro 2011 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. D1–499 patvirtinta „Dėl miškų inventorizacijos ir ūkinių priemonių projektavimo darbų kokybės vertinimo metodikos patvirtinimo“ ir Miškotvarkos darbų vykdymo instrukcija patvirtinta VMT direktoriaus 2010-01-14 d. įsakymu Nr. 11–10-V.

Pagal normatyvinių dokumentų nuostatas privalomos vykdyti vidinės miškotvarkos projekto dalys yra:

- pagrindinių kirtimų norma (nustatyta metinė pagrindinių kirtimų norma negali būti viršijama; atrėžta 5 metų kirtimo apimtis turi būti artima nustatytai kirtimų struktūrai pagal miškų grupes ir vyraujančias medžių rūšis);
- jaunuolynų ugdymas (jaunuolynų iki 20 metų metinė apimtis pagal plotą);
- retinimai pernelyg tankiuose (0,9 ir didesnio skalsumo) medynuose ir medynuose, kuriuose smarkiai stelbiamos tikslinės medžių rūšys ir ugdyti reikia skubos tvarka;
- miškas atkuriamas ir įveisiamas mišką želdinant arba jam želiant, laikantis aplinkos ministro tvirtinamų Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimų. Kirtavietėse ir želdintinose miško aikštėse miškas turi būti atkurtas ne vėliau kaip per trejus metus po jų atsiradimo. Žuvę želdiniai ir žėliniai turi būti atkurti ne vėliau kaip per dvejus metus, atkurtini žuvę medynai – ne vėliau kaip per trejus metus nuo jų žuvimo fakto nustatymo. Neteisėtai iškirstas miškas turi būti atkurtas ne vėliau kaip per vienus metus nuo neteisėtų kirtimų fakto nustatymo. Miškas laikomas atkurtu tada, kai želdinių ir žėlinių kokybė atitinka aplinkos ministro tvirtinamų Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimus.
- miško sanitarinė būklė – kenkėjų židinių kitimo ir atliktų priemonių apskaita, savalaikiai sanitariniai kirtimai (jais privaloma iškirsti vėjavartas, vėjalaužas, sniegolaužas, džiūstančius, liemenų kenkėjų apniktus, apkrėstus grybinėmis ligomis, stipriai pažeistus bei sausuolius medžius, išskyrus atvejus, kai biologinei bei kraštovaizdžio įvairovei išsaugoti biržėse paliekami stuobriai ir uoksiniai medžiai) ir kitos apsaugos priemonės;
- aplinkosaugos reikalavimai – ūkinė veikla atsižvelgiant į nustatytą ūkinį režimą miško grupėse, specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, saugomų teritorijų nuostatus ir kitus normatyvinius dokumentus.

3.2.2. MIŠKOTVARKOS PROJEKTŲ TIKSLINIMAS

Miškotvarkos projekto sprendiniai gali būti pakeisti, nesibaigus vidinės miškotvarkos projekto galiojimo laikui arba pratęsus jo projektinį laikotarpį. Pagal Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 44 punktą (2010 06 30 d., Nr. D1–406 ir nauja redakcija 2016 m. balandžio 28 d. Nr. D1–289). Galiojantys vidinės miškotvarkos projektai gali būti tikslinami tik tada, kai:

- pasikeitė ūkinių priemonių vykdymą ir projektavimą reglamentuojantys teisės aktai;
- nustatyta tvarka pakeistas miškų priskyrimas miškų grupėms;
- dėl stichinės nelaimės paveikto miško būtina tikslinti suprojektuotas ūkines priemones;
- nustatyta tvarka pakeistas miško valdos plotas arba ribų konfigūracija, valda suskaldyta į mažesnes arba sujungta su gretima;
- tikrinant vidinės miškotvarkos projekto parengimo kokybę buvo nustatyti dideli inventorizacijos netikslumai ir po to atliktas miško inventorizacijos duomenų patikslinimas;
- reikia papildomai suprojektuoti ar patikslinti priemones, kurioms teikiama ES parama.
- reikia patikslinti apsaugos ir tvarkymo reikalavimus kultūros paveldo objektų ar vietovių teritorijose, ar apsaugos zonose.
- planuojamas rekreacinių objektų įrengimas miškuose, siekiant juos pritaikyti visuomenės poreikiams.
- pagal Krašto apsaugos ministerijos poreikius reikia papildomai suprojektuoti ar patikslinti priemones karinių poligonų teritorijose;
- reikia papildomai suprojektuoti ar patikslinti apsaugos ir (ar) tvarkymo priemones saugomoms rūšims ar Europos bendrijos svarbos buveinėms.

45 punkte nurodyta, jei valdos miškų charakteristika pakito dėl juose vykdytos ūkinės veiklos, vidinės miškotvarkos projekte tikslinti galima tik aplinkosauginės ir miško atkūrimo priemones.

47 Valstybinių miškų vidinės miškotvarkos projektus miško valdytojų užsakymu (šiuo atveju VĮ Valstybinių miškų urėdija) tikslina ir teikia derinti miškotvarkos projekto rengėjas (VĮ Valstybinių miškų urėdija) vadovaudamasis šio įsakymo 18–21 punktais. Projektų patikslinimus tvirtina aplinkos ministras aukščiau paminėto dokumento 22 punkte nustatyta tvarka t. y. jei jis viešai apsvarstytas ir suderintas su Valstybine miškų tarnyba. Projektų tikslinimas registruojamas 23 punkte nustatyta tvarka, prie registravimo numerio prirašant tikslinimą liudijančius indeksus.

Pagrindinių kirtimų normos keitimas. Pagal pagrindinių miško kirtimų normos nustatymo metodiką, patvirtintą LR aplinkos ministro 2008-07-02 įsakymu Nr. D1–362 *patvirtinta kirtimų norma gali būti perskaičiuojama, jeigu įvyko esminiai kiekybiniai ir kokybiniai miško rodiklių pasikeitimai, po naujos miškų inventorizacijos, taip pat stichinių nelaimių atvejais, kai kasmet šalies mastu išdžiūvusių, išverstų, išlaužytų, išdegusių arba kitaip pažeistų medynų tūris sudaro daugiau negu vieną ketvirtąją metinės kirtimo normos dalies. Jei įvyko pasikeitimai ir dėl jų naujai inventorizuoti miškų nereikia (pasikeitė administracinių vienetų ribos, kirtimo amžiai ir pan.), tai kirtimų normos perskaičiavimui naudojama bazinės miškų inventorizacijos medžiaga, aktualizuota einamiesiems metams dėl natūralios augimo eigos ir ūkinės veiklos įtakos (27 punktas).*

Valstybinių miškų valdytojai negali viršyti 5 metų kirtimo normos pagal vyraujančias medžių rūšis (poūkius). Atskirų metų ploto kirtimo norma pagal medžių rūšis, kurios sudaro pagrindinių miško kirtimų normoje daugiau kaip 20 %, gali kisti ne daugiau kaip 5 % ribose.

Metinės pagrindinių kirtimų normos tikslinimo tvarka, patvirtinta LR aplinkos ministro 2001-07-02 įsakymu Nr. 353, detalizuoja kirtimų normos tikslinimo atvejus:

- miškų valdytojai (regioniniai padaliniai) metinę miško kirtimų normą gali viršyti stichinių nelaimų atvejais, kai būtina skubiai iškirsti pažeistus medynus. Jeigu einamaisiais metais, įvykus stichinei nelaimei, tų metų pagrindinių miško kirtimų biržės jau iškirstos ar baigiamos iškirsti, šių

kirtimų norma gali būti viršyta tokia apimtimi, kokia susidarė, likviduojant stichinių nelaimių padarinius;

- stichinių nelaimių atvejais miškų valdytojai gali keisti jų pačių kertamas biržes nepažeistuose medynuose į biržes pažeistuose medynuose;
- jeigu miško valdytojas eilę metų, skaičiuojant nuo jos patvirtinimo, tai ji gali būti didinama per ankstesnius metus sutaupyta apimtimi;
- jeigu dėl svarbių priežasčių (klimatinių sąlygų, sumažėjus medienos paklausai ir kt.) biržės, kurioms išrašyti leidimai miškui kirsti, neiškertamos einamaisiais metais, jų iškirtimo terminas gali būti pratęsiamas 6 mėnesiams. Tokiu atveju kirtimų apimtis į sekančių metų kirtimo normą neįtraukiama .

Sėkmingam miškotvarkos projekto įgyvendinimui miškų valdytojas ir miškotvarkos projekto rengėjas prisiima tam tikrus įsipareigojimus. Tai aptarta miškotvarkos paslaugų atlikimo sutartyje.

L I T E R A T Ū R A

1	Miškų urėdijų veiklos rodikliai: 2003–2014 m. Generalinės miškų urėdija prie AM. Vilnius.
2	Lietuvos miškų ūkio statistika. Aplinkos ministerija, Valstybinė miškotvarkos tarnyba, 2016.
3	Lietuvos miškų ūkio statistika. Aplinkos ministerija, Valstybinė miškotvarkos tarnyba, 2017.
4	Lietuvos upės (hidrografija ir nuotėkis), Lietuvos energetikos institutas, Kaunas, 2001, 792 psl.
5	A. Kuliešis, E. Petrauskas. Lietuvos miškų naudojimo XXI amžiuje prognozės. VMI, LŽŪU, Kaunas, 2000, 145 psl.
6	Lietuvos nacionalinė miškų inventorizacija 2003–2007. AM, VMT. 2007, 283 psl.
7	A. Brukas. Dėl ūkininkavimo II grupės miškuose. Mūsų girios, 2002 Nr. 12
8	Lietuvos miškų metraštis. XX amžius. Sudarė V. Verbyla, A. Brukas, L. Kairiūkštis, Vilnius, 2003, 631 psl.
9	Lietuvos teritorijos bendrasis planas. Teritorijos raidos kryptys. UAB „Urbanistika“, 2001.
10	VĮ Kuršėnų miškų urėdijos miškotvarkos projektas 2007–2016 m. (projekto autorius Antanas. Žaliaduonis). Valstybinis miškotvarkos institutas. Kaunas, 2006–2007, 254 psl.
11	Kuršėnų miškų urėdijos Miškotvarkos projektas 1992–2000 m. (projekto autorius P. Šlajus). Lietuvos Valstybinis miškotvarkos projektavimo institutas. Kaunas, 1992 m. 196 psl.
12	A. Juodvalkis, S. Karazija, V. Mikšys. Neplynų pagrindinių kirtimų taikymo galimybės ir problemos. „Mūsų girios“ 2006 Nr. 3 ir 4
13	Miško kirtimo atliekų naudojimo kurui ekonominio skatinimo poreikių ir galimybių įvertinimas bei pasiūlymų parengimas. LMI, 2006, 45 psl. (darbo vadovas S. Mizaras).
14	A. Kuliešis, D. Vižlenskas. Potencialūs energetinės medienos ištekliai Lietuvoje. Mūsų girios, 2009, Nr. 11.
15	Medienos kuro sunaudojimo kaimo vietovėse tyrimas (baigiamoji ataskaita, darbo vadovė D. Mizaraitė). LMI, 2009.
16	R. Kupstaitis. Palaukių juostų išsaugojimas, formavimas ir ūkininkavimas jose. „Mūsų girios“ 2007, Nr. 8.
17	J. Danusevičius. Kaip formuoti miško pakraščius. „Mūsų girios“, 2008 Nr. 2
18	J. Ruseckas. Miškininkų požiūris į bebrų daromą žalą miškams. „Mūsų girios“, 2009 Nr. 3.
19	R. Vasiliauskas. Diegiama moderni gaisrų stebėjimo sistema. „Mūsų girios“, 2010 Nr. 4

PRIEDAI

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir administracinius vienetus

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Iš viso																									
21799,7	9173,8		5640,9		562,8		51,2		113,9		21315,7										2,1		216,9	
	19971,0		5156,3		779,1		86,1		417,4		97,0		0,4		0,4		0,1		84,9		180,3		1,4		11812,9
Pasiskirstymas pagal administracinius vienetus																									
Akmenės r. sav.																									
0,7									0,5		0,5												0,2		0,5
Kelmės r. sav.																									
3420,4	3154,2	1464,5	935,2	754,5	148,2	112,6	2,2		56,7	19,9	24,6	3383,7							7,8		2,0			26,9	1456,0
Telšių r. sav.																									
1941,9	1801,4	695,2	622,2	484,0	59,8	50,5			42,0	8,6	9,9	1913,1							9,3				1,4	18,1	1226,0
Šiaulių r. sav.																									
16436,7	7014,1		4402,4		399,7		51,2		85,4		16018,4										2,1		171,7		
	15015,4		3598,9		571,1		83,9		318,2		62,5		0,4		0,4		0,1		67,8		178,3				9130,4

223

2018.07.19 10:06

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir girininkijas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Iš viso																									
21799,7	9173,8		5640,9		562,8		51,2		113,9		21315,7										2,1		216,9		
	19971,0		5156,3		779,1		86,1		417,4		97,0		0,4		0,4		0,1		84,9		180,3		1,4		11812,9
Pasiskirstymas pagal girininkijas																									
Gedinčių girininkija																									
2505,9	2308,3	1105,6	597,3	605,4	95,5	75,3	11,5	2,1	38,4	13,6	14,5	2458,8							6,5		8,7			31,9	1653,5
Gulbinų girininkija																									
3211,1	2992,0	1195,0	552,8	1244,2	103,1	88,0	6,5	1,3	57,7	16,8	13,0	3167,1							15,3		6,2	0,7		22,5	987,4
Ilgšilio girininkija																									
3005,6	2761,1	1633,9	499,6	627,6	90,7	82,0	5,5		85,9	22,3	8,7	2946,4							22,8		1,4	1,4		35,0	2339,8
Paežerių girininkija																									
2741,6	2531,2	975,3	705,0	850,9	99,1	57,3	36,0		60,1	13,4	3,7	2694,1					0,1		10,2		4,8			32,4	1866,3
Pažiužmėlių girininkija																									
3577,6	3285,6	1254,4	1098,4	932,8	129,3	89,2	23,6	47,8	62,8	15,3	8,6	3534,1	0,4		0,4				3,5		9,4			30,2	1335,5
Šaukėnų girininkija																									
3679,2	3404,3	1610,4	983,0	810,9	152,0	115,1	2,6		60,2	21,0	24,6	3641,1							8,5		2,3			27,3	1477,4
Tryškių girininkija																									

224

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir girininkijas

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
3078,7	2688,5	1399,2	720,2	569,1	109,4	55,9	0,4		52,3	11,5	23,9	2874,1							18,1		147,5		1,4	37,6	2153,0

2018.07.19 10:10

225

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir miškų grupes

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Iš viso																									
21799,7	9173,8	5640,9	562,8	51,2	113,9	21315,7														2,1	216,9			
	19971,0	5156,3	779,1	86,1	417,4	97,0	0,4	0,4	0,1	84,9	180,3	1,4	11812,9											
Pasiskirstymas pagal miškų grupes																								
1210,1	979,3	906,1	33,6	39,6	41,1	1,4			9,5	5,1	12,1	1042,0							8,0		146,4			13,7	854,8
III grupės miškai																									
310,8	282,4	172,0	64,1	46,3	14,9	9,7	1,7		7,1	1,4	1,3	305,7							3,9					1,2	181,1
IV grupės miškai																									
20278,8	8095,7	5555,0	551,7	51,2	107,4	19968,0														2,1	202,0			
	18709,3	5058,6	723,1	84,4	400,8	83,6	0,4	0,4	0,1	73,0	33,9	1,4	10777,0											

226

2018.07.19 10:16

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir kadastro vietoves

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
Iš viso																									
21799,7	9173,8		5640,9		562,8		51,2		113,9		21315,7										2,1		216,9	
	19971,0		5156,3		779,1		86,1		417,4		97,0		0,4		0,4		0,1		84,9		180,3		1,4		11812,9
Pasiskirstymas pagal kadastro vietoves																									
Kairiškių																									
0,7									0,5		0,5												0,2	0,5
Laikšių																									
0,3	0,3		0,3								0,3														
Minupių																									
924,4	868,8	367,7	320,4	180,7	32,0	32,0			14,3	4,5	1,3	916,4							2,8				5,2	301,8
Šaukėnų																									
607,7	574,0	321,5	139,9	112,6	8,0	6,7			12,3	5,2	6,3	600,6							0,9		0,2		6,0	292,6
Ušnėnų																									
765,0	726,2	354,9	174,1	197,2	19,1	17,0			9,5	3,5	2,8	757,6							0,3		1,1		6,0	353,7
Vidsodžio																									
1123,0	984,9	420,4	300,5	264,0	89,1	56,9	2,2		20,6	6,7	14,2	1108,8							3,8		0,7		9,7	507,9
Mickiškės																									

227

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir kadastro vietoves

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
1377,6	1292,1	476,3	508,4	307,4	34,1	31,9			30,1	4,7	5,3	1361,6							7,6					8,4	972,0
Tryškių																									
321,3	294,7	121,4	69,8	103,5	17,3	16,7			6,1	0,7		318,1							1,7					1,5	232,6
Ubiškės																									
243,0	214,6	97,5	44,0	73,1	8,4	1,9			5,8	3,2	4,6	233,4											1,4	8,2	21,4
Dirvonėnų																									
3705,0	3448,6	1577,9	811,1	1059,6	96,0	73,4	21,3		86,1	19,1	10,8	3641,5					0,1		21,0		4,8			37,6	2305,4
Drąsučių																									
558,4	516,5	175,4	159,2	181,9	23,0	16,7		1,3	8,6	2,5	0,1	549,5							1,3		2,3			5,3	242,3
Gergždelių																									
234,2	215,6	78,5	47,1	90,0	10,6	10,4			5,0	1,4	0,2	231,4							1,2					1,6	95,5
Gilvyčių																									
456,8	429,4	187,7	83,4	158,3	11,4	11,4			10,5	3,7	0,6	451,9							1,2		0,3			3,4	189,3
Kuršėnų mst.																									
51,6	50,2	42,8	6,0	1,4	0,5				0,3	0,2	0,6	51,6													
Kužių																									
210,9	191,3	86,7	30,4	74,2	11,8	11,8			2,1	0,8	0,5	205,7							1,4		1,3	0,7		2,5	99,3
Micaičių																									

228

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir kadastro vietoves

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
541,9	475,8	213,3	147,0	115,5	35,5	18,6	16,0		15,5	3,8	1,2	528,0							2,0					11,9	517,0
Pakumulšių																									
264,8	226,2	61,1	99,5	65,6	2,1	1,1		27,6	4,7	1,8		260,6							1,7					2,5	148,1
Pažižmėlių																									
3365,1	3027,2	1162,9	966,8	897,5	116,2	77,1	23,6	20,2	55,3	12,7	8,6	3227,5	0,4		0,4				1,8		9,4			26,0	1135,0
Raudėnų																									
1944,9	1605,6	1317,0	137,7	150,9	89,2	43,1	0,4		40,1	12,1	14,2	1749,1							16,2		148,9	1,4		30,7	1783,9
Ringuvėnų																									
1875,4	1706,2	806,9	461,6	437,7	75,8	61,3	11,5	2,1	33,8	11,6	14,5	1832,4							4,8		8,7			29,5	1320,7
Smilgių																									
389,6	359,6	196,7	61,2	101,7	8,6	6,3			5,5	1,9	7,0	380,7							0,7		2,3			5,9	127,8
Šelvėnų																									
711,9	660,4	325,9	79,2	255,3	33,7	26,4	5,3		12,5	4,2		706,6							3,6					1,7	217,1
Šiupylių																									
1190,4	1120,7	351,2	242,0	527,5	33,0	28,8	1,2		20,5	4,5	4,0	1178,2							6,7					5,5	318,9
Varputėnų																									
803,2	756,6	305,6	210,9	240,1	20,9	10,5	4,6		15,8	4,7	0,2	793,5							3,3		0,3			6,1	475,9
Žarėnų-Latvelių																									

229

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Žemės pasiskirstymas pagal naudmenas ir kadastro vietoves

Bendras žemės plotas,ha	Medynų žemė							Miško sėjinukų išauginimo žemė	Technol. paskir. miško žemė		Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė							Kita ne miško žemė				Nusausinta žemė
	Apaugusi mišku (medynai)				Neapaugusi mišku								Žemės ūkio naudmenos				Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Apaugusi sumedėjusia augmen.	Pelkės		Pažeista žemė	Nenaudojama žemė	
	iš viso	savaiminiai	sukultūrinti	kultūriniai	iš viso	kirtavietės	žemė skirta miškui įveisti		iš viso	miško keliai			iš viso	ariamos	sodai	pievos ir ganyklos					iš viso	apaugę menkmiškiu			
232,6	225,5	124,5	55,8	45,2	2,8	2,8			1,9	0,4		230,2							0,9					1,5	154,2

2018.07.19 10:15

230

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
II grupės (specialios paskirties) miškai: A - Ekosistemų apsaugos miškai																
Pušis	5,1		1,3			1,2	3,1	18,5	24,1	3,2	15,3	9,1	5,2			86,1
	26		91			396	1 238	7 152	9 296	1 116	6 117	3 871	2 340			31 643
Eglė	5,0	6,5	0,7	0,4	1,4		4,3	3,5	3,7	1,9	1,1					28,5
	25	635	126	140	527		1 547	886	1 163	637	242					5 928
Uosis								0,4		7,4						7,8
								40		1 695						1 735
Beržas	12,0	35,2	62,8	69,1	113,2	85,4	65,6	87,7	9,7	0,9	0,2					541,8
	133	2 767	7 330	10 720	24 032	22 079	18 462	25 181	2 568	243	42					113 557
Baltalksnis		0,7	7,2	14,6	26,9	11,4										60,8
		95	1 205	3 537	6 221	3 049										14 107
Juodalksnis	4,9			1,9	2,7	8,4	12,4	14,0	6,9	5,3	8,2					64,7
	25			331	634	2 791	4 278	3 626	2 535	1 768	2 788					18 776
Drebulė	10,0	2,3		0,7	0,4	1,0	1,7	15,5								31,6
	118	492		119	190	445	586	6 811								8 761
Iš viso II grupės (specialios paskirties) miškai: A - Ekosistemų apsaugos miškai																
	37,0	44,7	72,0	86,7	144,6	107,4	87,1	139,6	44,4	18,7	24,8	9,1	5,2			821,3
	327	3 989	8 752	14 847	31 604	28 760	26 111	43 696	15 562	5 459	9 189	3 871	2 340			194 507
%	4,5	5,4	8,8	10,6	17,6	13,1	10,6	17,0	5,4	2,3	3,0	1,1	0,6			100,0
	0,2	2,1	4,5	7,6	16,2	14,8	13,4	22,5	8,0	2,8	4,7	2,0	1,2			100,0

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
II grupės (specialios paskirties) miškai: B - Rekreaciniai miškai																
Pušis	1,1	0,3		0,5	0,6	2,0	1,8	2,7	12,3	20,1		13,3	13,5	3,5	6,1	77,8
	49	18		90	204	790	571	761	3 782	7 688		4 853	5 124	1 098	2 270	27 298
Eglė			2,5		0,4	3,5	1,9	1,9	3,4	1,8					0,9	16,3
			630		148	1 009	722	796	1 354	621					279	5 559
Ąžuolas						1,4		6,2								7,6
						308		1 774								2 082
Beržas		1,1	7,6	6,9		0,7	8,4	9,3	15,2	2,7						51,9
		66	1 218	1 286		196	1 844	3 084	5 093	662						13 449
Baltalksnis		1,8	0,9		1,5											4,2
		81	108		270											459
Juodalksnis			0,2													0,2
			34													34
Iš viso II grupės (specialios paskirties) miškai: B - Rekreaciniai miškai																
	1,1	3,2	11,2	7,4	2,5	7,6	12,1	20,1	30,9	24,6		13,3	13,5	3,5	7,0	158,0
	49	165	1 990	1 376	622	2 303	3 137	6 415	10 229	8 971		4 853	5 124	1 098	2 549	48 881
%	0,7	2,0	7,1	4,7	1,6	4,8	7,7	12,7	19,6	15,6		8,4	8,5	2,2	4,4	100,0
	0,1	0,3	4,1	2,8	1,3	4,7	6,4	13,1	21,0	18,4		9,9	10,5	2,2	5,2	100,0
III grupės (apsauginiai) miškai																

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
Pušis		4,3			4,3	0,8	0,6	15,2	2,9	1,3	2,3	2,4				34,1
		430			975	286	240	6 102	1 122	449	899	756				11 259
Eglė	8,5	1,1	1,1	0,9		1,7	1,7		0,6			3,9				19,5
	81	99	66	162		740	748		198			1 521				3 615
Ąžuolas		1,1														1,1
		66														66
Beržas	6,7	7,9		5,2		4,1	1,2	9,1								34,2
	97	502		1 162		1 112	264	2 183								5 320
Baltalksnis					0,9											0,9
					153											153
Juodalksnis		2,2	0,5	0,5	0,6	0,9		2,1	0,9	3,1						10,8
		176	120	120	138	270		633	288	927						2 672
Iš viso III grupės (apsauginiai) miškai																
	15,2	16,6	1,6	6,6	5,8	7,5	3,5	26,4	4,4	4,4	2,3	6,3				100,6
	178	1 273	186	1 444	1 266	2 408	1 252	8 918	1 608	1 376	899	2 277				23 085
%	15,1	16,5	1,6	6,6	5,8	7,5	3,5	26,0	4,4	4,4	2,3	6,3				100,0
	0,8	5,5	0,8	6,3	5,5	10,4	5,4	38,5	7,0	6,0	3,9	9,9				100,0
III grupės (apsauginiai) miškai																
Pušis	0,4			0,5		0,6			1,2		7,3	2,4		3,1		15,5
	20			100		186			552		3 801	798		1 426		6 883
Eglė	7,2	29,1		9,5	10,2	10,6	8,8	2,2	6,9	0,7						85,2

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
	84 |	1 685 |	|	2 022 |	2 979 |	3 084 |	2 683 |	767 |	2 072 |	151 |	|	|	|	|	|	15 527
Beržas	14,6 |	|	|	0,3 |	3,0 |	9,7 |	11,6 |	8,1 |	|	0,5 |	|	|	|	|	|	47,8
	197 |	|	|	42 |	696 |	2 463 |	3 483 |	2 457 |	|	113 |	|	|	|	|	|	9 451
Baltalksnis	6,5 |	|	4,7 |	2,9 |	6,2 |	3,0 |	|	|	|	|	|	|	|	|	|	23,3
	113 |	|	771 |	612 |	1 593 |	780 |	|	|	|	|	|	|	|	|	|	3 869
Juodalksnis	1,2 |	0,6 |	2,1 |	|	0,6 |	|	|	1,7 |	|	|	|	|	|	|	|	6,2
	7 |	48 |	384 |	|	156 |	|	|	400 |	|	|	|	|	|	|	|	995
Drebulė	1,2 |	|	|	|	0,3 |	1,3 |	1,0 |	|	|	|	|	|	|	|	|	3,8
	29 |	|	|	|	83 |	273 |	460 |	|	|	|	|	|	|	|	|	845
Iš viso III grupės (apsauginiai) miškai																
	31,1 |	29,7 |	6,8 |	13,2 |	20,3 |	25,2 |	21,4 |	12,0 |	8,1 |	1,2 |	7,3 |	2,4 |	|	3,1 |	|	181,8
	450 |	1 733 |	1 155 |	2 776 |	5 507 |	6 786 |	6 626 |	3 624 |	2 624 |	264 |	3 801 |	798 |	|	1 426 |	|	37 570
%	17,0 |	16,3 |	3,7 |	7,3 |	11,2 |	13,9 |	11,8 |	6,6 |	4,5 |	0,7 |	4,0 |	1,3 |	|	1,7 |	|	100,0
	1,2 |	4,6 |	3,1 |	7,4 |	14,7 |	18,1 |	17,6 |	9,6 |	7,0 |	0,7 |	10,1 |	2,1 |	|	3,8 |	|	100,0
IV grupės (ūkiniai) miškai: A - Normalaus kirtimo amžiaus ūkiniai miškai																
Pušis	59,3 |	110,0 |	93,7 |	4,1 |	3,3 |	40,9 |	182,2 |	232,0 |	176,2 |	209,7 |	141,0 |	176,5 |	37,0 |	21,9 |	18,9 |	1 506,7
	451 |	8 183 |	11 561 |	554 |	738 |	13 576 |	64 448 |	82 464 |	66 946 |	79 766 |	49 178 |	66 055 |	11 867 |	7 382 |	7 051 |	470 220
Eglė	1 577,4 |	2 236,2 |	1 615,9 |	1 191,3 |	1 369,3 |	896,7 |	516,5 |	408,0 |	248,2 |	52,1 |	5,9 |	10,8 |	6,8 |	|	0,4 |	10 135,5
	15 977 |	185 542 |	281 377 |	275 502 |	377 202 |	268 239 |	165 226 |	128 244 |	73 616 |	15 517 |	1 558 |	3 864 |	2 247 |	|	132 |	1 794 243
Maumedis	|	3,9 |	1,3 |	|	|	0,6 |	0,5 |	|	|	|	|	|	|	|	|	0,9 |	7,2
	|	430 |	169 |	|	|	162 |	245 |	|	|	|	|	|	|	|	564 |	1 570

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
Ąžuolas	46,9	10,4	2,1		5,0	1,7	12,2	5,4	2,5							86,2
	310	325	120		1 011	310	3 875	1 010	500							7 461
Uosis					2,5	1,6	0,9	1,0	1,1		0,9					8,0
					327	180	117	145	275		117					1 161
Beržas	719,6	562,3	345,7	161,5	341,4	542,7	763,3	597,3	197,5	19,6		2,3	1,3			4 254,5
	10 272	53 603	54 421	30 123	82 251	151 992	221 084	171 964	54 710	4 309		488	325			835 542
Baltalksnis	21,9	77,1	165,2	175,5	88,9	15,8										544,4
	1 121	9 984	28 803	33 207	18 750	3 309										95 174
Juodalksnis	321,1	220,1	78,5	90,2	66,4	86,1	82,1	90,4	28,7	28,8	5,6	1,8	4,5			1 104,3
	6 621	18 246	14 184	19 424	17 459	26 504	27 669	31 402	9 517	8 908	1 517	531	1 258			183 240
Drebulė	96,4	161,3	68,2	28,7	88,4	172,3	200,5	198,0	33,4	7,3						1 054,5
	3 037	23 701	14 287	8 232	28 098	57 293	72 941	74 936	11 417	2 507						296 449
Liepa	1,0				0,6	0,6										2,2
	6				135	162										303
Blindė		0,4	0,9	0,3												1,6
		27	118	45												190
Gluosnis					1,5											1,5
					204											204
Vinkšna	0,3					0,8			1,6							2,7
	3					180			424							607

Iš viso IV grupės (ūkiniai) miškai: A - Normalaus kirtimo amžiaus ūkiniai miškai

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
	2 843,9|	3 381,7|	2 371,5|	1 651,6|	1 967,3|	1 759,8|	1 758,2|	1 532,1|	689,2|	317,5|	153,4|	191,4|	49,6|	21,9|	20,2|	18 709,3
	37 798|	300 041|	405 040|	367 087|	526 175|	521 907|	555 605|	490 165|	217 405|	111 007|	52 370|	70 938|	15 697|	7 382|	7 747|	3 686 364
%	15,2|	18,1|	12,7|	8,8|	10,5|	9,4|	9,4|	8,2|	3,7|	1,7|	0,8|	1,0|	0,3|	0,1|	0,1|	100,0
	1,0|	8,1|	11,0|	10,0|	14,3|	14,2|	15,1|	13,3|	5,9|	3,0|	1,4|	1,9|	0,4|	0,2|	0,2|	100,0
IŠ VISO MEDYNŲ																
Pušis	65,9|	114,6|	95,0|	5,1|	8,2|	45,5|	187,7|	268,4|	216,7|	234,3|	165,9|	203,7|	55,7|	28,5|	25,0|	1 720,2
	546|	8 631|	11 652|	744|	1 917|	15 234|	66 497|	96 479|	81 698|	89 019|	59 995|	76 333|	19 331|	9 906|	9 321|	547 303
Eglė	1 598,1|	2 272,9|	1 620,2|	1 202,1|	1 381,3|	912,5|	533,2|	415,6|	262,8|	56,5|	7,0|	14,7|	6,8|	|	1,3|	10 285,0
	16 167|	187 961|	282 199|	277 826|	380 856|	273 072|	170 926|	130 693|	78 403|	16 926|	1 800|	5 385|	2 247|	|	411|	1 824 872
Maumedis	|	3,9|	1,3|	|	|	0,6|	0,5|	|	|	|	|	|	|	|	0,9|	7,2
	|	430|	169|	|	|	162|	245|	|	|	|	|	|	|	|	564|	1 570
Ąžuolas	46,9|	11,5|	2,1|	|	5,0|	3,1|	12,2|	11,6|	2,5|	|	|	|	|	|	|	94,9
	310|	391|	120|	|	1 011|	618|	3 875|	2 784|	500|	|	|	|	|	|	|	9 609
Uosis	|	|	|	|	2,5|	1,6|	0,9|	1,4|	1,1|	7,4|	0,9|	|	|	|	|	15,8
	|	|	|	|	327|	180|	117|	185|	275|	1 695|	117|	|	|	|	|	2 896
Beržas	752,9|	606,5|	416,1|	243,0|	457,6|	642,6|	850,1|	711,5|	222,4|	23,7|	0,2|	2,3|	1,3|	|	|	4 930,2
	10 699|	56 938|	62 969|	43 333|	106 979|	177 842|	245 137|	204 869|	62 371|	5 327|	42|	488|	325|	|	|	977 319
Baltalksnis	28,4|	79,6|	178,0|	193,0|	124,4|	30,2|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	633,6
	1 234|	10 160|	30 887|	37 356|	26 987|	7 138|	|	|	|	|	|	|	|	|	|	113 762
Juodalksnis	327,2|	222,9|	81,3|	92,6|	70,3|	95,4|	94,5|	108,2|	36,5|	37,2|	13,8|	1,8|	4,5|	|	|	1 186,2
	6 653|	18 470|	14 722|	19 875|	18 387|	29 565|	31 947|	36 061|	12 340|	11 603|	4 305|	531|	1 258|	|	|	205 717
Drebulė	107,6|	163,6|	68,2|	29,4|	89,1|	174,6|	203,2|	213,5|	33,4|	7,3|	|	|	|	|	|	1 089,9

Medynų plotų ir tūrių pasiskirstymas vyraujančiomis medžių rūšimis ir amžiaus klasėmis

(skaitiklyje - plotas ha, vardiklyje - tūris m3)

Medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >	
	3 184	24 193	14 287	8 351	28 371	58 011	73 987	81 747	11 417	2 507						306 055
Liepa	1,0				0,6	0,6										2,2
	6				135	162										303
Blindė		0,4	0,9	0,3												1,6
		27	118	45												190
Gluosnis					1,5											1,5
					204											204
Vinkšna	0,3					0,8			1,6							2,7
	3					180			424							607
IŠ VISO																
	2 928,3	3 475,9	2 463,1	1 765,5	2 140,5	1 907,5	1 882,3	1 730,2	777,0	366,4	187,8	222,5	68,3	28,5	27,2	19 971,0
	38 802	307 201	417 123	387 530	565 174	562 164	592 731	552 818	247 428	127 077	66 259	82 737	23 161	9 906	10 296	3 990 407
%	14,7	17,6	12,3	8,8	10,7	9,6	9,4	8,7	3,9	1,8	0,9	1,1	0,3	0,1	0,1	100,0
	1,0	7,7	10,5	9,7	14,2	14,1	14,6	13,9	6,2	3,2	1,7	2,1	0,6	0,2	0,3	100,0

2018.07.19 10:17

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

MEDYNŲ PLOTAI IR TŪRIAI PAGAL BRANDUMŲ GRUPES
(III ir IV miškų grupės)

Medynai	Iš viso		Jaunuolynai		Pusamžiai		Pribręstantys		Brandūs ir perbrendę	
	Iš viso	%	Iš viso	%	Iš viso	%	Iš viso	%	Iš viso	%
Spygliuočiai, iš viso	11803,7	62	6955,7	59	2961,6	25	738,0	6	1148,4	10
	2.303.317	61	784.495	34	894.166	39	250.459	11	374.197	16
pušynai	1556,3	8	272,3	17	661,5	43	219,3	14	403,2	26
	488.362	13	21.299	4	238.084	49	84.466	17	144.513	30
eglynai	10240,2	54	6678,2	66	2299,0	22	518,7	5	744,3	7
	1.813.385	48	762.597	42	655.675	36	165.993	9	229.120	13
kiti spygliuočiai	7,2		5,2	73	1,1	15			0,9	12
	1.570		599	38	407	26			564	36
Kietieji lapuočiai, iš viso	98,0		60,8	62	36,3	37			0,9	1
	9.295		824	9	8.354	90			117	1
ąžuolynai	87,3		60,5	69	26,8	31				
	7.527		821	11	6.706	89				
uosynai	8,0				7,1	89			0,9	11
	1.161				1.044	90			117	10
kiti kiet. lapuočiai	2,7		0,3	11	2,4	89				
	607		3		604	100				
Minkštieji lapuočiai, iš viso	7090,0	38	2144,6	30	1242,8	18	843,6	12	2859,0	40
	1.434.407	39	117.776	8	245.113	17	220.427	15	851.091	60
beržynai	4336,5	23	1311,1	30	857,1	20	556,5	13	1611,8	37
	850.313	23	64.671	8	168.695	20	155.567	18	461.380	54
juodalksnynai	1121,3	6	545,2	49	239,4	21	87,0	8	249,7	22
	186.907	5	25.098	13	51.985	28	26.774	14	83.050	45
drebulynai	1058,3	6	258,9	24	68,2	6	28,7	3	702,5	67
	297.294	8	26.767	9	14.287	5	8.232	3	248.008	83
baltalksnynai	568,6	3	28,4	5	77,1	14	169,9	30	293,2	51
	99.196	3	1.234	1	9.984	10	29.574	30	58.404	59
kiti minkšt. lapuočiai	5,3		1,0	19	1,0	19	1,5	28	1,8	34
	697		6	1	162	23	280	40	249	36
Iš viso	18991,7	100	9161,1	49	4240,7	22	1581,6	8	4008,3	21
	3.747.019	100	903.095	24	1.147.633	31	470.886	13	1.225.405	32

Paaiškinimas: III ir IV grupių miškai brandumo grupėmis suskirstyti pagal priimtą kirtimo amžių

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Medynų plotai pagal bonitetą ir skalsumą

P	Ą	B	D	0,3 - 0,4				0,5 - 0,6				0,7				0,8 ir >				Iš viso			
E	U	J	Bt																				
Kiti	Kiti	L	Kiti																				
Suma	Suma	Suma	Suma	SP	KL	ML		SP	KL	ML		SP	KL	ML		SP	KL	ML		SP	KL	ML	
Iš viso						B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt
Ia-I				|	|	|	0,4	|	|	|	2,0	|	|	|	0,3	|	|	|	2,7	|	|	|	
				9,0|	3,0|	122,6|	62,7	89,7|	10,2|	930,6|	425,3	272,3|	7,1|	1379,4|	288,3	448,4|	21,8|	1679,7|	288,0	819,4|	42,1|	4112,3|	1064,3
				2,0|	2,6|	16,2|	10,8	152,5|	9,5|	127,6|	88,7	680,7|	1,1|	271,6|	185,4	1984,2|	|	501,8|	237,2	2819,4|	13,2|	917,2|	522,1
				0,6|	|	|	0,3	0,6|	|	0,6|	1,3	1,8|	|	|		3,3|	|	|		6,3|	|	0,6|	1,6
				11,6|	5,6|	138,8|	74,2	242,8|	19,7|	1058,8|	517,3	954,8|	8,2|	1651,0|	474,0	2435,9|	21,8|	2181,5|	527,9	3645,1|	55,3|	5030,1|	1588,0
							229,8				1837,0				3089,7				5164,7				10321,2
239 II				21,9|	|	7,8|	1,5	94,1|	2,7|	114,3|	2,8	212,4|	11,8|	179,1|	9,3	228,7|	35,8|	377,9|	11,0	557,1|	50,3|	679,1|	24,6
				43,2|	0,9|	6,2|	3,4	719,6|	1,7|	44,5|	28,8	2012,3|	|	67,9|	32,7	2786,8|	|	115,0|	37,5	5561,9|	2,6|	233,6|	102,4
				|	|	|		0,7|	|	0,6|	0,6	|	|	|	0,8	|	|	1,0|		0,7|	|	1,6|	1,4
				65,1|	0,9|	14,0|	4,9	814,4|	4,4|	159,4|	32,2	2224,7|	11,8|	247,0|	42,8	3015,5|	35,8|	493,9|	48,5	6119,7|	52,9|	914,3|	128,4
							84,9				1010,4				2526,3				3593,7				7215,3
III				2,6|	|	11,3|		21,5|	|	47,3|	1,0	45,8|	2,0|	26,2|		118,8|	0,5|	47,0|		188,7|	2,5|	131,8|	1,0
				67,9|	|	|	0,9	550,2|	|	22,7|	3,0	589,2|	|	4,8|	1,2	508,6|	|	6,6|	3,8	1715,9|	|	34,1|	8,9
				|	|	|		0,2|	|	|		|	|	|	0,1	|	|	|		0,2|	|	|	0,1
				70,5|	|	11,3|	0,9	571,9|	|	70,0|	4,0	635,0|	2,0|	31,0|	1,3	627,4|	0,5|	53,6|	3,8	1904,8|	2,5|	165,9|	10,0
							82,7				645,9				669,3				685,3				2083,2
IV...				1,5|	|	|		22,6|	|	2,3|		63,0|	|	4,7|		67,9|	|	|		155,0|	|	7,0|	
				19,6|	|	1,3|	0,2	96,7|	|	|		32,5|	|	|		39,0|	|	|		187,8|	|	1,3|	0,2
				|	|	|		|	|	|		|	|	|		|	|	|		|	|	|	
				21,1|	|	1,3|	0,2	119,3|	|	2,3|		95,5|	|	4,7|		106,9|	|	|		342,8|	|	8,3|	0,2
							22,6				121,6				100,2				106,9				351,3
IŠ VISO				|	|	|	0,4	|	|	|	2,0	|	|	|	0,3	|	|	|	2,7	|	|	|	
				35,0|	3,0|	141,7|	64,2	227,9|	12,9|	1094,5|	429,1	593,5|	20,9|	1589,4|	297,6	863,8|	58,1|	2104,6|	299,0	1720,2|	94,9|	4930,2|	1089,9
				132,7|	3,5|	23,7|	15,3	1519,0|	11,2|	194,8|	120,5	3314,7|	1,1|	344,3|	219,3	5318,6|	|	623,4|	278,5	10285,0|	15,8|	1186,2|	633,6
				0,6|	|	|	0,3	1,5|	|	1,2|	1,9	1,8|	|	|	0,9	3,3|	|	1,0|		7,2|	|	2,2|	3,1
				168,3|	6,5|	165,4|	80,2	1748,4|	24,1|	1290,5|	553,5	3910,0|	22,0|	1933,7|	518,1	6185,7|	58,1|	2729,0|	580,2	12012,4|	110,7|	6118,6|	1726,6

Medynų plotai pagal bonitetą ir skalsumą

P	Ą	B	D	0,3 - 0,4				0,5 - 0,6				0,7				0,8 ir >				Iš viso			
E	U	J	Bt																				
Kiti	Kiti	L	Kiti																				
Suma	Suma	Suma	Suma	SP	KL	ML		SP	KL	ML		SP	KL	ML		SP	KL	ML		SP	KL	ML	
Iš viso						B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt			B,J,L	D,Bt,Kt
				420,0				3614,9				6385,5				9550,6				19971,0			

2018.07.19 10:27

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai brg>=4

Brandžių ir perbrendusių medynų plotų pasiskirstymas skalsumais

Vyraujanti medžių rūšis	Skalsumai								Iš viso	Vidutinis skalsumas
	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0 ir >		
Pušis	5,9|	15,6|	12,7|	42,9|	101,6|	132,7|	61,2|	5,6|	378,2|	0,73
Iš jų su 2 ardu:										
E	2,3|	12,5|	10,5|	38,8|	82,2|	128,2|	55,2|	5,6|	335,3|	
Ą	|	|	|	|	2,3|	|	|	|	2,3|	
B	|	|	|	|	0,5|	|	|	|	0,5|	
Bt	|	0,5|	|	|	|	|	|	|	0,5|	
Eglė	17,0|	38,5|	148,4|	173,2|	206,5|	95,8|	20,7|	|	700,1|	0,63
Iš jų su 2 ardu:										
E	3,5|	3,9|	44,3|	68,5|	60,2|	14,5|	2,3|	|	197,2|	
B	1,1|	|	13,2|	2,1|	|	|	|	|	16,4|	
Bt	|	|	5,7|	6,8|	0,8|	|	|	|	13,3|	
D	6,5|	|	0,5|	|	|	|	|	|	7,0|	
Maumedis	|	|	|	0,9|	|	|	|	|	0,9|	0,60
Iš jų su 2 ardu:										
E	|	|	|	0,7|	|	|	|	|	0,7|	
Uosis	|	0,9|	|	|	|	|	|	|	0,9|	0,40
Beržas	28,0|	56,8|	116,1|	340,4|	594,3|	378,5|	80,5|	19,2|	1 613,8|	0,68
Iš jų su 2 ardu:										
E	17,6|	43,5|	81,8|	316,7|	546,3|	339,3|	70,4|	11,1|	1 426,7|	
B	0,9|	|	0,4|	|	|	|	|	|	1,3|	
Bt	1,9|	4,9|	0,4|	0,9|	1,2|	|	|	|	9,3|	
J	|	|	0,2|	|	|	|	|	|	0,2|	
D	0,3|	|	3,4|	|	|	|	|	|	3,7|	
Baltalksnis	3,3|	5,9|	22,9|	52,8|	127,5|	65,9|	17,6|	8,3|	304,2|	0,70
Iš jų su 2 ardu:										
E	0,2|	2,4|	5,8|	9,1|	49,2|	25,2|	2,8|	|	94,7|	
G	|	|	|	|	2,6|	|	|	|	2,6|	
Juodalksnis	|	6,0|	14,7|	29,5|	97,5|	86,6|	18,1|	10,8|	263,2|	0,73
Iš jų su 2 ardu:										
E	|	1,6|	10,9|	20,5|	71,2|	56,3|	12,5|	6,3|	179,3|	
Bt	|	0,8|	|	|	|	|	|	|	0,8|	
J	|	|	2,7|	|	|	|	|	|	2,7|	
Drebulė	12,7|	48,0|	110,5|	233,6|	213,2|	67,7|	16,8|	|	702,5|	0,62
Iš jų su 2 ardu:										
E	7,3|	36,5|	92,2|	216,8|	193,7|	59,0|	16,5|	|	622,0|	
B	|	2,5|	|	|	|	|	|	|	2,5|	

Brandžių ir perbrendusių medynų plotų pasiskirstymas skalsumais

Vyraujanti medžių rūšis	Skalsumai								Iš viso	Vidutinis skalsumas
	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0 ir >		
Bt	|	1,5|	|	|	0,3|	|	|	|	1,8|	
D	4,0|	0,3|	|	|	1,4|	|	|	|	5,7|	
Blindė	|	|	|	|	0,3|	|	|	|	0,3|	0,70
Gluosnis	|	|	1,5|	|	|	|	|	|	1,5|	0,50
Iš viso	66,9|	171,7|	426,8|	873,3|	1 340,9|	827,2|	214,9|	43,9|	3 965,6|	0,67
Iš jų su 2 ardu:										
E	30,9|	100,4|	245,5|	671,1|	1 002,8|	622,5|	159,7|	23,0|	2 855,9|	
Ą	|	|	|	|	2,3|	|	|	|	2,3|	
G	|	|	|	|	2,6|	|	|	|	2,6|	
B	2,0|	2,5|	13,6|	2,1|	0,5|	|	|	|	20,7|	
Bt	1,9|	7,7|	6,1|	7,7|	2,3|	|	|	|	25,7|	
J	|	|	2,9|	|	|	|	|	|	2,9|	
D	10,8|	0,3|	3,9|	|	1,4|	|	|	|	16,4|	

2018.07.19 10:32

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Medžio rūšis: Pušis																
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	65,9	114,6	95	5,1	8,2	45,5	187,7	268,4	216,7	234,3	165,9	203,7	55,7	28,5	25	1720,2
Tūris, m3	546	8631	11652	744	1917	15234	96479		81698	89019	59995	76333	19331	9906	9321	547303
Sklypų skaičius	51	58	42	5	9	31	117	163	118	124	99	100	20	15	17	969
iš jų su 2 ardu					4	15	77	124	87	104	85	79	17	12	11	615
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,3	2	2,3	1	0,9	1,5	1,6	1,6	1,8	1,9	1,7	2	2,8	1,9	1,5	1,8
Bonitetas	2,1	1,2	1A,9	2,3	1,4	1A,9	1,3	1,7	1,6	1,6	2,4	2,2	3,2	3,5	3,2	1,8
Medyno tūris 1ha, m3	8	75	123	146	234	335	354	359	377	380	362	375	347	348	373	318
I ardas																
Rūšinė sudėtis	6P3E1B		7P2E1B		6P2E2B		8P1E1B		8P1E1B		7P2E1B		8P2E		8P2E	
		8P1E1B		7P2E1B		7P2B1E		8P1E1B		7P2E1B		8P2E		8P1E1B		7P2E1B
Tūris 1ha, m3	8	75	123	146	219	304	327	323	337	338	325	335	305	320	337	287
Aukštis, m	1,1	7,3	11,2	13,4	19,5	23,8	24,6	24,9	26,7	27	25,8	26,8	24,2	23,9	25,7	22,7
Skersmuo, cm	0,9	10,6	13,6	14,3	24,3	26,3	27,8	29,5	31,8	33,5	31,9	33,3	32,7	32	36,7	27,7
Amžius	5	17	24	37	48	59	67	77	88	97	107	117	130	140	164	81
Skalsumas	0,74	0,81	0,81	0,75	0,73	0,75	0,78	0,75	0,71	0,71	0,74	0,71	0,74	0,8	0,76	0,74
Ein.prieaugis	0,84	5,86	8,87	7,67	8,48	8,45	8,16	6,85	6,06	5,51	5,11	4,76	4,5	8,19		6,01
II ardas																
Rūšinė sudėtis					10E		10E		10E		10E		10E		10E	
						10E		10E		10E		10E		10E		10E
Tūris 1ha, m3					29	47	36	46	52	47	42	45	55	34	53	45
Aukštis, m					10	9,7	12,6	14,2	14,7	14,6	13,3	15,3	15,6	14,1	16,8	14,2
Skersmuo, cm					11,4	9,9	13,3	14,8	15,4	15,8	14,2	16,6	16,6	15,4	18,4	15,1

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Amžius					40	38	49	57	56	60	57	62	64	72	83	58
Skalsumas					0,17	0,32	0,16	0,18	0,2	0,19	0,19	0,16	0,19	0,13	0,18	0,18
Ein.prieaugis					1,7	2,61	1,75	1,93	2,19	1,87	1,78	1,66	1,96	2,18		1,87
Medžio rūšis: Eglė																
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	1598,1	2272,9	1620,2	1202,1	1381,3	912,5	533,2	415,6	262,8	56,5	7	14,7	6,8		1,3	10285
Tūris, m3	16167	187961	282199	277826	380856	273072	130693		78403	16926	1800	5385	2247		411	1824872
Sklypų skaičius	1001	1249	743	582	693	546	370	275	152	40	5	8	4		2	5670
iš jų su 2 ardu				13	53	78	73	83	55	16	3	3	3			380
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,6	1,8	2,2	2,1	2	1,7	1,4	1,5	1,7	1,4	1,4	1,8	1,7		0,6	1,8
Bonitetas	1,8	1,6	1,4	1,8	2,2	2,5	2,2	2,4	2,6	2,6	2,7	2,9	3,6		2,6	1,9
Medyno tūris 1ha, m3	10	83	174	231	276	299	321	314	298	300	257	366	330		316	177
I ardas																
Rūšinė sudėtis	8E1B1J		8E2B		9E1B		7E2B1D		6E2B1P1D		7E2P1D		7E2B1P		7E3P	
		9E1B		9E1B		8E1B1D		7E2B1D		7E2B1D		8E2P				9E1B
Tūris 1ha, m3	10	83	174	231	273	294	313	304	287	285	243	355	306		316	175
Aukštis, m	1,3	6,1	11,7	16,4	18,8	20,9	23,6	25	25,4	25,6	26,7	26,3	22,4		28,2	12,8
Skersmuo, cm	1,2	7,1	12,9	17,4	20	22,6	26,6	29	31	32,4	31,5	33,3	28,1		36,9	14,1
Amžius	6	16	26	38	48	58	67	77	87	97	108	117	130		157	34
Skalsumas	0,8	0,8	0,78	0,73	0,73	0,71	0,69	0,64	0,61	0,59	0,49	0,73	0,72		0,66	0,75
Ein.prieaugis	1,12	5,6	11,55	11,74	10,67	9,34	8,07	6,58	5,51	4,89	3,87	5,17	4,5			7,73
II ardas																
Rūšinė sudėtis					9E1Bt		9E1Bt		6E2Bt1D1B		10E		10E			
				8E2Bt		10E		10E		10E		10E				9E1Bt
Tūris 1ha, m3				24	28	30	33	34	32	37	19	37	31			31

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų														
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Aukštis, m				10,5	12,2	13	13,5	14,7	13,8	14,2	11,4	12,2	13			13,3
Skersmuo, cm				10,1	11,9	13,2	13,9	14,7	14,2	15	13,4	12,9	13,8			13,5
Amžius				36	46	51	53	58	48	63	51	46	75			51
Skalsumas				0,14	0,14	0,13	0,14	0,13	0,16	0,15	0,1	0,18	0,14			0,14
Ein.prieaugis				1,47	1,47	1,43	1,54	1,48	1,66	1,49	0,92	2,14	1,06			1,5
						Medžio rūšis: Maumedis										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha		3,9	1,3			0,6	0,5								0,9	7,2
Tūris, m3		430	169			162	245								564	1570
Sklypų skaičius		4	1			1	1								2	9
iš jų su 2 ardu															1	1
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha		1	1,3			0,6	0,5								0,4	0,8
Bonitetas		1A,0	1A,0			1,0	1,0								2,2	1A,4
Medyno tūris 1ha, m3		110	130			270	490								627	218
I ardas																
Rūšinė sudėtis		8Kt1E1P	8Kt1B1P			5Kt4E1Ą	4Kt3P2B1E								10Kt	7Kt1E1B1
Tūris 1ha, m3		110	130			270	490								533	206
Aukštis, m		9,6	12			24	29								35,9	15,9
Skersmuo, cm		11,4	14			26	36								60,4	20,9
Amžius		14	22			55	70								150	40
Skalsumas		0,75	0,7			0,6	0,8								0,6	0,71
Ein.prieaugis		5,82	9,54			8,67	9,4									6,72
II ardas																
Rūšinė sudėtis															10E	

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
																10E
Tūris 1ha, m3															120	120
Aukštis, m															17	17
Skersmuo, cm															18	18
Amžius															54	54
Skalsumas															0,4	0,4
Ein.prieaugis																5,29
						Medžio rūšis: Ąžuolas										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	46,9	11,5	2,1		5	3,1	12,2	11,6	2,5							94,9
Tūris, m3	310	391	120		1011	618	2784		500							9609
Sklypų skaičius	30	10	2		4	4	6	9	1							66
iš jų su 2 ardu					2		5	4								11
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,6	1,2	1		1,2	0,8	2	1,3	2,5							1,4
Bonitetas	1,8	1,9	1,2		1A,6	1,5	1A,4	1,0	1,0							1,4
Medyno tūris 1ha, m3	7	34	57		202	199	318	240	200							101
I ardas																
Rūšinė sudėtis	6Ą2Kt1J1		7Ą2B1E		6Ą2E1B1D		5Ą3B2E		3E3Ą3B1U							
		7Ą2B1E				7Ą1E1B1D		6Ą2E1P1B								7Ą1E1B1K
Tūris 1ha, m3	7	34	57		196	199	295	230	200							97
Aukštis, m	1,5	5,2	8,5		20,2	19,1	24,1	24	25							9,9
Skersmuo, cm	1,4	6,5	14,5		25,8	23,8	29,8	31,1	32							12,4
Amžius	5	17	24		50	56	65	78	90							30
Skalsumas	0,89	0,73	0,65		0,67	0,75	0,8	0,64	0,5							0,8
Ein.prieaugis	0,95	3,21	4,62		7,88	7,06	8,72	5,67	3,96							3,52

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
II ardas																
Rūšinė sudėtis					10E		10E									
								8E1Bt1Kt								10E
Tūris 1ha, m3					15		29	47								30
Aukštis, m					8,8		11,6	13,4								11,5
Skersmuo, cm					9,6		11,7	14,7								11,9
Amžius					37		38	46								39
Skalsumas					0,1		0,18	0,23								0,18
Ein.prieaugis					0,9		2,04	3								2,04
						Medžio rūšis: Uosis										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha					2,5	1,6	0,9	1,4	1,1	7,4	0,9					15,8
Tūris, m3					327	180	185		275	1695	117					2896
Sklypų skaičius					2	2	1	2	1	3	1					12
iš jų su 2 ardu								1								1
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha					1,2	0,8	0,9	0,7	1,1	2,5	0,9					1,3
Bonitetas					1,7	1A,7	1,0	1,0	1,0	1A,4	2,0					1A,8
Medyno tūris 1ha, m3					131	112	130	132	250	229	130					183
I ardas																
Rūšinė sudėtis				5U2Bt1E1D1Ą		5U3Bt1B1E			4U3E2B1D		6U2D1E1Bt					
					6U2D1E1Bt		6U1E1J1D1Bt			5U4E1Ą						5U2E1Ą1D
Tūris 1ha, m3					131	112	130	114	250	229	130					182
Aukštis, m					18,3	21	23	25	26	28,6	25					25,2
Skersmuo, cm					20	25	26	33,4	34	34	34					30,4
Amžius					50	56	64	80	90	95	110					81

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Skalsumas					0,54	0,45	0,5	0,37	0,7	0,6	0,4					0,54
Ein.prieaugis					4,92	4,31	4,22	2,71	4,73	4,42	3					4,27
II ardas																
Rūšinė sudėtis																
								10E								10E
Tūris 1ha, m3								25								25
Aukštis, m								13								13
Skersmuo, cm								14								14
Amžius								40								40
Skalsumas								0,1								0,1
Ein.prieaugis								1,4								1,4
						Medžio rūšis: Vinkšna										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	0,3					0,8			1,6							2,7
Tūris, m3	3					180			424							607
Sklypų skaičius	1					1			2							4
iš jų su 2 ardu						1										1
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	0,3					0,8			0,8							0,7
Bonitetas	1A,0					1,0			1,0							1A,9
Medyno tūris 1ha, m3	10					225			265							225
I ardas																
Rūšinė sudėtis	7Kt2Bt1B								6Kt1Ą1U1B							
						5Kt3Bt2J										6Kt1B1J1B
Tūris 1ha, m3	10					210			265							220
Aukštis, m	3					22			25,8							22,1

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Skersmuo, cm	4					30			34							29,5
Amžius	7					60			86							70
Skalsumas	0,8					0,7			0,68							0,7
Ein.prieaugis	1,67					6,5			4,94							5,04
II ardas																
Rūšinė sudėtis																
						10E										10E
Tūris 1ha, m3						15										15
Aukštis, m						10										10
Skersmuo, cm						12										12
Amžius						40										40
Skalsumas						0,1										0,1
Ein.prieaugis						1										1
						Medžio rūšis: Beržas										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	752,9	606,5	416,1	243	457,6	642,6	850,1	711,5	222,4	23,7	0,2	2,3	1,3			4930,2
Tūris, m3	10699	56938	62969	43333	106979	177842	204869		62371	5327	42	488	325			977319
Sklypų skaičius	517	408	292	180	318	387	470	399	142	15	1	2	1			3132
iš jų su 2 ardu		12	49	56	196	304	389	344	115	10	1	1				1477
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,7	1,8	1,8	1,6	1,6	0,2	1,2	1,3			1,6
Bonitetas	1,3	1A,9	1,1	1,4	1A,7	1A,5	1A,3	1A,3	1A,2	1A,8	1,0	1A,0	1,0			1A,7
Medyno tūris 1ha, m3	14	94	151	178	234	277	288	288	280	225	210	212	250			198
I ardas																
Rūšinė sudėtis	7B1E1J1D		7B1E1D1Bt		7B1E1D1Bt		7B2D1E		7B2E1D		5B3J2Bt		5B4J1E			
	6B1E1J1D1Bt			9B1E		8B1E1D		6B2D1J1E		6B2E1P1J		5B3J2E				7B1E1J1D

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų														
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Tūris 1ha, m3	14	93	140	164	201	230	242	248	242	204	190	200	250			172
Aukštis, m	3,4	11,8	16,5	18,8	22,9	24,8	26,1	26,5	27	25,1	23	26	24			19,3
Skersmuo, cm	3	10,8	14,9	17,5	22,3	25,1	27,2	29	30,8	30,3	32	36	34			19,7
Amžius	6	18	27	38	48	58	67	77	86	97	105	120	130			46
Skalsumas	0,75	0,81	0,77	0,74	0,71	0,71	0,7	0,7	0,66	0,63	0,7	0,6	0,8			0,73
Ein.prieaugis	1,97	7,79	8,54	7,77	7,12	6,81	6,03	5,33	4,69	3,95	3,5	3,48	4,38			5,95
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		10E		10E		10E		10E					
		10E		10E		10E		10E		10E		10E				10E
Tūris 1ha, m3		22	39	42	49	55	52	45	45	33	20	25				49
Aukštis, m		6,4	8,9	11,1	12,8	13,6	14,3	14,6	15,2	13,4	12	15				13,7
Skersmuo, cm		6,8	9,9	11,5	13,2	14	14,8	15,3	16,1	14,4	12	16				14,3
Amžius		22	29	37	46	53	56	58	61	59	55	60				53
Skalsumas		0,25	0,26	0,23	0,21	0,22	0,2	0,17	0,17	0,14	0,1	0,1				0,2
Ein.prieaugis		1,93	2,87	2,72	2,49	2,55	2,26	1,88	1,81	1,38	1	1,09				2,26
	Medžio rūšis: Juodalksnis															
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	327,2	222,9	81,3	92,6	70,3	95,4	94,5	108,2	36,5	37,2	13,8	1,8	4,5			1186,2
Tūris, m3	6653	18470	14722	19875	18387	29565	36061		12340	11603	4305	531	1258			205717
Sklypų skaičius	327	233	74	86	70	77	73	81	30	25	7	2	4			1089
iš jų su 2 ardu			2	26	31	33	39	48	21	20	7	2	1			230
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1	1	1,1	1,1	1	1,2	1,3	1,3	1,2	1,5	2	0,9	1,1			1,1
Bonitetas	1,2	1A,9	1A,8	1,2	1,1	1,2	1A,9	1A,7	1A,9	1,0	1,5	2,0	1A,7			1,0
Medyno tūris 1ha, m3	20	83	181	215	262	310	338	333	338	312	312	295	280			173
I ardas																

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Rūšinė sudėtis	8J2B		7J2B1Bt		7J2B1E		8J2B		7J2B1E		8J1B1E		8J1B1E			
		6J2B1E1Bt		7J1B1E1Bt		8J2B		8J2B		7J2B1E		7J2B1E				7J2B1E
Tūris 1ha, m3	20	83	181	205	247	298	327	316	314	286	265	257	276			166
Aukštis, m	4,1	9,8	15,7	17,6	19,8	21,4	23,2	24,2	24	24,2	23,2	22,2	24,8			14,3
Skersmuo, cm	4	9,6	15,4	17,8	20,7	22,2	25	27,4	29,2	31,7	36,9	33,8	35,5			15,4
Amžius	6	15	28	38	47	57	68	77	87	97	109	118	130			37
Skalsumas	0,72	0,77	0,79	0,75	0,75	0,81	0,79	0,71	0,72	0,66	0,66	0,68	0,63			0,75
Ein.prieaugis	2,48	6,45	9,44	8,87	8,4	8,15	7,24	5,89	5,22	4,2	3,07	2,94	4,04			5,85
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		10E		10E		10E		9E1J		10E			
				10E		10E		10E		10E		9E1J				10E
Tūris 1ha, m3			14	26	25	24	20	25	32	30	47	38	15			26
Aukštis, m			7,8	9,5	10,7	10,7	11,3	13,1	13,5	13,7	14	13	10			11,9
Skersmuo, cm			8	9,6	10,8	10,5	11,9	13,8	14,9	14,6	15,6	14	10			12,4
Amžius			39	41	47	53	56	58	63	63	65	70	70			55
Skalsumas			0,1	0,16	0,13	0,13	0,11	0,11	0,13	0,12	0,19	0,16	0,1			0,13
Ein.prieaugis			0,7	1,53	1,28	1,1	0,92	1,09	1,23	1,18	1,8	1,39	0,58			1,18
						Medžio rūšis: Drebulė										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	107,6	163,6	68,2	29,4	89,1	174,6	203,2	213,5	33,4	7,3						1089,9
Tūris, m3	3184	24193	14287	8351	28371	58011	81747		11417	2507						306055
Sklypų skaičius	96	105	56	27	65	95	122	113	23	3						705
iš jų su 2 ardu		4	11	10	52	84	107	95	20	2						385
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,1	1,6	1,2	1,1	1,4	1,8	1,7	1,9	1,5	2,4						1,5
Bonitetas	1A,6	1A,1	1A,0	1A,0	1A,0	1A,0	1A,1	1A,3	1A,6	1A,3						1A,2

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Medyno tūris 1ha, m3	30	148	209	284	318	332	364	383	342	343						281
I ardas																
Rūšinė sudėtis	7D2B1Bt		6D2B1E1Bt		6D2B1E1Bt		6D3B1E		6D3B1E							
		6D2B1E1Bt		7D1B1E1Bt		7D2B1E		7D2B1E		5D3B2E						7D2B1E
Tūris 1ha, m3	30	146	205	252	274	269	319	340	307	315						248
Aukštis, m	4,8	14,8	19,4	24,3	26,4	27,5	29	29,7	29,8	32,2						23,5
Skersmuo, cm	4,9	13,9	18,4	24,4	29,4	31,6	34	35,3	37,6	37						26,5
Amžius	7	19	27	38	48	59	68	77	87	95						51
Skalsumas	0,8	0,81	0,75	0,66	0,65	0,58	0,64	0,64	0,59	0,53						0,68
Ein.prieaugis	3,54	10,34	11,03	10,28	8,45	6,5	6,33	5,7	4,55	4,45						7,07
II ardas																
Rūšinė sudėtis			9E1D		10E		10E		9E1D							
		10E		10E		10E		10E	4E2B2D1Bt1Kt							10E
Tūris 1ha, m3		19	22	65	54	67	50	47	43	54						52
Aukštis, m		5,3	8,6	11,9	13,2	14,6	14,9	15,6	15,8	14,7						14,5
Skersmuo, cm		5,3	9,1	12,3	13,8	15,3	15,4	16,2	16,7	14						15
Amžius		22	29	38	47	54	58	60	60	34						55
Skalsumas		0,34	0,16	0,28	0,23	0,25	0,19	0,17	0,16	0,3						0,21
Ein.prieaugis		1,78	1,6	3,9	2,77	2,96	2,09	1,88	1,71	3,42						2,32
						Medžio rūšis: Baltalksnis										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	28,4	79,6	178	193	124,4	30,2										633,6
Tūris, m3	1234	10160	30887	37356	26987	7138										113762
Sklypų skaičius	41	86	194	201	120	26										668
iš jų su 2 ardu		2	27	55	34	8										126
Vidutiniai rodikliai																

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Vid. skl.plotas, ha	0,7	0,9	0,9	1	1	1,2										0,9
Bonitetas	1,7	1,3	1,2	1,0	1,0	1A,6										1,1
Medyno tūris 1ha, m3	43	128	174	194	217	236										180
I ardas																
Rūšinė sudėtis	6Bt2B1D1		8Bt1B1E		8Bt1B1E											
		7Bt1B1D1E		8Bt1B1E		8Bt1B1E										8Bt1B1E
Tūris 1ha, m3	43	127	170	186	208	223										174
Aukštis, m	6,1	12,3	15,8	17,7	19	20										16,3
Skersmuo, cm	5,8	11,5	15,3	17,7	19,7	21,7										16,3
Amžius	8	18	28	37	48	55										34
Skalsumas	0,8	0,79	0,76	0,71	0,71	0,69										0,74
Ein.prieaugis	4,95	9,11	8,96	7,57	6,24	5,75										7,69
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		10E											
		10E		10E		10E										10E
Tūris 1ha, m3		10	23	24	27	32										25
Aukštis, m		5	8,1	9,4	11,7	12,2										9,9
Skersmuo, cm		4,2	8,1	10,2	12,4	12,8										10,5
Amžius		25	33	40	43	48										40
Skalsumas		0,2	0,18	0,15	0,13	0,15										0,15
Ein.prieaugis		1,03	1,53	1,4	1,49	1,65										1,46
						Medžio rūšis: Liepa										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	1				0,6	0,6										2,2
Tūris, m3	6				135	162										303
Sklypų skaičius	3				1	1										5

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
iš jų su 2 ardu					1											1
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	0,3				0,6	0,6										0,4
Bonitetas	2,0				2,0	1,0										1,7
Medyno tūris 1ha, m3	6				225	270										138
I ardas																
Rūšinė sudėtis	7Kt3Ą			4Kt2D2E1Bt1B												
						5Kt2Bt2B1E										5Kt1Ą1B1
Tūris 1ha, m3	6				210	270										134
Aukštis, m	0,9				20	22										11,9
Skersmuo, cm	0,6				24	24										13,4
Amžius	2				50	60										31
Skalsumas	0,97				0,6	0,6										0,77
Ein.prieaugis	1				6,83	5,5										3,82
II ardas																
Rūšinė sudėtis					10E											
																10E
Tūris 1ha, m3					15											15
Aukštis, m					10											10
Skersmuo, cm					12											12
Amžius					40											40
Skalsumas					0,1											0,1
Ein.prieaugis					1											1
						Medžio rūšis: Blindė										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha		0,4	0,9	0,3												1,6

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Tūris, m3		27	118	45												190
Sklypų skaičius		2	2	1												5
iš jų su 2 ardu																
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha		0,2	0,4	0,3												0,3
Bonitetas		1,5	1,6	2,0												1,6
Medyno tūris 1ha, m3		68	131	150												119
I ardas																
Rūšinė sudėtis			7Kt2D1B													
	4Kt2B2P1E1Ą			6Kt4D												6Kt2D1P1
Tūris 1ha, m3		68	131	150												119
Aukštis, m		12,2	14,4	16												14,2
Skersmuo, cm		15	16	24												17,2
Amžius		20	24	33												25
Skalsumas		0,48	0,66	0,7												0,62
Ein.prieaugis		4,75	7,67	8												7
						Medžio rūšis: Gluosnis										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha					1,5											1,5
Tūris, m3					204											204
Sklypų skaičius					2											2
iš jų su 2 ardu																
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha					0,8											0,8
Bonitetas					1A,8											1A,8
Medyno tūris 1ha, m3					136											136

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
I ardas																
Rūšinė sudėtis					8Kt1D1B											
																8Kt1D1B
Tūris 1ha, m3					136											136
Aukštis, m					19,6											19,6
Skersmuo, cm					24,8											24,8
Amžius					48											48
Skalsumas					0,5											0,5
Ein.prieaugis					3,93											3,93
						Medžio rūšis: Iš viso										
Suminiai rodikliai																
Plotas, ha	2928,3	3475,9	2463,1	1765,5	2140,5	1907,5	1882,3	1730,2	777	366,4	187,8	222,5	68,3	28,5	27,2	19971
Tūris, m3	38802	307201	417123	387530	565174	562164	552818		247428	127077	66259	82737	23161	9906	10296	3990407
Sklypų skaičius	2067	2155	1406	1082	1284	1171	1160	1042	469	210	113	112	29	15	21	12336
iš jų su 2 ardu		18	89	160	373	523	690	699	298	152	96	85	21	12	12	3228
Vidutiniai rodikliai																
Vid. skl.plotas, ha	1,4	1,6	1,8	1,6	1,7	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	2	2,4	1,9	1,3	1,6
Bonitetas	1,6	1,4	1,3	1,6	1,7	1,4	1A,9	1,0	1,4	1,6	2,3	2,2	3,0	3,5	3,2	1,4
Medyno tūris 1ha, m3	13	88	169	220	264	295	315	320	318	347	353	372	339	348	379	200
I ardas																
Rūšinė sudėtis	5E2B2J1D		6E2B1D1Bt		5E3B1D1Bt		3B3E2D1J1P		3E3B2P1J1D		6P2E1B1J		6P2E1B1J		8P2E	
		6E2B1J1D		6E2B1J1Bt		5E3B1J1D		4B2E2D1J1P		5P2E2B1J		8P2E		8P1E1B		4E3B1P1J1
Tūris 1ha, m3	13	88	167	215	253	269	284	289	290	314	316	334	302	320	343	187
Aukštis, m	2,3	7,9	13,1	17,1	20	22,9	25,4	26,1	26,3	26,5	25,6	26,7	24,1	23,9	26,2	16
Skersmuo, cm	2,1	8,4	13,7	17,5	20,9	24,3	27,7	29,8	31,4	33	32,3	33,4	32,5	32	37,5	17,5
Amžius	6	16	26	38	48	58	67	77	87	97	107	117	130	140	164	42

Medynų vidutiniai rodikliai pagal amžiaus klases

Rodikliai	Amžiaus klasė -10 metų															
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	>140	Iš viso
Skalsumas	0,78	0,8	0,78	0,73	0,72	0,7	0,7	0,69	0,65	0,68	0,72	0,71	0,73	0,8	0,75	0,74
Ein.prieaugis	1,61	6,34	10,66	10,55	9,46	8,08	6,93	5,95	5,37	5,14	4,9	4,76	4,47	8,51		6,97
II ardas																
Rūšinė sudėtis			10E		10E		10E		10E		10E		10E		10E	
		10E		10E		10E		10E		10E		10E		10E		10E
Tūris 1ha, m3		19	35	34	42	51	47	43	44	44	41	45	51	34	55	45
Aukštis, m		5,8	8,7	10,4	12,4	13,4	14	14,6	14,8	14,4	13,3	15,2	15,2	14,1	16,8	13,6
Skersmuo, cm		5,8	9,5	10,7	12,8	13,8	14,5	15,2	15,5	15,5	14,3	16,5	16,2	15,4	18,4	14,2
Amžius		22	30	38	46	52	55	58	57	60	57	62	65	72	82	54
Skalsumas		0,29	0,24	0,19	0,19	0,21	0,18	0,17	0,17	0,17	0,18	0,16	0,18	0,13	0,19	0,19
Ein.prieaugis		1,78	2,52	2,11	2,16	2,36	2,05	1,81	1,87	1,76	1,76	1,67	1,83	2,34		2,01

257

2018.07.19 10:57

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Eksploatacinio fondo medynų vidutiniai rodikliai

Pagrindiniam naudojimui skirti sklypai

Vyraujančios medžių rūšys	Plotas		Amžius	Boni-tetas	Skal-sumas	Tūris 1 ha/m3		Einamasis prieaugis m3/ha
	ha	%				visų medynų	bran-džių	
Visi miškai								
Pušis	372,9	9,7	117	2,5	0,74	367	369	6,41
Eglė	720,8	18,7	83	2,5	0,63	307	306	6,54
Maumedis	0,7	0	150	2,0	0,6	680	680	9
Uosis	0,9	0	110	2,0	0,4	130	130	3
Beržas	1573,9	40,7	73	1A,2	0,68	287	287	7,44
Juodalksnis	217,9	5,6	76	1A,8	0,74	336	336	6,87
Drebulė	688,7	17,8	67	1A,2	0,62	353	353	8,45
Baltalksnis	285,4	7,4	42	1,0	0,7	200	200	7,45
Blindė	0,3	0	33	2,0	0,7	150	150	8
Gluosnis	1,5	0	48	1A,8	0,5	136	136	3,93
Iš viso	3863	100	76	1A,9	0,67	307	306	7,32
2-miškų grupė								
Eglė	0,9	25	160	2,0	0,6	310	310	4,44
Beržas	2,7	75	95	1A,0	0,6	245	245	5,85
Iš viso	3,6	100	111	1A,5	0,6	261	261	5,5
3-miškų grupė								
Pušis	7,9	10,7	126	1,7	0,67	377	377	5,42
Eglė	12,1	16,4	95	2,5	0,65	326	326	6,35
Beržas	30,5	41,3	72	1A,2	0,65	279	279	7,14
Juodalksnis	7,8	10,6	86	1,0	0,65	288	288	5,08
Drebulė	2,6	3,5	61	1A,0	0,54	314	314	9,5
Baltalksnis	13	17,6	47	1A,9	0,7	241	241	7,28
Iš viso	73,9	100	78	1,0	0,66	293	293	6,72
4-miškų grupė								
Pušis	365	9,6	117	2,5	0,74	367	368	6,43
Eglė	707,8	18,7	82	2,5	0,63	307	306	6,55
Maumedis	0,7	0	150	2,0	0,6	680	680	9
Uosis	0,9	0	110	2,0	0,4	130	130	3
Beržas	1540,7	40,7	73	1A,2	0,68	288	288	7,45
Juodalksnis	210,1	5,6	76	1A,7	0,74	337	337	6,93
Drebulė	686,1	18,1	67	1A,2	0,62	353	353	8,44
Baltalksnis	272,4	7,2	42	1,0	0,7	198	198	7,46
Blindė	0,3	0	33	2,0	0,7	150	150	8
Gluosnis	1,5	0	48	1A,8	0,5	136	136	3,93
Iš viso	3785,5	100	76	1A,9	0,67	307	307	7,33

2018.07.20 08:27

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Augaviečių plotai pagal žemės naudmenas (ha)

Auga-vietės	Medynai										Plynu-mos	Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė			Bendras augavietės plotas	%
	P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kitos medžių rūšys	Iš viso				Žemės ūkio naudmen.	Pelkės	Kita ne miško žemė		
Šcl	3,5									3,5			3,5				3,5	0,0
Nal	1,4				0,6					2,0			2,0				2,0	0,0
Nbl	227,3	22,7			0,3				0,3	250,6	2,8	3,4	256,8				256,8	1,2
Ncl	220,0	365,0	4,1		99,2		4,6		7,1	700,0	18,9	4,8	723,7				723,7	3,4
Ncp	31,2	92,6			30,4		14,4	1,7	0,5	170,8	6,3	2,2	179,3				179,3	0,9
Ncs	4,3	132,6	10,2		44,3		14,6			206,0	6,7	3,0	215,7				215,7	1,0
Ndp	0,6	60,5	16,3		8,0		4,0	4,8		94,2		3,7	97,9				97,9	0,5
Nds	0,6	80,0	14,4		26,0		10,1	2,6	1,2	134,9	4,9	29,7	169,5				169,5	0,8
Lbl	532,7	238,5			69,4					840,6	15,0		855,6				855,6	4,1
Lbp	29,8	36,9			7,5			0,3		74,5	0,8		75,3				75,3	0,4
Lcl	128,5	1 340,6	4,6		303,9		23,2	2,0	0,5	1 803,3	46,4	4,2	1 853,9				1 853,9	8,8
Lcp	52,0	1 792,2	1,4		684,0	11,2	121,6	6,6		2 669,0	114,1	9,9	2 793,0				2 793,0	13,3
Lcs	23,9	1 640,4	2,8		536,3	2,2	160,8	10,0	0,4	2 376,8	46,5	26,8	2 450,1				2 450,1	11,6
Ldl		54,7	3,1	4,7	43,1	1,1	16,5	3,0		126,2	5,6		131,8				131,8	0,6
Ldp		1 391,1	14,5	4,0	679,7	117,9	293,2	325,8	1,4	2 827,6	153,5	16,2	2 997,3	0,4			2 997,7	14,2
Lds	0,3	2 629,0	23,5	6,1	771,7	47,9	392,5	217,0	2,9	4 090,9	112,5	37,7	4 241,1				4 241,1	20,1
Lfp		0,3		1,0			0,4	0,3		2,0			2,0				2,0	0,0
Lfs		1,7			2,0			0,9		4,6	0,8		5,4				5,4	0,0

Augaviečių plotai pagal žemės naudmenas (ha)

Auga-vietės	Medynai										Plynu-mos	Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė			Bendras augavietės plotas	%
	P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kitos medžių rūšys	Iš viso				Žemės ūkio naudmen.	Pelkės	Kita ne miško žemė		
Ubl	15,2	10,3			5,6					31,1	3,7		34,8				34,8	0,2
Ubp		1,3								1,3			1,3				1,3	0,0
Ucl	2,4	16,5			54,0	30,6		2,6		106,1	8,7		114,8				114,8	0,5
Ucp	0,5	135,6			219,9	197,0	10,4	3,5		566,9	21,1		588,0				588,0	2,8
Ucs	1,0	12,8			39,6	20,1	0,8	5,5		79,8	4,8	0,7	85,3				85,3	0,4
Udl		4,1			42,5	31,0		0,6		78,2	3,3		81,5				81,5	0,4
Udp		40,8			174,8	296,1	8,4	35,4		555,5	38,6	1,8	595,9				595,9	2,8
Uds		5,6			55,1	53,5	5,7	7,1	0,9	127,9	17,4		145,3				145,3	0,7
Ufp		0,5								0,5			0,5				0,5	0,0
Pa	30,7				7,9					38,6	0,5		39,1		1,2		40,3	0,2
Pan	16,3									16,3			16,3				16,3	0,1
Pb	43,8	9,6			16,9					70,3	3,1		73,4		0,2		73,6	0,3
Pbn	327,9	71,2			127,5					526,6	15,6		542,2				542,2	2,6
Pc	1,6	9,9			134,4	88,3		0,4		234,6	18,4		253,0		166,1		419,1	2,0
Pcn	24,7	76,0			622,9	92,4	3,9	2,7		822,6	79,8	4,1	906,5		12,4		918,9	4,4
Pd		1,1			19,4	61,9				82,4	12,2		94,6		0,4		95,0	0,5
Pdn		10,9			103,3	135,0	4,8	0,8		254,8	17,1		271,9				271,9	1,3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Iš viso	1 720,2	10 285,0	94,9	15,8	4 930,2	1 186,2	1 089,9	633,6	15,2	19 971,0	779,1	148,2	20 898,3	0,4	180,3		21 079,0	100,0

Augaviečių plotai pagal žemės naudmenas (ha)

Auga-vietės	Medynai										Plynu-mos	Kita miško žemė	Iš viso miško žemės	Ne miško žemė			Bendras augavietės plotas	%
	P	E	Ą	U	B	J	D	Bt	Kitos medžių rūšys	Iš viso				Žemės ūkio naudmen.	Pelkės	Kita ne miško žemė		

2018.07.19 11:06

261

Valstybinės saugomų teritorijų žiniaraštis

Pavadinimas ir lokalizacija kvartalo numeris (sklypų numeriai)	Bendras plotas, ha	Miško žemės plotas, ha	Miško žemės pasiskirstymas pagal miškų grupes				
			I	II		III	IV
				apsau-giniai	rekrea-ciniai		
105 Varputėnų geomorfologinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							
04 Paežerių girininkija							
84(1-25, 29-31, 37, 38, 43, 47), 85(1-21, 25, 26, 30-35)	86	85,5				85,4	0,1
105 Varputėnų geomorfologinis draustinis iš viso:	**86**	**85,5**				**85,4**	**0,1**
230 Gelžės botaninis-zoologinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							
08 Tryškių girininkija							
148(1-81, 84-92, 94-132, 137), 149(1-45, 48, 52-62, 65-68, 73-94, 98-113, 119-147), 150(1-42), 151(1-53), 158(1-3, 5-14, 16-19, 21-31, 33-45, 48-62, 67, 68, 72-74, 76, 78, 79), 159(1-54, 60-62, 67-70, 72, 73)	804	651,8		650,7		0,1	1
230 Gelžės botaninis-zoologinis draustinis iš viso:	**804**	**651,8**		**650,7**		**0,1**	**1**
284 Kurtuvėnų regioninis parkas							
26-Šilkalnių geomorfologinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							
07 Šaukėnų girininkija							
9(4-27), 10(43-61, 63-74)	96,3	96,3		96,3			
26-Šilkalnių geomorfologinis draustinis iš viso:	96,3	96,3		96,3			
284 Kurtuvėnų regioninis parkas iš viso:	**96,3**	**96,3**		**96,3**			
650 Gintenių miško drebulės valstybinis genetinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							
07 Šaukėnų girininkija							
105(8, 10, 12, 20-22, 27, 28)	16,1	16,1		15,7			0,4
650 Gintenių miško drebulės valstybinis genetinis draustinis iš viso:	**16,1**	**16,1**		**15,7**			**0,4**
681 Pabalvės miško pušies valstybinis genetinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							
08 Tryškių girininkija							
92(28, 33, 38, 39)	7,5	7,5		7,5			
681 Pabalvės miško pušies valstybinis genetinis draustinis iš viso:	**7,5**	**7,5**		**7,5**			
682 Padarbos miško pušies valstybinis genetinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							

Valstybinės saugomų teritorijų žiniaraštis

Pavadinimas ir lokalizacija kvartalo numeris (sklypų numeriai)	Bendras plotas, ha	Miško žemės plotas, ha	Miško žemės pasiskirstymas pagal miškų grupes				
			I	II		III	IV
				apsauginiai	rekreaciniai		
02 Gulbinų girininkija							
132(10, 11, 13, 14)	10,3	10,3		10,3			
682 Padarbos miško pušies valstybinis genetinis draustinis iš viso:	**10,3**	**10,3**		**10,3**			
693 Pusgudžių miško uosio valstybinis genetinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							
04 Paežerių girininkija							
67(14, 15, 20-22)	8,4	8,4		8,4			
693 Pusgudžių miško uosio valstybinis genetinis draustinis iš viso:	**8,4**	**8,4**		**8,4**			
704 Šilelių miško pušies valstybinis genetinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							
02 Gulbinų girininkija							
154(4-6, 8, 12, 14)	13,7	13,7		13,6	0,1		
704 Šilelių miško pušies valstybinis genetinis draustinis iš viso:	**13,7**	**13,7**		**13,6**	**0,1**		
710 Tryškių miško juodalksnio I valstybinis genetinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							
06 Pažiužmėlių girininkija							
14(2, 8)	9,3	9,3		9,3			
710 Tryškių miško juodalksnio I valstybinis genetinis draustinis iš	**9,3**	**9,3**		**9,3**			
711 Tryškių miško juodalksnio II valstybinis genetinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							
06 Pažiužmėlių girininkija							
15(14, 20, 28, 33)	7,3	7,3		7,3			
711 Tryškių miško juodalksnio II valstybinis genetinis draustinis iš	**7,3**	**7,3**		**7,3**			
713 Užšilės miško beržo valstybinis genetinis draustinis							
Kuršėnų miškų urėdija							
06 Pažiužmėlių girininkija							
134(24, 29, 30, 36, 37, 43), 135(1, 6-9, 13, 15-18)	18,3	18,3		18			0,3
713 Užšilės miško beržo valstybinis genetinis draustinis iš viso:	**18,3**	**18,3**		**18**			**0,3**

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Valstybinės saugomų teritorijų žiniaraštis

Pavadinimas ir lokalizacija kvartalo numeris (sklypų numeriai)	Bendras plotas, ha	Miško žemės plotas, ha	Miško žemės pasiskirstymas pagal miškų grupes				
			I	II		III	IV
				apsau-giniai	rekrea-ciniai		
Iš viso regioniniuose parkuose:	**96,3**	**96,3**		**96,3**			
Iš jų:							
geomorfologinis draustinis	96,3	96,3		96,3			
Iš viso valstybiniuose draustiniuose:	**980,9**	**828,2**		**740,8**	**0,1**	**85,5**	**1,8**
Iš jų:							
geomorfologinis draustinis	176,9	176,4		90,1	0,1	85,4	0,8
botaninis-zoologinis draustinis	804	651,8		650,7		0,1	1
Iš viso saugomose teritorijose:	**1077,2**	**924,5**		**837,1**	**0,1**	**85,5**	**1,8**

2018.07.19 15:07

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Medynų plotų kaita pagal amžiaus klases

(skaitiklyje -pagal praeitą miškotvarką, vardiklyje - pagal dabartinę miškotvarką)

Vyraujanti medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso	%
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >		
Pušis	124,4	62,9	3,7	8,2	45,5	198,3	255,2	226,5	231,0	223,7	284,0	65,6	32,7	16,2	23,1	1 801,0	9,0
	65,9	114,6	95,0	5,1	8,2	45,5	187,7	268,4	216,7	234,3	165,9	203,7	55,7	28,5	25,0	1 720,2	8,6
%	6,9	3,5	0,2	0,4	2,6	11,0	14,2	12,5	12,8	12,4	15,8	3,7	1,8	0,9	1,3	100,0	
	3,8	6,7	5,5	0,3	0,5	2,7	10,9	15,5	12,6	13,6	9,6	11,9	3,3	1,6	1,5	100,0	
Eglė	2 370,7	1 746,1	1 189,0	1 324,4	822,5	515,6	519,2	417,0	114,0	31,6	21,8	8,9	1,9	0,4		9 083,1	45,7
	1 598,1	2 272,9	1 620,2	1 202,1	1 381,3	912,5	533,2	415,6	262,8	56,5	7,0	14,7	6,8		1,3	10 285,0	51,5
%	26,1	19,2	13,1	14,6	9,0	5,7	5,7	4,6	1,3	0,4	0,2	0,1				100,0	
	15,5	22,1	15,8	11,7	13,4	8,9	5,2	4,0	2,6	0,5	0,1	0,1	0,1			100,0	
Ąžuolas	12,0	2,1		5,0	3,1	11,6	8,6	2,5								44,9	0,2
	46,9	11,5	2,1		5,0	3,1	12,2	11,6	2,5							94,9	0,5
%	26,7	4,4		11,1	6,7	26,7	20,0	4,4								100,0	
	49,5	12,6	2,1		5,3	3,2	12,6	12,6	2,1							100,0	
Uosis	4,3		5,7	22,7	22,2	9,3	13,0	7,3	12,2	1,8						98,5	0,5
					2,5	1,6	0,9	1,4	1,1	7,4	0,9					15,8	0,1
%	4,1		6,1	23,6	22,4	9,2	13,3	7,1	12,2	2,0						100,0	
					13,3	13,3	6,7	6,7	6,7	46,6	6,7					100,0	
Beržas	478,3	381,4	244,2	456,2	670,3	1 098,5	1 387,4	670,3	138,2	7,0	2,3	1,3				5 535,4	27,8
	752,9	606,5	416,1	243,0	457,6	642,6	850,1	711,5	222,4	23,7	0,2	2,3	1,3			4 930,2	24,7
%	8,6	6,9	4,4	8,2	12,1	19,8	25,3	12,1	2,5	0,1						100,0	
	15,3	12,3	8,4	4,9	9,3	13,0	17,4	14,4	4,5	0,5						100,0	
Juodalksnis	220,2	75,0	92,1	69,7	91,4	115,9	161,9	76,2	60,8	16,1	1,8	9,3				990,4	5,0

Kuršėnų miškų urėdija Urėdijos, NP ir valstybinių rezervatų valdomi valstybinės reikšmės miškai

Medynų plotų kaita pagal amžiaus klases

(skaitiklyje -pagal praeitą miškotvarką, vardiklyje - pagal dabartinę miškotvarką)

Vyraujanti medžių rūšis	Amžiaus klasė -10 metų															Iš viso	%
	iki 10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141 ir >		
	327,2	222,9	81,3	92,6	70,3	95,4	94,5	108,2	36,5	37,2	13,8	1,8	4,5			1 186,2	5,9
%	22,1	7,6	9,3	7,1	9,2	11,7	16,4	7,7	6,2	1,6	0,2	0,9				100,0	
	27,8	18,8	6,8	7,9	5,9	8,0	7,9	9,1	3,0	3,1	1,2	0,2	0,3			100,0	
Drebulė	149,3	59,7	28,8	124,6	280,3	367,1	430,6	101,1	6,3							1 547,8	7,8
	107,6	163,6	68,2	29,4	89,1	174,6	203,2	213,5	33,4	7,3						1 089,9	5,5
%	9,6	3,9	1,9	8,1	18,1	23,7	27,8	6,5	0,4							100,0	
	9,9	15,0	6,2	2,7	8,2	16,1	18,6	19,7	3,0	0,6						100,0	
Baltalksnis	83,2	182,8	265,6	189,8	75,5	4,8										801,7	4,0
	28,4	79,6	178,0	193,0	124,4	30,2										633,6	3,2
%	10,3	22,8	33,1	23,7	9,5	0,6										100,0	
	4,4	12,6	28,1	30,6	19,6	4,7										100,0	

266

2018.07.19 15:09

Suprojektuotos pagrindinių kirtimų apimtys pagal metus (III ir IV miškų grupės)

(skaitiklyje - plotas, ha, vardiklyje - kertamas likvidinis tūris, m³)

Kuršėnų regioninis padalinys **Valstybinės reikšmės miškai**

Vyraujanti medžių rūšis	Kirtimo metai					Iš viso	iš to kiekio	
	2018	2019	2020	2021	2022		plynai	neplynai
III miškų grupė								
Pušis	-	2,5	-	1,4	-	3,9	-	3,9
	-	657	-	277	-	934	-	934
Eglė	-	0,7	-	-	-	0,7	0,7	-
	-	124	-	-	-	124	124	-
Beržas	3,0	0,7	-	5,3	-	9,0	8,5	0,5
	794	166	-	984	-	1944	1907	37
Juodalksnis	0,9	-	-	0,8	1,2	2,9	1,7	1,2
	198	-	-	116	122	436	314	122
Drebulė	-	2,3	-	-	-	2,3	2,3	-
	-	596	-	-	-	596	596	-
Baltalksnis	1,5	1,5	-	5,2	2,4	10,6	8,3	2,3
	276	252	-	1144	170	1842	1672	170
Iš viso:	5,4	7,7	-	12,7	3,6	29,4	21,5	7,9
	1268	1795	-	2521	292	5876	4613	1263
IV miškų grupė								
Pušis	24,0	19,5	27,7	21,5	23,6	116,3	82,8	33,5
	6358	5795	6177	5713	6454	30497	24522	5975
Eglė	40,1	49,4	55,9	52,7	47,9	246,0	189,7	56,3
	10273	11427	11289	11434	11335	55758	47119	8639
Beržas	116,0	112,6	115,9	117,2	122,1	583,8	493,5	90,3
	21910	24413	23895	23625	24473	118316	108321	9995
Juodalksnis	19,8	12,7	15,6	15,4	12,3	75,8	75,3	0,5
	5011	3482	3905	3962	3454	19814	19793	21
Drebulė	75,3	68,7	61,9	56,5	63,9	326,3	268,4	57,9
	18420	16295	16569	16518	16901	84703	77204	7499
Baltalksnis	21,3	22,0	32,6	19,9	29,6	125,4	93,7	31,7
	3056	3491	4175	3154	3753	17629	15536	2093
Blindė	-	0,3	-	0,4	-	0,7	0,7	-
	-	37	-	40	-	77	77	-
Iš viso:	296,5	285,2	309,6	283,6	299,4	1474,3	1204,1	270,2
	65028	64940	66010	64446	66370	326794	292572	34222
Iš viso miškų urėdijoje								
Pušis	24,0	22,0	27,7	22,9	23,6	120,2	82,8	37,4
	6358	6452	6177	5990	6454	31431	24522	6909
Eglė	40,1	50,1	55,9	52,7	47,9	246,7	190,4	56,3
	10273	11551	11289	11434	11335	55882	47243	8639
Iš viso spygliuočių:	64,1	72,1	83,6	75,6	71,5	366,9	273,2	93,7
	16631	18003	17466	17424	17789	87313	71765	15548
Beržas	119,0	113,3	115,9	122,5	122,1	592,8	502,0	90,8
	22704	24579	23895	24609	24473	120260	110228	10032

Vyraujanti medžių rūšis	Kirtimo metai					Iš viso	iš to kiekio	
	2018	2019	2020	2021	2022		plynai	neplynai
Juodalksnis	20,7	12,7	15,6	16,2	13,5	78,7	77,0	1,7
	5209	3482	3905	4078	3576	20250	20107	143
Drebulė	75,3	71,0	61,9	56,5	63,9	328,6	270,7	57,9
	18420	16891	16569	16518	16901	85299	77800	7499
Baltalksnis	22,8	23,5	32,6	25,1	32,0	136,0	102,0	34,0
	3332	3743	4175	4298	3923	19471	17208	2263
Blindė	-	0,3	-	0,4	-	0,7	0,7	-
	-	37	-	40	-	77	77	-
Iš viso minkšt.lapuočių:	237,8	220,8	226,0	220,7	231,5	1136,8	952,4	184,4
	49665	48732	48544	49543	48873	245357	225420	19937
Iš viso:	301,9	292,9	309,6	296,3	303,0	1503,7	1225,6	278,1
	66296	66735	66010	66967	66662	332670	297185	35485
Iš to kiekio pagal girininkijas								
Gedinčių girininkija	31,1	31,4	29,9	34,6	24,9	151,9	129,6	22,3
	6937	6526	6394	6916	6073	32846	30346	2500
Gulbinų girininkija	48,5	37,3	41,8	38,6	40,4	206,6	185,9	20,7
	11072	9463	9005	9237	9010	47787	44872	2915
Ilgšilio girininkija	46,7	59,8	60,0	49,2	51,8	267,5	186,3	81,2
	10213	12276	12383	12100	11291	58263	47100	11163
Paežerių girininkija	38,0	30,6	31,2	28,5	32,4	160,7	134,2	26,5
	7929	6264	6100	5832	6512	32637	29482	3155
Pažiužmėlių girininkija	61,3	55,0	54,5	59,8	67,3	297,9	240,7	57,2
	12773	11826	11614	12325	13769	62307	55609	6698
Šaukėnų girininkija	41,2	48,4	55,5	52,0	55,3	252,4	215,9	36,5
	10050	13771	13080	14008	13521	64430	58677	5753
Tryškių girininkija	35,1	30,4	36,7	33,6	30,9	166,7	133,0	33,7
	7322	6609	7434	6549	6486	34400	31099	3301
Iš viso:	301,9	292,9	309,6	296,3	303,0	1503,7	1225,6	278,1
	66296	66735	66010	66967	66662	332670	297185	35485

Suprojektuotos pagrindinių kirtimų apimtys pagal metus (II miškų grupė)

(skaitiklyje - plotas, ha, vardiklyje - kertamas likvidinis tūris, m³)

Kuršėnų regioninis padalinys **Valstybinės reikšmės miškai**

Vyraujanti medžių rūšis	Kirtimo metai					Iš viso	iš to kiekio	
	2018	2019	2020	2021	2022		plynai	neplynai
II miškų grupė								
Drebulė	- / -	- / -	2,8 / 234	- / -	- / -	2,8 / 234	- / -	2,8 / 234
Iš viso:	- / -	- / -	2,8 / 234	- / -	- / -	2,8 / 234	- / -	2,8 / 234
Iš to kiekio pagal girininkijas								
Šaukėnų girininkija	- / -	- / -	2,8 / 234	- / -	- / -	2,8 / 234	- / -	2,8 / 234

Neplynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika (III ir IV miškų grupės)

Kuršėnų regioninis padalinys

Valstybinės reikšmės miškai

Vyraujanti medžių rūšis	Atrankiniais kirtimais kertamas plotas, ha	Atvejiniais kirtimais kertamas plotas, ha								Iškertamas likvidinis tūris iš 1 ha	Žemutinių ardų charakteristika, ha					
		paskutiniu atveju		dviem atvejais	trim atvejais	grupiniais	ilgalaikiais	supaprastintais dviejų atvejų	iš viso		Perspekt. pomiškis		Perspekt. polajiniai želdiniai	Perspekt. antrasis ardas	Be persp.žemut.ardų	
		iš viso	t.t. 0,3-0,4 skalsumo								spygliuočių	kietųjų lapuočių			iš viso	t.t.skatinant žėlimą
III miškų grupė																
P		2,6						1,3	3,9	239					1,3	1,3
B							0,5		0,5	74					0,5	
J				1,2					1,2	102					1,2	
Bt				2,3					2,3	74	2,1				0,2	
Iš viso:		**2,6**		**3,5**			**0,5**	**1,3**	**7,9**	**160**	**2,1**				**3,2**	**1,3**
IV miškų grupė																
P		16,1	15,2	6,8				10,6	33,5	178	9,0			3,8	12,3	10,6
E		39,2	18,7	13,6	2,8		0,7		56,3	153	18,9			4,5	15,4	
B		63,1	34,8	27,2					90,3	111	6,0			33,9	9,7	
J						0,5			0,5	42					0,5	
D		33,6	20,2	22,4			1,9		57,9	130	1,6			40,4	8,2	
Bt		5,3	3,4	13,5	0,5		12,4		31,7	66	5,4			5,7	16,0	
Iš viso:		**157,3**	**92,3**	**83,5**	**3,3**	**0,5**	**15,0**	**10,6**	**270,2**	**127**	**40,9**			**88,3**	**62,1**	**10,6**
Iš viso III ir IV miškų grupėse																
P		18,7	15,2	6,8				11,9	37,4	185	9,0			3,8	13,6	11,9
E		39,2	18,7	13,6	2,8		0,7		56,3	153	18,9			4,5	15,4	
B		63,1	34,8	27,2			0,5		90,8	110	6,0			33,9	10,2	
J				1,2		0,5			1,7	84					1,7	
D		33,6	20,2	22,4			1,9		57,9	130	1,6			40,4	8,2	
Bt		5,3	3,4	15,8	0,5		12,4		34,0	67	7,5			5,7	16,2	
Iš viso:		**159,9**	**92,3**	**87,0**	**3,3**	**0,5**	**15,5**	**11,9**	**278,1**	**128**	**43,0**			**88,3**	**65,3**	**11,9**

Neplynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika (II miškų grupė)

Kuršėnų regioninis padalinys

Valstybinės reikšmės miškai

Vyraujanti medžių rūšis	Atrankiniais kirtimais kertamas plotas, ha	Atvejiniais kirtimais kertamas plotas, ha								Iškertamas likvidinis tūris iš 1 ha	Žemutinių ardų charakteristika, ha					
		paskutiniu atveju		dviem atvejais	trim atvejais	grupiniais	ilgalaikiais	supaprastintais dviejų atvejų	iš viso		Perspekt. pomiškis		Perspekt. polajiniai želdiniai	Perspekt. antrasis ardas	Be persp.žemut.ardų	
		iš viso	t.t. 0,3-0,4 skalsumo								spygliuočių	kietųjų lapuočių			iš viso	t.t.skatinant žėlimą
D						2,8			2,8	84					2,8	
Iš viso:						**2,8**			**2,8**	**84**					**2,8**	

Plynai kirsti suprojektuotų medynų charakteristika

Kuršėnų regioninis padalinys

Valstybinės reikšmės miškai

Vyraujanti medžių rūšis	Vidutinis amžius	Bendras plotas, ha	Ploto pasiskirstymas skalsumais				Vidutinis skalsumas	Iškertamas likvidinis tūris, m³/ha
			0,3-0,4	0,5	0,6-0,7	0,8		
III miškų grupė								
E	96	0,7		0,7			0,50	177
B	74	8,5	2,8	0,8	2,5	2,4	0,60	224
J	76	1,7	0,8		0,9		0,56	185
D	63	2,3	1,3			1,0	0,52	259
Bt	51	8,3	0,3		6,1	1,9	0,70	201
Iš viso:	**65**	**21,5**	**5,2**	**1,5**	**9,5**	**5,3**	**0,62**	**215**
IV miškų grupė								
P	126	82,8	3,0	3,2	32,3	44,3	0,75	296
E	84	189,7	27,3	36,9	97,9	27,6	0,61	248
B	78	493,5	22,8	31,4	307,8	131,5	0,68	219
J	77	75,3	1,7	4,6	38,6	30,4	0,73	263
D	70	268,4	16,7	44,1	174,2	33,4	0,63	288
Bt	45	93,7	2,3	9,9	58,0	23,5	0,69	166
Bl	30	0,7			0,7		0,64	110
Iš viso:	**78**	**1204,1**	**73,8**	**130,1**	**709,5**	**290,7**	**0,67**	**243**
Iš viso III ir IV miškų grupėse								
P	126	82,8	3,0	3,2	32,3	44,3	0,75	296
E	84	190,4	27,3	37,6	97,9	27,6	0,61	248
B	78	502,0	25,6	32,2	310,3	133,9	0,68	220
J	77	77,0	2,5	4,6	39,5	30,4	0,73	261
D	70	270,7	18,0	44,1	174,2	34,4	0,63	287
Bt	45	102,0	2,6	9,9	64,1	25,4	0,69	169
Bl	30	0,7			0,7		0,64	110
Iš viso:	**77**	**1225,6**	**79,0**	**131,6**	**719,0**	**296,0**	**0,67**	**242**

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
GEDINČIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 1-4)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Kelio rekonstrukcija

19 priedas

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
GEDINČIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 2-4)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
GEDINČIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 3-4)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
GEDINČIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 4-4)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
GULBINŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 1-5)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
GULBINŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 2-5)

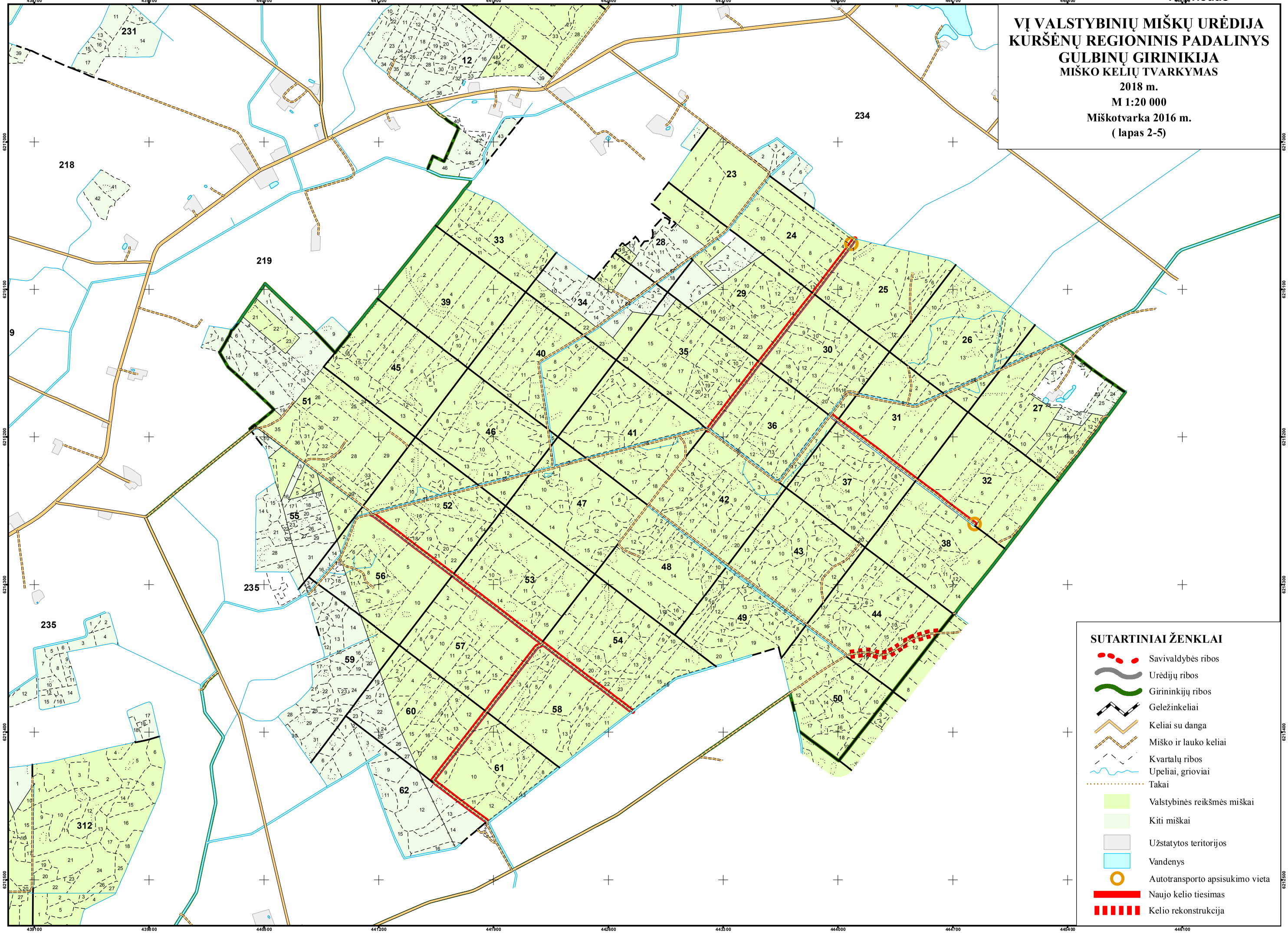

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
GULBINŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 3-5)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
GULBINŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 4-5)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
GULBINŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 5-5)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
ILGŠILIO GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 1-2)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
ILGŠILIO GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 2-2)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
PAEŽERIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 1-3)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
PAEŽERIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 2-3)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

19 priedas

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
PAEŽERIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 3-3)

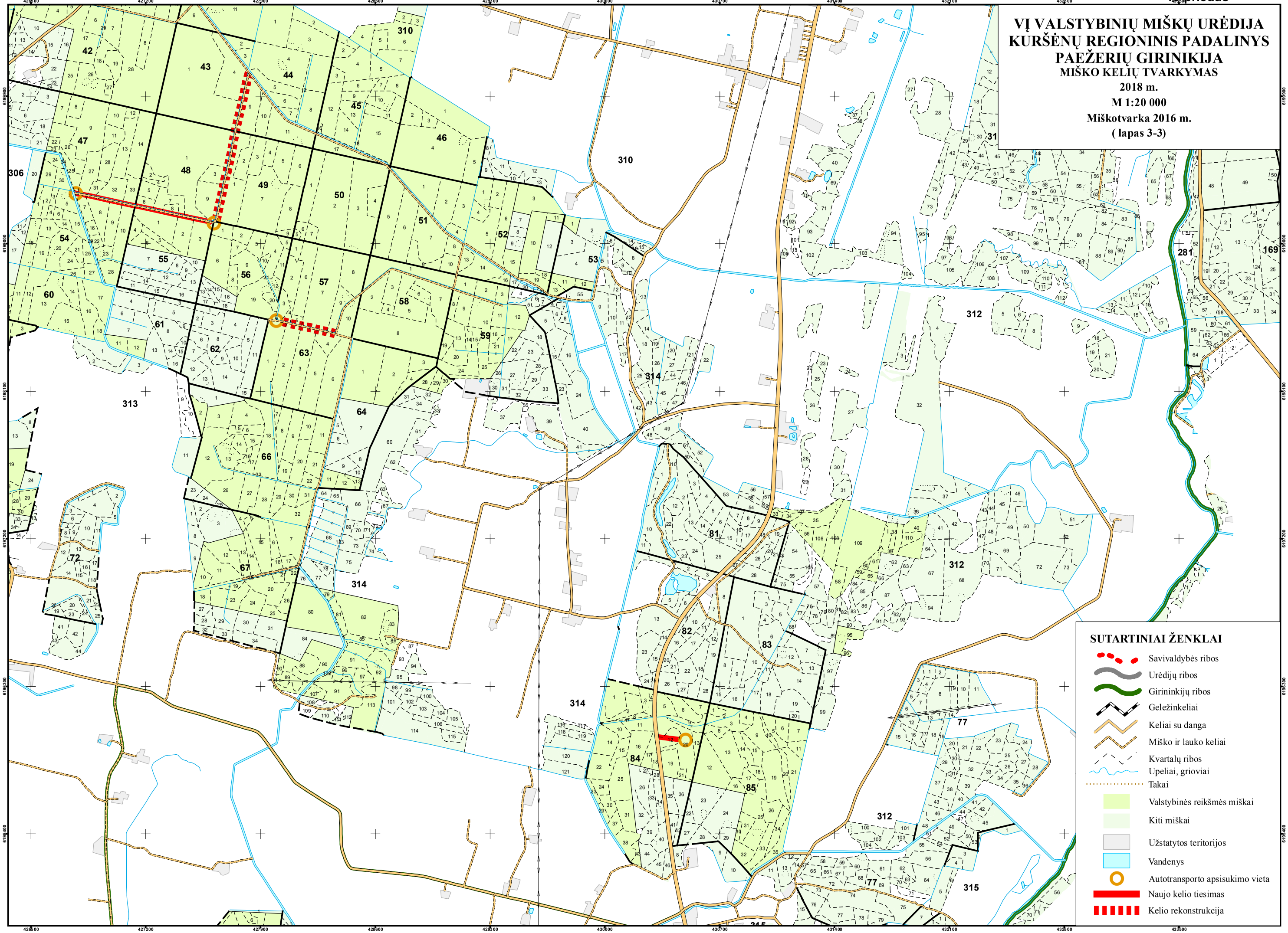

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ UREDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
PAŽIŪŽMĖLIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 1-3)

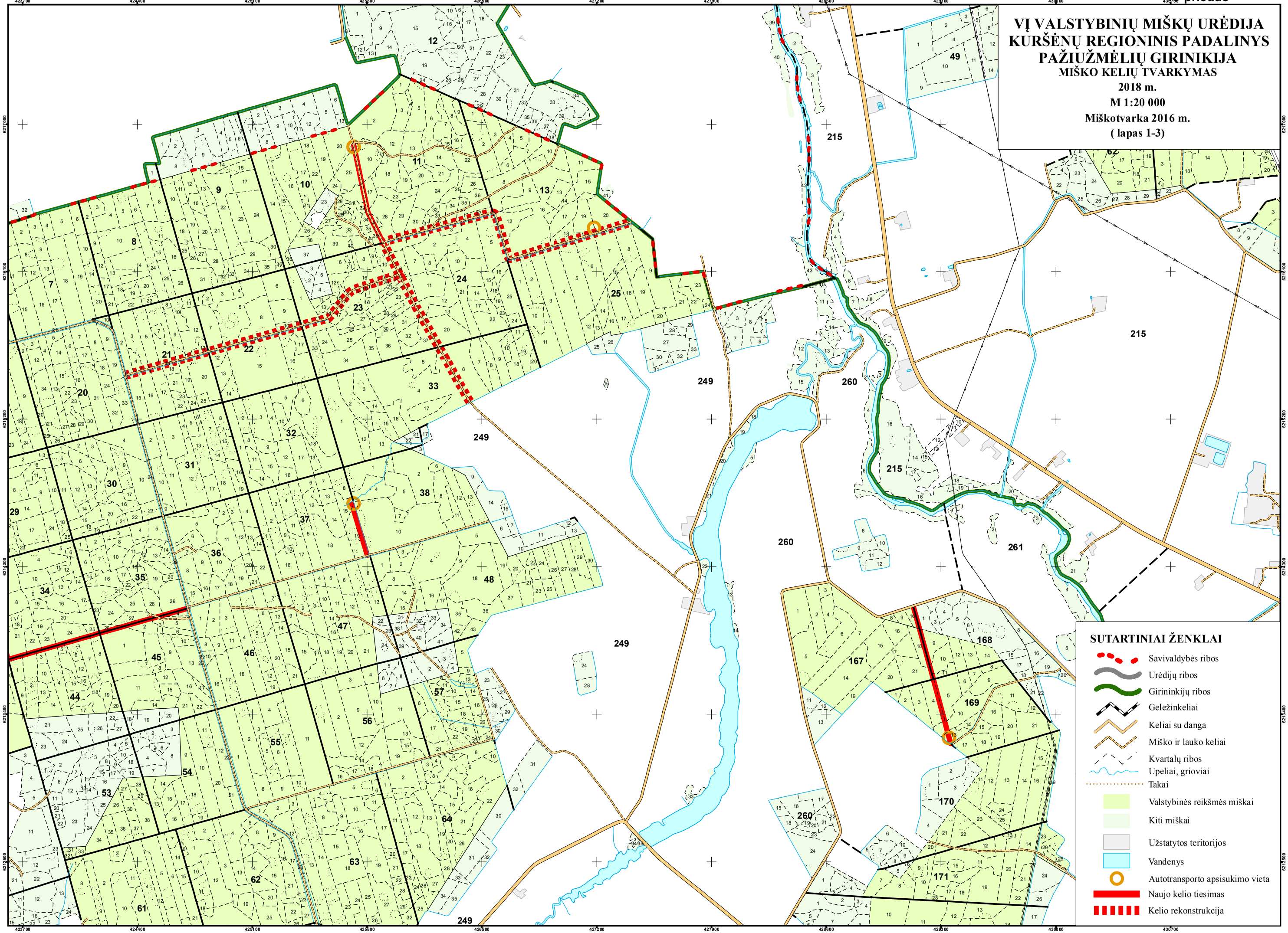

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
PAŽIUŽMĖLIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 2-3)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
PAŽIUŽMĖLIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 3-3)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
ŠAUKĖNŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 1-4)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
ŠAUKĖNŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 2-4)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ UREDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
ŠAUKĖNŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 3-4)

425800 426500 427200 427900 428600 429300 430000 430700 431400 432100 432800

6193600 6192700 6191800 6190900 6190000

313 328 329 321 331 315 322 332 333

79 6 8 9 10 16 17

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
ŠAUKĖNŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 4-4)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
TRYŠKIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 1-2)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas
- Kelio rekonstrukcija

19 priedas

VĮ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA
KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS
TRYŠKIŲ GIRINIKIJA

MIŠKO KELIŲ TVARKYMAS

2018 m.

M 1:20 000

Miškotvarka 2016 m.

(lapas 2-2)

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Savivaldybės ribos
- Urėdijų ribos
- Girininkijų ribos
- Geležinkeliai
- Keliai su danga
- Miško ir lauko keliai
- Kvartalų ribos
- Upeliai, grioviai
- Takai
- Valstybinės reikšmės miškai
- Kiti miškai
- Užstatytos teritorijos
- Vandenys
- Autotransporto apsisukimo vieta
- Naujo kelio tiesimas

PROCEDŪRINIAI DOKUMENTAI

MIŠKOTVARKOS MOKSLINĖS-TECHNINĖS TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2017 m. spalio 10 d. Nr. 44
Kaunas

Posėdžio pirmininkas: dr. Rimantas Prūsaitis
Posėdžio sekretorius: dr. Albertas Kasperavičius
Dalyvauja: 10 tarybos narių (dr. R. Prūsaitis, A. Balčius, A. Galaunė, V. Karašauskis, dr. A. Kasperavičius, prof. A. Kuliešis, prof. G. Mozgeris, K. Šakūnas, dr. V. Vaičiūnas, D. Vižlenskas), 23 kviesti asmenys.

Darbotvarkė:

1. Dėl valstybės įmonių Joniškio, Kuršėnų, Mažeikių, Šiaulių ir Tytuvėnų miškų urėdijų miško išteklių rodiklių kaitos (2007-2016 m.) ir metinių miško naudojimo apimčių 2017-2026 metams.
   Pranešėjai: Valstybinės miškų tarnybos Miškotvarkos skyriaus vedėjas L. Deltuva / Pranešimas dėl valstybinės sklypinės miškų inventorizacijos rezultatų kokybės,
   VĮ Valstybinio miškotvarkos instituto vidinių miškotvarkos projektų autoriai: V. Dičkalnis (VĮ Joniškio m.u.), A. Gustainis (VĮ Kuršėnų m.u.), N. Pivoriūnas (VĮ Mažeikių m.u.) D. Džiaugys (VĮ Šiaulių m.u.), K. Martinkevičius (VĮ Tytuvėnų m.u.) / Pranešimai dėl miškų urėdijų miško išteklių rodiklių kaitos ir metinių miško naudojimo apimčių.
   Recenzentai: G. Činga (Aleksandro Stulginskio universitetas) / VĮ Joniškio m.u., A. Kliučius (Aleksandro Stulginskio universitetas) / VĮ Kuršėnų m.u., A. Tebėra (Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegija) / VĮ Mažeikių m.u., V. Mikšys (Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro Miškų institutas) / VĮ Šiaulių m.u., A. Rutkauskas (VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas) / VĮ Tytuvėnų m.u.
2. Dėl valstybės įmonių Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų valdomų valstybinės reikšmės miškų brandžių medynų atrankinės inventorizacijos rezultatų.
   Pranešėjas: Valstybinės miškų tarnybos Nacionalinės miškų inventorizacijos skyriaus vedėjas G. Kulbokas.
3. Dėl specialiųjų miško kirtimų apimčių VĮ Kretingos miškų urėdijos valdomuose Kuršių nerijos nacionalinio parko miškuose 2017-2022 metų laikotarpiui.
   Pranešėjas: VĮ Valstybinio miškotvarkos instituto direktoriaus pavaduotojas Š. Bėčius.
   Recenzentas: R. Pakalnis (Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos).
4. Einamieji klausimai.
   Pranešėjai: Gamtos apsaugos ir miškų departamento Miškotvarkos ir miško išteklių skyriaus vedėjas V. Karašauskis / Pranešimas dėl miško kirtimų taisyklių keitimo: sanitariniais miško kirtimais iškirstos medienos apskaita;
   VĮ Valstybinio miškotvarkos instituto direktoriaus pavaduotojas M. Lynikas / Pranešimas dėl sklypinės miškų inventorizacijos taikant nepertraukiamumo principus patirties Tauragės miškų urėdijoje.

1. SVARSTYTA. Dėl valstybės įmonių Joniškio, Kuršėnų, Mažeikių, Šiaulių ir Tytuvėnų miškų urėdijų miško išteklių rodiklių kaitos (2007-2016 m.) ir metinių miško naudojimo apimčių 2017-2026 metams.

Tarybos nutarimas priimtas atviro balsavimo būdu. Balsuota taip: 10 – „už“ (visi Tarybos nariai), 0 – „susilaikė“, 0 – „prieš“.

NUTARTA:

1.1 Konstatuoti priimtiną Joniškio, Kuršėnų, Mažeikių, Šiaulių ir Tytuvėnų miškų urėdijų sklypinės miškų inventorizacijos darbų kokybę. Papildomai brandžių medynų inventorizacijos darbų kokybė bus vertinama pagal brandžių medynų visumos atrankiniu metodu rezultatus.

1.2 Išanalizavus valstybės įmonių Joniškio, Kuršėnų, Mažeikių, Šiaulių ir Tytuvėnų miškų urėdijų miško išteklių kaitos 2007-2016 m. laikotarpyje rezultatus, konstatuoti (lent.):

	Rodiklis	Joniškio m.u.	Kuršėnų m.u.	Mažeikių m.u.	Šiaulių m.u.	Tytuvėnų m.u.	Siektina reikšmė*
PLOTŲ KAITA	**I-III amžiaus klasės jaunuolynų pokyčiai 2007-2016 m., ha** *pušynų*	-5	+23	-66	-15	-16	≥0
	eglynų	-410	-210	-73	+126	-62	
	ąžuolynų	-3	-1	+3	-6	-4	
	Ąžuolynų plotų kaita 2007-2016 m. *viso, ha*	+92	+50	+92	+118	+154	
	% nuo visų medynų ploto	+0,52	+0,30	+0,30	+0,45	+0,88	≥0,04%
	Kitų medynų plotų kaita 2007-2016 m., ha						
	pušynų	-55	-81	-234	-33	-41	≥0
	eglynų	+857	+1199	+1537	+841	+538	≥0
	beržynų	+159	-594	-860	-1231	-146	-
	uosynų	-1233	-83	-27	-119	-112	≥0
	drebulynų	+64	-458	-416	-245	-68	≤0
	juodalksnynų	+255	+195	+121	+1025	+427	≥0
	Laukiamas per 10 metų brandžių medynų plotų pokytis, ha	-1014	-1131	-134	-503	+127	≥0
	Perbrendusių medynų plotas (2016 m.) ir jo pokytis (2007-2016 m.), ***ha***	780	745	714	1025	283	
		+268	+14	+182	-42	+121	≤0
	dalis brandžiuose medynuose (%) *2006 m.*	15	16	10	20	7	2011 m. ≤22%
	2016 m.	21	19	13	22	10	2015 m. ≤20%
	Žuvusių medynų plotas (2016 m.) ir jo pokyčiai (2007-2016 m.), ha	50	25	12	182	115	
		+37	+22	-3	+148	+107	≤0
KIRTIMAI	**Ugdymo kirtimais planuojama ugdyti , %**						
	I-II amžiaus klasės medynų	49	52	57	46	48	
	retinimų ir einamųjų k. amžiaus medynų	42	33	38	42	38	
	Planuojamų kirsti 2017-2026 ir 2007-2016 m. plotų santykis *retinimo k. medynų*	1,27	0,88	1,10	1,27	1,27	
	einamųjų k. medynų	1,84	1,00	2,31	1,89	2,61	
	Ugdomaisiais kirtimais iškirsto tūrio dalis, %						
	faktinė 2007-2016 m.	8	15	19	10	14	2016 m. ≥14%
	projektuojama 2017-2026 m.	13	13	19	13	16	2020 m. ≥16%
	Pagrindiniais plynais kirtimais planuota 2007-2016 m. iškirsti likvido, m^3/ha	238	230	231	215	222	
	faktiškai iškirsta, m^3/ha	202	216	219	209	210	
	%	85	94	95	97	95	≥100
TŪRIAI	**Brandžių medynų tūris (2016 m.) ir jo pokytis 2007-2016 m. vidutiniškai per metus, m^3/ha**	300	305	308	324	302	
		+2,9	+2,5	+2,8	+5,6	+2,0	≥3m^3/ha
	Brandžių medynų tūris, priimtas 2014-18, m^3/ha	328	336	338	334	316	

* siektina reikšmė ugdomaisiais kirtimais iškirstai tūrio daliai, perbrendusių medynų ploto daliai brandžiuose medynuose ir ąžuolynų plotų kaitai nustatyta atsižvelgiant į Nacionalinėje miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 metų programoje nurodytas atitinkamų kriterijų vertinimo reikšmes 2015 m. ir 2020 m.

1.3 Konstatuoti ūkininkavimo 2007-2016 m. bei 2016 m inventorizacijos rezultatai rodo, jog:

- visose penkiose miškų urėdijose padidėjo ąžuolynų plotai, Šiaulių miškų urėdijoje dėl savalaikio, tikslingo medynų ugdymo dideli eglynų plotai ypač I-II amžiaus išliko stabilūs, o Joniškio, Mažeikių ir Kuršėnų Tytuvėnų miškų urėdijose dideli minkštųjų lapuočių plotai, pasikeitus rūšinei sudėčiai, tapo eglynais, tuo pačiu atkreiptinas dėmesys į pušynų plotų praradimus (33-233 ha) visose miškų urėdijose;
- didėja ugdomųjų kirtimų metu gaunamos medienos kiekis, mažėjant sanitariniais kirtimais iškertamos medienos daliai;
- dėl nepakankamo jaunuolynų ugdymo valstybės įmonėse Joniškio, Kuršėnų ir Mažeikių

miškų urėdijose sumažėjo I-II amžiaus klasės eglės jaunuolynų, atitinkamai 404, 225 ir 182 ha; visose miškų urėdijose, išskyrus Kuršėnų, 92 ha sumažėjo pušies jaunuolynų plotai;

- orientacija į einamųjų kirtimų didinimą, siekiantį du ir daugiau karto, yra nepriimtina medynų atsparumo vėjų poveikiui požiūriu. Rekomenduotina maksimaliai suintensyvinti medynų formavimą jaunuolynuose, retinimų amžiuje, kuo anksčiau baigti ugdomuosius kirtimus;
- brandžių medynų plotai pagal 2016 m. inventorizacijos duomenis padidėjo (259 – 556 ha) Joniškio Mažeikių ir Tytuvėnų miškų urėdijose, sumažėjo (582 – 624 ha) Kuršėnų ir Šiaulių miškų urėdijose; atsižvelgiant į dabartinius pribręstančių medynų ir planuojamus pagrindinių kirtimų plotus, brandžių medynų plotai artimiausiame dešimtmetyje sumažės Joniškio m.u. – 1014 ha, Kuršėnų m.u. – 1131 ha, Mažeikių m.u. – 134 ha, Šiaulių m.u. – 503 ha ir tik Tytuvėnų m.u. padidės 127 ha;
- padidėjo brandžių medynų tūriai, pagrindinai dėl tikslesnės brandžių medynų inventorizacijos. Sklypinės inventorizacijos metu nustatyti brandžių medynų tūriai yra 3-9 proc. mažesni už priimtus 2014-2018 m pagrindinio naudojimo skaičiavimuose. Šiuo metu vykdoma brandžių medynų inventorizacija atrankos metodu. Ją užbaigus bus patikslinti brandžių medynų tūriai, dėl ko šiuo metu nėra tikslinga keisti Aplinkos ministro miškų urėdijoms patvirtintas pagrindinio kirtimo likvidinės medienos tūrio apimtis;
- plynuose pagrindinio naudojimo kirtimuose Joniškio miškų urėdijoje gauta 16 proc., Mažeikių miškų urėdijoje – 5 proc. mažesnis likvidinės medienos tūris 1 ha nei planuotas 2006 metų miškotvarkos; analizuojant plynus pagrindinio naudojimo kirtimus, nėra įvardintos priežastys lėmusios skirtumus tarp planuoto ir faktiškai gauto likvidinės medienos tūrio;
- nepakankamai intensyviai kertami perbrendę medynai (kertamas perbrendusių medynų plotas, išskyrus Šiaulių miškų urėdiją, yra 1,2 – 4,5 karto mažesnis nei ką tik perėjusių iš pribręstančių į brandžius medynus plotas), dėl ko perbrendusių medynų plotų dalis brandžiuose medynuose per 10 metų padidėjo 2-6 proc. punktais.

1.4 Siūlyti VĮ Valstybiniam miškotvarkos institutui pakoreguoti valstybės įmonių Joniškio, Kuršėnų, Mažeikių, Šiaulių ir Tytuvėnų miškų urėdijų miško išteklių rodiklių kaitos ir metinių miško naudojimo apimčių apskaičiavimo ataskaitas, patikslinant pagrindiniais miško kirtimais iškertamą medynų plotą plyno miško kirtimo ekvivalentu (t.y. neplynų kirtimų plotą perskaičiuoti į plyno kirtimo ekvivalentinį plotą).

1.5 Pritarti valstybės įmonės Mažeikių miškų urėdijos ugdymo kirtimų apimčių padidinimui 120 ha, pridedant šį plotą prie VĮ Valstybinio miškotvarkos instituto apskaičiuotų jaunuolynų ugdymo kirtimų apimčių (410 ha).

1.6 Pritarti valstybės įmonių Joniškio, Kuršėnų, Mažeikių, Šiaulių ir Tytuvėnų miškų urėdijų pagrindinio ir tarpinio miško naudojimo metinėms apimtims 2017-2026 metų laikotarpiui (lent.):

Rodikliai	Joniškio		Kuršėnų		Mažeikių		Šiaulių		Tytuvėnų	
	plotas, ha	tūris, likvid. tūkst. m^3	plotas, ha	tūris, likvid. tūkst. m^3	plotas, ha	tūris, likvid. tūkst. m^3	plotas, ha	tūris, likvid. tūkst. m^3	plotas, ha	tūris, likvid. tūkst. m^3
Pagrindiniai miško kirtimai	234*	56,3 (57,6)	273*	66,6 (73,4)	367*	89,9 (89,8)	321*	80,8 (85,1)	180*	42,6 (45,8)
Ugdymo kirtimai	-	9,4	-	10,8	-	22,4	-	14,0	-	10,1
jaunuolynų ugdymas	*290*	*0,7*	*360*	*0,8*	*530*	*1,0*	*370*	*0,4*	*210*	*0,4*
retinimo kirtimai	*121*	*4,3*	*161*	*5,8*	*202*	*6,3*	*224*	*7,5*	*137*	*4,3*
einamieji kirtimai	*83*	*4,4*	*76*	*4,2*	*266*	*15,1*	*121*	*6,1*	*99*	*5,4*
Sanitariniai kirtimai	-	6,5	-	5,1	-	5,0	-	9,0	-	6,0
Kiti kirtimai	-	0,2	-	0,5	-	1,0	-	1,0	-	0,4
Iš viso	-	**72,4**	-	**83,0**	-	**118,3**	-	**104,8**	-	**59,1**

* ekvivalentinis plotas;

( ) skliausteliuose pateikta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. D1-578 „Dėl 2017 metų pagrindinių ir tarpinių miško kirtimų normos valstybiniams miškų valdytojams patvirtinimo“ patvirtinta metinė pagrindinio miško kirtimų norma.

1.7 Kreiptis į Aplinkos ministeriją, siūlant pakeisti miško kirtimus bei pagrindinį miško naudojimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, sukuriant teisines prielaidas efektyviam perbrendusių medynų kaupimosi valstybės įmonių miškų urėdijų valdomuose valstybinės reikšmės III-IV grupės miškuose klausimui spręsti.

2. SVARSTYTA. Dėl valstybės įmonių Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų valdomų valstybinės reikšmės miškų brandžių medynų atrankinės inventorizacijos rezultatų.

Tarybos nutarimas priimtas atviro balsavimo būdu. Balsuota taip: 9 – „už“ (A. Balčius, V. Karašauskis, A. Kasperavičius, A. Kuliešis, G. Mozgeris, R. Prūsaitis, K. Šakūnas, V. Vaičiūnas, D. Vižlenskas), 1 – „susilaikė“ (A. Galaunė), 0 – „prieš“.

Klausimo svarstymo metu pasiūlyta (M. Lynikas) atlikti brandžių medynų tūrių, nustatytų atrankinės Brandžių medynų inventorizacijos ir Sklypinės miškų inventorizacijos metu, skirtumų analizę, įvertinti brandžių medynų tūrių skirtumų pagal atskiras miškų urėdijas pagrįstumą.

Taip pat pasiūlyta (A. Kuliešis) Valstybinei miškų tarnybai ir valstybės įmonėms Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijoms miško naudojimui planuoti ir biržėms atrėžti naudoti sklypinės miškų inventorizacijos valstybinės reikšmės miškų duomenis, pakoreguotus Brandžių medynų inventorizacijos atrankos metodu rezultatais, pateiktais brandžių medynų inventorizacijos atliktų darbų ataskaitose ir jų prieduose.

NUTARTA:

2.1 Pritarti valstybės įmonių Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijų valstybinės reikšmės miškų brandžių medynų inventorizacijos atrankos metodu ir jos kontrolės rezultatams (lent.):

Brandžių medynų rodikliai	Kretingos m.u.		Rietavo m.u.		Telšių m.u.	
	Brandūs	Bręstan.	Brandūs	Bręstan.	Brandūs	Bręstan.
Vidutinis tūris ir jo paklaida, m^3/ha	391±7	381±10	343±6	334±8	347±7	353±9
SMI* tūrio skirtumas nuo BMI* nustatyto tūrio,%	-14	-15	-9	-7	-8	-8
Inventorizacijos kontrolės rezultatai						
Tūrio sisteminė paklaida,%	-0,3		+0,1		-0,3	

* SMI – sklypinė miškų inventorizacija, BMI – brandžių medynų inventorizacija atrankos metodu.

2.2 Konstatuoti, jog skirtumai tarp Kretingos, Rietavo ir Telšių miškų urėdijose 2016 m. sklypinės miškų inventorizacijos metu ir brandžių medynų inventorizacijos atrankos metodu metu nustatytų brandžių medynų tūrių sudaro 8 – 14 proc., bręstančių medynų - 7 – 15 proc.

3. SVARSTYTA. Dėl specialiųjų miško kirtimų apimčių VĮ Kretingos miškų urėdijos valdomuose Kuršių nerijos nacionalinio parko miškuose 2017-2022 metų laikotarpiui.

Tarybos nutarimas priimtas atviro balsavimo būdu. Balsuota taip: 9 – „už“ (A. Balčius, A. Galaunė, A. Kasperavičius, A. Kuliešis, G. Mozgeris, R. Prūsaitis, K. Šakūnas, V. Vaičiūnas, D. Vižlenskas), 1 – „susilaikė“ (V. Karašauskis), 0 – „prieš“.

NUTARTA:

3. Pritarti padidinti Kuršių nerijos nacionalinio parko specialiųjų miško kirtimų metines apimtis 2017-2022 metų laikotarpiui, šiais dydžiais:

Kirtimų rūšys	Plotas, ha	Iškertamas tūris, m^3	
		bendras	likvidinis
Specialieji miško kirtimai:			
Kretingos miškų urėdijos miškuose	120	5290	3750
Neringos savivaldybės miškuose	10	130	95
VISO	**130**	**5420**	**3845**

Posėdžio pirmininkas dr. R. Prūsaitis

Posėdžio sekretorius dr. A. Kasperavičius

MIŠKOTVARKOS MOKSLINĖS-TECHNINĖS TARYBOS NARIŲ, DALYVAUJANČIŲ 2017 m. spalio 10 d. POSĖDYJE SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Darbo tel.	Faksas	El. pašto adresas	Parašas
1.	Rimantas Prūsaitis	(37) 490210	(37) 490251	rimantas.prusaitis@gmu.lt	
2.	Artūras Balčius	(5) 2727907	(5) 2756937	arturas.balcius@amvmt.lt	
3.	Romualdas Deltuvas	(37) 752303	(37) 397500	zanavykaz@gmail.com	
4.	Alfredas Galaunė	(37) 490211	(37) 490233	alfredas@lvmi.lt	
5.	Julius Juodis	(37) 490223	(37) 490251	julius.juodis@amvmt.lt	
6.	Viktoras Karašauskis	(5) 2723251	(5) 2722029	v.karasauskis@am.lt	
7.	Albertas Kasperavičius	(37) 490290	(37) 490251	albertas.kasperavicius@amvmt.lt	
8.	Andrius Kuliešis	(37) 490204	(37) 490251	andrius.kuliesis@amvmt.lt	
9.	Gintautas Mozgeris	(687) 12140	(37) 752379	gintautas.mozgeris@gmail.com	
10.	Gintaras Paltanavičius	(5) 2734111	(5) 2734004	gintaras.paltanavicius@gmu.lt	
11.	Edmundas Petrauskas	(699) 26557	(37) 397500	edmundas.petrauskas@lzuu.lt	
12.	Kęstutis Šakūnas	(37) 547210	(37) 547374	kestutis.sakunas@dumu.lt	
13.	Albinas Tebėra	(687) 34369	(37) 383140	a.tebera@kmaik.lm.lt	
14.	Valdas Vaičiūnas	(5) 2725868	(5) 2722029	valdas.vaiciunas@gmu.lt	
15.	Darius Vižlenskas	(37) 490294	(37) 490251	darius.vizlenskas@amvmt.lt	

KITI POSĖDŽIO DALYVIAI

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Tel.	El. pašto adresas	Parašas
16.	Jonas Cepas	vyr. mišias	8698 27805	jonas.cepas@jonas	
17.	Vytautas Lupsys	vyr. miškotvarkininkas	8687 49321	v.lupsys@kuosmet.lt	
18.	Vidmantas Dičkalis	projektų vadov.	8687 72798	vidmantas.d@lvmi.lt	
19.	Algimantas Kundrotas	miškų urėdas	8686 14801	algimantas@kuosmet.lt	
20.	Leandras Deltuva	VMT Miškotvarkos sk. vedėjas	868757353	leandras.deltuva@amvmt.lt	
21.	Algirdas Rutkauskas	m. darbuotojas	8 698 84515		
22.	Gediminas Tamulėnas	vyr. miškininkas	8-687-92452	gediminas.tamulenas@simnas.lt	
23.	Darius Džiaugys	Projektų vad.	86149477	darius.dziaugys@gmail.com	
24.	Eligija Pauvienė	vyr. miškvirkė		eligija.pauviene@mazeikiai.lt	
25.	Nerijus Lemežis	miškotv. inž.	8-682-27697	nerijus.lemezis@mazeikiai.lt	

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Tel.	El. pašto adresas	Parašas
26.	Giedrius Nemeikis	Miškų urėdas	8612 78343	giedrius.nemeikis@anzeml.lt	
27.	Antanas Gustaitis	Projektų vadovas	868655816	gustaitis_a@lvmi.lt	
28.	Šarūnas Bėčius	VMI direkt. pav.	8 687 72879	sarunas@lvmi.lt	
29.	Nerijus Pivoriūnas	VMI projektų vad.	8682 71849	nerijus_p@lvmi.lt	
30.	Kęstutis Martinkevičius	VMI projektų vadovas	8687 52884	k.martinkevicius@gmail.com	
31.	Giedrius Malevskis	VMI	8 687 72821		
32.	Jurgis Zaremba	Kretingos r.	8 445 51175	s.i@kretinga.lt	
33.	Ligidas Kupčys	Kretingos r.	8 445 52505	ligidas.kupcys@kretinga.lt	
34.	Mantas Lysiūnas	VMI direk. pav.	8 686 67408	mantas@lvmi.lt	
35.	Jonas Jasinskas	Kretingos r.	8 682 24453	info@kretinga.lt	
36.	Alfreda Daikėkienė	Kretingos r.	8-656-42757	alfreda.daikekiene@kretinga.lt	
37.	Arvydas Jakimavičius	Kretingos r.	8-687 32211	a.jakimavicius@kretinga.lt	
38.	Almantas Kliučius	MMI docentas	8 600 33740	Almantas.Kliucius@asu.lt	
39.					
40.					
41.					
42.					
43.					
44.					
45.					
46.					
47.					
48.					
49.					
50.					

Pasitarimo, įvykusio VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų padalinio 2018 m. sausio 9 d.,

PROTOKOLAS

Nr. 2018-1

DALYVAVO:

iš VĮ Valstybinių miškų urėdijos:

projekto autorius Artūras Gustainis, projektavimo skyriaus vedėjo pavaduotojas Vaidotas Beržanskis ir projektavimo skyriaus vyr. specialistai Mindaugas Kurantavičius ir Robertas Vainius.

iš VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų padalinio:

1. Gedinčių g-ja: ...girininko: Algimanto Savickio
2. Gulbinų g-ja: ...girininkas Laimondas Bernatonis
3. Ilgšilio g-ja: girininkas Jonas Genčiauskis
4. Paežerių g-ja: ...g-kas Eimantas Abrutis
5. Pažiužmėlių g-ja: ...g-kas Vaidas Kalkauskas
6. Šaukėnų g-ja: ...girininkas Virginijus Ališauskas
7. Tryškių g-ja: ...girininkas Algirdas Brazdžionis

SVARSTYTA:

Preliminarus VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų padalinio pagrindinių miško kirtimų projektas, valstybinės reikšmės miškams 2018-2022 metams.

NUTARTA:

Pagrindinio naudojimo kirtimams parinktos biržės, atitinka Miškų įstatymo, pagrindinių miško kirtimų taisyklių, miškų apsaugos ir naudojimo saugomose teritorijose taisyklių, specialiųjų žemės ir miškų naudojimo sąlygų bei kitų miškų naudojimą reglamentuojančių normatyvinių aktų reikalavimus. Atlikus aptartus pataisymus, parinkti konkrečias biržes projektiniam laikotarpiui.

Pakrančių apsaugos juostas planšetuose išreikšti negalima dėl mastelio, todėl į jas atsižvelgti būtina rėžiant biržes natūroje.

1. Projektavimo sk. vedėjo pavaduotojas Vaidotas Beržanskis .....
2. Projektavimo sk. vyr. specialistas Mindaugas Kurantavičius .....
3. Projektavimo sk. vyr. specialistas Robertas Vainius .....
4. Projekto autorius Artūras Gustainis .....
5. Vyr. miškininkas VYTAUTAS RUPŠYS .....
6. .....
7. .....
8. .....

Parduodamos komercinės patalpos Kuršėnų centre,

J. Basanavičiaus g. 1-8. Pirmas aukštas, atskiras įėjimas iš J. Basanavičiaus gatvės. Bendras plotas 59 kv. m, du kabinetai, holas, rūsys. Kaina 42000 Eur. Teirautis darbo dienomis nuo 9 iki 17 val.
Tel. 8 687 78298.

PARDUODAMOS
administracinės patalpos. Pakruojis, Kęstučio g. 8-2, pirmas aukštas, 50 kv. m plotas. Keturi kabinetai, įėjimas iš Kęstučio gatvės. Kaina 26000 Eur.
Tel. 8 687 78298 (darbo dienomis nuo 8 iki 17 val.).

Žemė, miškas

Perka

Brangiai perkame įvairaus brandumo miškus: jaunuolynus, pribrėstančius, brandžius. Tel. 8 625 44123. 389089

Perku arba išsinuomoju žemės ūkio paskirties žemę Šiaulių apskrityje. Tel. 8 650 20755. 388159

Parduoda

Gyvuliai

Vokiškos veislės 1,4 m. beragį juodmargį ožį ir dvi 4 mėn. ožkytes. Netoli Bijotės ežero. Tel. 8 609 28508. 390039

Kuras

Akmens anglis, baltarusiškus durpių briketus, pigiai – durpių atsijas. Atveža. Tel. 8 698 01306. 387753

Baltarusiškus durpių briketus, Kuzbaso akmens anglis. Atveža. Tel. 8 620 54421. 387658

PIGIAUSIAI – baltarusiškus durpių, cilindrinius, pjuvenų briketus, granules. Tel. 8 603 01003. 389734

Žemės ūkio technika

Parduodu ir remontuoju traktoriaus priekabas; grūdų malūną; tekinimo stakles. Tel. 8 612 51267. 388206

Paslaugos

KAMINŲ VALYMAS. Tel. 8 607 59159. 389048

Santechnikos darbai Akmenėje, Mažeikiuose, Šiauliuose. Informacija tel. +370 607 04267. 382672

„ŠIAULIŲ SAUGA"
Įrengia apsaugos sistemas ir saugo visą parą
Tel.: 8 698 10222; (8 41) 464746.
ŠIAULIAI, RADVILIŠKIS, ŠEDUVA
Užs. Nr. 38944

Buitinė technika

Atlieka buitinių ŠALDYTUVŲ remontą. Atvyksta į namus. Suteikia garantiją. Tel. 8 676 47525. 387825

Atlieka PIGŲ, SKUBŲ buit. technikos remontą (aut. skalbimo mašinos, televizoriai, šaldytuvai, elektrinės orkaitės ir t.t.). Vyksta į rajonus. Tel. 8 672 78448. 388147

Atlieka ŠALDYTUVŲ REMONTO darbus. Atvažiuoja į namus. Suteikia garantiją. Tel. 8 630 16512. 388892

Įvairūs gaminiai

PAMINKLAI ir GRANITO plokštės tiesiai iš gamintojo. Darbai atliekami greitai ir kokybiškai. UAB „Akrolita", Aukštelkų k., Radviliškio r. Tel.: 8 682 67082, 8 612 97628. El.paštas info@akrolita.lt. Facebook: akrolita. 389777

Pervežimai, kelionės

UAB „EMTRA" organizuoja vienadienes keliones autobusu į PALANGĄ. Kelionės kaina į abi puses 15 Eurų. Tel.: (8 41) 510555; 8 616 31643, 8 687 37134. 383941

Statyba, apdaila

DENGIA visų tipų stogus. Montuoja stoglangius, skardina. Šiltina stogus ir fasadus. Lanksto skardą. Nuomoja fasadinius pastolius. Tel. 8 685 57075. 373590

Perka

Gyvuliai

AB agentas Kęstas – veršelius auginti. Moka PVM. Sveria el. svarstyklėmis. Tel.: 8 687 62113; (8 422) 49463. 387807

Avis, veršelius, prieauglį iki 450 kg, karves. Perveža. Tel. 8 610 91125. 388810

agaras
PERKA
KARVES, BULIUS, TELYČIAS
pagal skerdeną ir gyvą svorį (brangiai mėsinius). Atsiskaito iš karto.
Tel.: 8 800 08 801
8 655 24 170 Šiauliai
8 698 19 232 Joniškis
8 658 00 272 Radviliškis
8 655 24 170 Kelmė
8 698 19 235 Akmenė
8 698 19 232 Pakruojis

BOVARIAUS agentas Saulius – brangiai perka veršelius. Moka priedus. Tel.: 8 615 18261, 8 698 50466. 385865

Nuolat superkame įvairaus įmitimo arklius, pieninius bei mėsinius galvijus, mokame PVM. Tel.: (8 440) 73535; 8 686 40593. 386855

Superka visoje Lietuvoje įvairaus amžiaus ARKLIUS, GALVIJUS. Pasiima greitai, atsiskaito iš karto. Tel. 8 629 61892. 387922

Transporto priemonės

Automobilius, gali būti nevažiuojantys. Sutvarko dokumentus. Pasiima patys. Tel.: 8 682 29501, 8 603 99450. 389917

Žemės ūkio produkcija

Maistines bulves. Pasiima. Tel. 8 609 27348. 389954

Siūlo darbą

AVASTATOS įmonių grupei reikalingi įvairaus profilio statybų darbininkai dirbti Švedijoje. Užtikrinamos soc. garantijos, laiku mokamas atlyginimas (nuo ~1200 Eur mėn.), pasirūpinama būstu, kelionės ir kt. išlaidomis. Informuojama I–V 8.00–17.00 val. (Akmenė), tel. +370 682 29681. 389135

Raseinių rajono ūkyje reikalingi darbuotojai. Apgyvendiname, maitiname. Tel. 8 618 32040. 389799

Reikalingos siuvėjos rūbams taisyti Airijoje. Tel. + 353 879 913838. 389942

Statybinei bendrovei reikalingi darbuotojai. Pagrindinė veikla – tinkavimas, izoliacija, dažymas, skardos stogas, darbas su mediniais karkasiniais namais. Komandiruotės į Švediją. Reikalavimai: darbo patirtis šiose srityse; anglų arba švedų kalbos žinios; be blogų įpročių. Tel.+370 608 39070. 389827

Medienos perdirbimo įmonė UAB „Juodeliai" dirbti pamainomis Radviliškio ceche ieško
Cecho darbuotojų: rūšiuotojų, pakuotojų – *650 Eur
Važiuojantiems iš toliau nei 10 km ir surinkusiems 3 darbuotojų ekipažą – kompensuojame kurą.
Priimame pilnamečius mokinius (-es) ir studentus (-es) vasaros laikotarpiui (*650 Eur).
* Darbo užmokestis nurodytas atskaičius mokesčius už 15 darbo dienų (pamainų).
Visada laiku mokamas darbo užmokestis.
Patirtis nebūtina – apmokome darbo vietoje.
Tel. 8 698 41844; cv@juodeliai.lt.
Užs. Nr. 389844

Vizos

Pigiai įformina vizas į Rusiją, Baltarusiją. Veža apsipirkti į Lenkiją. Tel.: (8 41) 526192; 8 687 47976. 387545

Dėl rengiamo VĮ Valstybinių miškų urėdijos (toliau VMU) Kuršėnų regioninio padalinio (buvusios VĮ Kuršėnų miškų urėdijos) vidinės miškotvarkos projekto.
Planavimo organizatoriai – VĮ VMU Kuršėnų regioninis padalinys (buvusi VĮ Kuršėnų miškų urėdija), Gedimino g. 4a, LT-81181 Kuršėnai, tel. +370 41 558103, faksas +370 41 598119, el. paštas vytautas.rupsys@vivmu.lt
Projekto rengėjas – VĮ VMU miškotvarkos skyrius (buvęs VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas), Pramonės pr.11a, LT-51327 Kaunas, tel. (8 37) 490253, faksas (8 37) 490233. El. paštas arturas.gustainis@vivmu.lt, interneto svetainė: http://www.vivmu.lt/ .
Su vidinės miškotvarkos projekto sprendiniais galima susipažinti VĮ VMU miškotvarkos skyriuje, Pramonės pr. 11a, LT-51327 Kaunas, tel. (8 37) 490253, faksas (8 37) 490233, el. paštas arturas.gustainis@vivmu.lt, o nuo 2018 m. liepos 24 d. ir VĮ VMU Kuršėnų regioniniame padalinyje, Gedimino g. 4a, LT-81181 Kuršėnai.
Pastabas ir pasiūlymus galima teikti planavimo organizatoriui ir projekto rengėjams iki viešo svarstymo.
Viešas vidinės miškotvarkos projekto svarstymas vyks 2018 m. rugpjūčio 28 d. 10 val. VĮ VMU Kuršėnų regioniniame padalinyje, Gedimino g. 4a, LT-81181 Kuršėnai.
Užs. Nr. 389931

UM
UTENOS MĖSA
SKUBIAI REIKALINGI vairuotojai – ekspeditoriai
Darbo pobūdis: **gyvulių supirkimas iš ūkininkų.**
Reikalavimai:
• C, CE kateg. vairuotojo pažymėjimas;
• tachografo kortelė;
• „95 kodas";
• vežamų gyvūnų prižiūrėtojo kompetencijos pažymėjimas (didelis privalumas).
CV siųsti el.paštu: personalas@biovela.lt
8-620-22214
307

Charlotte Link „Lapių slėnis"

Mano slėnis, – galvojo jis, – mano ola. Kelią į ją parodė lapė, todėl jam tuojau šovė į galvą, kaip pavadins šį žemės lopinėlį, kuris nuo šiol priklauso vien jam: Lapių slėniu. Tai skamba paslaptingai ir sykiu neįprastai. Lapių slėnis.

Jis patenkintas apžiūrėjo savo darbą. Niekas nepastebės, kad čia yra landa į olą. Jo slėptuvės niekada niekas neras. Ir jis dažnai čia bus ir galbūt dar išplės landą, sutvirtins olos sienas ir pasidarys slėptuvę visiems laikams.

Saulėtą rugpjūčio dieną automobilių aikštelėje, vidury laukų, Vanesa laukia vyro, kuris trumpam nuėjo pavedžioti šunį. Užsigalvojusi nepastebi, kaip artėja automobilis. Kai Metjus grįžta su šunimi, Vanesa jau dingusi be pėdsakų. Pagrobėjas Rajanas užrakino ir paslėpė moterį urve, palikęs maisto savaitei, tačiau jis netrukus sulaikomas dėl kito nusikaltimo, dar net nespėjus pareikalauti išpirkos...

Praėjus trejiems metams, taip ir neatskleidęs paslapties dėl Vanesos pagrobimo, Rajanas paleidžiamas iš kalėjimo. Ar Vanesai pavyko išsigelbėti?

Alma littera

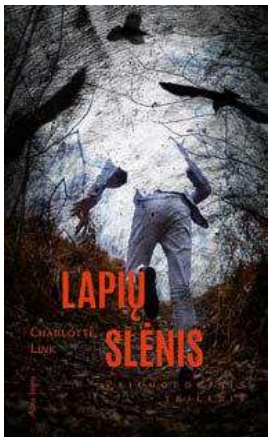

Tai daugiau nei paslaptingas romanas, tai psichologinis trileris, kuriame Charlotte Link sužavi meistriškai vystydama siužetą ir kurdama įvairialypius veikėjų paveikslus. Charlotte Link – viena sėkmingiausių šiuolaikinės literatūros vokiečių autorių, jos knygų parduota daugiau nei 26 milijonai egzempliorių.

Charles Dickens „Didieji lūkesčiai". „Pegaso" kolekcija

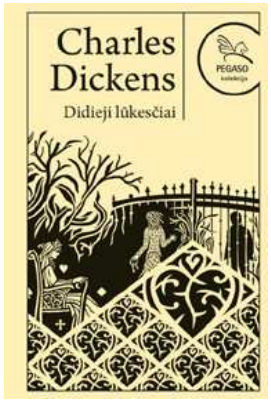

Romanas „Didieji lūkesčiai" (1861 m.) laikomas geriausiu ir labiausiai žinomu Charles Dickens kūriniu, kuriame pasakojama našlaičio Pipo (Filipo Piripo) brendimo istorija. Auklėjamas griežtos sesers ir geraširdžio jos vyro, nelinksmą vaikystę berniukas leidžia pelkėtose Kento apylinkėse. Ten vieną dieną jis sutinka nuo katorgos bėgantį Magvičą ir grasinamas padeda jam pasislėpti. Berniukas nė neįtaria, kad šis susitikimas bus lemtingas visam jo gyvenimui...

Kas iš tikrųjų yra prisistatyti nepanoręs Pipo geradarys? Ar pavyks netikėtai praturtėjusiam Pipui tapti džentelmenu ir iškilti į aukštuomenę? Kokias gyvenimo pamokas gaus jaunuolis, kol taps brandžiu žmogumi?

Šiai detektyvo elementų kupinai istorijai Ch. Dikensas buvo sugalvojęs dvi skirtingas pabaigas bet, draugo patartas, išspausdino romaną su gera pabaiga.

Rašytojas romane paliečia daug temų: moralės, nuodėmių atleidimo, santykio tarp gėrio ir blogio, pinigų galios, atsakomybės ir suvokimo, kad kiekvienas sprendimas turi pasekmių. Per Pipo, kaip asmens, augimą autorius vysto psichologinius klausimas apie kaltę, gėdą, dėkingumą, ambicijas, manipuliavimą ir tikrą meilę. Romane atskleidžia klasių struktūros, socialinių elgesio taisyklių, vaikų išnaudojimo, korupcijos, švietimo, teisės institucijų ir Viktorijos laikų darbų etikos problemas.

Charles Dickens (Čarlzas Dikensas, 1812–1870) – žymiausias anglų romano kūrėjas, nepaprastai turtingos vaizduotės rašytojas, spalvinga asmenybė, realistas, humoristas, satyrikas, sentimentalistas, sociologas, didis reformatorius, humanistas – visa tai susilydo viename, itin ryškiame asmenyje. Mokyklos suole Č. Dikensas prasėdėjo vos kelerius metus, tikruoju jo universitetu tapo savišvieta ir pats gyvenimas.

„V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto" - aiškinamojo rašto su priedais, schemomis ir miško teminiais žemėlapiais
(Projekto vadovas Artūras Gustainis, 2018)
RECENZIJA

Po 2018 metų sausio mėn. 8 dienos, įvykdžius Miškų reformą, buvusi atskira įmonė, V. Į. Kuršėnų miškų urėdija tampa V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioniniu padaliniu. Dabar regioninio padalinio teritorijoje inventorizuotas bendras visų nuosavybės ir valdymo formų miškų plotas yra 37,39 tūkst. ha, iš kurių 36,85 tūkst. ha sudaro miško žemė. Teritorijos miškingumas 42,7%. V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio patikėjimo teise valdomas bendras inventorizuotas plotas yra 21,82 tūkst. ha, iš jo valstybinės reikšmės miškai sudaro 21,80 tūkst. ha Kuršėnų regioninio padalinio valdomas miško žemės plotas yra 21515 ha. V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio patikėjimo teise valdomiems ir naudojamiems miškams parengtas vidinės miškotvarkos projektas pagal 2017 metų rugsėjo mėn. 13 d. V. Į. Kuršėnų miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto parengimo paslaugų sutartį Nr. 41 su V. Į. Kuršėnų miškų urėdija, o kitų nuosavybės formų miškams pateikti tik suvestiniai inventorizacijos duomenys. Parengtoje kartografinėje medžiagoje (miškų žemėlapiai, schemos, medynų planai) yra duomenys apie visų nuosavybės formų miškus. Recenzavimui pateiktame 220 puslapių šio projekto aiškinamojo rašto tekste su 7 priedų lentelėmis apie miško išteklius miškų urėdijoje, miškų žemėlapiais ir schemomis yra apibendrinti V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio miško išteklių rodikliai ir apskaičiuotos miško naudojimo apimtys bei pasiūlyta kirtimų norma 2018 – 2027 metams ir suprojektuotos miško ūkinės priemonės 10 metų. Faktines sanitarinių kirtimų apimtis siūloma papildomai koreguoti pagal medynų būklę vykmečio eigoje. Padalinio miškų teritorijos organizavimas ir miško išteklių apskaitos kokybė apsprendžia kokybiško vidinės miškotvarkos projekto parengimą ir profesionalų miškininkavimą miško valdoje ateityje naujame dešimtmetyje (V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioniniame padalinyje 2018 – 2027 metais).

V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto (Miškų inventorizacija, 2016 – 2017 vasaris) tikslas - padėti V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio miškininkams profesionaliai organizuoti miško ūkį 2018 – 2027 metais savo miško teritorijoje, racionaliai naudoti medienos išteklius, atlikti naują miško inventorizaciją, supažindinti su miškų inventorizacijos dokumentais, kartografine ir taksacine medžiaga, miško fondo suvestinėmis lentelėmis, miško ūkio organizavimo pagrindais įvairios funkcinės paskirties miškuose ir ūkinių priemonių (pagrindinio naudojimo plyni ir neplyni kirtimai, medynų ugdymas (jaunuolynų ugdymas, retinimai, einamieji kirtimai), sanitariniai kirtimai, plynumų (kirtaviečių, aikščių, degviečių (gaisraviečių) ar kitaip žuvusių medynų plotų) želdinimas, parama savaiminiam miško želimui, miško įveisimas ne miško žemėse) projektavimu vykmečiui (2018 – 2027 metams), atlikti įgyvendintų praeitame vykmetyje miško ūkio darbų kokybės kontrolę ir atlikti miško būklės prognozę kito vykmečio pradžiai (2028 metams). To tikimąsi iš projektuotojų ateityje.

Atliekant V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio miško išteklių apskaitą, skaičiuojant miško naudojimo apimtis V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio miško masyvuose, projektuojant miško ūkines priemones šio Projekto vadovui ir vykdytojams yra pateikiami klausimai, į kuriuos jie turi konkrečiai atsakyti ir kurie atspindi metodinę darbo pusę. Todėl išmanant Miškotvarkos dalyką ir miškotvarkos projektavimą buvo vadovautąsi visais naujausiais teisiniais aktais reglamentuojančiais miškotvarkos projektavimą Lietuvoje. Taip pat būtina žinoti Lietuvos Respublikos Seimo priimtus įstatymus, Vyriausybės priimtus nutarimus, Miškų departamento patvirtintus nuostatus, taisykles, įsakymus, potvarkius, liečiančius miškų inventorizaciją, miškotvarkos darbus, miškotvarkos projektą ir su juo susijusius normatyvus.

Projekto objektas labai savitas (teritorijoje dominuoja eglynai ir beržynai, yra perbrendusių drebulynų (423 ha)) – tai Kuršėnų regioninio padalinio miškai, kurie inventorizuojami jau ne pirmą kartą. Detalesniu objektu turi būti pateiktos atskiros girininkijos, miško masyvai, kvartalų grupės, draustiniai. V. Į. Lietuvos miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio specialistai privalo gauna visus

pirminius duomenis: girininkijų taksoraščius, miško žemėlapius, medynų planų ar žemėlapių (planšetų) kopijas, taksacinius ir miškotvarkinius normatyvus.

Pateiktą recenzavimui aiškinamojo rašto tekstą su priedais sudaro - titulinis lapas, vientisas 220 puslapių tekstas, 121 lentelė (76+39+6), 33 pavekslai, 7 puslapiai priedų ir schemų. Informacija apie V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio miško išteklius ir apskaičiuotas miško naudojimo apimtis lentelėse, paruoštose pagal galiojančius naujausius normatyvinius dokumentus.

Pateikto recenzavimui tekstas (3 skyriai: miško ištekliai, medienos naudojimas; ūkinių priemonių projektas; projektuojamų sprendimų ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas) susideda iš tekstinės aiškinamosios dalies, skaičiuojamosios dalies, suvestinių lentelių ir priedų bei schemų. Paveikslai (33), lentelės (121), žinialapiai turi savo pavadinimus ir yra sunumeruoti taikant ištisinę numeraciją.

Šiuolaikinė modernioji miškotvarka – tai daugiatikslio ūkininkavimo miškuose priemonių planavimo sistema, orientuota į tvaraus miško sukūrimą ir išlaikymą. Ši sistema patikrinta laiko. Nors miškotvarkos mokslui daugiau kaip 200 metų, nors jo ištakos siekia XIII a. Klasikinės miškotvarkos ir miško ūkio pradžia – miško tolygaus (nenutrūkstamo, tolydaus, nuolatinio, besikartojančio) naudojimo principas (vokiečių miškininkas G. L. Hartigas, 1795). Šiuolaikinei miškotvarkai ypač svarbi yra miško inventorizacija ir pagrindinio bei tarpinio miško medienos naudojimo apimčių mokslinis nustatymas.

Atlikta miškų ūkio veiklos per praėjusį vykmetį analizė bei įvertinimas džiugina. Verta pažymėti, kad 2007 – 2016 metais įgyvendinus visą eilę suprojektuotų miško ūkinių priemonių ir profesionaliai miškininkaujant, buvusioje V. Į. Kuršėnų miškų urėdijoje pavyko padidinti bendrą ir brandžių medynų vidutinį tūrį 1 ha, padidinti pušynų, ąžuolynų ir beržynų plotus, sumažinti baltalksnynų plotus. Bendrą medynų plotą pavyko išlaikyti ir padidinti 60 ha. Buvo pagerinta jaunuolynų struktūra iškirstų baltalksnynų (83 ha) vietoje veisiant vertingesnes medžių rūšis. Išaugo pušynų plotai (23 ha), ąžuolynų plotai (72 ha), beržynų plotai (171 ha) ir juodalksnynų plotai (280 ha). Bet sumažėjo eglynų (210 ha). Brandžių ir perbrendusių medynų plotas sumažintas 624 ha. Dar gausu perbrendusių drebulynų (423 ha), kuriuos planuojama intensyviai kirsti. Reiktų liberalizuoti miško kirtimus drebulynuose, kad perbrendusius drebulynus būtų galima iškirsti plynaisiais sklypiniais kirtimais, su sąlyga, kad šios kirtavietės būtų laiku atželdintos. Drebulynų kirtavietės buvo atkurtos vertingesnėmis miško medžių rūšimis. Inventorizuojant konstatuota, kad dėl teritorijos savitumų dalis pelkių ir plynumų mišku virto savaime. Bendra medynų būklė (išskyrus uosynų) gerėja, teritorijos miškingumas ir medynų tūris didėja. Taikant savalaikius želdinių priežiūros bei apsaugos nuo žvėrių ir kenkėjų darbus labai pagerėjo želdinių kokybė ir būklė. Dėl masinio uosynų džiūvimo ir išaugusių neplynų kirtimų apimčių pagal tūrį iškirsta tik 85% suprojektuotos kirtimų normos (iškertam neplynais kirtimais tūris neperskaičiuotas plynų kirtimų ekvivalentui) . Kasmet išugdomų medynų apimtys artimos suprojektuotoms. Pušynų (25 ha), eglynų (58 ha), beržynų (80 ha), juodalksnynų (11 ha), drebulynų (28 ha) ir baltalksnynų (18 ha) metinė biržė paskaičiuota pagal „OPTINA“ modelį. Pakoregavus siūloma pušynų metinė biržė (19 ha), siūloma eglynų metinė biržė (40 ha), beržynų metinė biržė (108 ha), juodalksnynų metinė biržė (16 ha), drebulynų metinė biržė (65 ha), baltalksnynų metinė biržė (25 ha) optimalūs ir gamtai draugoviški skaičiai. Pakoreguota pagal iškirtimo metus bendra kirtimo norma pagal plotą (273 ha) didesnė nei patvirtinta V. Į. Kuršėnų miškų urėdijai 2014 – 2018 metams (vietoj 202 ha pagal Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2013-07-25 įsakymą Nr. D1-570), bet pagal tūrį siūloma patvirtinti bendrą kirtimų apimtį 87 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Pagrindiniais kirtimais siūloma kirsti 66,6 tūkst. m^3 likvidinės medienos. Taip kertant brandžių pušynų užtektų 19 metų, brandžių eglynų – 18 metų, brandžių beržynų – 14 metų, brandžių juodalksnynų – 14 metų, brandžių drebulynų – 11 metų, brandžių baltalksnynų - 12 metų.

Mintys diskusijai – miškininkų galimybės, užtikrinant projektinius sprendinius bei jų veiklos ekonominis, ekologinis ir socialinis vertinimas (žmogiškieji ištekliai – specialistai, jų krūvis ir finansiniai ištekliai (pajamos ir išlaidos)) įgyvendinti šį projektą įvykdžius Miškų reformą; lauko darbų metodikos; atrankinių metodų taikymas; medynų tūrio nustatymo algoritmai; miško elemento vidutinio

aukščio apskaičiavimas, taksatorių profesionalumas ir nuotaikos. Laukiama brandžių medynų padalinyje inventorizacijos BMI rezultatų.

Tokie būtų pastebėjimai dėl šio projekto ir miškų ūkio veiklos V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioniniame padalinyje 2018 – 2027 metais. Recenzija skirta Miškotvarkos mokslinės – techninės tarybos posėdžiui, sušauktam 2018 metų rugpjūčio mėn. 28 dieną 10:00 V. Į. Valstybinių miškų urėdijoje Kuršėnų regioniniame padalinyje Kuršėnuose, Gedimino g. 4.

V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektas, svarbi informacija apie V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio miško išteklių rodiklius ir miško naudojimo apimčių skaičiavimai atlikti ir apibendrintas korektiškai. V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto 2018 – 2027 metams atlikti projektiniai darbai, apibendrinimai ir skaičiavimai kokybiški ir profesionalūs. Tikslinga V. Į. Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektui, miško išteklių rodikliams (suvestiniai duomenys, 2016) ir apskaičiuotoms miško naudojimo apimtims (siūlomoms kirtimų normoms 2018 – 2027 metams), suprojektuotoms miško ūkinėms priemonėms ir jų apimtims pritarti.

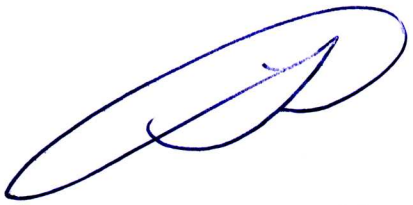

Recenzentas:
Aleksandro Stulginskio universiteto
Miškų ir ekologijos fakulteto
Miškotvarkos katedros docentas
dr. Almantas Kliučius

Kaunas ASU MEF 2018.08.21

VALSTYBĖS ĮMONĖ VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJA

KURŠĖNŲ REGIONINIS PADALINYS

VIEŠO VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SVARSTYMO PROTOKOLAS

2018 m. rugpjūčio 28 d.
Kuršėnai

Viešas posėdis vyko 2018-08-28, 10.00 – 13.00 val., Kuršėnai, Gedimino g. 4A.
Posėdžio pirmininkas – Giedrius Tamošiūnas (regioninio padalinio vadovas).
Posėdžio sekretorius – Vytautas Rupšys (vyriausiasis miškininkas).

Dalyvavo: VĮ Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus pavaduotojas miškotvarkai Alfredas Galaunė, VĮ VMU miškotvarkos skyriaus vadovas Martas Lynikas, VĮ VMU kraštotvarkos skyriaus vadovė Viliūnė Naureckaitė, VĮ VMU miškotvarkos skyriaus I miškotvarkos poskyrio vadovas projekto vadovas Artūras Gustainis, Valstybinės miškų tarnybos Šiaulių teritorinio poskyrio vyriausioji specialistė Egidija Ermanienė, Kurtuvėnų regioninio parko vyresnioji specialistė (ekologė) Irma Jazdauskaitė, vyriausiasis miškininkas Vytautas Rupšys, vyriausiasis inžinierius Mindaugas Sūdžius, girininkai, girininkų pavaduotojai.

Darbotvarkė:

1. VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto viešas svarstymas;
2. VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio rekreacinio sutvarkymo projekto viešas svarstymas.

SVARSTYTA

1. Miškotvarkos projekto vadovas Artūras Gustainis supažindino su vidinės miškotvarkos projektu. Pristatė vykdytos ūkinės veiklos vertinimą bei supažindino su projektuojamomis apimtimis ateinantiems 10 metų. Perskaitė ASU docento dr. Almanto Kliučiaus Miškų ir ekologijos fakulteto Miškotvarkos katedros docento recenziją.
2. Kraštotvarkos skyriaus vadovė Viliūnė Naureckaitė pateikė informaciją apie rekreacinio sutvarkymo projektą ir gamtosauginių priemonių planą.

Diskusijose dalyvavo regioninio padalinio vadovas Giedrius Tamošiūnas, Kurtuvėnų RP vyresnioji specialistė (ekologė) Irma Jazdauskaitė, girininkas V. Mušauskas, Martas Lynikas.

NUTARTA pritarti VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos ir rekreacinio sutvarkymo projektams.

Posėdžio pirmininkas Giedrius Tamošiūnas

Posėdžio sekretorius Vytautas Rupšys

Sąrašas dalyvių, kurie dalyvavo, VĮ valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio, vidinės miškotvarkos projekto viešajame svarstyme

2018 m. rugpjūčio 28 d.

Eilės Nr	V. Pavardė	Organizacija	Pareigos	Tel. Nr. arba el. pašto adresas	Parašas
1	Eimantas Aleš	Kuršėnų r.p.	Padėjėjas g-kas	868795365	
2.	A. Simonavičius	Kuršėnų r.p.	Tyrėjų g-kas	8-687 95436	
3	N. Karpavičius	Kuršėnų r.p.	Patyr. g. g-kas	869847917	
4	M. Baltramonaitis	Kuršėnų r.p.	Padėjėjas g-kas	868795361	
5.	S. Jarašiūnienė	KRPD	vyr. specialistė	86868582	
6	Kęstutis Simonavičius	Valstybinių miškų tarnyba	vyr. specialistas	869304768	
7	Mindaugas Sudeikis	Kuršėnų r.p.	vyr. inžinierius	868795286	
8	Jonas Gencauskis	Kuršėnų r.p.	Tyrėjų g. girininkas	8-687-95431	
9.	Virginijus Mikalauskas	Kuršėnų r.p.	Šaukėnų girininkas	868795433	
10.	Giedrius Tamošiūnas	Kuršėnų RP	padėlinio vedėjas	868792402	
11.	A. Šalauskienė	VĮ VMU	direktoriaus pavaduotoja	86611384	
12.	Vilius Navickas	VMU	sk. medžio	86861858	
13	Vytautas Rugys	Kuršėnų RP	vyr. miškininkas	868742932	
14	Izmantas Gudžius	Kuršėnų RP	Gedimiškės g-jos pav.	86143826	
15	A. Gretaitis	VMU	Taikomųjų tyrimų laboratorius	868655880	
16	M. Lygis	VMU	Skyriaus vad.	86866408	

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS
TELŠIŲ SKYRIUS

Valstybinė įmonė Valstybinė miškų urėdija

2018-09-19 Nr. (12.68.-Te)2Te-658
Į 2018-09-13 Nr. S-1215

DĖL VĮ VALSTYBINĖS MIŠKŲ URĖDIJOS KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO DERINIMO

Peržiūrėję VĮ Valstybinės miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektą, informuojam, kad Telšių skyriaus kuruojamoje teritorijoje- Tryškių girininkijos miškuose, Kultūros vertybių registre registruotų objektų, vietovių ir/ar jų apsaugos zonų neįdentifikuota, todėl miškotvarkos projekto su Kultūros paveldo departamento Telšių skyriumi derinti nereikia.

Vedėjas Antanas Eičas

ORIGINALAS PAŠTU SIUNČIAMAS NEBUS
Loreta Barysienė, tel. 8 444 54305, el. paštas loreta.barysiene@kpd.lt

100 Atkurtai Lietuvai

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTO
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS
ŠIAULIŲ SKYRIUS

VĮ Valstybinių miškų urėdija
direktoriaus pavaduotojui miškotvarkai
Alfredui Galaunei

2018-09-25 Nr. (12.53.-Š)2Š- 524
Į 2018-09-13 Nr. S-1216

DĖL VĮ VALSTYBINĖS MIŠKŲ URĖDIJOS KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO DERINIMO IŠVADOS

Patikrinome Jūsų pateiktą VĮ Valstybinės miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektą.

Projekto sprendiniams pritariame ir deriname be pastabų.

Vedėjas Rytis Budrys

ORIGINALAS PAŠTU SIUNČIAMAS NEBUS

100 Atkurtai Lietuvai

E. Čepukienė, 8 41 523665

KURTUVĖNŲ REGIONINIO PARKO DIREKCIJA

Parko g. 2, Kurtuvėnai, LT-80223 Šiaulių r.,
tel. (8 41) 370333, el. p. info@kurtuva.lt, www.kurtuva.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188737980; PVM kodas LT887379811

VĮ valstybinių miškų urėdija 2018-09-17 Nr. 6.2. – 202
Į 2018-09-13 Nr. S-1211

DĖL VĮ VALSTYBINĖS MIŠKŲ URĖDIJOS KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO DERINIMO IŠVADOS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. balandžio 28 d. įsakymo Nr. D1-289 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymo Nr. D1-406 „Dėl miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo pakeitimo“ Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių III skyriaus 21 punktu, teikiame išvadą, jog parengtam VĮ valstybinės miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektui pastabų neturime. Siūlome derinti.

Direktorius Rimvydas Tamulaitis

I.Jazdauskaitė, 8 41 370336, el.p. : irma.jazdauskaite@krpd.lt Originalas nebus siunčiamas

100 Atkurtai Lietuvai

ORIGINALAS
NEBUS SIUNČIAMAS

VENTOS REGIONINIO PARKO DIREKCIJA

Valstybės biudžetinė įstaga, Ventos g. 30A, LT-85330, Venta, Akmenės r. sav.,
tel. (8-425) 55 220, faks. (8-425) 55 232, el. p. info@ventosparkas.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 193370226

VĮ Valstybinių miškų urėdijai
info@vivmu.lt

2018-09-25 Nr. V3-7.7- 260

Į 2018-09-13 Nr. S-1213

IŠVADA DĖL VĮ VALSTYBINĖS MIŠKŲ URĖDIJOS KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO

VĮ Valstybinės miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-04-29 nutarimu Nr. 490 patvirtintiems Ventos regioninio parko nuostatams (Žin., 2011, Nr. 137-6492), Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-11-12 įsakymu Nr. D1-905 patvirtintam Ventos regioninio parko apsaugos reglamentui, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009-06-12 įsakymu Nr. D1-330 patvirtintam Ventos regioninio parko tvarkymo planui (Žin., 2009, Nr. 74-3030), Lietuvos Respublikos miškų įstatymui (Žin., 1994, Nr. 96-1872; 2001, Nr. 35-1161), Saugomų teritorijų įstatymui (Žin., 1993, Nr. 63-1188; 2001, Nr. 108-3902), Specialiosioms žemės ir miško naudojimo sąlygoms (patvirtintoms LRV 1995 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1640), projektui pritariame be pastabų.

Vyr. specialistas (vyr.ekologas) Nerijus Gudmonas

N.Gudmonas, 868321311, el. p. nerijus.gudmonas@ventosparkas.lt

GAUTA
2018 m. 10 mėn. 31 d.
Nr.

p. Gustainienė
vadovauja
2018.10.31

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA
VALSTYBINĖ MIŠKŲ TARNYBA

VĮ Valstybinių miškų urėdijai

2018-10-31 Nr. R2-1991
Į Nr.

DĖL VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO DERINIMO

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 17 d. įsakymo Nr. D1-945 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymo Nr. D1-406 „Dėl miškų tvarkymo schemų ir vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 20 punktu, deriname Jūsų parengtą Kuršėnų regioninio padalinio (iki 2018 m. sausio 8 d. buvusios Kuršėnų miškų urėdijos) vidinės miškotvarkos projektą.

Vidinės miškotvarkos projektą galima teikti Aplinkos ministerijai tvirtinti.

Direktorius Paulius Zolubas

Benas Bitauskas, tel. 868256133, el. p. benas.bitauskas@amvmt.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL VALSTYBĖS ĮMONĖS VALSTYBINIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS KURŠĖNŲ REGIONINIO PADALINIO VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO PATVIRTINIMO

2019 m. pavasario 19 d. Nr. D1-93
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 14 straipsnio 3 dalimi ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. D1-406 „Dėl Miškų tvarkymo schemų ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“, 22 punktu:

1. T v i r t i n u pridedamą valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projektą.

2. N u s t a t a u, kad valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos Kuršėnų regioninio padalinio vidinės miškotvarkos projekto originalas saugomas Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos ir miškų politikos grupėje Vytenio g. 6, Vilniuje.

Energetikos ministras, laikinai
einantis aplinkos ministro pareigas Žygimantas Vaičiūnas

Parengė
Skirmantas Kadziauskas